



تەفسیری
سی جوڑنی کوتایی
قورئانی پیروز

له گه ل پاشکوی

گۆمه له نه حکام و بابه تییک

که کرنکن بو ژبانی موسلمان

نهم تەفسیر و پەرتوو کە وەرگیراوه بو زیاتر له چل زمانی جیاوازی دنیا

منتدی اقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

www.tafseer.info

الحمد لله والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم... براو خوشگانی موسلمانم : سلاری خوی گوره تان لی بیت وده حممتی په روه ردگار تان به سر دا برژیت، بزائن که پتویسته چوار شت هه یه له ژانماندا بیزانین : **یه که میان:** زانیاریمان هه بیت. که بریتیه له ناسینی خوی گوره (جل جلاله) و ناسینی پیغه مبه ره که شی ﷺ و ناسینی ثابینه که شی که ثابینی ئیسلامه، چونکه دروست نییه به بی زانیاری خواجه رستی بکهین، هه رکه سیش و ابکات سره نجام ویل ئه بیت و به دلنیا بییه وه له روه یه که وه له نصرانیه کان ئه چیت.

دوه میان: کارکردن بهو زانیاریانه، هه رکه سیک زانیاری هه بیت و کار بهو زانیارییه ی نه کات ئه وه له روه یه که وه له جوله که ئه چیت، چونکه ئه وان زانیاریان هه بوو، به لام کاریان پینه ئه کرد، یه کیک له فیل و ته له که کانی شهبتان ئه وه یه که مرقف هان ئه دات له زانیاری دوریکه ویتته وه به خهیالی ئه وه ی که ئه گهر شت نه زانی ئه وه لای خوا عوزری ئه بیت، به لام نازانی، هه رکه س ئه گهر توانای ئه وه ی هه بوو فیری شت بییت، به لام خوی فیری شت نه ئه کرد ئه وه بیانوی نامینی لای خوا، ئه مهش فیلی میله ته که ی نوح بوو (علیه السلام)، کاتی که دستیان ئه کرد به ناو گوچکه یاندا و جله کانیان ئه دا به سره دهم و چاویاندا تا به حسابی خویان بیانویان هه بیت و بیانوی پروا نه بین، وه ک خوی گوره ئه فهرمووی: ﴿ جَمَلًا اَسْمِعْ مِنْ قَدَاكِهِمْ وَاسْتَعْمُوا بِاٰیٰتِهِمْ ﴾ (نوح: ۷).

سپیه میان: بانگه وازکردن بۆ ئه زانیارییه، چونکه زانایان و بانگخوازان میراگری پیغه مبه ران، خوی گوره ش به دلنیا بییه وه نه فرینی له بهنی ئیسرائیل کرد له سر ئه وه ی که بهرگریان له و خرابانه ئه کرد که میله ته که یان ئه یانکرد، بیغه له ئه و ئییشه ی که ئه یانکرد، وه ک خوی گوره ئه فهرمووی: ﴿ كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴾ (المائدة: ۷۹) بانگه شهکردن و خهک فیزکردن یه کیکه له فهرزه کیفایه کان، ئه گهر هه ندیک پپی هه ستن و کاره که بیته جی که س گونا هبار نابیت، ئه گهر هه موو خه لکیش وازیان لیته نا ئه وه هه موویان گونا هبار دهبین. **چواره میان:** نارامگرتنه له سر تازاره کانی ژیان، نارامگرتن له سر فیزیونی ئه زانیاریانه، نارامگرتن له سر کارکردن بهو زانیاریانه، نارامگرتن له سر بانگه شهکردن بۆ ئه زانیاریانه.

له پیناو به شداریکردن له نه هینشتنی نه زانین و ئاسانکاریکردن بۆ وهرگرتنی زانیاری پتویست (العلم الواجب)، له م کتیبه کورته دا هه ستاوین به کۆکردنه وه ی هه ندی له و شتانه ی که به شی پتویست له زانیارییه شه رعیه کان ئه دات به خوتنه ره کانی، له گه ل نایه ته کانی سی جوزنی کوتایی قورئان و ته فسرده کانیشی له بهر ئه وه ی ژور دووباره ئه بنه وه و ریسا شه رعیه که ش ئه لیت: (ما لا يدرك كله لا يترك جله) ئه وه ی نه توانیت هه مووی به ده ست بهینیت، خۆ هه مویشی واز لی نا هینیت واته : به پپی توانا و پتویست ده بیت هه ولی شاره زا بوون له دینه که ت به دیت، ئه م په رتووکه ش هه ندیکه له و بابته پتویستانه . ئیمه ژور پیداکریمان له سر ئه وه کردوه که له هه موو شته کاندان ژور به کورتی شت بلین و ئه وه ی فهرموده ی سه حیح و راستی پیغه مبه ره ﷺ له سهری بنووسین، لاق ئه وه ش لی نا دهین که شتیکی کامل و بی عه ییمان نووسیبی، چونکه ئه وه ته نیا خوی گوره یه بۆ خوی بریارداوه، به لام ئه مه ی ئیمه هه ولی که سیکه هه ر ئه وه نده ی له باردایه، جائه گهر راست و دروست درجوو ئه وه له خودا وه یه و (لیی به زیاد بیت) و خۆ ئه گهر به هه له شدا چووین، ئه وه له دروون و شه پتانه وه هاتوه ته دهر و خواو پیغه مبه ری خوا ﷺ لیی دوورن، په حممتی خواش له و که سه بیت که به دیاری هه له کانمان بۆ ئه تیریتته وه و په خنه ی نامانجدار و بینادنه رمان لی ده گرت.

داوا له خوی گوره ش ده کهین که پاداشتی به خیری هه موو ئه و که سانه بداتوه که به شداری ئاماده کردن و چاپکردن و بلا کردنه وه و خوتندنه وه و خهک فیزکردنی هه بووه له م په رتووکه دا و ئه و به شدارییه یان لی وه ریگرت و پاداشت و خیری چه ندقاتیان بۆ بنووسیت.

خوا زانتره و سه لامت و سه لامیش له سر پیغه مبه رمان موحه مه د ﷺ و نال و بهیت و هاوه لانی به ریزی به گشتی.

کۆمه لیک له زانایان و قوتابیان زانسته شه رعیه کان له جیهانی ئیسلامیدا ئه م په رتووکه یان په سه ند کردوه . بۆ زانیاری زیاتر، یان بۆ هاوکاری و به شداری کردن له م (خبره دا) یان بۆ ده ستخستنی ئه م په رتووکه سه ردانی ئه م هاله ره بکه www.tafseer.info ، پۆستی ئه لیکترۆنی (ئیمه یل) kurdy@tafseer.info .

چاپی دووه م ، سالی ۱۴۲۳ هجری

فہزل و خیری قورنا نخوین

* قورٹان کہلامی خواہی، فہزل و گورہی قورٹان لہ بہرامبہر قسہ وکہلامی خہلکی تردا وک فہزل و گورہی خوا وایہ لہ بہرانبہر دروستکراوہکانیدا، باشرتین ووتہیہکیش لہ زمان بیتہدہر ئہوہیہ کہقورٹانی پیٰ بخوینرت۔

ہندیٰ لہ فہزل و خیری فیرونی قورٹان و خہلک فیترکردن و خویندنهوہی:

پاداشتی فیترکردنی قورٹان: پیغہمبہر ﷺ ئہفہرموویت: (باشرتینتان ئہوانہن فیتری قورٹان

ئہبن وکہسانی تریش فیتری قورٹان دہکن). { رواہ البخاری }

پاداشتی خویندنی قورٹان: پیغہمبہر ﷺ ئہفہرموویت: (ہرکس پیتیک لہ قورٹان بخوینت

چاکہیہکی دہستدہکوویت، چاکہش بہ دہقاتی خوئی ئہدریتہوہ). { رواہ الترمذی }

نین رہجہب ئہلئت: "چہندقاتکردنہوہی خیرو چاکہ بؤ ہموو خیریکہ، قورٹانیش بہ روونی ئہمہ

ئہلئت وئہفہرموویت: (مَن جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا) ہرکس چاکہیہک بکات خوا دہ چاکہی بؤ

ئہنوسوی، بہلام چہندقاتکردنہوہی دوا دہ جارہکہ ئہوہ بؤ ئہو کہسانہیہ کہ خوی گورہ ویستی

وایہ بؤیان چہنجرہی بکاتہوہ، جاری واہیہ بؤیان ئہکاتہ حہوتسہد قات و زیاتریش، پاش فہزل و

بہرہکاتی خوا ہوی ئہمہش بریتیہیہ لہ ملکہچبوونی دل و بیرکردنہوہ و تیگہیشتنی لئی

خیر وفہزلی قورٹان فیرونی و لہ بہرکردن و پسپویری ہینانہوہ لہ خویندنهوہیدا:

پیغہمبہر ﷺ ئہفہرمووی: (نمونہی ئہو کہسہی کہ قورٹان دہخوینت و لہ بریشی دہکات لہگہل

فریشتہ پاکہکانی خوادایہ و نمونہی ئہو کہسہی کہ قورٹان دہخوینت و بہردہوام ہاوپیتہتی دہکات و

دہیلتہوہ و لہسہری قورس ئہوستیت، دوو پاداشتی پیٰ دہدریت) { متفق علیہ } ہرودہا پیغہمبہر

ﷺ ئہفہرمووی: (ئہوتری بہ ہاوپیتانی قورٹان: بخوینہو بہرزبہرہوہ و دنگ ہہلبرہ بہ قورٹان، وک

چون لہ دنیا دا دہنگت ہہلدہبری، چونکہ پلہی تر لہ ویدا دہوستی کہ کؤتا ئاہتی تیدا

دہخوینتی). { رواہ الترمذی } .

"خہتابی" دہلئت: پلہکانی بہہشت بہ ئہندازہی ئاہتہکانی قورٹانہ، ئہوتریت بہ قورٹانخوین:

بہو پلکانہدا سہرکہوہ بہ ئہندازہی ئہو ئاہتہانہی لہ دنیا دا دہتخویندن، ہرکس ہموو ئاہتہکانی

قورٹان بخوینتی، لہ ئاخیرہدا دہسلات پیدادہکات بہسہر ئہوپہری پلہکانی بہہشتدا، ہرکہسیش

جوڑمی لہ قورٹان بخوینتی ئہوہ بہ ئہندازہی ئہو جوڑہ بہ پلکانہکاندا سہردہکوویت، ئہوسہری

پاداشتی لہ ئہوسہری خویندنهوہکہیدا رادہوستیت.

پاداشتی ئہو کہسہی کہ مندالہکانی فیتری قورٹان دہکات: پیغہمبہر ﷺ ئہفہرمووی: (ہرکس

قورٹان بخوینت و فیتری قورٹان خویندیش ببیت و کاری پیٰ بکات، لہ رؤی قیامہدا دایک و باوکی

تاجیکی وا ئہکریتہ سہریان کہ رؤشناہیہکہی وک رؤشناہی خورہ، دوو عابای جوانی واشیان

ئہکریتہبہر دنیا لہ بہرانبہریاندا خوئی پاناکری، ئہپرسن: ہوی چیبہ ئہم بہرگانہ کرایہ بہرمان؟ پینان

ئہوتری: بہوئی ئہوہی منالہکہتان خہریکی قورٹان بوہہ). { رواہ الحاکم }

تکای قورئان بۇ ھاوہ لانی له دواروژدا: پیغمبەر ﷺ ئەفەرموویت: (قورئان بخوینن، چونکه له رۆژی قیامەتدا وەک تکاکاری ھاوڕیکانی دیتە جزور) { رواه مسلم } ھەروەھا ئەفەرموویت: (رۆژوو و قورئان ھەردووکیان تکا بۆ بەندەکان دەکن له رۆژی قیامەتدا). { رواه احمد والحاكم }
 پاداشتی ئەوانەى كۆدەبنەوہ لەشونیکدا بـۆ قورئان خویندن و تووژینەوہ لەماناكانى پیغمبەر ﷺ ئەفەرموویت: (هیچ كۆمەڵە خەلكێك نییه لەمالێك لەمالەكانى خودادا كۆببنەوہ و دەست بەقورئانخویندن بكن و تووژینەوہى بكن لەسەرى، جگە ئەوہ نەبیت دلئارامى و سۆزو میهرى خوا دائەبەزیتە سەریان و فریشتە چوار دەوریان ئەگریت و خۆای گەرەش دەست بە باسکردنیان ئەكات لەناو ئەوانەدا كە نزیکى خۆینى). { رواه ابوداود } .

ھەندى له ئە حکام و ئادابەكانى قورئان خویندن

ئادابەكانى قورئانخویندن: ئین كەسیر ژمارەیهك ئاداب باسەكەت بۆ قورئانخویندن و ئەلێت: (پێویستە دەست له قورئان نەدات و قورئان نەخوینتەوہ ئەگەر دەستنوژی نەبیت، ئەبى پێش قورئانخویندەوہ سیواك بكات و جوانترین جلوبەرگی خۆى لەبەردا بێت و پووبكاتە قیبلە و كە باویشكیشى ھات واز له قورئانخویندن بەینى و قورئانخویندەكەى نەبیرت بۆ قسەى پێویست نەبیت، ئەبى زەین و بیری لای قورئانخویندەكەى بێت لەسەر ئایەتەكانى مژدە بوەستیت و داواى خیر لەخوا بكات و لەسەر ئایەتەكانى ھەر شە بوەستیت و پەنا بەخوا بگریت، نابیت قورئانەكە بەكراوہى بەجى بەلێت، نابیت هیچ شتێكیش بخاتە سەر قورئانەكە، نابیت قورئانخوین دەنگ بەسەر یەكتردا بەرزیکەنەوہ و (لەیەكترى تێكبدەن)، نابیت لەناو بازارو شوینى ناشایستەدا قورئان بخوینت).

چۆنەتى قورئان خویندن : لە ئەنەسیان پرسى - رەزای خۆای لیبیت - پیغمبەر ﷺ قورئانى چۆن ئەخویندەوہ؟ فەرموو: پیغمبەر ﷺ قورئانى درێژ ئەكردەوہ كە (بسم الله الرحمن الرحيم) ئەخویندەوہ درێژى ئەكردەوہ، یانى (بسم الله) ی درێژ ئەكردەوہ و (الرحمن) ی درێژ ئەكردەوہ و (الرحيم) ی درێژ ئەكردەوہ. { رواه البخاري }

رێژەى ئەو ئایەتەنەى لەشەو و رۆژێكدا باشە بخوینریت : ھاوہ لە بەرێزەكانى پیغمبەر ﷺ رێژەیهك قورئانیان دائەنا بۆ ئەوہى له ھەموو رۆژێكدا ببخوینن، هیچ ھاوہلێك نەبووہ كە بەردەوام لەسەر ئەوہ بووبیت كە قورئان له كەمتر له ھەفتەیهكدا خەتم بكریت، بەلكو له پیغمبەرەوہ ﷺ رێوایەتكراوہ كە نەھى كرددوہ لەوہى له كەمتر له سێ رۆژدا خەتمێكى قورئان بكریت .

ئامۆژگارییەك :

قورئانخویندن بە لەبەر (حفظ) ئەگەر قورئانخوین قورئانەكەى لەبەر بوو، سەیریکرد ئەگەر قورئانەكە بە لەبەر بخوینت باشتەر فیکرى ئامادە ئەبیت و دلێ ئەداتە قورئانەكە و باشتەر لێی وردنەبیتەوہ، ئەوہ باشتەر لەبەر ببخوینت نەك لەناو قورئانەكەدا، خۆ ئەگەر ھەردوو بارەكەى لایەكسان بوو، ئەوہ باش وایە لەناو قورئانەكەدا ببخوینت .

سوره تنی الفاتحة

ثم سورته ناونواوه (فاتحة الكتاب) لهبر شهوى قورثانى پيروز بهم سورته دست پى دهكات ولهگل نهوشدا شهوى كهسهى قورثان دنوسيتهوه سهردتا بهم سورته دست پى دهكات، خویندننى قورثانى پيروزيش هر بهم سورته دست پى دهكات، شهمش مانای شهوى نى به كه (الفاتحة) بهكم جار دابهزيبيت بق پيغهمبرى شازيز (ﷺ)، ههنديك دهلین ثم سورته مهككى به، وههنديكى تريش دهلین مهدهنى به.

ثم سورته جهند ناويكى تريشى ههيه وهك (فاتحة الكتاب، أم الكتاب، السبع المثاني، سورة الحمد، سورة الصلاة، الواقعة) لهبارهى فهزلى ثم سورتهشهوه فهرموده گهليكى زور هاتوه، لهو فهرمودانهش پيغهمبرى خوا (ﷺ) دهفهرمويت : «**الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ هِيَ السَّبْعُ الْمَثَانِي، وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذِي أُوتِيَتْهُ**» بوخارى ومسلم رپوايهتيان كرده واته: سورتهى الحمد لله العالمين حوت ثابتهى دوپاره بووه وشه قورثانه گوره وپيروزهيه كه به من دراوه .

ثم سورته لهگل شهوى ژمارهى ثابتهكانى كهمن، بهلام ههمو ماناكانى ئيسلايمان تبادا كويوهتهوه، هر له بناغه سهركيهكانى ئيسلام، ههتا شهركانهكان ولقهكانى، پاشان ئيمان وپيرواوه وخواپهردستى وهكاههكان ورؤزى دوايى وناو وسيفته جوانهكانى پهروهردگار ويگا ورپيازى پيغهمبران وپياوچاكان .

بهناوى خواى بهخشنده وميهرهبان، جمهورى زانايان لهسر شهوهن كه (بسم الله الرحمن الرحيم) ثابتهگه له سورتهى (الفاتحة) به پيچهوانهى سورتهكانى ترهوه، شهمش شهوه دهگهينيت كه خواى گوره دهيهويت به مرؤشهكان رايگهينيت كه ثم سورته بهناوى پهروهردگار تانهوه دست پى دهكات، كهواته شهى ئيمانداران نيوهش ههموو كاركتكان به ناوى خوداوه دست پى بگهن.

سوپاس وستايش بق پهروهردگارى جيهانيان وخاوهنى گهردبون، (حمد) بريته له سوپاس كردنى خوا بهزمان بهشيوهيهك مرؤف، به پهزامهندى خوى ثم سوپاسه دهكات، بهلام (شكر) شهويه كه مرؤف، له بهرامبر نعمتتيكى خواى گوره دهيكات شهمش به دل ويهزمان وهندهنامهكانى لهش ثم شوكره دهكات.

خاوهنى پهحم و سؤزتيكى ئيجگار زور وميهرهبانىهكى نهپلوهيه، شهمش دوو ناوى پيروزى پهروهردگارن، كه ههردوكيان بهلگهن لهسر سؤز وميهرهبانى وهخشندهى خواى گوره، ههنديك لهزانايان پييان وايه (الرحمن) پهحمى فراوانى خواى گوره دهگهينيت له دونيادا كه باوهردار ويپياوهردپيش دهگرتهوه، بهلام (الرحيم) تاييهته به پهحمى خواى گوره بق ئيمانداران له قيامتدا.

پهروهردگار خاوهن وسهردار ومالكي رؤزى پاداشت دانوهه وسزا وهرگرته، بهشيوهيهك پهروهردگار لهو رؤزه پاداشتى بهنده چاكهكارهكانى دهدياته وه سزاش لهبنده تاوانبار



وگوناهبارهكانى دهسينيت .

شهى پهروهردگار نيمه تهنه زاتى بهرزى تق دهپرسين وتهناش دلواى يارمهتى وكومهكيهان له تق دهكهين.

دهى كهواته شهى خواى گوره توش رينمونيمان بكه وهيدايهتمان بده بق سر رينگاي راست، بسوسر رينگا ورپيازه راستهكى خوت كه ثابتنى پيروزى ئيسلامه، لهسر شهو رينبازهش سهقامگير ودامهزرومان بكه بههميشهيه.

كه رينبازى شهو كهسانهيه لهناو نيعمهته بهرزهكانى خوت بيت بهخشيون، نهك رينگا ورپيازى شهوانهى خهشم وقينى تويان لينگراوه، كهمهبهست پيى جولهكهكانه، ههروهها شهى خواى گوره نهمانخهيته سر رينباز ورينگاي شهو كهسانهش كه سهركهردان وگومرپايون له گاورهكان، شهو كهسانهش پهروهردگار نعمتى خوى بهسهردا پشتوون له ثابتهتيكى تردا باسى كرده كه دهفهرمويت (أولئك الذين أنعم الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين وحسن أولئك رفيقاً) واته: شهوانهى پهروهردگار نازو نعمتى خوى پييهخشين له پيغهمبران وراستگويان وشههيدان وپياوچاكان، بهراستى شهوانه هاوهلاينتيكى چاكن .

له كؤتاي ثم سوورته پيروزهدا سوننهته ئيماندار بلايت (ثامين) واته: شهى خواى گوره ثم داوا وپارانهوهمان وهريگره وقبولى بفهرموو.

پيغهمبرى خواش (ﷺ) لهفهرمودهيهكدا كه ئىمامى شهحمد واين ماجه تخريجيان كردهوه لهم بارهيهوه دهفهرمويت: «**ما حسدتكم اليهود على شئى ما حسدتكم على السلام والثامين**» واته: جولهكهكان شهوهندهى لهسر سهلام كردن وثامين كردنى

پاش (الفاتحة) ههسوويتان پى دهبن لهسر هيج شتيكى تر شهونده ههسوويتان پى نابهن .

سوره تی المجادله

هژی دابه زینی نهم سوره ته : سه ره تا بق تیگه شستن له واتاو مه به سته کانی نهم سوره ته پتویسته ناگاداری هؤکاری دابه زینی بین نه ویش بهم شیوه به یه : نیمام نه حمده و حاکم گنپاویانه ته وه له عاشقه دیکی موسلمانان (خوای لی پازی بیت) ده گنپتیه وه که فهرمو به تی : سو پاس بق نه و خوایه یه هم مو قسه و گفتو گو یه که ده بیستی سویتند به خوا خه وه ی کچی شه علیه به وه هات بق لای پیغه مبه ری خوا (سوره) - درباره ی زیهار کردنی میزده که ی شکاتی - ووتی : نه ی پیغه مبه ری خوا (نهوسی کوپی صامت) که نجبه تی که ی خواردم، له پینا و نه ودا پیر بووم تا کار که شتوه ته نه وه ی نیتسا کوپه که یشم لیبوه و نایه ت به لامدا، و پینی ووتم تق وه ک دایکم وایت بق من، نه ی خوایه من سکالای خوم بق لای تق نه هینم، بهم هویه وه خوای گه وره نهم نایه تانه ی دابه زاند بق پیغه مبه ری خوا (سوره) .

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان

1 نه ی موحه مد به راستی په روه ردگار ت - الله - ووتی نه و نافرته ی بیست که ووتووژی له گه ل ده کردی سه به ارت به میزده که ی - که پیتی ووت بوو وه ک دایکم وایت - ونه ویش سکالای خوی بق لای خوای گه وره برد بق چاره سه ر کردنی گرفته که ی، له کاتیکدا په روه ردگاریش گوئی له گفتوگو که ی هه ردوکتان بوو، بیگومان خوای گه وره بیسه رو بینایه به هه مو کارو کرده به یه ک.

2 نه وانیه به هاوسره کانیا ن ده لئین تق وه ک دایکم وایت، هاوسره کانیا ن به و ووتانه نابنه دایکی نه وان، چونکو دایکی نه وان هه نه و ژنانه ن که نه وانیا ن لی بووه، بیگومان نه وانه قسه و گوفتاریکی ناپه سنده ده لئین ودری ده کن، وه (نه گه نه وان په شیمان ببسه وه) به راستی خوایش خوایه کی به خشهری لیبوره به .

3 نه و که سانه ی که به ژنه کانیا ن ده لئین تق وه ک دایکم وایت وپاشان په شیمان ده بنه وه له وه ی که وتویانه، پتویسته له که فاره تیدا به بنده یه ک نازاد بکن پیش شه وه ی به یه ک بگه نه وه، شه وه ش که خوا واجبی کرد له سه رتان له نازاد کردنی بنده ناموزگار یه که بؤتان، ناموزگاریتان پی ده کرتیت تا جاریکی تر نه و ووتانه نه یه ته وه به ده متانا، خوای گه وره ش ناگاداره به و کارو کرده وانه نئوه ده یکن.

4 جا نه گه که سیگ نه بیوو یان نه بیتوانی بنده نازاد بکات شه و با دوو مانگی ته واو له سه ر یه ک به پوزوو بیت به بی بچران، پیش شه وه ی له گه ل خیزانی به یه ک بگه نه وه (جا نه گه به بی عوزدیکی شه رع ی به یینی تیگه وت شه وه ده بیبت جاریکی تر له سه ره تا وه ده ست بکاته وه به پوزوو گرتن، یان پیش ته واو بیونی شه و دوو

سوره المجادلته

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۱
 مِنْكُمْ مَنْ نَسَأَ بِهِمْ مَا تُرِيدُ أَنْ يَنْتَهِمُوا مِنْ نَسَائِهِمْ وَالَّذِينَ لَا نَبَأَ لَكَ بِهِمْ وَلَا تُغْنِي عَنْهُمْ غَفْوَةُ اللَّهِ وَلَا نَذْرُهُمْ ۲
 إِنَّ الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ أَنْتُمْ لِقَوْلٍ مِنْكُم مِّنْ قَبْلِ أَنْ يَنْتَهِمُوا أَنْتُمْ لَعْفٌ عَفُوٌّ ۳
 لِمَا قَالُوا أَفَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسًا ذَلِكَ تُوعَظُونَ بِهِ ۴
 وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۵
 فَمن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسًا فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامَ سِتِّينَ مِسْكِينَ ذَلِكَ لِمَنْ أَمَّا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۶
 وَالَّذِينَ يُجَادِلُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أَسْوأُ كَمَا كُتِبَ لِلَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَزَلْنَا عَنْ آلَتِ الْكُفْرِينَ ۷
 عَذَابٌ مُّهِينٌ ۸
 يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۹

مانگه چویه لای خیزانی، جا نه گه که سیکیش نه بیتوانی و له توانیدا نه بوو نه و دوو مانگه له سه ر یه ک به پوزوو بیت، با خواردی شه ست هه ژار بدات (که بق هه ر یه کیکیان نیو صاعه له گه من یان خورما یان برنج و هاوشیوه کانی تا تیز ده بن) نه و که فاره ته ش بق شه وه یه که باوه پتان به په روه ردگار و پیغه مبه ره که ی بته وتر بیت، نه ماته ش سنوور و پاوانی خودان، نه و بیباوه پانه ش که نکولی له و

فهرمانانه ده کن سزایه کی به نیش ویه نازاریان بق هه یه .

1 بیگومان نه وانیه تژی به تی خوا و پیغه مبه ره که ی ده کن پسوا و سه رشوقی ده کرتن، هه روه ک چون بیباوه پانی پیش شه وانیش پسوا و سه رشوقی بوون، جا به راستی نیمه به لگه و نیشانه گه لئیک بوون و پاشکرمان ناره خواره وه (له سه ر گه وره ی و ده سه لای خوا و هه ره که سیکیش بیباوه پان پی بکات) شه و بق بیباوه پان سزای تیز سه ختی پسوا که ر ناماده کراوه .

2 له پوزووکتدا په روه ردگار هه ر هه میوان زیندوو ده کاته وه، پاشان هه و الیا ن پی دده با هو کار و کرده وه نابه جی و نادره ستانه ی که کردویوانه، چونکه په روه ردگار هه مووی له سه ر یان نووسیوه و ناماری کردوه له کاتیکدا شه وان له بیریان چوو ه ته وه، و خوایش ناگادار و شاهیده به سه ر هه موو شتیکدا .

به گالته چارپه که وه ده یانوت : با خوا سزمان بدات به هوی شه ووتانه مان؟! (تهی پیغه مبر دلگران مبه) نه وانه ناگری دوزه خیان به سه که برونه ناریه و سزای تیا بجه زن، به راستی دوزه خ سهره نجامیکی خرابه !

9 تهی شه که سانهی که باوه رتان هیناوه که چه تان کرد، چه به که مکه ن که تاوان و دوژمنایه تی ویی فرمانی پیغه مبری (پیش) تیا دا بیت، با چه کانتان باسی چاکه وه خوا ترسان بیت، دهی که واته بترسن له و خوابه یی که ههر بژولای شه و ده که بینه وه و کژده کرنه وه .

10 به راستی چه به تاوان و گوناھ و نافه فرمانی پیغه مبر له شه بیتانه وه، تا به هوی وه نه وانه دل تنگ بکات که باوه بیان هیناوه، له کانتیکدا به فرمانی خوی گره نه بیت چه کردنی نه وانه هیچ زیاننیکیان پی ناگه بیت، که واته با باوه پدارانیش پشت به خوا بیه ست.

11 تهی شه که سانه ی باوه پتان هیناوه کانتیک له دانیشتن و کویونه و کانتاندا بیتان ووترا : پنگای که سانی تریدن نه لقیه دانیشتنه کانتان فراوان بکن، خوی گره ویش گوشادی ده کات و فراوانی ده کات بۆتان، وه کانتیکش بیتان ووترا : ههستن و جیگا چۆل بکن (بق که سانی خاوهن پایه له ناین وزانیاری له باره ی خاوه) نپوه ههستن، په روه ردگارش پله ویاپه ی شه که سانه به رز ده کات وه که باوه بیان هیناوه له نپوه، هه روه ها پله ویاپه ی شه که سانه ش به رز ده کات وه که خاوهن زانست وزانیارین، خوی گره به ناگایه به و کار وکرده وانه ی که نپوه ده یکن.

12 تهی شه که سانه ی باوه پتان هیناوه کانتی وویستکان که قسه ی که به نهینی وچه بکن له گه ل پیغه مبری خوا، شه و با پیش چه کردنه که تان خیریک بکن (کانتیک شه نامه ته دابه زی نپتر پاش شه نه هلی باتل له جوله که و بو پوه کان وازیان هینا له چه کردنی پیغه مبر چونکه خیریان نه ده کرد، دواتریش شه حوکه گران و قورس بو له سهر نیمانداران، ههر بویه شه و انیش وازیان هینا له قسه کردن وچه کردن له گه ل پیغه مبر (پیش) له بهر شه ی که زوریه یان هه ژار و نه دار بوون، به لام خوی گره به نامه تی دواتر شه حوکه ی ناسان کرد له سهر موسلمان) جا شه نیمانداران بزائن شه خیر کردنه چاکتر و خاویتره بۆتان، وه نه وانه شتان نیتانه که شه خیره بکن شه خوی گره لپیورده و میره بانه .

13 نایا ترسان له هه ژاری که خیریک پیشکش بکن له پیش چه کردنه که تان؟ (عبدوللای کوری عه باس - خویان لی پازی بیت - ده فهرمویت : شه حوکه ته نها رۆژیک بوو، به لام زانای موفه سیر و تابعی (مقاتل) نه لیت : شه حوکه ته نها ده پۆر بوو پاشان حوکه که ی نه سخ بوویه و وسرایه وه) جا کانتیکش شه خیره تان شه نجام نه دا له بهر گرانی و قورسی له سهرتان شه و په روه ردگار لیتان خۆش بوو، شه وسا نپوه ش له بهرامبر شه مه دا نوژده کانتان به باشی شه نجام بدن و زه کاتی سهره وت و سامانی

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سَائِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَافِعُهُمْ وَلَا يَشْرِيهِمْ إِلَّا هُوَ سَادِرٌ مِنْهُمْ وَلَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ إِنْ مَا كَانُوا مِنْ بَيْنِهِمْ يَمَاعِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يُعَادُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَنْجُبُونَ بِالْإِنْسِ وَالْعُدُوِّنَ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبِهِمْ جَهَنَّمُ بَصُولَتُهُمْ أَلَيْسَ الْمَصِيرُ ﴿٨﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَإِنَّا تَلَجَّيْتُمْ فَلَا تَنْجُوا بِالْإِنْسِ وَالْعُدُوِّنَ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَتَنْجُوا بِالْبِرِّ وَالْقَوَى وَأَنْفُوا اللَّهُ الَّذِي إِلَيْهِ تُخْشَرُونَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَسَخَّرُوا فِي الْمَجَالِسِ فَأَقْسَحُوا فَتَسَخَّرُوا لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانْشُرُوا تَرَفِعَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ يَمَاعِلُونَ خَيْرٌ ﴿١١﴾

7 نایا نه ترزانیوه (تهی موحه مد) که په روه ردگار زانا و ناگاداره به وهی له ناسمانه کان وزه ویدایه، چه ی هیج سی که سیک نیه خوی گره چواره میان نه بیت، وه چه ی هیج پینج که سیک نیه خوی گره شه شه میان نه بیت، وه وه ژمارانه که متر یان رۆزتر له ههر کوییه کدا بن خوی گره یان له گه لدایه، (واته له ههر جیگا وه ههر شویننیکدا بن په روه ردگار ناگاداره به هه لسو که وت و قسه و گرفتاریان)، پاشان له پۆزی دوایدا په روه ردگار هه والی شه و کار وکرده وانه یان پی دها که کردبوویان، چونکه بیگومان خوی گره به هه موو شتیک زانا و ناگاداره .

8 (جوله که کان کانتیک نیمانداریک به لایاندا بره شتایه توانجیکیان لی دها له وانه و خویاندا چه به کیان ده کرد، په روه ردگارش قه ده غمی کردن له م کاره یان) خوی گره لیره دا به پیغه مبر (پیش) ده فهرمویت : نایا نه ت بینین شه که سانه ی که قه ده غه کران له چه کردن، که چی دسان گه وانه وه سهر پیشه ی خویان ووازیان نه هینا له چه کردن و توانج دان له نیمانداران، و به رده وام خه ریکی چه به یکن که هه مووی گوناھ و دوژمنایه تی و نافه فرمانی پیغه مبره، وه کانتیکش دین بۆلات تهی (موحه مد) به جۆریک سلووت لی ده که ن که خوی گره به و جۆره سلووی لی نه کردبوویت (واته : به ناشیرنترین شیوه که ده یانوت : السام علیکم : واته مردن و تیاچوون بق سو) وه له نیوان خویاندا

مالتان دهر بکن وگو پزایه لی خوا و پیغه مبه ره که ی بکن، خوابش زور به ناگایه بهو کارو کرده وانه ی که ئیوه ده بکن.

14 (شعی موحه مد) نایا سه بری نه وانه نه کرد له (دوو پووه کان) که دؤستایه تی و پشتگیریان له نه توه وهوزنک ده کرد که خوی گه وره خشم و قینی خوی لسی گرتبسون (که جووله که کان) بوون، نه ووش بزانه نه دوو پووانه نه له ئیوه و نه له نه وانشن به لکو که سانیکی بی هلوئستن، و سوئیدیش به درق ده خون له کاتیکیا خویشیان دوزانن که درق ده کن.

15 (له تولی شم کاره ناپه سهند و خووه خرابانه یاندا) په ووه ردگار سزایه کی سخت و به تینی بؤ تاماده کردن، به راستی نه ووی (شم دوو پووانه) ده یانکرد کاریکی خراب و رهفتاریکی ناشیرین بوو.

16 (شم دوو پووانه له ترسی تولی شم هه موو کاره خرابانه یاندا که ده یانکرد به رامبه ره به ئیمانداران) سوئیدیان ده خوارد و شم سوئیدانه شیان کردبوو به قه لغان و پاریزه ریک له ترسی شمشیری موسلمانان، تاوه کو خویان و مال و سامانیانی پی بیارینن، به مش ریگریان ده کرد له پزایه خوا به سارکردنه وه و لادانی خه لکی، هر له بهر شه سزایه کی به سق و سر شوپکه ریان بؤ تاماده یه.

17 نه مال و سه ووه و سامانیان نه کوپ وکال و مندالیان ناتوانن له ده ست تولی په ووه ردگار بزکاریان بکن، ئانه وانه هاوه ل وگروھی ناگری نؤزه خن و به هتا هه تایش تیایدا ده میننه وه.

18 له پؤژنکیا خوی گه وره هه موویان زیندوو ده کاته وه، نه دوو پووانه سوئیدی بؤ خوا ده خون که (شهلی ئیمان بوون) هه روک چؤن له دونیادا سوئیدی درویان بؤ ئیوه ده خوارد، وه واده زانن نه سوئیده درویانه یان قازانچیکیان پی ده گه به نن (په ووه ردگاریش له ناو خه لکیا پسوایان ده کات) وده فرمویت: به راستی ئا نه مانه درؤزنن.

19 نه و که سانه شه پتان زال بووه به سه ریاندا (به ووه سووه سه دوست کردن بویان) جا به و هویه وادی خوی له بیر برلونه ته وه، ئا نه وانه ی (که شه پتان زال بووه به سه ریاندا) ده سته و تاقم وگروھی شه پتانن، جا ئیوه ش هؤشیارین که هه گرویه گه ی شه پتان - له نونیا و قیامه تدا - زه ره رهنن (چونکه نوارؤژیان فرؤشته وه به نونیا و هیدایه تیشیان گورپه وه ته به گومرایی).

20 بیگومان نه وانه ی که درایه تی خوا و پیغه مبه ره که ی ده کن، ئانه وانه له رسواترین و زه بوتترین خه لکن له نونیا و قیامه تدا.

21 خوی گه وره (له قه ده ردا) بریاری داوه که خؤم و پیغه مبه ره کاتم سه ره ده کوین (نه مش مانای شه وه نی به که هه یچ که سیک بتوانیت ملمانئ له گه ل خواد بکات، به لکو شه وه ده گه به نیت که په ووه ردگار ده یه ویت به برواداران بلی ئیوه خؤتان ته نها نین، به لکو هه میشه له گه ل تانم) چونکه به راستی هه خوا خویه کی به هیز و بالاده سته (به ووی خاوه ن هیزه به سه ره خستنی ئیمانداران ورسواکردنی دوزمنائی).

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا نَحِيْتُمُ الرَّسُوْلَ فَقَدِّمُوْا بَيْنَ يَدَيْ جَوْنِكُمْ ۗ صَدَقَۥ ذٰلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَاَطْهَرٌ ۗ فَاِنْ لَمْ تَجِدُوْا فَاِنْ اَللّٰهُ عَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٤﴾ اَسْفَقْتُمْ اَنْ تَقْدِمُوْا بَيْنَ يَدَيْ جَوْنِكُمْ صَدَقَتْ فَاِذْ لَمْ تَفْعَلُوْا وَتَابَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ فَاِقْسِمُوْا الصَّلٰوةَ وَاَتُوْا الزَّكٰوةَ وَاَطِيعُوْا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ ۗ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌ يَّمْعَلُوْنَ ﴿١٥﴾ اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ قَوْلُوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مَّا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَيَحْلِفُوْنَ عَلَى الْكٰذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ﴿١٦﴾ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا اِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٧﴾ اَتَّخَذُوْا اٰيْمَتَهُمْ جَنَّةً فَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَاهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٨﴾ لَنْ نَعْفِيَ عَنْهُمْ اَمْوَالَهُمْ وَلَا اَوْلَادَهُمْ مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا ۗ اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿١٩﴾ يَوْمَ يَبْعَثُ اللّٰهُ جَمِيْعًا فَيَحْلِفُوْنَ لَهُ ۗ كَمَا يَحْلِفُوْنَ لَكَ وَاَنْتُمْ عَلٰى غَيِّٓٔ اَلَا اِنَّهُمْ هُمُ الْكٰذِبُوْنَ ﴿٢٠﴾ اَسْتَحٰوْذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطٰنُ فَاَنْسَاهُمْ ذِكْرَ اللّٰهِ ۗ اُولٰٓئِكَ حِزْبُ الشَّيْطٰنِ اَلَا اِنَّ حِزْبَ الشَّيْطٰنِ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٢١﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ يَحٰدُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ ۗ اُولٰٓئِكَ فِي الْاٰذٰنِ ﴿٢٢﴾ كَتَبَ اللّٰهُ لَآعِلِبٰٓرٍ اَنَا وَرَسُوْلِيْ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَزِيْزٌ ﴿٢٣﴾

22 هه یچ کره مه ل و قه و میگ نابینیت و ده ست نا که ویت که باوه پریان به خوا و پؤژی نوای هه بیت، له هه مان کاتدا دؤستایه تی نه وانه بکن که درایه تی خوا و پیغه مبه ره که ی ده کن، هه ره چند نه ووه نؤزمنانه ش باوایه پریانان بن، یان کوپ ویرا و خزم و عه شیره تیشیان بن (شه و که سانه ی ئابه و شیوه خؤشه و یستی خوا و پیغه مبه ره که ی پیش ده خن به سه ره خؤشه و یستی خزم و که سه بیباوه ره کانیان) ئا نه وانه خوی گه وره باوه ی و ئیعانی له دلدا چه سپاندوون و پشتگری کردبوون به سه ره خستن و سه ره کویتن له لایه ن خؤیه وه و له پاشه پؤژیشدا ده یانخاته باخه کانی به هه شته وه، که چه نده ها روویار به ژیر ره خت و کؤشکه کانیاندا تی ده به ریت، هاوکات له گه ل زیانی نه برلوه دا، خوی گه وره لییان رازیه و نه وانش له خوا رازین (واته رازین له و نعمت و خؤشگوره رانیه ی که خوا پئی داوون) ئا نه وانه حزب و ده سته و تاقم وگروھی خان، ناگادارین و بزنانن که هه ره حزب و ده سته و تاقمی خوی گه وره سه ره که وتوو سه رفرارنن (نه بو حاتم و ته به رانی و حاکم پویابه تیان کردبووه که باوکی نه بو عوبه یده ی کوپی جه راح له جه نگی به دردا نیازی کرد که نه بو عوبه یده ی کوپی بکؤزیت، به لام نه بو عوبه یده سه ره تا خوی لادا، چه ندر جازیکتی تر باوکی نیازی کرد که نه بو عوبه یده بکؤزیت، نواتر نه بو عوبه یده باوکی خوی کؤشت) به م هویه وه شم کؤتا ئایه تی سوره تی موجداله هاته خواره وه.

له هوزی (بني عامر) کوشت که کاتی خوی هاوپه یمانی جوله که کانی (بني نضیر) بیون، پیغه مبری خواش (ﷺ) بقا نوهی خویننه که یان بدات پښت بقا لای جوله که کانی (بني نضیر) تاوه که له پیگای نوانه وه خوینتی نه و دو کوزو له بدات، جوله که کانی (بني نضیر) یش نه میان به مهل زانی و که سیکیان ناره سهریانیک، که له ژیریدا پیغه مبری خوا (ﷺ) دانیشتبوو قسهی له گه ل ده گردن، تاوه که به ردیکی ژور گوره له سهریانوه بخت به سهر پیغه مبری خوا و بیکوژیت، خوی گه ورهش به وهی پیغه مبری (ﷺ) ناگادار کرده وه له پیلانه نه گورسه که یان، پاش نه مه پیغه مبر (ﷺ) سوپای پیکه وه نا وچوویه سهریان، نه وانیش چوونه ناو که لاکانیانوه و خویان قایم کرد، دواتر که زانیان چاریان نیه داویان له پیغه مبری خوا کرد که وازیان لی بهینیت که شوین و جیگای خویان چول بکن وه ره که ی باری ووشتریک کهل وپهل بهن له گه ل خویاندا، پیغه مبری خواش (ﷺ) به مه پازی بیو، دوی نه مه جوله که کان له بر نه وهی خانووه کانیان ده ست موسلمانان که نه که ویت ده ستیان کرد به پوخانی خانووه کانیان به دهستی خویان.

خوشه ویستان ده بیت نه وهش بزانیان ئیمانداران هیچ کاتی ده ست پشخه نه بیون له شکاندنی په یمان وپه لاین له گه ل هاوپه یمانه کانیاندا، له گه ل نه وهشدا جوله که کان حه ق واپووه له وهش زیاتریان له گه ل بکریت، چونکه نه و کاره ی جوله که کان که کردیا به دهسته وازه ی نه مه سهرده مه به (خیانته العظمی) داده نریت، به لام پیغه مبری خوا (ﷺ) ژور میهره بان بیوه، تنها به وهنده وازی لیته تان.

به ناوی خوی گه وره و میهره بان

1 نه وهی له ناسمانه کان وزه ویدا هه ن به پاک و بیگه ردی ده سبیحات و زیکرو یادی خوا ده کن، (به شیوه یه که له ژور قهرمان وده سلاتی خوا ده رناچن) هر نه و خوابیه بالادست وکاره بجی و دلنا. 2 هر نه و خوابیه که بیباوه ره کانی نه هلی کتاب (جوله که کانی بني نضیر) ی له مال و جیگای خویان ده رکرد له یه که م ده ست پیکردنی کوزردنه وه وه، وناچاری کردن (شاری مه دینه به جیبه یلن)، نه ی ئیمانداران نیوه به ته ما نه بیون ثابو و شیوه یه ویه و پیسواییه وولات به جی به یلن، چونکه خاوه نی قه لای قایم و باخاتیکی ژور و قراوان بیون، خویشیان سهرتا وایان ده زانی که قه لا و شوراکانیان له تولی خوا ده یانپارزیت، به لام قهرمانی په روه ردگار له جیگایه که وه بزیان هات که نه و جوله که کان به باورریان نه کرد وپه ته ما نه بیون شتی واپو بدات، و پیغه مبری خوا (ﷺ) سوپایان بهینیت سهر بقا جهنگ کردن له گه لیان، نه وه بیو په روه ردگار ترسیکی وای خستبووه دلپانه وه که به دهستی خویان خانووه کانی خویان ده پوخاند و تیکیان ده دا، و ئیماندارانیش نه وهی ماویو وه پوخاندیان (تاوه که شوینته واریشیان له مه دینه دا نه میتیت) (له قهرموده یه که داتاره وه، که پیغه مبری خوا (ﷺ) ده فهرموتیت: (نصرت بالرعب مسیره شهر، واته: په روه ردگار سهر که ویتنی به من داره به وهی که

لَا يَحْدُ قَوْمًا يُمُونُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٣﴾

سُورَةُ الْحَشْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَنزَلَهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَدَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

سوره تی الحشر

له باری نه مه سوره ته وه (ئین عباس) ده لیت: پیغه مبر (ﷺ) کاتی هاته مه دینه په یمان نامه یه کی له گه ل جوله که کانی (بني نضیر) به ست به وهی نه جهنگیان له گه لدا بگات نه نه وانیش بجهنگین له گه ل موسلماناندا، به رامبر نه مهش سهر و مال سهره ویت و سامانیان پاریزد او بیت، به لام جوله که کان نه مه په یمانه یان شکاند، پیغه مبریش (ﷺ) کاتی به مه ی زانی سوپایه کی پیکه وه ناو چوویه سهریان پی ویتن والله نیوه به هیچ شیوه یه که خاوه نی عهد وپه لاین نین لای من، جوله که کانی (بني نضیر) زانیان تازه کار له کار تر ازوه و هیچیان پیناکریت به رامبر نه موسلمانان پازی بیون به بی جهنگ کردن مال و جیگای خویان چول بکن وه مه دینه و نیوه نورگی عهره به جیبه یلن تنها باری ووشتریک کهل وپه ل له گه ل خویان بهن وچنه شام، زانیان ده لاین: نه مه ده رکردنی جوله که یه که م ده رکردنیان بیو له نیوه نورگی عهره، کوتا جاریش له سهرده می عومری کوری خه تابدا بیو که جوله که کانی خه ییری له نیوه نورگی عهره ده رکرد.

هه ندیکی تر له زانیان ده لاین: په یمان شکاندنه که یان نه وه بیو پاش نه وهی یه کی که له حه قتا هاوه له پیغه مبری خوا (ﷺ) که بئری مه عونه بزگاری بیو له کوشتن، له کاتی گه رانه ودا دوو که سی

به درختی پیکای مانگیک ترسی خستوه ته دلی دوژمنه کانه مه (جا که واته نهی شو که سانه‌ی که خاوه‌ن فام وژیروی وهوشن پنه‌د وهریگرن (له‌وه‌ی که به‌سه‌ر جوله‌که‌کان هات، بزنانن شه‌وه باشه پوژی مه‌وو که سیکه که غه‌در کوشیانه ت بکات).

جا نه‌گر په‌روه‌ردگار شه‌وه‌ده‌ده‌ری ومان چو‌لکرده‌نی له‌سه‌ر بریار نه‌دانایه، شه‌وه هه‌ر له‌دولیا سزای ده‌دان، وه‌له‌باشه‌پوژی یشدا ناگری نۆزه‌خیا ن بۆ هه‌یه .

شه‌وه سزایانه‌شیا ن به‌هۆی شه‌وه بوو که دژایه‌تی خوا وپیغه‌مبه‌ری خویان کرد، جا هه‌ر که سیکیش دژایه‌تی خوی گه‌وره بکات، با بزنا نیت تۆله و سزای خوی گه‌وره زۆر سه‌خته .

شه‌وه‌ی برپیتان له‌دار خورماکانیا ن یا ن لینی گه‌پان و نه‌تان برپین هه‌موه‌ی به‌ئینن وه‌رمانی خوا بوو، وه‌بۆ پيسوا کردنی له‌خوایخیا ن وه‌سنوور ده‌رجوان بوو .

کاتی که جوله‌که‌کانی (بني نضیر) چوونه ناو له‌کانیا نه‌وه و خویان قایم کرد، موسلمانان هه‌ستان به‌برپینی دار خورماکانیا ن تا وه‌کو بیته‌ده‌روه، جا کاتی که جوله‌که‌کان شه‌مه‌یا ن بیینی سه‌ر زه‌نشتی موسلمانیا ن کرد و پییا ن ووتن : خۆ ئیوه به‌لای خۆتانه‌وه

چاکساز و ئیسلح ده‌که‌ن بۆ شه‌وه‌دار خورمایا نه‌ده‌بین؟ (تاوا به‌خوی نه‌گریسی جووله‌که‌له‌هه‌موو سه‌رده‌میکدا کاری تۆر خراب ناشرین ده‌که‌ن به‌رامبه‌ر ئیمانداران له‌کوشتن و برپین و خویین پشتن کوشتی پیغه‌مبه‌ران، که‌چی ده‌یا نه‌ویت له‌به‌رامبه‌ردا موسلمانان

گولیا ن بۆ رابخه‌ن !!!) شه‌وه بوو له‌به‌رامبه‌ر شه‌وه‌وته‌یه‌ی جوله‌که‌کاندا موسلمانان سه‌رسام بوون، پاش شه‌وه‌خوی گه‌وره وه‌لامی دانوه و فه‌رمووی شه‌وه له‌به‌ر شه‌وه‌یه که خوی گه‌وره بیباوه‌ر وه‌سنوور ده‌رجووه‌کانی جوله‌که‌زه‌لیل و سه‌ر شۆر بکات

به‌وه‌ی کاتی که ده‌بینن که موسلمانان به‌به‌ر چاویانه‌وه وا مان و سه‌روه‌ت و سامانیا ن ده‌پوختن و دار خورماکانیا ن ده‌بین.

شه‌وه‌ی په‌روه‌ردگار له‌سه‌روه‌ت و سامانی جوله‌که‌کانی (بني نضیر) ی سه‌نده‌وه و گێراهیه‌وه بۆ پیغه‌مبه‌ر (ﷺ)، ئیوه بۆ به‌ده‌ست هینانی هیچ ماندوو نه‌بوون شه‌سه‌پ و ووشترتان بۆ تاونه‌دلیوو، (له‌به‌ر شه‌وه په‌روه‌ردگار مان و سامانی شه‌وه‌جوله‌که‌نه‌ی تاییه‌ت کرد به‌ پیغه‌مبه‌ری خواوه) به‌لام خوی گه‌وره

پیغه‌مبه‌ره‌کانی زال و سه‌رکه‌وتوو ده‌کات به‌سه‌ر هه‌ر که سیکدا که بیه‌ویت، بنگومان خوی گه‌وره به‌ده‌سه‌لاته به‌سه‌ر هه‌موو شتی کدا.

شه‌وه مان و سامانه‌ی خوی گه‌وره به‌خشی به‌ پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی له‌سه‌روه‌تی جوله‌که‌کانی شارو نه‌یا ته‌کان، شه‌وه په‌روه‌ردگار برپاری داوه بۆ خوا و پیغه‌مبه‌ر و خزما نی وه‌تیوان وه‌ژاران و پیروارانی

بیته، شه‌مه‌ش بۆ شه‌وه‌یه که شه‌وه مان و سامانه‌ ته‌نها له‌نیوان ده‌وله‌مه‌نده‌کانی ئیوه‌دا نه‌بیته (شه‌مه‌ش خوکی خوی گه‌وره‌یه تا پوژی قیامه‌ت هه‌ر مالو درا بیه‌که له‌جه‌نگدا بگریته به‌بی کوشتن

و شه‌پکردن که پیتی ده‌لین (الفی) مان خوا و پیغه‌مبه‌ر و خزما نی وه‌تیوان وه‌ژاران و پیروارانه) جا شه‌وه ئیمانداران شه‌وه‌ی که پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) بیته به‌خشی وه‌ری بگرن، وه‌هه‌ر فه‌رمانگیشی به‌سه‌ردا کردن چی به‌چی بگه‌ن، له‌هه‌ر چی شه‌وه‌غه‌ی کردن وازی

ذَٰلِكَ يَأْتُهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَمَنْ يُشَاقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾ مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لَيْسَةٍ أَوْ نَرَكْتُمْ هَا فَابْتِئْتُمْ عَلَىٰ أُولَٰئِهَا قِيَادِنَ اللَّهِ وَلِحِزْبِ الْأُفْسِقِينَ ﴿٥﴾ وَمَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ، عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾ مَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَالرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كُنْ لَا يَكُونَ دُولَةَ بَيْنَ الْأَعْيُنِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمْ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾ لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالُهُمْ يُبْتَغُونَ فَرْصًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُخْشَوْنَ مِنْ هَاجِرِ إِلَهُمُ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْتُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

لێیه‌تین و لینی نوور بکه‌ونه‌وه، جا له‌خوا بترسن و ته‌قوای خواتان هه‌بیته، چونکه به‌راستی تۆله‌ی خودا زۆر سه‌خت وه‌تینه .

شه‌وه مان و سامانه‌ی که له‌ (جوله‌که‌کانی بني نضیر) گه‌را بۆ شه‌وه‌ژاره‌کوچه‌ریانه‌یه، شه‌وه (هاوه‌لانه‌ی) که له‌مه‌که‌وه وه‌ده‌نزان و کۆچیا ن کرد بۆ مه‌دینه ومان و سامانی خویان به‌چی هیشت، شه‌مانه‌ چاوه‌پوانی به‌خشش و په‌زنامه‌ندی خوی گه‌وره‌ن،

هه‌ر بۆیه له‌به‌ر په‌زنامه‌ندی په‌روه‌ردگاریان وولاتی خویان به‌جیه‌تشت، وه‌بیته‌ هیچ نیازتیکی دنیایی پشتیوانی له‌خوا و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ده‌که‌ن وه‌هۆی سه‌رخستی رێپازه‌که‌ی ده‌ده‌ن،

ناه‌وانه‌ پاستگۆن (له‌باوه‌ر و کارو کردوه‌یا نندا).

له‌نوی شه‌وه‌ی خوی گه‌وره‌ده‌ست که‌وتی جوله‌که‌کانی دا به‌کوچه‌ریه‌کان، شه‌مه‌جا دیته سه‌ر ستایش و پیواچاکی ئیماندارانی خه‌لکی مه‌دینه (شه‌نصاریه‌کان) وه‌ده‌فه‌رمویت : شه‌وه‌سانه‌ش که

پیشتر مان و جیگای خویان ناماده‌کرد له‌پیناو پیشوازی برا کوچه‌ریه‌کانیا ن و دیلیان پارازنده‌وه به‌نووری ئیمان، شه‌وه که‌سانه‌شیا ن خۆش ده‌ویت که کۆچیا ن کرد بۆلایان، وه‌له‌به‌رامبه‌ر شه‌وه‌شدا که درا به‌مه‌اجره‌کان له‌ده‌سه‌کوتی جوله‌که‌کانی (بني نضیر) هیچ دلگرا ن نه‌بوون وه‌ده‌رونیا نندا (له‌حه‌سوودی به‌خیلی)

شتیک دروست نه‌بوو به‌رامبه‌ریان، نه‌که‌هه‌ر شه‌وه‌نده به‌لکو فه‌زلی شه‌وان پیش ده‌خه‌ن به‌سه‌ر به‌رزه‌وه‌ندیه‌کانی خویاندا، هه‌رچه‌ند

(عبداللہ کو پی ٹیوبی کو پی سہلول سہرکردی دو پوہکان کاتی بینی کہ جولہکانی (بني نضیر) ثابلقہ دراون له لایین موسلمانانوه، چند که سیکي نارد بق لایان که پییان بلی دامه زراو وخر گرین ونه ترسن هسرتکیتک جه نگان له گه موحه مد وکومه له که بیدا نیمه ش پشتگری نیوهین، نهوه بوو جولہکان بهو دهرده پڑشتن - وه کورد دهلی گورگانه خواریدیان کردن - و خوشیان میثیک میوانیان نه بوو، وه هیج خاوهی به لئین وه یمانی خویان نه بوون له گه ان جولہکاندا).

12 (نهوه بزائن) نهو جولہکانه نه گهر دهریشکران له مه دینه نهو دوو پووانه له گه لایان دهرناچن، وه ههروهه نه گهر جه نگیشیان له دژ بکرتت پشتیوانیان ناگه (هه راش دهرچوو) وه گرمان نه گهر پشتیوانیان لهو جولہکانه ش کرد، پاش تاوتیک پشت هه لده کهن و گوره پانی جهنگ به جیده هیلن، وپاشانیش سهرکه وتوو نابن (نهم دوو پووانه خواي گه وره زه لیل وریسواي کردن ونفاق و نوو پوویه که شیان هیج سوویدیکیان پی ناگه یاندن).

13 نهی نیماندانن به راستی نیوه له دلی نهو نوو پوو جولہکانه دا ترس وسامتان زیاتره له خواي گه وره، نهویش به هوی نهوهی که نهوانه گه ل وهوزکی نا حالی و تینه گه شتوون (چونکه نه گهر حالی بونایه ده یانزانی که خواي گه وره نیوهی سهرختت به سهر نه وندا، هه نهویش شیای نهوهی که لئی بترسیت).

14 جولہکان (نهوهنده ترستوکن) هیج کاتیک ناوتین به یه ک پارچه یی و به کومه ل له گه لتان بجه نگان، مه گهر له قه لا قایمه کانایاندا نه بیئت، یان له پشت دیواری ماله کانایانوه نه بیئت، چونکه نهو جولہکانه درایه تی نیوانیان زور سهخته، له کاتیکدا تو وا ده زانیست که نهوان یه ک دست و یه ک پارچه وکۆکن له نیوخویاندا، به لام له راستی دا دله کانیان جودا وله یه ک دوورن، نه مهش له بهر نهوهی که نهوان گه لیکي نه قام و بی عه قنن.

15 حالی نه مانیش وهک حالی پیشینه کانی خویان وایه (وهک حالی جولہکانی بهی قینوقاع) یان (موشریکه کانی قوره ش که له جهنگی به دردا جیان به سهر هات، که شهش مانگ پیش نهم پووداوهی نه مان بوو) که به نه نجام وکار وکرده وه وتولهی خویان گه شتن، (نهوایه بیانزانیایه که کاری نه گریس وایان نه کردایه) وه له پاشه پوڑیشدا سزای زور سهختیان بو هه یه.

16 (نموونهی نهم دوو پووانه که نه نجامیان دا له گه ل جولہکانی بنی نضیر) دا، وهک نموونهی شعیان وایه کاتیک هانی مرقف، دهدات وپیئی ده لیت : کافر بیه، (نهویش به وهی گوناھ وتاوان وکوفری لا جوان دهکات وپوی دهرزینیتته وه) جا کاتیکش که کافر بوو، شعیان بهو که سه ده لیت : به راستی من له تو بهریم ومن له خواي په روره نگاری جیهان دهرترم (نه مهش نهوه ده گه یه نیت که شه یانی نه فرین لیکراو همیشه و به شتو زای جوراو جور خه ریکی له خشته بردن وپیلان گپرانه له مرقفه کان، پاشانیش بو نهوهی داخ وحه سره یان بداتی ده لیت : من له نیوه بهریم ومن له خوا دهرترم).

17 سهره نجام وپاشه پوڑی شعیان نهو و بیباوه پانه ییش هه رئاگری دوزه خه و به هه همیشه یی وه هتا هه تایی تیایدا

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِغُ فِيكُمْ عَصَا أَبْدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١١﴾ لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُوهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُؤْتُواكَ الْأَدْبَرَ ثُمَّ لَا يَصُرُونَ ﴿١٢﴾ لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهَبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنْ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾ لَا يَقِينُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي فُرَى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّىٰ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَبِأَنَّىٰ أَقْوَابًا وَأَمَّا هَمٌّ وَهُمْ عَذَابُ الْعَذَابِ ﴿١٥﴾ كَذَّبَ الشَّيْطَانُ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

خوشیان هه ژار ونه درایش بن، جا نهو که سهی خوی له رژی وهر زلی پیاریزیتت و زال بیتت به سهر دهروویدا هه نهوانه سهرفراز وخرشیه ختی دنیا وقیامه تن .

10 نهوانه شی له پاش کوچه ریه کان ونه نصاریه کانوه هاتن نزاو پارانه وه یان نه مه یه که ده لئین : نهی په روره دگارمان له گوناھه کانی نیمه ونهو برایانه شمان له (کوچه ریه کان وپشتیوانه کان) خورش بیه که له پیش نیمه وه پیازی نیمان ونیسلامیان گرت بهر ، هیج بوغز و قینیکش مه خره دلمانوه له ناستی نهوانی که نیمانیا هیناوه (که مه به ست پیی هاوه له به پرتزه کان وسه له ف صالحی نهم نومه تیه، نهک وهک رافزیه کان که سهری زمان وینی زمانیان قسهو تانه وته شه ره دانه له هاوه له به پرتزه کان) نهی خواي گه وره به راستی تو به سوزو به خشنده ومیهره بانیت .

11 نهی موحه مه د ئایا نه تبتیی نهو که ساته ی که دوو پوو بوون کاتیک ووتیان به برا جولہکانیان نه گهر نیوه دهریکرین له مه دینه نیمه ش له گه لتانا دهرده چین ومه دینه به جیده هیلن، وه هیج کاتیکش له زیان وری نیوه به گوئی موحه مه د وشوینکه وتوانی ناگه یین وناشیه یینه جهنگ له درتان، وه نه گهر جه نگیشتان له دژ کرا بیگومان نیمه پشتیوانی نیوه ده کهن، (نهمه له کاتیکدایه) خواي گه وره خوی شاهیده که نهوانه بیگومان درو ده کن ودروزنن

دهمیننوره، شهوش له بهر شهوی که سته میان کرد
وله سنوره کانی خوا در چوون وه هر شهوش سزای شه
بیباوه رانه به له گه شه یانی نه قرین لیکرودا.

18 نهی شه که سانهی که باوه دران له خوا بترسن و ته قوای
خوانان هه بیته، (شهوش به وه ده بیته شهوی به روه درگار
ویغه مبه ره که سی فه رمانیان پیکردوه جی به جیتی بکه بیت،
شهوشی شهوان قه ده غه میان لیکردوه وازی لیبه نیته) دهی با
هر که سیک سه رنج بدات و (بیر بکاته وه) بزانیته چ شتیکی پیش
خوی خستوه (له کار و کرده وهی، با محاسبه ی دهروونی
خوی بکات، پیش شهوی محاسبه ی له گه ل بکریته) بق سبه نیته
پاشه پوژی، دهی که واته شهوش به دروام بن له سه ره له خوا
ترسان، چونکه به راستی خوی گوره شاره زا و به ناگایه به هه مو
شه کار و کرده وانه ی که ده یکه ن (به روه درگار قیامه تی به
سبه نیته ناو بر دوه، شه مش شه ده گه به نیته که هاتنی قیامه ت
زور نریکه و بگره مردنی هر که سیک هاتنی قیامه تیه تی وه
پیغه مبه ر (پوژی) له فه رمووده بکدا ده فه رمویته: من مات فقد قامت
قیامته، واته هر که س مرد شه شه قیامه تی شه که سه هاتوه).

19 شهوه وه که شه کسانه مبه ن که فه رمانه کانی خویان
قه راموش کرد و پشتگوییان خست، له به رامه بریشدا به روه درگار
سه رگه رانی کردن و خوشیانی له بیر خویان برده وه (نه یانتوانی
کار و کرده وه یه کی باشی وایکه ن که سوویدیان پی بکه به نیته بق
دوا پوژیان) هر شه وانه شن له سنوره و فه رمانی خوا در چوون.

20 (له پاش باسکردنی پاشه پوژی بیباوه ران خوی گوره له بهر
شهوی هانی باوه دران بدات و مورده میان بداتی که شهوان وه
بیباوه ران بن له ته رازوی به روه درگاردا) ده فه رمویته: به هیچ
شهوه یه که کومه ل و ده سته ی به هه شتیان له گه ل کومه ل و ده سته ی
دوزه خیاندان له ته رازوی خوادا یه کسان نین، چونکه هر شه هلی
به هه شتن سه رکه وتوو سه رفزان.

21 (پاشان به روه درگاری بالاده سست گرنگی و پله پایه
و گوره بی قورناتی پیروز بق مرغه کان باس ده کات، تاوه کو بیر
له واتا و مانا کانی بکه شه وه و به دل و بیر و هوشیان گویی بق بگرن،
سه رزه نشستی مرغه کان ده کات) و ده فه رمویته: شه گه شه م
قورنانه مان دابه زاندایه بق سه ر کویک (به وه به هیزی و قیامی
و به رزیه ی خوی وه) شه وه ده بیینی به مل که جی و له ترس
وه بیه تی خوی گه وره ش پاره پاره و ورد و خاش ده بوو،
تا شه مش کومه له نمونه یکن ده یانته نیته وه بق خه لکی تاوه کو
بیر بکه شه وه (له مانا کانی قورنات و ده سه لاتی خوی گه وره).

22 پاش شه مانه به روه درگار کومه لیک له صیفات و ناوه
جوانه کانی خوی باس ده کات و ده فه رمویته: خوا شه خوی به که
جگه له خوی هیچ به رستراویکی به حق نی به جگه له خوی،
وزانایه به هه موو (کارو کرده وه و شته) نهیته (غه بییا ته کان)
و ناشرکا کنیش، هر شهوشه به به زمی و به خشنده و میهره بان.
23 خوی گه وره هر شه خوی به که هیچ به رستراویکی به حق
نی به جگه له زاتی خوی، پاشا و خاوه ن مولکی هه موو بوونه و ره،

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ
الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَتَحَرَّوْا
نَفْسَ مَا قَدَّمْتُمْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾
وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ
هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ
الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾ لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا
الْقُرْءَانَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَرِيصًا مُّنَصَّدًا ءَعَا مِّنْ خَشْيَةِ
اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾
هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلِيمٌ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْبِ الْعَزِيزُ
الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ
يُسَبِّحُ لَهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

سوره الممتحنه

پاک و بیگه ره له هه موو سیفاتیکی ناشایسته، ناشستی خواز
و دنیا که ره وهی دروستکاره کانه تی به وهی سته میان لی ناکات
(نیماندارانیسی دلنیا کرده ته وه که سزایان نادات)، پاریزه ر
و چاودیزی دروستکاره کانه تی و زال و به ده سه لاته و خاوه ن شکریه
و شایسته ی هه موو گوره بیبه که پیاک و بیگه ردی بق خوا له وهی که
هاوه ل پیداکه ران بق خوی بریار ده ده ن.

24 خوا شه خودایه یه که دروست که ر (خالقی هه موو
دروستکاره کانه، واته بونه وهی له نه بوونه وه هینا وه ته بوون)
و به ده بیته ر و وینه و نه خسه کیتی (هر شتیگه که بیه ویت خه لقی
بکات) هر شه شایسته ی شه وه هه موو نایکی جوان و پیاک
(له فه رمووده یه کی سه حیح دا هاتوه که بوخاری و مسلم پیوا به تیان
کر دوه که ده فه رمویته: **إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ إِسْمًا مَّا نَةٌ إِلَّا وَاحِدًا،**
مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَهُوَ وَتَرِ يَحِبُّ الْوَتَرَ، واته: خوی گه وره
نه وه د و بق ناوی هه یه سه ده ناو جگه له یه کیگ نه بیته، هر که س
بیانتریزیت (و کار به و ناوه جوانانه بکات و رهوشتی خوی پی
پرازینتیته وه)، خوی گه وره ده یخاته به هه شته وه، خوی گه وره تاکه
و تاکیشی خوش ده ویت، (واته یه کوا به رستی خوش ده ویت)
له کوا ییدا ده فه رمویته: هر چی له بوونه و ره له نا سه مانه کان
وزه ویدایه هه مووی ستایش و ته سببجاتی خوی گه وره ده کن، هر
شه خودایه به بالاده ست و کار به جی و دانان.

بوویتمه وه له ئابینه که م یان پازی بوویم به بی باوه پری پاش
 موسلمان بوون، ئەجا پیغه مبهەر (ﷺ) فەرمووی: (پاست دەکات)،
 عومەر ووتی: ئەی پیغه مبهەر (ﷺ) لێم گه‌ڕی با بدهم له گه‌ردنی
 ئەمه ناپاکه، پیغه مبه‌ریش (ﷺ) فەرمووی: (بیگومان ئەم حاظه به
 به‌شداری -- غه‌زای به‌دەری کردووه تۆ چۆزانیته له‌وانه‌یه خوا
 ناگاداری به‌شداربووانی غه‌زای به‌دەری بیت چی ده‌کەن فەرمووی بیستی
 چی ئەکەن بیکەن من لێتان خۆش بووم) ئەجا خوای گه‌وره ئەم
 ئایه‌ته‌ی دابه‌زاند: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا عَدُوَّ
 وَعَدُوَّكُمْ...﴾

به‌ناوی خوای به‌خشنده ومیهره‌بان

ئە‌ی ئەو که‌سانه‌ی که باوه‌پتان هیناوه (که مه‌یه‌ست پیتی
 حاته‌بی کوری ئە‌بی به‌لته‌عه وه‌هرکه‌سیش وه‌ک ئەو ده‌کات)،
 دوژمنانی من و دوژمنانی خۆشتان مه‌کەن به‌ نۆستی خۆتان، ئایا
 ئیوه نۆستایه‌تی خۆتانیا بۆ ده‌ئێرن، که ئیوه دلنیاشن له‌وه‌ی
 ئەو (بت په‌رستانه‌ی مه‌که‌که) بێباوه‌پن به‌و ئایه‌ پاست ودره‌سته‌ی
 که بۆ ئیوه هاتووه، له‌همان کاتیشدا پیغه‌مبه‌ر وئیه‌وشیان
 (له‌شاری مه‌که‌که) ده‌رکرد ته‌نها له‌به‌ر ئەوه‌ی باوه‌پدارن به‌خوای
 گه‌وره‌ی په‌روه‌ردگار تان، جا ئە‌گه‌ر ئیوه بۆ تیکۆشان جه‌هاد کردن
 ده‌رچوون له‌ وولای خۆتان له‌ پێگای مندا وه‌مه‌به‌ستتان خۆشبووی
 وپزاهه‌ندی منه (ئە‌وه نۆستایه‌تی ئە‌و بێباوه‌پانه مه‌کەن) ئایا
 ئیوه به‌ نه‌ینی خۆشه‌یستی خۆتانیا پێ‌ ده‌گه‌ین؟ له‌ کاتیکدا
 من ناگادارم به‌وه‌ی که ئیوه شارووتانه‌وه وئیه‌وشی ئاشکرانان
 کردوه، جا هه‌رکەس له‌ ئیوه نۆستایه‌تیان بکات، ئە‌وه بیگومان
 پێگای راستی وون کردووه و سه‌ری لێشتاوه.

ئە‌گه‌ر (ئە‌و بێباوه‌پانه) ئیوه‌یان توش ببێت و ده‌ستیان
 بکه‌ون، ئە‌وه ده‌بن به‌ دوژمنان و ده‌ست و زمانیان به‌ خراپه‌ درێژ
 ده‌کەن بۆتان (واته ئە‌که‌ر ده‌سه‌لاتیان هه‌بێت ده‌سانکۆژن و
 به‌زمانیشیان که‌مه‌ترخه‌می ناگەن له‌ جێبوو تانه و ته‌شه‌ر) هه‌روه‌ها
 ئاواته‌ خوزان و پێتیا خۆشه‌که ئیوه بێباوه‌پن (وشوین ئە‌وان
 بکه‌ون وه‌لتان بگه‌رێنه‌وه له‌ نیسلا).

ئە‌گه‌ر ئیوه له‌به‌ر خاتری ماڵی مندالتان ئە‌وه‌تان کردوه که
 ئە‌و بێباوه‌پانه بیان پارێژن له‌ شاری مه‌که‌که ئە‌وه له‌ پۆژی دوایدا
 ماڵی مندالتان و خزمانتان هه‌چ سوودیگتان پێ‌ ناگه‌ین، چونکه
 په‌روه‌ردگار له‌و پۆژه‌دا له‌یه‌کتان جیا ده‌کاتوه (باوه‌پدار یق
 به‌هه‌شت و بی باوه‌پیش بۆ نۆزه‌خ) به‌راستی خوای گه‌وره بێنايه
 به‌و کار وکرده‌وانه‌ی که ده‌یکەن.

(په‌روه‌ردگار بۆ ئە‌وه‌ی نمونه‌یه‌کی جوان وپوون
 له‌خۆشه‌یستی بۆ خوا وپوور که‌وتته‌وه له‌ بێباوه‌پان یق موسلمانان
 باس بکات، نمونه‌ی یه‌کیه‌که له‌ پیغه‌مبه‌ره‌ خۆشه‌یسته‌کانی که
 شېراهم (ﷺ) باس ده‌کات) وده‌فه‌رمووی: ئە‌ی باوه‌پداران
 بیگومان له‌ ئیبراهیم (ﷺ) و ئە‌وانه‌ی له‌گه‌لیدا بوون سه‌رمه‌شق
 و نمونه‌یه‌کی جوان هه‌یه، کاتێک به‌ خزم وکەس وه‌ۆزه‌که‌ی خۆیان
 ووت: ئیمه‌ بێزار ویه‌رین له‌ خۆتان وله‌و بتانه‌ش که له‌به‌ری خوا
 ده‌یانپه‌رستن، ئیمه‌ باوه‌پمان نیه‌ به‌ ئاینی ئیوه و دوژمنایه‌تی له‌

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تَلْقَوْنَ
 إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ
 وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهْدًا فِي سَبِيلِ
 وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ
 وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١﴾ إِنْ
 يَشْفِقُكُمْ يُكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَسْطُورُ إِلَيْكُمْ أَيْدِيهِمْ وَالسِّنَنُومُ
 بِالسُّوهِ وَوَدُّوا أَنْ تُكْفَرُوا ﴿٢﴾ لَنْ نَنْفَعَكُمْ أَرْحَامَكُمْ وَلَا أَوْلَادَكُمْ
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصَلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣﴾ قَدْ
 كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لَقَوْمِهِمْ
 إِنَّا بَرَاءٌ وَأَنْتُمْ مَعَهُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا لَيْتِنَا
 وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدُّهُ إِلَّا
 قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
 رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنبَأْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٤﴾ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا
 قِسْمًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَأَغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥﴾

سوره‌تی الممتحنة

هۆی هاتنه‌ خواره‌وه‌ی ئایه‌تی یه‌که‌می سوره‌تی (الممتحنة):
 موسلیم ده‌گه‌رێته‌وه له‌ علی کوری ئە‌و طالیه‌وه (په‌زای خوای ئی
 بی) ده‌لی: پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) من زویه‌یر و میقدادی نارد
 فەرمووی: (پۆژن تا ده‌گه‌نه -روضه‌خاخ- شوپێتیکه‌ نزیک مه‌دینه)
 تا له‌وێ دا ئافره‌تیکێ تیا به‌ نامه‌یه‌کی پێ‌ یه‌ لێی سه‌ن) ئیمه‌ش
 و لاغه‌کانمان غاردو ده‌رچووین، یه‌کسه‌ر گه‌شتین به‌ ئافره‌ته‌که،
 ووتمان نامه‌که ده‌رییته، ووتی نامه‌م پێ‌ نیه، ووتمان: سویند به‌خوا
 ئە‌و نامه‌ ده‌رییته‌ی یا جل وپۆشاکه‌که‌ت داده‌کەن له‌به‌رت دا،
 ئە‌جا له‌ناو په‌له‌که‌کانیدا ده‌ری هینا، ئیمه‌ش نامه‌که‌مان هیناوه
 بۆ پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) تێیدا نوسرا بوو: له‌ حاظه‌بی کوری ئە‌بی
 به‌لته‌عه‌وه بۆ کۆمه‌لی له‌ بی باوه‌پانی مه‌که‌که، جا هه‌والی هه‌ندی --
 کاروباری پیغه‌مبه‌ری (ﷺ) پێدابوون، پیغه‌مبه‌ریش (ﷺ)
 فەرمووی: (حاظه‌ب ئە‌مه‌ چی یه‌؟) حاظه‌ب ووتی: ئە‌ی پیغه‌مبه‌ر
 په‌لم ئی مه‌که! من که‌سێک بووم خۆم خه‌ستبووه‌ پال قوهره‌پیش
 وله‌وان نه‌بووم، به‌لام ئە‌و کچه‌ریانه‌ی که له‌گه‌لتان هه‌موویان خزم
 و که‌سیان هه‌یه‌ ماڵ و منداله‌کانیان ده‌پارێژن، به‌لام من که‌س و
 کارم نیه‌ پارزگاری ماڵ و منداله‌کانم بکات، پێم خۆش بوو چاکه
 و منه‌تیکم به‌سه‌ریانه‌وه هه‌بیت که به‌هۆیه‌وه‌ خزمه‌کانم بپارێژن وه
 من که ئە‌م کارم کردووه وه نه‌بی بی باوه‌ر بووم یان پاشگەز

نیوانماندا په پیدا بویه (مادام نثیوه به رده وام بن له سر کوفری خوتان) تا نه و کاته ی باوه به خوی تنها دینن (جا نه گهر وا بوو نه وه شم دوزمنایه تیه ده گویین بق خۆشه ویستیان) جگه له و په یمانه ی که ئیبراهیم دای به باوکی و پنی ووت : بیگومان داوای لیخۆش بوونت بق ده کم (لای خوی گه وره) (واته نثیوه داوای لیخۆش بیون نه کن بق بت پرست و بیباوه بان) پاشان ووتی به باوکی من هیچ دهسه لاتیکیشم نیه لای خوی گه وره (که سزایه کت لی نووریخه مه وه یان قازانجت پی بگه یه تم) شه ی په وره دنگارمان تنها پشتمان به تق به ستوه، وه هه ر بۆلای تۆشه گه رانه وه مان، و سه ره نجامی هه موو شتیکیش بق لای تویه .

8 شه ی په وره دنگارمان مه مانکه به مایه ی تا قی کردنه وه بق نه وانه ی که بیباوه بون (که سزیمان بدن و بیانه ویت له ناینی پیروزی ئیسلام هه لمان بگتیره وه، پاشان بلین نه گه ر نه مانه له سه ر هه ق بونایه ناوایان به سه ر نه ده هات) شه ی په وره دنگارمان لیمان خۆش بیه، به پاستی هه ر توی زال و به دهسه لات و کار به جی و دانا .

9 سویند به خوی گه وره له به سه ره ات و چیریوکی ئیبراهیم (علیه السلام) و شوینکه و توانیدا سه ره مشق و پی شه نگه کی جوان و چاک هه یه (بق شوین که و تن و چا و لی کر دنیان) بق نه و که سه ی که ناوات و نومیدی ره زامه ندی خوا و سه ره فرانی پاشه پوژ بیت، وه هه ر که سه کیش پشت هه لده کات له ناین و پیبازی شه وان (زه ره زومه نده) و هه ر په وره دنگاریشه ده وله مند و بیبنازه (پیویتی به مروه فکان نیه) و شایسته ی هه موو سوپاسنیکیشه (واته نه و که سه ی شوین پیبازی پیروزی ئیسلام ناکه ویت، نه و تنها خوی زیان لیکه و تووی دنیا و قیامه ته).

7 نزیکه (دلنیا بن) له نیوان نثیوه و شه و که سه انه ی که دوزمنایه تییا ن کردن خوی گه وره خۆشه ویستی و میهره بانیه ک دروست بکات (به ئیمان هینان وواز له سه ر که شه ی په وره دنگاریان به پینن) به پاستی هه ر خوی گه وریه به دهسه لات و هه ر نه ویش لیخۆش بویو میره بان .

8 خوی گه وره ریگاتان لی ناگریت و قه دهغه تان ناکات که چاکه بکن و دادگه ر بن له گه ل شه (بیباوه رانه ی) که له گه لتان نه چه نگاون له سه ر شم ناینه وله ماله کانی خوتان ده ریان نه کردوون (وه ک ژنان و مناله کانیان)، بیگومان خوی گه وره دابه ره و رانی خۆش ده ویت (واته مامه له تان له گه لیان با وه ک مامه له له گه ل کردنی بیباوه ره کانی مه ککه نه بیبت) (نه سمای کچی شه بو به کری صدیق: دایکی هات بۆلای - که تانه و کاته ش بی آباوه بوو - به هه ندیک دیار یه وه که بریتی بوو له کشک و رۆنی خۆمالی، شه ویش لیسی و هه ر نه گرت و نه به یشت بچپته ژوره وه، دواتر پرسیری له عا شه کرد له سه ر نه و کاره ی خوی گه وره ش شم نایه ته ی ناره د خواره وه) ئیمامی نه حمه د پیوایه تی کرده .

9 به لکو خوی گه وره قه دهغه ی شه وه تان لی ده کات که پشتیوان و پالپشت و دتسه تیه تی نه وانه بکن که چه نگیان له گه ل کردن و له شوین و مالی خوتان ده ریان کردن و یاره ته ی نه وانه شیان دا که ده ستیان هه بوو له ده رکردن تان (واته نایبت پشتیوانی بیباوه

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ
وَمَن يَتَّقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦﴾ عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُم مِّنْهُم مَّوَدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
﴿٧﴾ لَّا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقْتُلُوا كُفْرًا فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوا
مِن دِينِكُمْ أَن يَتَزَوَّجُوا وَتَقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ
﴿٨﴾ إِنَّمَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَتَلُوا كُفْرًا فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوا
مِن دِينِكُمْ وَظَلَمُوا وَعَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ أَن تَوَلَّوْهُم مِّن دِينِكُمْ وَأُولَٰئِكَ
هُم الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ
مُهْتَجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِن عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ
فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَأَهْنُ لَهُنَّ وَلَا هُمْ يُحِلُّونَ لَهُنَّ وَءَاثِمُهُنَّ
مَا أَنفَقُوا وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُم أَن تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْنَهُنَّ لُجُورَهُنَّ
وَلَا تُتْمَسَكُوا بِعِصْمِ الْكُفَّارِ وَسَأَلُوا مَا أَنفَقْتُمْ وَلَسْتُمْ لَهُمْ
ذَلِكُمْ حَكْمٌ وَاللَّهُ يُحْكِمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ وَإِن فَاتَكُمْ
سُوءٌ مِّنْ أَرْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَلَّامٌ فَعَلَّامٌ الَّذِينَ ذَهَبَتْ
أَرْوَاجُهُمْ مِّثْلَ مَا أَنفَقُوا وَآتَقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

و بت په رسته کانی مه ککه وهاوشیوه کانیان بن) جا هه ر که سه پشتیوانیان بیت و نوسنایه تیان بکات، نه وه ستمکار هه ر نه وانه ن .

10 هوی هاتنه خواره وه ی شم نایه ته : بوخاری ده گتیره توه له میسوره و مه روانی کوری چه که مه وه ، ده لین: که پیغه مبه ر (پیوسته) په یمانی حوده بیبیه ی له گه ل کافران قویشدا به ست که هه ر که سه موسلمان بیبت و بچیت بۆلایان ته سلیمان بکاته وه ، دواتر چه ند ئافره تیکی ئیماندار هاتن - له مه ککه وه بق مه دینه - به و بونه ی وه خوی گه وره ش شم نایه ته ی دابه زاند ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ﴾ .

شه ی شه و که سه انه ی باوه رتان هیناوه کاتیک شه و ئافره ته ئیماندارانه ی که کوچ ده کن (له مه ککه وه) و دین بۆلاتان ، تا قیان بکه نه وه (به وه ی که نایا تنها له به ر ره زامه ندی خوی گه وره هاتوون وله به ر مه به سستی دونیایی نیه کوچه کیان ، یان له به ر کیشه ی خیزانی نه یوه له گه ل مژده که یابندا، یان له به ر شوکر دنیان بیبت به که سیک) بیگومان خوی گه وره ناگاداره به ئیمانیه کیان، جا که زانیان که باوه پردان شه وه نه یانگتیره وه بق لای مژده بیباوه ره کانیان، نه نه و ئافره تانه بق شه و مژده بیباوه ره کانیان چه لان، نه نه و بیباوه رانه ش چه لان بق شه و ئافره ته باوه پرداران، نه و ماره بیانه ی که مژده کانیان بق شم نایه ته باوه پرداران یان سه رف کرده بۆیان بگتیره وه، پاشان دای شه وه ی که (عه ده یان به سه ر

دا که بیباوهٔ بیون، پاشتر که ئیمانیان هیئا به کینکان مه‌عاوییه‌ی کوری شه‌بو سو‌فیان ماره‌ی کرد شه‌وی که‌شیان صه‌فوانی کوری ئومه‌ییه ماره‌ی کرد.

جا نه‌گر مه‌ندیک له‌هاوسه‌ر وخیزانه‌کانتان له‌ده‌ست چوو به‌ گه‌پانه‌وه‌یان بۆ ناو بیباوه‌پان و (شه‌وانیش ماره‌یان کردنه‌وه ماره‌ییه‌که‌یان بۆ ئیوه‌ نه‌گه‌پانده‌وه) ئیوه‌ش که‌ جه‌نگنان له‌گه‌لدا کردن و‌غه‌نیمه‌ت و‌مال و‌سامانتان لی‌گرتن به‌ نه‌ندانه‌ی شه‌ ماره‌ییه‌ی که‌ خه‌رجیان کردوه زینای شه‌ ئیماندارانه‌ بگیزنه‌وه له‌و غه‌نیمه‌ت و‌مال و‌ سامانه‌ی لی‌تان گرتون، (ده‌ی که‌واته) له‌ و‌خوایه‌ بترسن که‌ ئیوه‌ باوه‌پاران پتی.

ئهم‌ ئایه‌ته‌ تاییه‌ته‌ به‌ چۆنه‌تی به‌یعت دانسی ئافره‌تان به‌ پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) له‌ دوا‌ی شه‌وی که‌ کۆچیان ده‌کر بۆ لای، ئیمامی بوخاری له‌ عاشه‌وه (خوا‌ی لی‌ پازی بی‌ت) ده‌گیزیتته‌وه که‌ پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) شه‌و ئافره‌تانه‌ی تا‌قی ده‌کرده‌وه به‌م ئایه‌ته‌، پاشان نه‌گه‌ر هه‌ر کس له‌و ئافره‌ته‌ ئیماندارانه‌ پازی ببوایه‌ به‌مه‌، پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) ده‌یفه‌رموو: شه‌و ئیتر به‌ قسه‌و و‌ته‌ من به‌یعتم له‌ تق‌ و‌ه‌رگرت، عاشه‌ ده‌فه‌رموی: سو‌یند بی‌ت به‌خوا پیغه‌مبه‌ر (ﷺ) هه‌رگیز ده‌ستی به‌ر ده‌ستی ئافره‌تان نه‌که‌وتوه له‌ کاتی په‌یمان و‌به‌یعت و‌ه‌رگرتندا، هیچ کاتیکیش په‌یمان و‌به‌یعتی و‌ه‌رته‌گرتوه‌ لی‌یان به‌م ئایه‌ته‌ نه‌بی‌ت.

11 شه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) هه‌ر کاتیک ئافره‌تانی باوه‌پار هاتن بۆلات و‌به‌یعتیان دا‌ پیت به‌وه‌ی که‌ هیچ شتی‌ک نه‌که‌ن به‌ هاوه‌ل و‌شهریکی خوا و‌دزی نه‌که‌ن و‌زینا و‌داوین پيس نه‌که‌ن و‌منال و‌رو‌له‌کانیان نه‌کو‌نن و‌زینده‌ به‌چالیان نه‌که‌ن (وه‌ک سه‌رده‌می نه‌فامی) و‌به‌هیچ شه‌یوه‌ک بوه‌تان نه‌که‌ن له‌ نۆوان ده‌ست و‌پتی خۆیاندا (واته: من‌دالی خه‌لکی نه‌هینن و‌بیکه‌ن به‌ هی‌ خۆیان، یان کچه‌ کۆرپه‌کانی خۆیان فری‌ بده‌ن و‌له‌جیگای کۆرپک به‌ینن و‌بیکه‌ن به‌ کوری خۆیان) وه‌ سه‌رپنجیت نه‌که‌ن له‌ هیچ کاریکی چاک و‌خیزدا، (نه‌گه‌ر شه‌مانه‌یان کرد و‌په‌یمانیان دا پتی) شه‌و تۆش په‌یمان و‌به‌یعته‌که‌یان له‌گه‌ل به‌سته‌ و‌داوای لی‌خۆشبوونیشان بۆ بکه‌ لای خۆای گه‌وره‌، به‌راستی خۆای گه‌وره‌ خوایه‌کی گونا‌ه‌ پۆشی میه‌ره‌بانه‌.

12 شه‌ی باوه‌پاران دۆستایه‌تی خۆشه‌ویستی کۆمه‌ل و‌هۆزیک مه‌که‌ن که‌ خۆای گه‌وره‌ خه‌شم و‌قینی خۆی لی‌گرتوون (که‌ مه‌به‌ست پتی جوله‌که‌کانه‌) چونکه‌ به‌راستی شه‌وانه‌ بی‌ هیوا و‌ نا‌ئومید بوون له‌ سه‌رفرازی بوونیان له‌ قیامه‌تدا، هه‌روه‌ک چۆن بیباوه‌په‌کان نا‌ ئومید بوون له‌ زیندوو بوونه‌وه‌ی مردوه‌کانی ناو گۆره‌کان، (واته‌ به‌ نه‌ندانه‌ی شه‌وه‌ی که‌ مردوو زیندوو بیتته‌وه‌ لای بیباوه‌په‌کان شه‌و جوله‌کانه‌ش هیوا‌یان نیه‌ به‌ پاداشت و‌ه‌رگرتنه‌وه‌ لای خوا‌ له‌ پۆزی داویدا، که‌واته‌ ئیوه‌ش دۆستایه‌تیا‌ن مه‌که‌ن، چونکه‌ زۆر جیاوازن له‌ ئیوه‌).

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا جَاكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعَنَّكَ عَلَيَّ اَنْ لَا يَشْرَكَنَّ بِاللّٰهِ شَيْئًا وَلَا يَسِرْنَ وَلَا يَزِينَنَّ وَلَا يَقْتُلَنَّ اَوْ لَدَهْنَّ وَلَا يَأْتِيَنَّ بِبَهْتَنٍ بِفَرِيضَةٍ بَيْنَ اَيْدِيهِنَّ وَاَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ فَيَايَعْنَنَّ وَاَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ اِنَّ اللّٰهَ عَفُوٌّ رَّحِيْمٌ ﴿١٢﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَسُوْا مِنَ الْاٰخِرَةِ كَمَا يَسِ الْكٰفِرِيْنَ مِنْ اَصْحٰبِ الْقُبُوْرِ ﴿١٣﴾

سُوْرَةُ الصَّفٰتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿١﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِمَ تَقُوْلُوْنَ مَا لَا تَعْمَلُوْنَ ﴿٢﴾ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ اَنْ تَقُوْلُوْا مَا لَا تَعْمَلُوْنَ ﴿٣﴾ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذِيْنَ يُقْتُلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِهِ صَفًا كَاَنَّهُمْ بَيْنَ مَرْمُوسٍ ﴿٤﴾ وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهٖ يٰقَوْمِ لِمَ تَقُوْلُوْنَ اَنْ تَقُوْلُوْنَ مَا لَا تَعْمَلُوْنَ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٥﴾

چوو هیچ تاوان و‌گونا‌ه‌نیک نیه له‌سه‌ر ئیوه که‌ ماره‌یان بکه‌ن به‌مه‌رجیک که‌ ماره‌ییا‌ن بده‌ن، هیچ که‌ستیکیش له‌ ئیوه‌ با ئافره‌تانی بیباوه‌پ لای خۆی نه‌هیلیتته‌وه ماره‌یان نه‌که‌ن، جا نه‌گر ئیوی موسلمانیش ماره‌ییه‌کانتان داوه‌ به‌و ئافره‌ته‌ بیباوه‌پانه‌لی‌یان و‌ه‌رگیرنه‌وه، شه‌وانیش با داوای شه‌ ماره‌ییه‌ بکه‌ن که‌ داوایانه‌ به‌و ئافره‌ته‌ باوه‌پارانیه‌ که‌ به‌جی‌یان هینتوون، ئا شه‌مه‌یه‌ فه‌رمان و‌حوکمی خوا که‌ خۆی حوکمی پی‌ ده‌کات له‌ نۆوانتاندا، و‌هه‌ر خۆای گه‌وره‌یه‌ زانا و‌کار به‌جی‌ و‌دانا، قورطبی ده‌لیت: ئهم‌ حوکمی گه‌پانده‌وه‌ی ماره‌ییه‌ له‌ نۆوان موسلمانان و‌بیباوه‌پاندا تاییه‌ت بوه‌ به‌ په‌یمان نامه‌ی حوده‌ییه‌، به‌لام شه‌وه‌لوه‌شاندنه‌وه‌ی گری‌ به‌ندی نکاح له‌ نۆوانتاندا به‌ بیباوه‌پ بوونی به‌کینکان وه‌ک خۆی ماوه‌ته‌وه‌ و‌هه‌لده‌وه‌شیتته‌وه‌.

پیشتر و‌له‌سه‌ره‌تاوه‌ دروست بوو که‌ موسلمان ئافره‌تی پت به‌رست و‌مشرکه‌ به‌نی‌ت به‌لام که‌ ئهم‌ ئایه‌ته‌ دابه‌زی حوکمی شه‌وه‌ی پیشووی نه‌سخ کرده‌وه‌ و‌نه‌په‌شیت، به‌لام ئافره‌تانی شه‌هلی کتاب هه‌ر حوکمی وه‌ک خۆی مابه‌وه‌ و‌درسته‌ بۆ باوه‌پار بیباوه‌پان به‌لام به‌ مه‌رجی تاییه‌تی خۆی که‌ جیگای شه‌وه‌ نیه‌ پاسی لی‌وه‌ بکه‌ین پاش دابه‌زینی ئهم‌ ئایه‌ته‌ (ولا تُمَسِّكُوا بِعَصْمِ الْكُوفْرِ) واته‌ ئافره‌تانی بیباوه‌پ لای خۆی نه‌هیلیتته‌وه‌ و‌ماره‌یان نه‌که‌ن، عومه‌ری کوری خه‌ططاب له‌و رۆژه‌دا دوو خیزانی طه‌لاق

سوره تی الصف

هوی هاتنه خواره وهی ئەم سورەتە: ئیمامی ئەحمەد و تورمزى و حاکیم دەگێتێنەو له عەبدوللاى کوربى سەلامەوه (پەزەى خواى لى بى) دەلى: چەند کەسىک له هاوه لاتى پێغه مەبەر (ﷺ) پێکەوه دانىشتبووین قەسمان دەکرد، و وتمان خۆزگە بمانزانیایە کام کردەو یە خۆشه و یستەرە لای خوا بمانکردایە، جا خواى گەرە ئەم نایەتەنای ناردە خواره وه ﴿سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي...﴾ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًا كَانَتْهُمْ بَنِيَانٌ مَّرْضُوعُونَ ﴿عەبدوللا دەلى پێغه مەبەر (ﷺ) سورەتە کەى خۆیندەوه بۆمان تا کوتایى هات، بە ناوی خواى بەخشندە و مێهرەبان .

① ئەوهى له ئاسمانەکان و زەویدا هەبە بە پاك و بێگەردى تەسبیحات و زیكرو بادی خوا دەكەن، (بەشیوەیه ك له ژێر قەهرمان و دەسه لاتى خوا دەرتانچن) هەر ئەو خوا بهیە بالادەست و كار به جى و دانا .
 ② ابن عباس (خواى لى رازى بێت) دەفەر مویت: كۆمە ئێك له بروداران پێش ئەوهى جهاد فەرز بكریت، ئە یان ووت : خۆزگە خواى گەرە پێنومای دەكردین بۆ خۆشه و یستەرین كارێك لای خۆى و ئێمەش بمانكردایە، جا كاتێك پێنى راگەیاندى كە چاكترین و خۆشه و یستەرین كارێك جهاد كرده، كۆمە ئێك له وانه پێیان ناخۆش بوو، وه قورس بوو له سەریان، له پاشدا ئەم نایەتە هاتە خواره وه: (يا أيها الذين آمنوا لم تقولون مالا تفعلون) واتە: ئەى ئەوانەى كە باوه رتەن هێناوه بۆچی ئەوهى ئە یلێن ئەنجامی نادهن و كارى پێ ناكەن.
 ③ نۆر مایەى بقی و تورەبى یە لای خواى گەرە، كە شتیك بلێن و كارى پێ نەكەن.
 ④ (لێ زەدا خواى گەرە پووینی دەكاتەوه كە جهاد كردن له پێناوى خوادا خۆشه و یستەرین كارێكە بكریت لای خوا) و دەفەر مویت: بێگومان خواى گەرە كە سانیكى خۆش دەوێت كە له پێناوى خوادا بە یە كێزى و یەك پارچەبى دەجەنگن وەك كۆشكێكى چەسپووبى قايم دراپێژدان بە قورقوشم.
 ⑤ (دواى ئەوهى باسى جهادی كرد خواى گەرە باسى موسی پێغه مەبەر (ﷺ) دەكات كە ئەوانیش له پێناو یەكخوایە رستی خوادا هەولى ژۆریان داو فەرمانیشیان بە جهاد كرد) ئەفەر مویت: بێریان بهێتەرەوه كاتێك موسی ووتی بە گەلە كەى، ئەى گەلە كەم بۆ ئازارم دەدەن (بە نەكردنی فەرمانەكانى خوا، یان بە قەسە و جوین پێدان و سووك سەبەر كردن) له كاتێكدا ئێوه بێگومان دەزانن كە من پێغه مەبەر خوام و نێرراوم بۆ لای ئێوه، جا كاتێك ئەوان له حەق و راستى لایاندا، خوایش دلى وەرگێران و سەرگەردانى كردن، بە راستى خواى گەرەش رێنومنى كەسان و گەلى له سنوور دەرچوو ناكات.

⑥ (ئەى موحەمەد بێریان بهێتەرەوه) كاتێك كە عیساى كوربى مەریەم (ﷺ) ووتی: ئەى كوربانى یەعقوب (ئیسرا ئیل ناویكى تری یعقوب بووه) بێگومان من پێغه مەبەر و نێرراوى خوام بۆ لای ئێوه، راستى ئەو تەر واتە دەسه لمێتم كە له پێش مندا هاتوو (بۆ موسی) و مزگێنى و موژدە تان دەدەمى بە پێغه مەبەرێك كە له دواى منەوه دێت و ناوى ئەحمەدە (ئەحمەد و مەحمەد یەك مانایان هەبە) جا كاتێك عیساى پێغه مەبەر (ﷺ) موعجزە

وَأَذَقَ آلَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ حَبِيبَ إِسْرَائِيلَ بِلِإِذْنِ رَسُولِ اللَّهِ إِلَيْكَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَبَشِيرًا بِإِذْنِ رَسُولِ اللَّهِ مِنْ بَعْدِي أَسْمَاءُ أَحَدُهَا مَا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُضْمِينٌ ﴿٦﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ آفَرَى عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ وَهُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُنِيرٌ وَوَكُورٌ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾ بَيِّنَاتٍ لِّلَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَذْكَرٌ عَلَى الْبَحْرِ وَرَنُجْمِكُمْ مِّنْ عَذَابِ آلِيمٍ ﴿١٠﴾ تَوَمَّنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسْكِنٍ طَيِّبَةٍ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ وَأَخْرَجُوا مِنْهَا نَصْرًا مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِيرٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾ بَيِّنَاتٍ لِّلَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارًا لِلَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَأَمَّا مَن تَطَافَعُ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتْ طَافِعُهُ فَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا طَاعُوا عِدْوَهُمْ فَاصْبِرُوا أَظْهَرِينَ ﴿١٤﴾

و بەلگە پووێنەکانى لەسەر دەسه لات و گەرەوى خوا بۆ هێنان، ووتیان ئەمە سحر و جادوو یەكى ئاشکراو پووێن .
 ⑥ چ كەسىك لهو كەسه ستم كارترە (گوهرما و سەرلێشتیواوه) كە درۆ و بوهتان بە دەم خاوهه له دەههستت (هاوهل و شەرىكى بۆ بپار بدات) له كاتێك بانگ بكرین بۆ لای شاینى پێرۆزى ئیسلام، (ئەو گوهرمانە كاتێك عیساى - ﷺ - پێى ووتن كە پاش من موحەمەد دێت و ئیمانى پێى بهێنن و موسلمان ببن، كە چى ئەوان ووتیان ئەمە راست نیه و جادوو) خواى گەرەش هیدایەتى گەل و هۆزى ستمكار نادات (چونكە شایستەى ئەوه نین).
 ⑦ (ئەوانە شەو پۆۆ له هەولى ئەوه دان كە رێگێرن له بەردەم هەلهاتنى خۆرى ئیسلام، كە پووێنكى نەگات بەسەر زهوى) شونەى ئەمانە وەك ئەو كەسه وایە كە بیهوێت پوێنكى و نوورێكى گەرە بە فووى دەمى بكوێننەوه - خەیا لێان خاوه - خواى گەرە نوور و پوێنكى ئەم ئاینە پێرۆزه دەگەیهنیت بە سەر زهوى و تەواوى دەكات، ئەگەر چى بێباوه پانیش پێیان ناخۆش بێت.
 ⑧ خواى گەرە ئەو زاتە بەرز و پێرۆزه یە ك پێغه مەبەرە كەى بە رێنومنى و ئاینىكى راست و دروستەوه ناردوو، تاوهكو سەرى بخات و بەرزى بكاتەوه بەسەر تەواوى ئاینەكانى تردا، هەرچەند موشرىك و هاوهەش بەدەكەرنیش پێیان ناخۆش بێت.
 ⑩ ئەى ئەوانەى باوه رتەن هێناوه ئایا رێنومايتان بكەم بۆ بازگانیەك كە بزگارتان بكات له سزای ژۆر سەخت و بە نازارى نۆزەخ.

باوردیسان هیتنا له بهرامبهر نه وانسی که بیباوه پ بیوون،
سهره نجامیش پشتگیریه که ی خوا سرکه وت به سه ریاندا.

سوره تی الجمعة

به ناوی خوی به خشنده ومیهره بان

1 نه وهی له تاسمانه کان وزه ویدا هیه به پاک و بیگه ردی
ته سببحات وزیکو یادی خوا ده کن، (به شتیومه ک له ژیر فه رمان
وده سه لاتی خوا دهرناچن) نه و خویایه که پادشا ومه لیکتی پاک
و بیگه رد و به هیزی کار به جی ودانایه .

2 نه و په روره دگاره ی که له ناو گه لیکتی نه خوینده واری وه ک
عه رهدا پیغه مبه ریکی (وه ک موحه مدی) له خویان بق ناردن،
نایه ته کانی قورنایان به سه ردا ده خوینتیسه وه، که (دلن
وده روونیان) پاک ده کاتسه له (بیباوه ری بیت په رستی) و
قورنایان وه رمووده ودانایان فیتر ده کات، هه رچهند نه وان پیشتر
له گومرایی وسه رلیشتوانیکی ناشکرادا بیوون .

3 (هه روه ها) نه و پیغه مبه ره شی نارد بق گه لانیکی تر که
هیتنا نه گه شتوون پیی (واته پیغه مبه ر بق ته واری گه لانی سه ر
زه وی نیراوه، تاوه کو رحمته بیت بویان) نه و خویایه زاتیکی
به هیزی کار به جی ودانایه .

4 نه و (پیغه مبه رایه تیه ش) به هره وه زلیکی خویای گه وره یه
نه بیه خشیت به هه ر که سیک که خوی بیه وت، نه و خویایه خاوه ن
به هره وه زلیکی گه وره یه .

5 نموونه ی نه وانسی که ته ورانایان درا به سه ردا (که
جوله که کانن) پاشان وه فایان نه کرد له گه ل نه و ته ورانه وکاریان
پی نه کرد، وه ک نموونه ی نه و گویدریژره وایه که باری کتییی
هه لگرتیبت (گویدریژرک که باری کتیب وزانست وزانیاری بیت چ
سودیکی هیه که هچی لی تی نه گات وکاری پی نه نکات) نای
چهند خراپه نموونه ی نه و گه لی که نایه ت ویه لگه کانی خویای
گه وره یان به درق خسته وه و باوه پریان پی نه کرد، په ره وهر دگاریش
رینمووونی وهیادیه تی گه لی ستم کاری (وه ک جوله که) ناکات .

6 (نه ی موحه مد) بلی نه ی نه و که سانه ی له سه ر نایینی
جوله که کن، نه گه ر نئوه باوه پریان وایه وواگومان ده بن که نئوه
ته نها دوتست وخوشه ویستی خوان نه ک خه لکی تر (جوله که
باوه پریان وایه که ته نها خویان خوشه ویست وپشتیوانی خودان -
وه ک له قورنایاندا هاتوه که ده یان وت : نحن أبناء الله وأحباؤه)
جا گه ر بپواتان وایه ده ی ئاواتخواری مردن بن (تا بگن
به به هشت) نه گه ر راست ده کن.

7 نه و (جوله کانه) هه رگیز ئاواته خواری مردن نابن، نه ویش
له به ر نه و (گوناه وکارو کرده وه خراپانه ی) که کردویانه وپیش
خویان خستوه وه، خویای گه وره ش زاناو ناگاداره به ستم کاران .

8 (نه ی موحه مد) پریان بلی نه و مه رگ و مردنه ی که لی هه لدین
وده ترسن لینی، بیگومان هه ر پیتان ده گات وتوشتان ده بیبت

سوره تی الجمعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ۝ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمَمِينَ رَسُولًا قَتَلَهُمْ بَشَرًا
عَلَيْهِمْ ءَايَاتُهُ، وَبُرُكْيُومُهُمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا
مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝ وَءَاخِرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ۝ مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ
يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْجِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ رَعَيْتُمْ أَنْكُمْ أُولِيَاءَ لِلَّهِ مِنْ
دُونِ النَّاسِ فَتَمِّمُوا الْوَتَّ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝ وَلَا تَمْنُنَ لَهُ
أَبْدًا يَمَاقِمْتْ أَيْدِيَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ۝ قُلْ إِنْ
الْمَوْتُ الَّذِي يُفْرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ
إِلَىٰ عِلَاقِ الْعَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

11 (نه ویش نه وه) باوه پیتن به خوا وپیغه مبه ره که ی وه روه ها به
سه روه ت وسامان ویه گیانتان له پیناوی سه رخستی ریانه که بیدا
تیبیکوشن، هه ر نه مه ش چاکتر ویاشته له هه موو شتیگ نه گه ر نئوه بزائن.

12 (نه وسا) خویای گه وره له گوناهه کانتان خوژ ده بیبت وپاشانیش
ده نانخاته به هه شتانیگه که که چه نده ها پویار به ژیراندا ده ووات
وله چه ندان خوژشک وخوانوی پاک وپازاوه ی به هه شته کانی عهدندا
نیشته جیتان ده کات، نا نه مه ی سه رکه وتن وسه رفرازی گه وره .

13 نعمه تیکی تر هیه چه رتان لییه تی که (خویای گه وره پیتان
بیه خشیت) نه ویش سه رخستی سه رکه وتنیگه له لایه ن خوداوه
بیت و بزگار کردنیکی نزیکیش (که مه به ست پیی فه ترح کردن
ووزگار کردنی مه ککه یه له ده ست بت په رسته کانی قوپه ییش) جا
(نه ی موحه مد) به م سه رکه وتنه موژده بده به ئیمانداران .

14 نه ی نه وانسی باوه پریان هیتناوه بین به پشتیوانی (ناینه که ی)
خوا، هه روه ک چوئن عیسای کورپی مه ریهم ووتی به هاوپی
نزیکه کانی خوی کی پشتیوانی من ده بیبت له پیناوه سه رخستی
نایینی خودادا؟ هاوپی نزیکه کانیشی ووتیان: ئیمه بن پشتیوانی
ناینه که ی خویای گه وره، جا کوژه لیک له به نی ئیسرائیل باوه پریان
هیتنا وکوژه لیک تریشیان بیباوه پ بیوون، (خویای گه وره ش)
ده رفه رموت: ئیمه ش یارمه تیده ر وپشتیوانی نه وانه بیوون که

وایشانیش ده گنپرتنه وه بق لای شو خودایه ی که زانایه به هه موو نهینی وئاشکرایه که ، نه مجا هه وئان ددهاتی وئاکادارتان ده کاتوه لهو کارو کرده وه (نایه سه ندانه ی) که ده یکن .

9 نه ی باوه پداران نه گه بانگرا بق نوژ له پوژی هه بنیدا (واته : شو بانگی که ووتاریژ له سه ر مینبر دانیشته وه بق ووتار ، چونکه له سه رده می پیغه مبه ر دا (ﷺ) یه که بانگ ده در ، به لام له سه رده می عوسمانی کوپی عه فاند ا کردی به نوو بانگ نه ویش له به ر فراوان بوونی مه دینه تاوه کو خه لکی گوئیان لی بیت وخویان ناماده بکن بق بانگی دووم) جا ئیوه ش خیرا بیژن به دهم یاد وزکری خوداوه وواز له کرین وفرۆشتن به یئن ، (چونکه کرین وفرۆشتن له پاش بانگ دانوه حه رامه) ئا شه وه بق ئیوه خیرتر وچاکتره (لای خوی گه وره) نه گه ر ئیوه بزانت .

10 هوی هاتنه خواره وه ی نه م نایه ته «وإذا رأوا تجارة...» موسلم ده گنپرتنه وه له جابری کوپی عه بدوللاه (په زای خویان لی بی) ده لی: پیغه مبه ر (ﷺ) له پوژی هه نی دا پاوه ستا بوو ووتاری ده دا کاروانیک له شامه وه هاته وه - که خواره مه نی پی بوو- یه کسه ر نه وخه لکی له ناو مزگه وتا بیون پوشتن به دهم کاروانه که وه ، به جوژیکی وا ته نها دووانزه که سه مانه وه - له مزگه وتدا- جا نه م نایه ته هاته خواره وه .

جا کاتیک نوژ لبیویه وه ته واو بوو ، ئیوه ش بلاو بینه وه به سه ر زه ویدا (بق بازگانگی وکرین وفرۆشتن) وداوای پزق وپوژی خوا بکن (له قازانجی مامه له کردنتان) وژد یاد وزکری خودا بکن تاوه کو سه رفرز و سه رکه وتویی (هه ردو دونه ا) بن .

11 جا شو که سه انه کاتیک که (قافله ی) بازگانیکه یان کاریکی بیه ووده وی سوویدان بینی ده وری تویان چول کرد (له ناو مزگه وتدا) ویه جییان هیشیت کاتیک پاوه ستابووی و (ووتارت بق ده دان) ، (نه ی موحه مد) پییان بلی شو خیر وه زله ی لای خودایه ژد باشر وچاکتره له و کاره بیه وده و بازگانیکه ی (که به داویدا پاتان کرد) (ببگومان بن به پاکردن وه له کردن نیه) چونکه خوی گه وره باشرین پوژی ده رانه .

سوره تی المناقون

هوی هاتنه خواره وه ی نایه تی (۷-۱) سوره تی (المناقون): بوخاری وموسلم ده گنپرتنه وه له زهیدی کوپی نه رقه مه وه (په زای خوی لی بی) ده لی: له غه زایه کدا گویم لی بوعه بدوللای کوپی ئوبه ی وتی: ماژ وداراییان مه به خشن یه که سه انه ی له ده وری پیغه مبه داران تا بلاوه ی لی بکن ، وه سویند بی نه گه ر راینه وه بق مه دینه به هیزو ده سه لاتداره کان (مه به سستی خویان بوو) لاوازو پسواکان ده رده که ن ، زهید ده لی منیش نه م قسه ی عه بدوللام بق مام یا عومه ر گنپرتنه وه نه ویش ووتویی به پیغه مبه ر (ﷺ)

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءٰمَنُوْا اِذَا تُوْدِعُكَ الصَّلٰوةُ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلَىٰ ذِكْرِ اللّٰهِ وَذَرُوْا الْبَيْعَ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿١﴾ فَاِذَا قُضِيَتِ الصَّلٰوةُ فَانْتَشِرُوْا فِى الْاَرْضِ وَابْتَغُوْا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاذْكُرُوْا اللّٰهَ كَثِيْرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿٢﴾ وَاِذَا رَاوُا تِجَارَةً اَوْ هٰوًى اَنْفُسِهِمْ اَوْ تَرَكَوْكَ فَاَيْمًا اَقْلَ مَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ مِنَ اللّٰهِوِّ وَمِنَ الْبِحْرَةِ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌ لِّرٰزِقِيْنَ ﴿٣﴾

سوره المنافقون

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ اِذَا جَاكَ الْمُنٰفِقُوْنَ قَالُوْا نَشْهَدُ اَنْكَ لِرَسُوْلِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِنَّكَ لِرَسُوْلِهِۦ وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اَنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ لَكَذِبُوْنَ ﴿١﴾ اتَّخَذُوْا اٰيٰتِنَهٗمْ حٰثَّةً فَصْدًا وَاَعْن سَبِيْلِ اللّٰهِ اٰتٰتِهٖمْ سَاَءَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٢﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهٗمْ ءٰمَنُوْا ثُمَّ كَفَرُوْا فَاُطْعِمُوْا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ فِهْرًا لَا يَفْقَهُوْنَ ﴿٣﴾ وَاِذَا رَاْتَهُمْ تُعْجِبْكَ اَجْسَامُهُمْ وَاِنْ يَّقُوْلُوْا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَاْتُمُّهُمْ حُسْبٌ مُّسْتَدَّةٌ يَّحْسِبُوْنَ كُلَّ صَبِيْحَةٍ عَلَيْهِمْ هَرَّ الْعَدُوِّ فَاَحْذَرُهُمْ فَتَلْمِزُهُمْ اللّٰهُ اَنْ يُّؤْفِكُوْنَ ﴿٤﴾

پیغه مبه ریش منی بانگ کرد منیش قسه که بق گنپرتنه وه ، نه جا ناردی به شوین عه بدوللای کوپی ئوبه ی وهاوه له کانیدا نه وانیش ده ستیان کردبه سویند خواردن که نه یان ووتوه ، ئیتر پیغه مبه ر (ﷺ) باوه پی به قسه که ی من نه کرد ، قسه ی عه بدوللای به راست زانی ، نه وسا تووشی داخ و خه فه تیک بووم که هه رگیز تووشم نه بوو بوو ئیتر بق حوژ له مالدا دانیشتم ، مامه بی پی ووت : چپی وای لی کردی نه و قسه یه بکه ی ، که پیغه مبه ر (ﷺ) به دروژنی دانایت و بوغزاندیتی نه مجا خوی گه وره نه م نایه تانه ی دابه زاند «اِذَا جَاكَ الْمُنٰفِقُوْنَ قَالُوْا نَشْهَدُ اِنَّكَ لِرَسُوْلِ اللّٰهِ... هُمْ الَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ لَا تُنْفِقُوْا عَلٰى مَنْ عِنْدَ رَسُوْلِ اللّٰهِ حَتّٰى يَنْفَضُوْا...» نه مجا پیغه مبه ر (ﷺ) ناردی به شویندما و نایه تکانی خوینده وه که دابه زیبوون وه رمویی: (ببگومان شه ی زهید خوی گه وره راستی قسه کانی توی دره خست).

به ناوی خوی گه وره ومیهره یان 1 نه ی (موحه مد) کاتیک که دوو پروه کان هاتن بولات ، ووتیان شایه تی ده دهن به راستی که تو پیغه مبه ری خویات ، له کاتیکدا خوی گه وره ده زانیت که تو پیغه مبه ری نه ویت ، وه خوی گه وره شایه تی نه وه ش ده دات که ببگومان نه و نوو پروانه دروژن .

نیووش بزائن نه‌وانه دوژمن و خوتانیان لی بیاریژن و ووریان بن، خوی گه‌وره بیانکوزیت (ونه‌فرینیان لی بیت) که چۆن له بی راست لا نه‌دهن.

5 وه کاتیکیش پتیان بووتریت وهرن با پیغه‌مبهری خوا (پیش) داوی لیخوش بووتنان بق بگات، سه‌ریچی ده‌کن و سه‌ریان با ده‌دهن وگالته‌یان پی دیت، وده‌یان بینیت که پشت هه‌لده‌کن وله‌بر خق به‌زل زانیان پتیان عیب و نه‌نگی به (بق شتیکی وایینه لای پیغه‌مبه‌ر).

6 بق نه‌وانه وه‌ک یه‌ک وایه داوی لیخوشوونیان بق بکه‌یت یان بویان نه‌که‌یت (چونکه نه‌وان به‌رده‌وامن له‌سه‌ر نفاق و دوو پووی خویان) وه سه‌ریگیز خوی گه‌وره لییان خوش نابیت، وپه‌روه‌دگاریش ریتمونی گه‌لی تاوانبار وله سنوور ده‌رچووی (وه‌ک نه‌وانه) ناکات.

7 نه‌وانه که‌سانیکن ده‌لین : هیچ مه‌به‌خشن به‌وانه‌ی (موهاجرن) وله‌ده‌وره‌ی پیغه‌مبه‌ری خوان، تاوه‌کو (ماندوو ده‌بن) وپلاوه‌ی لی ده‌کن، (نه‌وانه نازانن !!) هرچی گه‌چینه‌کانی زوی و ناسمانه مولکی خوی گه‌وره‌یه، به‌لام دوو پوه‌کان (له‌بر ده‌روونی نه‌خوشیان) هیچ تیناگن و نوافمن .

8 نه‌وانه که‌سانیک بوون (وه‌ک عبدالله‌ی کوری ئوبه‌ی کوری سه‌لول وهاوشیوه‌کانی) وده‌لین سویند بیت نه‌گه‌ر گه‌راینه‌وه بق مه‌دینه به‌هیز وده‌سه‌لاتداره‌کانمان (مه‌به‌ستیان خویان بوو) لاواز و سه‌ر شوپه‌کان (مه‌به‌ستیان پیی ئیمانداران بوو) ده‌رده‌کن له‌شار، نه‌و دوو پوه‌انه نازانن که‌ عززه‌ت وده‌سه‌لات هه‌ر شایسته‌ی خوا وپیغه‌مبه‌ره‌کی وئیماندارانه .

9 نه‌ی نه‌وانه‌ی باوه‌رتان هیناوه مال و منالانن له‌یادی خوی گه‌وره غافل و بیتاگاتان نه‌کن (وه‌ک دوو پوه‌کان) جا هه‌ر که‌سانیک له‌یادی خوا بیتاگا بین نه‌وه هه‌ر خویان خه‌سارۆمه‌ندن.

10 ده‌ی که‌واته به‌خشن له‌ پیناوی خوادا له‌وه‌ی پیمان به‌خشیون وپۆزیمان داون، پیش نه‌وه‌ی مردن بگات به‌یه‌کیتگان ویه‌خی بگریت، پاشان بلیت نه‌ی په‌روه‌دگارم خۆزگه‌ مردنی منت بق ماوه‌یه‌کی نزیک داوده‌خست نه‌وسا مالم ده‌به‌خشی وده‌چومه‌ریزی پیاو چاگانه‌وه .

11 (نه‌وه خۆزگه‌یه‌که جی به‌جی ناکریت) چونکه هه‌رکه‌س پۆزی ته‌واو بوو هه‌رگیز خوی گه‌وره دوی ناخات، وه‌ خواش زۆر به‌ ناگایه‌ به‌و کارو کرده‌وانه‌ی که‌ نیوه ده‌یکه‌ن .

وَإِذْ قِيلَ لَهُم تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّارَهُ وَوَسْمُهُمْ
وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ
أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ
اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٦﴾ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ
لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفَضُوا إِلَيْهِ
خَزَائِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ
﴿٧﴾ يَقُولُونَ لَنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجَنَا الْأَعْرَابُ
مِنَهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ
الْمُنْفِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلَهِكُمْ
أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ
ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾ وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ
مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي
إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَنْ
يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

سُورَةُ النَّجْمِ

2 نه‌و دوو پوه‌انه (کاتیک هاتن بق لای پیغه‌مبه‌ر) - و سویندیان خوارد که‌ خراپیان نه‌وتوو به‌ ئیمانداران سوینده‌کانیان کرد به‌ قه‌لغان و سوپه‌ر ویه‌ و هۆیه‌وه به‌ریه‌ستی خه‌لکیان کرد له‌ ریازی خوی گه‌وره، به‌راستی نه‌وانه کاریکی خراپ ناپه‌سه‌ندیان کرد.

3 نه‌و کاره خراپه‌شیان له‌به‌ر نه‌وه بوو که‌ سه‌ره‌تا (له‌ پوه‌التدا) باوه‌ریان هینا پاشان (نه‌مانه له‌ ناخیاندا) بیباوه‌ر بوون، (بهم هۆیه‌شه‌وه) خوی گه‌وره مۆری به‌د به‌ختی نا به‌سه‌ر دلپاندا، (نه‌وه‌شی که‌ سوودی هه‌بیت بق ریتمونی وچاکیوونیان) نه‌م دوو پوه‌انه تیی ناگن.

4 (نه‌ی موحه‌مه‌د) کاتیک ده‌یانبینیت له‌ش و سیمایان سه‌رسامت ده‌کن (وا ده‌زانیت نه‌مانه پیاو ماقول و که‌سی شیاون) وه‌کاتیکیش قسه‌ ده‌کن (نه‌وه‌نده دم لوس وپه‌وانیژن) تۆیش گوینیان بق ده‌گریت، وه‌ له‌به‌ر خالیه‌تی دلپان له‌ باوه‌ر به‌خوا (کاتیک له‌ مه‌جلیسی تۆدا داده‌نیشن) نه‌لی ته‌خته‌ داری مه‌لسپیتراون (که‌ هیچ سوودیان پی ناگه‌یه‌نیت)، نه‌وه‌نده‌ش ده‌ترسین که‌ خوی گه‌وره نه‌ینیان هه‌لمالیت واده‌زانن هه‌ر بانگیک بکرت و هه‌ر شتیکی بیته‌ پیشه‌وه‌ دژی نه‌وانه، ده‌ی

سوره تن‌التابن

به ناری خوی به خشنده ومبهره بان

۱) نه‌وی له ناسمانه‌کان وزه‌ویدا هه‌یه به‌پاک و بیگه‌ردی ته‌سیب‌حات و زی‌کرو یادی خوا ده‌که‌ن، (به‌شپوه‌یه‌ک له‌زیر فه‌رمان و ده‌سه‌لاتی خوا ده‌رنا‌چن) نه‌و خ‌وایه‌ی که خ‌اوه‌نی هه‌موو مو‌لک‌تیکه و هه‌موو ستایش‌تیک شایسته‌ی نه‌وه، هه‌ر نه‌ویش ده‌سه‌لات‌داره به‌سه‌ر هه‌موو شتیکدا .

۲) خوا نه‌و زات‌یه که (له نه‌بوون) دروستی کردون، نه‌مجا هه‌تانه بی‌باوه‌ره (گومرا بووه به‌ئاره زووی خ‌وی) هه‌شتانه باوه‌رداره (به‌ئاره زووی خ‌وی ئیمانی هه‌ل‌ب‌زاردوهه)، خ‌وایش بی‌نایه به‌هه‌ر کار وکرده‌وه‌یه‌ک که ده‌یکه‌ن.

۳) خوا له‌سه‌ر بن‌چینه‌ی حق و پ‌استی ناسمانه‌کان وزه‌وی دروست کردوه و له جوان‌ترین شپوه‌دا وینه و پ‌وخساری ئی‌وه‌ی نه‌خشانده، و سه‌ر نه‌نجام و گه‌پ‌انه‌ره‌ش هه‌ر ب‌ۆ‌لای نه‌وه .

۴) هه‌رچی له‌ناسمانه‌کان وزه‌ویدا به‌خ‌وای گه‌وره - وورد ودرشت هه‌مووی - ده‌زانیت، وه زانایه به‌وه‌ی ده‌یشارنه‌وه (له‌ناخی خ‌ۆ‌ناندا یان له‌ب‌ر چ‌اوی خه‌لکی) وه به‌وه‌شی ئاش‌کرای ده‌که‌ن، دیسان خوا زانایه به‌وه‌شی له‌ دل وده‌روون و سینه‌تاندا ده‌یشارنه‌وه .

۵) نایا هه‌والی نه‌و گه‌ل وه‌ۆ‌زان‌یه پ‌یشینتان پی نه‌گه‌شته‌وه که بی‌باوه‌ر بوون به‌خ‌وای گه‌وره، چ‌ۆ‌ن په‌ره‌ردگار س‌زای دان (له‌ د‌و‌نیادا) چه‌شتیان ت‌ۆ‌له‌ی کار وکرده‌وه‌ی خ‌ۆ‌یان؟ له‌قیامه‌تیشدا س‌زای ز‌ۆ‌ر سه‌ختیان ب‌ۆ هه‌یه .

۶) نه‌ویش له‌ب‌ر نه‌وه‌ی کاتیک که پ‌یغه‌مبه‌ره‌کانی خ‌ۆ‌یان به‌به‌لگه و نیشانه‌ی پ‌ونه‌وه هاتن ب‌ۆ لایان (به‌گالته‌کردن و ر‌ا‌و‌اردن‌تیکه‌وه) ووتیان: نایا مر‌ۆ‌ف‌تیک هاتوه ب‌ۆ نه‌وه‌ی پ‌ی‌ن‌م‌و‌نی‌مان ب‌کات!! له‌نه‌نجامدا بی‌باوه‌ر بوون و پ‌شتیان هه‌ل‌کرد (له‌ئاینی خوا)، خ‌وای گه‌وره‌ش بی‌نیاز بوو لایان، بی‌گومان خ‌وایش ده‌وله‌م‌نده و شایسته‌ی سوپاس‌گوزاریه .

۷) بی‌باوه‌ران وا ده‌زانن که زیندوو ناکرینه‌وه (پاش مردنیان) (نه‌ی موحه‌مد) پ‌ییان ب‌ئێ: به‌ئێ به‌خوا و سویند به‌په‌ره‌وه‌دگارم زیندوو ده‌کرینه‌وه و پاشانیش هه‌والتان پی ده‌درئ به‌و کارو کرده‌وانه‌ی که کردوواته، نه‌مه‌ش ب‌ۆ خوا کارتیک ز‌ۆ‌ر ناسانه .

۸) جا ئیتر باوه‌ر به‌ینن به‌خوا و به‌پ‌یغه‌مبه‌ره‌که‌ی و به‌و نوور و پ‌وناکیه‌ی که (قورئانه) ب‌ۆمان دا به‌زان‌دوون، خ‌وایش ئاگاداره به‌و کار وکرده‌وانه‌ی که ده‌یکه‌ن .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْجُدُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
 وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ
 وَمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
 وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣﴾
 يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرَوْنَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ
 عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُوءُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ
 فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَأْتِبِهِمْ ﴿٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِبِهِمْ
 رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَعَالُوا الْبَشْرَ يُهْذَبُونَ فَكَفَرُوا وَقَوْلُوا وَآسَعَيْنَا
 أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ نَارٍ أَمْ نَكُنَّ مَسْجُودًا ﴿٦﴾ زَعِمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُعَذَّبَهُمُ اللَّهُ
 بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَلْبَسًا ﴿٧﴾ فَتَأْتُوا بِاللَّهِ
 وَرُسُلِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ حَبِيرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ
 يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ النَّعَابِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ
 صَالِحًا يَكْفُرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

۹) له پ‌ۆ‌ژتیکدا خوا هه‌موواتان ک‌ۆ ده‌کاتوه، ب‌ۆ پ‌ۆ‌ژی ک‌ۆبوونه‌وه، (نه‌و پ‌ۆ‌ژه‌ی که هه‌موو پ‌یغه‌مبه‌رێک له‌گه‌ل نومه‌ته‌که‌یدا ک‌ۆ ده‌کرینه‌وه، هه‌موو سته‌مکارێک له‌گه‌ل سته‌م لێ‌ک‌راودا ک‌ۆده‌کرینه‌وه، به‌نی شاده‌م له‌سه‌ره‌تاوه تا کوتایی هه‌موو ک‌ۆده‌کرینه‌وه، که پ‌ۆ‌ژی د‌و‌ایی ولێ‌پ‌رسینه‌وه‌یه) نه‌و پ‌ۆ‌ژه‌یه که زیان‌ب‌اره ب‌ۆ بی‌باوه‌پ‌ان وسته‌مکاران، جا هه‌رک‌ه‌س باوه‌ر به‌خ‌وای گه‌وره به‌ی‌نیت وکار وکرده‌وه‌ی چ‌اک ب‌کات نه‌وه خ‌وایش گونا‌هه‌کانی ده‌س‌پ‌یته‌وه و لێ‌ی خ‌ۆش ده‌بیت و ده‌بیشی خاته باخ و باخاتی به‌هه‌شتیکه‌وه که پ‌ویارگه‌لێکی ز‌ۆ‌ریان به‌زێدا ده‌روات، به‌هه‌تا هه‌تایش له‌م به‌هه‌شتانه‌دا ده‌م‌یینه‌وه، ئا نه‌وه‌یه سه‌رکه‌وتن و سه‌رف‌رازی ز‌ۆ‌رگه‌وره .

۱۴ هوی هاتنه خواره وهی نایه تی (۱۴) سوره تی (التغابن): تورمزی و حاکیم گنژاپوانه ته وه له عه بدوللای کوری عه بیاسه وه ووتی: **ثَم نایه ته ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن مِّنْ أَرْوَاجِكُمْ...﴾** ده ریساری که سانیگ دابه زی خه لکی مه ککه بیون موسلمان بوویون و به نیاز بیون بین بق خزمت پیغه مبه ر (پیریزن) له مه دینه، به لام خیزان و منداله کانیان لییان نه گه پان بیون بق خزمتی پیغه مبه ر جا که بینیان هاویرکانیان له نایین شاره زا بیون وویستیان توله له خیزان و منداله کانیان بکه نه وه نه مجا خوی گه ورهش **ثَم نایه تی** ناره خواره وه که ده فهرمویت: **ثَمی** نه وانیه باوه پتان هیناوه هندیگ له ژن و مناله کاننان دومنتانن به وهی سه رقالتان ده کهن له ته کردنی تاعه تی خوا و پیغه مبه ره که سی، جا نیه وهش ووریا بن و خوتان پیریزن (له خوشه ویستی ناشه ری بویان) جا نه گه ر چاوپوشی له هه له بیان بکه ن واز له نازاردانیا ن بهینن و لییان خوش بن، نه وه بیگومان خوی گه ورهش زور لیبوورده و میهره بانه.

۱۵ بیگومان مال و منالتان هۆکاری تاقیکردنه وهن بق نیه وه (به و مانایه مال و مندال نه گه ر خراب بن مروفت به ره و تاوان ده به بن، بیان جاری واهیه مروفت له پینا و مال و مندالیدا تووشی کاسی حه رام ده بیست) له کاتیکدا خوا پاداشتی زور گه وهی لایه، (ناگادار بن به هوی مال و مندالتانه وه فریوه نه خوون که بی فرمانی خوا بکه ن).

۱۶ جا ته قوای خوا بکه ن وله خوا بترسن چه ندیک له تواناتاندا هه به، بییست و گوتیراپیه ل بن و بیه خشن (له پینا و خوادا) چونکه ده بیته مایه سی خیر و خوشی بۆتان (له رۆژی دوایدا) جا هه رکه سیک پاریزراو بیت له به خیلی و رژی ده وونی خوی، نا نه وانه سه رفراز و سه رکه وتوون.

۱۷ نه گه ر قه رز بدن به خوا به قه رزیکی چاک (واته له پیناوی نه ودا بیبه خشن) نه ویش له (رۆژی دوایدا) چه ند به رامبه ری ده کات بۆتان و لیشتان خوش ده بیست، خواش سوپاس گوزار وله سه ر خویه (پاداشتی نه وانه ده داته وه که چاکه بیان کردوه و په له ش ناکات له توله سه ندنه وه له وه که سانه سی سه رپنچیان نه ویان کردوه).

۱۸ نه و زاته زانایه به هه موو نهینتی و نا شکرکان، خویه کی به هینز و کاریه جی و دانایه.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٠﴾ مَا أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ، وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَّغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن مِّنْ أَرْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عُدُوا لَكُمْ فَأَحْذَرُوهُمْ وَإِن تَعَفَوْا وَنَصَحْتُمْ وَتَغَفَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ فَانقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفُسُكُمْ أَجْرًا لَا تَنْفُسُكُمْ وَمَنْ يُوَفِّقْ شَيْءٌ نَفْسِهِ، فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِن تَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يَضْعَفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَلَيْهِ الْعُقُوبُ وَالشَّهَادَةُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

سُورَةُ الطَّلَاقِ

۱۰ نه وانیه سی که بیباوه بیون و به لکه و نیشانه کانی نیه بیان به درق زانی، نا نه وانیه هاویری وهاوده می ناگری دوزه خن به هه تا هه تایی، که سه ره نجامیکی زور خرابه.

۱۱ هه ر به لاو ناخوشیه ک پیش بیت (بق مروفت) بی فرمان بیریاری خوی گه وره نایبت، جا هه رکه سیک باوه پی ته و او بهینتیت به خوی گه وره نه ویش دلی رینمونی ده کات و دایده مه زینتیت له سه ر نیمان (به شتیوه یه هه موو به لاو موسیبه تیک به تاقیکردنه وهی خوی ده زانیت) خویش به هه موو شتیک زانایه.

۱۲ گوتیراپیه لی خوا بکه ن و فرمان بهرداری پیغه مبه ریش بن، جا نه گه ر پشتتان هه لکرد (و گوتیراپیه ل نه بیون، نه وه تاوانه که سی له نه سستی خوتانه) چونکه نه وهی له سه ر پیغه مبه ره که سی نیه مه به نه نا گه یاندنی بیون و نا شکرای په یامه که به تی.

۱۳ خوا نه و زاته په که هه یچ په رستراویکی به حه ق نی یه جگه له نه وه، دهی که واته با باوه پداران نه نه پشت به خوی گه وره بیه ستن و داوای یارمه تیش هه ر له نه و بکه ن.

سوره تی الطلاق

به ناوی خوای به خشنده ومیبره بان

۱ نهی پیغمبر (ﷺ) به نومهت که ت باگه یه نه، نه گه ر وویسیان ژنانیان ته لاق بدنه با له کاتی دیاری کراوی خویدا ته لاقیان بدنه (واته نه کاتی نافرته له خوینی حه یزی پاک بووه ته وه، وه له و پاکیه یشیدا پیانو نه چوویته لای، چونکه له فهرموده یه کدا هاتوه که بوخاری ریوایته ی کردوه پیغمبر (ﷺ) ده فهرمویت : فلیطلقها قبل أن یسها، فنلك العدة التي أمر الله تعالى أن یطلق لها النساء، واته : نه گه ر ژنت ته لاق دا له پاکیدا وپیش چوونه لای ته لاقی بده، هه ر نه ویشه که خوای گه وره فهرموی : ژنان له کاتی عیدده یاتدا ته لاق بدنه) پاشان عده ی (ژنه کانتان) به وردی بژمیرن، وه له خوای گه وره بترسن، وه له پاش ته لاقدانیان نه ژنانه دهرمه کن تا عده کانیان ته و او ده بیته، وه با نه و ژنانه ش له ماله کانیان دهرنه چن (چونکه له و ماوه یه دا مافی مانه وه ی له مالدا له سه ر میژده که یه تی) مه گه ر کاتی که کاریکی خراب ونه شیوا نه نجام بدنه (وه ک زنا وکاری نه شیوا ی تر، نه و کاته نه گه ر و ابوو با بچیته لای مه حره میکی خوی) نا نه و سه سنووری خوایه له باره ی ته لاقه وه، جاهه ر که سیکن سنووری خوا بیه زینت نه وه ستمه ی له خوی کردوه، له بهر نه وه تو چوزانیت دوا ی ته لاقدان چی روو ده دات پی ده جیت خوای گه وره کاریکی و پیش بهیثیت نه و ژن و میژده له و ناته بایه ی نیوانیان په شیمان بینه وه (له بهر نه وه نه گه ر ته لاقیکی و پرویدا با له ماله کانی خویان بهیثه وه و دهرنه چن.

۲ جا نه گه ر گه شته ماوه ی دیاری کراوی خویان (پاش یه ک یان دوو ته لاق) نه وسا یان به باشی بیانیهیته وه بۆلای خوتان یان لییان جیابینه وه به باشی (وماف وماره یی خویانیا ن بده تی به به بی زولم لیکردنیا ن) بی نه م مه بسته ش (جا چی گه رانه وه یان بیت یان ته لاقدانیا ن بی به یه کجاری) دوو که سی دادگه ر له خوتان بگرن به شاهید، نیوه ش نه ی شاهیده کان له به رخا نه و شاهیده به ریکیویکی نه نجام بدنه، نه وه شی باسکرا نامۆزگاریه بی که سی که باوه ری به خوا و پۆزی دوا یی هه بیته، جا هه رکه سی که له خوا بترسیت بیگومان خوای گه وره ش ده رووی خیری لیده کاته وه.

۳ وه له جیگاهیه که وه رنق و پۆزی نه دات که خویش حسابی بی نه کرد بیت، جا هه رکه سیکن پشت و په نای به خوا بیت نه وه نه نا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يُخْرِجَنَّ عَنْهَا إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَحِشَةٍ مُّبِينَةٍ وَإِلَّا فَحُدُودَ اللَّهِ وَمَنْ يُتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُخْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾ فَإِذَا بَلَغَ الْأَجَلُ مِنْكُمْ مَعْرُوفٍ أَوْ فَأَرَفُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهَدُوا ذَوِي عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ لَكُمْ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَلِّغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٣﴾ وَالَّتِي يُبَيِّنُ مِنَ الْمَحْضِ مِنْ نَسَائِكُمْ إِنْ أَرَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَالَّتِي لَمْ يَحْضَنْ وَأَوْلَتْ الْأَحْمَالَ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿٤﴾ ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْنَا وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٥﴾

خوای به سه (که پشتیوانی بیت) چونکه به راستی خوا فهرمانی له سه ر هه رچی دابیت به نه نجامی نه گه یه نیت، بیگومان خوای گه وره بی هه مو شتی که نه خشه یه کی دیاری کراوی داناه که (چی به چی بکریته).

۴ نه و نافرته تانه ی بی نومی دهن له که وتنه حه یزه وه (واته له بهر پیری نا که ونه حه یزه وه) جا نه گه ر (له زانینی عیدده یان) که وتنه گومان و بوودلیه وه نه و عیدده یان سه مانگه، هه ره ها نه وانه شی (له بهر مندالیان) که هیشتا نه که وتنه ته حه یزه وه نه وانیش عیدده یان هه ر سه مانگه، وه نه و نافرته تانه شی که سکیا ن پره عیدده یان نه و کاته یه که منداله که یان ده بیته، جا هه ر که سی که له خوا بترسیت په ره ر دگار کاری بی ناسان ده کات.

۵ نه وه ی باسکرا له (حوکمی ته لاق و عیدده و گه راندنه وه ی ژنان) فهرمانی خوای بی نیوه ی دابه زاندووه ن جا هه ر که سیکی ش له خوا بترسیت، په ره ر دگاریش له گونا هه کانی خوش ده بیت

و پاداشتی زور گه وره شی بی ده به خشیته.

پاش هموو تەنگانەو ناخۆشەیک شادی و دەرووی خێر دەکاتەو.

8 زۆریک لە شارو گوندنشینەکان (لەگەلانی پێشوو) لە فرمانی خۆی گەورە و پێتەمبەرەکانیان یاخی بوون، نێمەش لێپرسینەو یەکی توندمان لەگەڵ کردن و سزای زۆر سەخت و دژواریشمان دان.

9 نێتر ئاکامی کردەو و ناپەسەندەکانی خۆیانیان چەشت و سەرەنجامی سەرپێچبە کەشیان زیانیکی گەورە بوو بۆیان.

10 لە دواوژیشدا خۆی گەورە سزایەکی زۆر سەختی بۆ ئامادەکردوون، کەواتە لە خوا بترسن ئەو ئەو کەسانەنی کە خاوەنی ژیری و هۆشن، بەتایبەتی ئەوانەتان کە باوەرتان هێناوە دلتیا بن کە خوا قورئانی بۆ ئێوە داوە زانندوو.

11 پێتەمبەریکی نارودووە کە ئایەتە پوونەکانی خۆی گەورەتان بەسەردا دەخوینێتەو، تاوێکو ئەو کەسانەنی باوەریان هێناوە و کردەوێ چاکەیان کردووە لە تاریکی و گومرایی بێباوەری دەریان بهێتێت بۆ رووناکی ئیمان و ئیسلام، جا هەرکەس باوەری بە خوا هێنا بیت و کردەوێ چاکەنی کردبێت ئەو پەرورەدگار دەیخاتە بەهەشت و باخاتیکیەو کە رووبار بە ژیریاندا دەپوات و بەهەمیشەیش تیایدا دەمێنێتەو، بێگومان پەرورەدگار لەئەوێ

أَسْكِنُهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَتْنَهُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا نَضَّارُوهُنَّ لِنُصِيقُوا عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَئِكَ حَمَلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَارْتُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ وَأَمْرُهُمْ بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ وَإِنْ تَعَاسَرْتُم فَسَافِرْضِعْ لَهُمْ أُخْرَى ٦ لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يَكْفِفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَاءً آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ٧ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرِيبٍ عَنَّتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَمَا سَبَبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَبْنَاهَا عَذَابًا ذُكْرًا ٨ فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ٩ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ الَّذِينَ ءَامَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ١٠ رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ ءَايَاتِ اللَّهِ مُمِيزَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لِرَبِّهِ رِزْقًا ١١ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَنْزِلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِئَعْلَمَ أُنَّ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَإِنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ١٢

8 ئەو ژنانەنی کە تەلاق دراوون و تەلاقێک یان دوانیان ماو، لەو جیگاو شوینەنی کە خۆتان نیشتەجین ئەوانیش نیشتەجی بکەن بە پێی تواناتان، زەرەو زیانیان پێی مەگەین و تەنگیان پێی هەل مەچن، جا ئەگەر ئەو ژنانە سەپەر و دووگیان بوون (ئەگەر سێ تەلاقیش درابن) ئەو خەرجیان بکێشن تا ئەو کاتەنی سەکیان داوەنێن و مندالەکیەیان دەبێت، لەپاشان ئەگەر شەریان دا بە مندالەکانتان ئەو ماف و کەرتی خۆیانیان بدەنی، دەشکرت بە شتیو یەکی جوان لە نێوان خۆتاندا پێک بەهەون (لەسەر بەخێوکردنی ئەو مندالە)، خۆ ئەگەر پێتەمبەرەکان لە نێوان یەکدا، ئەو دەکرتێ ئێنکی تر شەر بەدات بە مندالەکی و بەخێوی بکات.

7 ئەو کەسەنی کە دەوڵەمەندە و خۆی گەورە سەرۆت و سامانی پێداو بە گۆزێی دەوڵەمەندیەکی خۆی ببەخشیت (بە ژنە تەلاقدارووەکان لەگەڵ مندالە شەری خۆرەکان) ئەو کەسەنی هەژار و دەست کوورت بوو، با بە گۆزێی ئەوێ خۆی پێی داو بەخشیت، چونکە خۆی گەورە داوای مالا بەخشین ناکات بە گۆزێی ئەوێ بەبێت کە پێی بەخشیو، بێگومان پەرورەدگار

بێق و پۆزی پاک و چاکی بۆ ئامادەکردووە.
12 خوا ئەو زاتەنی کە هەر حەوت ئاسمانەکی دروستکردووە، وە بەوینەنی ئەوانیش زەوی دروستکردووە (بەحەوت چین)، وە لەنێوانیاندا فرمانی خۆدا داوە بەزیت، تا بزائن خۆی گەورە دەسەلاتی بەسەر هەموو شتیکیا هەبە، بێگومان ئەو خواپە بە زانست و زانیاری خۆی ئاگاداری هەموو شتیکیە.

سوره تنی التحريم

به ناوی خوی به خشنده ومیهره بان

مؤی هاتنه خواره وهی نایه تی (۱- ۴) زانایانی ته فسر نه لئین پیغه مبهری خوا (ﷺ) له مالی خاتوو حه فسه ی خیزانی له گه ل ماریه ی هاوسه ریدا کوبویوه وه، کاتیک خاتوو حه فسه گه پایه وه بق ماله وه ونه مه ی دی ناره حه ت بوو، پیغه مبهری خواش (ﷺ) ووتی به خاتوو حه فسه نه مه لای کاس مه درکینه مه رج بیت ماریه له خوم حه رامکه م، به لام خاتوو حه فسه نه مه نهینه ی لای خاتوو عاشه باس کرد ودرکندی، که پیغه مبهری خواش (ﷺ) به مه ی زانی، سویندی خوارد بق ماوه یه ک له که سیان نزیک نه بیته وه، له دوا ی نه مه پرودا وه نه مه نایه تانه هاتنه خواره وه.

۱) نه ی پیغه مبهری بچی شتیک له خوت حه رام ده که یه ت له کاتیکدا خوا بوی حه لال کردویوت؟ نایا ده ته ویت ژنه کانت رازی بکه یه؟ له به رامبهری نه وه کاره ی خوی گه وره لیخوش بسوه ومیهره بانه.

۲) بیگومان خوی گه وره هه لوه شانده وه ی سوینده کانی بق بریارداون (به وه ی که فاره تی بده ن) نه وه خوی به پشتیوان وپارمته ی ده رتانه، هه نه ویشه زانی کاره یی ودانا.

۳) کاتیک پیغه مبهری خواش (ﷺ) به نهینه ی قسه یه کی درکاند لای هه ندیک له ژنه کانی (واته لای خاتوو حه فسه)، پاشان کاتیک نه ویش قسه که ی گه یانده (خاتوو عاشه)، خوی گه وره ش

پیغه مبهری له مه ناگادار کرده وه که (خاتوو حه فسه) نهینه که تی باس کرده، نه مه جا پیغه مبهری خواش (ﷺ) هه ندیکی له وه قسه انه باس کرد بق (خاتوو حه فسه وگله یی لای کرد) وه ندیکی تری باس نه کرد، وه کاتیکیش (خاتوو حه فسه) پیی ووت: کی نه مه هه واله ی پی گه یاندیت؟ نه وه یش فه رموی: په روره دگاری زانی به ناگا له گشت نهینه کان ناگاداری کردم.

۴) نه مه نایه ته روو ده کاته (خاتوو حه فسه و خاتوو عاشه) وپییان ده لیت: نه گه ر ته ویه بکه ن ویه گه پینه وه بسولای خوا (کاریکی باشتان کرده وه) چونکه به راستی به کاره تان دلتان لای نا له حه ق وپراستی، وه نه گه ر پشتی یه کتر بگرن (دژ به

پیغه مبهری خوا - ﷺ - سه رکه ووتو نابین) چونکه بیگومان خوی گه وره وجوبه رثیل وپیاوچاکان پشتیوان وپارمته تیده ری نه ون، له پاش نه وان فریشته کانش هاوکار وپشتیوان بوی (واته

سورة التَّحْرِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبَدَّلْ لَكَ مَرْصَاتٍ أَرْوَجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١﴾ قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحْلَةَ أَيْمَنِكُمْ وَاللَّهُ مُوَلِّدُكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ وَإِذَا أَسْرَأْتِنِي إِلَىٰ بَعْضِ أَرْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَأْتَ بِهِ، وَأَظْهَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضُهُ، وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَأَهَا بِهِ، قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ نَبَأَنِي الْعَلِيُّ بْنُ الْحَدِيدِ ﴿٣﴾ إِنْ تُؤْبَأُ إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مُوَلِّدُكُمْ وَجِبْرِيلُ وَمَصْلِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَكُ كُهُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾ عَسَىٰ رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنْ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنْ مُسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ قَنِيئَاتٍ تَشَبِهْنَ نِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ فَسَبِّحْهُنَّ حِينَ تَقُومِينَ وَأَنْبَارًا ﴿٥﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾ يٰۤاَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْذِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُعْذِرُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

نه گه ر بتانه ویت دژایه تی بکه ن هپچتان پی ناکریت چونکه نه وه پشتیوانی روری هه یه).

نابین نه یی حاتیم گپزایه تیه وه له عومری کوری خه ططابه وه که ده لی: هه واله پی گه یشت که له نتوان پیغه مبهری خواش (ﷺ) وخیزانه کاندیا کیشه یه که هه یه، منیش رۆشتم بق لای یه که به یکی خیزانه کانی، پیتم ده ووتن، سویند به خوا له داواکانتان له پیغه مبهری خواش (ﷺ) وازدینن یا خوا هاوسه ری چاکتر له نیوه ی ده داتی جا خوی گه وره نه مه نایه ته ی دابه زاند.

۵) نه گه ر پیغه مبهری خواش (ﷺ) ته لافتان بدات نه وه دلنیا بن که په روره دگار له بری نیوه ژنانی باشتی ده داتی، ژنانی موسلمانن نیمانداری له که چی په روره دگار وته وه به کاری خوا به رستی رۆژووگر له کیزان وپیوه ژنانش.

۶) نه ی نیمانداران خوتان ومان و مندال وکه سوکارکارتان بپارینن له ناگری دۆزه خ، ناگرک که سوتهمه نیکه ی خه لکی (بیباوه) وپه رده، سه رپه رشت وده رگاوانی نه وه دۆزه خه کۆمه له فریشته یه کی دل ره ق وزیر وتوند وتیزن که به هیچ شیوه یه ک

۹) نهی پیغمبر بجهنگی له گه ل بیباوه پان ددو پووان وتوند و تیز به له گه لیاندا، نه وانه جیگا وشویندیان ناگری دوزخه که خرابترین جیگا وسره نه بجامه.

۱۰) خوی گه وره نمونه ک دهینیتته وه بقی بیباوه پان به ژنه که ی نوح وبه ژنه که ی لوط، شم دوو ژنه خیزان وژنی دوو به نده ی باوه پرداری چاکی نیمه بوون، که چی شم دوو ژنه ناپاکیان کرد (به وه ی باوه پریان پی نه هینان وگالته یان پی ده کردن وسیخوپیان به سهر وه ده کردن، نه که مه بست خیانه تی هاوسه ریثی بیت) له بهر شم شم دوو پیغمبره (نوح و لوط) که میزدی نه وان بوون نه یان توانی لای خوی گه وره تکیه کیان بقی بکنه وسزایان لی دوزرخه وه، وه بیان ووترا (به دوو ژنه) بچنه ناو ناگری دوزخه وه له گه ل نه وانه ی که ده چنه نارویه وه (واته له گه ل بیباوه پانی تردا).

۱۱) هه روه ها خوی گه وره نمونه یه ک دهینیتته وه بقی باوه پرداران به ژنه که ی فرعون (ناسیای کچی مواحم که نافرده تیکی نیماندار بوو له کاتیکدا فرعون سزای نه دا له سهر نه وه ی باوه پی هینابوو به موسی له سهره مرگدا نه ژنه) ووتی: نه ی په روه درگارم خانوو کوشکیکم لای خوت بقی دروست بکه له به هه شتدا، ویزگارم بکه له فرعون وکار وکرده وه ی ویزگاریشم بکه له گه لی سته مکاران.

۱۲) هه روه ها نمونه ش دهینیتته وه بقی نیمانداران به مریه ی کچی عیمران که داوینی خوی پاک راگرت، شمجا نیمه ش له و یژحه ی که خومان دروستمان کرده فوومان کرد پئیدا، شه ویش باوه پی هینا به ووته وکتیبه کانی په روه درگاری، (شم نافرده ته) هه همیشه وه رده م له ریزی مل که چ وقرمانبه درارانی خودا بوو.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءٰمَنُوْا تُوبُوْا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ اَنْ يُّكْفِرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللّٰهُ النَّبِيَّ وَالَّذِيْنَ ءٰمَنُوْا مَعَهُ ۗ وَرُوْهُمُ يُسْعٰى بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَيَاْمَنِيْهِمْ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اٰتِنَا مِنَّا ثَوْرًا وَاَعْفِرْ لَنَا اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٨﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ جٰهَدِ الْكُفْرَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاَعْلَظْ عَلَيْهِمْ ۗ وَمَا وَنٰهُمْ جَهَنَّمُ وَاَنْتَ الْمَصِيْرُ ﴿٩﴾ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَمْرًا تُوْج وَاَمْرًا لُّوْطٌ كَاٰتَا حَتَّ عَبْدِيْنَ مِنْ عِبَادِ نَاصِلِحِيْنَ فَاٰتَا هُمَا فَاَمْرًا يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا وَقِيْلَ اَدْخُلَا النَّارَ مَعَ الدّٰخِلِيْنَ ﴿١٠﴾

وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ ءٰمَنُوْا اَمْرًا فِرْعَوْنَ اِذْ قَالَتْ رَبِّ اِنِّى لِيْ عِنْدَكَ بِبَتّٰى فِى الْجَنَّةِ وَّيَجِيْى مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهٖ وَيَجِيْى مِنْ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١١﴾ وَمَرْيَمَ اِذْ نَبَتْ عِمْرٰنَ الَّتِيْ اٰحْصٰتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهِ مِنْ رُّوْحِنَا وَصَدَقَتْ بِكَلِمٰتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا مِنَ الْقَسْبِيْنَ ﴿١٢﴾

سهرپیچی خوا ناکن، به هر کاریکیش فرمانیان پی بکریت نه جامی ددهن.

۷) (له قیامه تدا په روه درگار به بیباوه پان) ده فرمویت: نه ی نه وانه ی بیباوه پان شم مرق هیج بر و بیان و عوزرتیک مهیننه وه، چونکه به راستی تنها پاداشتی (مه بست پی سزایه) شه کار وکرده وانه دهرینه وه که (له دنیا) کردوتانه.

۸) نه ی نه وانه ی باوه پتان هیناوه تهویه بکنه وبگرینه وه بولای خوا به گه پانه وه وتهویه کی په کجاری ولسوزانه، تا په روه درگارتان له گوناوه کانتان خوش بیت وبتانخانه باخ وبه شتانیکه وه که چند پووبار به ژرباندا دهروات، شه پوژه پوژگاریکه که خوی گه وره پیغمبر وشه (نیماندارانه ی) له گه لیدان سهر شوپ ناکات، نوور پووناکیان دیت وده چیت له به رده م و لای پاستیانه وه دهره وشیتته وه، (له بهرامبه شم نعمه تدا) ده لاین شه ی په روه درگارمان شم نوور وپوناکیه مان بقی ته وای بکه وه لیمان خوش به، چونکه به راستی هر توی که دسه لاتداری به سهر هه موو شتیگدا.

سوره تی الملک

به نای خوی به خشنده و میهره بان

1 گه وره و به ریز و بلند نه زاتی که هر چی دهسه لاتی بوونه و هر و پادشایی هیه به دست نه وه؛ هر نه و شه دهسه لاتی به سر هم مو شتی کدا هیه .

2 نه زاتی که مردن و ژانی دروست کردنه نه فراندویه تی؛ تاو گو تا قیطان بکاته وه کامتان کرده وی چاکتره، هر نه وه زاتیکی بالادهست به سر بیباوه بان و لیبوره دیه له باوه پداران .

3 نه زاتی که هر حوت ناسمانه کی له سر یه و چین چین دروست کردوه، هر گیز له نیو دروستکراوه کانی خودای به به زه یی و میهره باندا نارپتی و ناته بابی نابینیت، چاوبگیزه ووردیبه روه بزانه هیچ ناته وای و درزو کون وکه له به ریگ ده بینیت؟؟!

4 پاشان جار له دوی جار چاوت بگیزه سه رسام و ملکه چ ده بیت، و چاوت به پسوایی و زه بیونی ناؤمیدی ده گه پینه وه و هیچ ناته وایه ک نابینیت، له کاتی کدا نه چاوانه ماندون و په کیان که وتوه (واته ناتوانن که م و کورتی له دروستکراوه کانی خودا به دی بکن).

5 بیگومان نیمه ناسمانی دونیامان به چراخانی (جوانی و دره و شاوه یی نه ستیره کان) رازانده توه، و به م نه ستیرانه ش تیربارانی شه یاتانه کانی پی ده که یین (نه وانه یان ده یانه ویت که نه یینه کانی گه ردون له فریشته کان بدن له ناسمانه کان)، و نه سزای سوتینه و سه ختمان بق نه مانه ناماده کردون (له پژی دوایدا).

6 هر وه ها سزای دوزه خیشمان ناماده کردوه بق که سانیگ بیباوه پ بوون به په روه دگاریان، نه وه خرابترین چاره نووس و نه نزلگایه .

7 (نه بیباوه پانه) کاتیک فری دهرینه ناو دوزه خه وه، لووره و نرکه و ده نگیکی ناسازی وه که دهنگی هیستر و گویدریژ له و دوزه خه وه ده بیسترت، له کاتی کدا که نه کولیت و جوش نه دات .

8 نرکه دوزه له لوق وداخی نه که سانه له ت و پارچه پارچه بییت، وه هر کاتیک دهسه و تا قمیکی تی فری نه دن، پاسه وان و ده رگاوانه کانی دوزه به گالته چاپه که وه لیسان ده پرسن باشه نه وه هیچ پیغه مبه ریگی ترسینه رتان بق نه هات (بتان ترسینیت له م پژی گاره).

9 (به داخ و سه سره تیکه وه) ده لاین: به لی ترسینه رمان بق هات و (له م پژی گاره ش زوریان ترساندین) به لام نیمه به درومان

سُورَةُ الْمَلِكِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بَبْرَكِ الَّذِي يَبْدِيهِ الْمَلِكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝۱ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَسْأَلَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ ۝۲ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَوتٍ فَأَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ۝۳ ثُمَّ أَرْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ۝۴ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ۝۵ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَسَاءُ الْمَصِيرُ ۝۶ إِذَا الْفُؤَادُ مِنْ سَعْوَالِهَا شَهِقًا وَهِيَ تَفُورٌ ۝۷ تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ۝۸ قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ۝۹ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ۝۱۰ فَأَعْرِضُوا بِذُنُوبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ۝۱۱ إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۝۱۲

خسته وه و به پاستمان نه زانین ووتمان (به و پیغه مبه رانه) خوا له سر زمانی نیوه وه هیچی بق نه نارندوبته خواره وه، نیوش له گومرایی و سر لیشتیواویه کی گوره دان .

10 وه ووتیان نه گه ر (ووتی نه و پیغه مبه رانه مان) بیستایه، یان بیروه و شمان به کار به یزایه نیستا نه بوویه نه هاوری و نیشته جی دوزه خ .

11 به خه جاله تیه وه دانیان نا به گونا ه و تاوانی خویاندا، ده ی نیتر دوریسی له میهره بانی و په حمی خودا بق هاوری و نیشته جیانی دوزه خ .

12 بیگومان نه وانه شی له په نهانی و نه ییندا له په روه دگاریان ده ترسین، لیخوش بوون و پاداشتی گه وه ریان بق ناماده کراوه .

18 بیگومان هوز وگه لانی پیشوتر له مانیش پیغه مبه ره کانیان به درقزانی، جا چۆن بوو توله وبه گزاجوونه وهی من بویان!!

19 نایا سه بری (پوله) بالنده بیان نه کردوه به سه ریانه وه به بال کراهی له کاتی فریناندا که چۆن باله کانیان دههیننه وه یه ک؟ نه و بالنده جگه له خوی میهره بان که سه به ناسمانه وه پاگیریان ناکات، بیگومان نه و خواجه بینایه به هه موو شتیگ (وهیچیسی لسی وون نابیت).

20 یان نه و که سه کتیه خوی به سوپا وله شکری نئوه ده زانیت و واده ده خات که به یی خوی میهره بان نه توانیت سه رتان بخت؟! نا شستی وانیه، بیباوه بان له فریو خواردن و خه له فاویدان.

21 یاخود کتیه نه و که سه ی که بزق و پوزیشان ده دات نه گهر خوی گه وه لیتان بگریته وه؟! نا، به لکو نه وانیه پۆچوون له گومرای و سه رکه شی ودوره په ریژی له هه ق.

22 نایا نه و که سه ی که به ده مدا که وتوه وبه وحاله یه وه پئ ده کات (په روهره دگار نه م نمونه یی به بیباوه بان هیناوه ته وه که له سه ریگای ناحه ق ده پۆن) باشت ریگه ده زانیت له و که سه ی که له سه ریگایه کی راست و دروست پئ ده کات (نه مه ش نمونه ی باوه درارانه که له سه ریگای هیدایه تن).

23 نه ی (موحه مه د) پئیان بلئ: هه ر په روهره دگاره که نئوه ی دروست کردوه و گوئی و چاو ودلی پئ به خشیوون، له به رامه بریشدا که متان هه یه سوپاس وشوگری خودا بکات.

24 وه پئیان بلئ: هه ر نه و زاته یه که نئوه ی له سه ر زه ویشدا بلاوی کردوه ته وه، گه پانه وه و کز کردنه وه شتان هه ر بۆلای نه وه.

25 بیباوه بان (به گالته جارپه که وه به پیغه مبه ر) ده لئین نه م به لئینه ی نئوه ده یده ن (به زیندوو بوونه وه هاتنی پۆژی دوایی و سزادان) که ی دیته دی نه گهر نئوه راستگون؟

26 توش پئیان بلئ: زانباری ته واول له هاتنی نه و پۆژه ته نها لای خوی گه وره یه، منیش ته نها ترسینه ریگی ئاشکرا (ی نئوه) م.

27 جا کاتیک بیباوه بان نه و سزایه یان دی له نزیگ خۆبانیه وه، پوخساریان تال وناشیرین ونابووت بسو، نه وسا (به گالته پیکردنیه که وه) پئیان ده ورتیت نه مه نه و پۆژه یه که نئوه داوانان ده کرد.

28 پئیان بلئ: نه گهر خوا من وشو ئیماندارانه له ناو بیات ویمانیاته وه بۆلای خوی (وه که نه وه ی نئوه ئاواته خوازینی) یان په ح و میهره بانیمان له گه ل بکات، کی هه یه بیباوه بان په نا بدات له سزای سه ختی به نازاری په روهره دگار.

وَأَسِرُوا قَوْلَكُمْ وَأَجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُمْ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾ أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَأَمْسُوا فِي مَنَازِكِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْمَلُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفَيْتَ وَمَقْتَضَى مَا يَمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾ أَمْ هَذَا الَّذِي هُوَ جَدُّ لَكُمْ بُصُرِكُمْ مَنْ دُونَ الرَّحْمَنِ الْإِنَّا فِي غُرُورٍ ﴿٢٠﴾ أَمْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُوا فِي عُتُوٍ وَتُفُورٍ ﴿٢١﴾ أَمْ نَبَشَى مُكِبًا عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَّنْ يَمْشَى سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُعْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَقُولُوا مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢٦﴾

13 نئوه قسه به نهینتی یان به ئاشکرا بکه ن (بۆ خوی گه وره یه که سانه) چونکه نه و خواجه بیگومان زانایه به نهینتی ناو سینگ وده کان.

14 نایا خوا نازانیت کتیی دروست کردوه وچۆنی دروست کردوه؟! له کاتیکدا نه و خواجه زور وورد بین وبه ناگایه.

15 نه و خواجه ی که زهوی بۆ رام وژیبار کردوون، ده ی نئوه ش بگهرین به هه موو گۆشه و که ناریکیدا وله بزق وپۆژه که ی بخۆن، شه وش بزبان سه ره نه جوام وگه پانه وه تان هه ر بۆلای خوی گه وره یه.

16 نایا نئوه (نه ی بیباوه بان) دلنیا ن له و خواجه ی که له ناسمانه نه تانباته خوار به ناخی زه ویدا (وه که نه وه ی قارونی بره به ناخی زه ویدا)؟ پاشان نه و زه ویه ده ست به جی بیته له رزه وچولان.

17 یان نایا نئوه (نه ی بیباوه بان) دلنیا ن له و خودایه ی له ناسمانه که بایه کی توندتان به سه ردا هه ل نه کات ویه ر بارانتان نه کات (وه که نه و به رده بارانه ی که کردیه سه ر قهومی لوط)؟ نه وده مه ده زانن هه ره شه وتۆله ی من چۆنه.

۲۹ بلی: نیمه خوای میهره بانمان همیه که باوه پیمان پنی هیئاوه، پشت وپه ناشمان هر نهوه، جا نیر رژیک دیت ویوتان دهرده که ویت کی له گومرایی ناشکرادیه.

۴ پیمان بلی: لاتان چونه نه گهر بینیتان که ناوی سرزه ویتان به ناخدا پچوو، کی همیه (جگه له خوای گهره) ناوی زوالان وسازگارتان بداتی؟.

سوره تی القلم

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان

نون یه کتیکه له بیست وهشت پیته که ی زمانی عهره بی، ثم پیتانه له سه ره تای هه دتیک له سووره ته کانی قورئاندا هاتون که ژماره بیان (۱۴) سووره ته، ته نها خوای گهره نه زانیت مه به سته که یان چیه، نه مهش راستین ته فسریره بق ثم پیتانه، به لام هندی ته فسیری تریش کراوه، له وانه: ثم پیتانه ناون بق نهو سووره تانه ی له سه ره تاپانه ون، یان ناون بق خوای گهره، یان بق ده سته وسان کردنی عهره به بی باوه ره کانه، که ده یانوت ثم قورئانه لای خواوه نه هاتوره بق موحه مد، هر یویه خوای گهره پیمان دلایت: نه گهر لای خواوه نه هاتوره ده ی نه گهر راست ده که ن نمونه وینیه نهو قورئانه بهین، حق ثم قورئانه هر له و پیتانه پیک هاتوره که نیوه قسه ی پی ده که ن و به کاریان دهین.

۱ سویند به پینوس و به و دپانه شیه که دهینوسیت.
۲ تو نه ی (موحه مد) له سایه ی نهو ناز و نعه ته ی که خودا پنی داویت که پیغه مبرایه تیه شیت نیت (وهک نه وه ی که بیباوهران دهین).

۳ بیگومان پاداشتی نه بر اوت بق هیه.
۴ به راستی تو له سه ره ره وشت و خوویه کی زور به سه ند و جوانیت.
۵ به زوانه تو ش دهینیت و نه وانش دهین.
۶ که کامتان شیت (واته له رژی دایدا هه مو شتیک ناشکرا دهیت که تو یان نهوان له سه ره گومرایی وشیتین).

۷ بیگومان په ره رده گارت له هه مو که س زاناره بهو که سه ی گومرایی بووه ورتی راستی خوای وون کرده، وه بهو که سه شی که رتی راست و هیدایه تی گرتوته بهر.

۸ ثم کومه له نایه ته له نایه تی (۸ وه تا ۱۶) زانایانی ته فسیر ده لئین له سه ره و لیدی کوپی موعه ی ره ی باوکی خالیدی کوپی وولید دابه زیوه .

۹ هه رگیز گوپرایلی نهو که سانه نه که یت که تو و پینازه که ت به درق ده زانن.

۱ فلما رآوه زلفه سیفت ووجه الذی کفروا وقیل هذا الذی کنتم به تدعون ۱۷ قل آره یتر ان اهلکمی الله ومن معی اورحنا فمن یحیر الکفرین من عذاب الیم ۱۸ قل هو الرحمن امانیه وعلیه قوکننا فستعلمون من هو فی ضلل شیخ ۱۹ قل آره یتیم ان اصبح ما وکرعورا فمن یاتیکر بماء معین ۲۰

سُورَةُ الْقَلَمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
۱ ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ۱ مَا أَنْتَ بِعِندِ رَبِّكَ بِمَحْجُونٍ ۲
۳ وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ۴ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ۵
۶ فَسَبِّحْهُ وَحَسْبُ وَبِصْرُونَ ۷ أَيَّتُهَا الْمَفْسُومُونَ ۸ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
۹ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ۱۰ فَلَا تَطِيعُ
۱۱ الْمَكِيدِينَ ۱۲ وَذُو الْأَوْدَانِ فَيُدْهِمُونَكَ ۱۳ وَلَا تَطِيعُ كُلَّ
۱۴ حَلَّافٍ مَهِينٍ ۱۵ هَذَا مِثْلُ مَا يَسْمِعُ ۱۶ مَنَعَ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ
۱۷ أَيْمٍ ۱۸ عَتَلْ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٍ ۱۹ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ
۲۰ إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِ إِذْ نُنَاقَاكَ اسْطِيرَ الْأَوْلَادِ ۲۱

۹ نهوان ناواته خوازن تو نه ریمان له گهل بنوینیت (به که م ترخه می له نایه که ت) نه وانش نه رمی بنوینن به رامه ر تو.

۱۰ به قسه ی نه وانه مه که وگوپرایه لیان نه بیت که زور سویند دهخون و سووک و پرسوان.

۱۱ نه وانه هه همیشه به شوین عیب ونهنگی خه لکدا ده گه رین و قسه ی خه ک دین و ده بن وچه زیان له ناژوهیه.

۱۲ ریگری ده که ن له خیرو چاکه، وده ست درژی وسته مکاریکی تاوانبارن.

۱۳ به دخوو ره وشت ناشیرین ویاوک نادبارن - زولن - .
۱۴ له بهر نه وه ی هه ریه ک له وانه به مال و سه ره وت و سامان و کوپر وکالیه وه دنازنت.

۱۵ له کاتیکدا نیشانه و نایه ته کانی نیمه ی به سه ردا ده خوینریتته وه، ده لایت: نه مه سه رگزه شته و قسه ی نه فسانه ی پیتشپانه .

۱۶ له نه جامدا لوتی داخ ده که ین و سه ر لوتی ره ش ده که ین.

۱۷ نیمه نهو بته رستانه مان تا قیکرده وه، هه ره وک چون خواوه ناخه کانمان تا قیکرده وه، کاتی که سویندیان خوارده به ره به بیان زوو بچن به ره که ی لی بکه نه وه (تا هه ژاران نه زانن) (نهو باخانه

28 کوره ناوه نجه که بیان (که سیتیکی ژیریان بوو) پیتی ووتن: من نهموت سوپاس وستایشی خوا بکن.

29 نهجا ووتیان: پاكو بېگه ردی بق په روه ردگارمان (که ستم له کهس ناکات) بېگومان نئمه خومان ستمکار بووین.

30 پاشان پووین کرده به کتری بهسه زه نشت کردن.

31 ووتیان تیاچوون بق نئمه به راستی نئمه له خودا یاخی بووین.

32 نومیدمان وایه په روه ردگارمان له و باخه باشترمان بداتی، به راستی نئمه هیومان هر به په روه ردگاری خواته.

33 تاوایه سزای خودا له دونیادا، وه سزای دواپوژ له وه زور گه روه تره نه گه ر بیانزانیایه.

34 به راستی که سانی له خواترس لای په روه ردگاریان به ههشت وباختی پر له نازو نئمه تیان بق هیه.

35 نئمه چون که سانی موسلمان وتاوانبار وه که لی بکین.

36 چیتانه حوکم وپیریاری وانه دن (تابیت موسلمان و تاوانبار وه که یه بن).

37 نایا نامه یه کی تاسمانیتان هیه که نه می تیادا بوختنه وه.

38 که هرچی بتانه ویت به تاره زوی خوتان تیادا هه لیبترین.

39 یان نئوه سویندتان له سه ر نئمه یه که تا پوژی دواپی هرچیتان بویت هر نه وه بیت.

40 بپرسه لئیان بزان کامیان زامنی تم کارهن.

41 یاخود نایا شهریک وهاوبه شیان هیه له م بپارهیاند که بتوانن خویان به کسان بکن له گه ل باوه داراندا؟ دهی نه گه ر وایه با شهریکه کانیان بهینن بق هاوکاریان نه گه ر پاست دهکن.

42 پوژیکه لاقی دهرده که ویت هه موو مه خلوقاتی خوی گه روه سوژده ده بن، وه بانگ دهرکت له خوانه ناسان ودوو پوهه کان

که سوژده بیهن، به لام ناتوانن، بوخاری له نه بو سه عیدی خودریه و ریوایه تی کردوه که پیغه مبه ر (پروپی) فرمویه تی: "

یکشف ربنا عن ساقه، فیسجد له کل مؤمن ومؤمنة، ویبقی من کان یسجد فی الدنیا ریاء وسمعة فیذهب لیسجد، فیعود ظهره طیفاً واحداً" واته: له و پوژدها په روه ردگارمان لاقی خوی دهرده خات،

جا هه موو پیانو وئافره تیکتی ئیماندار سوژده ی بق دهبات، وه نه وه ی له دونیادا له بر پوپامایی وناویانگ سوژده ی بق بردوه

ده میئینه وه، ده چیت سوژده بیات، پشنتی رهق ده وه سستی وناوانتیت سوژده به ریت) جا دهرکه وتنی لاقی په روره دگار به چ

شپوه یه که نئمه وه که سه لف ده لئین باوه رمان پیتی هیه وه که نه وه ی هاتوه، له گه ل نه وه شدا شپوه وکفیه تی نازانین، پرسیار

کردن لئیشی بیدعه یه - نه مهش به لگه یه له سه ر ناخوشی وناپاره حتی نه و پوژده.

سَمِعْتُمْ عَلَىٰ الْحَرْثِ طُورٍ ﴿١٦﴾ إِنَّا بَلَوْتُهُمْ كَمَا بَلَوْتُنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿١٧﴾ وَلَا يَسْتَنْوُونَ ﴿١٨﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿١٩﴾ فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ﴿٢٠﴾ فَتَنَادُوا مُصْبِحِينَ ﴿٢١﴾ أَيْنَ أَغْدُوا عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٢﴾ فَأَنْطَلَقُوا وَهُمْ يَخْلَفُونَ ﴿٢٣﴾ أَنْ لَا يَدْخُلْنَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينِينَ ﴿٢٤﴾ وَعَدَّوْا عَلَىٰ حَرْثٍ قَدِيرِينَ ﴿٢٥﴾ فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَأَصْأَلُونَ ﴿٢٦﴾ بَلْ مَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٢٧﴾ قَالَ أَوْسَطُ طَائِفُ الْأَقْلَامِ كَلِمَةً كَلِمَةً ﴿٢٨﴾ قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتْلَمُونَ ﴿٣٠﴾ قَالُوا إِنَّا لَنَرِيكَ إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾ عَسَىٰ رَبَّنَا أَنْ يبدِّلَ لَنَا خَيْرًا مِّنْهَا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَ أَكْرَهُوا كَمَا عَلِمُوا ﴿٣٣﴾ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٣٤﴾ أَفَتَجْعَلُ لِلْمُنْفِقِينَ كَأَجْرَ الَّذِينَ كَفَرُوا ﴿٣٥﴾ مَا لَكَ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ لَكَ كَرَاهِيَةٌ فِيهِ نَدْرُسُونَ ﴿٣٧﴾ إِنَّ لَكَ فِيهِ مَا تَحْفَرُونَ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَكَ رَأْيٌ مِّنْ عَلَيْنَا بَلِغْنَا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ لَكَ لَأَكْرَهُوا تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾ سَلِّمْهُمْ أَيُّهُمْ بِذَلِكَ رَعِيمٌ ﴿٤٠﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا شُرَكَاءَهُمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٤١﴾ يَوْمَ يَكْشِفُ عَنْ سَاقٍ وَيَدْعُونَ إِلَى الشُّجُورِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾

هی پیاویکی خبرومه ندی چاک بوو، تا خوی له ژایاندا بوو هه همیشه یارمتهی هه ژارانی لیده دا، به لام کاتی که مرد وکوپه کانی هاتن بهو شپوه یه همان وخیریان لی نه ده کرد.

18 بق نه وه ی هیچ به شیکتی بق هه ژاران لی دهرنه کن.

19 نه مجا به لایه که له لایه ن په روه ردگاروه هات بهسه ر باخه که دا، له کاتیکدا نه وان خه وتیوون.

20 نه وسا وه که باختکی پزروی لیها ت (که هیچ به رو بوومی پیوه نه ما).

21 نه مجا به یانی زوو یه کتریان بانگ کرد.

22 که هه ستن بجن بق سه ر باخه که تان نه گه ر نه تانه ویت بپرن.

23 نه و جا که وتنه ری و له ناو یه کدا به چیه به یه کیان نه وت.

24 نه مرز هیچ هه ژاریک له ناو باخه که دا نه یه ت بهسه ر تاندا.

25 به یانی زور زوو دهرچوون (بق ناو باخه که یان) وایان زانی

نه توانن هه ژاران بی بهش بکن.

26 که باخه که یان بینی بهو هه شپوه یه (گپه لئنی دا بوو) هه موویان ووتیان: به راستی نئمه ریگامان وون کردوه (نه مه باخه که ی نئمه نه).

27 پاشان که زانیان ریگایان وون نه کردوه، ووتیان: نئمه بهش پراو کراوین.

۴۳ (له پوڙی دواپی دا) چاویان شوږه وپیسوایی دایان دهگرت، چونکه له دونیادا بانگ دهکران بق سوژده بردن (نه دههاتن) له کاتیکدا نهوان له ش ساغ وته ندروستیش بوون.

۴۴ وازم لی بهیته بق شو کهسهانی که شم قورئانه به درق دهزانن، وورده وورده کتیشیان دهکهین بق سزایهک به بی شو هی بهخویان برانن وهستی پی بکن.

۴۵ له دونیادا مؤله تیان ددهم تاوهکو تاوانه کانیان زیاتر بیت، (به لام بابزانن) توله ونهخشه ی من بهرامبه ر نهوانه ژور توکمه و به هیزه وله دستم پرکاریان ناییت.

۴۶ نایا تق له بهرامبه ر گه یاندنی بهرنامه و په یامه که ت داوی پاداشت و کرتیان لیده که بیت، بق شو هی قه رزار باربین وله ژیدی دهره چن.

۴۷ وه نایا شو (بیباوه رانه) شتیک له غهیب و زانینی نه پتیه کانیان لا هیه تاوهکو هه دئی به لگی بی بنه ما بق خویان بینوسنه وه و دزایه تی توی پی بکن.

۴۸ نه ی (موحه مه د) نارام بگره له بهرامبه ر فره رمانی په روره دنگارته وه، نه که بیت وهک هاوه لی نه نه نکه که بیت (مه به ست پتی یونس پیغه مبه ره - عَلِيٍّ - که نارامی نه گرت و گه له که ی به جیهیشت) وه کاتیکش (شو نه نه نکه قوتی دا) دلی پر بوو له خه م و په ژاره وهاواری برد بق لای په روره دنگار.

۴۹ خق نه گه ر رحمت و به زه یی په روره دنگار نه بوايه، نهوا فری دهرایه ده شتیکی ووشکه وه، و په دناو و سه رزه نیشیش ده کرا.

۵۰ نه مجا (پاش نه وه ی یونس په شیمان بوویه وه وته و به ی کرد) په روره دنگاری هه لیب ژارده وه و کردی به یه کیک له صالحان وچا که کاران.

۵۱ نه ی (موحه مه د) نهوانی بیباوه پ بوون نزیکه له دزایه تی وړقیان له تو کاتیک گوتیان له م قورئانه ده بیت به چاوی (پیسیان) هه لندیرن، وه ده لئین: نه م پیغه مبه ره شتته.

۵۲ له کاتیکدا نه م قورئانه ته نها ناموژگاریه بق ته و او ی دونیا (به نپسان و جنوکه وه).

خَشِيعَةً أَبْصَرَهُمْ تَرْهَفَهُمْ ذَلَّةً وَقَدْ كَانُوا يَدْعُونَ إِلَى الشُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ
۱۲ قَدْ رَفِيَ وَمَنْ يَكْذِبْ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ۱۳ وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ۱۴ أَمْ تَسْتَأْجِرُهُمْ

مِنْ مَعْرَمٍ مُثْقَلُونَ ۱۵ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ۱۶ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُكِنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ ۱۷ نُوَلِّا

أَنْ تَذَرَهُ، نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ، لِنَيْدٍ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ۱۸ فَاجْتَنِبْ رَبَّهُ، فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ۱۹ وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَرِهِمْ

لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَنْجُونٌ ۲۰ وَمَاهُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ۲۱

سُورَةُ الْحَاقَّةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ الْحَاقَّةُ ۲ مَا الْحَاقَّةُ ۳ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ۴ كَذَّبَتْ ثَمُودُ

وَإِذَا بِالْقَارِعَةِ ۵ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهْلِكُوا وَإِذَا الطَّاغِيَةَ ۶ وَأَمَّا

عَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحِ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ۷ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ

سَبْعَ لَيَالٍ وَتَمَنِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى

كَأَنَّهُمْ أَعْجَازٌ مَخْلَى خَاوِيَةٌ ۸ فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ۹

۴ سهمودی (گهلی صالح) و عادی (گهلی همود) شو پوژه پاسته ی (که دل داده خروپتینی) به درویان زانی و باوه پریان پی نه هیتا.

۵ نه مجا گهلی سهمود به دهنگیکی نه عره ته ی ژور گه و ره له ناوبران.

۶ گهلی عادیش به په شه بایه کی ساردی به هیژی سخت له ناوبران.

۷ حهوت شه و وه شت پوژ خوی گه و ره شو په شه بایه ی برده و ام به سردا زال کردن، نه گه ر له وی بویتا به شو گه له ت ددی به مردوی کیوتون وه که دی دار خورم ای پوواوی ناو زپاو (یان لیها توه).

۸ نایا کهسیان لی ده بینی که مابیته وه.

۹ فرعه ون و گه لانی پیش نه ویش له دانیش تواتی گوند وشاره کان سه ره و ژیر بووه کان به گونا ه و تاوانیا نه وه هاتن.

۱۰ هه ر گه لیک له و گه لانه سه ریچی پیغه مبه ری په روره دنگاریان کرد، نه و جا خوی گه و ره گرتنی به گرتنیکی ژور سخت.

سوره تی الحاقه

به ناوی خوی به خشنده ومیهره بان

۱ (الحاقه) یه کیکه له ناوه کانی روژی دواپی، به ومانایه ی شو پوژه پوژیکسی پاسته، چونکه هه مو پاستیه کانی تیدا دهرده که ویت.

۲ نه و پوژه چی بیت.

۳ تق جوزانیت شو پوژه پاسته چیه ؟

۱۹ جا ٺو ڪه سهي ڪه ٽوماري ڪرده وه ڪاني درايه دهستي راستي (به دليڪي خوشه وه) ده لئيت: ها ٺو ه تاني نامه ي ڪرده وه ڪانم بيگرن و بيخويننه وه.

۲۰ چونڪه به راستي من ڇوم دم زماني ودنيا بووم ڪه تووشي ٺم لئپرسيته وه به ده بم.

۲۱ ٺو ڪه سه له زيانيڪي پر له شادي و خوشيدايه ڪه زور پيئي رازيه.

۲۲ له به هشتيڪي به رزدا.

۲۳ ميوه و به رو بومي باخاتي ٺو به هه شتانه زور نزيڪه لئيه وه، به شتويه ڪ چ به پئويه بيٺت يان به دانيشستن يان به راکشانه وه دهستي ده گاتي و ماندوو بويوني ناوئيت.

۲۴ جا پٺيان ده وترئيت : بخون و بخونه وه نوشي گيانشان بيٺت، به هئي ٺو ڪارو ڪرده وه چاڪانه ي ڪه له دنيا ده تانڪرد.

۲۵ به لام ٺو ڪه سهي ڪه نامه ي ڪرده وه ڪاني درايه دهستي چه پي، به داخ و هه سره تيڪه وه ده لئيت : خوزگه ٺم نامه يه م نه درايه تي.

۲۶ وه نه زمانيابه سه رٺه نجامي حساب وليپرسيته وه م چه.

۲۷ ڪاشڪاي وه خوزگه مردنه ڪم به ڪجاري بوايه.

۲۸ سه روهت و سامانم هيچ قازنج وسو ديڪي پي نه گه ياندم.

۲۹ ٺو ده سه لانه ي ڪه هه ميوو له ناوچوو.

۳۰ ٺو جا فرمان ده ڪرئيت به سه پر ه رشتياري دوزخ ڪه بيگرن و ڪوت و زنجيري له دست بڪن.

۳۱ پاشان بيخه نه ناو دوزخه وه.

۳۲ ناو تريش به زنجيريڪي حه فتا گه زي بيبه ستنه وه وڪوت ي بڪن.

۳۳ له به ر ٺو هي ڪه باوه پري به خوداي مه زن نه بوو.

۳۴ هاني خه لڪي نه ٺه دا له سه ر خواردن دان به هه زار.

۳۵ جا ٺو ويش ٺه مڙ (ڪه پوڙي دواپي به) هيچ خه مخور و دلسوزيڪي نيه.

۳۶ خوار دنيشيان ته نها ڪيتم و زووخاوي داچو راوي لاشه ي خويانه.

۳۷ ٺه مهش ڪس نا يخوات تاوانبارن نه بيٺت.

۳۸ سوئند بيٺت بهو شتانه ي ڪه به چاوي خوتان ده يانبينن.

۳۹ بهو شتانهش ڪه نا يانبينن.

۴۰ بيگومان ٺم قورثانه له زاري پئغه مبه ريڪي به پڙه وه پٺتان راده گه به نريت - ياخود له زاري ره وانه ڪراويڪي به پڙه وه ڪه جو بره ٺيله -

وَمَا فَرَعُونَ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَتْ بِالْحَاطِطَةِ ۱ فَعَصُوا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَاخَذَهُمْ اَخَذَةً رَابِيَةً ۱۰ اِنَّا لَمَّا طَعْنَا الْمَاءَ هَمَلْنَا فِي الْحَارِثِ ۱۱ لِنَجْعَلَهَا لِكُرْبَىٰ ذِكْرًا وَنَعِيهَا اَذُنًا وِعِيَةً ۱۲ اِذَا نَفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةً وَاحِدَةً ۱۳ وَجَمَلَتِ الْاَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ۱۴ فَيَوْمَ يَذُوْقَعَتِ الْاَوَاقِعُ ۱۵ وَاَنْشَقَّتِ السَّمَاةُ فِيهِ يَوْمَ يَذُوْقُ وَاِهِيَةً ۱۶ وَالْمَلِكُ عَلٰى اَرْجَائِهَا وَيَجْعَلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَ يَذُوْقُ نَجْمِيَةً ۱۷ يَوْمَ يَذُوْقُ نَعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنْكَ خَافِيَةٌ ۱۸ فَاَمَّا مَنْ اَوْقَىٰ كِتْبَهُ بِيَمِينِهِ فَقِيْلُ هَاؤُم اَقْرَبُوا كِتٰبِي ۱۹ اِنِّي طَلَنْتُ اَنْفَ مُلْكٍ حِسَابِيَةً ۲۰ نَهْوُ فِي عِيْشَةٍ رَّاضِيَةً ۲۱ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۲۲ قَطُوْفُهَا دَانِيَةٌ ۲۳ كَلُوا وَاَشْرَبُوا هِنْتًا يَمًا اَسْلَفْتُمْ فِي الْاَبْوَابِ الْحَالِيَةِ ۲۴ وَاَمَّا مَنْ اَوْقَىٰ كِتْبَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُوْلُ بَلِّغْنِي لَوْ اُوتِ كِتٰبِي ۲۵ وَلَوْ اَدْرِمَا حِسَابِيَةً ۲۶ يَلْبِثُهَا كَانَتْ الْقَاضِيَةَ ۲۷ مَا اَغْنَىٰ عَنِّي مَالِي ۲۸ هَلِكٌ عَنِّي سُلْطٰنِيَةٌ ۲۹ خَذُوْهُ فَعَلُوْهُ ۳۰ فَرَا الْجَحِيْمَ صَلُوْهُ ۳۱ تُرْفَىٰ سَيْسِلَةٌ ذَرَعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوْهُ ۳۲ اِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ الْعَظِيْمِ ۳۳ وَلَا يَحْضُرُ عَلٰى طَعَامِ الْمَسْكِيْنِ ۳۴

۱۱ بيگومان ٺيمه ڪانئڪ ٺاوي (توفانه ڪي نوح) سه رڪه وت، باو با پيراني ٺيوه مان هه لگرت له ڪه شتبه ڪه يدا.

۱۲ بڙ ٺو هي چيريڪي تياچووني گه لي نوح بڪه ينه په ند وناموڙگاري بڙ ٺو ڪه سانه ي ڪه گوئيه ڪانيان ده بيستن به هوشمه ندي.

۱۳ جا ڪانئڪيش (ڪه ڪاتي هاتني قيامه ته) ته نها جارئڪ فوو ڪرا به ڪه نه ادا.

۱۴ زه وي و شاخ و ڪئيوه ڪان له جيگاي خويان به رزڪرانه وه، به يه ڪجار دران به يه ڪدا.

۱۵ ٺيتر ٺو پوڙه قيامه ت دئت و پروو داوي گه وه پوو ده دات.

۱۶ ٺاسمان هه مووي له ت و شق ده بيٺت وله يه ڪتر ده ترازئيت وسست ولاواز ده بيٺت.

۱۷ فريشته ڪان له ڪه ناري ٺاسماندا ٺامادن، ته خت وعرشي په روه رڱگار ت هه شت فريشته له فريشته نزيڪه ڪان له سه روه خويانه وه هه لئيان گرتوه.

۱۸ له و پوڙه دا خوتان وڪار وڪرده وه تان پيشان ده درئيت، وه هيچ ڪرده وه يه ڪتتان به په نهاني و نهئني نامئنيٺه وه.

- 41 (بیباهه په کانی مکه که ده یانگوت محمد شاعیره و نه وه شی ده یلیت شیعره) په روه ردگاریش به په رچی دانسه وه و په رموی: نه م قورنانه شیعری شاعر نیه، ئیتر بق که متان باوه په ده هینن.
- 42 وه قسه ی فالچیش نیه، ئیتر بق که متان بیر ده که نه وه.
- 43 بلکه نه م قورنانه له لای په روه ردگاری هم مو جیهانیانه وه په وانه کراوه.
- 44 نه گهر موحه مد هه ندیک ووتی به دهم ئیمه وه هه لیه ستایه.
- 45 بیگومان ئیمه به دهمستی خومان ده مانگرت وتوله مان لی دسه ند.
- 46 له پاشانیش شا ده ماری دلیمان ده بچی.
- 47 وه که سیش نه یه ده توانی له ئیوه به رگری لی بکات.
- 48 به راستی نه م قورنانه یادخه روه یه بق خواناسان وپاریزکاران.
- 49 بیگومان ئیمه ده زانین هه ندیک له ئیوه قورنانه به درق ده زانیت (ئیمه ش توله ی خومانیان لی دسه نین).
- 50 به راستی قورنانه ده بیت به هزی داخ وپه ژاره بق بیباوه پان له پوژی دوایده.
- 51 بیگومان قورنانه حق وراست ودروسته.
- 52 (ده ی موحه مد) توش هه همیشه یاد و ته سبجاتی په روه ردگاری مه زنت بکه (له سر نعمتی نه م قورنانه).

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَّهَا حَمِيمٌ ﴿٣٧﴾ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَشَلِينَ ﴿٣٨﴾ لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ﴿٣٩﴾ فَلَا أَقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَا لَا تَبْصِرُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٠﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تَأْمِنُونَ ﴿٤١﴾ وَلَا يَقُولُ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَّا تَدَّكُرُونَ ﴿٤٢﴾ نَزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ نَقُولُ عَلَيْنا بَعْضَ الْأَقْوَابِلِ ﴿٤٤﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾ فَمَا يَنْكُرُونَ أَعْيُنَهُ حُجْرِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِنَّهُ لَلَّذِكْرُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ كَذِبِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِنَّهُ لَمَقْصُ الْيَقِينِ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

سُورَةُ الْمَجَذَلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿١﴾ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿٢﴾ مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿٣﴾ تَصْرُحُ الْمَلَأِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿٤﴾ فَأَصْبَرَ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿٥﴾ وَأَنَّهُمْ يَبْرُونَهُ بَعِيدًا ﴿٦﴾ وَفَرَنَّهُ فَرِيًّا ﴿٧﴾ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ﴿٨﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ﴿٩﴾ وَلَا يَسْتَلُّ حِمِيمٌ حَمِيمًا ﴿١٠﴾

- 53 که واته نه ی موحه مد خوگرو نارام گریه، به شتیوه یه کی جوان له به رامبه ر نه زیه ت ونازاری بیباوه پانه وه.
- 54 به راستی نه وانه هاتنی پوژی دواپی زور به دوور نه زانن.
- 55 ئیمه ش زور به نزیکی نه زانین.
- 56 نه ی پوژه ی که ناسمانه وه که مسی تلووه پان وه که پوینی زهیتی لی دیت.
- 57 وه شاخه کانیش وه که خوری شیکراوه پان لی دیت.
- 58 هیچ خزم و دوسستیکی نزیک له خزم و دوسستی خوی ناپرسیته وه، له به ر ناپه رحه تی دیمه ن وخه ریک بوونی به حالی خویه وه.
- 59 له ی پوژه دا هه مولایه که به یه کتر نیشان دده ریسن وه یه کتریش ده ناسن، به لام له به ر نه وه ی هه رکه س خه می خویه تی که س له که س ناپرسیت، تاوانبار وگونا هکار ثاوات ده خوازیت بق پزگار بوونی له ی سزایه کوره کانی بکات به قوریانی خوی.
- 60 هه روه ها هاوسه ر وبرا که شی بکاته قوریانی له پیناو دهر یاز بوونی.

سوره تی المجاز

- به ناوی خوی به خشنده ومیهره بان
نه لین: نضری کوری حارث داوی کرد ووتی خویبه نه گهر محمد راست ده کات نه وه به زوی پیش هاتنی قیامت به رد بارانمان کهیت یان سزایه که بنزیرت بق خوم وه ژه که م، نه وجا نه وه ی داوی کرد له پوژی به دردا به سه ریاهات وکوژرا، به م بونه یه وه نه م سورته دابه زی .
- 1 داواکاریک که (نضری کوری حارث) بوو داوی سزایه کی کرد، هه ر پیش دیت بوی.
- 2 نه و سزایه پان بق دیت ، نه وجا هیچ هیزیک نیه نه و بیباوه پانه بپاریزیت وپه نایان بدات .
- 3 له لایه ن خوی خاوه ن ده سه لات وگه وره یی وپله وپایه ی به رز وخواه ن پله کان.
- 4 فریشته کان وجوبه ره ئیل سه رده که ون بولای خوی گه وره، له پوژیکدا (مه به ست پی پی پوژی دواپیه) که به نه ندازه ی په نجا هه زار سال (ی دونیایه).

شبهه یمن له گمان پیغمبردا به تهمان که بخزیننه به ههشتی پر له ناز ونیعمه ته وه ؟!

39 هه گیز شتی وانابیت، بیگومان خویان ده زانن ئیمه له چی دروستمان کردوون (واته بۆ شه وهنده له خق بای بوون خق خویان نه زانن ئیمه له دلۆپی ئاوی قیزه وون دروستمان کردون).

40 شه وجا سویند بیت به پۆژه لاتنه کان و پۆژئاواکان ئیمه به دهسه لاتین (مه بهست له پۆژه لاتنه کان و پۆژئاواکان شه وهیه له زستان وهاویندا شوین و جیگای هه لهاتن وئاو بوونی پۆژ ده گوپیت ویه شبهه یه که له هاویندا جیگای هه لهاتنیکی هه یه وه زستانیشدا جیگایه کی تر، به مهش پۆژ له چه ند جیگایه که وه هه لدیت وه چه ند جیگایه کیشه وه ئاوا ده بییت).

41 به دهسه لاتین به سه ره شه وهی شه توانین بیانگۆرین وه ناویان بیه یین وه جیگای شه وان که سانی تری باشتر ویا وه پار به یینن، (بزائن) ئیمه بۆ شه کاره بی توانا نین.

42 وازیان لیبه یینه با له بیباوه ری وگالته وگه پ و قسه ی پر و پوچدا پۆیچن (توش خه ریکی بانگه واز و کاری خۆت به) تا شه کاته ی دوو چاری شه و پۆژه ده بن که به لئینیان پیدراوه.

43 شه و پۆژه ی که له گۆره کانیا ن به په له دینه ده روه، هه ره ده لئیت بۆلای به تکانیا ن پاده که ن (هه روه که چۆن له دنیادا گورگه لۆقه وپاردنیا ن بوو به ده وری به تکانیا ندا).

44 له پۆژی دوایدا شه و بیباوه رانه چاویان شۆره و زه لیلی و سه ره شۆری دا یگرتون، نا شه شه و پۆژه یه که له دنیادا به لئینیان پی رابوو.

سوره تی نوح

به ناوی خۆای به خشنده و میهره بان .

1 بیگومان ئیمه نوح مان په وانه کرد بۆلای گه له که ی، و فه رمانمان پیکرد که گه له که ت پیداری که ره وه بیانتر سیته (که دوور بکه ونه وه له بت په رستی ویه که تاپه رست بن) پیش شه وه ی سزای سه ختیا ن تووش بییت.

2 شه ویش پیسی فه رموون: شه ی گه له و هۆزم بیگومان من ترسینه ریکی پوون وئا شکر ام بۆ ئیوه .

3 که هه ره خوا بیه رست و له سزا و سه ر پیچه یه کانی خۆتان بیاریژن، وه گو یزایه له و فه رمان به ردا ری منیش بن.

4 تها وه که په روره دگار له گونا مه کانتان خۆش بییت ویتانه یلته وه بۆ کاتیکی دیاری کراو (به و مانایه ی ته مه ن درێژتان بکات له شه نجامی گو یزایه لی تان بۆ خۆای گه و ره، ده ی که واته ده سستی خۆتان پیش بخن له به جیه یه تانی فه رمانه کانی خوا

فَلَا أُقْسِمُ رَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَدِرُونَ ﴿١٠﴾ عَلَّانٌ نَّبِيلٌ خَرَأْتُهُمْ
وَمَا تَحْنُ يَمْسُقُونَهُ ﴿١١﴾ فَذَرَهُمْ مَخَصُومًا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يَلْقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي
يُوعَدُونَ ﴿١٢﴾ يَوْمَ نَخْرُجُ مِنْ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصُبٍ يُوفِصُونَ ﴿١٣﴾
خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ فَهُمْ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ كَانُوعَدُونَ ﴿١٤﴾

سُورَةُ نُوحٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ إِنِ اعْبُدُوا
اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا أَمْرًا يُغْفِرْ لَكُمْ مِن ذُنُوبِكُمْ وَتُؤَخِّرْكُمْ
إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِن أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣﴾
قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٤﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَايَ إِلَّا
فِرَارًا ﴿٥﴾ وَإِنِّي كَلِمًا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ فَعَلُوا أُصْغِبَهُمْ
فِي آذَانِهِمْ وَأَسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا ﴿٦﴾
ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٧﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿٨﴾

و دوور که و تته وه له ناهه رمانی) چونکه بیگومان شه گه کاتی دیاری کراوی مردن هات به هیچ شبهه یه که دوانا خدیت شه گه ئیوه بزائن.

3 نوح فه رمووی: شه ی په روره دگار من به شه وه به پۆژ بانگه وازی گه له که م کرد (بۆ یه که خوا به رستی).

4 که چی بانگه وازه که ی من هیچی له شه وان زیاد نه کرد، هه لهاتن وپا کردن نه بییت.

5 بیگومان هه رکاتی من بانگم بکردنایه بۆ شه وهی تو لییان خۆش بییت، شه وان په دهجه کانیا ن شه ناخنی به ناو گو یزایه کانیاندا له به ر شه وهی و ته کانی من نه بیستن و جلوه به رگه کانی خۆشیا ن شه دا به سه رو چاویاندا تها وه که نه مبینن، وه به رده وام ده بوون له سه ره بیباوه ری و خق به زل زانین تها وه که شوینم نه که ون.

6 پاشان (شه ی په روره دگار) من به نا شکر ا بانگم کردن.

7 شه مجا من بۆم پاگه یانندن ویه پروونی هه موو شتیکم بۆ باسکردن، وه هه ندیک جاریش به نه یینی بانگه وازم ده کردن له ناو خیزانه کانیاندا.

8 هه میشه پیتم ده ووتن: داوی لیخۆش بوون بکه ن له په روره دگارتان، چونکه بیگومان په روره دگار ژۆر لیبوورده یه.

16) وه مانگی گنپراوه به پووناکی له نیو ئاسمانانه کاندای و خوریشی گنپراوه به مایه ی پۆشنکردنه وه بۆ ته وای بونه وه و دایگرساندوه.

17) هر زاتی خوابه که نیوه ی له زهوی پواندوه (مه بهست نه وه که سه رتا باوکه ئاده می له گل دروست کردوه، پاشانیش نه وه کانی له به روومی زهوی سود مند ده بن).

18) پاشان نه تانگرتینتیه وه بۆناو گل و دواتریش جاریکی تر له زهوی ده تانه تینتیه ده ره وه (وزیندووتان ده کاته وه).

19) هر زاتی خوابه که زهوی بۆ پاختستون.

20) تا به ئاسانی هاتوچۆ بگه ن به ریگا فراوان و کراوه کانیاندا.

21) نوح فه رمویی: ئه ی په روره دگارم به پاستی گه له که م سه پینچیان کردم ویاخی بوون، وه شوین نه وانه که وتن که نه سه روه ت و سامان ونه نه وه و کوره کانیان سو دیکیان پی نه گایاندن زیان و گومرایی نه بیت.

22) نه و بیباوه پانه پیلان و فووتیلی گه وره میان گنپرا.

23) وه ووتیان به خه لکی: خواکانی خوتان واز لی نه هینن، واز نه هینن له وه د و سوا و یغو ت و نه سر (نه مانه بیباو چا کانتیک بوون له و ماوه زه منه یی نیوان ئاده م و نوح دا، جا کانتیک مردن خه لکی له بهر خوشه و یستیان وینه و په یکه ریان بۆ کردن، نوای نه وان شه ی تان له شیوه ی که سیکدا هات بۆلای نه وه کانیان پی پی ووتن: که سانی پیش نیوه ئه م په یکه ر ووتنه یان په رستوه نیوه ش بیه رستن، ئه مه ش به یه که م سه رتا داده نریت بۆ بت په رستن، وپاش تریش گه شته نیوه دوورگی عه ره بی).

24) به پاستی نه و بیباوه پانه نۆر خه لکیان گومرا کرد، ئه ی په روره دگار ئه م سه مکارانه له گومرایی زیاتر هیچی تریان بۆ زیاد مه که.

25) به هۆی گونا ه و تاوانیانه وه، نه و گه له ی به توفان نو قمی ئاو کران، ئه مجا خرانه ئاگری نۆزه خه وه یان سزای گۆپه وه، که سیکیشیان ده ست نه که وت له بت و خواکانیان که بزگاریان بکات له سزای سه ختی په روره دگار.

26) نه مجا نوح (که وه په س بوو لییان وزانی نیتر که س باوه ی ناهینت، پاراپه وه) و فه رمویی: ئه ی په روره دگارم هیچ که س له بیباوه ران مه هیله له سه ر پووی زهوی.

27) به پاستی ئه گه ر وازیان لیبه تینت، به نده کانی تو گومرا و سه ر لیشیواو ده که ن، و ته نها وه چه و مندالی خراپ و بیباوه ی ده خه نه وه.

28) ئه ی په روره دگارم له من وه دایک ویاو کم وه که سه انه ش خوش به که به باوه ی و ئیمانیه دینه مالم، هه روه ها خوش بیه له پیوان و ئافه رته تانی باوه پدار، ئه ی خوای گه وره ته نها له ناوچوون بکه به به شی سه مکاران.

رُسُلِ السَّمَاءِ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَمِمَّا دَعَا بُرَّاءُ وَبَنِيَّ وَجَعَلَ لَكَرْحَنًا وَيَجْعَلُ لَكَرْحَنًا ﴿١٢﴾ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾ وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَمَوَاتٍ طِبَاقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا ﴿١٦﴾ وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لِكُلِّ الْأَرْضِ بِسَاطًا ﴿١٩﴾ لِيَسْأَلَكُمْ عَنْهَا سُبُلًا فَجَاجِبًا ﴿٢٠﴾ قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنِّمَّ عَصَوْتُ وَأَتَّبَعُوا مِنْ لَدُنِّي مَا لَهُمْ وَوْلَدُهُمْ إِلَّا خُسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكَرُوا مَكْرًا كَبِيرًا ﴿٢٢﴾ وَقَالُوا لَا تَنْزِرْ لَنَا الْهَيْكَلُ وَلَا تَنْزِرْ وَدَا وَلَا سَوَاعَا وَلَا يُعِثُّ وَيُعِثُّ وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ﴿٢٤﴾ يَمَّا خَطِبْتَهُمْ أُعْرِفُوا فَاذْخُلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دِيَارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِنْ تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا أَفْجَارًا كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدِي وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا بَارًا ﴿٢٨﴾

11) (ئه گه ر وایکه ن) بارانی به لیزمه و خوره متان بۆ ده بارینی (ئه م ئایه ته به لگه یه له سه ر نه وه ی ئیستفغار وداوای لیخوش بوون له خوا هۆکاری سه ره که یه بۆ بپنق و بۆزی نۆر بوون و بارینی باران).

12) سه ره وه ت و سامان و کوری نۆرتان پی ده به خشیته، له گه ل باخ و یاخات و پوو یار و جۆگه ی نۆر.

13) نه وه نیوه چیتانه بۆ له شکو و په له و پیا به وگه وه ی خوا ناترسن.

14) نه و خوابه ی که نیوه ی به چه ند قوناغیک دروست کردوه (له ناو سکی دایکتاندا سه رتا دلۆپی ئاو، پاشان وه ک پارچه پارویه ک، نه مجا پارچه خوینیک، دواتر ئیسک، وپاشان داپۆشینی نه و ئیسکه به گۆشت، له کۆتایدا کۆپه له یه کی ته و او، له نوای له دایک بوونیش سه رتا مندالیکی ساوا، وپاشان که نجیکی به هیز و کۆتا قوناغیش پیری و مردن).

15) ئایا نابینن که چۆن په روره دگار ئاسمانی به سه وت چینی له سه ر یه ک دروست کردوه.

سورتهی الجن

سُورَةُ الْجِنِّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا ﴿١﴾ يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ﴿٢﴾ وَأَنَّهُ تَعَلَّى جَدًّا رَبَّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ﴿٣﴾ وَأَنَّهُ كَانَ يَاقُولُ سَفِيهًا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ﴿٤﴾ وَأَنَاظُنَّا أَن لَّنْ نَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿٥﴾ وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنْسِ يَعْبُودُونَ رِجَالًا مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ﴿٦﴾ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّنْ بَعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ﴿٧﴾ وَأَنَا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مِثْلَ تَحَرُّسَاتِ شَدِيدِ الْأَوْشُهَا ﴿٨﴾ وَأَنَا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقْعِدًا لِلسَّمْعِ فَمِنَ يَسْمَعِ الْآنَ بَيِّنَاتٍ مِّنْهَا مَا نُصَدِّقُ ﴿٩﴾ وَأَنَا لَا نَدْرِي أَشْرًا أَرَادَ بِنِعْمِ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ﴿١٠﴾ وَأَنَا مِمَّا الصَّلَاةَ حُونَ وَمِنَادُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَائِفًا قَدَدًا ﴿١١﴾ وَأَنَا ظَنُنَّا أَن لَّنْ نَعْجِزَ اللَّهُ فِي الْأَرْضِ وَلَنْ نَعْجِزَهُ هَرَبًا ﴿١٢﴾ وَأَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْمُدْحَىءَ آمَنَّا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا يَحْجَأُ فِجْحَسًا وَلَا رَهَقًا ﴿١٣﴾

۱ نیمی و امان ده زانی که هر گیز بهی نادم و جنوکه کان درق به دم خواره ناکن .
 ۲ بیگومان بیوانتیک له بهنی نادمه په نایان ده برده بهر بیوانتیک له جنوکه (بق نهوی بیان پاریزن کانتیک نه گهر شه و له شیونیکا بمانابه توه) جا جنوکه کانیش نیمه یان بهه لزان زياتر توشی ترسیان کردن و ماندویان کردن .
 ۳ بهنی نادمه گومانیان و ابو، وه ک گومانی نیوه که خوی گوره نیتر نیتر و پیغه مبر نانیریت .
 ۴ به پاستی نیمه به ره و ناسمان پوشتین (بق دزین و گوی بیستی هوال) که چی بینیمان پرکاره له پاسه وانی به هیز (ی فریشته کان) و تیر ونه یزه کیش بهه موو لایه کدا ده او یژرا .
 ۵ بیگومان نیمه پیشتی (بیث هاتنی قورنان) له هه ندی جیگای ناسمان داده نیشتین بق گو یگرتن له هه والی فریشته کان، به لام نیستا به دواوه هرکه س بیه ویت گوی بگریت به کسر تیر ونه یزه کیکی بق ده او یژریت .
 ۶ به پاستی نیمه نازاتین نایا خوی گوره و بیستی زیان و خراپه ی مه بووه به خه لکی سر زهوی! یان په روره دگار یان و بیستی خیر و چاکه و هیدایه تی هه به بویان .

هزی هاتنه خواره وی سره تاکانی شم سورته، بوخاری و موسلم له عه بدولای کوی عیباسه وه (په زای خویان لی بیت) گزواویانه توه که ده لی: پیغه مبر ی خوا (په پیغی) له گه ل کومه لیک له هاوه لانیدا پوشت به ره و بازای (عکاظ) شه بیتانه کانیش (جنوکه کان) له ره رگرتنی هه والی ناسمان بهرگری کرابون، تیره نه ستیره یان بق نه او یژرا، بویه گه پانه وه جا (هوزه که یان) ووتیان: نه وه چیتانه بق گه پانه وه؟ نه وانیش ووتیان، پیگای هه والی وهرگرتنی ناسمانان لی گپراوه، وه تیره نه ستیره مان بق نه او یژری، ووتیان: نه بیت شتیک پوی دابیت که بووه ته به بهر یست له پسی نیوه دا که هه والی ناسمان بزنان، که واته بیون گشت خو په لات و خورنواو له زوی دا بگه پین و سه رنج بدن بزنان چ شتیک پوی داوه، نه وانیش پوشتن به هه موو خو ره لات و خورنواوی زوی دا گه پان، سه رنج یان دده تا بزنان چ شتیک بهر یسته له برده میاندا که ناتوانن هه والی ناسمان بزنان . (عه بدولای) ده لی: نه نجا نه وانه یان که پوو به تیهامه پوشتن، له نه خله دا چونه خزمه ت پیغه مبر (په پیغی) که ده ویست بهوات بق بازای (عکاظ) له و کاته دا پیشنو یژی نویژی به یانی بق هاوه لانی ده کرد، جنوکه کان کاتی گو ییان له قورنان بوو گوی بیستی بوون، نه وس ووتیان، نانه مه به بویه بهر یست له نیوان نیوه هه والی ناسماندا، نه مجا له و شوینه وه گه پانه وه بق لای هوزه که یان ووتیان: نه ی هوزه که مان ﴿إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا، يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا﴾ وه خوی گوره شم نه نایه ته ی ﴿قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ﴾ دابه زاند بق پیغه مبر (په پیغی) .
 به نایوی خوی به خشنده و میهره یان .
 ۱ نه ی موحه مه بلی: نیگا (وه چی) م بو هاتوه که بیگومان ده ستیه ک له جنوکه کان گو ییان گرتوه له (قورنان خو یندنه وه م) نه مجا که (پیغه مبر (په پیغی) لی بوویه وه، (جنوکه کان پوشتنه وه بولای هوزه که یان) و پینیان ووتن: به پاستی نیمه گوی بیستی خو یندنه وی و ته یه کی سه رسو پیهنه تر بووین .
 ۲ هیدایه ت و پیتمونی (هه مووان) ده کات بق پیگای پاست و ژیری و تیگه یشتن، نیمه ش باوه رمان پیهنینا، هه رگیز که سیش ناکه یه هاوه ل و شه ریک بق په روره دگار مان .
 ۳ به پاستی گوره یی و مه زنی په روره دگار مان بهرز ویلنده، نه و زاته پیروزه هیچ هاوسه ر و منال و نه وه یه کی بوخوی بریار نه داوه .
 ۴ بیگومان بی عه قل و نه زانه که مان (که مه به سستیان پیسی شه یان بو) دروی ناله بار و قسه ی ناپه سهند و نابه چی ده رباره ی خوا ده کن (که ده لیین خوا هاوه لی مه یه) .

به بهره‌گفت و ثوابی نوزبان به سر داد ده بار نین.

۱۷ بقره‌ی ناقیبان بکهینه‌وه، جا نه‌وهی بوو وهریگرتیت له یادی په‌روره‌دگاری خۆی، خوای گه‌وره ده‌یخاته ناو سزایه‌کی دثوارو وپه‌ نازاره‌وه.

۱۸ بیگومان مزگه‌وته‌کان سه‌رجه‌میان بقره‌ی خوای گه‌وره‌ن، که‌واته له‌گه‌ل خوای گه‌ورده‌دا هاوار له‌کسه‌ی تر مه‌کن وکسه‌ی تر مه‌پرستن.

۱۹ وه کاتیک به‌نده‌که‌ی خوا (مه‌به‌ست بی‌تی پیغه‌مبه‌ر په‌په‌ر) هه‌ستا له‌خودا بپارپه‌توه و بپه‌پرستن، جنۆکه‌کان خه‌ریک بوون دابارینه‌سه‌ری له‌به‌ر سووربوونیان له‌گه‌یگرتنی قورئان له‌ (وادى النخله‌ی بازپای عوکان).

۲۰ تو بلی (ئه‌ی موحه‌مه‌د) دلنیا بن مه‌ر ته‌نها خوای خۆم ده‌به‌رستم وهیج شه‌ریک وه‌اره‌لشی بقره‌یار ناده‌م.

۲۱ وه پشیمان بلی دلنیاش بن مه‌ر هیج زه‌ره‌رو زیانیک ناتوانم له‌ئێوه نووربخه‌مه‌وه، هه‌روه‌ک ناشتوانم هیج قازانجیکى دنیا و دواپه‌ژیشتان پێ بگه‌یه‌نم.

۲۲ وه پشیمان بلی به‌پاستی هیج که‌سیک ناتوانیت په‌نام بدات له‌ناست سزای خوا، وه‌جگه له‌په‌نای ئه‌ویش هیج په‌ناگایه‌ک شک نابه‌م.

۲۳ وه‌هیج شتی‌کم له‌سه‌ر نه‌یه‌گه‌یاندنی په‌یامه‌که‌ی خوای گه‌وره نه‌بیست، جا ئه‌وه که‌سه‌ی له‌خوا پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی یاخى بیست و سه‌رپه‌نچیان بکات، بیگومان ئه‌وه‌ ناگرى نۆزه‌خى بقره‌ی ناماده‌کراره‌ بیه‌ه‌تا هه‌تایی وه‌میشه‌ی تیایدا ده‌می‌نیته‌وه.

۲۴ جا کاتیک ئه‌وه‌هه‌شه‌ ویه‌لینه‌یان بیستی که‌ پشیمان دراوه، ئه‌و کاته ده‌زانن چ که‌سه‌ی هاوکار ویا‌رمه‌تی ده‌ر وپه‌شتیوانی لاوازتر وژماره‌ی که‌متره‌.

۲۵ تو بلی (ئه‌ی موحه‌مه‌د) من نازانم ئه‌وه‌ی هه‌رپه‌شانه‌ی پێ لێ ده‌کریت که‌ (پۆزی دوا‌یسی یه‌) هه‌اتنی نزیکه‌، یاخود په‌روره‌دگارم ماوه‌یه‌کی تری بقره‌ی دانه‌نیت.

۲۶ هه‌ر زاتی خوا زانایه‌ به‌مه‌موو کار ویا‌ره نه‌ئینه‌کان، هیج که‌س ناگادار ناکات به‌سه‌ر نه‌ئینه‌کانی خۆیدا.

۲۷ مه‌گه‌ر بقره‌ی پیغه‌مبه‌ریک که‌ خۆی پازی بیست (ناگاداری هه‌ندیک له‌ نه‌ئینه‌کانی بکات) جا ئه‌و کاته خوای گه‌وره فریسته‌کان ده‌کاته پاسه‌وانی له‌په‌ش وپه‌شتیه‌وه (تاوه‌کو پارێزگاری لێ بکات له‌ دزینی هه‌وال وگه‌یگرتنی جنۆکه‌ وشه‌په‌نه‌کان).

۲۸ بقره‌ی ناگادار بیست و بزانیست که‌ پیغه‌مبه‌ران - علیهم السلام - به‌ پیک وپیکى وپێکی وپێکی وپێکی په‌یامه‌که‌ی په‌روره‌دگاریان گه‌یاندوه، وه‌خوای گه‌وره ناگاداره‌ به‌مه‌موو شتیکیان، وه‌خوای گه‌وره هه‌موو شتیکی هه‌ژمار ونامار کردوه.

وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمُونَ وَمِنَ الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ تَحَرَّوْا رَشْدًا ۝ وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ۝
وَأُولَئِكَ اسْتَقَمُوا عَلَى الصِّرَاطِ لَوْلَا سَقَمْتَهُمْ مَاءٌ عَدْوًا ۝ يُفِينَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ۝ وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ۝ وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا أَنْ يَكُونُوا عَلَيْهِ لَبَدًا ۝ قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ۝ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ۝ قُلْ إِنِّي لَنْ يُخِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۝ إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ ۝ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ۝ حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَيَسْئَلُونَ مَنْ أَمْضَتْ أَمْرًا وَقُلُّ عَدَدًا ۝ قُلْ إِنْ أَدْرَيْتُمْ أَقْرَبُ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا ۝ عَلِيمُ الْغُيُوبِ فَلَا يَظْهَرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ۝ إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ۝ لِيَعْلَمَ مَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسَلَتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ۝

۱۱ بیگومان ئێمه که‌سانیکى چاک وباشمان تیدا هه‌یه، وه‌ له‌خوار چاکه‌کانه‌وه‌شمان تیدا هه‌یه، کاتی خۆی وپه‌ش ئیستا ریگا وریبازی هه‌مه‌جۆر مان گرتبووه‌ به‌ر (ئیستاش ئاینی په‌یرۆزی ئیسلام نا‌شکرا وپوون ودياره‌).

۱۲ ئێمه دلنیاين که‌ هه‌رگیز ناتوانین له‌ ده‌سه‌لاتی خوا ده‌رچین له‌زه‌ويدا، وه‌ به‌هه‌له‌هاتن وپه‌کردنیش هه‌رگیز له‌ده‌سه‌لاتی خوا بزگار نابین .

۱۳ بیگومان کاتیکیش که‌ گوێ بیستی هه‌یاده‌تی (پیغه‌مبه‌ری ئیسلام) بووین خه‌را باوه‌رمان په‌په‌تیا، جا هه‌رکس باوه‌ر به‌ئینت به‌ په‌روره‌دگاری خۆی، ئیتر ناترستیت که‌ کاروکرده‌وه‌ چاکه‌کانی لێ که‌م بکرتیه‌وه‌ وله‌گه‌ونا‌هه‌کانیشی چاوپه‌وشی نه‌کریت.

۱۴ به‌پاستی ئێمه هه‌ندیکمان موسلمانین وه‌ندیکى تریشمان سه‌مه‌کارو خوه‌انه‌ناس، ئه‌مه‌جا ئه‌وانه‌ی موسلمان بوون ئه‌وانه‌ک ره‌ی راست و سه‌رفرازیان نۆزیه‌ته‌وه‌.

۱۵ به‌لام سه‌مه‌کارو خوه‌انه‌ناسانیش ده‌به‌ سوته‌مه‌نی ناگرى نۆزه‌خ.

۱۶ (پاش ئه‌م ووتانه‌ی که‌ جنۆکه‌ باوه‌رپه‌داره‌کان ووتیان) خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت : جا نه‌گه‌ر هه‌ردولا له‌ (جنۆکه‌ وپه‌نی ناده‌م (زیگه‌ی راست بگرنه‌ به‌ر و له‌سه‌ری به‌رده‌وام بن ئێمه‌ بارانی

سوره تی الزمل

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان .

۱ **ثی** ثی شو که سہی که خوت داپوشیوه (شم بانگ کردنه ناپاستی پیغه مبری خوا **بِئِذِی** کراوه، له دوی ثی بقیه کم جار له نه شکوتی - حرا - جویره نیل نیگی بقیه دکات، زور ترسی لی دهنیشیت و ده جیتتہ مالوه و دلئی به خاتوو خه دبعی خیزانی دامپوشه دامپوشه، هر له بهر ثیوه جویره نیل وویستی شو ترسی پیغه مبر بره وینتتوه و تینی بگه بیت که تو ترکی گهرهت له سهر شانه و ده بیت واز له بشوو بهیتت).

۲ **شو** و هسه (شو نویتز بکه) مه گهر که میکی نه بیت (شویش بقیه وانه و پشوو).

۳ **نیوهی** یان که متر له نیوهی لی که کم بکهرهوه (وه که ثیوهی به فرموت سئی یکی شو هسه یان نیوهی یان دوسی یکی بکه به شو نویتز).

۴ **یان** که میکی لی زیاد بکه، و هقورشان بخوتنه به ووردی و له سهر خویی به شیوه یک بیر له مانا وواتاکانی بکهرهوه.

۵ **به** پاستی نیمه له مهولا فرموده ووته یکی گران و قورست پی پاده گه نین (که قورنانه، به شیوه یک ترکی سرشانت گرانتر دهکات له گه یاندنی به مؤرقایه تی).

۶ **به** پاستی شو و بیداری و پارانوه و به ندایه تی خوی گهره تایدا زور کاریگه تره بقی نویتز کار له نویتز و به ندایه تی کردنی پوز، وه (شو) بقی خویندی قورنانش له بارتره .

۷ **بیگومان** تو (ثی موحه مد) به پوزدا ماوه یکی دور ودریژت له به رده مدایه بقی هاتو چو و کارکردنت، (که واپوو زورینهی کاتی شوت دابئی بقی خوا پرستی و شو نویتز و قورنانش خویندن).

۸ **همیشه** یاد و زکری په روره دگارت بکه، و به مل که چی و زور به دلسوزیه و پوی تی بکه بقی به ندایه تی کردنی.

۹ **ثی** و زاتهی که خوا پرستی بقی ده کیت په روره دگاری پوزمه لات و پوزئاوایه، هیچ پرستراویکی به هق نیه جگه له شو، که واته هر شو بکه به پشتیوان و فریاد رسی خوت.

۱۰ **نارام** بگره له سهر شو ووته ناشرینانهی که بیباوه پان ده لئین، و به شیوه یکی جوان ده سیان لی هه لگره ووزیان لی بهیتت (به ومانایه) که پوبه پویان مه به روه و جه نگیان له گه ل مه که، نه مش فرمانی په روره دگار یوو پیش دابه زینی فرمان به جهاد کردن).

۱۱ **ایم** گهری بقی (توله سندنه وه) له و بیباوه په خاوه نازو نبعه تانهی که تاینه کی من به درو دزلان، و که میک موله تیان به .

۱۲ **بیگومان** کزت و زنجیر و پوزده خمان ناماده کرده بقی شو بیباوه پانه .

۱۳ **هروه**ها خواردنیککی گهره گیر (وه زه قوم) و سزایه کی زور سخت و پر نازاریش .

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ قَلْبًا ﴿٢﴾ وَأَنْقَضْنَا مِنْكَ قَلْبًا ﴿٣﴾ أَوَلَمْ نَكُنْ لَكَ فِئًا ﴿٤﴾ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ مِنَ الْبُرُوقِ ﴿٥﴾ أَنْ نَشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأًا وَأَقْوَمُ قِيلًا ﴿٦﴾ إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ﴿٧﴾ وَذَكَرْ أَسْمَ رَبِّكَ وَسَبِّحْ لِلَّهِ بُتَيْلًا ﴿٨﴾ رَبُّ الْمَسْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿٩﴾ وَأَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَأَهْجِرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ﴿١٠﴾ وَذُرِّي وَالْمُكْدِبِينَ ﴿١١﴾ أُولَى الْعِمَّةِ وَمَهْلَكُمْ قَلِيلًا ﴿١٢﴾ إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٣﴾ وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٤﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَيْبًا مَهِيلًا ﴿١٥﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكَ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٦﴾ فَصَوَّى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴿١٧﴾ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا ﴿١٨﴾ السَّمَاءُ مُنْقَطِرَةٌ يَوْمَ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٩﴾ إِنَّ هَذِهِ تَذْكَرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخِذْ إِلَى رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٠﴾

۱۴ **له** پوزنکدا که زوی و چپاکان دینه له رزه و کتیه کان وورد و خاش دهن وله نه جامدا وه که ته پۆلکه لی ایمان لی دیت.

۱۵ **به** پاستی و بیگومان نیمه پیغه مبریکمان بقی په وانه کردن که شاهیده له سهرتان، هه روه که چون پیغه مبریکشمان په وانه کرد بۆلی فیرعون (که موسی بوو).

۱۶ **جا** فیرعون سهر پیچی شو و پیغه مبره ی کرد و نیمه ش توله مان لیسه ندهوه به توله یکی سهخت و بیجامانه وه (شه و به بوو نوقمی دهریای نیلی کرد).

۱۷ **نه** مجا نیوه که بیباوه په دهکن، چون خوتان ده پارینن له پوزگارتیک که (له بهر نارحه تی دیمه نه کانی) مندانل پیر دهکات و سهری سبی دهکات.

۱۸ **له** و پوزدها نامسان لهت و پهت ده بیت، و به لئین ووه عدی خواش دیته دی.

۱۹ **نه** مش (شم نیشانه و نایه تانهی که باسکرا) بیرخستنه وه و بهند و ناموزگاریه بقی هه که س بیه ویت پنگا بۆلی په روره دگاری خوی بگریته بهر .

۲۰ **بیگومان** په روره دگارت ده زانیت که تو که متر له بووسی یکی شو یان که متر له نیوهی یان که متر له سئی یکی شو و هه لده سیت بقی شو نویتز کردن، و هه و ره ده زانیت که هه ندیک له

سوره تنی المدثر

هوی هاتنه خواروهی ثایه تی (۵-۱) سوره تی (المدثر) :
 بوخاری و موسلم له نه بوسه له موه ده گپرنه وه که ده لی :
 جابیری کوبی عه بدوللا (په زای خوی لی بی) بقی گپراه وه ،
 ووتی له پیغه مبهری خوام (ﷺ) بیست : باسی دواکه و تنی
 وه چی ده کرد - پاش دابه زینی سه ره تای سوره تی ﴿اقْرَأْ بِاسْمِ
 رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ - پیغه مبهی (ﷺ) فره موی : له کاتیکدا که
 به ریگادا ده رۆشتم له پر گویم له ده نگی بوو له ناسمانه وه ،
 منیش سه رم به زکرده وه و سهیری ناسمان کرد ، په کسه ر نه و
 فریشته ییم بینی که له شه که و تی حیراه هات بق لام ، له سه ر
 کورسی په که نیتوان ناسمان وزه ویدا دانیشتوه ، منیش زور
 ترسام ، پاشان که پامه وه بق مال ه وه و تم : دامپوشن ، دامپوشن ،
 نه وانیش دایان پۆشام ، بهی هوی وه خوی گه وره شه م ثایه تانه ی
 ﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ، قُمْ فَأَنْذِرْ، وَرَبِّكَ فَكْبِرْ، وَتِبْيَاتِكَ فَظْهَرَ، وَالرُّجُزُ
 فَافْجُرْ﴾ ناره خواروه دوی شه نیگا به رده وام بوو په ی تا
 په ی تا داده بی .

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان .

1. نهی شه که سه ی (به جل و بهرگ و پیخه ففت) خۆت پیچاوه ته وه .
2. هسه ته و خه لکی بترسیته و بیداریان بکه ره وه (له سه زای
 خوی گه وره شه که ره باوه نه هینن).
3. وه په وره دگارت به گه وره بگره (به گه وه ی بگره له وه ی
 که بیویستی به هاو له و شه ریک هه بیت).
4. وه جل و بهرگ و پۆشاکت به پاک پابگره (یان خۆت و وشوین
 که و توانت ده رویتان به پاک پابگر له گونا ه و تاوان).

3. واز بهینه له گونا ه و تاوان وه ره شتیک جگه له خوا
 به ره ستریت (شه مانای شه وه نیه که پیغه مبهی ﷺ) گونا ه ی
 کرد بیت به لکه مانای شه وه په که خوی و تومهی له سه ر په وشته
 به رزه کان په روه رده بکات).

6. وه شتیک مه به خسه له پینا و شه وه ی زور تر ت ده سه که ویت ،
 واته منته مه که به سه ر خه لکیدا به وه ی پینان ده به خشیت ،
 له به رامه ریدا چاوه روانی زور تریان لی بکیت .

7. له بهر په زامه ندی په وره دگارت وله به رامه ر شه زیه ت و نا زاری
 بیباوه پان خۆپاگره .

8. جا کاتی که قوو کرا به که په نا (سور) دا .

9. ثانه و پۆزه رۆژیکی زور سه خت و گرانه .

10. له سه ر بیباوه پان ناسان نیه .

11. واز له من وشه و که سه بهینه (بق توله سه ندنه وه) که
 دروستم کرد به ته نها (کاتیک که له سه کی دابکیدا بوو ، پاشان کور
 و سه روه ت و سامانن پیبه خشی که چی هه ر باوه ری نه هیتا ،
 رافه که رانی قوربان ده لئین خوی گه وره مه به سستی وه لیدی کور ی
 موغه بره په که ده سه لاتیکی زوری پیدا که چی له بری شه وه ی
 سوپاسگوزار بیت یاخی بوو).

12. وه دارایی زور زه به ندیم پیدا .

﴿إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِن ثُلُثِي اللَّيْلِ وَيَضَعُكَ وَأُتْبِعُهُ وَطَافِيَةً
 مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يَقْدِرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عِلْمَٰنَ أَن تُخِصَّهُ فَنَابَ
 عَلَيْكَ فَاقْرَأْ مَا يَنْسَرُ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ مِنكُم مَّرْضَىٰ
 وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِن فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ
 يُقِيمُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقْرَأْ مَا يَنْسَرُ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا
 الزَّكَاةَ وَاقْرَأُوا لِلَّهِ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقِيمُوا لِأَنفُسِكُمْ خَيْرٌ لِّعَدُوِّهِ
 عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

سُورَةُ الْمُدَّثِّرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بَيِّنَاتٍ الْمُدَّثِّرِ ۱ قُرْآنٍ ذِكْرٍ ۲ وَرَبِّكَ فَكْبِرٍ ۳ وَتِبْيَاتِكَ فَظْهَرَ ۴
 وَالرُّجُزِ فَافْجُرْ ۵ وَلَا تَمَنَّكَ تَسْتَكْبِرُ ۶ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ۷
 فَإِذَا نُفِرَ فِي الْأَقْصَىٰ ۸ فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ۹ عَلَى الْكَافِرِينَ
 عَسِيرٌ يَسِيرٌ ۱۰ ذُرِّي وَمَنْ خَلَقْتَ وَجِيدًا ۱۱ وَجَعَلْتَ لَهُ مَا لَا
 مَمْدُودًا ۱۲ وَيَبِينُ شُهُودًا ۱۳ وَمَهْدَتْ لَهُ نَهْجًا ۱۴ ثُمَّ يَطْمَعُ
 أَنْ أَزِيدَ ۱۵ كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِأَيُّنَا عَبْدًا ۱۶ سَازِهُقُهُ صَعُودًا ۱۷

هاوه له کانیشت هه ر به و شتیه یه ن ، خوی گه وره شه ندازه ی شه و
 وپۆژ دیاری ده کات ، هه ر به و شتیه یه ش خوی گه وره ده زانیت
 که ئیوه ناتوانن که شه شه ندازه یه دیاری بکه ن و نه رکی شه نوئژ
 کردن به و شتیه یه جی به جی بکه ن ، هه ر بویه خوی گه وره ته و به
 و په شیمانی لی و ه رگرتن ، جا هه ر چه ندیکتان توانی له شه و نوئژ
 کردن و قوربان خویندن شه نجامی بدن ، چونکه خوا ده زانیت که
 هه ندیکتان نه خۆش ده که ون و (شه وه تان پی ناکریت) یان
 هه ندیکی تر تان سه فه ر ده کات بق بازرگانی و به ده ست هینانی
 فه ر ل و بپن و پۆزی خوا ، یان هه ندیکی تر له پینا و خوی گه وره
 ده جه نگیت ، جا هه ر چه ندیکتان توانی قوربان بخوینن
 و نوئژه کانتان بکه ن و زه کانی مالیستان به و شتیه یه ی که خوا
 دیاری کردوه بدن ، وه قه رز بدن به خوا به قه رزیکی جوان
 (واته مال بیه خشن له پینا و خوا دا به به خشینکی جوان)
 و هه رچی پیش ده سستی خۆتان بخه ن له خیر و جا که بق دوا پۆرتان
 شه له لای خوی گه وره ده بیینه شه ، شه وه شی لای خودایه باشت
 و گه وره تره ، جا داوی لیخۆش بوون بکه ن له خوی گه وره چونکه
 هه ر شه زاته خوا به یکی لیبوورده و میهره بانه .

۱۳ وَهُوَ كَوْرٍ وَنَهْوَى هَمَيْشَه تَامَادَه وَيَهْرَدَه سَت (له بهر شهوى كه باوكيان سه روهت و سامانى زؤر يوو پيويستى نه ده كرد شه وان سه رقالى كاسپى بن له بهر شه شه هَمَيْشَه له بهر ده سَتى باوكيان تَامَادَه يوون).

۱۴ وَهُوَ هُوَ كَارَى زِيَانَم بَقِ پَاخَسْتَبُوو له كَهَل وَيَهَل وَهَمُوو نَازُو نِيَعْمَه تِيكِيَش به هره مه ندم كرد يوو به در زِيَايى زِيَانِي.

۱۵ پَاش هَمُوو شه تَمَانَش هَيْشْتَا به تَمَايَه بُوِي زِيَاد بَكَم.

۱۶ نَه خَيْرِ چَاوَه رَوَان نَه بِيْتِ بُوِي زِيَاد بَكَم، چُونَكِه شه (وه ليدى كوپى موعه يره) بِيَاوَه رِيكِي سه رَسَخْتَه به به لَكُوو نِيَشَانَه كَانَمَان (كه نارومانه بَقِ پِيَنَغَه مِهْرَه كه مان).

۱۷ بَهَم زَوَانَه سَزَاي زؤر سَخْتِي پِيِي دَه چِيْزَم.

۱۸ بِيْگُوْمَان (وه ليدى كوپى موعه يره) بِيْرِي كِرْدَه وَه (قورناني) هَه لَسَه نَكَا نَد، به لَام به هَه لَه دَا چُوو مَلَكَه چِي پَاسْتِي نَه بُوو.

۱۹ دَه ك به كُوشْت بِيْجِي وَگُورِي وُوْن بِيْتِ (خَوَا پَسُوَاي بَكَات) چُون هَه لَسَه نَكَا نَد نِيَكِي كِرْد بَقِ قُورِنَان.

۲۰ دُوو بَاْرَه به كُوشْت بِيْجِي وَگُورِي وُوْن بِيْتِ (خَوَا پَسُوَاي بَكَات) چُون هَه لَسَه نَكَا نَد نِيَكِي كِرْد بَقِ قُورِنَان.

۲۱ پَاشَان سه رَجْعِي دَا (و بِيْرِي كِرْدَه وَه).

۲۲ تَمَا جَا نَاو چَه وَانِي كِرْژ كِرْد وَپَهْش دَا كِرْسَا، وَه ك نَه وَهِي زؤر به قَوْلِي بِيْر بَكَاتَه وَه.

۲۳ پَاشَا تَر پَشْتِي هَه لَكِرْد وَخُوِي به زِلْزَانِي (له وَهِي كه بَاوَه پَر بَهِيْنِيْت).

۲۴ تَمَا جُووِي : تَم قُورِنَانَه هِيْج نِيَه شه نَه بِيْتِ كه سِيْجِر وَجَا دُووَه (مُوَحْمَه د) له خَه لَكَا نِي تَرَه وَه وَه رِي كِرْتَه.

۲۵ وَه وَوْتِي تَم قُورِنَانَه وَوْتِي مَرُوْط نَه بِيْتِ هِيْجِي نَر نِيَه.

۲۶ (له پَاش هَمُوو وَتَه كَانِي وَه لِيْد) خَوَاي گَه وَرَه دَه فَر مُوِيْتِ : دَه بِيْتِ هَه ر زؤر زُوو بِيْگَه يَه تَم به سَه قَر .

۲۷ جَا تَقِ چُوْرَانِيْت (تهِي مُوَحْمَه د) سَه قَر چِيَه ؟.

۲۸ شه (سَه قَرَه نَاگِرِي كِي) وَايَه هِيْج نَاهِيْلِيْتَه وَه (له گُوشْت وَنِيْسِك هَه مُووِي دَه سُوْتِيْنِيْت) وَه دَه سْتِيْش له هِيْج هَه لَنَا كِرِيْت.

۲۹ شه وَ نَاگِرَه پِيْسْت وَلا شَه رَهْش دَه كَا تَه وَه وَدَه بِيْر زِيْنِيْت.

۳۰ تُوْرَه له فَرِيْشْتَه كَان وَان به سَه رِيَه وَه وَ سَه رِيَه رَشْتِي دَه كَن.

۳۱ وَه نِيْصَه سَه رِيَه رَشْتِيَارَانِي نَاگِرِي دُوْرَه خَمَان دَا نَه نَاوَه له فَرِيْشْتَه كَان نَه بِيْتِ، وَه شه وَ مَارَه يَه شَمَان تَه نَهَا بَقِ تَا قِي كِرْدَه وَهِي بِيَاوَه پَرَان دَا نَاوَه، وَه بَقِ شه وَش خَاوَه ن كَتِيْبَه نَا سَمَانِيَه كَانِيْش له (جُوْلَه كه وَگَاوَرَه كَان) دَا نِيَابِن له پَاسْتِي تَم قُورِنَانَه (چُونَكِه شه وَ مَارَه يَهْش له كَتِيْبَه كَانِي تَه وَرَات وَشِيْنَجِيْلِدَا بَا سَكِرَاوَه) وَه وَه رَه وَهَا بَقِ شه وَش بَاوَه رِدَارَان زِيَا تَر بَاوَه رَه كه يَان دَا بَهَمَه زِيْتِ، وَه هِيْج كه سِيْش له خَاوَه ن كَتِيْبِ وَيَاوَه رِدَارَانِيْش دُوو دَلْ تَه بِن (له پَاسْتِي قُورِنَان)، وَه بَقِ شه وَش دُوو رُوو دَلْ تَه خُوْش وَيَاوَه رَانِيْش هَه ر بَخُوْيَان قَهْه بَكَن وَيَلِيْن : نَايَا خَوَا مَه بَه سَتِي چِيَه له نَمُوْنَه هِيْتَانَه وَه بَهَم وَ مَارَه يَه ؟ هَه ر يَه وَ شِيْوَه خَوَاي گَه وَرَه هَه رَه كَه سِي بِيَه وَ يْتِ گُوْمَرَاي دَه كَات، وَه رَه كَه سِيْشِي بِيَه وَ يْتِ

۳۲ نَه خَيْرِ وَانِيَه (شه وَ بِيَاوَه رَانَه رُوْزِيْك دِيْتِ پَه شِيْمَان دَه بَنَه وَه كه بُوِي دُوَا بِيَه) وَ سُوِيْنَد به مَانَك (سُوِيْنَد خَوَارْدَن به دُرُوسْتَكِرَاوَه كَانِي خَوَا تَه نَهَا بَقِ خَوَاي گَه وَرَه يَه، شه وَش له بهر كِرْنِيَا ن، وَه بَقِ كَه س نِيَه سُوِيْنَد يَان پِي خَوَات).

۳۳ وَه به شَه وَ كَاتِيْك كه پَشْت هَه لَه دَه كَات.

۳۴ وَه به بهر هَه بِيَان كَاتِيْك كه رُوون دَه بِيْتَه وَه وَخُوِي دَه نُوْتِيْت.

۳۵ بِيْگُوْمَان نَاگِرِي دُوْرَه خ وَ (سَه قَر) يَه كِيْكَه له به لَ وَ شْتَه سَا مَنَا ك گَه وَرَه كَان.

۳۶ تَر سِيْتَه رَه بَقِ تَه وَاي وَه بَه نِي تَامَه م.

۳۷ بَقِ شه وَانِي شه تَه يَانَه وَ يْتِ پَشِيْجِي كِي بَكَن وَ پِيْشْت بَكَه وَن له كَارِي چَا كَه دَا، يَان بَقِ شه وَانِي كه دُوا دَه كَه وَن له كَارِي خَرَابَه دَا.

۳۸ هَه مُوو كه سِيْك بَا رَمَتِي دَه سْتِيْش خَه رِي خُوِيَه تِي له بُوِي دُوَا بِيْدَا (جَا گَه ر چَا كِي كِرْدِيْتِ چَا ك وَه دَه سَت دَه بِيْنِيْت وَه گَه ر خَرَابِيْشِي كِرْدِيْتِ خَرَابَه بَه دَه سَت دَه بِيْنِيْت).

۳۹ شه هَلِي دَه سَتِي پَاسْت نَه بِيْتِ (كه نَامَه ي كِرْدَه وَه كَانِيَا ن به دَه سَتِي پَاسْتِيَا ن وَه رَه دَه كِرْن).

۳۰ وَمَا جَعَلْنَا أَحْسَبَ النَّارِ إِلَّا الْمَلَائِكَةَ وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا نَفْسَهُ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَقِينَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ وَيَزَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْثَابَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ خُودُ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا يَهْدِي إِلَّا ذِكْرِي لِلبَّشَرِ ۗ كَلَّا وَالْقَمَرِ ۗ وَإِلَّيْهِ أَدْبُرُ ۗ وَإِلَّيْهِ إِذَا أَسْفَرُ ۗ إِنَّهَا لِآحْدَى الْكَبِيرِ ۗ نَذِيرًا لِلبَّشَرِ ۗ لِمَن شَاءَ مِنْكُمْ أَن يَسْقُدَ أَوْ يُسْأَفَرَ ۗ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِيْنَةٌ ۗ إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِيْنِ ۗ فِي جَنَّتٍ يَبْسَأُونَ ۗ عَنِ الْمُعْجِبِينَ ۗ مَا سَأَلَكَ رُبِّي سَفَرًا ۗ قَالُوا لَوْ نَكُنُ مِنَ الْمُضِلِّيْنَ ۗ وَلَوْ نَكُنُ نَطْعُمُ الْمَيْسِكِيْنَ ۗ وَكُنَّا نَحْوُ مَعَ الْخَالِيضِيْنَ ۗ وَكُنَّا نَكْدِبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ۗ حَتَّىٰ آتَانَا الْيَقِيْنَ ۗ

15 هر چه ند بپ و بیانوی زورش بهینتتوه .
 16 (پیغمبری خوا) کاتی قورسانی بق دهات پیش
 نهوی جویره نیل لیبیتتوه پهلهی دهکرد له خویندنی قورنانه که
 تاوه کو له بری نهچیتتوه وله بری بکات، خوی گه وره شه
 نایه تی ناردده خواروه) زمانت به قورنن خویندن مه جولیته
 (وبه له مه که بق له برکردنی).
 17 بیگومان له سر نیمه یه کورکندنوه وخویندنهوی.
 18 جا کاتیک که نیمه قورننسان بق خویندیتتوه (واته که
 جویره نیل بقی خویندیتتوه)، توش به دوی نهودا بیخوینتتوه.
 19 پاشان له سر نیمه شه پونگردنهوی مانا وواتاکانی.
 20 نهخیر وانیه (وه ک نیوه پیتان وایه زیندوو نابنهوه، به لکو
 زیندوده کرتتوه) به لکو نیوه هر دونیاتان خوش دهویت،
 وه دونیاش به په له کوتایی دیت.
 21 (له همان کاتدا) بقی دویاتان پشت گوی خستوه.
 22 له بقی دوایدا کومه له پوخساریک گه شاوهن.
 23 بق په روه ردگاری خویان ده پوانن وتماشدا دهکن (کومه له
 فهرموده یه کی سهیح هاتوه باس له وه دهکن که باوه رداران
 له بقی دوایدا خوی گوره ده بینن وه ک چون له شه ویکی سامالدا
 سه بری مانگ بکن).
 24 وه کومه له پوخساریکیش له و پژه دا گرژ وتال وپه شن.
 25 چاوه روانی نه وهن کاره ساتیکی پشت شکینیان به سه ردا
 بهینریت.
 26 نهخیر (هر ناوا بویان ناچیتتوه سر) کاتیک که گیان گه شته
 گه روو قور قورباگه.
 27 جا نه وتریت: کی فریای نه که سه ده که ویت (که گیانی
 گه شتوه ته گه رووی).
 28 نه که سه ی که گیانی ده کیشریت وله سه ره مه رگدایه
 ده زانیت که نیت کاتی مال ناواییه.
 29 وه قاج ولولای (نه که سه) به په کرتدا ده نالیت.
 30 نه مچا له و پژه دا بولی په روه رگارت پاپتچ ده کرتیت (بق
 لئیرسینه وه بیینینه وی کاره کاتی).
 31 نه که سه نه باوه پی هیئا و نه توئی کرد .
 32 به لکو (سه ره رای نه وه شه پیغه مبری) به درقزانی وپشتی
 هه لکرد له تا عتی خوا.
 33 پاشان به لووت به رزی وخق به زل زانیه وه گه رایه وه نیو
 مال ومعدالی.
 34 نهوجا پی ده وتریت وهیل وتیاچوون بقق.
 35 دووباره وهیل وتیاچوون بقق.
 36 نایا مرقف اوده زانیت هه روا (بی لئیرسینه وه) وازی
 لیده هیتریت ویه رلا ده کرتیت.
 37 نایا نه دلوپه ناوئیک نه بوو له تقوی پیاووه ده پژینرایه
 (ناو منالذانی ثافره ته وه، نهی له بر چی نیستا نابو شیویه

سُورَةُ الْاِنْسَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1 هَلْ أَقَى عَلَى الْاِنْسَانِ حِينَ مِنْ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا
 2 اِنَّا خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ اَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا
 3 بَصِيرًا اِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ اِمَّا شَاكِرًا وَاِمَّا كَفُورًا
 4 اِنَّا اَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلْسِلًا وَاَعْنَادًا وَسِعِيرًا اِنَّ
 5 الْاَبْرَارَ يَشْرَبُوْنَ مِنْ اَكْمِمْ كَانَتْ مِنْ اَجْهًا كَأُفُورًا

کومرا بووه وخوی له بر چوه ته وه).
 38 پاشان بوو به پارچه خویندنی هه لواسراو (به منالذانه وه)
 وپاشتریش خوی گه وره ریک وپیکي کرد (وپیچی کرد به بریدا
 ویه جوانترین شیوه دروستی کرد).
 39 جا هر له دلوپه ناووه خوی گه وره نیر ومی ی پیکهینا
 ودروستی کرد .
 40 نایا نه خوایی (به شیوه وقوناغه یه که له دوی یه کانه
 مرقفی دروستکرده) ناتوانیت جاریکی تر مردوه کانه زیندوو
 بکاته وه ؟

سوره تی الإنسان

به ناوی خوی به خشنده ومیهره بان .
 1 بیگومان ماویه که له پژگار به سه یه نیی نادم دا هاتوه که
 شتیک نه بووه که باس وخواس بکرتیت (واته پژگاریک هه بووه که
 مرقف هه نه بووه له بونه وردا تا باسی هه بیت، نه مه شه
 نه گه ریتتوه بق نه وه سه رده مهی هیشتا خوی گه وره نادم -
 علقه - ی خهلق نه کردبوو).
 2 به راستی نیمه مرقفمان دروست کردوه له دلوپیک ناوی
 بهینرناو له تقوی پیاو وهیکله دانی ثافره، تاوه کو تاقی

۹) وه دهلین: نیمه تنها له بهر په زامه ندى خواى گوره نان دده دین به ټیوه، وه هیج پاداشت وسوپاسیکشمان ناوټ لیتان.

۱۰) بیگومان نیمه له بهر ورو دگاری خومان ده ترسین له پوځیکدا که نذر ترش وتال وسخته.

۱۱) جا خواى گوره له شه وخرابی شو پوځه پاراستنى وپووى گهش وشادمانى پییه خشین.

۱۲) له بهر امبهه خوگرى ونارامگر تینان (له سهه چاکه و دوورگه وتنه وه له خراپه) پاداشتیان به بهه شت وپوشینی ناوریسم دانه وه.

۱۳) شو بهخته وهرانه له سهه تهخت وقه نه فه ی بازوه وجوان له بهه شتدا پالیان لی داوه توه، نه گه رمای پوځ ونه به سهه رمای نذر سارد سه غله تیان ناکات.

۱۴) سټیبه رى دره خه کانی بهه شت به سهه سه ریانه ون، وه چینی میوه وپه روپومه کانیشی ناسانکراوه بویان.

۱۵) (خزمه تکاره کان) به قاپی زویون وپه رداخی شوشه وه به ده وریاندا دسه پوځیته وه وهاتوچویانه.

۱۶) هه موو کاسه وپه رداخی خواردن وخوراندنه وه بیان له شوشه ی زبون، که به نه ندازه یه کی پټویست وجوان ناماده یان کردوه.

۱۷) هه روه ها شه رابیکیان پسى نؤش ده کړیت که ټیکه له له زه نه بیل.

۱۸) که سهه چاوه ی کانی که به سهه سبیل ناسراوه.

۱۹) شه مجا نه وجه وانانی هه همیشه لاری پوخوش به ده وریاندا هه لده سوپین، کاتیک ده یانینینت واده زانیت سرورین وپه وناو ودا پرځوان.

۲۰) وه کاتیک برونیت و سهه یر بکه یت نازو نیعمت وده سه لاتی گوره ده بینیت (له باخ ویاختی نه پراوه ی بهه شت).

۲۱) پؤشاکى نهم وتولی سهه زوی ناوریسمیان، به سهه ناوریسمی نه ستوردا له بهر کردوه، وه پارټنراونه توه به بازنی زویو، وه په روه ریدگاریان شه رابیکى پاک وخواوټنیان پسى دهنوشى.

۲۲) (پټیان ده وتړیت): بیگومان شه بهه شته پاداشتی گوره ی ټیوه یه وهه موو هولو وکوششیکشمان سوپاس کراوه.

۲۳) دلنیاش به (نه ی موحه مد) نیمه قورتانمان په بهش بهش بؤ سهه تر دابه زاند.

۲۴) شه مجا خوځراگر یه له بهر امبهه فرمانی په روه ریدگارتوه، وه مل کهچ وهه رمانه برداری تاوانباران وپیباوه پان مبهه.

۲۵) یاد ونکری په روه ریدگارت بکه به بیانیان وده مو ټیواراندا.

عَيْنًا يَسْرُبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾ يُوفُونَ بِالْقَدْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَتْ شُرُهٌ مُّسْتَطِيرًا ﴿٧﴾ وَيَطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حَيْثُمَا مَسَّ كَنَفًا وَيَنِمُّوْنَ وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نَطْعَمُكُمْ لِيُحْمَدَ اللَّهُ لَا تُرِيدُمْ كُنُوزَ الْعَالَمِ وَلَا شُكْرًا ﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَطَطًا ﴿١٠﴾ فَوَقَّعَهُمُ اللَّهُ سَرَ دَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّهْمُ نَصْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾ وَجَزَّيْنَهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾ مُتَّكِلِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرْبَابِ لَا يُرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمَهْرِيرًا ﴿١٣﴾ وَدَائِبَةٌ عَلَيْهِمْ يَلْلُئِلُهَا وَذَلَّلَتْ قُطُوفُهَا نَدْرِيلًا ﴿١٤﴾ وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِمَائِدَةٍ مِّنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا ﴿١٥﴾ قَوَارِيرًا مِّنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾ وَيَسْقُونَ فِيهَا كَأْسًا كَانَتْ بَرِجَاتُهَا زَنْجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّنُ سَلْسِيلًا ﴿١٨﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنشُورًا ﴿١٩﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمَلَكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾ عَلَيْهِمْ فِيهَا مِنْ سُدُسٍ خُضْرٍ وَأَسْتَرْجٍ وَحُلُوفٍ آسَافٍ مِّنْ فِضَّةٍ وَسَقَمَهُمْ رُبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُنْزًا جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٢﴾ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَطِعِ مَنَّهُمْ إِنَّمَا أَوْكَفَرُوا ﴿٢٤﴾ وَأَذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

بکهینه وه، شه مجا زنه او وپینامان کرد، تاوه کو به گوئی خوی هه بق بیستیت وپه چاوی خوی به لکه وده سه لاتی خوا بینیت.

۳) بیگومان ریگای چاک وخرامان بؤ پونکرده وه، جا شتر خوی سهه رشک بیت یان ریگای سوپاسگوزاران بگریت وټیماندار بیت، یان ریگای سپله وناسوپاسگوزاران بگریت وپی باوه بیت.

۴) بیگومانیش نیمه کؤت وزنجیر وټوزه خټکی هه لگه رساومان ناماده کردوه بؤ شه که سهه نه یه که پیباوه پون وسوپاسگوزار نین.

۵) به پراسمتی چاکه کاران وخواناسان (له بهه شتدا) له په رداختیکدا شه رابی ټیکه ل کراو به کافور ده خونه وه.

۶) کانیاوټیکه به نده راست ودرسته کانی خوا، له هه ری جیگایه کدا بیانه ویت هه لی ده قولینن وټی ده خونه وه.

۷) شه باوه ردارانه په وشتیان واپه که وهفا به نه زره کانیان ده که دنه ترسین له پوځه ی که زیانه که ی بهه موو شوټنیکدا بلاو ده بیته وه.

۸) وه خواردن دده ن بهه ژاران وهه تیوان ویدله کان له و خوارندنه ی که نذر چه زیان لټیته وپټویستیان پییه تی.

26) وه به شه ویش سوژده بق په روره دگارت بیه وه ستایشی خوای بکه له به شیکي ژوری شهوردا.

27) بیگومان نهو بیباوه پانه حه زیان له ژبانی دنیای ته من کوتایه که به خیریای دهرات، له به رامه ریشدا پوژیکي ژور سهخت وگران وقورسیان فه راموش کردوه (که قیامه ته).

28) (نهو بیباوه پانه نازانن که هه ر) نیمه دروستمان کردوون و نه ندام و جومگه کانی له شیمانمان قایم پیکه وه به ستووه، وه هه رکاتیکیش بمانه ویت ده بیانگورین و به که سانی تر جیگایان ده گرینه وه.

29) به پاستی نه مهش (نه م سورده ته و ته و اووی سورده ته کانی قورشان) یاد خستنه وه ن، جا هه که سیک ناره ژووی (به هه هشت بکات) نه وه ریگای پاستی خودا ده گرینه به ر.

30) ناره ژووی نه م شتانهش ناکنه مه گه ر خوای گه وره ناره ژوو بکات و بیه ویت، به پاستی خوای گه وره زانا ودانا و کار به جی به .

31) جا نهو که سهی خوا بیه ویت ده بخته ناو میهره بانی په حمه تی خویه وه، وه سزای سه ختیسی ناساده کردووه بق سته مکاران.

سوره تی المرسلات

به ناوی خوای به خشنده ومیهره بان .

1) سویند بهو بایانهی که یک له دوی یک هه لده کن.

2) وه بهو بایانهش که به هیز هه لده کن به هه لکردنیکي توند.

3) وه بهو بایانهش که هه وره کان ده هین وده بن و بلاه دیان پینده کن.

4) وه سویند بهو فریشتانهش، یان بهو به لگه ونیشانانهی که هق وناهق له به کتر جودا ده که نه وه.

5) نه مجا سویند بهو فریشتانهی که په پیام وسروشسی په روره دگار ده که یه نن به پیغه مبه ران.

6) له پیتاو نه وهی به لگه بخنه به رده م باوه پداران و بیباوه پان و نه فامانیش بیدار بکه نه وه.

7) بیگومان نه وهی به لپنتان پیدراوه له هاتنی ژووی دوابی دپته دی.

8) نه مجا کاتیک که نه ستیره کان پوناکیان نه ما وتاریک بوون (بهو مانایه ی که له جیگای خوایان تر ازان).

9) وه کاتیک که ناسمان که لینی تیبوو له یه که ترازا ویه کالای کرایه وه.

10) وه کاتیک کیو وچپاکان ته تخت کران وورد و خاش بوون.

وَمِنْ آيَاتِ فَاسْجِدْ لَهُ، وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ لَمُجِبُونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذُرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا نَقِيلًا ﴿٢٧﴾ نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾ إِنَّ هَذِهِ تَذْكَرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾ وَمَا نَشَاءُ وَنُؤَلِّئُكَ أَشَاءَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾ يَدْخُلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ﴿١﴾ فَأَلْعَصِفْتَ عِصْفًا ﴿٢﴾ وَالنَّشْرِ نَشْرًا ﴿٣﴾

فَالْفَرْقَتِ فَرًّا ﴿٤﴾ فَأَلْمَقَاتِ ذِكْرًا ﴿٥﴾ عَذْرًا أَوْ تَنْذِرًا ﴿٦﴾ إِنَّمَا نُوْعِدُونَ لَوْعَةً ﴿٧﴾ فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ﴿٨﴾ وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ﴿٩﴾

وَإِذَا الْجِبَالُ سُفَّتْ ﴿١٠﴾ وَإِذَا الرَّسُلُ أُنْقَتْ ﴿١١﴾ لِأَيِّ يَوْمٍ أُخِّلَتْ ﴿١٢﴾

لِيَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ

لِلْمُكْذِبِينَ ﴿١٥﴾ لَتَرْتُبُكَ الْوَالِينَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نَتَّبِعُهُمُ الْآخِرِينَ ﴿١٧﴾

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكْذِبِينَ ﴿١٩﴾

11) وه ساتیک که کاتی واده دانرا بق گشت پیغه مبه ران (بق نه وهی له گه ل نوممه ته کانیاندا ره و به پوو بینه وه، و په روره دگار دادگایان بکات).

12) بق پوژیکي دواخواهه! (بق پوژیکي گه وره ی وا که هه موو به نده کانی خوا سه ریان سوپ ده مینیت له و پوژه له بهر نارچه تی دیمن وپوداوه کانی، له و پوژدها هه موو پیغه مبه ران پوو به پووی نوممه ته کانیاان دهنه وه، بق نه وهی شاهیدی بدن له سه ریان).

13) نهو پوژه پوژیکي جیا کردنه وه یه (جیا کردنه وهی باوه پداران له بیباوه پان).

14) تر جوزانیت (نه ی موحه مه د) پوژیکي جیا کردنه وه چه؟! .

15) وهیل وتیاچوون بق بیباوه پان له و پوژدها.

16) تایا گه لان و نوممه تانی پیشینمان (به قوی خرابه کاریا نه وه) له ناو نه بر د؟ .

17) پاشان نهو گه لانه شسی دوی نه وان هاتن ویاخی بوون (مه به ست پتی بیباوه پانی مه که که یه).

18) هه ر بهو جوژه له گه ل گشت تاوانباران مامه له ده که ین.

19) وهیل وتیاچوون بق بیباوه پان له و پوژدها (پوژیکي دوابی).

33 (شهو پریشکانه به رو دوا ده بون) هه ر شه لئی کاروانی ووشتری زهر دن.

34 وهیل وتیاچوون بق بیباوه پان لهو پۆژدهدا (پۆژی دوابی).

35 شه مرۆ پۆژنکه (بیباوه پان) ناتوانن هیچ قسه یه ک بکن.

36 وه ریگاشیان پی نادریت که بیباوانوو بهیننه وه.

37 وهیل وتیاچوون بق بیباوه پان لهو پۆژدهدا (پۆژی دوابی).

38 شه مه پۆژی جیاکردنه وه یه، ئیسه وه نه وه مکانی پیش ئیوه شمان کۆکردوه ته وه.

39 جا شه گه ر فرۆفیلێکتان هه یه له دهرونی خۆتان به رامبهه به من (په روه ر دگار) شه نجامی بدن.

40 وهیل وتیاچوون بق بیباوه پان لهو پۆژدهدا (پۆژی دوابی).

41 بیگومان پارێزگارن و خواتانسان له ناو باخات وکانیاوه کاندان.

42 وه له هه ر جۆره میوه یه ک شه ره زوو بکنه بۆیان ناماده ده کزیت.

43 بییان دهوتریت : بخۆن و بخۆنه وه نوشتان بییت له پاداشتی شه کارو کرده وه ی که ده تانکرد.

44 بیگومان ئیعه به وشیه یه پاداشتی چاکه کاران ده دهینه وه.

45 وهیل وتیاچوون بق بیباوه پان لهو پۆژدهدا (پۆژی دوابی).

46 شه مجا ئیوه شه ی بیباوه پان (بق ماوه یه کی که م) له م دونیا یه دا بخۆن و باویرن، به راستی تاوانبارن.

47 وهیل وتیاچوون بق بیباوه پان لهو پۆژدهدا (پۆژی دوابی).

48 وه کاتیک بووتریت (بهو بیباوه پانه) کړنوش به رن بق په روه دگارتان (واته نوێژ بکن) کړنوش نابهن و نوێژ ناکهن.

49 وهیل وتیاچوون بق بیباوه پان لهو پۆژدهدا (پۆژی دوابی).

50 (شهو دل ره قانه) باوه په م قورنانه نه هینن ئیتر به چ فه رموده یه ک تر باوه په ده هینن دوا قورنانه؟

أَلَمْ تَخْلُقْهُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿٢٠﴾ فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ﴿٢١﴾ إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢٢﴾ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَدِيرُونَ ﴿٢٣﴾ وَبَلَّيْنَا يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ﴿٢٥﴾ أَحْيَاءً وَأَمْوَاتًا ﴿٢٦﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا رِوْسِي شَجَرًا حَتَّىٰ وَاسْتَفِينَاكُمْ مَاءَ فُرَاتًا ﴿٢٧﴾ وَبَلَّيْنَا يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾ أَنْظِلِقُوا إِلَىٰ مَا كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٩﴾ أَنْظِلِقُوا إِلَىٰ ظِلِّ ذِي تَلْحُثِ شَعْبٍ ﴿٣٠﴾ لَا ظَلِيلَ وَلَا يُغْنِي مِنَ الْهَبِّ ﴿٣١﴾ إِنَّمَا تَرَىٰ بُشْكُرِي كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾ كَأَنَّهَا جَمَلَاتٌ صُفْرٌ ﴿٣٣﴾ وَبَلَّيْنَا يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾ هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْدِرُونَ ﴿٣٦﴾ وَبَلَّيْنَا يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمْعُنَاكُمْ وَالْأُولَىٰ ﴿٣٨﴾ فَإِن كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ﴿٣٩﴾ وَبَلَّيْنَا يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ فِي ظِلِّلٍ وَعُيُونٍ ﴿٤١﴾ وَفَوْكَةٍ مَّعًا يَشْتَهُونَ ﴿٤٢﴾ كَلُوا وَأَشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذَّلِكُ نَجْرِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾ وَبَلَّيْنَا يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾ كَلُوا وَتَمَعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ جُرْمُونَ ﴿٤٦﴾ وَبَلَّيْنَا يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِذْ أُقِيلَ لَهُمْ أَزْكَوَاتُ لَابِرْكَوَاتٍ ﴿٤٨﴾ وَبَلَّيْنَا يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ فَإِنِّي حَدِيثٌ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

20 ئایا ئیعه ئیوه مان دروست نه کردوه له ئاویکی قیزه وونی بیترخ.

21 شه مجا نه مانخسته جیگایه کی قایم وهه که مه وه (که منادانه).

22 تاماوه یه کی دیاری کراو.

23 شه مجا ئیعه هه موو شتیگمان به ریکوپیکی به دی هینا، به راستی خوا ی گه وه شه ندازه گیر وکارچاکیکی دروسته.

24 وهیل وتیاچوون بق بیباوه پان لهو پۆژدهدا (پۆژی دوابی).

25 ئایا ئیعه زه ویمان نه کردوه ته جیگای کۆیونه وه ی ئیوه.

26 بۆکه سانی زیندوو، وه هه روه با بق که سانی مردوشتان.

27 وه ئایا کتیی به رز و بلندمان دانه مه زرانده وه له زه ویدا، وه ئاوی شیرین و سازگارمان پی نه به خشیون بق خواردنه وه!؟

28 وهیل وتیاچوون بق بیباوه پان لهو پۆژدهدا (پۆژی دوابی).

29 بچن بق شه و نۆزه خه ی که باوه پتان پیتی نه بوو.

30 بچۆن بق سبیه ری شه و نوکه له سی پارچه یه.

31 نه سبیه ریکی قینکه وه بارێزه ریشه له گه ر و بلیسه ی نۆزه خ.

32 شه و نۆزه خه پریشکی وه ک کۆشکی زۆر به رز ده هاوێژیت.

سوره تنی النبا

به ناوی خوی به خشنده ومیهره یان .

کاتیک که خوی گه وره پیغمبری ﷺ په وانسه کرد بؤ
سوره پیش فرمانی پیکردن به یه کخوابه رستی ونه وهی پی
راگه یاندن که له پاش مردن زیندوو یونه وه هه یه، نه وانیش له نیو
خویاندا به گالته چاربه که وه له یه کترین ده پرسی : نه وه چی
به سهر موحه مه دا هاتوه؟ نه وه باس له چی ده کات؟ خوی
گه وره ش نه م نایه تانه ی دابه زاند .

1 نه وه (نه و بیباوه پانه) ده رباره ی چی له یه کتر پرسیا
ده که ن.

2 له و دنگ و یاسه گه وره یه ی (که قورن ان هه والی پیداره
به هاتنی پؤژی دوا یی وزیندوو یونه وه) پرسیا ده که ن.

3 که نه وان تیایدا راو بؤ چوونی جیاوازیان هه یه (چونکه
هه ندیکیان ده یانوت قورن ان جادوه، وه هه ندیکی تر ده یانوت
قورن ان شیعه، کومه لیکیش ده یانوت قسه ی فالجیه کانه، یان
ده یانوت به سهر هاتوو نه فسانه ی گونه).

4 نه خیر وانیه، له مو پاش ده زانن وتیده که ن (قورن ان هه قه
ورؤژی نوایش راسته ودیته پیش).

5 دوویاره نه خیر وانیه، له مو پاش ده زانن وتیده که ن.

6 نایا نیمه زه ویمان بؤرانه خستون، وه ک لانکه مان لینه کرده
بؤیان؟ تا به ناسانی ژبانی تیدا بگوزهریتن.

7 وه کیوه کاشمان نه گزراوه به میخ تاوه کو (راگری بکات له
له رزین و فشاری بورکانه کان وه لکان نه دیریت).

8 وه نایا نیمه کیوه مان دروست نه کرده به جوت (واته له
نیر ومیبه؟).

9 وه نایا خه و نووستمان بؤ نه کرده ون به مایه ی
حه سانه وه تان؟.

10 وه یان شه و مان بؤ نه گزراون به مایه ی پؤشاکو کالای،
تاوه کو داتان پؤشیت به تاریکی خؤی؟.

11 وه نایا پؤزیشمان نه کرده به مایه ی ژبان و گوزهرانتان؟
(تاوه کو بچن و بین له پزق ورؤژی حه لال ژبانی خؤتانی تیادا
داین بکه ن).

12 وه حه وت چین ناسمانی به هیزمان له سه روتانه وه دروست
نه کرده وه؟.

13 وه نایا چراهه کی پؤشن و پؤشن گدار (که مه بست پی خوره)
بؤمان فرامه م نه هینانون؟.

14 وه نایا له هه وره ته نیوه کان ناوی به خو و زورمان بؤ
نه هینانونه ته خواره وه؟.

15 بؤ نه وه ی که دانه ویله و پوره و وگژ و گیایی پی بپوینن.

16 وه هه روه ها جوره ها باخ و باخانی چر و پری له یه ک نااو
به دی بهینیت پی.

سُورَةُ النَّبَاِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ بَسَّاءَ لُونِ ۱ عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ۲ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْلِفُونَ ۳
كَلَّا سِعَامُونَ ۴ نَزَّلْنَا سِعَامُونَ ۵ أَنْزَجْنَا لَأَرْضٍ مِهْدًا ۶
وَالْحِبَالِ أَوْتَادًا ۷ وَخَلَقْنَا كُرُوزًا وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ۸
وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِيَاسًا ۹ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ۱۰ وَبَنَيْنَا
فَوْقَكُمْ سَبْعًا شَدَادًا ۱۱ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ۱۲ وَأَنْزَلْنَا
مِنْ الْمُعَصْرَاتِ مَاءً تَجَجًّا ۱۳ أَنْزَجْنَاهُ بِسَحَابٍ مَبْنُوتٍ ۱۴ وَجَنَّتِ
الْأَفَّااقُ ۱۵ إِنَّ يَوْمَ الْفُصْلِ كَانَ مِيقَتَنَا ۱۶ يَوْمَ يَنْفَعُ فِي الصُّورِ
فَنَاتُونَ أَقْوَاجًا ۱۷ وَفُجِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ۱۸ وَسُيِّرَتِ
الْحِبَالُ فَكَانَتْ سُرَابًا ۱۹ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۲۰ لِلطَّغْيِينِ
مَنَابِتًا ۲۱ اللَّيْثِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ۲۲ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا
إِلَّا أَحْمِيمًا وَعَسَاقًا ۲۳ جَزَاءً وَفَاقًا ۲۴ إِنَّهُمْ كَانُوا
لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ۲۵ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ۲۶ وَكُلُّ شَيْءٍ
أَخْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۲۷ فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ۲۸

17 به راستی پؤژی جیا یونه وه (که پؤژی قیامه ته) کاتیکی بؤ
دیاری کراوه بؤ جیا کرده وهی چاکه کاران له خراپه کاران.

18 نه و پؤژی که فو ده کزیت به (حور) دا وه لکی پؤل پؤل
دین (بؤ گوره پانی مه حشر).

19 له سه ختی نه و پؤزه دا ناسمان ده کزیت وه (وله ت له ت
ده بیئت وه موو لایه کی وه ک ده رگای له سه ر پشتی لمی دیت).

20 وه کیوه کان خزانه ری و له جیگای خویان هه لکه نران
وکه وتنه ری ووه ک سه رابیان لیتهات.

21 بیگومان ناگری دؤزه له قه ر ولدایه (بؤ نه و بیباوه پانه)

22 بؤ له خودا یاخیان و بیباوه ران مه نزلگاو جیگای مانه وه یه .

23 تئیدا ده میتنه وه به هه زاران سال.

24 له و دؤزه خه دا نه ساردی و فینکی ونه خوار دنه وه ی تیدا
ناچه ژن.

25 جگه له ناوی گه رم و کول به کول و کیم و زوخا و نه بیئت.

26 نا نه وه یه بؤ نه وانه پاداشتی ته واری کرده وه کان بیان.

27 چونکه به راستی نه وانه به ته مای زیندوو یونه وه
ولئیر سیننه وه نه بوون.

28 هه روه ها نایه ت و په لکه و نیشانه کانی نیه یان به درؤ ده زانی.

۳۸ پۆژئىكە كە جوبىرە ئىيل وتەواۋى فريشتەكان بەرپىز دەوہستىن، بەجۆرىك كەسىان قسە ناكات و نادوۋىت، مەگەر بۆ يەككىيان كە خىواى گەورە رىگا بدات وقسەى بەرپى و بەجى بكات .

۳۹ ئەو پۆژە پۆژئىكى پاست و بىگومانە جا ھەركەس دەوۋىت با بۆلاى پەرورەدگارى پاشە پۆژئىك (بەكرەدەوى چاكە) ھەلبىزىرى .

۴۰ بىگومان ئىئمە ئىوہمان ئاگادار كىردەوہ لە سزايەكى نىزىك كە بەرپۆدە، ئەو پۆژە پۆژئىكە كە ئادەمىزاد سەبرى ئەو كار وكرەدەوانە دەكات كە پىش خۆى خىستىبون، جا ئەوہى بىباوہ پە لەو پۆژەدا دەلئىت : ئاى خۆزگە ھەر گل و خاك بومايە (وزىندوو نەكرامايە تەوہ).

سورەتى النازعات

بەناۋى خىواى بەخىشندە و مېھربان .

- ۱ سوۋىند بىت بەو فريشتانەى كە گىيانى بىباوہ پان بەتوندى دەكئىشن .
- ۲ وە سوۋىند بەو فريشتانەى كە گىيانى باوہ پاران رۆر بەناسانى دەكئىشن و بەجالاكى دەسوۋىنەو بۆ ئەجامدانى كارەكانيان .
- ۳ وە سوۋىند بەو فريشتانەى وەك مەلەوان مەلە بكات ئاوا بەخىرايى لە ئاسمانوہ دادەبەزىن بۆ ئەنجام دانى فەرمانەكانى خوا .
- ۴ وە سوۋىند بەو فريشتانەش كە پىشېركى دەكەن لە بەجى ھىنانى فەرمانەكانى پەرورەدگاردا .
- ۵ وە بەو فريشتانەى كە كە بەوۋىستى خوا رۆر بەووردى كارو فەرمانى بوونەوەر جى بەجى دەكەن .
- ۶ سوۋىند بەھەمو ئەوانە پۆژئىك دىت (قوى يەكەم دەكرىت بە سورد) زەوى بەتوندى تەكان دەدات و دەكەۋىتە لەرزە (ھەموو مەخلوقاتى خوا دەمرن) .
- ۷ بەدواى ئەوۋىشا (قوى دووم دەكرىت بە سورد) و ھەموو مردوہكان زىندوو دەبئەوہ و دىنباى ھەتاهەتايى بەرپا دەبىت .
- ۸ رۆر دل لەو پۆژەدا بەخىرايى لىدەدەن و خورپە خورپيان پى دەكەۋىت لەترسا .
- ۹ ئەو كەسانەى كە دلەكانيان بەو شىۋە يە چاۋيان شۆر و شەرھەزارىن و پوۋيان نايەت سەر بەرز بكنەنەوہ .
- ۱۰ ئەمرو (واتە لە دونيا) ئەو جۆرە كەسانە بە گالئە جارىەوہ دەلئىن : ئاھۆ ئىئمە لەپاش مردن دەگەرپىنەوہ بۆ ژيانى پىشوو (زىندوو دەكرىنەوہ) ؟
- ۱۱ كاتىك كە بوۋىن بە ئىسك و پروسكى زىۋو پواو .
- ۱۲ بە گالئەوہ ووتيان : ئائەوہ ئەگەر واپىت و پاست بىت گەرانەوہ يەكى بە زىانە بۆ ئىئمە .
- ۱۳ بىگومان (با ئەو بىباوہ پانە بزانت) كە ئەو گەپانەوہ يەك نەغەرتە و يەك شرىخە يە .
- ۱۴ ئىتر يەكسەر كت و پى دەبىننەوہ كەوان لەدەشتىكى كاكى بەكاكيدا .

إِنَّ الْمَشْرِيقَيْنِ مَفَازًا ﴿٣١﴾ حُدُودِمْ وَأَعْنَابًا ﴿٣٢﴾ وَكَوْاعِبَ آتْرَابًا ﴿٣٣﴾ وَكَأْسًا دِهَاقًا ﴿٣٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذْبًا ﴿٣٥﴾ جَزَاءً مِمَّنْ رَبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا ﴿٣٦﴾ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنُ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ﴿٣٧﴾ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلٰئِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾ ذَلِكَ الْيَوْمَ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَثَابًا ﴿٣٩﴾ إِنَّا أَنْذَرْتَكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاہُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ بَلَيْتَنِي كُنْتُ رَبًّا ﴿٤٠﴾

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 وَالنَّازِعَاتِ غَرْاقًا ﴿١﴾ وَالنَّشِطَاتِ نَسْطًا ﴿٢﴾ وَالسَّحَابَاتِ سَبَّحًا ﴿٣﴾ فَالسَّيِّقَاتِ سَيْقًا ﴿٤﴾ فَالْمُدْرِبَاتِ امْرَأًا ﴿٥﴾ يَوْمَ تُرْجَفُ الرَّاجِفَةُ ﴿٦﴾ تَتَّبِعُنَّ الرِّادِفَةَ ﴿٧﴾ تَلُوبُ يَوْمَئِذٍ وَّاجِفَةً ﴿٨﴾ أَبْصَرُهَا خَشِيعَةً ﴿٩﴾ يَقُولُونَ أَيْنَا لَمْرُدُّوْنَ فِي الْخَافِرَةِ ﴿١٠﴾ أَيْنَا كُنَّا عِظْمًا نَّخْرَةً ﴿١١﴾ قَالُوا لَيْتَنَّا كُنَّا نَسْرَةً ﴿١٢﴾ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ﴿١٣﴾ فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ﴿١٤﴾ هَلْ أُنثِيَكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ﴿١٥﴾

- ۲۶ لەكاتىكدا ئىئمە بەھەموو شىتىكمان (بەنوسىن) لەسەريان ژماردوہ .
- ۳۰ دەى بچۆن (لەسزاي سەختى دۆزەخ) وەھىچ شىتىكمان بۆ زىاد ناكەن سزا تەبىت .
- ۳۱ بىگومان بۆ خواناسان و پارىزكارانىش سەرفرازى و پىرۆزى و پىزگاروۋن ھەبە .
- ۳۲ بۆيان ھەبە چەندەھا باخ و باخات و ھەموو جۆرە تىرىك .
- ۳۳ (لەو جىگا خۆشانەدا) ھاوسەر و كچانى ھاوتەمەن و تازە مەك كىردو بەسەر سىنەيانەوہ ئامادە يە بۆيان .
- ۳۴ ھەورەھا كاس و پىەرداخى پى لەشەراب (شەرابىك كە سەرخۆش كەر و پۆگەن نىە) .
- ۳۵ لەو بەھەشتانەدا ھىچ جۆرە قسە يەكى بىپوہە و درۆى تيا نايستىن .
- ۳۶ پاداشت دەردىنەوہ بە پاداشتىكى تەواو لەلايەن پەرورەدگارى تۆوہ .
- ۳۷ پەرورەدگارى ئاسمان زەوى و ئەوہشى لە نىوانياندايە پەرورەدگارىكى مېھربانە، بەجۆرىك لەو پۆژەدا (پۆژى دوايى) كەس ناتوانىت لەبەردەم ئەودا بدوۋىت وقسە بكات .

۱۵) نایا (ئەى موخەمەد) ھەوالى داستان و بەسەرھاتى - موسى - ت پىگە يىشتوۋە؟

۱۶) كاتىك پەرورەدگارى بانگى كرد لە شىو (دۆلى) ى پىرۆزى طوا.

۱۷) وپىنى فەرەمو : پىرۆ بۆلای فەرەمون (وئامۆزگارى بەكە) چونكە بەپاستى ياخى بوو.

۱۸) پىتى بلى : نایا ناكىت كەدەن و دەرون و كردارت پاك ببىتەو لە تاوان و گوناھ؟

۱۹) وە پىنومايت بەكم بۆ ناسىنى پەرورەدگار ت ھەتاو كو لىتى بترسىت؟

۲۰) ئەمجا (موسى) نىشانەو بەلگە گەرەكەى پىشاندا (ھەندىك دەلەن گۆچانەكەى دەستى بوو كە بوو بە ئەزىبە، ھەندىكى تر دەلەن دەستە سپىكەى بوو).

۲۱) لە بەرامبەردا فەرەمون موخەزەكەى موساى بەدەرق زانى و سەپىچى كرد.

۲۲) پاشان پىشتى ھەلكرد و پەرورەى نەھىنا و كەوتە كۆشش كردن دژ بە موسى.

۲۳) ئەمجا (جادوگەرانى) كۆكردەو و پىبانگى كردن.

۲۴) وپەخەلكى ووت : من پەرورەدگارى بەرز و پىلندى ئىووم.

۲۵) ئەمجا خواى گەرە گرفتارى كرد و دووچارى سزای دونیا و قىيامەتیشى كرد.

۲۶) بىگومان نالەم بەسەرھاتەدا پەند و ئامۆزگارى گرنگ ھەبە بۆ كەسێك بىھۆيت لەخوا بترسىت.

۲۷) نایا دروست كردنەو و زىندووكردنەو ى ئىووم پاش مردن گرانترە يان دروستكردنى ئاسمانەكان بە دەپھىتاو.

۲۸) بەرزى كردووەتەو و پەيوەستى كردووە بەپەكەو و وپەدەپھىتاو بەپاسەرتانەو.

۲۹) شەو كەى تارىك كرد و پۆزەكەشى پوناك دەرھىتا.

۳۰) وپاشان زەوى بۆ پاخستوون.

۳۱) لەو زەوىە ئاو و كانى و پووچار و لەو پەگەى دەرھىتا.

۳۲) وە شاخەكانى بتەو و قايم دامەزاند.

۳۳) تاوھكو خۆتان و مەر و مالات و ئاژەلەكانتاتن بەھرە و سوودى لىوەرەگرن.

۳۴) جا كاتىك كە پەرورەو گەرەكەى پۆزى دواى ھات.

۳۵) لەو پۆزەدا ئادەمیزاد كردەوكانى خۆى و ھەبەر دىتەو.

۳۶) نۆزەخ نىشان شەدرىت بۆ ئەو كەسەى كە پىوانى (واتە ھەموو كەس بەدوو چاوى خۆى نۆزەخ دەپىنیت).

۳۷) جا ئەو كەسەى كە ياخى و سەرگەش ولە سنوور دەرچوو بىت.

۳۸) وە ژيانى دونیاى ھەلپژارد بىت بەسەر ژيانى دواپۆزدا.

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَالِدِ الْكَافِرِ قَتْلَى ۖ أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ۗ (۱۷)
 فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَهٌ إِلَّا أَنْ تَرْكِبَ ۗ وَأَهْدِيكَ إِلَى رَبِّكَ فَنَخْسِئُ ۗ قَارِئُهُ
 الْآيَةَ الْكُبْرَى ۗ فَكَذَّبَ وَعَصَى ۗ ثُمَّ أَذْبَرْ سَعَى ۗ فَحَسْرَ
 فَنَادَى ۗ قَالَ أَنَارَ كَيْفَ الْأَعْلَى ۗ فَخَذَهُ اللَّهُ تَكَا لَ الْآخِرِ وَالْأُولَى ۗ
 ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِمَنْ يَخْشَى ۗ (۲۱) ۗ أَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أُولَ السَّمَاءِ بَنِيهَا
 ۗ رَفَعَ سَمْعَهَا فَسَوَّيْنَهَا ۗ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَيْهَا ۗ (۲۷)
 ۗ وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحْنَهَا ۗ (۲۸) ۗ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا ۗ (۲۹)
 ۗ وَالْجِبَالَ أَرْسَنَهَا ۗ (۳۲) ۗ مَتَاعًا لَكُمْ وَلَأَنْتُمْ كَرِيمُونَ ۗ (۳۳) ۗ فَإِذَا جَاءَتْ سَأَلَ طَائِفَةٌ
 الْكُبْرَى ۗ (۳۱) ۗ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ۗ (۳۲) ۗ وَبُرْزَتِ الْجَحِيمِ
 لِمَنْ بَرَى ۗ (۳۳) ۗ قَامَأَمَّنْ طَغَى ۗ (۳۷) ۗ وَأَثَرُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۗ (۳۸) ۗ إِنَّ الْجَحِيمَ
 هِيَ الْمَأْوَى ۗ (۳۹) ۗ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى ۗ
 (۴۰) ۗ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ۗ (۴۱) ۗ تَسْتَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا
 (۴۲) ۗ فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِهَا ۗ (۴۳) ۗ إِنَّ رَبَّكَ مِنْهَا لَمَنْبَرٌ ۗ (۴۴) ۗ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ
 مَنْ يَخْشَاهَا ۗ (۴۵) ۗ كَانَتْهُمْ يَوْمَ يُرَوُّهَا لِئَلَّا يَلْبِثُوا إِلَّا آعْشِيَةً أَوْ ضُحَاهَا ۗ (۴۶)

سُورَةُ عَبَسَ ۙ

۳۹) بىگومان دۆزەخ دەبىت بە جىگای مانەو.

۴۰) بەلام ئەو ى لە گەرەو و دەسەلاتى خودا ترسابىت و چلەوى دەروونى لە ھەوا و ئارەزووى گرتبىتەو.

۴۱) بىگومان ئەو بەھەشت دەبىتە جىگای ھەوانەو.

۴۲) (ئەى موخەمەد) لىت دەپرسن دەرپارەى پۆزى دواى، ئاخو ئەو پۆزە كەى دىت؟

۴۳) تۆ چىت داوھ لەباسكردنى ئەو پۆزە! (واتە كە تۆ ھىچى لى نازانىت ئەوانە بۆ وا دەپرسن).

۴۴) كۆزای دونیا و ھاتنى پۆزى دواى تەنھا پەرورەدگار ت دەپزانىت.

۴۵) بىگومان تۆ (ئەى موخەمەد) تەنھا تۆ وریاکەرەو ى كەسێكىت كە لەو پۆزە بترسىت.

۴۶) بىباوهران ئەو پۆزە ناپەھتەى قىيامەت دەپىنن (لەتاو درىزى و سەختى ئەو پۆزە) وادەزانن لە دونیا تەنھا ئىوارەپەك يان چىشتەنگاویك ماونەتەو.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى (۱) أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى (۲) وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهِ يُرَى (۳) أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الْذِكْرَى (۴) أَمَأَمِنِ اسْتَعْنَى (۵) فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى (۶) وَمَأَلَيْكَ الْآبَتْى (۷) وَأَمَأَمِنِ جَاءَكَ يَسْعَى (۸) وَهُوَ يَخْشَى (۹) فَأَنْتَ عَنْهُ لَمَّحَى (۱۰) كَلَّا إِنَّمَا تَذَكَّرُ (۱۱) فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ (۱۲) فِي صُحُفٍ مَكْرُمَى (۱۳) تَشْرُفُونَ مَطْهَرَمَى (۱۴) بِأَنْبِي سَفَرَمَى (۱۵) كِرَامٍ بَرَرَمَى (۱۶) قِيلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ (۱۷) مِنْ أَي شَيْءٍ خَلَقَهُ (۱۸) مِنْ طَفَفٍ خَلَقَهُ وَقَدَّره (۱۹) ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ (۲۰) ثُمَّ أَمَأَمَنَهُ فَآقَرَهُ (۲۱) ثُمَّ إِذْ شَاءَ أَنْشَرَهُ (۲۲) كَلَّا لَمَأَ بَعْضُ مَا أَنشَرَهُ (۲۳) فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ (۲۴) أَنَأَصْبِنَا الْمَأَ صَبَأ (۲۵) ثُمَّ شَفَقْنَا الْأَرْضَ شَفَأ (۲۶) فَأَنْبَأْنَا فِيهَا جَأ (۲۷) وَعَبَأْنَا وَفْصَأ (۲۸) وَرَبَّوْنَا وَتَحَلَأ (۲۹) وَحَدَأْنَا عِبَأ (۳۰) وَفَكَّهَأ وَأَبَأ (۳۱) مَنَعَأ لَكُر (۳۲) وَلَا نَعْمِكُر (۳۲) فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاخَغُ (۳۳) يَوْمَ نَبْرَأ الْمُرُءَ مِنْ أَحْيِهِ (۳۴) وَأَبِيهِ وَأَبِيهِ (۳۵) وَصَحْبِيهِ وَوَبِيهِ (۳۶) لِكُلِّ أَمْرِي مَن مَبِيذُ سَأَن (۳۷) يُعْيِيهِ (۳۷) وَجُوهٌ يَوْمِئِذٍ مُسْفِرَةٌ (۳۸) ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ (۳۹) وَوُجُوهٌ يَوْمِئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ (۴۰) تَرْهَقُهَا قَفَرَةٌ (۴۱) أُولَئِكَ هُمُ الْكُفْرَاءُ الْفَجْرَاءُ (۴۲)

سوره تی عبس

به ناوی خوی به خشنده ومیهره بان .

تورموزی وحاکیم گنپراویانه توه له عاشیشه وه (رهزای خوی لی بیت) ده لیت: ثم سورته دهریاریه عبداللهی کوری نوم مهکتوم هاته خواره وه، که پیاویکی کوزیوو، که هات بۆلای پیغه مبهر بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وچند جار ووتی: شاره زام بکه له ئیسلام، له و کاته شدا چهند پیاویک له سه رانی قورپه بيش لای پیغه مبهر بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ دانیشتبوون، پیغه مبهری خوايش بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ پووی له عبداللهی کوری نوم مهکتوم وهرچه رخاند وگویی پی نه دا، پووی کرده سه رانی قورپه بيش، عبداللهی ووتی: ثم ووتیه ی من هیچی تیا دا نیه؟ فهرمووی نه خیر، جا ثم ئایه تانه له کاته دا هاته خواره وه .

- 1 پیغه مبهر بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ پووی گرز کرد وپشتی هه لکرد.
- 2 کاتیک که (پیاوه) کویره که هات بۆلای.
- 3 تۆ چوزانیت به لکو شو پیاوه بۆ شو هات بیت که دل دهرونی خوی پاک بکاته وه (به کردوی چاکه وله توهه فیر بیت).
- 4 یاخود ئاموزگاری وه ریگریت وپیر بکاته وه، تا شو ئاموزگاری وپیر کردنه وپه سوودی پی بگه یه نیت.
- 5 به لام شو که سه ی که خوی به بینیا ز ده زانیت ونایه ویت هیدایهت وه ریگریت.

تۆ پووی تیده که یهت وله گه لیدا کۆده بیت وه .

- 6 جا نه گه ر شو که سه یاخیانه نه گه ر هیدایهت وه رنه گرن و نه یا نه ویت خویان پاک بکه نه وه له بت په رستی هیچ له سه ر تۆ نیه (چونکه تۆ نه نا گه یان دنت له سه ره).
- 7 به لام نه وه ی خوی هاتوته لات وکوشش ده کات بۆ شو وه ی له ئاینی په یروزی ئیسلام شاره زا بییت (که مه به ست پیسی عبداللهی کور ثم مهکتومه).
- 8 وه له خوا دهر سیت.
- 9 که چی تۆ پشتی تی ده که یهت وختی لی هه له ده که یهت.
- 10 نه خیر وا مه به و وامه که چونکه بیگومان ثم سورته وئهم ئایه تانه یاخه وه وئاموزگاریه.
- 11 جا که سیگه بیه ویت ئاموزگاری له و ئایه تانه وه رده گریت (به و مانایه هیچ ریگریه ک نیه له به رده م هیچ که سیگه بۆ شو وه ی بیر له گه روه ی ده سه لاتی خودا بکاته وه له نوو تویی ثم سورته وه).
- 12 شو ئایه تانه له چه ندین لاپه ره ی په یروژدا هه لگیارون (له لوح المحفوظ) دا.
- 13 به رزو بلند وپاکو خاویئن.
- 14 به ده سستی فریشته ی سه فیر وپالویز ونوینه ری شاره زا که به نراون (له نیاون په روره دگار ومروفا یه تیدا).
- 15 به ریژ ویله به رزن (لای خوا) وگوتپرایه لی شو زاتنه وراستگون له باوه پیا دا.
- 16 مروفت به کوشت وه یلاک چیت چهند (به رامیه ر به نیعمه ته کانی خوا) سیله وپی نه زانه .
- 17 (بیر ناکاته وه ویزانیت) که په روره رنکار له چی دروستی کردوه .
- 18 دروستی کردوه له دلۆپی ناوی (قیزه ون)، ثم مجا نه ندازه ی ته وای بۆ گرتوه و (به چه ند قوناغیکی یه ک له دوا ی یه ک ریکی خستوه).
- 19 پاشان ریگای چاک وخرپایی بۆ ئاسان کرد (به و مانایه ئیختیاری دایه ده ست ئاده میزاد خوی، وه ک خوی گه وره ده فه رمویت: فمن شاء فلیؤمن ومن شاء فلیکف).
- 20 نواتر ده میرنیت وپه فرمانی خوی له گۆر ده نریت.
- 21 پاشتریش هه رکاتیک وویستی زیندوو یان ده کاته وه دوا ی مردنیان.
- 22 نه خیر تا ئیستا نه وه ی خوی گه وره فه رمانی پی کردوه ئاده میزاد چی به جیبی نه کردوه .
- 23 جا با ئاده میزاد سه بری شو خوار دنی بکات (که خوا پۆزی داوه) به چ شیوه یه ک به دی هیناوه بۆی.
- 24 به راستی ئیمه له هوره کانه وه بارئمان داباراند بۆی به چون دابارندنیک.
- 25 پاشان زه ویمان بۆ شق کرد به چون شق کردنیک (ده بینیت دانه ویله یه ک به و بچوکه شو زه ویه ده نریت ویتنه دهر وه).
- 26 ثم مجا له ناویدا دانه ویله مان پرواند.

سُورَةُ التَّكْوِيْنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١ إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ٢ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ٣ وَإِذَا الْجِبَالُ
سُيِّرَتْ ٤ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ٥ وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ
٦ وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ٧ وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ٨ وَإِذَا
الْمَوْتُ دُءُ سِيلَتْ ٩ يَا أَيُّ ذُنُوبِ قُلُوبِ ١٠ وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ
١١ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ١٢ وَإِذَا الْجَبَابِغُ سُعِرَتْ ١٣ وَإِذَا الْجَنَّةُ
أُزْلِفَتْ ١٤ عَالِمَاتٌ لِنَفْسٍ مَا أَحْضَرَتْ ١٥ فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنُفِ ١٦
الْجَوَارِ الْكُنُفِ ١٧ وَاللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ ١٨ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ١٩
إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ٢٠ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ٢١
نَمَّ آمِينٍ ٢٢ وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ٢٣ وَقَدْ رَأَاهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ ٢٤
وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ٢٥ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ٢٦
فَأَن تَذَهَبُونَ ٢٧ إِن هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ٢٨ لَمَن شَاءَ مِنكُمْ أَن
يَسْتَفِيمَ ٢٩ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ٣٠

سُورَةُ الْاِنْفِطَارِ

١١ وه کاتیک که ناسمان ترازو ولجیگای خوی دامالرا (وهک لاکي نازده لیک که چون پیسته که لی داده مالریت).

١٢ وه ساتیک که نوزخ (تورهی خوی گوره و تاوانی ناده میزاد) دایگرساند وکوته کلیه کلپ.

١٣ وه کاتیک که بههشت نزیک خرایه وه له باوه پداران.

١٤ هه موو که سیک ده زانیت که چی ناماده کردوه (له چاکه وخرابه له کاتی بلاوکردنه وهی نامه ی کرداره کاند).

١٥ سویند بهو نه ستیرانه ی که له چاو وون ده بن (به هوی هه له اتنی پوزده وه).

١٦ وه بهو نه ستیرانه ی که هه بزکن دیبار نامینن.

١٧ وه سویند به شو کاتیک که پشت هه لده کات و تاریکیه که ی ته او ده بیت.

١٨ وه سویند به بهر به بیان کاتیک هه ناسه ددهات (به شنه ی شه مال ونه سیمی خوی).

١٩ سویند به هه موو نه وانه شم قورنانه له زاری نیراویکی به ریزه وه که (جویره نیله نیراوه بق پیغه مبه).

٢٠ نهو نیراوه (جویره نیل) خاوه نی هیز وپله وپایه یه لای بهر وه ردگاری خاوهن عه رش.

٢٨ هه روه ها جوړه ها تری وگژ وگیا وسه وزه.

٢٩ وه داره زهیتون وداره خورمایش.

٣٠ وه چنده ما باخ وباختی چپ وپپ.

٣١ وه میوه و له وهرگا.

٣٢ بق سوودی خوتان ونازه له کانتان.

٣٣ جا کاتیک که شریخه گه وره که ی پوزی دوا یی هات.

٣٤ پوزیکه (له بهر نارمه ته که ی) مرؤف راده کات له برای خوی.

٣٥ راده کات وه له دیت له دایکی ویاوکی خوی.

٣٦ هه روه ها له خیزانی وکوپه کانی.

٣٧ لهو پوزده ها هه رکس سه رقاله به کاروکی شه ی خوی وه وناپه ریزته سه که سی تر.

٣٨ لهو پوزده ها نوزد پوخسار وده موجاو گه شاوه ودره وشاوه ن.

٣٩ دهم به پیکنه نین و شاد وگه شاوه ن.

٤٠ وه نوزد پوخسار وده موجا ویش لهو پوزده ها توزیان به سه روه وه یه وغه مبان.

٤١ له شه رمه زاریدا پده ش داگیر ساون.

٤٢ نا نه وانه نه وانه که بیباوه ر وگونا هیا ر وخرابه کارن.

سورته التکویر

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان .

په روه ردگار له م سووره ته دا چند نیمه نیکی پوزی دوا یی بق باوه پداران یاس ده کات :

١ کاتیک که خور پیچرایه وه و تاریک بوو (بو ناکی نه ما).

٢ وه کاتیک که نه ستیره کان هه لوه رین وکوتنه خواره وه (له شوین و خولگی خویان ترازان).

٣ وه شاخ وکیوه کان له جیگا وشوین خویان هه لکه نران وخرانه پی (دوا یی نه وه ی که بوون به توز له هه وادا).

٤ وه کاتیک که ووشره ناوسه کان بهر لاکران وپشتگویی خزان ولییان نه پرسرایه وه، (هه رچه نده نه ووشرانه لهو کاته دا به نرختین مال ودارایی بوون لای عه ربه کان، به لام له بهر نارمه ته ی پوزی دوا یی وازی لی دینن وگویی پینا دهن).

٥ وه کاتیک که هه رچی گیاندار ی کتوی هه یه به یه که وه کوزکرانه وه، (بق نه وه ی هه رکامیان مافی هه یه به سه ر نه وه ی دیکه وه لئی به سه ریزته وه نه مه ش داپه روه ری په روه ردگار ده سه لمینیت).

٦ وه کاتیک که ده ریاکان گردان وه لگرسینران وه هه موو ناوه کان بوون به پارچه یه که له ناگر.

٧ وه ساتیک هه موو گیانیک (روح) له گه ل لاشه که یدا جووت کرایه وه (وهک خوی لیته ات وه).

٨ وه ساتیک که پرسیارکرا له کچانی زینده به چالکرو.

٩ که به چ تاوانیک کوزلون (وزینده به چال کراون).

١٠ وه ساتیک که که نامه ی کرداری هه موو که سیک بلاوده کریته وه (بق لپرسینه وه له گه لیدا).

سوره تی الإنفطار

به ناوی خوای به خشنده ومیهره بان.

۱ ساتیک که ناسمان پارچه پارچه ولت لت ده بیت.

۲ وه کاتیک که نه ستیره کان که وتنه خواروه وپهرش ویلاو

بیونه وه.

۳ وه ساتیک که دریاکان (شیرین وسویریان) تیکه ل کران

وته قینرانه وه.

۴ وه کاتیک که گزیره کان ژیره وژورکران (ومردوه کان هاتنه

دهره وه ویزیندوو بیونه وه).

۵ هه موو که سیک نه زانیت چی له پیتش خویه وه نارده (له کار

وکرده وه بۆ قیامه تی) وچیشی ناوختوره (له کاری چاکه

وخراب وخالگی چاویان لی ده کن).

۶ نهی ئاده میزاد چ شتیک توی یاخی کردوه وته فره ی داوی

به رامبه ر به پهروه ردگاری میهره بان وپه ریزیت.

۷ نهو پهروه ردگاری که دروستی کردویت (له دلۆپی ئاو)

وریکتی خستویت (وکردویتی به نهو پیاره) وجودای کردویته وه

(له ته وای گیان له به رانی تن).

۸ له سه ره شتیه وشتوازیگ که خوی وویستبیتی پیکسی

خسویت.

۹ نه خیر (سه رکه ش مەبن به و ریز و حورمه ته ی که پهروه ردگار

لیتی گرتوون)، چونکه ئیوه برواتان به پۆژی دواپی نیه وپه درۆی

ده زانن.

۱۰ بیگومان ئیوه چه ند چاودیریکتان (له فریشته کان)

به سه ره وه دانراوه (که چاکه وخرابه تان دهنوسن).

۱۱ پیزدارانیکی نووسرن (ئو فریشتانه).

۱۲ هه رچی ئیوه بیکن نه وان ده میزانن.

۱۳ بیگومان چاکه کاران (له پۆژی دواپی دا) له ناز ونیعمه تی

پهروه ردگاردان.

۱۴ وه به راستی خرابه کاران له دۆزه خدان.

۱۵ له پۆژی دواپی (پاداشت) دا ده چنه ناویه وه.

۱۶ وه به هیچ شتیه ده که ناتوانن لیتی چنه دهره وه.

۱۷ تو چوو زانیت پۆژی دواپی (پاداشت) چیه چه نه ده سه خت

وناره حه ته.

۱۸ دوویاره تو چوو زانیت پۆژی دواپی (پاداشت) چیه ؟.

۱۹ نهو پۆژه پۆژیکه که هیچ کس ناتوانیت فریایی هیچ که سی تر

بکه ویت وهیچی بۆ بکات، و هه موو کار و فەرمانتیکش هه ر بۆ خواجه.

سوره تی المطفین

نه سانی وئین وماجه گنراویانه وه له عه بدوللای کوری

عه باسه وه (خوایان لی رازی بیت) ده لی: کاتیک پیغه مبه ر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ۝ وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انشُرَّتْ ۝ وَإِذَا الْبِحَارُ

فُجِرَتْ ۝ وَإِذَا الْقُبُورُ بُعِثَتْ ۝ عَلِمْتَ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ

وَأَخَّرَتْ ۝ يَأْتِيهَا الْإِنْسُنُ مَا غَرَّكَ رَبُّكَ الَّذِي

خَلَقَكَ فَسَوِّدَكَ فَعَدَدَكَ ۝ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَكَّبَكَ ۝

كَلَّا بَلْ تُكذِّبُونَ بِاللَّيْلِ ۝ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ۝ كِرَامًا

كَنِينًا ۝ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ۝ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ۝ وَإِنَّ

الْفَجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ۝ صَلَّى يَوْمَ الدِّينِ ۝ وَمَا مَثَبُهَا بَعَّيْنِ

۝ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ ۝ ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ

۝ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا ۝ وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ۝

سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ۝ الَّذِينَ إِذَا أَكْمَلُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ۝

وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يَخْسِرُونَ ۝ أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ

مَبْعُوثُونَ ۝ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

۲۱ قسه په وایه له ناو فریشته کاند، وه ده ست پاکه له وه وحی و سورشه ی که ده یه نیت بۆ پیغه مبه ر

۲۲ هاوه له که تان (که موحه مه دی کوپ عه بدوللایه) شیت نیه (وهک نه وه ی ئیوه ده لیتن، وه له وپه ی ژیریاده).

۲۳ بیگومان موحه مه د جوبه ئیلی بینی له شتیه ی خۆیدا (که شه ش صد بالی هه بو) له ناسۆی پووندا.

۲۴ موحه مه د پۆژده و به خیل نیه له که یان دنی نه وه وحیه ی که بۆی دیت لای پهروه ردگاریه وه.

۲۵ وه قورئانه ی که بۆی هاتوه وته ی شه پتانی نه فرین لیکراو نی به (وهک نه وه ی ئیوه ده لیتن).

۲۶ نه وه ئیوه بۆ کوئی ده پۆن وپوو ده که نه کوئی؟ (واته نه وه ئیوه چی ریکابه کتان گرتوه ته به ر له ووتنه وقسه وقسه لۆک به رامبه ر قورئان).

۲۷ نهو قورئانه یادخستنه وه وئامۆزگاریه بۆ ته وای جیهانیان.

۲۸ بۆ هه رکه سیک که بیه ویت له ئیوه ریکای راست بگریته به ر.

۲۹ ئیوه ناتوانن و ناتانه ویت نهو ریکا راسته بگرته به ر مه گه ر کاتیک که پهروه ردگاری جیهانیان بیه ویت وئیسقامه تان پی به خشتیت وپه رده وامتان بکات له سه ره هیدایه ت.

هات بق مدينه وميجره تي كرد، خه لكي مدينه له پيتوانه
وكيشانه ياندا له مموو كه س خراب وناله بارت بون، هر بويه
خوای گوره نم نايه تانهی دابه زانده، جا پاش نه وهی نايه ته كان
دابه زين خه لكي له كيشانه وپيتوانه ياندا چاك بون .

به ناوی خوای به خشنده وميهره بان .

1 هاور وتياچوون و (وهيل) بق ته رازوو بازان.
2 نه وانهی كاتيك پيتوانه بكن بقوځيان له سر مالي خه لكي
به ته وای وری دهرگن.

3 وه كاتيك له سر مالي خوځيان بق خه لكي بيتون (شتيان پسي
بفروشن) كه ميان دده نهي.

4 نایا نه وانه نازنان كه بيگومان زيندوو ده كرينه وه .
5 له پوځيكي توځر گوره دا.

6 پوځيكي كه ه مموو خه لكي له به ردم باره گای خوادا
ده وستن (بق لنيږيسنه وه).

7 با دست له و كاره يان هه لگرن، چونكه نامه ی کرده وهی
تاوانباران (له نتيويشياندا ته رازوو بازان) له ناو ده فته ريكي په ستي
تهنگي په شدايه له توڙه خدا.

8 جا (نه ی موحه مد) تو جوزانيت نه وه ده فته ره په شه چی به !
9 نامه يه كي نووسراوی مؤر كراوه (كه به هيچ شنيوه يه ك
ده ستكاري ناكريت).

10 وهيل وتياچوون بق بيتاوه ران له و پوځه دا (پوځی دوايی).
11 نه وانهی كه باوه پريان نی به به پوځی دوايی وزيندوو بوونه وه
وبه دروی دهرانن.

12 هيچ كه س بيتاوه رانی به به و پوځه وبه دروی نازانيت جگه
له كه سانی سته مكاری تاوانبار نه بيت.

13 نه وه كه سانه كاتيك به لگه و نايه ته كانی نيمه يان به سر دا
ده خوځيښته وه، له و لامدا ده لئين : نه مانه نه سانه ودروی پيشيانن.

14 نه خير وانی به (به لگه كانی نيمه دروی پيشيانن نين) به لگر
زهنگی نه و خرابه و تاوان وگوناها نهی كه ده يانكرده په ردهی
هيتاوه به سر دله كانياندا (وپاستی ناييستن).

15 نه خير پرگاريان ناييت، بيگومان نه وه كه سانه له پوځی دوايی
دا بيتيه ش دهن له بينيني زاتی خوای گوره .

16 پاشان نه وانه ده خرينه ناگري توڙه خه وه .
17 نه مچا (پاش نه وهی كه ده خرينه توڙه خه وه) پتيان ده ورتيت :

نه م نه و ناگر ونه و پوځه يوو كه نيوه باوه پتان پتي نه بوو.
18 نه خير (چا كه كاران دوورن له م توڙه خه وه) و نامه ی
كرده وه كانيان له جيگا وشوينی به رز ويلندا به .

19 جا (نه ی موحه مد) تو جوزانيت نه و جيگا به رز ويلندا نه
(عليون) چيه وچونه !

20 نامه وده فته ريكي مؤر كراوی (هيښده به رز وبه فته په).
21 كه فريشته نزيك وبه پوځه كانی خوای گوره ده يكه نه وه
وته ماشای ده كهن.

22 بيگومان چا كه كاران وخواناسان له نازو نيحه مدان.

كَلَّا اِنَّ كِتَابَ الْفَجَارِ لَفِي سَعِيرٍ ﴿٧﴾ وَمَا اَدْرَاكَ مَا سَجِيرٌ ﴿٨﴾ كِتَابٌ
مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾ وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٠﴾ الَّذِيْنَ يَكْذِبُوْنَ يَوْمَ الَّذِيْنَ
وَمَا يَكْذِبُ بِهٖ اِلَّا كَلِمَةٌ اُنْتَبِهُ ﴿١٢﴾ اِذَا نُنَادِي عَلَيْهِ اٰنْتُنَا قَالَ اَسْطُرُ
الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٣﴾ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ مَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿١٤﴾ كَلَّا اِنَّهُمْ
عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمْ يَحْجُرُوْنَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ اَنَّهُمْ لَصَالُو الْجَحِيْمِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ يُقَالُ
هٰذَا الَّذِيْ كُنتُمْ بِهٖ تَكْذِبُوْنَ ﴿١٧﴾ كَلَّا اِنَّ كِتَابَ الْاَبْرَارِ لَفِي عَلِيْنَ
﴿١٨﴾ وَمَا اَدْرَاكَ مَا عَلِيُوْنَ ﴿١٩﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٢٠﴾ يَشْهَدُ الْمُفْرُوْنَ ﴿٢١﴾
﴿٢٢﴾ اِنَّ الْاَبْرَارَ لَفِي نَعِيْمٍ ﴿٢٣﴾ عَلٰى الْاَرَاكِ يَنْظُرُوْنَ ﴿٢٤﴾ تَعْرِفُ فِي
وَجُوْهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيْمِ ﴿٢٥﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَّحِيْقٍ مَّخْتُوْمٍ ﴿٢٦﴾
خِتْمُهُ مِسْكَ ؕ وَفِيْ ذٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُوْنَ ﴿٢٧﴾ وَمَنْ رَاحَهُ
مِنْ تَسْنِيْنٍ ﴿٢٨﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُعْرِضُوْنَ ﴿٢٩﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ
اَجْرَمُوْا كَانُوْا مِنْ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا يَضْحَكُوْنَ ﴿٣٠﴾ وَاِذَا مَرُّوْا بِهِمْ
يَتَعَاضَرُوْنَ ﴿٣١﴾ وَاِذَا اَنْقَلَبُوْا اِلَى اٰهْلِهِمْ اَنْقَلَبُوْا فِكْهِيْنَ ﴿٣٢﴾
وَاِذَا رَاوْهُمُ قَالُوْا اِنَّ هٰؤُلَاءِ لَصٰلُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَمَا اُرْسِلُوْا عَلَيْهِمْ
حٰفِظِيْنَ ﴿٣٤﴾ فَاَلْيَوْمَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنَ الْكٰفَرِ يَضْحَكُوْنَ ﴿٣٥﴾

23 له سر كورسی و تهخت و قه نه فه بازاره كانی به هه شت
دانيشتون و ته ماشای ديته نه جوانه كانی ده كهن .

24 له پوخسارياندا جوانی وگه شواوهی و خو شگرزه رانی ده بينيت .
25 شه رابيكی پاکی سه رموریان بيتوش ده كريت (به شيوه يه ك
كه س جگه له نه وان ده ستي بق نه برده).

26 نه و شه رابه دوا قومی بونی مسکی لی دیت، جا با
پنشيرکی كه ران بو نه مه پيشيرکی بكن .

27 نه و شه رابه تيكه كراوه له ناوی (تسنيم).
28 نه و (تسنيمه) سه رچاوه يه كه كه سه نزيكه كانی په روه رداگار
ليني ده خو نه وه .

29 بيگومان (له دونيادا) نه وانه ی بيتاوه پ و تاوانبار بوون
كالته يان ده كرده به باوه رداران وپي ده كه نين پتيان .

30 وه كاتيك به لاياندا تپيه بيپو نايه ده ستيان ده كرده به سرته
سرت وچاولی داگرتن .

31 وه كاتيكيش ده گه رانه وه نتيو مالو مندال و كه سو كاريان به
كالته كردن به باوه ردارانه وه ده گه رانه وه .

32 وه كاتيكيش كه باوه ردارانيان بيپنيايه نه يانوت : نه مانه
گومرا و سه ر ليتيواون .

گویی پایلی په روه ردگاری خوی کرد وشیاویش بوو بوی ئه و
ملکه چی به .

۶ ئه ی شاده میزاد به پاستی تو همیشه له ماندوو بوون
وتیکوشاندایت به تیکوشانیکتی جدی بولای په روه ردگارت،
سه ره نجامیش پیتی ده گیت وده گه پیتته وه لای ئه و زاته .

۷ جا ئه و که سه ی نامه ی کرده وه کانی بدریتته وه دهستی راستی .

۸ ئه وه پاشتر لیپرسینه وه یه کی سووک وئاسانی له گه لدا
ده کړیت .

۹ وه به دلخوشی وه ده گه ریتته وه ناو که س وکارو مال و مندالی .

۱۰ به لام ئه وه ی که نامه ی کار وکرده وه کانی له پشتته وه درایه
(دهستی چه پی) .

۱۱ ئه وا هاوار وگریانی لی به رز ده بیته وه وداوی مردنی خوی
ده کات وئاو اته خوازیه تی .

۱۲ وه ده چیتته ناو ناگری دوزخه وه .

۱۳ له بهر ئه وه (ئو که سه له دونیادا همیشه له که یف وئاره زوو
به رستی خویدا بوو) به دل خوشی ده گه ریتته وه ناو مال و مندالی .

۱۴ به راستی ئه و که سه واگومانی ده برد هر گیز ناگه ریتته وه لای
خوای گوره بۆ وده رگرتنه وه ی سزای کرده وه کانی .

۱۵ به لی ده گه ریتته وه لای په روه ردگاری، بیگومان خوای گوره
چاک ناگاداره به کار وکرده وه کانی و ده یانینیت .

۱۶ سویند به شه فقه و سوریای که تار ی ناسمان له کاتی
ناو ابوونی خوردا .

۱۷ وه به شه و و ئه وه شی کویان ده کاته وه (له مرؤف و گیان
له بهران) .

۱۸ وه به مانگی شوی چوارده کاتیک که ته وار پپ ده بیته
وخرمانه ئه دا (وده دره وشیتته وه) .

۱۹ ئیوه له حالیکه وه ده گوزینه وه بۆ حالیکتی تر (له
دهوله مندیه وه بۆ هه ژاری، له مندالیه وه بۆ لای و پیری، له
ژیانته وه بۆ مردن ...)

۲۰ ده ی نیتر ئیوه (دوای ئه و هه مووه به لگه ونیشانانه) بۆ بروا
ناهنن .

۲۱ ئه و (بیباهه رانه) کاتیکش که قورشان ده خوینیتته وه
به سه ریاندا سوژده تابه ن .

۲۲ (نه که هه ر ئه ونده) به لگو ئه وانیه که بیباهه رن (قورشان)
به درؤش ده زانن .

۲۳ خوای گوره زانایه وچاک ناگاداره به وه شی له دل
وده روونی خویاندا ده یشارنه وه .

۲۴ (ئهی موچه مه د) موژده یان بده ری به سزایه کی سه ختی به
نازار .

۲۵ جگه له و که سانه ی که باوه ریان هیناوه وکاروکرده وه ی
چاکیان کردووه، ئه و که سانه پاداشتی نه بپاوه یان بۆ ناماده کراوه

(له لایه ن په روه ردگاریانه وه) .

عَلَىٰ آرَائِكَ يَنْظُرُونَ ﴿٢٥﴾ هَلْ تُؤِيبُ الْكَفَّارَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

سُورَةُ الْاِنشِقَاطِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
۱ اِذَا السَّمَاءُ اَنْشَقَّتْ ۲ وَاذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ ۳ وَاِذَا الْاَرْضُ مُدَّتْ ۴
۵ وَالْقَتَمَ مَا فِيهَا وَغَلَّتْ ۶ وَاذْنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ ۷ يَتَّأْتِيهَا
الْاِنْسَانُ اِنَّكَ كَادِحٌ اِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ ۸ فَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ
كِتٰبَهُ بِيَمِينِهِ ۹ فَسَوْفَ يَحَاسِبُ حِسَابًا يَسِيرًا ۱۰ وَتَقْلِبُ
اِلَىٰ اٰهْلِهِ مَسْرُورًا ۱۱ وَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهُ وِرَآءَ ظَهْرِهِ ۱۲ فَسَوْفَ
يَدْعُو نٰوْرًا ۱۳ وَيَصْلٰى سَعِيرًا ۱۴ اِنَّهٗ كَانَ فِى اٰهْلِهِ مَسْرُورًا ۱۵
اِنَّهٗ ظَنَّ اَنْ لَّنْ يَحْمُورَ ۱۶ بَلِ اِنْ رَبِّهٖ كَانَ بِهٖ بَصِيرًا ۱۷ فَلَا اَقْسِمُ
بِالسَّفْحِ ۱۸ وَاَلَيْلِ وَمَا وَسَقَ ۱۹ وَالْقَمَرِ اِذَا اَنَسَقَ ۲۰
لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ۲۱ فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۲۲ وَاِذَا قُرِئَ
عَلَيْهِمْ الْقُرْءَانُ لَا يَسْجُدُوْنَ ۲۳ بَلِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُكَذِّبُوْنَ
۲۴ وَاَللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يُوعُوْنَ ۲۵ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ۲۶
اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ اَجْرٌ عَرْمَمُوْنَ ۲۷

۳۵ له کاتیکدا ئه و بیباوه رانه (ئو قسانه یان ده کرد)
نه نیردبوون که چاودیزین به سه ر باوه پدرانه وه .

۳۶ جا ئه م پۆزه ش که (پۆزی نواییه) باوه رداران سه رفراز
سه رکه وتوون (ده بینن که بیباوه ران له دوزخدان) پینان پی
ده کنن .

۳۷ له سه ر کورسی و ته خت و قه نه فه رازاوه کانی به هه شت
دانیشوون و ته ماشای دوزخیه کان ده کنن .

۳۸ وده لین: ئایا بیباوه ران پاداشتی ئه و کار وکرده وه
خرپانه یان وه رگرتته وه که له دونیادا ده یانکرد؟

سورتهی الإنشقاق

به ناوی خوای به خشنده ومیهره بان .

۱ کاتیک که ناسمان لهت وپهت بوو (ئه مه ش به کیکه له
نیشانه کانی پۆزی دواپی) .

۲ گویی پایلی په روه ردگاری خوی کرد وشیاویش بوو بوی ئه و
ملکه چی به .

۳ وه کاتیک (له پۆزی دواپی دا) که زه وی پاخراو و ته خت
کراو، کتوه کانی شی له جیگای خوی نه مان، تاوای لیها ت بوو به
ده شتیکی کاکه به کاکه .

۴ ئه وه ی تئیدا بوو له مردوو هه مووی فری دایه دهره وه،
وهیچی تئیدا نه ما .

سوره تی البروج

به ناوی خوی به خشنده ومیره بان .

1 سویند به ناسمانی خاوهن بورجهگان (که زماره یان دوازده بورجه، پوژ ومانگ به هر دوزاده که بیدا تیپه ی دهن، هر مانگه به بورجه کدا).

2 وه سویند به پوژوهی که به لینی پی دراوه (که مه به ست پیی پوژوی دوابی یه).

3 وه سویند به هم مو شهادتیکی شو پوژه له مه خلوقاتی خوی گوره، وه به هم مو شو شتانهش لهو پوژدها ده بیترین له کار وکرده وی تاوانباران که کردویانه به رامیه ر به خه لکی (وه هندی که دلین مه به ست له شاهد پوژوی هینی یه وه مه به ست له مشهودیش پوژوی عه ره فیه).

4 نیابن و به کوشتن ونه فرینان لی بیت خاوهنی چاله ناگره کان (نه وانه ی که چاله ناگرینه که یان سازدا بق باوه رداران له سر نه وی به شیمان نه بونه وه له باوه که یان و سه ره نجام هموویان به به رچای خه لکه وه خسته ناو شو چاله ناگره وه وسوتاندنیا).

5 نه و ناگره ی خاوهنی بلیسه وسوته مه نی بوو.

6 له کاتی کدا (پادشای تاوانبار وده ست و پیوه نده کانی)

دانیشتبون به چوار دهوری شو چاله ناگره دا.

7 وت ماشای سوتاندنی باوه رداره کانیا ن ده کرد (له نزیکه وه).

8 نه و سزایهش بویه نه دران تنها له به ر نه وی که باوه رپیان هینا بوو به خوی گوره ی به ده سه لاتی سوپاسکراو.

9 نه و خوی به ی که خاوه ندرایتی ناسمان وزه وی بق نه وه، شو خوی به ی ناگاداری هم مو شتیکه وهیچی لیون نابیت.

10 نه و تاوانبارانه ی که باوه رداره پیاو وثا فره ته کانیا ن دوچار ی شو سزا ونا رچه ته یه کرد، له پاشان به رده وام بوون وتو به شیان نه کرد، سزای نوزده خ و سزای سوتینه ریان بق ناماده کراوه .

11 بیگومان نه وانه ی باوه رپیان هینا وه وکار وکرده وی چا که یان کرد (مه به ست پیی شو باوه ردارانه یه که سوتینان وده هم مو باوه رپاریکی چا که کاریش)، باخه کانی به هه شتیا ن بق ناماده یه که چندها جزگا وروبار به ژیراندا ده پوات، به راستی ثانه ویه سه رکه وتنی هره گوره .

12 به راستی سزا وتوله وده ست و ه شانندی په روره دگارت (نه ی موجه مه د) زور سه خت ویه تینه .

13 بیگومان هر نه شو خودایه یه له نه بونه وه نه ماده میزای دروست کرده، وه پاشانیش له دوی مردن زیندوویان ده کاته وه .

14 هر نه ویش به روره دگاری لی بوردی خاوهن سوز و خوشه ویستی بق بنده ی (تو به کارانی).

15 خودای خاوهن عرش و به رزی پایه دار.

16 هر شتیکی به یه ویت ده بکات (هیچ ریگره ک نیه له به رده میا).

سوره تی الرحمن الرحیم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۱ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۲ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُورٍ ۳
قِيلَ أَصْحَابُ الْأَعْدُدِ ۴ النَّارِ ذَاتِ الْوُجُوهِ ۵ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ۶ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ۷ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۸ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۹ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۱۰
إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۱۱ لَمْ يَكُنُوا لَهُمْ فِتْنَةٌ إِلَّا فِي أَعْيُنِ النَّاسِ ۱۲ وَلِلَّهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۱۳
وَالَّذِينَ كَفَرُوا ۱۴ لَهُمْ أَصْحَابُ الْعَذَابِ ۱۵ أَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَاتٍ أَن يَسْبِقُونَهُمْ ۱۶ فَأَنصَرُوا وَنَجَوُا مِنَ النَّارِ ۱۷
ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ۱۸ إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ۱۹ إِنَّهُ هُوَ بِبَدَنِكَ رَءِيفٌ ۲۰ وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ۲۱
ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ۲۲ فَعَالِمُ الْغَيْبِ ۲۳ هَلْ أَنْتَ حَدِيثُ الْجَنُودِ ۲۴
مُرْعَوْنَ وَنَمُودَ ۲۵ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ۲۶ وَاللَّهُ مِّنْ وَرَائِهِم مَّحِيطٌ ۲۷ بَلْ هُوَ قُرْءَانٌ مَّجِيدٌ ۲۸ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ۲۹

سوره تی الطارق

17 نایا (نه ی موجه مه د) هه والی له شکر وسوپا کانت بیگه بشتوه ؟ (نه و بیباوه رانه ی که هه رده م خه ریکی کورکرنه وی سوپا بوون له دژ پیغه مبه ران وشوینکه وتوانی).

18 سوپا وله شکر ی فرعون وسه مود (خوی گوره سزای فرعون وله شکره کی دا به نوم کردنیا ن له پووباری نیلدا، وه سزای گه لی سه مودیش دا به وه ی ولاتی کاول کردن ودابنی به سه ریه کدا).

19 نه وانه شی بیباوه ر بوون (له قوره ی و خه لکی مه ککه، په ندیا ن وه رنه گرت له به سه رهاتی شو گه لانه دا) به رده وام بوون له سه ر بیباوه ری و سه رکه شی خویان.

20 وه خوی گوره ش له پشتیانه وه به ده سه لات و علمی خوی ده وریا نی داوه (به توانیه چی کرد له وه گه لانه ناواش بکات له ته وای بیباوه ران).

21 نه وی (که نه وان بیباوه رن پیی و به دروی ده زانن) قورناتیکی گوره و به پیژه .

22 له ناو تابلویکی پیروزی پاریزراوه، واته له لوح المحفوظه (نوسراوه ته وه له جیگایه ک که به دایکی هم مو نوسراوه کان ناسراوه - أم الكتاب - وه پاریزراویشه (محفوظ) له ده ست تیوره دانی شه پتانه کان.

۹ له پوژنکدا (که پوژنی دوابی به) هموو نهیننی وواژ و نیازنکی ناو دله کان ناشکرا دهکریت.

۱۰ شادهمیزاد (له و پوژدها) هیچ هیز و پشستیاننکی نیه که بزگاری بکات.

۱۱ سویند به ناسمانی خاوه ن باران.

۱۲ وه به زهوی خاوه ن درز وقلیش (که بههوی دهرهاتنی دارو درهخت وپوهه که وه درزی تی ده بییت).

۱۳ بیگومان قورشانی پیروز ووتی جیا که ره وه به (هق له ناهق جیا دهکاته وه).

۱۴ ئەم قورثانه ووتی گالته وگه پ نیه (واته به بی هموده نه نبراره).

۱۵ بیگومان بیباوه پان هه دردم خه ریکی پیلان و فروفیلان (له باوه پداران).

۱۶ وه منیش نه خشی خۆم ده خمه کار (بۆ ناشکرا کردنی هق وراستی و توله سندنه وه لیمان).

۱۷ جا توش (ئهی موحه مه د) په له مه که له بیباوه پان، وکه مێک موله تیان بده و لیمان بووه سته (بزانه خۆم چیان به سه ر دهینم).

سوره تی الاعلی

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان .

۱ ته سیحات ویدی په روه ردگاری بهرز وبلند وپایه دارت بکه (به ووتنی سبحان ربی الاعلی).

۲ ئەو په روه ردگاری که هه موو شتیکی به جوانی دروست کردوه ورتکوپیکیشی کردوه.

۳ ئەو په روه ردگاری که نه خشی هه موو شتیکی کیشاوه (له شیواژ وچۆر وپه رنگ و سیفات وکار وگوفتار و پزق و نه جلی)، پاشان رینمونیشی کردوه بۆی.

۴ ئەو په روه ردگاری که گز وگیایی وله وه پگای دهرهیناوه بۆناژه لان.

۵ پاشان ماوه به کیش دیگوریت به پوش وپه لاشی زهرد ووشکی رهش هه لگه پاو.

۶ ئەهی موحه مه د بئیمه قورنانت به سه ردا ده خوینینه وه وهرگیزی له بریشت ناچیتته وه.

۷ مه گهر شتیکی که خوا بهیوت و له بیوتی به ریتته وه (به نه سخ کردنه وه و لابردنی حوکه که هی) بیگومان ئەو ناگاداره به و شتانی که ئاده میزاد ده یکات به ناشکراوه نهیننی.

۸ بئیمه یارمه تیت ده دهین بۆ به نه نجام گه یاندنی هه موو چاکه یه ک له پیتناو چوونه به هه شت (هه موو کاریکت بۆ ناسان ده که بین).

۹ ئەمجا توش هه همیشه ناموزگاری خه لکی بکه به و قورثانه ی بۆمان ناردویت ورتنوما ییان بکه بۆ سه ر پگای پاست و شه ریعتی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَوَاتِ وَالْطَّارِقِ ۱ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ۲ النُّجُومِ الثَّاقِبِ ۳ إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَمَّا عَلِمَتْهَا حَافِظٌ ۴ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ۵ خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ۶ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ۷ إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ۸ يَوْمَ تَبَى السَّارِعِينَ ۹ قَالَهُمْ مَنْ قُوَّوْا لَنَا صِيرَ ۱۰ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ۱۱ وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ۱۲ إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ ۱۳ وَمَاهُوَ الْهَزْلُ ۱۴ يَوْمَ يُكْفَدُونَ كَيْدَهُمْ ۱۵ وَأَيْدِيَهُمْ كَيْدُ الْكٰفِرِينَ ۱۶ أَهْلَهُمْ رُوِيَ ۱۷

سُورَةُ الْأَعْلَى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ۱ الَّذِي خَلَقَ فَسُوَّى ۲ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ۳ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ۴ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى ۵ سَتَقِرُّكَ فَلَا تَلْسَعُ ۶ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ۷ وَيُخَوِّدُ الْيُسْرَى ۸ فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتِ الذُّكْرَى ۹ سَيَذَكِّرْ مَنْ يَخْفَى ۱۰ وَسَنَجْزِيهَا الْأَشْقَى ۱۱ الَّذِي يَصِلُ النَّارَ الْكُفْرَى ۱۲ ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ۱۳ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَى ۱۴ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ۱۵

سوره تی الطارق

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان .

۱ سویند به ناسمان وئهو ئه سترانه شی له شه ودا دهرده که ون .

۲ تو چوزانیت (ئهی موحه مه د) (دهرکه و تووی شه و طارق) چی به .

۳ ئەستیره به که به پووناکی ودره و شاره ی خوی تاریکی شه و ده بییت.

۴ سویند به هه موو ئەوانه هیچ که سیکی نی به چاودیری به سه روه نه بییت (هه موو که س دوو قریشته کرده وه کانی تو مار ده کات به کیکیان چاکه کان وئهو ی دیکه ش خراپه کان).

۵ (واته مرقب بۆ ئەوه نده سه رکه شه) دهبا ئاده میزاد ته ماشا بکات و سه رنج بدات که له چی دروستکراوه .

۶ دروستکراوه له ئاویکی هه لقولاوی به ته کان که درپزیتته ناو منالدانه وه (واته له ئاوی پیاو وه یلکه دانی ئافره ت).

۷ که دهرده چیت له ناوه نندی پشتی پیاو ودانه ی په راسوه کانی سنگی ئافره ته وه .

۸ بیگومان خوی گه وره به ده سه لات و به توانایه له سه ر زیندوو کردنه وه ی ئاده میزاد پاش مردنی و بزانی له خاکدا .

نیسلام، نه گهر نهو ناموزگاری و پیتنوموینانه سوودی هه بیته بۆیان و په ندی لیوه ریگرن.

10 بیگومان نهوهی که له خردا بترسیت په ندی لیوه رده گرت.

11 به لام نهوهی که مل هوپ و سه رکه ش بیته لهو ناموزگاریانه خوی لانه دا.

12 نهوهی ده چیتته ناو شاگره هه ره گه وره که وه (شاگری دۆزه خ).

13 پاشان له ناو نهو ناگره دا نه دهریت (که گیانی بکیشریته و بزگاری بیته) نه ده یت (به ژیانیکی ناسوودهیی و خۆشی).

14 بیگومان بزگاری بوو نهوهی که دل و دهر وونی خوی پاک بکاته وه له شبرک و هاوه ل په پیداکردن بۆ خوا.

15 وه یادی په روهردگاری خوی بکات و نو یژه کانی نه نجام بدا.

16 که چی تیهو ژیانی دونیا هه لده بژیرن (به سه ژیانی دواړژدا).

17 له گه ل نهوه شدا ژیانی دواړژد باشته و به دوا مته بۆتان (له ژیانی ئه م دونیا به).

18 بیگومان نهوهی باسکرا (له م سووره ته دا له پاککردنه وهی دل و دهر وون و یاد و ذکرى خوا و....) له نامه ی (پیغه مبه رانی پیتنوبودا) باسکرا وه.

19 له نامه و په پاوه کانی ئیبرامیم و موسی (علیهم السلام).

سوره تى الغاشية

به ناوی خواى به خشنده و مبه ره بان .

1 نایا دهنگ و پاسی پۆژه داپۆشه ره که ت پیگه شتووه (پۆژی دواپی که به نار په حه تیه کانی ته واپی مه خلوقات داده پۆشیت لهو پۆژه دا).

2 لهو پۆژه دا کۆمه له پوخساریک ریسواو وشه ره زار و زه لیلن.

3 (خاوه نی ئه و پوخسارانه) هه ولده ریکی په نه پۆن، چونکه هه رچییان کر بووه ته نها بۆ ژیانی دونیا بووه و دور بوون له ئیمان.

4 (نه وانه) ده چنه ناو ناگریکی هه ره گه ره وه.

5 وه له سه رچاوه یه کی گه رم و کول به کول ئاویان نه دریتن.

6 خوراکیشیان ته نها لپکیکی تفت و تالی ووشکی ووشتر خۆره.

7 نه ویش نه گوشتی پی ده گرن و قه له و بسن پیی و نه برسیتیشیان پی ده شکیت.

8 وه کۆمه له پوخساریکیش رووخۆش و جوان و گه شاوه ن.

9 پارزین له کۆشش و ماندوویونی دونیای خویان (چونکه پاداشتی گه وره دراونه ته وه له لاین په روهردگاریانه وه).

10 له ناو به هه شتیکی بهرز و بلند دان.

11 هیچ قسه و گوفتاریکی هیچ و پووچ و به تال و بی مانای تیادا نابیستن.

12 لهو به هه شته دا سه رچاوه و کانی له بهر پۆشتوویان تیادایه.

13 هه ره ها سیستهم و قه نه فیه و جیگه حه وانه وهی بهرز.

14 وه کوپ و په رداخی جوان و پاژاوهی دانراو.

بَلْ تُؤْمِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَى ﴿١٧﴾ إِنَّ

هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٨﴾ صُحُفٍ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ﴿١٩﴾

سُورَةُ الْغَاشِيَةِ ﴿٢٠﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ﴿١﴾ وَجُوهُ يُومِلُ خَشِيعَةً ﴿٢﴾

عَامِلَةً نَّاصِبَةً ﴿٣﴾ تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾ تَشَقَّى مِنْ عَيْنٍ أَنِيرَةٍ ﴿٥﴾

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيحٍ ﴿٦﴾ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ﴿٧﴾

وَجُوهُ يُومِلُ نَاعِمَةً ﴿٨﴾ لَسَعَهَا رَاضِيَةً ﴿٩﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾

لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَغِيَةً ﴿١١﴾ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيهَا مَرْمَرَةٌ مَوْجِعَةٌ ﴿١٣﴾

وَأَكْرَابٌ مَوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾ وَمَنَارٌ مَصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَرِزْقٌ مُبْنُونَةٌ ﴿١٦﴾

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾

وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾ نَسْتَ عَلَيْهِمْ

بِمُصِطَبٍ ﴿٢٢﴾ إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فِعْدَبَهُ اللَّهُ الْعَذَابَ

الْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

15 وه پالپشت و سه رینی جوانی ریزکراو.

16 وه قالی و فهرش و پاخری په نگا و په نگی تیا پاخره و.

17 (نه و بیباوه پانه) بۆ وورد نابنه وه له ووشتر که چۆن دروستکراوه.

18 وه له تاسمان چۆن بهرزکراوه ته وه (نه و هه موو نه سستیره جوانه ی تیا نه خشیندراوه به بی بوونی کۆله که به ک).

19 وه بۆ وورد نابنه وه له چیا و شاخ و کتوه کان که چۆن داکوتراون و دامه زیندراون.

20 وه بۆ ته ماشای ده شته کانی زهوی نا که نه چۆن پاخره و له بارکراوه بۆ کشتوکال و ژیان به سه بریدن تیادا.

21 (نه ی موحه مد) توش ناموزگاریان بکه و نه م شتانه یان یادبخره وه، چونکه به پاستی تفت ته نها یادبخره وه یه ت.

22 تفت ده سه لالت نیه به سه ریاندا تا بتوانیت به زۆر باوه رپیان پی به نیت.

23 به لام نهو که سه ی که پشت هه لده کات و بی باوه ر ده بیته نه وه خوا سزای ده دات به سزایه کی زۆر گه وره.

24 بیگومان هه ر بۆلی ئیتمه یه گه رانه وه یان (واته پاش مردن زیندوو ده کرتنه وه و ده گه پیتنه وه بۆلی خوا ی گه وره).

25 پاشان به پاسستی هه ر له سه ر ئیتمه شه لیپرسینه وه و موحاسه به کردنیان.

10 ههروههها چیشی کرد به فیرعهونی خاوهن نههرامهکان (شهره
نههراماته وهک میخ چووپوون به ناخی زهویدا).

11 نهوانه (گهلی عاد وسه موود و فیرعهون) بیباوه و ییاخی بوون
له ولاتدا.

12 فساد و خراپه کاری و تاوانی زوریان نهجامدا.

13 پهروهردگارت سزا و خهشم و قیینی خوی پشست بهسه ریاندا
وله ناوی بردن.

14 بیگومان پهروهردگاری تو ههیشه له قهره ولدایه (بۆ تو له
سه ندنه وه له بیباوه پان).

15 ناده میزادی (بیباوه و سهپله) کانتیک که پهروهردگاری تاخی
کرده وه به وهی ناز و نیعمه تی پشست بهسه رییدا و پیزی لیگرت و ممال
و دارایی پی به خشی، ده لیت: وادیاره پهروهردگارم منی خوش
دهویت بویه (من شایانی نه وه به ره به یم) و پیزی لیناوم.

16 به لام کانتیک پهروهردگار ناخی کرده وه به وهی که پزق و پوزی
لیگرت هوه، یان که می کرده وه، له بهرام به ردا ده لیت: وادیاره
پهروهردگار سوکایه تی پیکردووم (چونکه واده زانیت پیزی
ناده میزاد به سهروهت و سامانه وه به).

17 (نه خیر هیچی وانیه که نیوه تیگه شتون) به لکو نیوه
پیزی هه تیووان ناگرن.

18 ههروهه هانی به کتر نادهن له سه ر خواردن دان به هه ژاران.

19 سه ره پای نه مه نیوه میراتی به شدارانی (هه تیوو و بیینه وای
و نا فرده تان) به هه لپه ده خون (وهیج حسابییکیان بۆ ناکن).

20 وه سهروهت و سامان و ممال و داراییان زور زور خوش دهویت
(به بی گوی دانه حه رام و حه لال).

21 دهست هه لگرن له و کارانه تان (هه روا ناچیته سه ر بۆ تان)
چونکه کانتیک دیت که زوی دهه و ژنریت و وورد و خاش ده بیت
(وشاخه کان له گه ل زوی به کسان ده کرین).

22 له پوزی دواپی دا پهروهردگارت دیت (هاتنیک که شایسته ی
خوای گه وره به، بۆ موحاسبه کردن و قه زاوهت له نیوان خه لکیدا)
ههروهه فریشته کانیش پۆل پۆل دین.

23 له و پۆزه دا شاگری نۆزه ده هینریت و نیشان ده دریت، جا
ناده میزاد له و پۆزه دا هه چی کرده وهی خویه تی بیری ده که ویتسه وه،
به لام نه و بیری کردنه وه به چه سوونیکه هه به؟ (بیغه مبه ر
ده فه رمویت: نه و پۆزه نۆزه ده هینن که حه فتا هه زار ره شمه ی
هه به، له گه ل هه ر شه مبه یکدا حه فتا هه زار فریشته پای ده کیشیت،
نیامی موسلم نه م فه رموده ی پویا بهت کره وه).

24 بیباوه و ده لیت: خۆزگه بۆ نه م زیانه م شتیکم
له کار و کرده وهی چاکه پیش خۆم بختایه.

25 له و پۆزه دا خوای گه وره سزایه کی وای (بیباوه پان) ده دات
که س ناتوانیت سزای ناوا بدات.

سُورَةُ الْفَجْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْفَجْرِ ۱ وَيَالِ عَشْرِ ۲ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ۳ وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ ۴
۱ هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِذِي حُمْرٍ ۵ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ۶
۶ إِرَامَ بَنَاتِ الْعِمَادِ ۷ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِنْهَا فِي الْبَلَدِ ۸
وَتَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ۹ وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ۱۰
الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبَلَدِ ۱۱ فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ ۱۲ فَصَبَّ ۱۳
عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ۱۴ إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ۱۵ فَأَمَّا ۱۶
الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْنَلَهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ۱۷
۱۷ وَأَمَّا إِذَا مَا ابْنَلَهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهْنَنِ ۱۸
كَلَّا بَلْ لَأَكْثُرُونَ الْيُسُوفَ ۱۹ وَلَا تَخْشَوْنَ عَلَى طَعَا ۲۰
الْيُسُوفِ ۲۱ وَتَأْكُلُونَ الثَّرَاتِ أَكْلًا لَمًّا ۲۲
وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ۲۳ كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا ۲۴
دَكًّا ۲۵ وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ۲۶ وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ ۲۷
بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَبُدُّكُمْ إِلَّا نَسْنُ وَأَنْ لَ الْذَّكَرَى ۲۸

سورة تي الفجر

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان .

- 1 سویند به بهر به بان (یان به بهر به یانی پوزی جه ژنی قوربان).
- 2 وه سویند به ده شهوی به که می مانگی ذی الحجة.
- 3 وه به هه موو شتیکی جووت و تاک (یان مه به ست به جووت پوزی به که م و دووه می ایام التشریقه که په له کردن تیایدا دروسته، و به پوزی تاکیش مه به ست پی پوزی سیه می ایام التشریقه).
- 4 وه به شه وگار کانتیک که تی ده په ریت.
- 5 نایا نه مانه ی که سویندی پیخورا شایسته ی سویند پیخواردن نین لای که سانی ژیر و خاوهن هوش.
- 6 نایا نابینیت پهروهردگاری تو چی کرد به گه لی عاد (خوای گه وره به ره شه بابی به هیز له ناو ماله کانی خویاندا له ناوی بردن).
- 7 (نیرم ناویکی تری عادی به که مه، یان ناوی باپیری عادی به که مه)، که خاوهن پایه ی بهر ز و خانوو گوشکی ستوندار بوون.
- 8 له هیج شار و شوینیکدا نمونه ی کژشک و ته لاری گه وره و بهر ز یان دروست نه کرابوو.
- 9 وه نایا نه زانینوو پهروهردگارت چی کرد به گه لی سه موود (کانتیک که ییاخی بوون)، نه وانه ی له نیو شیو و دۆله کاندا تاشه بهر دیان ده بری و خانوویان لی دروست ده کرد.

26 وه هیچ که س ناتوانیت که له پچه وکوت وزنچیری که س بکات وک خوای گوره .

27 به باوه ردار دهوترتیت له سه ره مه رگدا : نهی ده روون و نه نفسی نارام .

28 بگه پیره وه بق لای پهروه ردارگارت به شیوه یه ک تق له و پارزیت و نه ویش له تق رازیه .

29 بجوره ناو پیزی بهنده چاک خواناسه کاشمه وه .

30 وه بجوره ناو بهه شه که مه وه (بهه تا هه تایی) .

سورتهی البلد

به ناوی خوای به خشنده ومیهره بان .

1 سویند بهم شاره (که مه که که به) .

2 له کاتیکدا که تق نیشته جیتی له م شارهدا (واته نه م شاره به نیشته جیتی تق تیایدا زیاتر خاوه ن پیز تریوو) .

3 وه سویند به باوک وپوله که سی (به شادم و نه وه کانی، بهه موو باوک وپوله یه ک گیان له بهران، نه مهش به لگه یه له سه ره گوره ی دهسه لاتی پهروه ردارگارت له پرۆسه ی زیاد کرنی نه وه کانی مرقوف و گیانه به راندا) .

4 سویند به وانه، نیعه شاده میزادمان دروست کردوه که هه همیشه له هه ول و ناره حه تی وره نهج دایه .

5 تاییا شاده میزاد و ده زانیت هیچ که س دهسه لاتی نابیت به سه ریدا (هه ره بهر نه وه یه که یاخی ده بیت) ؟ .

6 نه و یاخی بوانه به شانازیوه ده لاین : پار وپولتیکی زۆم سه رف کرد (له درایه تی موحه مه د ویا نه گوازه که یدا) .

7 تاییا و ده زانیت که س چاری لی نیه و نه بیینیوو ه (که نه و مال ی چون پهیدا کردوه و چویش سه رف کردوه) .

8 تاییا نیعه نوو چاوری (ریگ وپیک وچوانمان) پی نه به خشیوو ه ؟ .

9 هه ره ها زمانیک و نوو لیو (بق قسه وگفتوگۆ کردن) ؟ .

10 وه تاییا ریگای چاک وریگای خراپمان بق روشن نه کرده ته وه و نیشانمان نه داوه ؟ .

11 که چی زۆیه ی خه لکی نه یا نتوانیوه به سه ر کۆسه کاندایا زال بین وریگای به خته وه ری بگرته بهر .

12 جا تق چووزانیت (نه ی موحه مه د چووزانیت) نه و کۆسپانه کامانه ن ! .

13 نازا کردنی بهنده وکۆله یه .

14 یان خواردن داننه به هه ژاران له پۆزانی قات و قسری و برسیه تیدا .

15 به تاییه ت بهه تییوکی خزم و نزیکی خۆت .

16 یان به هه ژارانیکی په ک که وته و که نه فت .

17 پاشان له و که سانه بیت که باوه رپیان هیناوه و نامۆژگاری یه کتر ده کن به نارام گرتن له سه ره بیروباوه ره که یان، وه ره وه ها نامۆژگاری یه کتریش ده کن به به زه یی و میهره بانی له نیوان

خویان و خه لکیشدا .

يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٦﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابُهُ أَحَدًا ﴿٢٧﴾ وَلَا يُؤْتِيهِمْ نَفَقَةً أَحَدًا ﴿٢٨﴾ يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمَطْمَئِنَّةُ ﴿٢٩﴾ ارجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مُّرضِيَةً ﴿٣٠﴾ فَأَدْخِلِي فِي عِبْدِي ﴿٣١﴾ وَأَدْخِلِي جَنَّتِي ﴿٣٢﴾

سُورَةُ الْبَلَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أُمْسِيهِمْ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾ وَأَنْتَ حَلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿٢﴾ وَوَالِدٌ وَمَوْلِدٌ ﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ أَلَيْسَ أَنْ يَحْسَبَ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ﴿٥﴾ يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا لَبَدٌ ﴿٦﴾ أَلَيْسَ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ﴿٨﴾ وَلِسَانًا وَشَفْهَتَيْنِ ﴿٩﴾ وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ﴿١٠﴾ فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ﴿١١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ﴿١٢﴾ فَكُرْبَةُ رَبِّهِ ﴿١٣﴾ أَوْ إِطْعَمْنَا فِي بؤرٍ مَسْجُورٍ ﴿١٤﴾ نَبِيْمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ﴿١٥﴾ أَوْ مَسَّ كِنَاذًا مَرْبُورٍ ﴿١٦﴾ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَوَّصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَّصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ﴿١٧﴾ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا شَاءُوا بِئْسَ مَآبًا مَّرْجُوعًا ﴿١٩﴾ عَلَيْهِمْ نَارُ مُؤَصَّدَةٍ ﴿٢٠﴾

سُورَةُ الشَّمْسِ

18 ئانه وانسه ی که شه سقیفه تانه یان تیدا به یارانی دهسته ی پاستن (که به خته وه رن و خوای گوره لییان رازیه) .

19 نه وانسه شی که بیباوه رپیون به به لگه و نیشانه کانی نیعه نه وانه کۆمه له ی دهستی چه پی به د فه ر و دۆزه خین .

20 ده رگای ناگریگی گوره یان له سه ر داخراوه .

سورتهی الشمس

به ناوی خوای به خشنده ومیهره بان .

1 سویند به خۆر وپووناکیه که ی .

2 وه سویند به مانگ که دوا به دوا ی نه و هه لیت .

3 وه سویند به پۆزگار کاتیک که خۆر ده ره خات .

4 وه سویند به شه و کاتیک که خۆر داده پۆشیت .

5 وه سویند به ئاسمان و به و زاته ش که دروستی کردوه .

6 وه سویند به زهوی و به و زاته ش که رای خسته وه له هه موو

لایه که وه .

7 وه سویند به ده روونی شاده میزاد و به وزاته ی که دروستی

کردوه به پیکوپیک .

۱۵ (خوای گه وره ئابو و شیوه یه لی تکردن) وه هیج ناترسیت له پاشه پۆزی ئەم تۆله سه ندنه وه (له و گه له سه مکاره).

سوره تی الیل

به ناوی خوای به خشنده ومیهره بان.

- 1 سویند به شه و کاتیك كه زهوی داده بۆشیت.
- 2 وه به پۆژر کاتیك كه پووناك ده بیته وه.
- 3 وه سویند به و زاتهی كه نیر ومی دروست کرده.
- 4 بئوگومان ههول و کوششی ئیوه جئورا و جئوره و چه ند شیوازیکه (هه تانه چاکه کار وه هه شتانه خراپه کار و بیباوه په).
- 5 ئەمجا ئەوهی که مال و سامانی بیه خشیت (له پینا و خوا) و یاریزکار و خواناس بیت.

6 وه باوه پی تهواوی هه بیت به به لئینه کانی خوای گه وره (به وهی له به رامبه ر به خشیانی ماله که بیدا پاداشتی ده داته وه به به هشتی به رین و فراوان).

- 7 ئەوه هه ر زوو ریگای چاکه و چاکه کاری بۆ ئاسان ده که بین (که سه ره نجامی چوونه به هه شته).
- 8 به لام ئەوهی پۆژ و چرووک و په زیل بیت و خوی بینیا ز بزانییت (به رامبه ر به په حمی خوای گه وره).
- 9 وه باوه پی نه بیت به پاداشتی چاکتر و باشتر لای خوای گه وره (یان به به هه شت).
- 10 ئەوه هه ر زوو ریگای خراپه و تاوانی بۆ ئاسان ده که بین (که سه ره نجامی چوونه دۆزه خه).

11 ئەو کاتهش که ده مریت و له گۆر ده نریت مال و سامانی هیج سوویدیکی پی ناگه به نیت.

12 به راستی پوونکرده وه و پینمونی کردنی ریپازی راست له سه ر ئیمه یه.

13 وه هه ردوو دونیا که، چی ئەم دونیا به که ئیستا تئیدا ده ژین و چی دونیا بهی نواری ژیش هه ر مولکی ئیمه یه و بۆ ئیمه یه.

14 جا من (له سه ر زمانی پیغه مبه ره که مه وه) ئیوه م ناگادار کرده وه و ترساندنن به ناگریگی زۆر بلنسه دار.

15 که سه ناچیته ناو ئەو ناگه وه که سانی سه ر که ش و یاخی و خوانه ناس نه بیت.

16 ئەو که سه ی که باوه پی نه هینا و نیمان و ئیسلامی به درۆ زانی و پشتی هه لکرد له به رنامه ی خوا.

17 به لام که سانی پاریزکار و له خواترسی لی دور ده خریته وه.

18 ئەو که سه ی که مال و سامانی (له پینا و خوا) ده به خشیت و به و کاره ی دل و ده روونی پاک ده کاته وه له خراپه و تاوان.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ۝۱ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ۝۲ وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا ۝۳
وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ۝۴ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ۝۵ وَالْأَرْضِ وَمَا طَرَاهَا ۝۶
وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ۝۷ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ۝۸ قَدْ
أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ۝۹ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ۝۱۰ كَذَّبَتْ ثَمُودُ
بَطْعُونَهَا ۝۱۱ إِذْ أَنْبَعَتْ أَشْقَاهَا ۝۱۲ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ
نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ۝۱۳ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ يَدِّيهِمْ فِسْوَنَهَا ۝۱۴ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۝۱۵

سُورَةُ اللَّيْلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ۝۱ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ ۝۲ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ۝۳
إِنْ سَعَيْكَ لُشَّىٰ ۝۴ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ۝۵ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ۝۶
فَسَنِيْرَهُ لِلْإِسْرَىٰ ۝۷ وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ ۝۸ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ۝۹
فَسَنِيْرَهُ لِلْعُسْرَىٰ ۝۱۰ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ ۝۱۱ إِنَّ عَلَيْنَا
لَلْهُدَىٰ ۝۱۲ وَإِنَّ لَنَا الْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ۝۱۳ فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ۝۱۴

8 ئەمجا ئیلهامی بۆکرد بۆ ناسینی خراپه و تاوان و چاکه و خواناسیان (واته خیز و شه پی بۆ پوونکرده وه و نیشانی دا چی چاکه به بیكات و چیش خراپه خۆی لی دور بگریت).

9 سویند به هه موو نه وانه به راستی پزگاری بوو، سه رفراز بوو ئەوهی که ده روون و نه فسی خۆی پاک کرده وه له تاوان و گوناوه.

10 وه به راستی ئەوهی که ده روون و نه فسی خۆی به گوناوه و تاوان ئالوده کرد نا ئومید بوو.

11 گه لی سه موود به هۆی سه ر که شی و یاخی بوونیا نه وه، بروایان به پیغه مبه ره که یان نه هینا.

12 کاتیك كه خراپترین که سیان هه ستایه وه (بۆ سه ر پیرینی و وشتره که).

13 ئەمجا پیغه مبه ر ی خوا - صالح عَلَيْهِ السَّلَام - پیتی ووتن : واز بهینن له م و وشتره ی خوا و تۆره ئاوی بدن با له تۆره که ی خۆی بخواته وه.

14 که چی (ئو گه له سه مکاره) بروایان به هه ره شه کانی ئەو پیغه مبه ره نه کرد و وشتره که یان سه ر پیری، ئەمجا په ره ردگاریان به هۆی تاوان و گوناوه کانیانه و سه زای سه ختی به سه ردا پشتن و ولاتی کاول کردن و له گه ل خاکدا یه کسانی کردن.

۱۹) وه هيج كه سيك چا كه يكي به سر نه مه وه نيه تا نه م له بری نه وه پاداشتی بداتوه.

۲۰) به لكو نه ما مه به سستی ره زامه ندی په روه ردگاری به رز وبلندیه تی.

۲۱) سویند بیت به خوا نه و كه سهی و ایبت له پاشه بؤژدا رازی ده بیت (له میهره بانو و پاداشتی خوی گوره).

سوره تی الضحی

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان.

بوخاری و موسلیم پر وایه تیان کردوه له جو نهیدی کوپ سوفیانه وه كه ده لیت : پیغه مبه ر بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ دوو یان سنی شهو هه لئه ده ستا كه شهو نوژی بگا، نه وسا نافر ه تیك هاتو ووتی : نهی موحه مد نومیده وارم شه یانه كه ت وازی لیهینا بیت، دوو یا سنی شهو نابیمن نزیکت بکه ویتوه، به و هویه وه خوی گوره نه م سوره ته ی نارد خواره وه : —

۱) سویند به کاتی چی شه نگا و.

۲) وه سویند به شهو کاتیك كه نارم ده گرت و به تاریکی به که ی هه موو شتیکی داپوشی وز رنگایه وه.

۳) (نهی موحه مد) په روه ردگارت وازی لی نه هینا ویت و زویر نه بووه لیت (وه كه نه وهی بیبا وه په کانی قوره یش گومان ده بن).

۴) بیگومان ژبانی نوا بؤژ چاکتر ویا شتره بؤ تو له ژبانی دونه ا.

۵) له مه و نوا په روه ردگارت نه وه نده نازو و نیعمه ت پی سئ ده به خشیت كه رازی ببیت پی (هه ره له فه تی مه ککه وحه وزی كه وسه ر و شه فاعه تی بؤ نومه تی و به خشینی مقام المحمود و ...).

۶) نایا په روه ردگارت تزی نه بیینی به هه تیووی و ده روه وی لیکردیته وه وحه واندی بیته وه.

۷) وه نایا پی شتر سه رگه ردان نه بوویت (به وهی هیجت نه نه زانی له باره ی شه ریعت و شاین و نیسلامه وه) كه چی په روه ردگار هیدایه تی دایت وریتمونی کردیت (و کردیته به کورتا پیغه مبه ری خوی).

۸) وه نایا نه بیینیته به هه ژاری و نه داری، نه مچا مال و سامانی پی شه خشیت و ده وله مه ندی کردیت؟

۹) كه واته توش نهی موحه مد بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ هه تیوو مه چه وسینه روه قاریان لیتمه گره (چونكه توش هه تیوو بوویت خوی گوره هه واندی بیته وه).

۱۰) هه روه ها هه لئه شاخی به پوی سوالگر و نه وه ژاران هی داوی یارمه تی ده کن.

۱۱) به لكو له به رامبه ر نازو نیعمه ته کانی په روه ردگارتا شوگر و سوپاسی بکه و یاسیان بکه (كه گه و ره ترین نیعمه تی بؤ تو پیغه مبه رایه تی بوو).

لَا يَصْلِيهَا إِلَّا الْأَشْقَى **۱۵** الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى **۱۶** وَسَيَجْزِيهَا **۱۷** الْأَلْفَى **۱۷** الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى **۱۸** وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ **۱۹** نِعْمَةٍ تُجْزَى **۱۹** إِلَّا إِلَّا بِإِغْيَاءٍ وَجْهِ رِيءِ الْأَعْمَى **۲۰** وَسَوْفَ يُرْضَى **۲۱**

سُورَةُ الضُّحَى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى **۱** وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى **۲** مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَاقَلَى **۳** وَالْآخِرَةَ خَيْرَ لَكَ مِنَ الْأُولَى **۴** وَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى **۵** أَلَمْ يَجِدَكَ يَتِيمًا فَآوَى **۶** وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى **۷** وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى **۸** فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ **۹** وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ **۱۰** وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ **۱۱**

سُورَةُ الشَّرْحِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ **۱** وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ **۲** الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ **۳** وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ **۴** فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا **۵** إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا **۶** فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ **۷** وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ **۸**

سوره تی الشرح

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان.

۱) (نهی موحه مد بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) نایا دن و ده روون و سینه مان بؤ ئاسوده و گوشاد نه کردیت (تا وه کو ئاماده بیت بؤ وه رگرتی پیغه مبه رایه تی و بانگه وازی نیسلام).

۲) وه نایا باری گران و قوورس مان له سه ره لئه گرتیت (به و مانایه ی خوی گوره له گوناه ی پاش و پیشت خو ش بوو).

۳) نه وهی كه پشتی قوورس گران کرد بوویت.

۴) وه نایا ناو و ناوبانگی تومان به رز نه کرده وه (به شیوه یه ك ناوت كه له گه ل ناوی خوی گوره دا بهیتریت له کاتی شایه توماند).

۵) به راستی له گه ل هه موو ته نگانه و نه هاهمه تی و ناخوشیه کدا ئاسانی و ئاسوده یی هه رده بیت.

۶) به راستی دیسانه وه له گه ل هه موو ته نگانه و نه هاهمه تی و ناخوشیه کدا ئاسانی و ئاسوده یی هه رده بیت.

۷) جا کاتیك له کارتیکی خیر بوویت وه (واته نه گه ره له نوژی یان له گه یاندنی بانگه وازی یان له تیکوشان بوویت وه) خو ت ماندوو بکه به کارتیکی خیری تره وه.

7 جا (ئەي ئادەمیزاد که تو زانیت خوای گەوره له جوانترین شیۆه دا دروستی کردیست، وه گەر باوه پش نه هینیت جیگات جینه کانی ژیره وهی نۆزه خه) ئیتر چی و له تو دهکات بیباوهی بیت به پۆژی دواپی و پیداشت دانوه؟

8 وه ئایا خوای گەوره چاکترین و باشترین فه رمانه پواو و داده وهی هه موو فه رمان په واکان نه؟

سورتهی العلق

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان.

ئهم سورته ته یه که مین سورته تیکه که دابه زیوه بق پیغه مبه ری خوا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

1 (ئەي موحه مد) بخویننه به ناوی په روه رداگارت هوه، ئەوهی که هه موو شتیکی دروست کردوه.

2 ئاده میزادی دروست کردوه له پارچه خوینیکی مییو (پیش ئەوش دلۆپیک ئاو بووه).

3 بخویننه به ناوی په روه رداگارت هوه که له هه موو کهس به خشنده تر و میهره بانتر و به پزیزتره.

4 ئەو په روه رداگاره ی که ئاده میزادی فیتری زانست و زانیاری کرد بهۆی پینوسه وه.

5 ئاده میزادی فیتری شتانیگ کرد که پیشتر نهیده زانین.

هۆی دابه زینی ئایه تی (6 تا 18) ئیمامی موسلیم و تورموزی له عه بدوللای کورپی عه باسه وه دهگیزیت هوه که ده لئیت: پیغه مبه ری

خوا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ نوژیی ده کرد، ئەبوجه هلیش هات ووتی: من پیم نه ووتی نابی نوژیی که یه؟ پیغه مبه ریش بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ لای کرده وه و لئیی توپیوو

و پیدیا هه لشاخا، ئەبوجه هلیش ووتی: بیگومان تو ده زانیت که من له م شارهدا له هه موو کهس کۆر و کۆمه لم زیاتره، بهو هۆیه وه خوای

گه وه ئهم ئایه تانه ی دابه زاند، عه بدوللای کورپی عه باس ده لئیت: والله ئەگەر بهاتایه کۆر و کۆمه له که ی بانگ بکردایه فریشته زه بر

به ده سته کان ئەویان سزا ئەدا و قوله یان لی ده سهند.

6 نه خیر (له گه ل ئەو هه موو پزیز و چاکه دا که خوا به خشیویه تی به ئاده میزاد) که چی ئاده میزاد یاخی و سه رکه ش ده بیست

و بیباوه پی دهکات.

7 کاتیگ خۆی به دهوله مهندی بینی و سه روه ت و سامان و دارایی تۆری هه بیست.

8 به راستی (ئەي موحه مد) گه پانه وهی (پاش مردن و زیندوو بوونه وه) هه ر بۆلای په روه رداگارت ه.

9 ئایا بینیت ئەو که سه ی که دهغه و جله و گه بری کرد (مه به ست پیی ئەبوجه هله).

10 له وه بنده یه ی کاتیگ که نوژیی کرد (مه به ست پیی پیغه مبه ری خوایه بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ).

11 پیم بلی ئەگه ر ئەو (به بنده نوژیی خویننه مه به ست پیی پیغه مبه ری خوایه بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ) له سه ر پزایی هیدایه ت وهه ق بیست.

سورتهی التین

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَالَّذِينَ وَالرَّيْثُونَ ۱ وَطُورِ سِينِينَ ۲ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۳ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۴ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۵ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۶ فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدَ بِالذِّكْرِ ۷ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ۸

سورتهی العلق

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

أَقْرَأَ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۱ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۲ أَلَمْ يَكُنْ أَكْرَمًا ۳ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۴ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۵ كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَن لَّفَاسِقٌ ۶ أَنْ رَأَاهُ اسْتَغْنَى ۷ إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَى ۸ أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَى ۹ عَبْدًا إِذَا صَلَّى ۱۰ أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَّمَ هَدًى ۱۱ أَوْ أَمَرَ بِالْقَوَىٰ ۱۲ أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۱۳ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ۱۴ كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْهَ لَنْتَفَعًا بِالْأَنفُسِ ۱۵ نَاصِبًا كَذِبًا خَاطِبًا ۱۶ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۱۷ سَدِّعَ الزَّبَانَةَ ۱۸ كَلَّا لَا تَطْعَمهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۱۹

8 وه ته نها له په روه رداگارت بپا پزیره وه (چونکه هه ر ئەوه دئیت به ده م داخوایه کانه وه).

سورتهی التین

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان.

1 سویند به هه نجیر و زه بیتون.

2 وه سویند به کتوی طوری سینا (که خوای گه وه گفتوگۆی له گه ل موسی پیغه مبه ر - عَلَيْهِ السَّلَام - له وی کرد).

3 وه سویند به م شاره ئارام و بی ترسه (که مه به ست پیی شاری مه که یه).

4 سویند به هه موو ئەوانه ئاده میزادمان له سه ر جوانترین شیۆه و شیۆاز دروست کردوه (که جیامان کردوه ته وه له هه موو مه مخلوقاتی تر).

5 (پاشان که باوه پی نه هینتا) گیزامانه وه بق نزمترین پله ی ئاژه لی، له خواری خواره ون له پله و نرخدا (یان به واتای ئەوه ی گیزامانه وه بق ژیری ژیره وه ی پله کانی نۆزه خ).

6 جگه له وه که سانه نه بیست که باوه پشان هیناوه و کارو کرده ی چاکه یان ئەنجامداوه، ئانه وانه پاداشتی نه بپاوه یان بق ئاماده کراوه.

12 یان فرمان به به پاریزکاری وخواناسین بکات (نایا پیاوینکی تاوا ههقه پیژی لی بگریت؟ یان پیی لی بگریت وئهشکه نهج بدریت ونه هیلریت نویژه کانی بکات)؟

13 ئه ی نایا نه گهر کابرای خوانه ناس (مه به سست پیی نه بوجهله) بهرنامه ی خودا به درۆ بزانیت وپشتی تی بکات.

14 نایا نازانیت که خوی گه وره ده بیینیت (وئاگاداری گوفتار وکرداریه تی)؟

15 نه خیر وانیه (سویند به خوا) نه گهر وازنه مینیت به قژی پییسی سه ری پاید هکتشین (بو ناو ئاگری دۆزه خ).

16 پییشه سه رتیکی درۆنی خه تاکار.

17 ده ی با ئه و (ئه بوجهله) کۆر وکومه لی خۆی بانگ بکات.

18 ئیمه ش بانگی فریشته کانی ده رگاوانی دۆزه خی بق ده که یین که کومه ئیکی زه بر به ده ستن (تا له دۆزه خی توند بکه ن).

19 نه خیر (ئه ی موحه مد) به گوئی ئه و که سانه مه که ویه ده وام به له سه ر کپنوش بردن ونویژکردنی خۆت {کر}.

سوره تی القدر

به ناوی خوی به خشنده ومیهره بان.

1 بیگومان ئیمه قورئانمان دابه زانندوه له شه ویتی به پیژ و به فهدا (قورئانی پیژ هه مووی به یه کجار له شه وی قه درا له - لوح المحفوظ - وه دابه زی بق ئاسمانی دونیا، دواتر له ئه ویوه به ماوه ی بیست و سی سال و به به ش به ش جویره ئیل دابه زاند بق پیغه مبه ری خوا سوره القدر، لیله القدر ده که ویتته ده شه وی کوتای مانگی رهمه زانه وه، به لام زانایان جیاوازن له دیاری کردنی ئه و شه وه دا).

2 تو جوزانیت (ئه ی موحه مد) شه وی قه در چی به .

3 کار وکرده وه ی خیر له و شه وه دا وزیندووکردنه وه ی به ئه ندازه ی هه زار مانگ خیری هه یه .

4 له و شه وه دا فریشته کان که جویره ئیلیشیان له که له دابه به فه رمانی په روه رگاریان داده به زنه خوارئ بق جیبه جیکردنی ئه و فه رمانانه ی که بۆیان دیاری کراوه له لایه ن خوی گه وره وه، به جۆره ها فه رمان وکار (وهک ئاماده بوونی کۆر و مه جالیسی ذکر وشه و نویژ وقورئان خویندنی باوه رداران).

5 ئه و شه وه تا هه له هاتی شه به قی به یانی کاتی ناشتی و سه لام ودرود و ره حمه ته (بق به نده کانی خوا، به شتیوه یه که ده سته یه که له فریشته کان دین وده سته یه کی دیکه ده رۆن تا سپیته ده به یانی هه لدیت).

سوره تی البینه

به ناوی خوی به خشنده ومیهره بان.

1 ئه وانسه ی که بیباوه ب بوون له خاوه ن نامه کان (جوله که وگاوه رکان) وله بت په رسته کان، ده ستیان هه له گرت له بیباوه ری خۆیان هه تا ئه و کاته ی به لگه ی بوون وئاشکریان بۆهات (ده رباره ی کوتا پیغه مه ر).

سوره القدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۚ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۚ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۚ نَزَّلُ الْمَلَائِكَةَ وَالرُّوحَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ۚ سَلَّمَ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

سوره البینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُتَفَكِّرِينَ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۚ رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يُلْقُوا صُحُفًا مُطَهَّرَةً ۚ فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ۚ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۚ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيمَةِ ۚ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَٰئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۚ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۚ

2 که ئه ویش پیغه مبه ریکه له لایه ن خاوه نامه ونوسراو کتیبی پاک و بیگه رد (قورئان) یان به سه ردا ده خوینیتیته وه .

3 چه نده ها نووسراو په یام و (سوره تی) پپ له پینمونی به نرخی تیدابه .

4 خاوه ن نامه کان (ده رباره ی پیغه مبه ریتی موحه مد سوره البینه) جیاوازیان تی نه که وت، دای ئه وه نه بیته که به لگه ی بوونیان بۆهات ده رباره ی پیغه مبه ر سوره البینه (ئه وکاته بوون به دوو ده سته وه کومه ئیکیان باوه ریان هینا وکومه ئیکی تریش له به ر حه سوودیان باوه ریان نه هینا).

5 له که له ئه وه شدا فه رمانیان پی نه کرابوو جگه له وه نه بیته که خوا په رستی بکه ن به پاکی و دلسۆزی ملکه چی ئه و بن و خۆیان به دوور بگن له هه موو بیروباوه یکی خوار و خییج ونویژه کانیان بکه ن زه کاتی مال و داراییان بدن، ئا ئه وه به به راستی ئابنی راست و دروست وپایه دار.

6 بیگومان ئه وانسه ی بیباوه ب بوون له خاوه ن نامه کان (گاوه ر و جوله که) وبت په رسته کان به هه میشه یی ده مینتته وه له ئاگری دۆزه خدا، ئا ئه وانسه ن خرابترینی هه موو مه مخلوقات (چونکه ریگی راستیان بق بوون بویه وه که چی یاخی بوون و باوه ریان نه هینا).

۴ لهو پوژدها زهوی بهسرهات وههواله کانی خوی ده گنریتته وه (وخوی گوره ده بیینتته گۆ تاوه کو شاهیدی بدات له سر نه و کسانه ی که چاکه وخرابه یان له سر کردوه).

۵ نهویش بههوی نه وهی که به پروه ردگار و وحی وه فرمانی پیکردوه بهو له رزینه وه و یومه له رزه به (چونکه له خویه وه ناتوانیت هیچ شتیک بکات).

۶ لهو پوژدها خه لکی به پهرش و بلاوی له گۆره کانیا ن درده چن به ره و گۆره پانی لیپرسینه وه بۆنه وهی کردوه کانیا ن نیشان بدریت.

۷ جا نه وهی به نه ندازه ی گه ردیله یه ک چاکه ی کردبیت پاداشته که ی ده بیینتته وه.

۸ وهه ره که سیش به نه ندازه ی گه ردیله یه ک خرابه ی کردبیت سزاکه ی ده بیینتته وه (مه گه ک سیک نه بیت خوی گه وه لیبخوش بیت وچاویوشی لی بکات).

سورته العاديات

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان.

۱ سویتند بهو نه سپانه ی به تاو ورا ده دن له گۆره پانی تیکوشاندا وده پرمینن چون پرمه یه ک.

۲ وه سویتند بهو نه سپانه ی له کاتی تاو داندن بق سر دوژمن نالی سمه کانیا ن به توندی نه دن له به رد و ساگر و بزیسه که هه لده سینن.

۳ نه مها بهو نه سپانه ی که له به ره به یاندا هیرش ده به ن.

۴ بهو کاره یان ته پ و توژ هه لده سینن به پروی دوژمناندا.

۵ لهو کاته دا خویان ده که ن به ناوچه ره گه یاندا.

۶ (سویتند بهه مو نه وانه) بیگومان ناده میزاد له به رامبه ر په ره ردگاریدا سیله یه و سوپاس گوزار نیه.

۷ وه به راستی ناده میزاد خوی شاهیده له سر نه و کاره ی که سوپاسی خوا ناکات له سر نیعمه ته کانی.

۸ بیگومان ناده میزاد زور سه روه و سامان و مال و دارایی خوش ده ویت.

۹ نایا نه و که سانه نازانن چیا ن به سر دیت کاتیک که له ناو گۆره کان زیندو کرانه وه (واته نازانن که خوی گه وه موحاسبه یان له گه لدا ده کات).

جَزَأُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱ إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ۲ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ۳ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ۴ يَوْمَئِذٍ تُخْبِرُهَا أَنَّ رَبَّكَ آوْحَىٰ لَهَا ۵ يَوْمَئِذٍ يُصْدِرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا ۶ لِيُرَوْا أَعْمَلَهُمْ ۷ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ۸ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۸

سُورَةُ الْعَنَّاٰبِیٰتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱ وَالْعَدِيْبَاتِ صُبْحًا ۲ فَأَلْمُورِيْبَاتِ قَدْحًا ۳ فَالْغِيْرَاتِ صُبْحًا ۴ فَالْمُرْدِيْبَاتِ نَفْعًا ۵ فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ۶ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ۷ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۸ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيْدٌ ۹ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثَ رَمًا فِي الْقُبُوْرِ ۱۰

۱ وه به راستی نه وانه ش که باوه بیان هینا وکار وکرده وهی چاکه یان نه نجمادا، هه نه وانه ن پاکترین وچاکترین مه مخلوقات. ۲ نه وانه پاداشتیان لای په ره ردگاریان بهه شتانیکی هه میسه یی یه، که له ژۆریانه وه چه ندین جوگا وئاو پرویار ده پوات و تیده په ریت، نه وانه لهو بهه شتانه دا بهه میسه یی ویه کجاری ده میننه وه، به شیوه یه ک خوی گه وه لییا ن رازیه و نه وانیش له خوی گه وه رازین، نا نه مه بق که سیکه که له په ره ردگاری ده ترسیت.

سورته الزلزلة

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان.

۱ کاتیک زهوی زور به توندی که وته له رزین و جوله جوله و یومه له رزه به هیزه که ی بق پیشهات.

۲ وه زهوی هه رچی باری گران و قورسی خوی هه بو (له مردوان وکانزاکان وشتی تر) فرقی دایه ده ره وه.

۳ ناده میزاد (لهو پوژدها) ده لیت : نه وه چیه زهوی بق وای لی به سر هاتوه !؟

۱۰ و همه رچی نهینی و پز و نیاززی ناو دله کانه ناشکرا کران.
 ۱۱ به پاسستی په روه ردگاربان له و پۆژهدا ناگادار و زانایه به ته وای کار و کردوه و گوفتاریان.

سوره تی القارعة

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان.

۱ پۆژه پاچله کینه ره که (ناویکه له ناوه کانی پۆژی دواپی).
 ۲ چ پۆژیکی پاچله کینه ره!
 ۳ (ئه ی موحه مه د) تۆ چوزانیت پۆژی داچله کینه ره چی به.
 ۴ پۆژیکه هه موو خه لکی وه ک په پوله ی په رشو بلاو و په راگه نده ی لیدیت.
 ۵ وه شاخ و کینه کانش وه ک خوری شیکراویان لیدیت و ده چن به ه وادا.

۶ نه مجا نه و که سه ی له و پۆژهدا تایی ته رازووی کردوه (چاکه کانی) قوورس بیت.

۷ نه وه له ناو ژبان و گوزه رانیکی خوشی و ده بیت که پیی پازیه.

۸ به لام نه و که سه ی تایی ته رازووی (چاکه کانی) سووک بیت.

۹ نه وه جیگا و مه ئوای (هاویه) ناگری دۆزه خ ده بیت (خوای گوره به - ام - دایک ناوی دۆزه خی بردوه له بهر نه وه ی ناگری دۆزه خ وه دایک باوه ش ئو و گوناهاپارانه ده کاته وه).

۱۰ (ئه ی موحه مه د) تۆ چوزانیت هاویه چی به.

۱۱ (هاویه) ناگریکی زۆر گه رمی هه لگیرساوه.

سوره تی التکائر

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان.

۱ شانازیبیتان به زۆری سه روه ت و سامان و مال و داراییه وه، ئیوه ی بی ناگا کردوه (له خواناسی و ببرکردنه وه له پۆژی دواپی).

۲ تا نه و کاته ی که ده مرین و ده خرینه ناو گۆزه وه (واته تا نه و کاته ی که مردن په خه تان ده گریته و ده خرینه ناو گۆزه وه واز له کۆکردنه وه و شانازی کردن به سه روه ت و سامانه وه ناهینن).

۳ وامه کهن، چونکه له مه و لا ده زانن (که چ زیانیکتان کردوه).

۴ دووباره وامه کهن، چونکه له مه و لا ده زانن (که چ زیانیکتان کردوه).

وَحْصِلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۱۰ وَإِنَّ رَبَّهُم بِيَوْمٍ ذَٰلِكَ لَخَبِيرٌ ۱۱

سُورَةُ الْقَارِعَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ۱ الْقَارِعَةُ ۲ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ۳
 ۴ يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُورِ ۵
 ۶ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ۷ فَأَمَّا
 ۸ مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۹ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۱۰
 ۱۱ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ۱۲ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ۱۳
 ۱۴ وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَةٌ ۱۵ نَارُ حَامِيَةٍ ۱۶

سُورَةُ التَّكْوِيْنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ۱ أَلَمْ نَكْمِلكُمُ التَّكْوِيْنُ ۲ حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ۳
 ۴ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۵ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۶
 ۷ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ ۸ عِلْمَ الْيَقِيْنِ ۹ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيْمَ ۱۰
 ۱۱ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عِيْنَ الْيَقِيْنِ ۱۲ ثُمَّ لَتَسْتَلْمَنَ بِيَوْمٍ ذَٰلِكَ عَنِ النَّعِيْمِ ۱۳

۳ نه خیر وانیه نه گه ره تان زانی به زانینی دنیایی ویه قین (بیگومان وازتان له و خۆهه لکیشان و بیباوه په تان ده هینا).

۴ سویند به خوا بیگومان دۆزه خ ده بینن.

۵ دووباره سویند به خوا دنیابن که به چاوی راسته قینه خۆتان (دۆزه خ) ده بینن.

۶ پاشان سویند به خوا له و پۆژهدا پرسپاری هه موو ناز و نیعمه تیکتان لیده کریت (که خوای گوره پیی به خشی بن و له سه ره مووی موحاسه به ده کرین).

۱ شوهی که مال و دارایی (به بی گویدانه حال و حرام) کژده کاته وه و خه ریکی ژماردنیه تی.

۲ بیگو مان وا ده زانیت که مال و دارایه کئی ده بیته هوی ته من دریزی ونه مری له دونیادا.

۳ نه خیر وانیه (که تی گه شتون) سویند به خوا به سووکی و به رسوایی فری ده دریتته ناو ناگریکی تیکشکینه ره وه.

۴ چا (ئی موچه مه د) تو چوزانیت شه ناگره تیکشکینه ره چی به.

۵ ناگریکی تاو دراوی بلیسه رداری خواجه. شه وه ناگریکی وایه که به وده کاته ناوچه رگی دل وده روونه کان وده یانسوتینیت.

۶ بیگو مان شه ناگره به شیوه به که که داخواه له سه ریان (که ناتوان لی ده ریچن).

۷ زنجیرکراون له ناوچه ند کۆتینکی دریزدان (به ستراونه ته وه به چه ند ستونینکی بهرز وبلنده وه).

سوره تی الفیل

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان.

۱ نایا نه تبینویه بان نه تزانویه که به روره رگاری تو چی کرد به خاوهن فیله کان؟ (خاوهن فیله کان گه لیک گاور بوون له یه من به سه روکایه تی نه برهه ناویک، وویستیان وورده وورده ده سه لاتیان فراوان بکن وپه ره و شاری مه ککه برۆن وکه عبه ی پرۆز به پوختن؛ به لام کاتیک که گه شفته مه ککه خوی گوره کومه لیک زور له - طیر الأبابیل - ی ناره سه ریان و ته فرو توونای کردن).

۲ نایا مه گه ر خوی گوره سه ری لینه شتواندن و فرت و فیله کانی پوچه ل نه کردنه وه.

۳ وه نایا کومه لیک زور وپسؤل پسؤل بالنده ی نه ناره سه ریان؟

۴ (نه و بالنده انه) به رد بارانیا ن ده کردن به وورده زیخی گلین.

۵ سه ره نجام وه ک کای خوراوی لیکردن (وورد و خاشی کردن، به شیوه به که هر یه که له و به رنده نه پیدا له هر سه ریا زیکی سوپاکه ی نه بره ه ده ست به چی ده یکوشت و گیانی له ده ست ده دا) .

سوره العنصر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْعَصْرِ ۱ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُفٍ ۲ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ ۳

سوره الهنزة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبَلِّ لِكُلِّ هُمْزَةٍ لُزْمَةً ۱ الٰذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ۲ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۳ كَلَّا لَيُبَدِّلَنَّ فِي الْخَطْمَةِ ۴ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْخَطْمَةُ ۵ نَارُ اللَّهِ الْمَوْجِدَةُ ۶ الٰتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْآفْقِدَةِ ۷ اِنْتَهَا عَلَيْهِمْ ثُؤَصْدَةٌ ۸ فِي عَمْدٍ مُّجْتَمِعَةٍ ۹

سوره الفيل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِي تَرَكَيْتَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۱ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضَلُّلٍ ۲ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۳ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارٍ مِّن سِجِّيلٍ ۴ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ۵

سوره تی العصر

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان.

۱ سویند به کات، یان سویند به کاتی عصر.

۲ بیگو مان هه مو ئاده میزاد له په نجه پویی و خه سارومه ندیدایه.

۳ جگه شه که سانه نه بیت که باوه رپان هیناوه وکارو کرده ی چاکه یان نه نجامداوه و ناموزگاری به کترین کرد بیت که هه میشه له سه ره ق بن وپا به ندبن پیوه ی، وه ناموزگاری به کترین ده کن له سه ره خوراکری و نارام کردن.

سوره تی الشمهزة

به ناوی خوی به خشنده و میهره بان.

۱ سزا وله ناوچوون و وهیل بز هه مو که سیک تی توانج ده ری به دگری عه بیگر که به شوین کم و کووریدا ده گه ریی وله عه یب و عاری خه لکی ده دویت.

سوره تی قریش

به ناوی خوی به خشنده ومیره بان.

۱ له بهر هؤگری ویه کدهنگی قوره بيش.

۲ هؤگریان به هاتو چۆی زستانان وهاوینانه وه (قوره بيش خه ریکی بازگانی بیون زستان بق یمه من وهاوینانیش بق شام ، بویه نه گهر خوی گه وه قوره بيشی هؤگری نه و دو هاتوو چۆیه نه کردایه وولاتیانی ئه مین وئمان نه کردنایه نه باندنه توانی به و شیوه یه بژین، نه مهش یه کیکه له نیعمه ته گه وه ره کانی په روه ردگار به سه ریانه وه).

۳ جا له بهر نه وه با (ئوان) په روه ردگاری نه م ماله په روزه بهیستن.

۴ نه و په روه ردگاری که به و هویه و په زگاری کردن له قات وقری ویرسیتی و هتوریشی کردنه وه له ترس وئاسایشی بق دابین کردن (کاتی خوی عه ره به کان هه ندیکیان نه یاندا به سه ره هه نیکی تریاندا و مالو سه روه وت و سامانه که یان تالان ده کردن، به لام خوی گه وه به هوی حه ره می مه ککه وه قوره بيشی له م تالان کردنه پاراستبو) .

سوره تی الماعون

به ناوی خوی به خشنده ومیره بان.

۱ نایا بینیت نه و که سه می که با وه ری به پۆئی دوا یی ویا داشت دانه وه نیه .

۲ هه ره نه وه یه که زۆر به توندی به هه تیوودا هه لده شاخی وپالی پتوه ده نیت .

۳ وه هانی که سیش نادات له سه ره خواردن دان به هه زار و بی نه وایان .

۴ نه مچا وه یل وتیاجوون بق نو یژ خو ینان .

۵ نه و نو یژ خو ینانه ی که له نو یژه کانیاندا غافل و بی ناگان .

۶ نه وانه ی که به رو که ش وه بهر پیازی وپوپامایی خه لکی نو یژه کانیان ده کن .

۷ وه هه موو جۆره یارمه تیه که له خه لکی ده گرنه وه و قه ده غه ی هه موو خیر وچا که به کیش ده کن لیبان .

سوره تی الکوتر

به ناوی خوی به خشنده ومیره بان.

۱ ئیعامی نه مچا داریوه تی کردووه له نه نه سی کوری مالکه وه که ووتویه تی : پتیه مبه ری خوا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ما وه یه که بیده نگ بوو پاشان

به زه رده خه نه یه که وه سه ری به رز کرده وه ، پتیمان ووت نه ی پتیه مبه ری خوا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ بق بیکه نیت؟ نه ویش فرموی : هه ر ئیستا نه م سه ورده تم بق دابه زی (بسم الله الرحمن الرحيم) انا

سُورَةُ قُرَيْشٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 ۱ لِإِیْلَافِ قُرَیْشٍ ۱ لِإِیْلَافِهِمْ رَحَلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّیْفِ
 ۲ فَلِیَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَیْتِ ۲ الَّذِیْ أَطْعَمَهُمْ
 مِّنْ جُوعٍ وَءَامَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ ۱

سُورَةُ الْمُتَمَعِّنُونَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 ۱ أَرَأَیْتَ الَّذِیْ یُكذِّبُ بِالذِّیْنِ ۱ فَذَٰلِكَ الَّذِیْ
 ۲ یَدْعُ الْیَتِیْمَ ۲ وَلَا یَحْضُ عَلَی طَعَامِ الْمَسْكِیْنِ ۳
 ۳ فَوَیْلٌ لِّلْمَصْلُوبِ ۴ الَّذِیْنِ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ
 ۵ الَّذِیْنِ هُمْ بِرَأْوٍ وَتٍ ۶ وَیَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۷

سُورَةُ الْكُوثرِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 ۱ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثرَ ۱ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَحْسِرْ ۲
 ۲ إِنَّكَ شَانِئُهُ هُوَ الْأَبْتَرُ ۳

أعطیناک الکوثر) هه تا کۆتای سوره ته که، نه مچا فرموی : نایا ده زانن که وسه ره چه ؟ نه وانیش ووتیان : خوا وپتیه مبه ره که می ده زانن، نه مچا فرموی : که وسه ره یواریکه له به هه شتدا خوی گه وه پتی به خشیوم که خه بریکی زۆدی له سه ره، ئومه ته که له پۆی دوا یی دینه سه ری، ژماره ی په رداخ وکاسه کانی به نه ندازه ی ژماره ی نه ستیره کانی ئاسمان ده بن، هه ندیک له بنده کانی لی دورور ده خرتیه وه، منیش ده لیت نه ی په روه ردگار نه وه له ئومه تی منه، نه وانیش ده لیتن: تق نازانیت له پاش تق چیبان له دینه که ت زیاد کردوه .

۱ بیگو مان ئیمه خیر وچا که به کی زۆر گه وره مان به تق به خشی (نه ی موحه مه د بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ) که یه کیکه له وانه حه وزی که وسه ره .

۲ جا له بهر نه وه تقوش نو یژ بکه بق په روه ردگارت وقوریانی بق سه ره به ره .

۳ (بت په رسته کانی مه ککه نه یانوت موحه مه د وه جاشی کویره، نه گه ره بریت کوری نیه له پاش خوی جیگای بگریته وه، خوی گه وره ش به مه به ره په رچی دانه وه) و فرموی: به پاستی هه ر ناحه ز و دوژمه کانت وه جاخ کو یژ و دوا براون .

وه خه لکت بیینی که پۆل پۆل دینه ناو ثابینی خوای گه وره وه
 و باوه ر دینن (له کاتیگدا که پیشتەر خه لک تاک تاک موسلمان
 ده بیون، به لām له گه ل پزگار کردنی شاری مه ککه دا خه لک پۆل پۆل
 باوه پریان ده هینا له هه مو پارچه یه کی نیوه دورو گه ی عه ربه دا،
 تاوای لیها ت هۆزێک به هه مو کور و کالیه وه ده هاتن باوه پریان ده هینا
 .

3 که واته (ئهی موحه مه د) تۆش به سوپاس وستایش (له سه ر
 ئه و ناز ونیعه مه ته گه وره یه یی که خوای گه وره پیتی به خشیویت)
 به وره ر دگاری خۆت به پاک رابگره ه داوای لیخۆشبوونی لئ بکه،
 چونکه به راستی خوای گه وره نۆز گرا کار ی به شیمانی و ته ویه
 وه رگره (بۆ ئه و که سانه یی که ته سبیحاتی ئه و ده که ن و ته ویه
 ده که ن و داوای لئ بووردنی لئ ده که ن) .

سوره تى المسد

به ناوی خوای به خشنده ومیهره بان.

بوخاری وموسلم له عبداللای کوری عه باسه وه گنپاویانه ته وه،
 که ووتویه تی: پیغه مبه ری خوا ﷺ پۆزێکیان چوو ه سه ر کۆری
 سه فا وه اوری کرد، پاشان قوره یش هه موو لئ کۆبوونه وه ووتیان
 ئه وه چی یه؟ چی روویدا وه؟ پیغه مبه ریش ﷺ فه رموی: پیم
 یلین نه گه ر هه و التان پی بده م که و نوژمن ئیواره یان سه بیینی ده دا
 به سه ر تانا، ئایا ئیوه باوه رم پیده که ن؟ ووتیان: به ئی، پیغه مبه ر
 ﷺ فه رموی: ده ی من ناگا دار که ره وه ی ئیوه م له سزای سه ختی
 پۆزی نوایی و(تۆزه خ) ومن پیغه مبه رم بۆ سه ر ئیوه نئیراوم،
 ئه بو له هه ب که ئه مه ی بیست ووتی : تیاچوون بۆ تۆ، ئا بۆ ئه مه
 ئیمه ت کۆکردوه ته وه؟ ئه مجا خوای گه وره ئه م سووره ته ی
 له دژی ئه بو له هه ب دا به زاند بۆ سه ر پیغه مبه ری خوا ﷺ:

1 یاخوا هه ردوو ده سه کانی ئه بو له هه ب له ناو یچن، و خۆیشی
 تیاچوو .

2 سه رووت وسامان داراییه که یی و ته وه شی ئه نجامی دا له
 دژایه تی کردنی پیغه مبه ر ﷺ فریایی نه که وت و سوودی نه بوو
 بۆی .

3 بیگومان له مه ودوا (له پۆزی نواییدا) ده خریته ناو ئاگریکی
 بلیسه داره وه .

4 هه ره ها ژنه که یشی که (ئوم جه میل کچی حه رب ، ده که ت
 خوشکی ئه بو سفیان، ئه ویش ده خریته ناو ئاگری بلیسه داره وه)
 که هه لگری دار و درک بوو (شه و ده هینا و ده یخسته سه ر ینگای
 پیغه مبه ری خوا ﷺ) .

5 هه میسه گوریسیکی بادراو (له په لی خورمای ئاگرین) وا
 له گه ردنی (ئه و ژنه) دا .

سُورَةُ الْكَافُرُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَتَّيَبُهَا الْكٰفِرُونَ 1 لَا اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ 2
 وَلَا اَنْتُمْ عٰبِدُونَ مَا اَعْبُدُ 3 وَلَا اَنَا عٰبِدُ مَا عٰبَدْتُمْ 4
 وَلَا اَنْتُمْ عٰبِدُونَ مَا اَعْبُدُ 5 لَكُمْ دِيْنٌ وَّ لِيْ دِيْنٌ 6

سُورَةُ النَّصْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ 1 وَرَأَيْتَ النَّاسَ
 يَدْخُلُوْنَ فِيْ دِيْنِ اللَّهِ اَفْوَاجًا 2 فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
 وَاسْتَغْفِرْ لَهُ 3 إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا 4

سُورَةُ الْمَسَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ 1 مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
 كَسَبَ 2 سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ 3 وَامْرَأَتُهُ
 حَمَّالَةَ الْحَطَبِ 4 فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ 5

سوره تى الكافرون

به ناوی خوای به خشنده ومیهره بان.

بیباوه ره کانی مه ککه داوایان کرد له پیغه مبه ری خوا ﷺ که
 سالیك خواکانی ئه وان په رستیت، ئه وایش له به رامبه ردا سالیك
 خواکهی ئه و ده په رستن، خوای گه وره ئه م سووره ته ی ناره
 خواره وه بۆ پیغه مبه ری خوا ﷺ :-

- 1 (ئه ی موحه مه د) بلی : ئه ی بی برواینه .
- 2 من هه رگیز ئه و (بئانه) ناپه رستم که ئیوه ده په رستن .
- 3 وه ئیوه ش ئه و (خودایه) ناپه رستن که من ده په رستم .
- 4 وه منیش ه یچ کات ئه وه ناپه رستم که ئیوه په رستوتانه .
- 5 وه ئیوه ش ئه و (خودایه) ناپه رستن که من ده په رستم .
- 6 که واته نایسن (ویت په رستی) خۆتان بۆخۆتان
 وئاین (وخواپه رستی) خۆم بۆ خۆم .

سوره تى النصر

به ناوی خوای به خشنده ومیهره بان.

1 کاتیك که یارمه تی و سه رکه و تئى خوای گه وره دیت و شاری
 مه ککه ی (په رۆز) پزگار ده که ریت و ده رگای ئازادی ده که ریته وه .

سوره تی الإخلاص

به نای خوی به خشنده ومیهره بان .

- 1 (ئە ئی موحه مه د) بلی: ئە و خوابە یی که ناوی (الله) یه ، خودایه کی تاک و ته نهاییه و (هیچ شه ریک و هاو به شی ئی یه) .
- 2 ئە و خودایه یی که ناوی (الله) یه بئ نیازه (له خه لکی) و جیگای هیوا و نومید و نیازی (هه موو خه لکه) .
- 3 ئە و خودایه که سی لی نه بووه (نه کچی هه یه و نه کوی وه ک جوله که و گاوری ویت په رسته کان ده یانوت) و نه له که سیش بووه (واته هه ر بووه و هه ر ده یشبیئ) .
- 4 وه هه رگیز هیچ که س هاوشیوه و هاوتای ئە و نیه (که بتوانیئ له به رامبه رییدا بوه ستیئ) .

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ① اللَّهُ الصَّمَدُ ② لَمْ يَلِدْ
 وَلَمْ يُولَدْ ③ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④

سُورَةُ الْفَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ② وَمِنْ
 شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ③ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي
 الْعُقَدِ ④ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑤

سُورَةُ النَّاسِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ② إِلَهِ
 النَّاسِ ③ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ④ الَّذِي
 يُؤَسُّوسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑤ مِنْ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ⑥

سوره تی الفلق

به نای خوی به خشنده ومیهره بان .

- 1 (ئە ئی موحه مه د) بلی: په نا ده گرم به و په روه ر دگاره ی که به ره به یان پیش ده هیئیت، یان به و په روه ر دگاره ی که په رده ی نه بوونی له ت کرد و بوونه وه ری لی دهر هیئا .
- 2 له خراپه و شه پ وزیانی نه وه ی که دروستی کرد بووه .
- 3 وه په نا ده گرم به په روه ر دگار له خراپه و شه پ وزیانی تاریکی شه و کاتیئ که دادیئ .
- 4 وه له خراپه و شه پ وزیانی (جادووکه ران) که فوو ده که ن به گرێکاندا (ساحر و جادووکه ران جوړیک له سیجره کانیا ن نه وه یه که په تیئ ده هیئن و چه ند گرێه کی لی دده ن و له سه ر هه موو گرێه کدا فوویه کی پێدا ده که ن) .
- 5 وه په نا ده گرم به په روه ر دگار له خراپه و شه پ وزیانی هه ر هه سو د و یه خیلێئ کاتی هه سوودی و ئیره یی ده بات .

سوره تی الناس

به نای خوی به خشنده ومیهره بان .

- 1 (ئە ئی موحه مه د) بلی: په نا ده گرم به په روه ر دگاره ی خه لکی .
- 2 پادشا و مه لیکی هه موو خه لکی .
- 3 په روه ر دگار و په رستراوی هه موو خه لکی .
- 4 له خراپه و شه پ وزیانی نه وه ی که وه سو سه دروست ده کات (مه به ست پێی شه پتانی نه فرین لیکراوه) و خو په نهان ده کات (هه ر کاتیئ یادی خودا بکریئ شه پتان هه لدیئ و خو په نهان ده کات، و هه ر کاتیئ یادی خودا نه کریئ شه پتان دبیئ و هه سو سه دروست ده کات) .
- 5 نه وه ی که وه سو سه ده خاته دل و سینهی خه لکیه وه .
- 6 له جنۆکه و له ئاده میزاد (ئه وانه یان که شه پتان په فتارن) .

چند پرسپاریکی کونگ له ژبانی موسلماندا

۱ **موسلمان عه قیده که ی له کویره فیر ده بیت؟** له قورئان و فهرموده سه حبه کانی پیغه مبه ر ﷺ که له خویره وه قسه ناکات، به لکو وه ک قورئان ده فهرمویت: ﴿إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾ (النجم: ۴) فهرموده کانی پیغه مبه ر ﷺ به شیکه له نیگای خودا، نه مهش به گویره ی تیگه شتنی هاوه لآن و پیشیننه چاکه کان.

۲ **نه گه ر جیاراییمان هه بوو، بو چ شتیک ده گه پیننه وه؟** ده گه پیننه وه بو شهرعی خودا، واتا بو قورئان و سوننه تی پیغه مبه ر ﷺ هه روک خودا ده فهرمویت: ﴿فَإِنْ نَزَعْنَاهُ فِي سَجْدٍ فَزُودَهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ﴾ (النساء: ۵۹) واته: هه رکات جیاراییمان هه بوو بیگه پیننه وه بو لای خواو پیغه مبه ر که ی. پیغه مبه ریش ﷺ ده فهرمویت: «تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمُ بِهِمَا: كِتَابَ اللَّهِ، وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ» له (الموطأ) دا هاتووه، واته: "دوو شتم بو به جیهیشتون گه ر دهستان پیوه بگرن قهت ریگا ون ناکه ن، قورئان و سوننه ت".

۳ **کومه لی سه رفراز له روژی قیامه تدا کتیه؟** پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت: «وَتَقَرُّقِي أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ مِئَةً كُلُّهُمْ فِي النَّارِ إِلَّا مِئَةً وَاحِدَةً، قَالُوا: وَمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي» (أحمد والترمذي). واته: ئوممه تی منیش ده بیت به حه فتاوی سی کومه له وه هه مووی له ئاگر دایه یه کیکیان نه بیت، وتیان نه ی پیغه مبه ری خودا نه و کومه له کین؟ فهرمووی: نه وانه که ریگای من و هاوه لانی منیان گرتووه، نه حمه دو ترمزی.

هه قو راستی نه وه یه که پیغه مبه ر ﷺ و هاوه لانی له سه ری بوون، جا نه گه ر ده ته ویت سه رفراز بیت شوینی نه وان بکه وه و واز له هینانه ناوه وه ی شتی نوئی بهینه .

۴ **مه رجه کانی وه رگرتنی کرده وه ی چاک چین؟** مه رجه کانی: ۱- باوه ریوون به خودا به ته نها، چونکه کرده وه له هاوه ل په بیدا که ر وه رناگیریت. ۲- نیهت پاکی: به وه ی ته نها بو خودات بیت.

۳- شوینکه وتنی پیغه مبه ر ﷺ: ده بیت به گویره ی رینماییه کانی شهرع خودا به رستریت. نه گه ر یه کیک له م مه رجه کانه کورتی هینا نه و کرده وه که وه رناگیریت، خوا ی گه وره ده فهرمویت: ﴿وَقَوْلًا إِلَىٰ مَاعْمَلُوا مِنْ عَمَلٍ فَعَمَلْتُهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا﴾ (الفرقان: ۲۳). واته: کاتیک بینیمان کرده وه کانیان هه مووی تاوانه به ر بامان داو په رشو بلاومان کرده وه .

۵ **پله کانی نایینی ئیسلام چه ندن؟** پله کانی نایینی ئیسلام سین: ئیسلام، ئیمان، ئیحسان.

۶ **ئیسلام جیه و نه رکه کانی چین؟** ئیسلام: ته سلیم بوونه به خودا به یه کتاپه رستی و گویره ی لی کردنی فهرمانه کانی و خو به رییکردنه له هاوه لدانان و هاوه لدانه ران. نه رکا که نشی پینجن و پیغه مبه ر ﷺ له م فهرموده یه دا باسیان ده کات: «بُئِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَرَحِّقِ النَّبْتِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ» (متفق علیه). واته ئیسلام له سه ر پینج پایه بنیات نراوه: شایه تیدان به وه ی هج په رستراویکی به هه ق نییه جگه له (الله) و وشایه تی دان به پیغه مبه رایه تی موحه ممه د ﷺ، و نویره کاردن، وزه کاتدان، و جه ج کردن و روژووگرتن. (بوخاری و موسلم ریوایه تیان کرده وه)

۷ **باوه ر جیه و نه رکه کانی چین؟** باوه ر: باوه رهینانه به دل، گوزارشی زمانه، کرده وه ی نه ندانه کانه، زیاد ده کات به چاکه که م ده کات به خراپه، قورئان ده فهرمویت: ﴿لِيُرَادُوا بِمَسْئَلِهِمْ﴾ (الفتح: ۴) واته: بو نه وه ی باوه ریان زیاد بکات. پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت: «الْإِيمَانُ بَضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً، فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْأَذَىٰ عَنِ الطَّرِيقِ وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ

مِنَ الْإِيمَانِ» (مسلم). واته: باوهر حفتاو ئه وهنده به شه، باشترييان وتنى (لا إله إلا الله) به، كه مه كه شيان لابردي شتيكي سهره پييه كه نازاري خه لكي بدات و شه رميش به شيكه له باوهر. (موسليم ريوايه تي كردوه)

ئه وهى موسلمان له كاته باشه كاني عيباده تا - وهك ره مه زان - ههستي پييده كات له له شسوكي و دلخوشي به چا كه كردن و دلناخوشي و له شقورسي داوى گونا ه كردن، زيادو كه مكردي باوهر ده سه لميني، خواي گه و ره ده فره رموي: ﴿إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ الْسَيِّئَاتِ﴾ (مود: ١١٤) واته: چا كه كانت گونا ه كان ده سپنه وه. ئه ركانه كاني باوهر شه شن پيغه مبه ر ﷺ له م فره مووده يه دا باسي ده كات: «أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الآخِرِ، وَالْقَدْرَ حَيْثُ وَشَّرَّهُ» (البخاري). واته: باوهر پهيان به (الله)، وه فره شته كاني، وه به كتيبه كاني، وه پيغه مبه راني، وه روژي داوي، وه قه در چاك و خراي.

٨ واتاي (لا اله الا الله) چييه؟ باوهر پيوونه به وهى كه هيچ په رستراويكي به هه ق نيه جگه (الله) كه شايه ني په رستن بيت .

٩ نايا خودا له گه ل نيمه يه؟ به لئ خودا به بينين و بيستن و زانياري و پاراستن و قودره تي خوي له گه لمانداه، به لام زاتي خودا تي كه ل به دروستكراوه كاني نابيت و دروستكراوه كانيش له ده وري ئه ودا نين.

١٠ نايا خودا به چاو ده بينريت؟ موسلمانان يه كده نكن له سه ر ئه وهى كه له م دونياه دا خودا نابينريت و نيمانداران له روژي مه حشه رو به هه شتا ده بينين، خودا ده فره رموي: ﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ ﴿٢٢﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ (القيامة: ٢٢-٢٣) واته: له و روژه دا هه نديك پوي گه ش وجوان ده روانه په روه رديگاريان .

١١ سودي زانيي ناو وسيفه ته كاني خودا چين؟ يه كه م فره زيك خواي گه و ره فره زي كردوه له سه ر به نده كاني ناسيني خودايه، جا هه ركاتي خه لكي خودايان ناسي به گويره ي پيويست ده پيه رستن، خواي گه و ره ده فره رموي: ﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ﴾ (محمد: ١٩) واته: بزانه هيچ په رستراويكي به هه ق نيه جگه له (الله)، وه بؤ گونا ه كانت داواي ليخوشبون بكه. يادكردي خواي گه و ره به وهى كه زور به به زه ييه هيو دروست ده كات، يادكردي به وهى كه سزاكه ي زور سه خته ترس له خوا دروست ده كات، يادكردي به وهى كه ته نها ئه و نيعمه ته كاني پييه خشيووين و امان ليده كات سوپاسگوزاري بين.

واتاي په رستني خواي گه و ره به ناو و سيفه ته كاني ئه وه يه كه: بيان ناسيت و واتا كانيان بزانيت وكرده و هيان پي بكه يت، بؤ نمونه: هه ندي له ناو و سيفه ته كاني هه يه كه موسلمان هه بيت وهك: زانست و به زه يي و دادپه روه ري، هه نديكي تري ناو و سيفه ته كاني خودا باش نيه بؤ موسلمان كه هه بيت وهك: خوايه تي، خو به گه و ره زانين، هه نديك سيفه ت هه ن كه مرؤف باشه كه هه يان بيت وهك: به ندايه تي و پيويستي و داوكردي به رامبه ر خواي گه و ره، به لام ئه مانه بؤ خواي گه و ره ناشين.

خوشه ويسترين كه س لاي خواي گه و ره ئه وان هه خاوه ني ئه و سيفه تانه ن كه خودا پيي خوشه له بنده دا هه بيت، زور رقي له وان هه كه خاوه ني ئه و سيفه تانه ن كه پيي ناخوشه له بنده دا هه بيت، خواي گه و ره ده فره رموي: ﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا﴾ (الاعراف: ١٨٠) واته:

خوای گه وره خاوهنی ناوه جوانه کانه و ئیوه داوای پی بکهن، له فهرموودهی صه حیچیشدا هاتوو که پیغه مبه رَسَّو دَه فَرَمُویت: «إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا مِائَةً إِلَّا وَاحِدًا مَن أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ» (متفق علیه). واته: خوای گه وره نه وودو تو ناوی ههیه، سه د دانه جگه له یهک، هه رکهس ژماره یان بکات ده چیته به هه شته وه، (متفق علیه) واتای ژماردنی ئه وهیه: ۱- ناوه کانیاں بو تریت و بز میرد ریت. ۲- تیگه یشتنی واتا کانیاں و مه به ست لییاں، بۆ نمونه: کاتیک ده لیتت (الحکیم) هه موو شتیکت بدهیته ده ست خوا، چونکه هه موو کاره کانی له حکمه ته وه هاتوو، یان که ده لیتت: (القدوس) ئه وهی بیریتته وه که خوای گه وره له هه موو که موکو پییه ک پاکه. ۳- دوعا کردن که دوو جوړه: ۱- دوعا کردن بۆ به ده سته یانی خیر وه ک عیادهت حسینه، ۲- داوا کردنی پیداویستی.

هه رکهس له قورئان و فهرمووده ورد بیته وه ده توانیت ناوه کانی خودا کۆ بکاته وه و بیان ناسیت، ئه وانیش ئه مانه ی لای خواره وهن:

| ناو | واتاکی |
|------------|---|
| اللَّطِيفُ | ناکه زاته که شایه نی خوایه تی و پرستن بیت له لایه ن بنده کانییه وه، که واته ئه و پروره دگاره و پرستراوه هه مووان له برده م ئه ودا زه لیلان، سوچه و کورنوشی بۆ ده یه ن و هه موو پرستشیک هه ر بۆ ئه وه. |
| الرحمن | ناویکه ئه وه درده خات که خودا زۆر زۆر به رحمو به به زه ییه بۆ هه موو دروستکراوه کانی و ئه م ناوه تابه ته به خودا وه، ناییت کهس به وه ناوینریت (به لام ئه گه ر (عیدی له گه ل بیت ده بیت). |
| الرحیم | له بنده کانی خۆش ده بیت و به به زه ییه له گه ل ئیمانداراندا له دونیا و ئاخیره تدا، هیدایه تی بنده کانی داوه بۆ پرستنی و له قیامه تیشدا ریزان لیده گریت به به هه شت. |
| العفو | له گونا ه خۆش ده بیت و سزای بنده نادات ئه گه رچی شایه نی سزایه. |
| الغفور | ئه و که سه یه که تاوان داده پۆشیت و ئاشکرای ناکات و سزای نادات. |
| الغفار | زۆر له بنده تاوانباره کانی خۆش ده بیت، که داوای لیخشبوون ده کن. |
| الرهوف | ئه و پیری به زه یی و رحمه بۆ هه موو دروستکراوه کان له دونیادا، به لام له قیامه تدا ته نها بۆ به شیکیا نه که ئیمانداران. |
| العلیم | به په له نییه له سزای بنده کانییدا، به لکو لییاں خۆش ده بیت که داوای لیخشبوون بکه ن. |
| التواب | یارمه تی بنده کانی ده دات ته وه بکه ن و لییا نی قه بوول ده کات. |
| الستیر | تاوانی بنده کانی داده پۆشیت، پی خۆشه بنده ش تاوانی خۆی داپۆشیت و هی خه لکی تریش ئاشکرا نه کات. |
| الغنی | ئه و که سه یه که به هیچ شیوه یه ک پیوستی به بنده کانی ناییت، چونکه کامله و سیفه ته کانی شی کاملن و بی که موکو رین، هه روه ها هه موو دروستکراوه کان پیوستیا ن به نیعمه ت و یارمه تی ئه وه یه. |
| الکریم | زۆر به خشنده یه، ئه وهی بیه ویت ده ییات به هه رکهس خۆی چه زیکات و هه رچۆن پی خۆش بیت به داوا کردن بیت یان بی داوا کردن، له گونا ه خۆش ده بیت و عه یبه کان ده شاریتته وه. |
| الاکرم | له هه موو کهس به خشنده تره، هیچ وئیه نی نییه، هه موو خیریک له وه وه یه، پاداشتی ئیمانداران ده داته وه له چاکی تی خۆی، مۆله تی گونا هباران ده دات و به داوهری حیسابیا ن له گه ل ده کات. |
| الوهاب | به خشنده یه به بی به رامبه ر و به بی غه رز، نیعمه ت ده پۆشیت به سه ر خه لکیدا به بی داوا کردن. |
| الجواد | زۆر به که ره مه له گه ل خه لکیدا به تابه تی ئیمانداران. |
| الودود | ئیماندارانی خۆشه ویت و لییا ن خۆش ده بیت و نیعمه ت ده پۆشیت به سه ریا ندا و لییا ن رازی ده بیت و کرده وه کانیا ن وه رده گریت و خۆشه و یستیا ن ده کات لای خه ک. |
| المعطی | ئه وهی بیه ویت له خه زینه کانی خۆی ده ییات به بنده کانی و به تابه تی ئیمانداران هه روه ها شکل و شیوازی به هه موو دروستکراوه کانی به خشیوه. |
| الواسع | سیفاتی چاکی له ژماردن نایه ن و کهس ناتوانیت بیان ژمیریت، زۆر به ده سه لاته، لیخشبوون و رحمه تی زۆره، |

| | |
|---------|---|
| | چاکه و فه زلی نۆره. |
| المحسن | چاکی و جوانی کاملی هیه له ناو و سیفته و کردهوه کانیدا و دروستکاروه کانیسی له باشترین شیوه دا دروستکردوو و چاکهی له گه لیاندا کردوو. |
| الرازق | رۆزی زینده وهران دهدات و ئەندازهی بۆ داناوه پیش دروستکردنیان. |
| الرزاق | رۆزی شو و نۆر نۆره و پیش داواکردن رۆزی دهدات و رۆزی تاوانبارانیش دهدات. |
| اللطیف | خێرو چاکه دهدات به رامبهه به نده کانی به نۆر شیوهی نهێنی که به خه یالی به نده دا نایهت، وردو درشتی هه مو شتیك ده زانیته و ههچی لی و ن نایته. |
| النصیر | زانباری هیه له باره ی شته شاراوه کانه وه هه روه ک ناشکرکان. |
| الفتاح | ده رگای خه زینه کانی مولک و رحمهت و رۆزی خۆی ده کاته وه بۆ شتانیك که به زانست و حکمه تی خۆی به شایه نی ده زانیته. |
| العلیم | زانباری شو هه مو شتیکی ناشکارو شاراوو رابرنوو و داهاتوو ده گرته وه، ده یزانیته و هه یچ شتیك شاراوه نییه له و. |
| البر | خێرو به خشنده ی نۆر فراوانه و به وه فایه بۆ په یمانی خۆی، چاوپۆشی له بنده کانی ده کات و پارێزگاری لیده کات و سه ری ده خات، چاکه ی که می لێوه رده گریت و بۆ زیاد ده کات. |
| الحکیم | شته کان له جیگای خۆی داده نیته و هه له ناکات له هه یچ شتیك. |
| الحکم | حوکم ده کات له نیوان بنده کانی به دادپه روه ی و ستم له که س ناکات و قورئانی دابه زاندوو بۆ شو وه ی بیته حوکمیك له نیوان بنده کانی. |
| الشاکر | مه دحی شو انه ده کات که گرته په یلی شو ده کن، پاداشتی چاکه ده داته وه شه گه ر که می ش بیته، پاداشتی سوپاسگوزاری له سه ر نیعمه ته کان ده داته وه به زیادکردنی له دنیا داو پاداشتی رۆزی دوابی. |
| الشکور | شوکر ی بنده کانی به پاداشت، وه لام ده داته وه عیباده ته کانی لێوه رده گریت و به کرده وه ی کم به نده په یدار ده بیته و پاداشتی زیاتر وه رده گریت. |
| الجمیل | جوانه له ناو و سیفته و زات و کردهوه کانیدا به ی ن سنوو، هه مو جوانی دروستکاروه کانی له وه وه یه. |
| المجید | خاوه نی فه خرو به رزی و په ی په یه له زه ی و ئاسمانه کاندا. |
| الولی | بوونه وه ری راگرتوو و پشت و په نای ئیماندارانه. |
| الهمید | سوپاس ده کریت بۆ ناو و سیفات و کاره کانی به نه ینی و ناشکرا، له خو ش و ناخو شیدا، هه ر شو و شایه نی شوکو سوپاسه و خاوه نی سیفته ی که ماله. |
| المولی | په روه رداگاری پاشا و گه روه و سه ر خه ری ئیماندارانه. |
| النصیر | هه ر که سێکی بویت سه ری ده خات، که سێک شو سه ری بخت که س ناتوانیت ژێرده سه ته ی بکات و که سێکی ش شو ژیری بخت که س ناتوانیت سه ری بخت. |
| السمیع | هه مو شتیك ده بیستیته هه ر چه نده نزم بیته، ناشکرا بیته یان شاراو، هه ر ده نگیک بیته گه روه یه یان بچوک، وه لامی داواکارییه کانی ده داته وه. |
| البصیر | هه مو شتیکی بوونه وه ر گه ره بیته یان بچوک ده بیینیته. |
| الشهید | چاودیره به سه ر دروستکاروه کانییه وه، شایه تی ته نه ایی و دادپه وه ری خۆیه تی و شایه تی راستگویی ئیمانداران و پیغه مبه ران و فریشته کانه. |
| الرقیب | ئاگاداری بنده کانیه تی، ئاگای له کرده وه کانیانه، چاوتروکاندن و نیازی دلێش ئاگاداره. |
| الرفیق | به به زه ییه له گه ل بنده کانی داو له سه ر خۆیه له کاره کانی داو به نده ی له سه ر خۆی خو ش ده ویت و به وه ی بنده کانی له توانایاندا نییه داوا یان لێناکات. |
| القربی | نزیکه له بنده کانی وه به زانیاری و ده سه لاتی خۆی، به رحمهت و سه ر خستنی موسلمانان له گه ل شو وه شدا له سه رووی عه رشی خۆیه تی و تیکه ل به دروستکاروه کانی نایته. |
| المجیب | دوعا و داوی داواکاران وه رده گریت به شیوه ی حکمهت و زانیاری خۆی ده خوازیت. |
| المقیمت | رزق و رۆزی به نداکانی دهدات و پارێزگاری له کرده وه ی بنده کانی ده ی ن به ب ن که موکوبی. |
| التحسب | هه مو پێداویستی دنیا و ئاخیره تی به نده کانی دا بێن کردوو و مو حاسه به یان ده کات له سه ر کردهوه کانیان. |
| المؤمن | شایه تی راستیتی پیغه مبه ران دهدات و به لگه له سه ر راستیتی یان دروست ده کات، هه مو هه یمنیه ک له دنیا و قیامه تا شو ده یبه خشیته، ئیمانداران دلنیا ده کاته وه له وه که نۆریان لی ناکات و سزایان نادات و نایانترستیته |

| | |
|----------------|---|
| | له رۆژی دوايیدا. |
| المنان | زۆر بهخشندهو نيعمهت رۆژنەر و چاکهسازه بهرامبەر بهندهکانی. |
| المطیب | پاكو و بيگه ردهو كه مالى ره های هه یه و ته نها خێرو چاكه یهك وه رده گزیت كه له حه لال كرابیت. |
| الشافی | شیفای به دهن و ده كان ده دات و ده رمانيان بۆ فه راهم دینیت و شیفاش ته نها لای نه وه. |
| الحفیظ | پاریزگاری له ئیماندارو كرده وه كانی ده كات به رحمه تی خۆی و پاریزگاری له دروستكراوه كانی ده كات به ده سه لاتی خۆی. |
| الوكیل | خاوه ن و پشت و په نای دروستكراوه كانه و پشتگیری نه و ئیماندارانه یه كه له گه ل هه ولی خۆیاندا پشت به و ده به ست و سوپاسی ده كه ن دواى سه ركه وتنیان. |
| الغلاق | واتای نه وه یه زۆر دروست ده كات، به رده وام دروست ده كات. |
| الغالب | داهینه ری هه موو دروستكراوه كانه به بی نه وه ی پیشتر نمونه یان هه بوو بی ت. |
| البارئ | نه و شتانه ی پیریارو نه دانه گیری له سه ربووه هیناویه ته بوون و دروستی كردوون له نه بوون. |
| المصور | شێوازى دروستكراوه كانى دیارى كردووه به زانست و حيكه مت و به زه می خۆی. |
| الرب | په روه رداو به خێو كه ری خه لكه به نيعمه ته كانی، دۆستانی خۆی په روه رده ده كات به شێوه یهك ده لیان چاك ده رچیت، دروستكاره و خاوه نی مولكه و سه ییده. |
| العظیم | له ناو و سیفات و زاتیدا زۆر گه و ره یه، بۆیه هه موو دروستكراوه كان ده بی ت به گه و ره ی بزانه و فه رمان و نه هی نه و به گه و ره بزانه. |
| القاهر | به نده كانی زه لیل ده كات و ده بی ت بیه رستن و زاله به سه ریاندا، هه موو به نده كان سه ر داده نه وینن به رامبه ری. |
| القهار | و شه یه كى به هێزتره كه مانای (القاهر) ده دات. |
| المهین | زاله به سه ر هه موو شتێكدا و ده یپاریزیت و ئاگا داریه تی. |
| العزیز | هه موو سه ره به رزی و ده سه لات بۆ نه وه، به هێزه و كه س به سه ریدا زال نابیت، سه ره به رزه و پێوستیشی به كه س نییه، به توانیه و زال به سه ر دروستكراوه كانداو هه یچ شتێك بی فه رمانی نه و نابیت. |
| الجبّار | هه موو شتێك به وستی نه وه، دروستكراوه كان له ژێر ده ستی نه ودان، به فه رمانی نه و ده یۆن، قه ره بووی لیقه و ماوو فه قیر ده كات و ئاسانكاری بۆ خاوه نی زه حمه ت ده كات و شیفای نه خۆش ده دات. |
| المتكبر | گه و ره یه و به ربیه له هه موو كه مو كوربیه ك، نه فس به رزه و ستم له به نده كان ناكات، زۆرداران ملكه چ ده كات، سیفه تی (الكبرياء) هه یه و هه ركه س ركاربه یی له گه ل بكات سزای ده دات و پشتی ده شكینیت. |
| الكبير | گه و ره و پیا به به رزه له زات و سیفات و كرده ریدا، وه هه یچ شتێك له و گه و ره تر نیه، به لكو هه موو شتێك له ئاست گه و ره یی و پیا به به رزی نه ودا بچووكه . |
| الحيي | خاوه نی شه رمه، كه بگو نجیت له گه ل زاتی نه ودا، شه رمی نه و چاكه به خشین و سۆزه. |
| الحي | ژیانی ته وا و به رده وامی هه یه، سه ره تاو كۆتایی بۆ ژیا نی نییه، هه موو ژیا نیكی تر نه و ده یبه خشینت. |
| القيوم | راگری خۆیه تی، پێوستی به خه لك نییه، راگری هه موو خه لكه له ئاسمان و زه وی و هه موو پێوستیان به وه. |
| الوارث | ده مینیت له پاش له ناو چوونی بوونه وەر، هه موو شتێك ده گه ریته وه بۆ نه و دواى نه مانی خاوه نه كانیان. |
| الديان | هه موو خه لكیى ملكه چی نه ون، پاداشتی به نده كانی ده داته وه به دووقات گه ر چاكه بكه ن و سزای به نده كانی ده دات گه ر خرابه بكه ن یان لییان خۆش ده بی ت. |
| المالك | نه موو نه هی و زال بوون هه ر بۆ نه وه، چۆن بیه ویت مامه له له گه ل دروستكراوه كانیدا ده كات، هه یچ به شدار نییه له راگرتن و پاراستنی مولكه كه یدا. |
| المالك | هه موو بوونه وەر و مو لكی نه وه له سه ره تاوه، له كۆتاییشدا هه ر هی نه وه. |
| المليك | مانای خاوه نداریتی ره ها ده گه یه نیت و له زاواهی (المك) به هێزتره. |
| السبح | پاكو و بیگه رده له هه موو كه مو كوربیه ك. |
| القدوس | پاكو و بیگه رده له هه موو كه مو كوربیه ك، ته نها نه و كامله و وینه ی نییه. |
| السلام | سه لامه ته له هه موو كه مو كوربیه ك له زات و ناوو سیفه ت و كرده وه كانیدا، هه موو ناشتی دنیا و قیامه ت نه و سه رچاوه كه یه تی. |
| الحق | گومان له خوایه تی، ناوو سیفه ته كانیدا نییه، ته نها نه و شایه نی په رستن به هه ق. |
| المبین | تاكو ته نهایی و حيكه مت، ره حمه تی ئاشكرايه و دیارییه، رێگای چاك روون ده كاته وه بۆ به نده كانی بۆ نه وه ی |

وهك سيفه تي (الاستواء) ناوی (المستوي) لیوه وهرناگیریت، سیهه م : کرداره کانی خوی گوره ناویکیان لیوه وهرناگیریت که له قورئان وسوننه تدا نه هات بیت، وهك کرداری (الغضب) ناوتریت یه کیک له ناوه کانی خوی گوره (الغاضب) ه، به لام سيفه ته کانی خوی گوره له کرداره کانیوه وهرده گیریت، وهك سيفه تي (الغضب) بؤ خوی گوره بریار دده مین، چونکه (الغضب) له کرده وه کانی خوی گوره یه .

۱۳ باوه رهینان به فریشته کان واتای چیه؟ باوه رهینانی ته او به بووونیان و خوی گوره دروستی کردوون بؤ عیبادت کردن و به جیهینانی فرمانه کانی ﴿عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ﴾ (۳۱) لَا يَسْفُقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿ (الانبیاء: ۲۷) واته: (فریشته کان) به ندهی ریزدارن و گوپراهی فرمانی خوا دهن وله قسه دا پیشی ناکه ون وئه وان به فرمانه کانی خوا کارده کن.

باوه رهینان به فریشته کان چند شتیک له خو ده گریت: ۱- باوه رهینان به بوونیان . ۲- باوه رهینان به که سانیکیان که ناویان ده زانین وهك (جبریل) ۳- برپا بوون به و سيفه ته یان که دهیزانین وهك ئه وهی له قه باره دا گوره ن. ۴- برپا بوون به تاییه تمه ندیتی کاری هه ندیکیان وهك (ملك الموت).

۱۴ قورئان چیه؟ وتهی خودایه، خویندنه وهی عیبادته، له وه هاتووه و بؤ لای ئه و ده گه ریته وه، خوی گوره به وشه و دهنگ گوزارشتی کردووه، جویره نیل لینی بیستووه و به پیغه مبهری ﷺ گه یاندووه، هه مو کتیبه ئاسمانیه کان وتهی خودان.

۱۵ نایا له بهر قورئان واز له فرمووده کانی پیغه مبهر ﷺ بهینین؟ نه خیر، چونکه خوی گوره له قورئاندا فرمانی کردووه که فرمووده وهریگرینو کاری پی بکه مین ﴿وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ (الحشر: ۹) واته: ئه وهی پیغه مبهر ﷺ بؤی هیئانوان بیکن، وئه وهشی نه هیئان لیده کات وازی لی بهینن. فرمووده پاقهی قورئان ده کات، زوریک له ورده کاری شه ریعت نازانریت گهر فرمووده نه بیت، وهك نویت کردن، پیغه مبهر ﷺ ده فرمویت: «أَلَا إِنِّي أُوتِيتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ، أَلَا يُوشِكُ رَجُلٌ شَبَعَانٌ عَلَىٰ أُرْسِكِهِ يَقُولُ: عَلَيْكُمْ يَهَذَا الْقُرْآنُ، فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ فَأَحْلُوهُ، وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ» (ابوداد) واته: من قورئانم بؤ هاتووه وهره ها ئه وهشی وهكو ئه وه (که مه بهست پیی فرمووده یه) له گه لیدا بؤم هاتووه، ئه گهری ئه وه هه یه کابراه کی ورگ تیر له سهر قه نه فه که ی دانیشیت وبلیت: ته نها قورئان وهرگرن، ئه وهی له ودا حه لاله حه لالی کن، ئه وهشی له ودا حه رامه حه رامی بکه ن .

۱۶ باوه رهینان به پیغه مبهران واتای چیه؟ باوه رهینانی ته او به وهی که خودا بؤ هر ئومه تیک پیغه مبهریکی ناردووه له خویان، بانگیان ده کات بؤ په رستنی خودای تاک و ته نها، ههروه ها باوه ره بوون به غهیری خودا، باوه ره بوون به وهی که هه موویان راستن و راستگون، برپا پیگراون، رینیشانده رن، به ریزن، پاکن، هیدایه تدر او هیدایه ت دهرن، په یامه که یان گه یاندووه، باشترین خه لکن و پاریزراون له وهی هاوهل بؤ خودا په ییدا بکه ن ههر له مندالییه وه تا مردن.

۱۷ جوړه کانی شه فاعهت له روژی قیامه تدا چهنن؟ گه وره ترینیان (الشفاعة العظمی) یه، واته شه فاعه ته گه وره که، ئه ویش له وهستانی روژی حه شردایه دوا ی ئه وهی خه لک په نجا سال چاوه پروانی دهن دادگایی بکرین، پیغه مبهر موحه ممه د ﷺ شه فاعهت لای خودا

دهکات و داوا دهکات دادگایی دهست پی بکات، نهوش تایبه ته به گه وره مان (موحه ممه د) صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، نهوش (مقام المحمود) ه که په یمانی پی دراوه بیدریتی.

دوهم: شه فاعه ت کردن بؤ کردنه وهی دهرگای به هشت، یه که م که سیش دهرگای به هشتی بؤ ده کریتته وه پیغه مبه رمان موحه ممه د صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و یه که م نوممه تیش که ده چنه به هشته وه نوممه تی نه وه.

سییم: شه فاعه ت بؤ که سانیک که فرمانی ناردنیان بؤ دوزخ دهرکراوه و به هوئی شه فاعه ته وه ناچنه دوزخه وه.

چوارهم: شه فاعه ت بؤ که سانیک موسلمانان گونا هبار که له دوزخدان دهر بکریز لیتی.

پینجه م: شه فاعه ت بؤ به زر کردنه وهی پله ی به هشتیبه کان، نه م سیانه ی دواپی تایبه ت نیبه به پیغه مبه ر موحه ممه د صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، به لکو بؤ پیغه مبه رانی تر و شه هیدو پیاوچا کانیسه، به لام هر له وان له پیشته ره.

شه شهم: شه فاعه ت بؤ که سانیک به بی لپرسینه وه بچنه به هشته وه.

حه وته م: شه فاعه ت بؤ که مکردنه وهی سزای سهر کافران که تایبه ته به پیغه مبه ر موحه ممه د صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وه ک شه فاعه ت بؤ مامی خوئی نه بوتالیب.

دوا ی نه مانه خوی گوره به ره حمی خوئی که سانیک زور که له ژماره نایه نو له سهر یه کتاپه رستی مردوون و گونا هبارن و له دوزخدان دهریان ده هیئی و ده یانخاته به هشته وه.

۱۸ نایا په وایه داوای یارمه تی وشه فاعه ت له زیندوان بکه ین؟ به لئی، شه رعیش هانی خه لکی ده دات یارمه تی یه کتری بدهن، خودا ده فهرمویت: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَىٰ الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ﴾ (المائدة: ۲)، واته: هاریکاری یه کتر بن له چاکه و پاریزکارییدا، پیغه مبه ریش صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فهرمویت: « **وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ** » (مسلم)، واته: خوی گوره یارمه تیدهری بنده ده بیته هه تا وه کو بنده له یارمه تی براهه یدا بیته، شه فاعه تیش به واتای که وتنه بهینه وه یه، واته هه ولی به جیهینانی کاریک بؤ یه کیک تر که له توانایدا نیبه، خوی گوره ده فهرمویت: (مَنْ يَشْفَعُ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا) واته: هه رکه س شه فاعه تیک ی باش بکات به شیک ی پاداشتی به رده که ویت، پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فهرمویت: « **اشْفَعُوا تُؤْجَرُوا** » (بخاری)، واته: شه فاعه ت بکه ن پاداشت وهرده گرن.

شه فاعه ت کردنیش چند هه ر جیکس هه یه:

۱- داوا کردنی شه فاعه ت ده بیته له که سیک زیندوو بیته، چونکه مردوو داوای زیندوی گوی لئی نیبه، خوی گوره ده فهرمویت: ﴿ **إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دَعَاءَكُمْ وَهُمْ سَمِعُوا مَا أَسْتَحْجَبُوا لَكُمْ** ﴾ (الفاطر: ۱۴). واته: (گه داوایان له مردووان) لئی بکه ن گویان لیتان نیبه، نه گه ر گویان لیتان بیته داوا کانتان - ناتوانن - جیهه جی بکه ن، نه ی چؤن داوا له مردوو ده کریت له کاتیکدا نه و خوئی پیویتی به دعای زیندوانه، چونکه کرده وهی ته واو بووه و ته نها تووشی خیر ده بیته له ریگای دوعا و چاکه ی تره وه، پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فهرمویت: « **إِذَا مَاتَ آدَمُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ أَوْ عِلْمٌ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ** » (مسلم) واته: که مروف مرد کرده وه و چاکه ی نامینیت له سی شت نه بیته: خیریکی به رده وام، زانستیک سوودی پی بکه یه نیت، یان کورپکی سالح دوعای بؤ بکات.

۲- به شیوه‌یک بیت و ته‌کانی دیاری بیټ و لیتی تی بگه‌یت. ۳- داوالیکراو حازر بیټ. ۴- له توانایدا بیټ. ۵- داوای شتی دونیا بیټ. ۶- شتیکی ره‌وا بیټ و زیانی نه‌بیټ.

۱۹ جوړه‌کانی (توسل) چین؟ یه‌که‌م: ره‌وایه و جائیزه که سی جوړن: ۱- (توسل) به‌ناو سیفه‌ته‌کانی خودا بۆ لای خودا. ۲- (توسل) بۆ لای خودا به کرده‌وهی چاکه، وه‌ک به‌سهره‌اتی سی که‌سی نه‌شکه‌وته‌که. ۳- (توسل) بۆ لای خودا به دوعای موسلمان‌ی چاکی زیندوو که گومان وایه دوعای گبرایټ.

دوهم: جائیز نییه و حه‌رامه، که دوو جوړه: ۱- داوا کردن له خودا به جاهی پیغه‌مبه‌ر ﷺ یان پیاوچاک وه‌ک بلټی: خودایه داوات لیده‌که‌م به جاهی پیغه‌مبه‌ر ﷺ یان به جاهی حوسه‌ین بۆ نموونه، راسته جاهو حورمه‌تی پیغه‌مبه‌ر ﷺ لای خوی گه‌وره زور گه‌وره‌یه، به‌لام هاوه‌لان که زور سوورن له‌سهر چاکه کاتیک بی بارانیان تووش بوو دوعایان نه‌کرد به‌جاهی پیغه‌مبه‌ر ﷺ نه‌گه‌رچی قه‌بره‌که‌ی له‌ناویاندا بوو، به‌لام داوایان کرد له عه‌ببایسی مامی پیغه‌مبه‌ر ﷺ که دوعایان بۆ بکات. ۲- داواکردنی شت له خوی گه‌وره به سویند خواردن به پیاوچاکان وه‌ک بلټی: داوات لی ده‌که‌م خوی به فلان که‌س یان به حه‌قی فلان که‌س، نه‌مه ره‌وا نییه، چونکه سویند خواردنه به غه‌یری خودا که جائیز نییه و داواکردنه به هه‌قی به‌نده‌یه‌ک که نه‌و به‌نده هیچ هه‌قیکی نیه له‌سهر خودا، چونکه ته‌نها به هوی نه‌وه‌وه که به‌نده‌یه‌ک عیباده‌تی خودا ده‌کات نابټته خاوه‌ن هه‌ق له‌سهر خوا.

۲۰ واتای باوه‌ره‌مینان به روژی دوابی چیه؟ باوه‌ری ته‌واو به‌وهی که روو ده‌دات نه‌مه‌ش زور شت له خۆ ده‌گرټ وه‌ک باوه‌رپوون به مردن و سزای قه‌برو نیعمه‌تی قه‌بر، نه‌فخی صور، وه‌ستانی روژی قیامه‌ت، بلاوکردنه‌وهی نامه‌ی کرده‌وه‌کان، دانانی ته‌رازوو، پردی سیرات، هه‌وز، شه‌فاعه‌ت، دواتریش بۆ به‌هه‌شت و دوزه‌خ.

۲۱ نیشانه گه‌وره‌کانی هه‌لسانی قیامه‌ت چیه؟ پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویټ: «إِنَّهَا لَنْ تَقُومَ حَتَّى تَرَوْنَ قَبْلَهَا عَشْرَ آيَاتٍ فَذَكَرَ الدُّخَانَ وَالْأَجَالَ وَالِدَابَّةَ وَطُلُوعَ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا وَنُزُولَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَيَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ وَثَلَاثَةَ خُسُوفٍ خَسُوفٍ بِالشَّرْقِ وَخَسُوفٍ بِالمَغْرِبِ وَخَسُوفٍ بِجَزِيرَةِ العَرَبِ وَآخِرُ ذَلِكَ نَارٌ تَخْرُجُ مِنَ اليَمَنِ تَطْرُدُ النَّاسَ إِلَى مَحْشَرِهِمْ» (مسلم) واته: قیامه‌ت نایه‌ت هه‌تا (ده) نیشانه له پیشدا نه‌بینن: دووکه‌ل، ده‌جال، (الدابة) حه‌یوانه‌که، هه‌له‌اتنی خور له خورئاواوه، دابه‌زینی عیسای کوری مه‌ریه‌م، یه‌ئجوج و مه‌ئجوج، سی روچوون: روچوونیک له روژه‌لات، یه‌کیک له روژئاواو یه‌کیک له دورگه‌ی عه‌ره‌بی، دواه‌مینان ناگریکه له یه‌مه‌ن خه‌لکیی راوده‌نیټ بۆ شوینی حه‌شر.

۲۲ گه‌وره‌ترین فیتنه و به‌لا چیه که به‌سهر خه‌لکی دیت؟ پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویټ: «مَا بَيْنَ خَلْقِ آدَمَ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ أَمْرٌ أَكْبَرُ مِنَ الدَّجَالِ» (مسلم) واته: له ئاده‌م تا قیامه‌ت له فیتنه‌ی ده‌جال گه‌وره‌ترو خراپتر نییه.

ده‌جال ئاده‌میه له ئاخ‌ر زه‌ماندا دیت و له‌نیو چاوانی نووسراوه (ك ف ر) هه‌موو موسلمانیک ده‌یخوینټه‌وه، چاویکی کویره - لای راستی - وه‌ک تری هه‌لتوقیوه، له سه‌ره‌تادا وه‌ک پیاوچاک خوی نیشان ده‌دات، دواتر ئیدیعی پیغه‌مبه‌ریه‌تی و دواتر خویه‌تی ده‌کات.

بانگی خه‌لکی ده‌کات بۆ باوه‌په‌ئینان پیتی، دوا‌ی ئه‌وه‌ی به‌ درۆی ده‌خه‌نه‌وه‌ ئه‌ویش ده‌پوات و پاره و مالیان دوا‌ی ده‌جال ده‌که‌و‌یت و به‌بی سامان ده‌مینه‌وه، دواتر ده‌جیت بۆ لای قه‌ومیک‌ی ترو بانگیان ده‌کات و باوه‌پری پیده‌هه‌ئین و ئه‌ویش فه‌رمان به‌ ناسمان ده‌کات باران ده‌باریت و فه‌رمان به‌ زه‌وی ده‌کات گیا ده‌روینه‌یت، کاتیک دیت ئاوو ئاگری له‌گه‌لدایه‌ و ئاوه‌که‌ی ئاگره‌ و ئاگره‌که‌ی ئاو‌یک‌ی سارده‌، جا له‌ سه‌ر هه‌موو موسلمانیک پئویسته‌ په‌نا بگریت به‌ خودا له‌ دوا‌ی هه‌موو نووژیک - دوعایه‌کی سوننه‌ت هه‌یه‌ که‌ له‌ دوا‌ی ته‌حیات ده‌خونینه‌یت له‌ باره‌یه‌وه - هه‌روه‌ها سه‌ره‌تای سوره‌تی (الکھف) بخوینه‌یت هه‌رکات بینو له‌ زه‌مانی ئه‌ودا بوو، هه‌روه‌ها هه‌ولی خۆلادان بدات بۆ ئه‌وه‌ی له‌ فیتنه‌ی به‌دوور بیت، پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: « مَنْ سَمِعَ بِالْجَالِ فَلَيْتًا عَنْهُ، فَوَاللَّهِ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَأْتِيهِ وَهُوَ يَحْسِبُ أَنَّهُ مُؤْمِنٌ فَيَبْعَهُ مِمَّا يَبْعُ بِهٖ مِنَ الشُّهَاتِ » (ابوداود) واته: هه‌رکه‌س باسی هاتنی ده‌جالی بیست با خۆی لی لادات، سویند به‌ خوا که‌سانیک ده‌چن بۆ لای - ره‌نگه‌ بۆ شه‌پرکردن بیت - وا ده‌زانن ئیماندارن، به‌لام شوینی ده‌که‌ون به‌ هۆی ئه‌و هه‌موو گومان و شوبه‌انه‌ی که‌ هه‌یه‌تی.

(چل) رۆژ له‌سه‌ر زه‌وییدا ده‌مینه‌ته‌وه، رۆژی یه‌که‌می به‌ سالتیک، دووه‌می به‌ مانگیک، سییه‌می هه‌فته‌یه‌که‌و رۆژه‌کانی تری وه‌ک رۆژی ناسایی وان، هه‌موو شارو جیگایه‌کیش ده‌گه‌ریت جگه‌ له‌ مه‌که‌و مه‌دینه‌ نه‌بیت، دوا‌ی ئه‌وه‌ عیسا داده‌به‌زیت و ده‌یکوژیت.

۲۳ نایا به‌هه‌شت و دۆزه‌خ ئیستا هه‌ن؟ به‌لێ، خوا‌ی گه‌وره‌ دروستی کردوون پیش دروستی کردنی مرۆف له‌ناویش ناچن و ده‌مینه‌ن، خوا‌ی گه‌وره‌ هه‌ندیک خه‌لکی دروست کردووه‌ بۆ به‌هه‌شت به‌ ره‌حمی خۆی و هه‌ندیکیشی دروست کردووه‌ بۆ دۆزه‌خ به‌ دادوهری خۆی، هه‌موانیش ئاسانکاریی بۆ ده‌کرین بۆ ئه‌وه‌ی بۆی دروستکراوه.

۲۴ باوه‌په‌یون به‌ قه‌ده‌ر واتای جیبه‌؟ باوه‌پری ته‌واو به‌وه‌ی که‌ هه‌موو خه‌یرو خراپه‌یه‌ک ته‌نها به‌ ویستی خودا روو ده‌دات، ئه‌وه‌ی خودا بیه‌و‌یت ده‌یکات، پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: « لَوْ أَنَّ اللَّهَ عَدَّبَ أَهْلَ سَمَاوَاتِهِ وَأَهْلَ أَرْضِهِ عَذَابَهُمْ وَهُوَ غَيْرُ ظَالِمٍ لَهُمْ، وَلَوْ رَحِمَهُم كَانَتْ رَحْمَتُهُ خَيْرًا لَهُمْ مِنْ أَعْمَالِهِمْ، وَلَوْ أَنْفَقْتُ مِثْلَ أَحَدِ دَهَبًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا قَبِلَهُ اللَّهُ مِنْكَ حَتَّى تُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ وَتَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُحِطِّطِكَ، وَأَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبِكَ وَلَوْ مَتَّ عَلَى غَيْرِ هَذَا لَدَخَلْتُ النَّارَ » (احمد و ابوداود) واته: ئه‌گه‌ر خودا ئه‌شکه‌نجه‌ی هه‌موو خه‌لکی ئاسمانه‌کان و زه‌وی بدات ده‌توانیت به‌بی ئه‌وه‌ی سته‌می لی کردبیت، ئه‌گه‌ر به‌زه‌یی پێیاندا بیته‌وه، چاکتره‌ بۆیان له‌ کرده‌وه‌کانی خۆیان، ئه‌گه‌ر به‌ قه‌د شاخی ئوحد ئالتون بده‌یت له‌ ریی خوادا، لیتی وه‌رناگریت هه‌تا باوه‌پ به‌ قه‌ده‌ر نه‌هه‌ئینیت و بزانیت ئه‌وه‌ی که‌ تووشی بووه‌ هه‌ر تووشت ده‌بوو ئه‌وه‌شی تووشت نه‌بووه‌ قه‌ت تووشت نه‌ده‌بوو، ئه‌گه‌ر باوه‌پت به‌مه‌ نه‌بیت کاتیک ده‌مریت ده‌جیته‌ ناو ئاگره‌وه.

باوه‌په‌ئینان به‌ قه‌ده‌ر چوار شت ده‌گریته‌وه: ۱- باوه‌په‌یون به‌وه‌ی که‌ خوا‌ی گه‌وره‌ وردو درشتی هه‌موو شتیکی زانیوه. ۲- باوه‌په‌یون به‌وه‌ی که‌ خوا‌ی گه‌وره‌ نووسیویه‌تی له‌ (لوح المفوظ) دا، پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: « كَتَبَ اللَّهُ مَقَادِيرَ الْخَلَائِقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ » (مسلم) واته: خوا‌ی گه‌وره‌ ئه‌ندازه‌ی دروستکراوه‌کانی نووسیوه‌ له‌ (لوح المفوظ) دا (۵۰) هه‌زار سال پیش دروستکردنی زه‌وی و ئاسمانه‌کان. ۳- ویستی خوا‌ی گه‌وره‌

دیته دی و هیچ شتیك توانای گه پاندنه وهی نییه، ئەوهی بیهویت ده بییت و ئەوهی نهیه ویت نابیت. ۴- تهنه خودا هه موو شته کانی دروست کردووه و غهیری خوئی دروستکراوی ئەوه.

۲۵ نایا خهك تواناو ئیرادهی راسته قینه یان ههیه؟ بهلئی خهلكی ویست و ئیراده و توانای هه لێزار دنیان ههیه، بهلام ئەمانهش له ویستی خودا دهرناچن، خودا دهفه رموویت: ﴿وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ﴾ (التکویر: ۲۹) و پیغه مبه ریش ﷺ دهفه رموویت: «اعْمَلُوا كُلَّ مِيسِرٍ لِمَا خُلِقَ لَهُ» (متفق علیه) واته: کرده وه بکهن، هه رکهس یارمه تی دهر دیت بۆ ئەوهی که بۆی دروست کراوه. خوای گه ورهش عهقل و چاوو گوئی پی به خشییوین بۆ ئەوهی چاک و خراپ جیا بکهینه وه، نایا هیچ که سیکی عاقل ههیه دزیی بکات و بلئی له قه دهردا خوا له سهری نووسیووم؟ ئەگه ر واش بلیت خهك پاساوی دزیی نازانن سزا دهر دیت و پیی ده لێن: خوای گه وره سزاشی له سه ر نووسیوی، قه دهر کردن به پاساوی خراپه جائیز نییه و به درۆ خسته وهی قورئانه، خودا دهفه رموویت: ﴿سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاءُنَا وَلَا حَرَمًا مِنْ شَيْءٍ بِذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ﴾ (الانعام: ۱۴۸) واته: ئەوانه ی که هاوه ل بۆ خودا داده نین ده لێن ئەگه ر خودا ویستی له سه ر بوايه ئیمه هاوه لمان بۆ دانه دهنه، هه روه ها بابو باپیرانی شمان هاوه لی دانه دهنه بۆ خودا... به و شیوه یه ئەوانه ی پیش ئەوانیش پیغه مبه رانیان به درۆ خسته وه.

۲۶ ئیحسان چیه؟ پیغه مبه ر ﷺ له وهلامی ئەوهی لیان پرسی ئیحسان چیه؟ فه رمووی: «أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنَّكَ إِنْ لَا تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ» (مسلم) واته: (خودا به رستی وه ک ئەوهی که ده بیینی، ئەگه ر نه بیینی ئەو تو ده بیینی).

۲۷ به شه کانی به کخوا به رستی چه ندن؟ به شه کانی به کخوا به رستی سی به شن: ۱- به کخوا به رستی له په روه ر دگاری تیدا ئەوهش باوه ر به وهی تهنه خودا دروستکه رو روژیده رو مرینه رو ژینه ره و .. هتد، ئەم جو ره کافره کان پیش هاتنی پیغه مبه ر ﷺ باوه ریان پیی هه بوو. ۲- به کخوا به رستی له په رسترا ویتیدا: په رستنی تهنه خودا و نوێرو روژوو و نه ز و خیر تهنه بۆ ئەو بییت... هتد، بۆ به دیه ی نانی ئەم خاله پیغه مبه ران و کتیه کانی نیردراو. ۳- به کخوا به رستی له ناو سیفه ته کانی خودا: ئەوهش باوه ر بوونه به وهی که خوای گه وره و پیغه مبه ره که ی له ناو سیفات دیارییان کردووه بۆ خودا به بی گوړینی ده قه کانی و ازه ی نان له باوه ر بوون پیی، یان شوبه اندن له سیفه ته کانیدا.

۲۸ وه لی کییه؟ باوه ر داری چاکی به ته قوايه، خوای گه وره ده فه رموویت: ﴿إِنَّكَ أَوْلَىٰ لِلَّهِ لَاحِقًا عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْرَمُونَ﴾ (الذین: ۱۳) ﴿يونس: ۶۲-۶۳﴾ واته: ئاگادار و هوشیارین که دۆسته کانی خودا له دوا روژدا هیچ ترس و بیمکیان له سه ر نه و دل زویر و خه فه تبا زیش نابن، ئەوانه ئەو که سانه ن که باوه ر پی ته واویان هیناوه و خوشیان ده پارێزن (له قه ده غه کراوه کانی خودا)، وه پیغه مبه ر ﷺ ده فه رموویت: «إِنَّمَا وَلِيُّ اللَّهِ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ» (متفق علیه) واته: (لایه نگرو پشتگیری من خوای گه وره یه و پیاوچا کانی باوه ر دارانه).

۲۹ چی له سه ر ئیمه پئویسته به رامبه ر هاوه لانی پیغه مبه ر ﷺ؟ ئەوهی له سه رمانه خو شمان بوین و داوای ئەوه بکهین خودا لیان ره زای بییت به وتنی - ﷺ - و ته و دهر و نمان پاک بییت به رامبه ریان، باسکردنی چا که کانیان، باس نه کردنی ئەو فیتانه ی له نیوان خو یاندا روویداوه،

قابیلی هله بوون، به لآم هه و لیا نداهه هه ق بیکن، نه وانه ی هه قیان پیکاهه دوو پاداشتیان هه بو نه وانه ی نه یان پیکاهه یه ک پاداشت و هه له که ی خوا لئی خو ش ده بیته، نه ونده چاکه یان هه یه که هه له کانیان بتوینیتته وه، نه وانیش چاک و چاکتریان هه یه، باشتریان ده که سه که یه به م شیوه یه ریز بوون: (نه بوبه کر، عومه ر، عوسمان، عه لی، ته لحه، زوییر، عه بدوپره حمانی کورپی عه وف، سه عدی کورپی نه بی وه ققاص، سه عیدی کورپی زهید، دوا یی نه بو عوبه یده ی جه پیراح، دوا یی کۆچه ری هه کان - موهاجرین - به گشتی، دوا یی نه وانه ی به شداری به دریان کرد له موهاجرین و نه نسا ر دوا یی نه نسا ر، دوا یی ها وه لانی تر)، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویته: « لا تَسُبُّوا أَصْحَابِي قَوْلَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ اَنْ أَحَدَكُمْ اَنْفَقَ مِثْلَ اُحُدٍ ذَهَبًا مَا اَدْرَاكَ مُدًّا اَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفُهُ » (متفق علیه) واته: جوین به ها وه لآنم مه دن، سویند به خوا نه گه ر یه کئی له ئیوه به قه د ئو حود ئالتون ببه خشیی به قه د مشتیکی نه وان، به لکو نیو مشتی نه وان خیری ناگات، هه روه ها ده فه رمویته: « مَنْ سَبَّ اَصْحَابِي فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ اَجْمَعِينَ » (الطبرانی) واته: هه رکه س جوینی دا به ها وه لآنم نه فره تی خودا و فریشته کان و خه لکی لی بیته.

۳۰ نایا زیاده روویی بکهین له پیا هه لدانی پیغه مبه ر ﷺ له و نه ندازه یه زیاتر که خوا پیی به خشییوه؟ گومانی تیدا نییه که پیغه مبه ر ﷺ به پرترترین و باشتترین که سه له دونیادا، به لآم ناتوانین زیاده روویی بکهین له وه سف کردن و پیا هه لدانییدا وه ک گا وره کان کردیان له وه سفی پیغه مبه ر عیسا دا سه لامی خوا ی لی بیته، چونکه نه ه ی کردوه له و کاره، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویته: « لا تَنْظُرُونِي كَمَا اَطْرَبَ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ فَإِنَّمَا اَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ » (بخاری) واته: زیاد مه پۆن له وه سف کردنی مندا وه ک گا وره کان کردیان ده ریا ره ی عیسا ی کورپی مه ری هه م، من به نده ی خوام ئیوه ش بلین: به نده و پیغه مبه ری خودا .

۳۱ نایا نه هلی کیتاب ئیماندارن؟ گا وره جوله که و شوینکه وتوانی ئاینه کانی تر بیبا وه پرن هه تا نه گه ر شوین ئاینیک بکهون که له بنه رته دا راست بووه، هه رکه س واز له ئاینه که ی خوی نه هینیت دوا ی هاتنی پیغه مبه ر موحه ممه د ﷺ و موسلمان نه بیته، بیبا وه ره ﴿ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْاِسْلَامِ دِيْنًا فَلَنْ يَقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴾ (آل عمران: ۸۵) واته: خوا ی گه وره جگه له ئیسلام ئاینیکی تر له که س قه بول نا کات، نه گه ر موسلمان با وه پی وانه بوو که بیبا وه پرن یان شکی هه بوو له وه ی نایا نه و دینه ی - ئیستا - له سه ری نی به تاله نه و له ئیسلام ده رده چیت، چونکه رازی نه بووه به وه ی که خودا و پیغه مبه ره که ی به بیبا وه پی داناون، خوا ی گه وره ده فه رمویته: ﴿ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهٖ مِنْ الْاَحْزَابِ قَالَتْ اِنَّ اَوْلٰئِيْهٖ لَمُؤْمِنُوْنَ ﴾ (هود: ۱۷) واته: هه رکه س با وه پی پی نه هینا له ده سته و تا قمی خه لکی ده چینه نا گره وه. پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویته: " والذی نفس محمد بیده لا یسمع یی احد من هذه الأمة ولا یهودی ولا نصرانی ثم یموت ولم یؤمن بی إلا کان من اصحاب النار " (مسلم) واته: سویند به وه ی نه فس ی منی به ده سته هه رکه سیک هاتنی من بیستیته له م ئومه ته و جوله که و گا وره با وه پم پی نه هینیت ده بیته خه لکی دۆزه خ.

۳۲ نایا دروسته سته م له بیبا وه ر بکریت؟ دادگه ری واجبه ﴿ اِنَّ اللهَ یَاْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ ﴾ (النحل: ۹۰) واته: خوا ی گه وره فه رمان به دادگه ری و چاکه کردن ده کات. سته مکردنیش هه رامه، له فه رموده ی قودسیدا خوا ی گه وره ده فه رمویته: « اِنِّیْ حَرَمْتُ

الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتُهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا فَلَا تَظَالَمُوا» (مسلم) واته: سته مکردنم له سهر خوّم حهرام کردوه و له نیتوان ئیوه شدا حهرامم کردوه، که وایوو سته م له یه کتری مه کن. ئه و که سه ی سته می لیده کریت هه قی خو ی وهرده گریته وه له سته مکار له روژی دوابی، پیغهمبر ﷺ ده فرمویت: «أَتَدْرُونَ مِنَ الْمُفْلِسِ» قالوا: الْمُفْلِسُ فِينَا مَنْ لَا دِرْهَمَ لَهُ وَلَا مَتَاعَ، فَقَالَ: «إِنَّ الْمُفْلِسَ مِنْ أُمَّتِي يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ وَيَأْتِي قَدْ شَتَمَ هَذَا وَقَذَفَ هَذَا وَأَكَلَ مَالَ هَذَا وَسَفَكَ دَمَ هَذَا وَضْرَبَ هَذَا فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ فَإِنْ فَيِّتَ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يُفْضَى مَا عَلَيْهِ أُخِذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ طُرِحَ فِي النَّارِ» (مسلم)، واته: ئایا ده زانن موفلیس کییه؟ وتیان: له ناو ئیته دا موفلیس که سیکی بی پاره و شتومه که، فرمووی: موفلیسی ئومه تی من ئه و که سه یه له روژی قیامه تدا نوژیو روژیو و زه کاتی پییه، به لام جوینی به و داوه بوختانی بو ئه و کردوه و مالی ئه می خواردوه، مالی ئه وی خواردوه و ئه وی کوشتوه و له یه کی تری داوه، جا چاکه کانی به سهر خاوه ن هه قه کاندایه دابهش ده کریت و کاتیک چاکه ی نه ما پیش ئه وه ی قه رزه کانی بداته وه، له گوناھی ئه وان ده خریته سهر ئه م، فری ده دریته ئاگره وه تو له سه ندنه وه له ناو ئاژه لانی شدا هه یه.

۳۳ بیدعه چیه؟ ئین ره جه ب ده لیت: ئه وه ی له دیندا دروست کراوه و زیادکراوه و هیچ بنه مایه کی نییه له دیندا، به لام ئه گه ر بنه مایه کی هه بیته به بیدعه دانانریت ئه گه رچی به گویره ی زمانه وان ی به بیدعه له قه له م بدریت.

۳۴ ئایا بیدعه ی حه سه نه له ئایندا هه یه؟ قورئان فرمووده زه می بیدعه ده کن به مه فهومه شه رعیه که ی که هه ر شتیک له ئایندا دابهینریت و بنه مایه کی له ئایندا نییه، پیغهمبر ﷺ ده فرمویت: «وَمَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ» (متفق علیه) واته: هه رکه س عیباده تیکی کردو فرمانی ئیته می له سهر نه بوو وهرناگیریت، هه روه ها ده فرمویت: «فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٍ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ» (ابوداود) واته: هه موو داهینراویک بیدعه یه و هه موو بیدعه یه که گومراییه.

ئیمامی مالیک له واتای بیدعه دا ده لیت: هه رکه س له دیندا داهینراویک دروست بکات و پتی باش بیت ئه و پتی وایه پیغهمبر ﷺ خیانه تی کردوه له گه یاندنی په یامه که ی، چونکه خوای گه وره ده فرمویت: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي﴾ (المائدة: ۳) واته: ئه مپرو ئاینه که ی ئیوه م ته و او کردو نيعمه تی ته و او م پیته خشین.

هه ندیک فرمووده هه ن به باشه باسی بیدعه ده کن، به لام ته نها به واتا زمانه وانیه که ی، ئه ویش ئه و شتانه یه که له دیندا خو یان هه ن، به لام له بیر کراون و پیغهمبر ﷺ هانی خه لکی داوه به بیرهنانه وه ی و زیندووکردنه وه ی وه که ده فرمویت: «مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرُهَا وَأَجْرُ مَنْ عَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْرِهِمْ شَيْءٌ» (مسلم) واته: هه رکه س له ئیسلامدا شتیک ی باش دابهینیت ئه وه پادا شت وهرده گریته و پادا شت له به رامبه ر کاریکرنیدایه له لایه ن خه لکیه وه وهرده گریته به بی ئه وه ی له پادا شتی هیچ لایه ک که م بیته وه. هه ر به م واتایه که خه لیفه عومه ر له باره ی ته راویحه وه ده لیت: باشترین بیدعه یه، چونکه نوژی ته راویح به جه ماعت پیشتر دانراوو، پیغهمبر ﷺ هانی خه لکی

دابوو بۆ کردنی و خوۆشی سى شهو به جهماعهت کردی و دوايى وازى لى هينا له ترسى نهوى فهرز بکريت، دواتر خهليفه عومر خه لکى کۆکرده وه و کردى به سوننهت.

۳۵ جۆره کانى دوو پووئى چەندن؟ دوو جۆر: ۱- له بېروباوه پدا (گوره) : نهوش به جۆريکه که به ئاشکرا خوۆ به موسلمان نيشان بدات وله ناخه وه بى بپوا بيئت، نه مهش خاوه نه کهى له ئيسلام دهرده کات، نه گهر هه رکهس به و شپوهيه بمرئ به بپاوه پى ده مرئ، خواي گه وه ده فهرموئيت: ﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾ (النساء: ۱۴۰) واته: دوو پوه کان له چيني ژيره وهى دۆزه خن.

له سيفه ته کانى دوو پوه کان: ده يانه وئيت خواي گوره وئيمانداران بخه له تينن، گالته به ئيمانداران ده کەن، پشتگيري بپاوه پ ده کەن دژى موسلمانان، چاکه کانى خويان بۆ به رژه وه ندى دنيايه.

۲- دوو پووئى له کرده وه دا (بچوک): که خاوه نه کهى باوه پداره، به لام ترسى نهوى لى ده کرئت سه ربکيشئ بۆ دوو پووئى گوره، نه گهر خاوه نه کهى ته وبه نه کات، خاوه نى ئه م جۆرهش چەند سيفه تيکى ههيه: درۆزنه، په يمان شکينه، زياده رهوى له دووبه ره کيدا ده کات، په يمان ناباته سه ر، خيانهت له ئه مانهت ده کات، هه ر بۆيه هاوه لان ترسيان هه بوو له دوو پووئى کرده وه يى، ئيبنو موله يکه ده لئى: (۳۰ ، سى) هاوه لى پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم بينى که هه موويان له دوو پووئى له نه فسى خوياندا ده ترسان.

ئيبراهيمي ته يمي ده لئيت: هه رکات وته کانم به راورد ده کم له گه ل کرده وه کانم ترسى دوو پووئى ده که وئيه دلم. هه سه نى به سرى ده لئيت: هه رکهس له دوو پووئى بترسيئ ئيمانداره و هه رکهس لئى بى خه م بيئت دوو پوه. ئيمامى عومر له حوزه يفه ي پرسى (خويان لى پازى بيئت): سوئندت ده دم به خوا ئايا پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم ناوى منى پى نه وتى له ناو ناوى دوو پوه كاندا؟ وتى: نه خير، دواي تووش نه مه به کهس ناليم.

۳۶ گه وره ترين گونا ه چيه؟ هاوه ل په يداکردنه بۆ خودا، خودا ده فهرموئيت: ﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ (لقمان: ۱۲) واته: هاوه ل په يداکردن سته ميکى گه وره يه، کاتيک پيغه مبه ر صلى الله عليه وسلم لئيان پرسى چ تاوانئک زۆر گه وره يه؟ فهرمووى: نه وه يه که هاوشپوهيه ک بۆ خودا دابنئيت که نه و تووى دروست کردوه. (متفق عليه).

۳۷ جۆره کانى (الشرك) هاوه ل دانان چەندن؟ دوانن:

۱- گه وره: که خاوه نه کهى له ئيسلام پئى دهرده چئت و خودا لئى خووش نابيئت - هه تا ته وبه نه کات - چونکه خواي گه وره ده فهرموئيت: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ (النساء: ۴۸) واته: خواي گه وره له وه خووش نابيئت هاوه لى بۆ دابنئيت، به لام جگه له وه له هه موو شت خووش ده بيئت، **نه و جۆرهش چوار به شى ههيه:** **أ-** هاوه ل دانان له دوعاکردن و داواکردندا. **ب-** هاوه ل دانان له نيه تدا، وه ک نه وهى چاکه بۆ غه يرى خودا بکه يت. **ج-** هاوه ل دانان له گوپرايه ليدا، وه ک به قسه کردنى زانايه ک له حه لال کردنى نه وهى خودا حه رامى کردوه وله حه رامکردنى نه وهى خوا حه لالى کردوه. **د-** هاوه ل دانان له خووشه ويستيدا، وه ک نه وهى که سيکت به قه دهر خودا خووشبوئيت.

۲- بچوک: ئەمەش خاوەنەكەى له ئىسلام دەرفاچیت كە دوو بەشە: **یەكەم**: ئاشكرا: كە لەوتندا پوو دەدات وەك: سویندخواردن بە غەیری خودا یان بلی ئەگەر خودا تو حەز بکەن، یان بلی: ئەگەر خودا وفلان كەس نەبونا، یان لەكردەودا وەك: لە دەست كەردنی ئەلقەو پەت بۆ پاراستن ولادانی بەلا وناپەرەتیهكان، یان نوشتەو نال هەلواسین لە ترسی چاوپیس، بە شووم زانینی گیانلەبەرەن و بالئەو شوین و ناوو. هتد. **دووەم**: شاراو: وەك لە نیهتدا روو دەدات، نموونەى پیا كەردن.

۲۸ **جیاوازی نێوان هاوڵدانانی گەرەو بچوك چیه؟** جیاوازییەكانیان: هاوڵدانانی گەرەو خاوەنەكەى بە كافر لە قەلەم دەدەریت و لە قیامەتدا بە هەتا هەتایی لە ئاگردا دەمیتێتەو، بەلام هاوڵدانانی بچوك خاوەنەكەى موسلمانەو بە هەتا هەتایی لە ئاگردا نامیتێتەو، هەرەها هاوڵدانانی گەرەو هەموو كەردەو چاكەكان بەتال دەكاتەو، بەلام بچوك تەنها ئەو كەردەوئەى لەگەلیدا بوو، بەلام جیاپایی هەیه لە بارەى ئەوئەى ئایا هاوڵدانانی بچوك بەبێ تەوبە لێى خۆش دەبیت وەك گوناھە گەرەكان یان تەنها بە تەوبە وەك هاوڵ دانانی گەرە لێى خۆش دەبیت، لە هەردوو حالەتەكەدا شتەكە زۆر ترسناكە.

۲۹ **ئایا پێگا هەیه بۆخۆپاراستن لە هاوڵدانانی بچوك، یان كەفارەتى هەیه دواى پوودانی؟** بەلێ، خۆپاراستن لە پیا كەردن ئەوئەى كە نیهتت بۆ خودا بیت، بۆ شتیكى كەمیشى بە دوعا كەردن، پێغەمبەر ﷺ دەفەرمویت: «أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا هَذَا الشَّرْكَ، فَإِنَّهُ أَخْفَى مِنْ دَيْبِ التَّمَلِّ. فَقِيلَ لَهُ: وَكَيْفَ تَتَّقِيهِ وَهُوَ أَخْفَى مِنْ دَيْبِ التَّمَلِّ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: قُولُوا: اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ نُشْرِكَ بِكَ شَيْئًا نَعْلَمُهُ وَنَسْتَفْزِرُكَ لِمَا لَا نَعْلَمُ»، (أحمد) واتە: هاوڵدانانی بچوك - ریا - خۆتانى لى بپاریزن، هەرچەندە لە تەپەى پێى میروولە شاراوئە، وتیان: ئەى چۆن خۆمانى لى بپاریزین كە ئەوئەندە شاراوئە ئەى پێغەمبەرى خودا ﷺ؟ فەرموئى: "بلین: خودایە ئێمە پەنا دەگین بە تۆ كە هاوڵت بۆ پەیدا بکەین بە ئاگایی خۆمان، داواى لێخۆشبوونت لێدەكەین لەوئەى كە ئاگادار نین، بەلام بۆ كەفارەتى سویند خواردن بە غەیری خودا، پێغەمبەر ﷺ دەفەرمویت: «مَنْ حَلَفَ بِاللَّاتِ وَالْعَزَىٰ فَلَيْقُلْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» (متفق عليه) واتە: هەرکەس سویندى بە لات و عوزا خوارد با بلیت: (لا اله الا الله) هەرەها بۆ كەفارەتى بەشووم زانین، پێغەمبەر ﷺ دەفەرمویت: «مَنْ رَدَّهَ الظَّيْرَةَ مِنْ حَاجَةٍ فَقَدْ أَشْرَكَ». قَالُوا: فَمَا كَفَّارَةُ ذَلِكَ؟ قَالَ: «أَنْ تَقُولَ: اللَّهُمَّ لَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ، وَلَا ظَيْرَ إِلَّا ظَيْرُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ» (أحمد). واتە: هەرکەس بە هۆى بەشووم زانینى شتیكەو وازى لە كارەكەى خۆى هێنا ئەو هاوڵەلى بۆ خودا پەیدا كەردو، وتیان: ئەى كەفارەتەكەى چیه؟ فەرموئى: كەفارەتەكەى ئەوئەى بلیت: خودایە هێچ خیرێك نیه جگە لە هى تۆ، هێچ خراپەیهك نیه جگە لەوئەى تۆ قەرارى بەدەیت، هەرەها هێچ خودایەك نیه جگە لە تۆ.

۴۰ **جۆرهكانى بێباوهرى چەندن؟ دوو جۆره:**

- ۱- بێباوهرى گەرە، لە ئىسلام خاوەنەكەى دەباتە دەرەو كە پێنج جۆره:
 - أ- بەدرۆخستەوئەى پێغەمبەرەن وكتیبەكانیان. ب - باوهرپنەكەردن لەگەل ئەوئەى لە دلەو
 - بە راستى دەزانیت. ج - گومان هەبوون. د - وەرەگرتنى هەق. ه - دوو پووى.

۲- بیباوهری بچوک: ئه ویش وهك گوناوه گه و ره كانی وهك كوشتنی موسلمان به ناههق، ئه م جو رهش خاوه نه کی له ئیسلام نایاته دهره وه.

۴۱ **حوكمی نه زه چیه؟** پیغه مبه ر ﷺ نه زری پی باش نه بووه، ده فه رمویت: « إِنَّهُ لَا يَأْتِي بِخَيْرٍ » (البخاري) واته: هیچ خیریکی به ده ست نایه ت. ئه مه کاتیک نه زره که ته نها بو خودا بیته. جا ئه گه ر نه زره که بو قه بریک بوو، یان پیاوچا کیک ئه وه حه رامه و دروست نییه که س ئه و نه زره بیاته سه ر.

۴۲ **حوكمی چوون بو لای فالچی و قاوه گره وه چیه؟** حه رامه، ئه گه ر چووه لایان بو ئه وه ی سودمه ند بیته، به لām باوه ری پی نه کردن ئه و ا چل روژ نوژی قه بو ل نا کریت، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: « مَنْ أَى عَرَا فَا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً » (مسلم) واته: هه رکه س بچیته لای فالچی و پرسیا ری شتیکی لی بکات چل روژ نوژی لیوه ر ناگیریت، به لām ئه گه ر باوه ری پیکردن به وه ی که عیلمی غه یب ده زانن ئه و ا بیباوهر ده بیته، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: « مَنْ أَى عَرَا فَا أَوْ كَاهِنًا فَصَدَقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أَنْزَلَ عَلَى مُحَمَّدٍ » (ابوداود) واته: هه رکه س چوو بو لای فالچی و قاوه گره وه و باوه ری پی کردن به وه ی که ده یلین، ئه و ا بیباوهر به وه ی هاتوته خواره وه بو موحه ممه د ﷺ.

۴۳ **چ کاتیک داواکردنی باران له ئه ستیره کان هاوه لدانانی گه و ره یان بچوکه؟** هه رکه س برۆای وابوو که ئه ستیره به بی وستی خۆای گه و ره کاریگه ری هه یه و بارانه که ی دایه پال ئه ستیره وه ک بلیی به بی وستی خۆای گه و ره ئه وه هاوه لدانانی گه و ره یه، به لām ئه گه ر پیی وابوو ئه ستیره به وستی خۆا کاریگه ری هه یه له سه ر باران و خۆای گه و ره کردووه تی به هۆکاری باران بارین و له کاتی ده رکه وتنی فلان ئه ستیره دا باران ده باریت، ئه وه هاوه لدانانی بچوکه، چونکه ئه ستیره ی کردووه به هۆکار به بی به لگه یه کی شه ری و ژیری، به لām دانانی به نیشانه ی هاتنی وه رزه کان و نزیک بوونه وه ی باران بارین جائزه.

۴۴ **چ ئه رکیک هه یه به رامبه ر کاربه ده ستی موسلمانان؟** واجبه گوێپراه لیان بینو به قسه یان بکه ین له کاتی خۆشی و ناخۆشییدا، به ره نگاری بوونه وه شیان جائز نییه ئه گه ر سه ته میس بکه ن، دوعایان لی نه که ین، وازنه هینین له به قسه کردنیان، دوعای باشبوون و له ش ساغی و هیدایه تیان بو بکه ین، پیمان وابیت گوێپراه لیان به شیکه له گوێپراه لی خۆدای گه و ره ئه گه ر فه رمان به خرابه نه که ن، گه ر فه رمانیان به خرابه کرد حه رامه به قسه یان بکه ین له و فه رمانه دا، به لām له فه رمانه کانی تر دا واجبه به قسه یان بکه ین، هه رچه ند له تواناماندا هه بوو. پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: « تَسْمَعُ وَتَطِيعُ لِلْأَمِيرِ وَإِنْ ضَرَبَ ظَهْرَكَ وَأَخَذَ مَالَكَ فَاسْمَعْ وَأَطِعْ » (مسلم)، واته: گوئی ده گریته له ئه میرو فه رمانی به جی ده هینیت هه تا ئه گه ر پشتت به ر قامچی که وت و مالت برا گوێپراه ل به و فه رمان به جی به یته.

۴۵ **نایا په وایه پرسیا ر له حکمه تی خوا بکه ین له نه می و فه رمانه کانیدا؟** به لی به مه رجیک باوه رکردن و به جیهینانی فه رمانی له سه ر نه وه ستا بیته، به لکو ته نها بو زیاتر دلنیا بوون و جیگیر بوون له سه ر هه ق بیته، به لām ملکه چی ته و او و پرسیا ر نه کردن نیشانه ی به ندایه تی راسته قینه و باوه ری ته و او به حکمه تی خۆای گه و ره هه روه ک هاوه لان وابوون.

۴۶ مه‌به‌ست له‌م نایه‌ته چبیه ﴿ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ ﴾ (النساء: ۷۹)؟
 واتای (حسنه) نیعمه‌ته، واتای (سینه) به‌لاو ناخوشبیه و ه‌ردوکیان ه‌ر لای خوی گ‌وره
 بریار‌دراون، چاکه و نیعمه‌ت ده‌دریته پال خودا، چونکه داویتی به‌بنده‌ک‌هی، خوی گ‌وره
 خراپ‌شی له‌ب‌ر حکمه‌تیک دروست کردووه و نه‌و حکمه‌ت‌ش ه‌ر چاکه‌یه، که‌واته
 کرده‌وه‌کانی خوی گ‌وره ه‌موو چاکن.

پیغهمب‌ر ﷺ ده‌ف‌رمویت: « وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ » (مسلم). واته: خیر
 ه‌مووی له‌ نیوان ه‌ردوو ده‌ستی تودان و خراپ‌ش له‌ تووه نیبه، کرده‌وه‌کانی به‌بنده خودا
 دروستی کردوون، به‌لام له‌ ه‌مان کاتدا به‌نده‌ش ده‌یانکات و لیی به‌رپرسیاره، خوی
 گ‌وره ده‌ف‌رمویت: ﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ﴿٦﴾ فَسَنِيَرَهُ لِلْإِسْرَى ﴾ (اللیل: ۵-۷) واته:
 ه‌رک‌س خیر بکات و ته‌قوای خودا بکات و باوه‌ر به‌ نیسلام به‌ینیت، ئاسانکاری بی‌ ده‌ک‌ه‌ین
 بی‌گرتنه‌به‌ری ریگای راست و ئاسان.

۴۷ نایا ده‌بیته بلئی فلانه‌ک‌س شه‌هیده؟ دیاریکردنی که‌سیک و ناوانانی به‌ شه‌هید وه‌ک
 حوکمدان وایه به‌وه‌ی که‌ ده‌چیته به‌ه‌شته‌وه، ری‌پ‌وه‌ی نه‌ه‌لی سوننه‌تیش وایه که‌ به‌ هیچ
 که‌سیکی دیاریکراو نه‌لین به‌ه‌شتیه یان جه‌ه‌ننه‌می، جگه له‌وه‌ی پیغهمب‌ر ﷺ
 ف‌رموویتی که‌ نه‌ه‌لی به‌ه‌شته یان جه‌ه‌ننه‌م، چونکه راستی شاراو‌یه‌و ناتوانین بزانی
 که‌ مرؤف له‌سه‌رچی مردووه و کرده‌وه‌کانی پیش مردن حسین و نیه‌تیش ته‌نها خودا
 ده‌یزانیت، به‌لام هیواداری نه‌وه‌ین که‌ چاکه‌خواز بجیته به‌ه‌شته‌وه و ترسی نه‌وه‌مان ه‌یه
 خراپ‌کار بجیته دۆزه‌خ.

۴۸ نایا دروسته به‌ موسلمانیکی دیاریکراو بلئی بیباوه‌ره؟ دروست نیبه حوکمدان به‌سه‌ر
 موسلمانیکی دیاریکراودا به‌ بیباوه‌ری و موشریک و دورپووی، نه‌گ‌ر به‌ ئاشکرا به‌لگ‌هی
 نه‌وانه‌ی له‌سه‌ر نه‌بوو، ریگره‌کانیشی تیدا نه‌بوو، شته شاراو‌کانیشی بی‌ خودا واز
 لیده‌ه‌یتین.

۴۹ نایا دروسته به‌ ده‌وری غ‌یری که‌عب‌دا بسورپیته‌وه؟ هیچ شوینیک له‌سه‌ر زه‌ویدا نیبه
 که‌ جائیز بیت به‌ده‌وریدا بسورپیته‌وه و ته‌واف بکه‌یت جگه له‌که‌عب‌هی پیرۆز، ه‌روه‌ها
 دروست نیبه هیچ شوینیکی تر به‌وینه‌ی نه‌و مامه‌له‌ بکه‌ی ه‌رچ‌ه‌ند به‌ریزیت، ه‌رک‌س
 ته‌وافی به‌ ده‌وری شتیکی تردا کرد نه‌وه تاوانباره.

کرده‌وه‌کانی دل

خوای گه‌وره دلّی وهك پادشا دروست کردووه و نه‌ندامه‌کانی تری له‌ش وهك سه‌ریازی نه‌و وان، جا هه‌رکات پادشا چاک بوو سه‌ریازه‌کانیشی چاک ده‌بن، پیغه‌مبه‌ر علیه‌السلام ده‌فه‌رموئیت: « وَأَنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ » (متفق علیه). له له‌شدا پارچه گۆشتیک هه‌یه، هه‌رکات چاک بوو هه‌موو له‌ش چاک ده‌بیت و هه‌رکات خراب بوو هه‌موو له‌ش خراب ده‌بیت، نه‌ویش دلّه. چونکه دلّ جیگای باوه‌پو ته‌قوایه و هه‌ر نه‌ویش جیگای بیباوه‌پی و شیرک و دوو‌پوویی، پیغه‌مبه‌ر علیه‌السلام ده‌فه‌رموئیت: « اللَّقْوَى هَاهُنَا - وَبُشَيْرٌ إِلَى صَدْرِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ - » (مسلم) واته: ته‌قوا لیتره دایه... سیّ جار ئاماژه‌ی به سینگی موباره‌کی خوئی ده‌کرد.

● **نیمانیش:** باوه‌په‌یتان و گوفتارو کرداره، باوه‌پی دلّ و گوفتاری زمان، هه‌روه‌ها کرداری دلّ و نه‌ندامه‌کان.

دلّ باوه‌پ ده‌هینیت و برپا ده‌کات، به‌و هۆیه‌وه شه‌هادت به‌سه‌ر زماندا دیت، دواى کرده‌وه‌کانی تری دلّ دروست ده‌بیت، وهك: خوۆشه‌ویستی، ترس، په‌جا، زمان زیکر ده‌کات و قورئان ده‌خوینیت و نه‌ندامه‌کانی سوچه‌و روکوع ده‌به‌ن و هه‌ر کرده‌وه‌یه‌کی ترکه له‌خودا نزیکیان بکاته‌وه، چونکه وهك وتمان نه‌ندامه‌کان شوینکه و تتووی دلّ، هه‌ر شتیک له‌دلّدا جیگیر بوو ده‌بیت نیشانه‌کانی له‌سه‌ر نه‌ندامه‌کانی تری له‌ش ده‌رکه‌وئیت به‌هه‌ر شیوه‌یه‌ک بیت له‌شیوه‌کان.

● مه‌به‌ستمان له‌کرده‌وه‌کانی دلّ نه‌وانه‌یه که سه‌رچاوه‌که‌یان دلّه و په‌یوه‌ندیان به‌دلّه‌وه هه‌یه، گه‌وره‌ترینیشیان باوه‌په‌یتانه به‌خودای گه‌وره که له‌دلّدایه و باوه‌په‌یتان ملکه‌چی و دان پیدانان به‌شیکن له‌و باوه‌په، نه‌مه جگه له‌م خوۆشه‌ویستی خودا که له‌دلّی به‌نده‌دا دروست ده‌بیت هه‌روه‌ها ترسو ره‌جا، گه‌پانه‌وه‌و پشت به‌ستن، ئارامگرتن ویه‌قین و خشوع و چه‌نده‌های تر.

● هه‌موو کرده‌وه‌یه‌کی دلّ پیچه‌وانه‌که‌ی نه‌خوۆشیه‌کی دلّه، بۆ نمونه: نیه‌تپاکی دژه‌که‌ی ریایه، یه‌قین دژه‌که‌ی گومانه، خوۆشه‌ویستی دژه‌که‌ی رق لیبونه‌وه‌یه‌وه به‌و شیوه‌یه، جا نه‌گه‌ر چاک کردنی دلّی خوۆمان پشتگویی بزه‌ین تاوان له‌سه‌ری که‌له‌که ده‌بی و له‌ناوی ده‌به‌ن، پیغه‌مبه‌ر علیه‌السلام ده‌فه‌رموئیت: « إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً نُكِبَتْ فِي قَلْبِهِ نُكْبَةٌ فَإِنَّ هُوَ تَزَعٌ وَاسْتَفْهَرَ وَتَابَ صُغِلَتْ فَإِنْ عَادَ زَيْدٌ فِيهَا وَإِنْ عَادَ زَيْدٌ فِيهَا حَتَّى تَعْلُو فِيهِ فَهُوَ الرَّانُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ: ﴿ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴾ » (الترمذی) واته: به‌نده کاتیک تاوان ده‌کات خالیکی ره‌ش له‌سه‌ر دلّی دروست ده‌بیت، گه‌ر ته‌ویه‌ی کرد لا ده‌چیت، نه‌گه‌ر دووباره و سیباره‌ی کرده‌وه‌و به‌رده‌وام بوو، خاله‌کان زیاد ده‌بیت هه‌تا وهك په‌رده‌یه‌کی ره‌شی لی دیت و له‌قورئاندا ده‌فه‌رموئیت: ﴿ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴾ (المطففين: ۱۴)، مه‌به‌ست له‌(ران) داپۆشینى دلّه وهك په‌رده‌یه‌ک، هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموئیت: « تُعْرَضُ الْفِتْنُ عَلَى الْقُلُوبِ كَالْحَصِيرِ عُوْدًا عُوْدًا فَأَيُّ قَلْبٍ أَشْرَبَهَا نُكِبَتْ فِيهِ نُكْبَةٌ سَوْدَاءٌ وَأَيُّ قَلْبٍ أَنْكَرَهَا نُكِبَتْ فِيهِ نُكْبَةٌ بَيْضَاءٌ حَتَّى تَصِيرَ عَلَى قَلْبَيْنِ عَلَى أَبْيَضٍ مِثْلَ الصَّفَا فَلَا تَضُرُّهُ فِتْنَةٌ مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَالْآخِرُ أَسْوَدُ مُرْبَادًا كَالْكَوْزِ مُجْحَيًّا لَا يَعْرِفُ مَعْرُوفًا وَلَا يُنْكِرُ مُنْكَرًا إِلَّا مَا أَشْرَبَ مِنْ هَوَاهُ » (مسلم)، واته: دلّه‌کان تووشی فیتنه‌ی یه‌ک له‌دواى یه‌ک ده‌بن، جا هه‌ر دلّیک تووشی خراپه بوو خالیکی ره‌شی تیدا دروست ده‌بیت و هه‌ر دلّیک ریگیری له‌خراپه کرد خالیکی سپی تیدا دروست ده‌بیت، تا وای لیدیت ده‌بن به‌دوو جوړ دلّ: سپی وهك به‌ردیکی سپی، که هیچ فیتنه‌یه‌ک کاری تی ناکات هه‌تا

دنیا مابیت و رهشیک که چاکه و خراپه لیک ناکاته وه به ئاره زووی خوئی نه بیئت.

❖ **کرده وه کانی دل گرنگترن** له کرده وه کانی ئەندامه کانی تر، زانینیان گرنگتره له کرده وه کانی تر، چونکه ئەصلی کرده وه دل و کرده وهی ئەندامه کانی تر لقن و ته و اوکهری کرده وهی دلن. پیغه مبهەر ﷺ ده فهرمویت: « إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ » (مسلم)، واته: خوی گه وره سه بری به ژن و بالاو مال و مولکتان ناکات، به لکو سه بری دل و کرده وه کانتان ده کات. چونکه دل جیگای زانیاری و وردبوونه وه و هزه، هه ر بویه پلهی بهرز لای خودا به گویره ی ئەو باوه رو نیهت پاک و به قینه یه که له دلدا یه.

حه سه نی به صری ده لیت: سویند به خودا ئەبو به کری صدیق به نوژی و روژی چاکتر نه بوو له ئیوه، به لکو به و ئیمان هه وره یه ی که له دلدا بوو.

❖ **کرده وه کانی دل فهزلیان هه به سه ر کرده وه کانی ئەندامه کانی تر** دا له چه ند روویه که وه: ۱- که موکوپیی له کرده وهی دلدا رهنگه کرده وهی ئەندامه کان به تال بکاته وه، وهک ریاکردن. ۲- کرده وهی دل بنچینه یه و هه ر کرده وه و جوله یه کیش نیه تی دلی له گه لدا نه بیئت و به بی مه به ست بو بیئت چاوپوشی لیده کریت. ۳- هۆکاری پله به رزه کانی به هه شته، وهک: زوه د. ۴- گرانترو قورستره به به راورد به کرده وهی ئەندامه کانی تر، ئیبنو مونکه ده بر ده لیت: هه ولدا له گه ل ئەفسی خۆمدا بۆ ماوهی (۴۰) سال هه تا له سه ر ریگای راست جیگیر بوو. ۵- شوینه واری باشتری ده بیئت، وهک خۆشه ویستی خودا. ۶- پاداشتی زیاتر، ئەبو ده ردا ده لیت: سه عاتیک بیرکردنه وه باشتره له شه و نوژی شه ویک. ۷- بزوینه ری ئەندامه کانه. ۸- به هۆی دل وه پاداشتی ئەندامه کان که م و زۆر ده کات، یان به تالی ده کاته وه، وهک خشوع له نوژی دا. ۹- رهنگه جیگای کرده وهی ئەندامه کانی پر بکاته وه، وهک: نیه تی خیرکردن له کاتی بی پاره ییدا. ۱۰- پاداشته که ی بی سنوره، وهک ئارامگرتن. ۱۱- پاداشته که ی به رده وامه، هه رچه نده ئەندامه کان راده وه ستن له کار یان نه توانن. ۱۲- له پیش کرده وهی ئەندامه کانه وه ده ست پی ده کات و له گه ل ئەوانیشدا به رده وامه.

دل به چه ند قوناغیکدا تیده په ریت پیش نه وهی ئەندامه کانی بکه ونه کار: ۱- (الهاجس) نه وهی له هزدا دروست ده بیئت بۆ نه وهی کاری تی بکه یه تی. ۲- (الخاطرة) قوناغی جیگیر بوون. ۳- گفتوگۆی نه فس و دوودلی له کردنی و نه کردنی. ۴- (الهه) کردنی کاره که له پیشتره. ۵- (العزم) به ته وای دلی جیگیر ده بیئت له سه ر کردنی کاره که.

سی قوناغی یه که م پاداشتی له سه ر نییه کاتیک بۆ کاریکی خیر بیئت، به لام سییه م قوناغی چاکه یه کی بۆ ده نووسریت له نیه تی چاکییدا و خراپه ی بۆ نانسریت له خراپه دا، به لام قوناغی سووربوون له سه ر کرده وهی چاک چاکه ی بۆ ده نووسریت و به خراپیش خراپه ی بۆ ده نووسریت ئەگه رچی نه یکرد بیئت، چونکه کاتیک عه زم جه زم بوو له سه ر کرده وه و توانا هه بوو کرده وه که ده کریت، خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ عَدَاؤُهُمْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (النور: ۱۹) ئەو که سه انه ی پیمان خۆشه به دره وشتی له نا و ئیمانداراندا بلاوی بیته وه سه زایه کی توندیان بۆ هه یه، هه روه ها پیغه مبهەر ﷺ ده فهرمویت: «إِذَا تَقَى الْمُسْلِمَانِ بَسِيْقِيَهُمَا فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي النَّارِ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَذَا الْقَاتِلُ فَمَا بَالُ الْمَقْتُولِ؟ قَالَ: إِنَّهُ كَانَ حَرِيصًا عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ» (البخاري)، واته: کاتیک دوو موسلمان به شمشیره وه به رامبه ر یه که ده گرن، کوژاو و بکوژ له ئاگر دایه، و تم ئەی پیغه مبه ری خودا ﷺ ئەمه یان

بکوزه ، نهی کوژدواه که بؤ؟ فهرموی: ئه ویش سووریوه له سه ر کوشتنی براهی.

ئه گهر وازی له تاوانه که هینا دوی ئه وهی سوور بوو له سه ر ئه نجامدانی، ئه وه له چوار حالت به ده ر نییه: ۱- وازهینانی له به ر خودا، پاداشتی ده دریته وه. ۲- وازهینانی له به ر خه لک، به مه ش گونا بهار ده بیّت، چونکه وازهینان له گونا ه عیاده ته و ده بیّت ته نها له به ر خودا بکریت. ۳- وازهینان له به ر نه توانین به بیّ کردنی پیوستیه کانی ئه و تانه و به مه ش گونا بهار ده بیّت، چونکه نیه تی ته وای هه بووه. ۴- وازهینان له به ر نه توانین، به لام هه موو کاریکی پیوستی کردوه بؤ ئه نجامدانی، به لام سه ری نه گرتوه، ئه مه ش گونا بهار ده بیّت وه که ئه وهی تاوانه که ده کات هه روه که له فه رموده که دا ده رده که ویت، هه رکات کرده وه که نیه تی کردنی زیاتر بوو له گه لیدا تاوانبار ده بیّت جا کرده وه که له گه ل نیه ته که دا بوو یان دواکه وت، هه رکه س تاوانیکی کردو سوور بوو له سه ر دووباره کردنه وهی ئه وه به به رده وام له قه له م ده دریت ئه گهرچی دووباره شی نه کرده وه.

هه ندیک له کرده وه کانی دل:

نیه ت: به واتای ویست و مه به ست دیت، هیچ کرده وه یه کیش به بیّ نیه ت وه رناگیریت، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: « إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَىٰ » (متفق علیه) واته: کرده وه کان به نیه ته وه رکه سه و به نیه تی خۆی پاداشتی ده دریته وه.

عه بدوللای کوری موباره ک ده لیت: رهنگه کرده وه یه کی که م به نیه ت زیاد بکات و کرده وه یه کی زۆریش به نیه ت که م بکات.

فوزه یلی کوری عیاز ده لیت: خوی گه وره نیه ت و ویستی له تو ده ویت. جا هه ر کات کرده وه که بؤ خودا بیّت ئه وه به ئیخلاص و نیه تپاکی ناو ده بریت و ئه گهر بؤ خودا نه بوو ئه وه به ریا و دوو پویی داده نریت.

سویدیک (باسیکس گرنگ): خه لک عاقیبه تیان خراپه زانایان نه بن، زانایانیش هه روه ها ئه وانه نه بیّت کرده وه ده که ن، ئه وانه ش کرده وه ده که ن ته نها نیه ت پا که کان نه جاتیان ده بیّت، جا یه که م شت که له سه ر به نده پیوسته فیروونی نیه ته، دواتر به کرده وه راستی ده کاته وه دوی تیگه یشتنی نیه ت پاکی و راستگویی، کرده وه به بیّ نیه ت ماندوو بونه، نیه تیش بؤ خودا نه بیّت ریا، نیه تپاکییش به بیّ شوینکه وتنی سوننه ت له کرده وه دا رهنج به فیروچوونه.

کرده وه کان سی جوړن: ۱- تاوان: نیه ت پاکی له تاواندا نایگوریت به چاکه، به لام له گه ل نیه تی خراپدا سزاکه ی زیاتر ده بیّت. ۲- چاکه کردن و عیاده ت: ئه مه ش په یوه سه ته به نیه ته وه له رووی قه بول بوون و پاداشت زۆتر بوون، جا ئه گهر بؤ ریا ی بوو ئه وه ده بیته تاوان و هاوه لدانانی بچوو که هه ندیک جار گه وره ش، ئه مه ش ده بیّت به سی جوړه وه:

۱ پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: « فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، فَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ، وَمَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، فَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ سَيِّئَةً وَاحِدَةً » (متفق علیه) واته: هه رکه س نیه تی چاکه ی هیناو نه یکرد، خوی گه وره چاکه یه کی بؤ ده نووسیت، ئه گهر نیه تی چاکه ی هیناو کردی، خوی گه وره به ده چاکه تا حه وت سه د و زیاتر ده بنووسیت، ئه گهر نیه تی خراپه ی هیناو نه یکرد، چاکه یه کی ته وای بؤ ده نووسیت، ئه گهر کرده وه خراپه یه کی کرد به ک خراپه ی له سه ر ده نووسیت. هه روه ها ده فه رمویت: « مَثَلُ هَذِهِ الْأُمَّةِ كَمَثَلِ أَرْبَعَةِ نَعَمٍ: رَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا وَعَلِمْنَا فَهَوَّ يَعْمَلُ بِعِلْمِهِ فِي مَالِهِ يُنْفِقُهُ فِي حَقِّهِ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ عِلْمًا وَلَمْ يُؤْتِهِ مَالًا فَهَوَّ يَقُولُ لَوْ كَانَ لِي مِثْلُ هَذَا عَمِلْتُ فِيهِ مِثْلَ الَّذِي يَعْمَلُ، قَالَ

یه که م: عبادته که بۆ ریا بیّت له بنه پهدا، ئەمەش هاوهدانانە و بەتالە.
دووم: له سەرەتادا نیەتی بۆ خودایە و دواتر نیەتی ریاى تیکەل دەبیّت، جا ئەگەر
 عبادته که تاخیره که ی پەيوهست نییه به ههوه له که یه وه خهیرکردن ئەوه ههوه له که ی
 قهبوله و تاخیره که ی بەتالە، به لām ئەگەر هه مووی پەيوهست بوون به یه که وه وهک نوێژ ئەوا
 دوو حاله تی هه یه: **أ** - به رهنگاری نیەتی پرایه که بکات و عبادته که قهبوله. **ب** - نیەتی
 پرایه که ی یه کلابیته وه، ئەوا هه موو عبادته که به تال دەبیته وه.

سییه م: نیەتی ریا یه که دواى ته واو بوونی کرده وه که دروست بیّت، که ئەمەش وه سوهدسه یه و
 کاریگه ریی له سەر کرده وه که و بکه ره که ی نییه، به لām چه نده ها جوړی ریاى شاراوه هه یه
 که ده بیّت و ریا بین و بیان ناسین.

به لām ئەگەر نیه ته که ی له چاکه دا بۆ به رژه وهندی دنیایی بوو ئەوا به گوێره ی نیه ته که ی
پاداشت و سزا و هه رده گریت، ئەمەش سی حاله تی هه یه: ۱ - ته نها نیه تی له کرده وه چاکه که
 به رژه وهندی دنیاییه، به مەش پیی گونا هیا ر ده بیّت، چونکه پیغه مبه ر ﷺ ده فەر مویت:
 «مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا مِمَّا يُتَعَنَى بِهِ وَجَهَ اللَّهُ ﷻ لَا يَتَعَلَّمُهُ إِلَّا لِيُصِيبَ بِهِ عَرَضًا مِنَ الدُّنْيَا لَمْ يَجِدْ عَرَفَ الْجَنَّةَ
 يَوْمَ الْقِيَامَةِ» (ابوداود) واته: هه رکه س زانستی ک فیر بوو که فیر بوونی (ئەم زانسته) ته نها له به ر
 خوا بیّت، به لām ئەم که سه بۆ مالی دونیا خو ی فیر ده کات بوونی به هه شت ناکات، نموونه ی
 ئەم که سه: یه کیک پیش نوێژیی بکات بۆ خه لکی ته نها له به ر پاره. **۲** - نیه تی له به ر خودا
 بیّت و بۆ دونیاشی له گه لدا بیّت، ئەمەش باوه رپی که مو کوړی تیدایه و نیه تی ته واو نییه،
 هه روه که ئەوه ی ده چیت بۆ چه ج و بۆ بازرگانیی، ئەمەش پاداشته که ی به گوێره ی نیه ت
 پاکیه که یه تی. **۳** - نیه تی ته نها خودایه، به لām کرێیه ک وه رده گریت بۆ ژیا نی خو ی ئەمه یان
 پاداشته که ی ته واوه، وه ک ئەوه ی چه ند قوتاییه ک فیری قورئان و زانسته کانی بکات، به لām
 له گه ل ئەوه شدا موو چه یه کی مانگانە ی بده نی، له م باره یه شه وه ئەم فەر مووده یه هاتووه
 که پیغه مبه ر ﷺ ده فەر مویت: «إِنْ أَحَقَّ مَا أَخَذْتُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا كِتَابُ اللَّهِ» (البخاری) واته:
 باشترین شت پاره ی له سەر وه رگرن قورئانه، ئەم فەر مووده یه ش پاش ئەو پووداوه و تراوه،
 که کۆمه لیک له هاوه له به پیزه کان ریگایان که وه لای هۆزیک و داوا ی میوانداری و خواردنیان

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: فُهَمَا فِي الْأَجْرِ سَوَاءٌ، وَرَجُلٌ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا وَلَمْ يُؤْتِهِ عِلْمًا فَهُوَ يَحْطِ فِي مَالِهِ يُنْفِقُهُ فِي غَيْرِ حَقِّهِ، وَرَجُلٌ لَمْ يُؤْتِهِ
 اللَّهُ عِلْمًا وَلَا مَالًا فَهُوَ يَقُولُ: لَوْ كَانَ لِي مِثْلُ هَذَا عَمِلْتُ فِيهِ مِثْلَ الَّذِي يَعْمَلُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: فُهَمَا فِي الْوِزْرِ سَوَاءٌ
 الترمذي، واته: نموونه ی ئوممه تی من وه ک چوار که س وان: که سی ک خوا پاره و زانستی داوه تی، به زانسته که ی پاره که ی بۆ
 چاکه سەرف دەکات. هه روه ها که سی ک خوا زانستی داوه تی و پاره ی نییه، ده لیت گه ر پاره م هه بوا یه وه ک فلان که س له
 چاکه دا سەرف دەکرد، ئەم دوانه له پاداشتا وه ک یه کن، که سی ک خوا پاره ی داوه تی و زانستی نییه، پاره که ی له خراپه دا
 سەرف دەکات، که سی کی تر نه پاره ی هه یه وه نه زانست، ده لیت: گه ر پاره م هه بوا یه وه ک فلان که س - که له خراپه دا
 سەرفی دەکات - سەرفم دەکرد، ئەم دوانه ش له سزادا وه ک یه کن، و ته ی دووه م چواره م له فەر مووده که دا، ئەوه
 ده گه یه نیت که ئەوه ی له توانایاندا بووه - که نیه تی کردنه که یه - کردوویانه، هه روه ک ده لیت: (گه ر وه ک فلان که س
 هه بوا یه وه ک ئەوم دەکرد)، هه ر بۆ یه حیسایی براده ره که ی بۆ کراوه له سزاو پاداشتا. ئه یین ره جه ب ده لیت:
 فەر مووده که که ده لیت: "هه ردووکیان له پاداشتا وه ک یه کن"، مه به ست پیی پاداشتی بنه ره تیه به بی زیاد کردنی چه ند
 هه نده، چونکه زیاد کردنی چه ند هه نده، پەيوهسته به کردنی کاره که، ئەک نیه تی کردنی به بی کردنی، چونکه گه ر
 هه ردووکیان له هه موو روویه که وه وه ک یه کن، ده بیّت ئەوه ی نیه تی چاکه ی هیتا به بی ئەنجامدانی ده چاکه ی بۆ
 بنووسریت، ئەمەش خیلافی ده قه.

لیکرن، هۆزه که پازی نه بوون و خواردنیا پئی نه دان، ئه وانیش سه رهك هۆزه که یان مار یان دوویشك پیوه ی دابوو، پرسساریان کرد له و کۆمه له هاوه له ئایا که سیکتان تیدایه که قوربان بخوینیت به سه ریدا؟ ئه وانیش ووتیان نایخوینین هه تاوه کو شتیك له نئیوانماندا نه بیت (واته : هه تاوه کو کرییه کمان نه ده نی)، ئه ویش له بهر ئه وه ی که ئه وان له سه ره تاوه میوانداریان نه کردن و پیزیان لی نه گرتن، جا کاتیک قورئانیان به سه ردا خویند سه رهك هۆزه که باش بویه وه و به پیی خوی دهستی به گه ران کرد، ئه وانیش له به رامبه ر ئه م کاره یاندا رانه مه پیکیان دابه هاوه له کان، که گه رانه وه بۆ مه دینه به سه ره اته که یان بۆ پیغه مبه ری صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خودا گپرایه وه و ئه ویش ئه و فه رموده یه ی سه ره وه ی فه رموو .

ئه مه ش مانای ئه وه نیه ئاینی پیروزی ئیسلام بکریته کالاً و بازرگانی پیوه بکریت، ئه مه یان له دیندا جیگای نابیتته وه، وهك ئه وه ی ئیستا که سانیک پهیدا بوون که ئیشیان بووه به نووشته وفال و کتیب گرتنه وه و فپو فیل کردنه به ناوی دینه وه و خه لکی فربوو ده ده ن، به لکو ئه م جو ره کارانه قه ده غه ی لیکراوه و خوویه کی نه گریسی جوله که و گا وره کان بووه وهك خوای گه وره ده فه رمویت : ﴿ وَلَا تَشْتَرُوا بِآبَائِي تَمَنًا قَلِيلًا وَإِنِّي فَاتَقُونَ ﴾ (البقرة: ٤١) واته : ئایه ته کانم به نرخیکی که م مه گۆر نه وه (له پیناوی به ده سه ته پینانی هه ندی مه رامی که م نرخ ی دنیادا)، ته نها له من بترسن و خو تان له خه شمی من بپاریزن، یان ده فه رمویت : ﴿ إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ تَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴾ (آل عمران: ٧٧) واته : به راستی ئه وانیه که په یمانی خواو سوینده کانیا ن به نرخیکی که م ده فروشن (له پله و پایه ی دنیایی، پاره و پول و سامان، ئه لبه ته هه رچه نده بیت هه رکه مه) ئه وان له دوا پۆژدا هه چ به شیکیان نابیت (له سو زو میهره بانی خوا)، هه روه ها له پۆژی قیامه تدا خوا نایاندوینیت و ته ماشایان ناکات (له چلک و پیسی گونا ه) خا وینیا ن ناکات و سزای پر ئیش و ئازاریش بۆیا ن ئاماده یه .

٣- ری پیدراوه کان (موباح): هه چ کرداریک نییه به بی نیه ت و شتی موباحیش به نیه ت ده بیت به عیباده ت.

ئه وه ش بزانه که پیاوچاکانی نیه ت چاک له کرده وه دا سی پله ن: نزم: ئه وانن که عیباده ت ده که ن له بهر پادا شت و له ترسی سزا. **مام ناوه ند:** ئه وانن عیباده ت ده که ن وهك سوپاسگوزاری خودا و گوپرایه لی کردنی. **به رز:** ئه وانن عیباده ت ده که ن له بهر خو شه ویستی و به گه وره دانان و له ترسی خودا. ئه مه ش پله ی راستگۆیا نه (الصديقين).

توه به: به رده وام واجیه، گونا ه کردنیش له سروشتی مرو فه، پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فه رمویت: « كُلُّ ابْنِ آدَمَ خَطَّاءٌ وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ » (الترمذي). واته: هه موو که س تاوان ده کات و باشترین که س ئه وه یه ته و به ده کات، هه روه ها ده فه رمویت: « لَوْ أَنَّمُ تَدُنُّبُوا لَدَهَبَ اللَّهُ

١ خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿ وَعَجَلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى ﴾ (طه: ٨٤). (موسا) صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رموی: په له م کرد بۆ روشتن بۆ لای خودا بۆ ئه وه ی خوای گه وره لئی رازی بیت نهك ته نها له بهر ئه وه ی فه رمان به جی بهینیت، چاکه له گه ل دایک و باوک به هه مان شپوه، ئه گه ر له ترسی سزاو ده سته گه وتنی پادا شت بیت ئه و پله ی نزمه، ئه گه ر وهك گوپرایه لی خودا و پادا شت دانه وه ی دایک و باوک بیت له سه ر ئه وه ی په روه رده یان کردوویت و بوونه ته هۆی دروست بوونی تو ئه وه پله ی مام ناوه ند، به لام پله ی به رز ئه وه یه که له بهر به گه وره گرتنی فه رمانی خودا چاکه یان له گه لدا بکه ی ت.

بِكُمْ وَلَجَاءَ بِقَوْمٍ يُذِبُونَ فَيَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ فَيَغْفِرُ لَهُمْ» (مسلم). واته: ئەگەر ئیوه تاوانتان نەکردایه، خوای گه وره ئیوهی له ناوده دا و خه لکیکی تری دههینا که تاوان بکه ن و داوای لیخوشبوون بکه ن و خوای گه وره ش لێیان خۆش ده بوو.

دواخستنی تهوبه و بهردهوام بوون له سهر تاوان هه له یه و گوناوه، شه ی تانی ش له چه ند به ره سه تیکدا زه فهر به مروّف دینیت و گهر له یه کی کدا سه ره که وتوو نه بوو ده چینه ئه وی تر، که ئه مانه ن: ۱- هاوه ل دانان و بیباوه پی. ۲- گهر نه ی توانی، هه ولّی بیدعه پیکردن و وازه ی تانی سوننه ت ده دات. ۳- گهر نه ی توانی، هه ولّی کردنی تاوانه گه وره کان ده دات. ۴- گهر نه ی توانی، هه ولّی پی کردنی تاوانه بچوکه کان ده دات. ۵- گهر نه ی توانی، هه ولّی زۆر پی کردنی شه پی ریگه پیدراوه کان (موباح) ده دات. ۶- گهر نه ی توانی، هه ولّی ئه وه ی پیده دات که مروّف ئه و عیباده تانه بکه ن که خیریان که متره. ۷- گهر نه ی توانی، شه ی تانی جین و مروّف تێ به رده دا بۆ ئه وه ی هه له ت پی بکه ن و زال بن به سه رتدا.

تاوانه کانیش چه ند جوړیکن: ۱- گه وره کان: ئه وانن سزای هه ددی له سه ره له دونیادا، یان هه ره شه ی سزایه کی قیامه تی توندی له سه ره، یان له عنه ت و توپه یی خوداو نه بوونی ئیمانی له سه ره. ۲- **بچوکه کان:** ئه وانن که له گه وره کان بچوکه ترن، به لام هۆکار هه ن دیانگۆرپیت بۆ گه وره، له وانن: به رده وام بوون و دووباره کردنه وه، به که م زانین، فه خرکردن به کردنی تاوانه که، به نا شکرا تاوانه که بکه ی ت.

هه موو تاوانیک تهوبه ی بۆ هه یه و تهوبه ش ده مینیت هه تا خۆر له خۆرئاواوه هه لدیت یان غه ره ی سه ره مه رگ.

پادا شتی تهوبه کاری راسته قینه ش گۆرینی خراپه کانیتی بۆ چاکه، ئه گهر ئه وه نده زۆریش بن بگه نه که شکه لانی ئاسمان.

وه رگرتنی تهوبه ش چه ند مه رجیکسی هه یه:

۱- په شیمان بوونه وه. ۲- وازه ی تان له تاوانه که. ۳- سووربوون له سه ره دووباره نه کردنه وه ی، ئه گهر تاوانه که مافی خه لکی تیدا خورا بوو، ده بیّت بدریته وه به خاوه نه که ی.

تهوبه کارانیش چوار جوړن: ۱- له سه ره تهوبه که ی به رده وام ده بیّت تا کۆتایی ژبانی و نیه تی نییه بگه رپته وه سه ر تاوان، ته نها تووشی هه له ی بچوکه ده بیّت که مروّف هه ر تووشی ده بیّت، ئه مه به جیگهر بوون له سه ره تهوبه و به م که سه ده لێن: (سابق بالخیرات) و به م جوړه تهوبه یه ش ده لێن (نصوح) و خاوه نه که شی (النفس المطمئنه) یه. ۲- تهوبه کاریک به رده وامه

(۱) ده گه ردریته وه که پیغه مه ر ﷺ فه رمویه تی: «التَّوَابِينَ عِنْدَ اللَّهِ ثَلَاثَةٌ: دِيْوَانٌ لَا يَعْبَأُ اللَّهُ بِهِ شَيْئًا، وَدِيْوَانٌ لَا يَتْرُكُ اللَّهُ مِنْهُ شَيْئًا، وَدِيْوَانٌ لَا يَغْفِرُهُ اللَّهُ. فَأَمَّا الدِّيْوَانُ الَّذِي لَا يَغْفِرُهُ اللَّهُ، قَالَ الشَّرْكَ بِاللَّهِ، قَالَ الشَّرْكَ بِاللَّهِ: ﴿إِنَّهُ، مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ﴾، وَأَمَّا الدِّيْوَانُ الَّذِي لَا يَعْبَأُ اللَّهُ بِهِ شَيْئًا، فَظَلَمَ الْعَبْدُ نَفْسَهُ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَبِّهِ... فَإِنَّ اللَّهَ ﷻ يَغْفِرُ ذَلِكَ وَيَتَجَاوَزُ إِنْ شَاءَ، وَأَمَّا الدِّيْوَانُ الَّذِي لَا يَتْرُكُ اللَّهُ مِنْهُ شَيْئًا، فَظَلَمَ الْعِبَادَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا الْقِصَاصَ لَا تَحَالَةَ» (أحمد وفيه ضعف)، واته: تاوانه کان لای خودا چه ند جوړیکن: هه ندیک لێیان خۆش نابیت وه هاوه لدانان، خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿إِنَّهُ، مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ﴾ (المائدة: ۷۲) هه رکه س هاوه ل پیدایه بکات بۆ خودا، خودا به هه شتی لی حه رام ده دکات و ده یخاته دۆزه خه وه، ئه و تاوانانه ش که گوئی پینادات و لێیان خۆش ده بیّت، ئه وانن که به نده کان له نێوان خۆیاندا سه میان کردوه، ده بیّت تۆله یان لی سه ندریته وه.

له سەر عیباده ته کان، به لām گوناھیش دهکات جار جارو به ئه نقهست نا، به لām تووشی ده بیته بۆ ئه وهی نیه تیکی پیشتری هه بیته و سوور بیته له سەر کردنی، هه رکات تاوانیک دهکات لۆمه ی نه فسی خۆی دهکاتو په شیمان ده بیته وه و هه ولی ئه وه ده دات خۆی له هۆکاری تاوانه که دوور خاته وه، ئه مهش پیتی ده لێن (النفس اللوامه). ۳- ته و به دهکات و باش ده بیته بۆ ماوه یه ک، به لām دواتر تووشی تاوان ده بیته و له هه مان کاتدا به رده وامه له سەر عیباده ته کان، هه ندیک تاوان وازلیدینیت، به لām شه هوه تی تاوان رای ده کیشیت و ده یخاته تاوانه وه، له دلی خۆیدا به ته مای ته و به یه و دوا ی ده خات، به م نه فسهش ده لێن نه فسی به رپر سیار، مه ترسی ئه م جۆره که سانه له وه دایه که ته و به دوا ده خه ن و دوور نییه به بی ته و به وه فات بکه ن و ناخر شه پ بن. ۴- ته و به دهکات و به رده وام ده بیته، به لām ده گه رپته وه سەر تاوان و سه رقا ل ده بیته تیایدا، به بی ئه وهی نیه تی ته و به ی هه بیته و پیتی ناخۆش بیته که تاوان دهکات. به م جۆرهش ده لێن نه فسی (الأمره بالسوء) فه رمانده ر به خراپه، ئه م جۆرهش ترسی ناخر شه پری زۆر لیده کریت.

❶ **راستگویی:** بنچینه ی کرده وه کانی دله و به شهش و اتا به کار ده هینریت، راستگویی له ۱- قسه کردن. ۲- ویست (نیته). ۳- عه زم (سوور بوون و نیه تی ته وای کار کردن). ۴- وه فاداری. ۵- کرده وه: ئه مهش به ته بایی نیوان ناشرکاو شاراو، وه ک خشوع له نوێژدا. ۶- راستگویی له به جیهینانی هه موو ئه رکه ئاینیه کاندای، ئه مهش به رزترینی جۆره کانیه تی، بۆ نمونه: راستگویی له ترس، ره جا، به گه وره زانین، زوه د، رازی بوون، پشت به ستن، خۆشه ویستی و هه موو کرده وه کانی تری دل، جا هه رکه س له و شتانه ی باسکرا راستگۆ بیته ئه و له (صدیقین) راستگویان ده ژمیردریت له به ر زۆر راستگویی، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: **عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِي إِلَى الْبِرِّ وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ صِدْقًا** (متفق عليه) واته: راستگۆ بن، چونکه راستگویی به ره و چا که تان ده بات و چا که ش به ره و به هه شت، که سیك به رده وام راست ده لیت و به دوا ی راستگۆیدا ده گه رپته هه تا لای خودا به راستگۆ (صدیق) ده نووسریت، هه رکات که سیك راست و ناراستی لی تیکه ل بوو، یه ککیانی هه لبژاردو نیه تی پاک بوو له گه ل خودا زۆر جار سه رکه وتوو ده بیته و گه ر ناراسته که شی هه لبژارد بیته ئه و لای خودا عوزری هه یه.

پیچه وانه ی راستگویی درۆیه، سه ره تا له ده روونه وه ده گوازیته وه بۆ زمان و خراپی دهکات و دواتر ده گوازیته وه بۆ ئه ندامه کان و ئه وانیش خراپ دهکات، خراپی زمان درۆزنییه له گو فتاردا و خراپی ئه ندامیش خراپی کرده وه کانه و دواتر خراپه هه موو گیانی داده گریت.

❷ **خۆشه ویستی:** به خۆشه ویستی خوای گه وره و پیغه مبه رکه ی ﷺ شیرینی ئیمان به ده ست دیت، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: **« ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ: أَنْ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولَهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ »** (متفق عليه)، واته: سی شت هه رکه س تیایدا بیته شیرینی ئیمان ده زانیت، خوای گه وره و پیغه مبه رکه ی له غه یری ئه وان خۆشتر بویت، هه رکه سی خۆشویست له به ر خوا بیته، پیتی ناخۆش بیته بگه رپته وه بۆ بیباوه پری دوا ی ئه وهی خودا رزگاری کردوو لیتی، هه ره ک چۆن پیتی ناخۆشه بخریته ناگره وه، جا هه رکات داری

خۆشه‌ويستت له دلتا چاندو به ئاوى نيه‌تپاكي ئاوت داو رات هيتا له‌سه‌ر شوينكه‌وتنى پيغه‌مبەر ﷺ ئەو كاته چەندە جۆر بەر دەگریت و بەره‌كه‌شى بەرده‌وام دەبیت كه چوار جۆرن: ۱- **خۆشويستنى خودا**، كه بنه‌ماى ئيمانە. ۲- **خۆشويستنى و رِق لیبونە‌وه** له‌به‌ر خودا كه واجبه. ۳- **به‌شدارى كردنى غەبرى خودا** له‌خۆشويستنى واجب دا، وه‌ك خۆشويستنى موشريكه‌كان بۆ خوداكانيان كه بنه‌ماى شيرك و هاوه‌لدانانە. ۴- **خۆشه‌ويستى سروسىتى**، وه‌ك خۆشه‌ويستى دايكو و باوك و مندال و خواردن، ئەم جۆره‌ش جائيزە، جا ئەگەر دەته‌ويت خودا خۆشى بویت هۆگرى مالى دونيا مه‌به، پيغه‌مبەر ﷺ دەفهرمويت: « **اِزْهَدْ فِي الدُّنْيَا يَجِبَكَ اللَّهُ** » (ابن ماجه)، واته: زۆر هه‌ز له دونيا مه‌كه و هۆگرى مه‌به، خودا خۆشى ده‌ويت.

(التوكل (پشت به‌ستن): كارى دلە له پشت به‌ستن به خودا له ده‌ستهينانى پيويستيه‌كان و دوورخستنه‌وه‌ى زه‌ره‌ره، له‌گه‌ل باوه‌رپيون به خودا و فه‌راهه‌م كردنى هۆكاره‌كانيش. پشتنه‌به‌ستن به‌خودا كه موكوپيه له‌يه‌كخوابه‌رستيداو وازهينان له‌دابينكردنى هۆكاره‌كانيش بيده‌سه‌لاتى و كه‌م عه‌قلييه، كاته‌كه‌شى پيشكه‌ش كردوه كه به‌روبومى يه‌قىنه، جۆره‌كانيشى سيان:

- ۱- **واجبه:** پشت به‌ستن به خودا له و كارانه‌ى كه تهنه‌ا ئەو ده‌توانيت، وه‌ك شيفاي نه‌خۆش.
- ۲- **حه‌راهه،** كه دوو جۆره: **أ -** شيركى گه‌وره‌يه: پشت به‌ستنى ته‌واو به هۆكاره‌كان و باوه‌رپيون به‌وه‌ى كه ئەنجامه‌كان به هۆى هۆكاره‌كانه‌وه‌يه. **ب -** شيركى بچوك: وه‌ك پشت به‌ستن به كه‌سيك بۆ وه‌ده‌ستهينانى رزق و رۆزى زياتر له‌وه‌ى كه هۆكارىكه بۆ ئەو شته.

۱ خه‌لكى له روى رِق و خۆشه‌ويستيه‌وه (الولاء والبراء) چەند جۆريكن: **أ -** كه‌سانىك پيويسته خۆشه‌ويست بن به پيى رِق لیبونە‌وه، ئەوانيش پيغه‌مبەرە‌ران و راستگويان له سه‌رووشيانه‌وه پيغه‌مبەرى ئىسلام و خيژانه‌كانى و كچه‌كانى و هاوه‌له‌كانى. **ب -** ئەوانه‌ى تهنه‌ا شايه‌نى رِق لیبونە‌وه‌ن كه بيباوه‌ر و موشريك و مونافيقن. **ج -** كه‌سانىك له لايه‌كه‌وه شايه‌نى خۆشويستنى له لاکه‌ى تره‌وه شايه‌نى رِق لیبونە، ئەوانيش تاوانكارانى ئيمانداران، له‌به‌ر ئيمانه‌كه‌ى خۆشه‌ويستى له‌به‌ر تاوانه‌كانى رِقمان لیبانه، خۆشويستنى بيباوه‌رانيش دوو جۆره: **۱ -** پشتگيرى كردنى ئايه‌كه‌يان هۆكارى ده‌رجونه له ئىسلام. ۲- خۆشويستنى شتى دنيايى بيباوه‌ران يان پشتگيريان بۆ مه‌به‌ستىكى دنيايى كه تاوانى گه‌وره‌يه و له ئىسلام پيى ده‌رنه‌چيت، هه‌ندىك جار تيكه‌لبه‌يه‌ك روى ده‌دات له نۆوان باش مامه‌له‌كردنى بيباوه‌راني شەپه‌كه‌ر له‌گه‌ل رِق لیبونە‌وه‌يان و خۆبه‌رى كردن له ئايه‌كه‌يان كه ئەمه‌ش پيويستى به روونكردنه‌وه هه‌يه. مامه‌له‌ى دادپه‌روه‌رانه‌و به‌زه‌ى هاتنه‌وه به‌بى ده‌سه‌لاتيان و قسه‌ى نهرم كردن له رووياندا به‌بى خۆشويستنى جائيزه. خودا ده‌فهرمويت: ﴿ **لَا يَتَسَكَّرُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوا فِي الدِّينِ وَلَا هَجَرُوا عَنْ دِينِهِمْ أَنْ نَزَّوْهُمْ وَتَمْسَلُوا إِلَيْهِمْ إِنْ اللَّهُ حُبُّ الْمُؤْمِنِينَ** ﴾ (الممتحنه: ۸) واته: خواي گه‌وره ريگريتان لى ناكات له چاكه‌كردن و دادپه‌وه‌رى به‌رامبه‌ر به‌و بيباوه‌رانه‌ى شه‌ريان له‌گه‌ل نه‌كردون و له شوينى خۆتان ده‌ريان نه‌كردون. به‌لام رِق لیبونە‌وه‌يان شتىكى تره، خواي گه‌وره پى كردوه له ئايه‌تى ﴿ **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا عَدُوِّي وَعَدُوِّيكُمْ أَوْلِيَاءَ تَلْفُوتُ إِلَيْهِمْ وَالْمُرَوِّءُ** ﴾ (الممتحنه: ۱) واته: ئەى ئەوانه‌ى باوه‌ريان هيتاوه، دوژمنى من و خۆتان مه‌كه‌ن به پشت و په‌ناو خۆشان نه‌وين، چونكه مامه‌له‌ى دادپه‌وره‌رانه‌و رِق لیبونە‌وه ده‌كرت كۆ بكريته‌وه، هه‌روه‌ك پيغه‌مبەر ﷺ مامه‌له‌ى له‌گه‌ل جوله‌كه‌ى مه‌دينه‌ كرد.

۲ نايا دابينكردنى هۆكاره‌كان دژى ته‌وه‌كوله (پشت به‌ستن)؟ چەند روويه‌كى هه‌يه: **۱ -** به‌ده‌ست هيتانى سوودىكى نه‌بوو، كه سى‌ى حاله‌تى هه‌يه: **أ -** هۆكارىك به دلنيايى هۆكارى ئەو سووده‌يه وه‌ك ئن هيتان بۆ مندال، وازهينان له ئن هيتان و به ته‌ماى مندال بوون شىتبييه و پشت به‌ستن نبييه. **ب -** هۆكار كه دلنيا نبييه، به‌لام زۆربه‌ى جار هۆكارى ئەو كارەن بى ئەو روو ناده‌ن، وه‌ك سه‌فه‌ركردن به‌بى هه‌لگرتنى خواردن و خواردنه‌وه له سه‌حرادا، كه ئەمه هه‌چ پشت به‌ستن نبييه، چونكه تويشوو هه‌لگرتن فه‌رمانى پيكره‌وه و پيغه‌مبەر ﷺ كاتىك سه‌فه‌رى كرد بۆ مه‌دينه تويشوو هه‌لگرتوه‌وه و كه‌سيكى بۆ

۳- جائیزه: ئەمەش کردنی کەسیکی ترە بەوھکیلی خۆت بۆ ئەجامدانی کاریک کە لە توانادا ھەبە ھەک کرپن و فرۆشتن، بەلام جائیزنییە بڵین پشت بە خوا دەبەستم دواتر بە تۆ، بەلکو بڵیت تۆم کردووە بە ھەکیل.

شوکری (الشکر): ئەمەش دەرکەوتنی نیعمەتەکانی خودایە لەسەر دڵی بەندە بەئیمان و لەسەر زمانی بە سوپاسکردنی و لەسەر ئەندامەکانی بە عیبادەت کردن، دیارە شوکرکردن بە دڵ و زمان و ئەندامەکان واتای راستەقینەیی شوکر ئەوھەبە کە نیعمەتەکانی خودا لە گۆڕاھەلی خودا بەکاربھێنیت.

ئارامگرتن: وازھێنان لە باسکردنی ناپەھەتی و بەلا بۆ خەلکی و تەنھا شەگوا لای خودا بکەیت، خودا دەفەرموێت: ﴿إِنَّمَا بُوعِيَ الْأَصْرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ (الزمر: ۱۰) اتە: بێگومان ئەوانەیی ئارامدەگرن پاداشتی بێسنوریان ھەبە، پیغەمبەر ﷺ دەفەرموێت: ﴿وَمَنْ يَتَصَبَّرْ يُصْبِرْهُ اللَّهُ وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ عِظَاءً خَيْرٌ وَأَوْسَعُ مِنَ الصَّبْرِ﴾ (متفق عليه) واتە: ھەرکەس ھەولێ ئەوھ بەدات کە ئارام بگرت خۆی گەورە پێی دەبەخشیت و ھیچ کەس لەنیعمەتی ئارامگرتن شتێکی باشتری پێنەبەخشاوە.

ئیمامی عومەر رەزای خۆی لیبیت دەفەرموێت: "لەھەر بەلایەکدا چوار نیعمەتی پیغەمشووم کە لە دینەکەدا نییە، کە گەورەتر نییە، کە مەنەیی پێی رازی بوونم لێ نەگراوە، کە چاوەپێی پاداشتم.

ئارامگرتنیش پلە پلەبە: نزم: وازھێنان لە باسکردنی بەلا و ناخۆشی، بەلام لە دڵوھ پێی ناخۆشە کە باسی ناکات. **مام ناوھند:** وازھێنان لە باسکردنی ناخۆشی لەگەڵ رازی بوون پێی. **بەرز:** شوکر کردنە لە سەر ناخۆشی.

ھەرکەس ستمی لیکراو دوعای لە ستمکارەکە کرد کە وابوو ئارامی نەگرتووە.

ئارامگرتنیش دوو جۆری ھەبە: لاشەیی کە پەيوەندی بە ئیمەوھ نییە. دەررونی، ئارامگرتنی دەررونی لەسەر ئەو شتانەیی کە نەفس و ئارەزوو داوای دەکەن.

ھەموو ئەو شتانەیی کە رووبەرۆی مرقف دەبیتوھ لە دنیا دا دوو جۆرن:

رێنیشاندا بە کرێ گرتووە. ج - ھۆکار کە رەنگە کاریگەری ھەبیت لەوھدیبھانی ئەو کارەدا، بەلام دلتیا نییە، بەلام ئەم ھۆکارەش ھەر پێویست و کردنیان دژی پشت بەستن نییە، ھەک پێداویستیھەکانی کارکردن و بەدواداچوونی رزق، ئیمامی عومەر دەلێت: پشت بەستن راستی بە خودا ئەوھەبە کە تۆھکەت بچینی و دواتر پشت بە خوا ببەستیت. ۲- پاراستنی شتێکی ھەبوو: ھەرکەس مال و خواردنی ھەبوو پاشەکەوت کردنی دژی پشت بەستن نییە، بەتایبەتی خێزاندار، پیغەمبەر ﷺ خواردنی سالتیکی بۆ خێزانەکانی ھەلدەگرت. ۳- رینگەگرتن لە زەررەیک کە رووی ئەواو: لە مەرچەکانی پشت بەستن وازھێنان نییە لەو جۆرە ھۆکارانە ھەک: لەبەرکردنی زبێ شەرو بەستنەوھ و شتر، بەلام لەمانەشدا دەبیت پشت بە خودا ببەستیت، ئەک بە ھۆکارەکە رازی بیت بە ھەرشتیک روو دەدات. ۴- نەھیشتنی زەررەیک کە رووی داو: کە سێ جۆرە: ۱- دەبیت دلتیا بیت لە زەررەکە لە ھالەتی وازھێنان لە ھۆکارەکە. ھەک ئاو کە تینویتی دەشکینیت، کەواتە نەخواردنەوھ ئاو ھیچی بەسەر تەوھکولەوھ نییە. ب - دلتیایی تیدا نییە ھەک کە لەشاخ گرتن، کەواتە گرتنی کە لەشاخ پیچەوانەیی پشت بەستن نییە و پیغەمبەر ﷺ فەرمانی بە تەداوی و دەرمان بەکارھێنان کردووە. ج - ھۆکارەکە کە تەنھا شتێکی ھەمی بیت، ھەک داخکردنی دوا چاکبوونەوھ بۆ ئەوھ توشی نەبیتوھ، کە ئەوھ نیشانەیی نوقسانییە لە پشت بەستن.

ئەم جۆرەش گەر ئارامگرتن بیت لەسەر شەھوھتی فەرچ و سک، پێی دەلێن (عفة) و ئەگەر لە شەردا بیت پێی دەلێن ئازایەتی، ئەگەر خواردنەوھ قین و تۆپەیی بوو پێی دەلێن (حلم) ئەگەر شارندنەوھ نەپتی بیت پێی دەلێن (کتمان السر)، ئەگەر لە زیادەکانی ژياندا بیت پێی دەلێن زوھد، ئەگەر رازی بوون بیت بە کەم لە مال و خۆشی دنیا پێی دەلێن (قناعە).

۱- نه وهی نه فس پئی خۆشه و پیویستی به نارامگرتن ههیه که ههقی خودای تیدا ره چاو بکریت و بۆ تاوان به کار نه هینریت.

پ- نه وهی له گه لّ ئاره زووی مروّفا ناکۆکن، که سیّ جۆرن: ۱- نارامگرتن له سهر کردنی سوننه ته کان سوننه ته. ۲- نارامگرتن له سهر نه کردنی گوناھ و تاوان واجبه و تهرک کردنی مه کروهیش سوننه ته. ۳- نارامگرتن له سهر به لاو نارهحه ته که به ویستی خودا تووشی مروّفا ده بیّت.

واجبه مروّفا زمانی بپاریزیت له شه کوا کردن و دلّیسی بپاریزیت له نارازی بوون و توپه بوون به هۆی به لاوه، ههروهها پاراستنی ئه ندامه کان له و شتانهی خودا پئی ناخۆشه وهک: هوارکردن و جلوپه رگ دادپین و له خۆدان له کاتی به لاو نارهحه تیدا، باشتر وایه مروّفا به دلّ رازی بیّت به به شی خودا.

کامیان باشتره، فه قیری ئارامگر، یان دهوله مهندی سوپاسگوزار؟ ئه گه ر دهوله مهنده پاره که ی له عیباده تی خودا سهر ف کرد یان هه لی گرت بۆ ئه و مه به سته، ئه وه باشتره له فه قیره که، ئه گه ر له شتی ئاساییدا سهر فی ده کرد ئه وه فه قیره که باشتره، پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: « الطّاعِمُ الشّاکِرُ بِمَنْزِلَةِ الصّائِمِ الصّابِرِ » (احمد)، واته: ئه وه ی نان ده خوات و شوکری خودا ده کات وهک رۆژووگری ئارامگر وایه.

❶ **رازی بوون:** قه ناعت کردنه به شتی و هه وئنه دانه بۆ زیاتر له وه، کاته که شی پاش روودانی کاره که یه، رازی بوون به قه ده ری خودا پله یه کی به رزی خواناسانه و به روومی خۆشه ویستی و پشت به سته، دوعا کردن بۆ نه مانی ناخۆشییه ک و اتای رازی نه بوون نییه.

❷ **الخشوع:** ملکه چی و به گه وه زانینه، حوزه یفه ده لیت: وریابن له خشوعی دووپوویی، وتیان: خشوعی دووپوویی چیه؟ وتی: ببینی که جهسته خشوعی ههیه و به لام دلّ نهی تی، ههروهها ده لیت: یه که م شت له دهستان ده چیت له دینه که تاندا خشوعه. جا هه ر عیباده تیک خشوعی تیدا نه بیّت، پاداشته که ی به قه د خشوعه که یه، پیغه مبه ر ﷺ له باره ی خشوعی نوێژه وه ده فه رمویت: رهنگه پاداشته که ی نیوه چواریه ک بیّت به قه ده ر خشوعه که ی، به لکو رهنگه پاداشتی نه بیّت، چونکه خشوعی تیدا نه بووه.

❸ **الرجاء (رهجا):** به هیوابوونی رهحمه ت فراوانی خودایه، پیچه وانه که شی بیّ هیوابیه، کرده وهش له گه لّ به هیوابوون و ره جادا باشتره له گه لّ ترسدا، چونکه گومانی باش بردنه به خودای گه وره. خوای گه وره له فه رموده یه کی قودسیدا ده فه رمویت: « اَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِرَبِّي » (مسلم)، واته: من به و شیوه یه ده بم که به نده که م گومانم پئی ده بات - گه ر هیوای بوو ره حمی پئی بکه م - ره جایش دوو پله یه: **به رز،** ئه و که سه یه که کرده وه ده کات و به هیوای پاداشته، عانیسه ده لیت: ئه ی پیغه مبه ری خودا ﷺ و اتای « وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَاءًا تَوَاقُلًا وَلَهُمْ وَجْهَةٌ » هو الذي يسرق ويزني ويشرب، وهو يخاف الله عزوجل؟ قال: لا يَا بَنَتَ الصّٰدِقِ، وَلَكِنَّهُمْ الدّٰنِ يَصْلَوْنَ وَيَصُومُونَ وَيَتَصَدَّقُونَ، وَهُمْ يَخَافُونَ أَلَا يُقْبَلُ مِنْهُمْ، « أَوْلَيْكَ يُسْرَعُونَ فِي الْمَفْرَاتِ ». ئه وه یه که سیك دزی و زیناو عاره ق بخواته وه، به لام له خوا ده ترسیت؟ فه رمووی: نه خیر ئه ی کچی صدیق ئه و که سانه ن که نوێژ و رۆژوو و خیر ده که ن، به لام ده ترسن لییان وه رنه گبریت « أَوْلَيْكَ يُسْرَعُونَ فِي الْمَفْرَاتِ » واته: ئه وانه پیشبرکی له خیردا ده که ن. (الترمذی).

پلهی نزم: گوناھباری تەوبەکار بە هیوای لیخۆشبوونی خودایە، بەلام ئەو کەسە ی بەردەوامە لەسەر تاوان و تەوبە ناکات و بە هیوای ئەوەیە کە خودا لێی خۆش بێت، ئەمە تەنها ئاواخواستە بۆ لیخۆشبوون، ئەم جۆرەش خراپە، بەلام دوو جۆری یەکەم چاکە، چونکە ئیماندار کردەوێی چاکە و ترس کۆکردووەتەو، دوو پووش کردەوێی خراپە و بێ ترس کۆی کردووەتەو.

ترس: خەمیکە لە دڵدا دروست دەبێت لەبەر پێشبینی کردنی ناخۆشی، جا ئەگەر دنیایا بوو لە تووشبوونی ناخۆشییە کە ئەو پێی دەلێن (خَشِيَّة)، ترس لە خودا دژی هیواو رەجا نییە، بەلکو هۆکاری بەدەستھێنانی رەحمەتە لە رێگەی ترسەو و رەجایش لە رێگەی بەھیوابوونەو. ھەر بۆیە پێویستە کە ترس و رەجاو خۆشەویستی خودا کۆ بکریتەو. ئیبن قەیم دەلێت: دڵ لەبەرەو خوداچوونی وەك باندەھێک وایە خۆشەویستی سەریەتی، ترس و رەجایش دوو بەلە کەین.

ترسی واجب: ئەوەیە کە وا بکات فەرزەکان بەجێ بهێنریت و واز لە حەرەمەکان بهێنریت، لەوێش زیاتر ترسیکە کە ھانی چاکەت بدات و دوور بکەوێتەو لە مەکرۆھەکان.

جۆرەکانی ترس: ۱- ترس لە شتی شاراوو بەخودا زانین کە تەنها بۆ خودایە، ھەر کەس ئەم جۆرە ترسە ی ھەبێت بەرامبەر غەیری خودا شیرکی گەورە، وەك ترسان لە بت کە زەرەر و زیانت پێدەگە یەنیت. ۲- ترسیکی حەرەم: وەك تەرك کردنی واجبات لە ترسی خەلکی. ۳- ترسی ئاسایی کە جائیزە: وەك ترسان لە گورگ و شتی تر.

الزهد: وەرگێرانی حەزو ئارەزوو لە شتیکەو بە بۆ شتیکێ باشتر، زوھد کردن بەرامبەر بە دنیا مایە ی راحەتی دڵ و جەستە، بە پێچەوانەوێی حەزکردن بە دنیا مایە ی خەموخەفەتەو خۆشەویستی دنیا بە بنچینە ی ھەموو تاوانیکەو پق لێبوونەوێی دنیا بە ھۆکاری عیبادەت و گۆتپرایە لێیە.

زوھد کردن لە دنیا ئەوەیە کە دنیات لە دڵدا دەرکەیت، ئەک لە دەستی دەرکەیت و دڵت ھەر لای بێت - کە ئەم جۆرە زوھدە زوھدی نەزانانە - پێغەمبەر ﷺ دەفرمویت: « نِعْمَ الْمَالُ الصَّالِحُ لِلْمَرْءِ الصَّالِحِ » (أحمد). واتە: باشترین مال ئەوەیە ھێ پیاویکی چاک و سالح بێت. فەقیر و مال پێکەو چەند حالەتیکیان ھە یە: ۱- لەبەر شەر و مەشغەلەتی مال رقی لێیەتی و نایەوێت و لێی را دەکات، بەم کەسە دەلێن زاھید. ۲- دڵخۆش نییە بە بوونی و زۆریش رقی لێی نییە، بەم کەسە دەلێت رازییە. ۳- بوونی مالی لە نەبوونی پێ خۆشترە، چونکە حەزی لە مالە، بەلام حەزەکە ی ئەوێندە نییە کە بە دوا ی مالدا بگەرێت، بەلام گەر ھاتە دەستی بەبێ ئەزەیت پێی خۆشە، بەم کەسەش دەلێن قانع. ۴- حەزی لێیەتی، بەلام لەبەر بێدەسەلاتی وازی لە بەدواگە پانیدا ھێناو، ھەركات مالی دەستکەوێت بە ماندوو بوونەو دەستی دەھێنیت، بەم دەسە دەلێن (حریص). ۵- ئەو پارەو خواردنە ی بە دوایدا دەگەرێت و دە یەوێت بە دەستی بێنیت لەبەر زەرورەتە وەك کەسیکی برسی و بێ جل و بەرگ، بەم کەسەش دەلێن (مضطر) مەجبور.

گفتوگو پیه کی هیمانه

کابرایهک ناوی عهبدوللا بوو، گه یشت به کابرایهکی تر ناوی عهبدولنه بی (بهندهی پیغه مبه) بوو، عهبدوللا ناوی کابرای به لاهه خراب بوو، چونکه واتاکه ی نه وه دهگه یه نیته که بهندهی پیغه مبه ره وه له دللی خویدا وتی: چون که سیک جگه له خودا یه کیکی تر دهپه رستیت؟ دواتر به کابرای وت: تو غهیری خودا دهپه رستیت؟ وتی: نه خیر، من خودا دهپه رستم و موسلمانم، غهیری خوداش ناپه رستم.

عهبدوللا وتی: نهی نهام ناوه چیه که له ناوی مه سیحیه کان دهچیت که ناوی دهنین (عبدالمسیح)، به لام بۆ نهوان سهیر نییه، چونکه مه سیح دهپه رستن، به لام که سیک ناوی تو ده بیستیت وادیتته خه یالی که تو پیغه مبه ﷺ دهپه رستیت که نه مه بیروباوه پی موسلمان نییه به رامبه به پیغه مبه ره که ی، به لام نه وهی له سه رمان واجبه باوه رمان واییت (موحه ممد) بهنده و پیغه مبه ری خودایه.

عبدالنبی وتی: به لام (موحه ممد) باشترین که سه و سهرداری پیغه مبه رانه و نیمه ش له بهر بهر که ت و خاتری نه و نهام ناوه له خومان دهنین و داوی شفاعه تی لی دهکن، به لاته وه سهیر نه بیت، براهام ناوی (عبدالحسین) وه باوکیشم ناوی (عبدالرسول) ه، نهام ناوانه ش بلاوه وه هر له کۆنه وه بابو باپیرانمان به کاریان هیناوه و توند مه به له مه سه له که داو ناین ناسانه.

عهبدوللا وتی: نهام کاره زور خراپه، له وهی پیشت خراپتره، نهام ش داواکردنی شتی که له غهیری خودا که له توانیدا نییه، جا نه و که سهی داوی لی ده کریت پیغه مبه ﷺ بیت یان هر پیاوچاکیک بیت وه کو حوسهین (رهزای خوی لیبت)، نهام کاره ش پیچه وانهی یه کتاپه رستییه که نیمه پیویسته پهیره ی بکهین، هر بۆیه روونکردنه وهی واتای (لا اله الا الله) چند پرسیاریکت لی ده که م بۆ نه وهی گه وره یی نهام شته بۆ ده رکه ویت و خراپی ناوانان به و ناوانه وه وهاوشیوهی نه و ناوانه ت بۆ ده رکه ویت، دیاره نامانجی من له م شته دا ته نها روونکردنه ی راستییه و شوینکه وتنی و ده رخنستی ناراستییه و دوورکه وتنه وه یه و فرمان به چاکه و نه هی له خراپه یه. خوداش پشتیوانه و همووشته هر به دهستی نه وه، سه رها من نه و دوو نایه ته ت بیر ده خه مه وه که ده فهرمویت: ﴿ إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ﴾ (النور: ۵۱) واته: کاتیک نیمانداران بانگ ده کرین بۆ نه وهی خوی گه وره و پیغه مبه حوکم بکات له نیوانیاند ده لین: بیستمان و گوپرایه ل بووین هه روه ها ﴿ فَإِنْ نَزَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ﴾ (النساء: ۵۹) واته: نه گهر جیاراییتان که وته نیوانه وه له شتی که بیگه ریننه وه بۆ لای خوی گه وره و پیغه مبه ره که ی نه گهر باوه رتان هه یه به خودا و روژی دوا یی.

عهبدوللا وتی: تو وتت ته نها خودا دهپه رستیت و ده لیبت: (لا اله الا الله)، ده کریت واتاکه یم پی بلیت؟

عبدالنبی وتی: یه کخوایه رستی نه وه یه باوه رت واییت که خودا هه یه وزه ی و ناسمانه کانی دروست کردوه و زیان و مردن و کاری نهام که ونه به دهستی نه وه و روژیده رو زانیارو به ده سه لاته.

عهبدوللا وتی: نه گهر نه مه یه کخوایه رستی بوا یه فیرعه ون و قه ومه که ی و نه بوجهل وهاوشیوهی نهوان یه کخوایه رست نه بوون، چونکه نه وهی تو ده لیبت ده یانزانی هه روه ک زوریک له موشریکه کان و فیرعه ون هه رچه نده بانگه شه ی خویه تی ده کرد له دلله وه باوه پی

هه‌بوو که خودا هه‌یه و ئەم که‌ونه به‌رپۆه ده‌بات، به‌لگه‌ش ئەم نایه‌ته‌یه ﴿وَحَمَدُوا بِهَا
وَأَسْتَفْتَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ (النمل: ۱۴)، واته: له دڵدا باوه‌ریان هه‌بوو، به‌لام له‌به‌ر
خۆبه‌زلزاین وسته‌م و ئینکارییان کردو باوه‌ریان نه‌کرد، له کاتی غه‌رق بوونیدا ئەم باوه‌رپه‌ی
که له دڵیدا هه‌بوو ده‌رکه‌وت.

به‌لام له راستیییدا ئەو یه‌کخواپه‌رستییه‌ی پیغه‌مبه‌ران بۆ گه‌یاندنی هاتوون و کتیبه‌کانی بۆ
روونکردنه‌وه‌ی هاتوون و له پێناویدا شه‌ر له‌گه‌ڵ قوره‌یش کرا ئەوه‌یه که: ته‌نها خودا
په‌رستین.

واتای په‌رستن: ناویکه که هه‌موو کرده‌وه‌و گوفتاری ئاشکراو شاراهه که خودا پیتی
خۆشه‌و پیتی رازی ده‌بیت ده‌گریته‌ خو، واتای (اله) له (لا اله الا الله) دا ئەوه‌یه.
ئەو په‌رستراوه‌یه که به‌ ته‌نها ئەو شایه‌تی په‌رستنه و بۆ که‌سیک و شتیکی تر په‌رستن ره‌وا
نییه.

عبداللّٰه و تنی: ئە‌ی ده‌زانیته خودا بۆ پیغه‌مبه‌رانی نارده‌وه که یه‌که‌میان نوحه؟
عبدالنبی و تنی: بۆ ئە‌وه‌ی بانگی موشریکه‌کان بکه‌ن بۆ په‌رستنی ته‌نها (الله)، وازه‌ینان له
هه‌ر شه‌ریکیکی تر.

عبداللّٰه و تنی: ئە‌ی هۆکاری شیرکی قه‌ومه‌که‌ی نوح چی بوو؟
عبدالنبی و تنی: نازانم.

عبداللّٰه و تنی: خوای گه‌وره کاتیک نوحی کرده پیغه‌مبه‌رو ناریدی قه‌ومه‌که‌ی که
زیاده‌رپه‌ویان کردبوو له به‌گه‌وره‌دانانی پیاواکاندا وه‌ک: وه‌د، یه‌سوع، یه‌غوٲ، یه‌عوق، نه‌سر.
عبدالنبی و تنی: یه‌عنی مه‌به‌ستت له‌وه‌یه که (ود) و (سواع) و ئە‌وانی تر ناوی که‌سانی
پیاوچاکن و بیباوه‌ر و زالم نین؟

عبداللّٰه و تنی: به‌ئێ، ئە‌وانه پیاوچاک بوون و قه‌ومی نوح کردویانن به‌ خوداو عه‌ره‌بیش
له‌وانه‌وه وه‌ریان گرتوه‌و، به‌لگه‌ش له‌سه‌ر ئە‌مه ئە‌و فه‌رموده‌یه‌یه که له ئیبن عه‌بباسه‌وه
ده‌گه‌ریته‌وه‌و ده‌لئیت: « صَارَتِ الْأَوْتَانُ الَّتِي كَانَتْ فِي قَوْمِ نُوحٍ فِي الْعَرَبِ بَعْدَ، أَمَّا وَدٌّ فَكَانَتْ لِكَلْبٍ
بِدُومَةِ الْجَنْدَلِ، وَأَمَّا سِوَاعٌ فَكَانَتْ لِهَذِيلٍ، وَأَمَّا يَغُوثٌ فَكَانَتْ لِمُرَادٍ ثُمَّ لِبَنِي عَطِيفٍ بِالْجَوْفِ عِنْدَ سَبَأٍ، وَأَمَّا
يَعُوقٌ فَكَانَتْ لِهَمْدَانَ، وَأَمَّا نَسْرٌ فَكَانَتْ لِحَمِيرٍ لَأَلِ ذِي الْكَلَاعِ؛ أَسْمَاءُ رِجَالٍ صَالِحِينَ مِنْ قَوْمِ نُوحٍ، فَلَمَّا
هَلَكُوا أَوْحَى الشَّيْطَانُ إِلَى قَوْمِهِمْ أَنْ انْصَبُوا إِلَى مَجَالِسِهِمُ الَّتِي كَانُوا يَجْلِسُونَ أَنْصَابًا وَسَمَوْهَا بِأَسْمَائِهِمْ،
فَفَعَلُوا فَلَمْ تُعْبَدْ، حَتَّى إِذَا هَلَكَ أَوْلِيكَ وَتَسَخَّ الْعِلْمُ عُبِدَتْ » (البخاري). ئە‌و بتانه‌ی له قه‌ومی نوحدا
هه‌بوون دواتر له‌ناو خه‌له‌کانی عه‌ره‌بدا ده‌په‌رستران، (ود) هی هۆزی (کلب) بوو له (دومه
الجنذل)، (سواع) هی (هذیل) بوو، (یغوث) هی (مراد) بوو، دواتر بوو به‌ هی (بنی عطیف)
له (سبأ)، (یعوق) هی همدان بوو، (نسر) هی (حمیر) بوو، ئە‌مانه پیاوچاک بوون دوا‌ی
ئە‌وه‌ی وه‌فاتیان کرد شه‌یتان خستییه‌ دلی قه‌ومه‌که‌یانه‌وه که له‌و شوینه‌ی ئە‌م پیاوچا‌کانه
دامه‌نیشن، هه‌یکه‌لیان بۆ بکه‌ن و ناوی خۆیانی لی بنین، ئە‌وانیش ئە‌وه‌یان کردو هه‌تا ئە‌و
خه‌لکه‌ مابوو نه‌په‌رستران، به‌لام دوا‌ی ئە‌وه‌ی ئە‌وان مردن و زانست له‌ناویاندا ئە‌ما
ده‌یانپه‌رستن. (بخاري).

عبدالنبی و تنی: ئە‌مه شتیکی سه‌یره.

عبداللہ وتی: ئہی بؤ لہ مہ سہیرترت بؤ باس نہ کہم؟ بزانه کہ موحمہد ﷺ کہ خاتہ می پئغہ مبرانہ خوی گہ ورہ بؤ قہومیکی ناردوہ، داوای لیخوشبون دہ کہن، عیبادہ ت دہ کہن، تہ واف دہ کہن، حج دہ کہن، خیریش دہ کہن، بہ لآم ہنڈیک لہ دروستکراوہ کانی خودایان خستوتہ بہینی خویان و خودا (وسائط) بؤ ئہ وہی لہ خودا نزیکیان بکہ نہ وہ و شفاعہ تیان بؤ بکہن، وہ ک: فریشتہ کان، و عیسا پئغہ مبر (ﷺ) و ہر وہا غیری ئہ مانیش. خوی گہ ورہ ش موحمہ مہدی نارد ﷺ کہ ئاینہ کہی باپیرہ یان ئیبراہیم (ﷺ) یان بؤ زیندو بکاتہ وہ پییان بلیت: کہ پەرستنی شتانیک بؤ نزیک بوونہ وہ لہ خودا جائیز نییہ، ہہ موو ئہ و شتانہی بؤ بتہ کانیان دہ کہن تہنا شایہنی خودایہ. ئہ و دروستکراوہ تہنہایہ و شہریکی نییہ و روزیدہرہ، بہ تہنا زہوی و ئاسمانہ کان و ئہ وہی نیشتہ جیی زہوی ئاسمانہ کانہ ہہ موو بہندہی ئہ و ن و لہ ژیر دہ سہ لاتی ئہ ودان، بہ لکو ہتا ئہ و بتانہی کہ دہیانپہ رستن بیباوہرہ کان دہیانزانی لہ ژیر دہ سہ لاتی خودادان.

عبدالنبی وتی: ئہ مہ قسہ گہ لیکی سہیرترو ترسناکہ، ہیچ بہ لگت ہہ یہ لہ سہری؟

عبداللہ وتی: بہ لگہ لہ سہر ئہ مانہ زون، خوی گہ ورہ دہ فہ رمویت: ﴿ قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تُنْقَرُونَ ﴾ (یوسف: ۳۱) واتہ: پییان بلی کی لہ ئاسمانہ وہ - بہ ہوی بارانہ وہ - و لہ زہوییہ وہ - بہ ہوی خاکہ وہ - روزیتان دہ دات، یان کی بیستن و بیننی بہدہستہ، ئہی کی زیندو لہ مردو دہرہنیت و مردووش لہ زیندو، یان کی کارو فرمانہ کان - ی ئہ م بوونہ وہرہ - بہ جی دہہنیت؟ بیگومان دہ لئین (اللہ)، توش پییان بلی ئہی لہ خودا ناترسن، ئہی ئہ مانہ مایہی ئہ وہ نییہ لہ خودا بترسن ہر وہا دہ فہ رمویت ﴿ قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴾ ﴿۸۷﴾ سَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿۸۸﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَكَاتِ السَّجِجِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿۸۹﴾ سَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تُنْقَرُونَ ﴿۹۰﴾ قُلْ مَنْ مَلِكُوتِ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿۹۱﴾ سَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ ﴿۹۲﴾ (المؤمنون: ۸۴، ۸۹)، واتہ: پییان بلی زہوی و ئہ و انہیشی کہ تیدان مولکی کین ئہ گہر زانیارن؟ ئہ و انیش دہ لئین ہی (اللہ) یہ، توش پییان بلی: ئہی بؤ بیر ناکہ نہ وہ، پییان بلی کی پەرہردگاری حہوت ئاسمانہ کان و عرشی گہ ورہ یہ، ئہ و کاتہ دہ لئین (اللہ)، توش پییان بلی ئہی بؤ لہ خودا ناترسن، ئہی ئہ مہ مایہی ئہ وہ نییہ لہ خودا بترسن، پییان بلی کی خاوہنداریتی ہہ موو شتیکی بہدہستہ و پەنای خہ لک دہ دات و کہ س توانای ئہ وہی نییہ پەنای کہ سیٹک بدات لہ سزای خوا ئہ گہر ئیوہ دہ زانن، ئہ و انیش دہ لئین: ہی (اللہ) یہ توش بلی: ئہی چؤن گوہر دہ کرین و دہ خہ لہ تینرین.

موشریکہ کان لہ کاتی حہ جدا دہیانوت: (لبیک اللهم لبیک، لبیک لا شریک لک، إلا شریکا هو لک، تملکہ وما ملک). واتہ: خودایہ ئیمہ گوپرایہ لی تو دہ کہین و شہریکت نییہ مہ گہر شہریکت بہ خوی و مولکہ کہ یہ وہ مولکی تو بیت، دان پیدانانی موشریکہ کانی قورہیش بہ وہی کہ تہنا خودا کارویاری بوونہ وہری بہ دہستہ یان (توحید الربوبیہ - یہ کخوایہ رستی پەرہردگاریتی) بہ تہنا نہ یانی کردوہ بہ موسلمان، بہ لآم پەرستن و داواکردن لہ فریشتہ و پئغہ مبر و پیواچاکان بہ مہ بہستی شفاعت نزیک بوونہ وہ لہ خودا

وای کردووه به بیباوه ره له قه له م بدرین و خوین و مالیان حال بیت، که و ابوو دوعاو نه زرو قوریانی - سه برپین - داواکردنی یارمتهی هه موو جوریکی عیبادهت ده بیت ته نها بۆ خدا بیت.

عبدالنبی وتی: ئە ئی ئە گەر یه کخوایه رستی باوه ره هینان نییه به بوونی خواو خاوه ندرایتی بوونه وهر، وهك تۆ ده لئیت، ئە ئی کامه یه؟

عبدالولل وتی: ئە و یه کخوایه رستییه ی موشریکه کان رازی نه بوون دانی پیدابنن و پیغه مبه ران هاتوون بۆ گه یاندنی ئە وه یه که: ته نها په رستن بۆ خدا بکهیت، هه چ جوریکی عیبادهت بۆ غهیری ئە و ئە نجام نه دهیت، وهك: دوعاو نه زرو سه برپین و داوای یارمتهی و فریاکه و تن و ئە وانی تر، هه ر ئە م یه کخوایه رستییه واته ی (لا اله الا الله) یه که هه چ خودایه کی به هه ق نییه جگه له (الله)، به لای موشریکه کان قوره ی شه وه (إله) واته خدا، هه ر شتی که که عیبادهتی بۆ بکریت، جا ئە و شته یان که سه پادشا بیت، پیغه مبه ر بیت، پیاوچاک بیت، دار بیت، قه بر بیت، جنۆکه بیت، مه به ستیان نه بووه له و شتانه ی به رستن له غهیری خودا توانای دروست کردن و رۆزی دان و به رپۆوه بردنی کاروباری بوونه وهر هه بیت، به لکو ده یانزانی ئە و شتانه ته نها له ده سه لاتی په روه ردگار دایه.

هه ر بۆیه پیغه مبه ر ﷺ هات و بانگی کردن بۆ وته ی (لا اله الا الله) و په ی ره وکردنی واتا که ی نه ک ته نها وتنی به زمان.

عبدالنبی وتی: هه روهك بته وئ که بلئیت: موشریکه کان قوره ی ش له واتای (لا اله الا الله) له زۆر موسلمانن ئە م پۆ با شتر گه یشتبوون؟

عبدالولل وتی: به لئ، ئە وه ش واقعیکی دل ناخۆشکه ره، چونکه بیباوه ره کان ده یانزانی مه به ستی پیغه مبه ر ﷺ به و وشه یه: په رستنی خودای تان و ته نها و به ری بوونه له هه ر شتیکی تر جگه له خودا به رسترت، چونکه کاتیک پیغه مبه ر ﷺ پیی وتن: بلین (لا اله الا الله)، بیباوه ره کان وتیان: چۆن هه موو خودا کان کردووه یه، ئە مه شتیکی سهیره، به لام له هه مان کاتدا ده یانزانی که خودای گه وره به رپۆوه به ری ئە م که ونه یه، جا ئە گه ر بیباوه ره کان ئە وه نده له واتای ئە و وشه یه گه شتبتن، سهیره ئە وه یه که خه لکتیک خۆی به موسلمان ده زانیت، به لام ئە وه نده ی بیباوه ره کان له و وشه یه نه گه یشتوو: به برای ئە وان ته نها گوزارشتی ئە و وشه یه به زمان به بی ئە وه ی دل کرده وه ی هه بیت له و وته یه دا، ئە وه شی که زۆر زیره که پیی وایه که واتای وشه که ئە وه یه که ته نها خودا رۆزیده ره و دروستکه ره و به رپۆوه به ری که ونه، که و ابوو هه چ خیریک هه یه له که سانیک بانگه شه ی موسلمانیه تی ده کن، به لام ئە وه نده ی بیباوه ره کان له واتای ئە و وشه یه نه زانن.

عبدالنبی وتی: به لام ئە م نایه ته له سه ر بیباوه ره بت په رسته کان هاتۆته خواره وه، چۆن پیاوچاکان و پیغه مبه ران و بته کان وهك یه ک حسیب ده کریت؟

عبدالولل وتی: وهك پیشت باس مان کرد هه ندیک له بته کان به ناوی پیاوچاکانه وه ناو نراون وه ک کاتی نوح (عليه السلام)، بیباوه ره کانیش مه به ستیان نزیک بوونه وه بووه له خودا، به لگه ش ئە م نایه ته یه ﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى﴾ (الزمر: ۳) ئە وانه ی که جگه له خوا پشتیان به شتی تر به ستوو و به خویان هه لبراردوه ده یانوت ته نها بۆ نزیک بوونه وه له خودا ده یانیه رستین.

ئەمجا ئەوھى كە دەئىت چۆن پېغەمبەر پياوچاكان وبتەكان وەك يەك حسيب دەكەن؟
 لەوھ لآمدا دەئىت: بيباوەران هەندىك پياوچاكان كردبوو بەخودا وليي دەپارانەو، وەك خواي
 گەرە دەفەر مويت: ﴿أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ
 وَيَخَافُونَ عَذَابَهُمْ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا﴾ (الإسراء: ٥٧) واتە: ئەوانەى كە ئەوان هانا وهاورايان بۆ
 دەبەن، كاميان لەخوا نزيكترە؟ لەكاتىكدا كە ئەوان خويان هاوار لەخوا دەكەن وپيگەى نزيك
 بوونەو لەخوا دەگرەنەبەر، و چاوەپروانى پەحمەتى دەكەن، ولەسزا وتولەشى دەترسن،
 بەپاستى سزاي پەرورە دگارت وەها سەختە كە دەبىت هەموو كەس خوي لىپارايىت،
 وەهەندىكى تر عيسى پېغەمبەر (عليه السلام) ودايكيان كردو بەخودا ولييان دەپارنەو
 وەك خودا دەفەر مويت: ﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَىٰ ابْنُ مَرْيَمَ مَا أَنتَ لِلنَّاسِ آمِثٌ وَلَا تُخَافُي وَأُمِّي إِلَهِي مِنَ
 دُونِ اللَّهِ﴾ (المائدة: ١١٧) واتە: وەبىر خەلكى بەئىترەو كاتىك كە خواي گەرە لە پۆزى دواييدا دەفەر مويت
 : ئەى عيسى كور مەريەم نايان تۆ بەو خەلكەت ووت كە من و دايم بکەن بە دوو خودا جگە لە (الله) ؟
 هەندىكى تريان فرىشتهكان دەپەرستن و هانا وهاورايان بۆ دەبەن وەك دەفەر مويت: ﴿وَيَوْمَ
 يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْلُوا لِيَأْتِكُمْ كَأَنْوَاعٍ يُعْبَدُونَ﴾ (سبا: ٤٠) واتە: پۆزىك دادىت كە خواي
 گەرە تەواوى (پەرستراو ئەو كە سەنەشى دەيانپەرستن) كۆ دەكاتەو و ئەمجا بۆ لۆمە يەيان
 خواي گەرە بەفرىشتهكان دەفەر مويت: نايان ئەمانە بوون كە ئىوەيان دەپەرست ؟

چاك بىر لەم ئايەتە پىرۆزانە بگەرەو كە چۆن خواي گەرە ئەو كە سەنەى بە بيباوەر داناو
 كە بتەكانيان پەرستو، ديسان بەهەمان شىو و بەبى جياوازي ئەو كە سەنەشى بە بيباوەر
 داناو كە پياوچاكان و پېغەمبەرانىشان بەخو زانيو، پېغەمبەرىش ﷺ شەرى لەگەل
 هەمويان كردو و بەبى جياوازي.

عبدالنبى وتى: بەلام بيباوەرەكان داواي شتيان لى دەكەن، بەلام من دەزانم كە تەنها خودا
 تواناي سوودگە ياندن وزەرەر گە ياندنى هەيەو تەنها لەخودا ئەو داوا دەكەم و پياوچاكان
 تواناي ئەو يان نيبە، بەلام تەنها شەفاعەتى ئەوانم دەوئىت.

عبدالولل وتى: ئەم قسەيەت پىك وەك قسەى بيباوەرەكانە، بەلگەش ئەم
 ئايەتەيە ﴿وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَتُونَا عِنْدَ
 اللَّهِ﴾ (يونس: ١٨) ئەو شتانەى تواناي گە ياندنى سوودو زەرەرى نيبە دەيانپەرستن و دەلێن
 ئەمانە شەفاعەتمان بۆ دەكەن لای خودا.

عبدالنبى وتى: بەلام من غەبرى خودا ناپەرستم، داواكردن و پەنا بێردنە بەر ئەوان عيبادەت نيبە.
عبدالولل وتى: بەلام داوات لى دەكەم دان بەو دا بنىت كە خودا فەرزى كردو
 ئىخلاصى و نىەتپاكىت هەبىت لە عيبادەتدا بۆ خودا تەنها ئەو بپەرستىت، هەر وەك لە
 قورئاندا دەفەر مويت ﴿وَمَا أَمْرًا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ﴾ (البينة: ٥) واتە: فەرمانيان
 پى كراو تەنها خودا بپەرستن و بەپاكى و دلسۆزى و ملكەجى فەرمانبەردارى ئاين و
 بەرنامەكەى ببن و لابدن لەهەموو ئاين و بەرنامەيەكى تر جگە لەئىسلام.

عبدالنبى وتى: بەلێ ئەوھى فەرزە لەسەرم.
عبدالولل وتى: باشە ئەوھى خوا فەرزى كردو و لە سەرت چيە؟ روونى بگەو، پەرستنى
 خودا بەتەنها؟

عبدالنبی وتی: به لئی ئە زانم مه به ستت چییه به و پرسیاره، فه رموو روونی بکه وه.

عبدالوللّ وتی: گویم لی بگره تا بۆت روون بکه مه وه خوی گه وره ده فه رمویتی: ﴿ اَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِبِينَ ﴾ (الأعراف: ۵۵) واته: دوعا بکه ن به ملکه چی و شاراه خوی گه وره زیاده ره وی خو ش ناویتی، ئایا دوعا عیباده ته یان نا؟

عبدالنبی وتی: به لئی بنچینه ی عیباده ته وه ک پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویتی « الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ »، (أبو داود) واته: دوعا عیباده ت په رسته.

عبدالوللّ وتی: که وابوو دانت نا به وه ی دوعا عیباده ته، کاتی که به شه وو روژ دوعا ده که ی کاتی که پیوستیه کت هه یه و داوا له خودا ده که ی، له هه مان کاتدا داوا له پیغه مبه ریک یان پیاوچا کیک له قه بره که یدا بکات، ئایا شیرکی قه رار نه داوه له و عیباده ته دا؟

عبدالنبی وتی: به لئی راسته ئە وه شه ریک قه راردانه و ئە مه شتیکی روونه.

عبدالوللّ وتی: نمونه یه کی تر: خوی گه وره ده فه رمویتی: ﴿ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَخَرًا ﴾ (الکوثر: ۲) واته: نوژی و سه رب رین بۆ خودا بکه، کاتی که تۆ گویری یه لی خودا ده که ی و قوربانی بۆ خودا ده که ی، ئایا عیباده ته یان نا؟

عبدالنبی وتی: به لئی ئە وه عیباده ته.

عبدالوللّ وتی: ئە ی ئە گه ر بۆ که سیکی تر قوربانیت کرد جنۆکه بی ت یان مروّف، ئایا شه ریکت بۆ خودا داناوه یان نا؟

عبدالنبی وتی: به لئی ئە وه شه ریک داناوه به بی گومان.

عبدالوللّ وتی: من دوو نمونه م هینایه وه له سه ر دوعا که عیباده تیکی گوزارشته و سه رب رین که کرده وه یه، عیباده تیش ته نها ئە و دووانه نین و فراوانتره له و دووانه، نه زرو سویند خواردن و په ناگرتن و داوی یارمه تی کردن هه مووی عیباده ته. به لام موشریکه کان که قوربان له کاتیاندا هاته خواره وه فریشته و پیاوچا کان و لات و عوززایان ده په رست.

عبدالوللّ وتی: به لئی ده یان په رست.

عبدالنبی وتی: ئە ی عیباده ته که یان بۆ ئە وانه ته نها له دوعا و سه رب رین و په ناگرتن و داوی یارمه تی نه بوو؟ ئە گینا ئە وان ده زانن که به نده ی خودان و له ژیر ده سه لاتی ئە ودان و هه ر ئە و کاروباری بوونه وه هه لده سوپینیت، به لام په نایان برده به ر ئە وانه بۆ شه فاعه ت و نزیکبونه وه له خودایه، ئە مه ش زۆر ئاشکرایه.

عبدالنبی وتی: ئە ی عه بدوللا، ئایا تۆ شه فاعه تی موحه ممه د ﷺ ئینکاری ده که ی و خۆتی لی به ری ده که ی ت؟

عبدالوللّ وتی: نه خیر من ئینکاری ناکه م و خۆمی لی به ری ناکه م، به لکو پیغه مبه ر ﷺ دایک و باوکم به قوربانی بی ت شه فاعه ت ده کات و شه فاعه تی لیوه رده گیریت، من هیوام وایه به ر شه فاعه تی ئە و بکه وم، به لام شه فاعه ت هه مووی هی خودایه وه ک ده فه رمویتی: ﴿ قُلْ لِلَّهِ السَّفْعَةُ جَمِيعًا ﴾ (الزمر: ۴۴) به بی مؤله تی ئە و شه فاعه ت نا کریت، وه ک ده فه رمویتی:

﴿ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ ﴾ (البقرة: ۲۵۵) واته: کئ ده توانیت شه فاعه ت بکات به بی مؤله تی ئە و - خودا - هه رکه س خودا نه یه ویت شه فاعه تی بۆ نا کریت، وه ک ده فه رمویتی:

﴿ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ أَرْضَى ﴾ (الأنبياء: ۲۸) دیاره خودا ته نها به یه کخوا په رست رازی

دهبیت، وهك دهفهرمویت: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ عِزَّ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ﴾ (آل عمران: ۸۵) واته: ههركهس جگه له ئیسلام دینیکی تری هه بیته لئی وهرناگیریت و له دوارژژدا خه ساره تمه نده. جا هه رکات شه فاعهت هه مووی هی خودا بوو، به مؤله تی ئه و بوو، مؤله تی که سه کانیش هه ر هی ئه و بوو، مؤله تی ته نها یه کخوایه رستیش ده دات من داوای شه فاعهت له خودا ده که م و ده لیم: خوایه بهر شه فاعه تی پیغه مبه رم بخهیت.

عبدالنبی وتی: ریکه وتین له سه ر ئه وهی که ناتوانین داوای شتیک له یه کیک بکهین که نیه تی، به لام پیغه مبه ر ﷺ شه فاعه تی دراوه پیی، که وابوو مولکی خوئی تی، به و شیوه ش ره وایه داوای شتیکی لی بکه م که هه یه تی و شیرک نییه؟

عبدالوللّ وتی: به لئی ئه مه راسته ئه گه ر خودای گه وره خوئی نه هی نه کردبایه له داواکردن له غهیری خوئی وهك دهفهرمویت: ﴿فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ (الجن: ۱۸)، واته: له گه لّ خوا داوا له که سی تر مه که ن. داواکردنی شه فاعه تیش دوعایه، جا ئه و که سه ی شه فاعه تی داوه به پیغه مبه ر ﷺ هه ر خودایه، ئه وه شی ریگری لی کردوه له داواکردنی له غهیری خودا هه ر خودایه.

شه فاعهت کردنیش ته نها بۆ پیغه مبه ر ﷺ نییه، به لکو فریشته و مندالی نابالغ و پیاوچاکان شه فاعهت ده که ن، ئایا ده بیته بلتین خودا شه فاعه تی داوه به وان و منیش داوایان لی ده که م؟

ئه گه ر بلتی وا ده که م ده گه ر پیته وه بۆ عیباده تی پیاوچاکان که له قورئاندا باس کراوه، ئه گه ر بلتی نه خیر ئه و ئه و ته یهت که ده لیت: شه فاعهت دراوه پیی و منیش داوای لی ده که م به تالّ ده بیته وه.

عبدالنبی وتی: به لام من عیباده تی غهیری خودا ناکه م و شه ریکی بۆ قه رار ناده م، په نابردنه بهر پیاوچاکانیش شیرک نییه؟

عبدالوللّ وتی: دان ده نیته به وه دا که خودا شیرکی حه رام کردوه زیاتر له زینا و لئی خویش نابیت؟

عبدالنبی وتی: به لئی دانی پیدا ده نیم، ئه وه شتیکی ئاشکرایه له قورئاندا.

عبدالوللّ وتی: ئیستا ده لیت من موشریک نیم ده ی ئیستا بۆم روون بکه وه ئه و شیرکه ی که تۆ تووشی نه بووی کامه یه؟

عبدالنبی وتی: شیرکی عیباده تی به ته کانه، داوا لی کردن و روو تی کردنه.

عبدالوللّ وتی: ئه ی واتای عیباده تی به ته کان چیه؟ تۆ پیته وایه کافره کانی قورپهیش باوه پریان و ابوو که ئه و دار و بهردانه خه لک دروست ده که ن و روژییان ده ده ن و کاروباری بوونه وه ریان به ده سته؟ ئه وان باوه پریان وانه بووه؟

عبدالنبی وتی: منیش باوه پرم وانیه، به لکو ئه وانه ی روو ده که نه دار و بهرد و قه بر، داوایان لی ده که ن و سه ره برینیان بۆ ده که ن و ده لیت: ئه مانه له خودامان نزیک ده که نه وه و خوداش به بهرکه تی ئه مانه پارێزگاریمان لی ده کات، من مه به ستم له عیباده تی به ته کان ئه مه یه.

عبدالوللّ وتی: راست ده که یهت ئه و شتانه ی لای بت و قه برو هاوشیوه کانی ده کریته، هه ره وها ده لیت: شیرک عیباده تی به ته کانه، ئایا مه به ستم ئه وه یه ئه مه تاییه ته به وانه ی که ئه و شتانه ده که ن؟ واته په نابردنه بهر پیاوچاکان - مردوو - داوا کردن لیتان شیرک نییه؟

عبدالنبی وتی: به لئی مه به ستم له وه یه .

عبدالوللّ وتی: ئه وه هموو ئایه ته ی بۆم باس کردیت که داواکردن له پیاوچاکان و فریشتهکان به شیرک له قه له م دهدات چی لیتهات .

عبدالنبی وتی: به لّام ئه وانه ی داویان له فریشته و پیغه مبه ران کردوو له بهر ئه وه کافر نه بوون، به لکو کافر بوون له بهر ئه وه ی وتوو یانه فریشته کچی خودان و مه سیح کورپی خودایه، به لّام ئیمه نالین: عه بدولقادر کورپی خودایه، یان زهینه ب کچی خودایه .

عبدالوللّ وتی: دانانی کورپ بۆ خوای گه وره خۆی بۆ خۆی کوفریکی سه ربه خۆیه، خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝۱ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝۲ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝﴾ (الإخلاص: ۱-۳) واته: پێیان بلّی خودا تاکه وه موان پتویستیان به وه، له که س نه بووه و که سی لی نه بووه . له شوینکی تر دا ده فهرمویت: ﴿مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذْ أَذَى لَدَهَبَ كُلِّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَمَّا لَبَعَضْهُمْ عَلَيَّ بَعْضٌ﴾ (المؤمنون: ۹۱) واته: خوای گه وره کورپی نییه و شه ریکیشی نییه . لیژه دا شیرک و هاوه لدانانی به جیا له دانانی کورپ باس کردوو، به لگه ش له سه ر ئه مه ئه وانه ی عیباده تی لاتیان ده کرد نه یان ده وت کورپی خوایه، به لّام بیباوه رپوون، هه روه ها عیباده تی جنۆکه، هه ر چوار مه زه به که ش ده لّین: هه ر موسلماننیک باوه رپی وابوو خودا کورپی هه یه، له دین ده رده چیت و مورته ده، هه روه ها که سیکیش شه ریک بۆ خودا قه رار بدات، واتا جیاوازی ده که ن له و دوو شته دا .

عبدالنبی وتی: به لّام، خوای گه وره ده فهرمویت ﴿الْآيَاتِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ (یونس: ۶۲) ، واته: به دلنیا ییه وه ئه ولیاکانی خودا له روژی دوا ییدا هیه چ ترسو خه م و خه فه تیان نییه .

عبدالوللّ وتی: ئیمه ش باوه رمان به وه هه یه، به لّام نه ک بپه رسترین، ئیمه ته نها ئینکاری عیباده تکردنیان ده که یین و بکرین به شه ریکی خودا، ئه گینا واجبه خوشت بوین و شوینیان بکه ویت ودان بنییت به که رامه ته کانیاندا . ئه وه شی ئینکاری له که رامه ته کانیان ده کات بیدعه چیه کانت، ئایینی خوداش ناوه ندگیره له نیوان دوو لادا، هیدایه ته له نیوان دوو گو مپاییدا، هه قیکه له نیوان دوو باتلدا .

عبدالنبی وتی: ئه وانه ی قورئانیان له سه ر هاتۆته خواره وه شایه تومان ناهینن و نالین خودا تاکه و پیغه مبه ر ﷺ به درۆ ده خه نه وه، ئینکاری له زیندوو بوونه وه ده که ن و قورئان به درۆ ده خه نه وه و ده لّین سیحره، به لّام ئیمه شایه تی ده ده یین که خودا تاکه و موحه ممه د پیغه مبه ری ئه وه و باوه ر به قورئان ده که یین و باوه ر به زیندوو بوونه وه ده که یین، نوێژ ده که یین و روژوو ده گرین، چۆن وه ک ئه وان له قه له ممان ده دن؟

عبدالوللّ وتی: به لّام زانایان یه کران له سه ر ئه وه ی ئه گه ر که سیک باوه رپی به پیغه مبه ر ﷺ کرد له هه ندی شتداو به درۆی خسته وه له هه ندیکی تر دا بیباوه ره و موسلمان نییه، به هه مان شیوه که سیک باوه رپی به شتیک له قورئان هه بیته و باوه رپی به وه ی تری نه بیته، وه ک که سیک وایه دان بنیته به ته نهایی خودادا و باوه رپی به نوێژ نه بیته یان باوه رپی به ته نهایی و نوێژ هه بیته و باوه رپی به روژوو نه بیته، یان باوه رپی به وانه هه بیته به لّام باوه رپی به زه کات نه بیته، یان باوه رپی به وانه هه موو هه بیته و باوه رپی به حه ج نه بیته، چونکه کاتی که خه لکیک

پابهندی حه ج کردن نه بوون، له کاتی پیغه مبهردا ﷺ خوی گه وره ئه م ئایه ته ی له سه ر ناردنه خواره وه ﴿ **وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفِيْرٌ عَنِ الْمٰلِكِيْنَ** ﴾ (آل عمران: ۹۷) واته: خوی گه وره حه جی له سه ر خه لگ فره ز کردوو ه ئه گه ر توانایان هه بیته، هه ر که س باوه پی نه بیته خوی گه وره بیباک و دهوله مهنده و پیویستی به که س نییه. به هه مان شیوه هه ر که س باوه پی به زیندوو کردنه وه نه بیته بیباوه ره، هه ر بویه خوی گه وره به ئاشکرا له قورئاندا ده فره مویت ئه و که سه ی باوه پی به هه ندیک له قورئان هه بیته و باوه پی به هه ندیکی تر نه بیته بیباوه ره، بویه فره مانئ کردوو ئیسلام به گشتی قه بول بکریته، ئایا ئیستا دان به وه دا ده نیته که ئه گه ر که سیك باوه پی به هه ندیک بیرو باوه پی ئیسلام هه بیته و به هه ندیکی تری نه بوو بیباوه ره؟

عبدالنبی وتی: به لئ دان به مه دا ده نیتم، ئه مه ش شتیکی ئاشکرایه له قورئاندا.

عبدالولل وتی: که واته دان ده نیته به وه دا ئه گه ر که سیك باوه پی به هه موو شتیك که پیغه مبه ر ﷺ هیناوی ته هیئاو باوه پی به نویت نه بوو یان زیندوو بوونه وه، ئه وه بیباوه ره به یه کرای زانایان، قورئانیش باسی له مه کردوو، که وابوو بزانه یه کخوایه رستی گه وره ترین فره زیکه که پیغه مبه ر ﷺ هیناوی ته و گه وره تره له نویتو روژوو و زه کات و حه ج، ئه ی چۆن که سیك باوه پی به یه کخوایه رستی نه بیته که ئاینی هه موو پیغه مبه رانه بیباوه ر نابیته، (سبحان الله) ئه م نه زانینه چییه؟

به هه مان شیوه سه یری هاوه لان بکه چۆن شه پیان کرد له گه ل به نی حه نیفه دا له یه مامه دا، هه رچه نده موسلمان بوون و شه هاده تیان ده دا که خوا یه که و موحه ممه د پیغه مبه ری ئه وه، نویتو بانگیان به جی ده هیئا.

عبدالنبی وتی: به لام ئه وان باوه پیان وابوو که موسه یله مه پیغه مبه ره، ئیتمه ش ده لئین دوای موحه ممه د که س نابیته پیغه مبه ر.

عبدالولل وتی: به لام ئیوه هه ندیک له پیاوچاکان و فره شته کان و پیغه مبه ران و هاوه لان به رز ده که نه وه بۆ ریزی خودای ئاسمان و زه وی، ئه ی که سیك که سیکی تر به رز کاته وه بۆ پله ی پیغه مبه رایه تی بیباوه ر بیته و خوین و مالی حه لال بیته و شه هاده ت و نویتو فریای ناکه ویت، به دلنیا ییه وه گه ر به رزی بکاته وه بۆ پله ی خودا بیباوه ر ده بیته. هه روه ها ئه وان ه ی عه لی سوتاندنی به ئاگر، که سانیک بوون ده یانوت موسلمانین و زانستیان له سه ر ده سته ی هاوه لان وه رگرتبوو، به لام باوه پیان به رامبه رواوو که عه لی خودایه و زیان و سوودی به ده سته، ئه ی چۆن هاوه لان یه کرا بوون له سه ر بیباوه ربوون و کوشتنیان؟ به هه مان شیوه یه ی که سانیک هه ن باوه ریان به (شیخ عبدالقادی گه یلانی) و که سانی وه ک ئه وه که هانا وهاواریان بۆ ده بن و لئیان ده پارینه وه وداوی بزق و روژی و منال پی به خشینئ لی ده که ن، که هه موو ئه مانه هیچیان له ئاینی پیروزی ئیسلامدا ریگیان پی نه دراوه وخواه نه که یان له دین ده خاته ده ره وه، ئایا تو پیت وایه هاوه لان به بی هیج هویه ک موسلمان به بیباوه ر دابنئین؟ یان پیت وایه هه ر چۆن باوه رت هه بیته به رامبه ر به شیخ ئاساییه، به لام به رامبه ر عه لی ئه و بپروایه ت هه بیته بیباوه ر ده بیته؟

هروه‌ها ده‌وتريت: نه‌گه‌ر نه‌وانه بيباوه‌ر نه‌بوون، به‌لام موشريك بوون و قورئان و پيغه‌مبريان به‌درق خستوته‌وه و باوه‌ريان به زيندوو بوونه‌وه نه‌بووه، نه‌ی بؤ زانايان له کتتبه فيقهيه‌ييه‌کاندا له هه‌موو مه‌زه‌به‌کاندا به‌شیکي تيدايه به ناوی (حوکمی مورته‌د)، واته نه‌و موسلمان‌ه‌ی بيباوه‌ر ده‌بيت دواي هاتنه ناو ئيسلامه‌وه، دواتر هه‌نديک شت باس ده‌که‌ن موسلمان به نه‌نجامدانی له ئيسلام ده‌رده‌چيت، هه‌تا شتی زور که ساده‌ی وه‌ک: وشه‌يه‌ک که خودا رقی لی بيت يان گالته‌کردنی تيداييت به ئيسلام وه‌ک قورئان ده‌فه‌رمويت: ﴿قُلْ أَيْدِيَّ وَأَيْدِيهِمْ وَرَسُولُهُ كُتِبَ لَهُمْ سَهَوَاتٌ لَا يَتَذَكَّرُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْدِرُوا فَمَا كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ﴿٦٦﴾﴾ (التوبة: ٦٥-٦٦) واته: پيئيان بلي: (نه‌ی موحه‌مه‌د)، ئايا به خودا ئايه‌ته‌کانی و پيغه‌مبهره‌که‌ی گالته‌تان ده‌کرد، پيويست به پاساو هينانه‌وه ناکات دواي نه‌وه‌ی ئيمان‌تان هينا بيباوه‌ر بوونه‌وه، نه‌مانه‌که قورئان به بيباوه‌ريان ده‌زانيت، که سانتيک بوون له‌گه‌ل پيغه‌مبهردا ﷺ له غه‌زای ته‌بوکدا شتيکيان و تبوو به حسابی خويان به‌گالته‌وه و تبويان، هه‌روه‌ها ده‌وتريت خوی گه‌وره‌که باسی به‌نی ئيسرائيل ده‌کات - کومه‌ليکيان - چه‌ند باش بوون، به‌لام به موسايان وت: بتيکمان بؤ بکه به خودا، هه‌روه‌ها که سانتيک له هاوه‌لانی پيغه‌مبهر ﷺ و تيان نه‌ی پيغه‌مبهری خوا ﷺ داريکمان بؤ ديارى بکه با شته‌کانمانی پيدا هه‌لبواسين بؤ ته‌به‌روک (ذات أنواط)، پيغه‌مبهر ﷺ سوئندی خوارد نه‌مه ريک قسه‌ی به‌نی ئيسرائيليه‌کانه که و تيان: ﴿أَجْعَل لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُم آلِهَةٌ﴾ (الأعراف: ١٢٨) واته: نه‌ی موسا وه‌ک نه‌وه‌ی نه‌وان خودايان هه‌يه تو‌ش خودايه‌ک بؤ ئيمه‌ دابني - که مه‌بست نه‌وه بوو بتيکيان بؤ دابنيت - .

عبدالنبی وتی: به‌لام به‌نی ئيسرائيل و هاوه‌لانی پيغه‌مبهر ﷺ به‌و وتانه بيباوه‌ر نه‌بوون.

عبداللّٰی وتی: وه‌لامه‌که‌ی: به‌نی ئيسرائيل و نه‌وانه‌ی داواکه‌يان کرد له پيغه‌مبهره‌که‌يان، نه‌يان کرد و نه‌گه‌ر داواکه‌يان به‌جئ به‌ئينا به بيباوه‌ر ده‌بوون، هاوه‌لانی موحه‌مه‌د ﷺ نه‌گه‌ر (ذات أنواط) يان بؤ خويان دانا به دواي نه‌وه‌ی پيغه‌مبهر ﷺ نه‌هی لی کردن بيباوه‌ر ده‌بوون.

عبدالنبی وتی: ئيشکاليکی ترم هه‌يه، نه‌ويش به‌سه‌ره‌اتی ئوسامه‌ی کورپی زه‌يده، کاتيک له شه‌رپدا دوژمنه‌که‌ی کوشت دواي نه‌وه‌ی وتی (لا اله الا الله) و دواتر پيغه‌مبهر ﷺ سه‌رکونه‌ی کردو فه‌رمووی: کوشنت دواي نه‌وه‌ی وتی (لا اله الا الله) (البخاری)، هه‌روه‌ها فه‌رمووده‌ی پيغه‌مبهر ﷺ « أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ » (مسلم)، واته: فه‌رمانم پيکراوه شه‌ر له‌گه‌ل خه‌لک بکه‌م هه‌تا ده‌لین (لا اله الا الله) چؤن ته‌بايي نيوان نه‌م دوو فه‌رمووده‌و وته‌کانی تو بکه‌م؟

عبداللّٰی وتی: نه‌وه‌ی ئاشکرا به پيغه‌مبهر ﷺ شه‌ری له‌گه‌ل جوله‌که کردووه و سه‌روه‌ت و سامانيشی به‌غه‌نيمه‌ت بردوون و ده‌شيان وت (لا اله الا الله)، هه‌روه‌ها هاوه‌لانی شه‌ريان کرد له‌گه‌ل به‌نی حه‌نيفه‌دا له کاتيکدا شه‌هاده‌تيان ده‌دا که خودا ته‌نهايه و موحه‌مه‌د پيغه‌مبهری نه‌وه و نويزيان ده‌کرد، هه‌روه‌ها عه‌لی کومه‌ليکی سوتاند، نه‌مجا تو ده‌لييت که سيک ئينکاری زيندوو بوونه‌وه بکات بيباوه‌ر په‌وايه، نه‌گه‌رچی بليت (لا اله الا الله)، هه‌روه‌ها که سيک يه‌کيک له رووکنه‌کانی ئيسلام ئينکاری بکات بيباوه‌ر په‌وايه و کوشتنی هه‌لاله‌و هه‌تا شه‌هاده‌تیش بدات، نه‌ی چؤن (لا اله الا الله) سوودی نيه‌ی بؤ که سانتيک ته‌نها ئينکاری لقيکيان کردووه و سوودی هه‌يه بؤ که سانتيک ئينکاری به‌کخواه‌رستی بکه‌ن که بنچينه‌ی ئايه‌نه‌!

رهنگه تو مانای ئەم فەرموودانه تێنهگه‌یشتبیت، فەرمووده‌که‌ی ئوسامه: ئوسامه که‌سیکی کوشت که خۆی به‌موسڵمان ده‌زانی و موسڵمان بوو، به‌لام ئوسامه وای زانی ته‌نها له ترسی شمشێردا وتووێه‌تی، به‌لام ئەو که‌سه‌ی خۆی به‌ موسڵمان پیشان ده‌دات ده‌بیت وازی لی به‌ینی هه‌تا ده‌رده‌که‌وێت که وانیه، خوای گه‌وره ده‌فه‌رموێت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَتَوَلَّى﴾ (النساء: ۹۴) واته: هه‌رکات چوون بۆ جیهاد له ریی خوادا دلنیا بن له‌وانه‌ی که ده‌یانکوژن شایه‌نی کوشتنن. که‌وابوو ده‌بیت واز له که‌سانیک به‌یتریت که حاله‌ته‌که‌ی گومانی تێدایه هه‌تا ده‌رده‌که‌وێت که موسڵمان نییه، ئەوکات کوشتنی ره‌وایه به‌ به‌لگه‌ی ﴿فَيَتَوَلَّى﴾ واته دلنیا بن.

فەرمووده‌که‌ی تر: واتاکه‌ی ئەوه‌یه که هه‌رکس موسڵمانیه‌تی ویه‌کخوابه‌رستی خۆی نیشان دا ده‌بیت وازی لی به‌یتریت هه‌تا پێچه‌وانه‌که‌ی ده‌رده‌که‌وێت، به‌لگه‌ش له‌سه‌ر ئەمه هه‌ر ئەو پێغه‌مبه‌ره‌ی ﷺ که ئەو دوو فەرمووده‌ی فەرمووه، له‌ باره‌ی خه‌واربچه‌وه ده‌فه‌رموێت: (له هه‌رکۆی بینیتانن بیانکوژن) (البخاری) له‌گه‌ڵ ئەوه‌دا خه‌واربچ عیباده‌تیان زۆر بووه، هه‌تا هاوه‌لان عیباده‌تی خۆیان به‌ که‌م ده‌زانی له‌چاوه‌ی ئەوان، له‌ هاوه‌لانه‌وه‌ فێری زانست بوون، (لا اله الا الله) و زۆری عیباده‌ت و پیشاندانی موسڵمانیتی زکری کردن له‌ کوشتن کاتیک له‌ ئیسلام لایان دا.

عبدالنبی وتی: ئە‌ی ده‌لێت چی له‌ باره‌ی ئەو فەرمووده‌ی پێغه‌مبه‌ر ﷺ له‌ رۆژی قیامه‌تا خه‌لکی هاوار ده‌به‌ن بۆ ئاده‌م، دوا‌یی بۆ نوح، دوا‌یی بۆ ئیبراهیم، دوا‌یی بۆ موسا، دوا‌یی بۆ عیسا، به‌لام عوزر ده‌هیننه‌وه هه‌تا ده‌گاته لای موحه‌ممهد ﷺ، ئەوه به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ئەوه‌ی هاوار برده‌ن لای غه‌یری خودا شیرک نییه.

عبدالوللّی وتی: ئە‌ویش تیکه‌ڵ کردنی راستیه له‌ لایه‌ن تۆوه، هاواربردن و داوای فریاکه‌وتن له‌ که‌سیکی زیندوو بۆ شتیک له‌ توانادا بیت هه‌چی تێدا نییه، هه‌روه‌ک قورئان ده‌فه‌رموێت: ﴿فَأَسْتَعِثُّهُ الَّذِي مِنْ شِعْبِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ﴾ (القصص: ۱۵) واته: هاواری فریاکه‌وتنی کرد له‌ خزه‌که‌ی خۆی له‌دژی دوژمنه‌که‌ی، یان هه‌روه‌ک هاوه‌لان له‌ شه‌پدا داوای یارمه‌تی له‌ یه‌کتری ده‌که‌ن، به‌لام ئەوه‌ی ئیمه ره‌وای نازانین هاوارکردنه له‌ گۆری پیاوچاکان یان له‌ که‌سانیک که حازر نین وداوای شتانیکه‌ ده‌که‌ن که له‌توانایاندا نییه وته‌نها خودا ده‌توانیت جی به‌جێیان بکات، له‌ قیامه‌تیشدا خه‌لکی داوای ئەوه له‌ پێغه‌مبه‌ران ده‌که‌ن که دوعا بکه‌ن بۆ ئەوه‌ی لیپرسینه‌وه ده‌ست پێ بکات وبه‌هه‌شتیه‌کان له‌ ناخۆشی ئەو رۆژه نه‌جاتیان بیت، ئەم کاره‌ش له‌ دنیاو قیامه‌تا په‌وایه‌ بچیه‌ لای که‌سیکه‌ و له‌ لایدا دانیشیت و گوێی له‌ قسه‌ت بیت و پێی بلێیت که دوعام بۆ بکه، هه‌روه‌ک چۆن هاوه‌لان داوایان له‌ پێغه‌مبه‌ر ﷺ کرد دوعایان بۆ بکات کاتیک له‌ ژياندا بوو، به‌لام دوا‌ی مردنی نه‌خێر، قه‌ت داوایان نه‌کردوو له‌ گۆره‌که‌یدا، به‌لکو به‌شتیکی باشیان نه‌زانیه که‌سیکه‌ لای گۆرێکدا داوا له‌ خودایش بکات.

عبدالنبی وتی: ئە‌ی له‌ باره‌ی به‌سه‌ره‌اتی ئیبراهیم پێغه‌مبه‌ره‌وه (ﷺ) چی ده‌لێت کاتیک فریایان دایه ناو ئاگره‌که‌وه جوهره‌یل چوو بۆ لای و پێی وت: هه‌چ پێداوێستیه‌کت

هیه؟ نه ویش له وه لآمدا وتی: به تۆ نا، جا نه گهر هاوار بردن بۆ لای جویره ئیل شیرک بوايه خوای گه وره نهی ده نارد بۆ لای ئیبراهیم.

عبداللّٰه ونس: نه مهش شوبه به یه کی تره وهك نه وهی پئشوو، فه رمووده كهش راست وسه حیج نییه، نه گهر گریمان راست وسه حیجیش بیته جویره ئیل یارمه تی خوای پئشكه شی ئیبراهیم (علیه السلام) دهكات به گویره ی توانای خوای، چونكه توانای زۆر بوو هر وهك قورئان باسی دهكات ﴿عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى﴾ (النجم: ۵) واته: جویره ئیل كه توانای زۆر به هیزی هیه قورئانی فیری پیغه مبه ر ﷺ کردوه، كه وابوو نه گهر خوای گه وره مؤله تی بدایه جویره ئیل دهیتوانی ناگره كه وشاخو كئوی چوارده وریشی ببردایه له رۆژه لات یان رۆژئاوا فرییدایه، ههروهك چون كه سیکی دهوله مند یارمه تی پاره پئشكهش به هه ژاریك بكات بۆ نه وهی كه موکوپری خوای پی چاك بكات، به لآم یارمه تییه كه وه رناگریته و نارام دهگریته هه تا خوای گه وره رزق و رۆزی بی منه تی بۆ ده نیریت، کوا نه وه هاوشیوهی نه و عیبادته و شیرکه یه كه تۆ ده یکهت ئیستا؟ نه وهش بزانه براکه م نه وانهی پیغه مبه ریان ﷺ بۆ هات شیرکه که یان نه هوه نتر بوو له هی خه لکی نه م سه رده مه ی خویمان له بهر سی شت:

یه که م: نه وانه ته نها له کاتی خو شیددا هاوه لئان بۆ خوا داده نا، به لآم له کاتی ناخو شیددا ته نها خودایان ده په رست به به لگه ی ئایه تی ﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفَلَكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُمُ الْآلِينَ فَلَمَّا نَجَسُوا إِلَى الْآلِ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾ (العنکبوت: ۶۵)، ههروه ها ﴿وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوَجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُمُ الْآلِينَ فَلَمَّا نَجَسُوا إِلَى الْآلِ فَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ﴾ (لقمان: ۳۲)، واته: کاتیک له ناو که شتیددا تووشی مه ترسی خنکان ده بوون ته نها بانگی خودایان ده کردو داوای یارمه تییان به ته نها له وه ده کرد، به لآم كه خوا رزگاری ده کردن و ده هاتنه سه ر وشکایی شه ریکیان بۆ قه رار ده دا، موشریکه کان كه پیغه مبه ر ﷺ شه پی له گه ل کردن ته نها له کاتی خو شیددا شه ریکیان بۆ خودا قه رار ده داو له کاتی ناخو شیددا ته نها داوایان له خودا ده کردو نه وانی تریان له بیر ده چوو، به لآم موشریکه کانی سه رده می ئیستا هاوار ده به نه لای خودا و غهیری خودا له خو شی و ناخو شیددا، هه ركات یه کئیکیان له ناخو شیددا بیته هاوار ده کات یا الله یا حسین یان هه ر ناویکی تر، به لآم له کوئییه نه وهی له مه تیده گات؟

دوو هه م: نه وانه ی پئشوو له گه ل خودا هاواری كه سانئیکیان ده کرد كه له خودا وه نزیک بوون وهك پیغه مبه ران، پیاوچاگان، فریشته کان یان به ردو دار كه تاوان ناکه ن، به لکو عیباده تی خودا ده کهن، به لآم خه لکی نه م سه رده مه هاوار ده که نه كه سانئیک كه فاسقترینی خه لکی نه م سه رده مه ن، دیاره گومانی باش بردن به پیاوچاک یان به ردو دار كه تاوانیان نییه باشته ره له وهی به ئاشکرا تاوانی لیده بینریت و خراپه و ده کات.

سیته م: هه موو شیرکی سه رده می پیغه مبه ر كه موشریکه کان ده یانکرد له یه کخو ایه په رستی خوایه تییدا بوو، نهك له په روه ردگاریتی (الربوبیة)، به لآم شیرکی نه م سه رده مه زۆریه ی له په روه ردگاریتییدا یه. به هه مان شیوه له (ألوهیة) په رستشدا، هه ندئیکیان ده لئین سه روه ت هه لسه وریته رباری نه م كه ونه یه له ژیانندن و مراندن و رزق و پۆزی و ... هتد.

براکه م کو تایی قسه کانم به خالیکی زۆر گرنگ دینم كه رهنگه یارمه تیده ر بیته بۆ نه وهی له مه وپئش باسما ن کرد لئی تیبگهت، نه ویش نه وهی كه گومانی تیدا نییه بۆ به جیه یانی

یه کخوابه رستی ده بیټ به دل باوه پټ هه بیټ و به زمان گوزارشت بکهیت و به نه دنامه کانیش کرده وهی پی بکهیت، کاتیک یه کیک له م سیانه خه له لی تیده که ویت خاوه نه که ی موسلمان نییه، چونکه نه گهر یه کخوابه رستی ناسی، به لام کاری پینه کرد نه وه بیباوه ریکی به ره له سکاره (معاند) ه وه ک فیرعه ون و شهیتان، نه م خاله ش زور که س هه له ی تیدا ده کات و ده لئین: نه مه راسته، به لام به نیمه ناکریت و خه لکی ولاتی نیمه یان شاره که ی نیمه پیی قه بول نییه و ده بیټ وه ک نه وان و ابیت بو نه وهی له شه بیان پاریزراو بیت، به لام نه م قور به سه ره نازانیت که زوره ی سهرانی بیباوه پان هه قیان ناسیوه، به لام له بهر عوزرک - به حسابی خوینان - وازیان لیته تاوه وه ک له قورئاندا هاتوه ﴿أَشْرَوْا بِعَیْنِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِهِ ۗ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (التوبة: ۹)، واته: له بهر مال و مولکی دنیا نایه ته کانی خویان واز لیته تاوه گورپیانه وه به به رژه وهندی دنیایی و پشتیان هه لکرد له هه ق و راستی و ریگریشیان له خه لک ده کرد تا راستی بدوزنه وه، نه وانه کاریکی زور ناپه سه ندیان ده کرد، هه ر که س کار به یه کخوابه رستی بکات به بی نه وهی له دله وه باوه پی پیی هه بیټ نه وه دوو پوه و مونا فیه و خرابتره له بیباوه پی ته و او، خوی گه وره ده فهرمویت: ﴿إِنَّ الْتَفْفِیْقِیْنَ فِی الدَّرْكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾ (النساء: ۱۴۰) واته: مونا فیه کان له چینی ژیره وهی دوزه خن.

نه م مه سه له یه ش نه گهر به وردی سهیری بکهیت به ناشکرا له گوftarیاندا ده رده که ویت که هه ق ده ناسیت، به لام کاری پی ناکه ن له ترسی له ده ستجونی مالی دنیا وه ک قارون یان پله و پایه ی وه ک هامان یان ده سه لات و پاشایه تی وه ک فیرعه ون. هه ندیکیش کاری پیده کات ته نها به ناشکرا، به لام نه ک له دله وه، وه ک مونا فیه کان، هه رکات لیی بپرسی له دلیدا چون باوه پی هه یه نازانیت.

نه وهی له سه رت پیویسته نه مه یه که له دوو نایه تی قورئان بکهیت:

نایه تی یه که م: هه ر نه و نایه ته ی پیشتر ﴿لَا تَمْدُرُوا فِدْکُمْ بَعْدَ اِیْمَانِکُمْ﴾ (التوبة: ۶۶)، جا که نه وه ت زانی که سانیک له گه ل پیغه مبه ردا ﴿وَسَخَّرَ لَهُ غَزَاذًا بُوون دژی روم بیباوه پ بوون به هوی و ته یه ک که به گالته وه وتیان، بو ت روون ده بیته وه که نه وهی به زمانی بیباوه پی ده کات یان به کرده وه له ترسی نه وهی پاره که ی که م بکات، یان له بهر پله و پایه یان دلپاگرتنی که سیک گه وره تره له وه که سه ی که بو گالته ده لیټ، چونکه نه وهی به گالته شتیک ده لیټ عاده تن له دله وه نییه و بو پیکه نینی خه لکه، به لام نه وهی که گوftar یان کرده وه یه کی بیباوه پ بوون ده کات له ترسی خه لک یان بو به رژه وهندی، نه وه وه لامی په یمانی شهیتانی داوه ته وه وه ک له قورئاندا ده فهرمویت: ﴿السَّیْطٰنُ یَعِدُّکُمْ الْفَقْرَ وَ یَأْمُرُکُمْ بِالْفَحْشَآءِ﴾ (البقرة: ۲۶۸) واته: شهیتان هه ره شه ی هه ژاریتان لی ده کات و فه رمانتان پی ده کات خراپه بکه ن. له هه ره شه ی شهیتان ترساوه ﴿اِنَّمَا دَرٰکُمْ السَّیْطٰنُ یُخَوِّفُ اَوْلِیَآءَهُ﴾ واته: نه وه ته نها ترساندن شهیتانه بو لایه نگرانی خوی، به په یمانی خودا باوه پی نه کردوه ﴿وَاللّٰهُ یَعِدُّکُمْ مَّغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا﴾ (البقرة: ۲۶۸) واته: خوی گه وره په یمانی لیخوشبوون و خیروبیرتان ده داتن، وه له هه ره شه ی خودا نه ترساوه ﴿فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوْنَ اِن کُمْ مُّؤْمِنِیْنَ﴾ (آل عمران: ۱۷۰)، واته: له وانه مه ترسن و له من (خودا) بترسن نه گهر نیماندارن. جا

نه گەر كه سِيكُ ئه وه حالى بِيَتِ شايه نى ئه وه به له ئه ولياكانى خودا بِيَتِ يان له ئه ولياكانى شه يتان؟!

نايه تى دووهم: ﴿مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ (النحل: ۱۰۶) واته: ئه وه كه سهى دواى ئيمان هينانى بيباوه پ بيبته وه وه به بى زور لىكردن و بيباوه پى تيدا بچه سپيىت غه زه بى خودايان له سه ره وه سزاي گه وره شيان هه به، به لام ئه گه ر به هوى زور لىكرده وه بوو ئيمان له دليدا مابوو ئه وه ئيمانداره .

ته نها ئه وه كه سهى زورى لىكراوه و هه ر به پوا له ت بيباوه پ بووه و ئيمان له دليدا وه ك خوى وايه، خواى گه وره به عوزر بوى داده نيىت، به لام بيباوه پ بوون له بهر ترس، به رژه وه ندى، دل راگرتن، له بهر كه سو كار وعه شره ت و خاك و مال، يان به گالته وه، يان له بهر هه ر هوى هه كى تر بِيَتِ جگه له زور لىكردن هه يچ پاساويكى نيه، چونكه ئايه ته كه ده رى ده خات كه ئيمان له دلدا كه س تواناي به سه ري دا نيه و ته نها له كارو گو فتار ده توانيىت زور له مرو ف بكريىت، خواى گه وره ده فه رمويىت: ﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ (النحل: ۱۰۷)، واته: ئه مه ش به هوى ئه وه وه كه فه زلى زيانى دنيايان دا به سه ر زيانى ئاخيره تداو خواى گه وره ش هيدا يه تى بيباوه پان نادا. ئايه ته كه ئه وه نيشان ده دا ت كه سزا كه يان به هوى باوه پ نه زانى و رق له دين و خو شه ويستى بيباوه پى نه بووه، به لكو هه لبا زردنى به رژه وه ندى دنيا و فه زل دانى به سه ر ئاخيره تدا، خواى گه وره ش زاناره . دواى ئه مه هه مووى خواى گه وره هيدا يه تى بى دا ت ئايا كاتى ئه وه نه ها تووه كه ته وبه بكه يت و بگه رپيىته وه بو لاي خودا واز له و شتانه به يىنىت كه له سه ريت، چونكه مه سه له كه زور گرنگه و تر سنا كه .

عبدالنبى و تى: داواى لىخوشبون له خودا ده كه مو شايه تى ده دم به ته نها يى خودا و پيغه مبه رى موحه ممه د ﷺ وه بيباوه پم به و شتانه ي پيشتر ده مپه رست له غه يرى خودا، هيوام وايه خواى گه وره ليم نه گريىت و ليم خو ش بِيَتِ و به لوتفو ره حمه تى خوى مامه له م له گه ل بكا ت، هه روه ها داواكارم له سه ريه كخواپه رستى جيگيرم بكا ت هه تا ده مرم، داواكارم له خودا پا دا شتى تو ش ئه ي برا كه م (عه بدوللا) بى دا ته وه له سه ر ئه م ئاموزگارييه جوانانه، چونكه به پاسى ئاين بريى يه له ئاموزگارى، وه له سه ر ئه وه ي كه ووريات كر ده وه له باره ي ناوه كه مه وه (عبد النبي) وه ئاگا دارت ده كه م كه ئه وه ناوه كه م گو پى بو (عبد الرحمن) وه له سه ر پيگرتنت ليم له هه موو ئه و خراپه شا را وانه ي من له سه رى بووم و گه ر به و شيوه بچووما يه ته وه لاي خودا رزگارم نه ده بوو، به لام داواكار ييه كى ترم هه به له كو تا ييدا ئه ويش پيم خو شه هه نديك له و شتانه ي كه خه لكى به زورى هه له ي تيدا ده كه ن بو م باس بكه ي.

عه بدوللا و تى: باشه، كه وزابوو گويم لى بگه ر.

✱ وريابه قه ت دروشم ت نه بيبته ئه و شتانه ي له قورئان و سوننه تدا جيگاي راجيايين بو ئه وه ي بيبته هوى دروست كردنى فيتنه و ته ئويل كردن، له راستييدا واتاي ئه و ئايه ت و فه رمودانه ته نها خودا ده يزانيىت، با تو ش وه ك زانا يان دروشم ت ئه وه بِيَتِ كه ده لئىن له باره ي (موته شابيه وه) له يه كچووه كان ﴿ءَأَمَّا لَهُ كَلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّكَ﴾ (آل عمران: ۷)، باوه پمان

✱ وریابه باوهر به ساحیرو فالچی و قاوه‌گروه و بورجه‌کان که ئاسوده‌یی و ناخۆشی ژییانی که سیک دیاری ده‌که‌ن نه‌که‌یت، چونکه شیرکه‌و جگه له خدا که س غه‌یب نازانیت.

✱ ووریابه بارینی باران نه‌ده‌یته پال نه‌ستیره و وه‌رزه‌کان، چونکه ده‌چیته خانە‌ی هاوهر بیریاردانه‌وه بو خدا، به‌لکو بارینی باران بدریته پال خۆ‌ای گه‌وره‌ی به‌ده‌سه‌لات .

✱ وریابه سویند به‌غه‌یری خۆ‌دا نه‌خۆیت، چا ئه‌وه‌ی سویندی پی ده‌خۆیت هر که س بیټ، له فه‌رموده‌دا ها‌تووه: « مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ » (احمد) واته: (هه‌ر که س سویند به‌غه‌یری خۆ‌دا بخوات بی‌باوهر ده‌بیټ یان موشریک ده‌بیټ)، وه‌ک سویند خۆ‌اردن به‌ پیغه‌مبه‌ر ﷺ، به‌ئهمانه‌ت، به‌ناموس، به‌ژیان، به‌سه‌ری باوک یا به‌هه‌رکه‌سی تر.

✱ وریابه جنیودان به‌ روژگار، به‌هه‌وا، به‌خۆر، به‌سه‌رما، به‌گه‌رما نه‌ده‌یت، چونکه ئه‌وه قسه‌ وتنه به‌ دروستکه‌ره‌که‌ی که خۆ‌دایه .

✱ وریابه وشه‌ی (ئه‌گه‌ر وانه‌بوایه یا وابوایه) دۆ‌ای تووش بوون به‌ ناخۆشی به‌کارمه‌هینه، چونکه ده‌رگا له شه‌یتان ده‌کاته‌وه‌و رازی نه‌بوونه به‌ قه‌ده‌ری خۆ‌دا، به‌لکو بلێ: قه‌ده‌ری خوا وابوو.

✱ وریابه له قه‌برستان و نزیک قه‌بر نوێژ مه‌که، چونکه ئه‌گه‌ر مزگه‌وتیک قه‌بری تیدا بیټ نوێژ تیدا دروست نییه، عایشه ره‌زای خۆ‌ای لی‌بیټ ده‌لیت: پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌سه‌ره‌مه‌رگدا فه‌رموی: "نه‌فره‌تی خۆ‌دا له‌ جوله‌که‌و گاور قه‌بری پیغه‌مبه‌ره‌کانیان کرده شوین نوێژ، ئاگاداری ده‌دا له‌وه‌ی که کردویانه، ئه‌گه‌ر وای نه‌فه‌رموایه‌ گۆره‌که‌ی ئه‌ویش به‌رز ده‌کرایه‌وه (نوێژی له‌ نزیک ده‌کرا)، هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمووت: ئه‌وانه‌ی پیش ئه‌وه‌ی گۆری پیغه‌مبه‌ران و پیاوچا‌کانیان ده‌کرده شوینی نوێژ، ئیوه‌ گۆرستان مه‌که‌نه شوینی نوێژ له‌وه نه‌هیتان لی‌ ده‌که‌م".

✱ وریابه باوهر به‌و قسانه مه‌که‌ن که درۆزنان به‌ دم پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ هه‌لده‌به‌ستن و به‌ خه‌لکی ده‌لین فه‌رموده‌یه له‌ باره‌ی (توسل) په‌نابردن و داوای یارمه‌تی کردن له‌ خۆ‌دا به‌ حورمه‌تی خۆ‌ی یان پیاوچا‌کانی ئوممه‌ته‌که‌ی له‌وانه (داوا له‌ خۆ‌دا بکه‌ن به‌ حورمه‌تی من، حورمه‌تی من لای خۆ‌ای گه‌وره‌یه) یان (ئه‌گه‌ر شتتان لی‌ عاسی بوو بپۆن بو لای مردووه‌کان)، یان (خۆ‌ای گه‌وره‌ لای هه‌موو گۆرپکی پیاوچاک فریشته‌یه‌کی داناوه‌ پیاوستی خه‌لک به‌جی ده‌هینن)، یان (ئه‌گه‌ر یه‌کتیک گومانی باشی به‌ به‌ردیک بیټ سویدی لی‌ ده‌بینیت)، ئه‌مانه‌وه‌ هاوشیوه‌ی ئه‌مانه‌ درۆن به‌دم پیغه‌مبه‌ره‌وه ﷺ هه‌لبه‌ستراون.

✱ وریابه ئاهه‌نگ گێران به‌ بۆنه‌کانی له‌ دایکبوونی پیغه‌مبه‌ر، ئیسراو میعراج به‌ ناوی ئاهه‌نگی دینی‌وه‌ دا‌هێنراون و به‌لگه‌ی له‌سه‌ر نییه له‌ فه‌رموده‌وه‌ ووته‌ی هاوه‌لان که پیغه‌مبه‌ریان ﷺ له‌ ئیمه‌ زیاتر خۆش ده‌وێت و سوون له‌سه‌ر چاکه‌وه‌ له‌ ئیمه‌ زیاتر، ئه‌گه‌ر خیری تیدا بوایه، ده‌یان کرد.

شهادهت دان به: هیج په رستراویکی به هق نییه جگه له (الله)

له فرموده دا هاتوو که کلیلی به هشت (لا اله الا الله) یه، به لام نایا هرکس وتی: (لا اله الا الله) شایه نی نه ویه که ده رگای به هشتی بو بکریته وه؟ به (ابن منبه) یانوت: نایا (لا اله الا الله) کلیلی به هشت نییه؟ وتی: به لئی، به لام هه موو کلیلیک دانی هه یه، جا نه گهر کلیلیکت هیئا دانه کانی پیوه بوو بوت ده کریته وه، نه گهرنا، ناکریته وه.

له پیغه مبهروه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ چهنده ها فرموده مان بو ده گپرنه وه که هه موو ددانه کانی نه و کلیله دیاری ده کات، وهک ده فرمویت: هرکس بلیت (لا اله الا الله) - له دله وه به نیخلاسوه، یه قینی هه بیت پیی، به راست له دلی ده رجیت، چهنده های تر، نه فرمودانه ش چون به هشتی به ستوته وه به زانینی وانا وماناکه ی، ومانه وه له سهری هه تا مردن، و ملکه چ بوون وگوپرایه لئی بوئی، وچند شتی تریش.

زانایان له بهر روشنایی گشت نه و فرمودانه چند مه رجیکیان داناوه، له گه ل نه بوونی ریگره کانیش بو نه وهی (لا اله الا الله) ببیت به کلیلی به هشت و سوودی بو خاوه نه کی هه بیت و نه مه رجانه ی خواره وهش دانی نه و کلیله ن:

1 زانست: هه موو وشه یه ک و اتای هه یه که و ابوو ده بیت و اتای (لا اله الا الله) بزانت به بی نه وهی له و اتا که پیدا نه زانت هه بیت، نه و وشه یه خواجه تی ددات به خوداو نه فی ده کات له غهیری نه و، و اتا: هیج په رستراویکی به هق نییه په رستریت جگه له (الله)، خوی گوره ده فرمویت: ﴿لَا مَن شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ (الزخرف: ۸۶) و اته: (مه گهر که سانیک شه هادهت ده هینن به هق وزانیریشیان هه یه - به مانا و مه به ست و پیویستی هه کانی -). پیغه مبه ریش صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فرمویت: « مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ » (مسلم) و اته: هرکس مرد و زانی که هیج په رستراویکی به هق نییه جگه له (الله) ده چپته به هشته وه.

2 یه قین: و اته: یه قینی ته و ات هه بیت به نه وهی نه و وشه یه چی ده گه یه نیت به بی هیج گومان و دوو دلییه ک، خوی گوره ش وه سفی نیمانداران ده کات و ده فرمویت: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ﴾ (الحجرات: ۱۵)، و اته: نیمانداران نه وانه که نیمانیان به خوداو پیغه مبه ر هیئا به بی دوو دلی و به مال و نه فسی خویان جیهادیان له پیناو خودا کرد، نه وانه به راستی راستگون، چونکه گوزارشتی زمان به تنها به س نییه، به لکو ده بیت یه قینی دلی له گه لدا بیت، نه گهر وانه بوو نه وه نیفاقه، پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فرمویت: « أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ لَا يَلْقَى اللَّهُ بِهِمَا عَبْدٌ غَيْرٌ شَاكٍّ فِيهِمَا إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ » (مسلم)، و اته: شایه تی دده م که هیج په رستراویکی به هق نییه جگه له (الله) و من پیغه مبه ری خودام، هرکس وه به موه بچپته وه لای خودا و گومانی تیدا نه بیت ده چپته به هشته وه.

3 قه بول کردن: دوی زانست و یه قین ده بیت نه و زانسته یه قینییه شوپنه واری خوی هه بیت به وهی که هر شتیک نه و وشه ی ده یخوازیت قه بول بکریت به زمان و دل، که و ابوو هرکس بانگه وازی یه کخوپه رستی رت کرده وه له بهر هر هوکاریکی وهک: خو به زلزانین و نینکاری و حه سوودی بیباور ده بیت، خوی گوره ش باسی نه و بیباورانه ده کات

که بانگه وازیان رت کردو ته وه به هوی خۆبه زلزانیه وه، وهك ده فه رمویت: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ﴾ (الصافات: ۳۰). واته: بیگومان هه رکات پینان بوترایه هیچ په رستراویکی به هه ق نیه جگه له (الله)، له خۆبه زلزانیندا قه بولیان نه ده کرد.

4 پابه ندبوون: پابه ندبوون به یه کخوپه رستییه وه سهنگی مهحه که وه سه لاماندنی ئیماننه به عه مه لی، ئەمه ش به شوینکه وتنی چه لال وازهینان له حه رام، خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عِاقِبَةُ الْأُمُورِ﴾ (لقمان: ۲۲)، واته: هه رکه سه رهوی ته سلیمی خوا بکات به نیه تپاکی و چاکه کار بیته، ئەوا دهستی گرتووه به وه پیماننه مهحه که مهی که ناشکیته، هه موو شتیکیش بو لای خوا ده گه پیتته وه، ئەمه ش پابه ندبوونی ته واوه.

5 راستگویی: راستگویی بیته له ووتن و کرده وهی دا به شیوه یه که گومانی تیدا نه بیته، چونکه هه ره به زمان باوه پهینان و به دل باوه پهینان نیفاقه، خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿يَقُولُونَ بِاللَّيْلِ هُمْ مَالِسِينَ فِي قُلُوبِهِمْ﴾ (الفتح: ۱۱) واته: مونا فیه کهان به زمان شتی که ده لاین (ده لاین: باوه پدارین که چی ئەو باوه ره) له دلایندا نییه.

6 خوشویستن: موسلمان ئەو وشه (لا اله الا الله) ی خوش دهویت، پتی خوشه کار به واتا که ی بکات و ئەوانه ی کاری پیده کهن خوشی دهوین، نیشانه ی خوشویستنی بهنده بو خدا خوشویستنی ئەو شتانه یه که خدا خوشی دهوین ئەگه ره له گه ل ئاره زوی خوشییدا نه گونجیته، هه روه ها پشتیوانی ولایه نگیری که سانیک دهکات که پشتیوان ولایه نگیری خودا و پیغه مبه ریان کردووه، وه دوژمن و دژایه تی ئەو که سانه ش دهکات که دوژمنی خودان، وه شوین پیغه مبه ره که ی ﷺ دهکه ویت وشوین پییشی هه لده گریته وهی دایه ته که شی وه رده گریته.

7 نیه ت پاکی: به وهی نیه ت و مه به سستی له م وشه یه ته نها ره زامه ندی خودا بیته، وهك خوای گه وره ده فه رمویت: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ﴾ (البینه: ۵) واته: فه رمانی ئەوه بیان پیکراوه که عیباده تی خودا بکهن به نیه ت پاکی و پیغه مبه ریش ﷺ ده فه رمویت: « فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ حَرَّمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ » (البخاری). واته: خوای گه وره که سیکی حه رام کردووه له ئاگر که بلیته: (لا اله الا الله) له مه شدا ته نها نیه تی خوای گه وره بیته.

کاتیک ئەم مه رجانه هه مووی کۆبوویه وه ده بیته له سه ری به رده وام بین هه تا مردن.

شہادہت دان بہ: موحہ مہد پیغہ مہری خودایہ

مردوہ لہ گورہ کہ یدیا سیّ پرسیاری لیدہ کریت، ئە گەر جوابی بداتہ و ہ رزگاری دەبیت، ئە گەرنا تیدادە چیت، لەو پرسیارانہ: کئی پیغہ مہر تہ؟ کہ س ناتوانیت و ہ لامی ئەو پرسیارہ بداتہ و ہ مہ گەر خوی گہ و رە لە دنیا دا یارمەتی بدات بو بە جیہینانی مہرجەکانی، لە گوردا زمانی جیگری بکات لە سەر ہق و ہ لامدانہ و ہ ی ئەو پرسیارہ، جا ئە گەر وابوو ئەو کات لە داو پورڈیدا سوودی لی دەبینیت، لە پورڈیکدا کہ مال و مندال ہیچ سوودیکی نامینیت جگہ لەو کہ سە نہبیت کہ بە دلئیکی ساغ و سەلیم و پەر لە باوہ پرہ و ہ دەگات بە پەرورہ دگاری، ئەو مہرجانہش ئەمانہن:

① **گوپرایہ لی فرمانہ کانی پیغہ مہر** ﷺ: خوی گہ و رە فرمانمان پی دەکات کہ گوپرایہ لی پیغہ مہر ﷺ بین، ﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ (النساء: ۸۰) واتە: ہەر کەس گوپرایہ لی پیغہ مہر بکات ئەو گوپرایہ لی خوی کردوہ، ہر و ہا ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ﴾، واتە: پییان بلی ئە گەر خوداتان خۆش دەویت شوینی من (موحہ مہد) بکەون، خوداش ئیوہی خۆش دەویت، چونہ بە ہشتیش پە یوہستہ بە گوپرایہ لی (موحہ مہد) ﷺ، و ہ پیغہ مہر ﷺ دە فرمویت: «كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبِي. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ: وَمَنْ يَأْتِي؟ قَالَ: مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى» (البخاری) واتە: ہموو ئوممەتە کەم دەچنە بە ہشتہ و ہ مہ گەر بە کتک نہ یەویت، وتیان ئە ی پیغہ مہری خوا جا کئی نایەویت؟ فرمووی: ہەر کەس گوپرایہ لی من بکات دە چیتہ بە ہشتہ و ہ، ہەر کە سیش بیفرمانی من بکات ئەو نایەویت.. جا ہەر کەس پیغہ مہری ﷺ خۆش دەویت دەبیت بە گوپی بکات، چونکہ گوپرایہ لی بە رو بوومی خۆشە و یستییہ.

② **باوہ بوون بەو شتانہی کہ ہوائی پی داوہ:** ہەر کەس لە بەر شەہوہت یان ئارەزووی خوی شتیک بە درۆ بزانیت کہ لە پیغہ مہر ﷺ و ہ بە راستی و سەحیحی جیگری بووبیت، ئەو خودا و پیغہ مہری بە درۆ زانیوہ، چونکہ پیغہ مہر ﷺ پاریزراوہ لە ہە لەو مەعسومە و درۆ ناکات، خوی گہ و رە دە فرمویت: ﴿وَمَا يَطِئُ عَنِ أَمْرِي﴾ (النجم: ۳) واتە: پیغہ مہر ﷺ لە ئارەزووہ و ہ قسە ناکات.

③ **دوو رکە و تنہوہ لەوہی نہی لی کردوہ:** سەرەتا دوو رکە و تنہوہ لە شیرک کہ گہ و رە ترین تاوان و گوناہە لای خودا، پاشان دوو رکە و تنہوہ لە گوناہە گہ و رە کان تا دەگاتە گوناہە بچوک و شتە مەکروہەکان، بە ئەندازە ی خۆشویستنی پیغہ مہر ﷺ موسلمان ئیمانی زیاد دەکات، و ہەر کاتیکیش ئیمانی زیاد بوو چاکە ی خۆش دەویت و رقی لە بیباوہری و خراپە دەبیتە و ہ.

④ **پەرستنی خودا تەنہا بەو شیوہی کہ پیغہ مہر ﷺ فرمانی پیداوہ:** ئەسڵ و بنەما لە عبادەتدا قەدەغە و نہ کردنیەتی جگہ لەوہ نہبیت کہ لە پیغہ مہر ﷺ و ہ پیمان گەشتوہ و بو مان رۆشن کراوہ تەوہ، واتە تەنہا بە شتیک و شیوازیک پەرستن دە کریت کہ لە شەرعدا ہاتوہ، پیغہ مہر ﷺ دە فرمویت: «مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرًا فَهُوَ رَدٌّ» (مسلم) ہەر کەس عبادەتیک بکات کہ فرمانی ئیمە ی لە سەر نہبیت لی و ہرناگریت.

خالیکی گرنک: ئەوە بزانه که خۆشویستنی پیغه مبهەر ﷺ و هه موو شتیك که پیغه مبهەر ﷺ هیناویه تی واجبه و هر که س رقی له شتیك بیټ که پیغه مبهەر ﷺ هیناویه تی ئەگەر کاریشی پی بکات بیباوه پ ده بیټ، خۆشویستنی ته نه اش به س نییه، به لکو ده بیټ پیغه مبهرت له خۆت خۆشتر بویت، بۆیه هر که س شتیکی خۆش بویت پیش خۆی ده خات، جا هر که س راستگۆ بیټ له خۆشویستنی پیغه مبهردا ﷺ نیشانه کانی له سه ر دهرده که ویټ وهک: شوینکه وتنی سوننه تی ئەو به کرده وه زمان، دوور که وتنه وه له و شتانه ی قه ده غه ی کردوون، ههروه ا له خوو گرتن به خوورپه وشته کانی ئەو له خۆشی و ناخۆشییدا، چونکه وهک وتمان گوێپرایه لی به رو بومی خۆشه و یستییه .

خۆشویستنی پیغه مبه ریش ﷺ چند نیشانه یه کی زۆری هه یه له واته: زۆر باسکردن و سه لاوات دان له سه ری، چه زکردن به بینینی، به گه وره گرتنی له کاتی باسکردنییدا، ئیسحاق (په حمه تی خوای لی بیټ) ده لیت: هاوه لانی پیغه مبهەر ﷺ کاتیك باسی پیغه مبهریان ده کرد خشوعیان هه بوو ته زو به له شیاندا ده هات و ده گریان، ههروه ا له نیشانه کانی: رق لیبوونه وه له که سانیك ئەو رقی لیبوون و دژایه تی ئەوانه ی ئەو دژایه تی کردوون، دوور که وتنه وه له وانه ی دوورن له سوننه تی ئەوه وه و بیدعەیان کردووه و مونافیقن، ههروه ا خۆشویستنی ئەوانه ی پیغه مبهەر ﷺ خۆشی و یستوون له که سوکاری و خیزانه کانی و موهاجیرین و ئەنصار، دژایه تی کردنی ئەوانه ی خۆشه و یسته کانی پیغه مبهەر ﷺ دژایه تیان کردووه، ورق لیبوونه وه ی ئەوانه ی رقیان لیبانه و جنیویان پی ئەدەن، ههروه ا شوینکه وتنی له خوورپه وشته جوانه کانیدا و له سه خاوه تیدا، عائیشه ره زای خوای لیبیټ ده لیت: ره وشتی پیغه مبهەر قورئان بوو، واته: ته نها ئەو شتانه ی کردووه که قورئان فه رمانی پیکردووه .

سیفه ته کانی پیغه مبهەر ﷺ: ئازاترین که س بووه، به تایبه تی له گه رمه ی شهردا، له هه موو که س به خشنده تر بووه به تایبه تی له ره مه زاندا، له هه موو که س زیاتر ئامۆژگاری خه لکی کردووه و بهر ژوه ندی ئەوانی و یستووه، وه به سه برتین که س بووه، وه هه رگیز تۆله ی له بهر خۆی نه کردۆته وه له که سانی تر، وه له بهر په زامه ندی خوای گه وره له هه مووان زیاتر زه حمه ت و ئازاری کیشاوه، وه له هه موو که س زیاتر خۆ به که مزان و موته وازیع بووه له په وشتیدا، له هه موو که س شه رمه نتر بووه، زۆر چاک بووه وه باشتترین که س بوه بۆ چاکه کردن له گه ل خیزانه کانیدا، وه له هه موو که س به سۆز و به به زه بی و میهره بانتر بووه به رامبه ر به خه لکی، چه نده های شتی تریش که پیغه مبهری خودا ﷺ له هه موو بواره کانیدا سه رمه شق و پیشه و بووه تیاندا....

تەھارەت - خۇپاكر اكرتن

نويژ كه پايه‌ی دووه‌می ئىسلامه به‌بى تەھارەت نابىت، تەھارەتیش به ئاویان به خۆل دەكرىت.

جۆره‌كانى ناو: ۱- پاك: ئاویكى پاك و پاكره‌وه‌یه، بىده‌ست نويژى و له‌شگرانى لاده‌بات و پىسى پاك ده‌كاته‌وه. ۲- پىس: ئاویكى كه‌مه كه پىسى به‌ركه‌وتبىت، یان ئاویكى زۆر كه تام و په‌نگ و بۆنى گۆرپبىت.

ناگادارى: ئاوی زۆر بىت پىس نابىت، مه‌گەر پىسى به‌كۆك له‌ سىفه‌ته‌كانى تام، په‌نگ و بۆنى بگۆرپت، ئاوی كه‌م پىس ده‌بىت به‌ به‌ركه‌وتنى پىسى. ئاوی زۆر ئه‌وه‌یه كه له‌ قوله‌ته‌ین زیاتر بىت، كه‌ نزیكه‌ی (۲۱۰) لیتره.

قاپ و قاپاخ: هه‌موو قاپ و قاپاخك ده‌كرىت به‌كاربه‌یتى له‌ ئالتون و زىو نه‌بىت، له‌و دووانه‌شدا گەر ئاویان تىدا بىت ئاوه‌كه‌ی بۆ تەھارەت به‌كاردیت، به‌لام تاوانه، قاپ و قاپاخى كافران به‌كار ده‌هیتىت مه‌گەر بزانین كه‌ پىسه.

پىستی مرداره‌وه‌بوو: هه‌مووی پىسه.

مرداره‌وه‌بوویش دوو جۆره: ۱- ئه‌وه‌ی گوشتى ناخوریت. ۲- گوشتى ده‌خوریت به‌س سه‌ر نه‌بېراوه، ئه‌م جۆره‌یان گەر خۆشه‌ بكرىت به‌كاره‌ینانى جائیزه له‌ شتى وشكدا نه‌ك ته‌ر.

خۇپاكر دهنه‌وه: پاكر دهنه‌وه‌ی ئه‌وه‌ی له‌ پىش و پاش ده‌رده‌چىت، ئه‌گەر به‌ ئاویان بوو پىی ده‌لئین (ئىستىجا)، ئه‌گەر به‌ به‌رد بوو (ئىستىجار).

مه‌رجه‌كانى خۇپاكر دهنه‌وه به‌ به‌رد یان هاوشیوه‌كانى: ده‌بىت پاك بىت، موباح بىت، خواردن نه‌بىت، سى به‌رد یان زیاتر بىت، خۇپاكر دهنه‌وه‌ دواى هاتنه‌ده‌ره‌وه‌ی شت له‌ پاش و پىش واجبه، دواى سه‌رئاوكردن مانه‌وه‌ بى خۇپاك كرده‌وه‌ زیاد له‌ كاتى پىویست چه‌رامه.

سه‌رئاوكردن و پىسایى و میزكردن چه‌رامه له: سه‌رچاوه‌ی ئاویان، سه‌ره‌ رىگا، سىبه‌رى به‌كارهاتوو، له‌ ژىر دره‌ختى به‌ردار، پووكر دهنه‌ قىبله له‌ ده‌شت دا، چوونه سه‌رئاو به‌ شتىكه‌وه كه‌ ناوی خودای تىدا بىت مه‌كروهه، هه‌روه‌ها قسه‌كردن له‌ سه‌رئاو، میزكر دهنه‌ كونه‌وه، ده‌ست لیدانى فه‌رج به‌ ده‌ستى راست، پووكر دهنه‌ قىبله له‌ ناو خانوودا، ئه‌مانه له‌ كاتى پىویستدا جائیزه. موسته‌حه‌به‌ شۆردن و به‌رده‌كان تاك بن و ئاویان به‌ به‌رد به‌یه‌كه‌وه به‌كاربىت.

سیواك: سونه‌ته به‌ دارىكى نه‌رمى ته‌ر وه‌ك (ارك) - دار سیواك - له‌م كاتانه‌دا به‌كاره‌ینانى باشتره: كاتى نويژ، قورئان خویندن، ده‌ستنويژ پىش ئاوپادان له‌ دەم، له‌خه‌ وه‌ستان، چوونه ناو مزگه‌وت و خانوو، گۆرانی بۆنى دەم و هاوشیوه‌كانى.

ده‌ستنويژ: پايه‌كانى: ۱- دەم و چاوشۆردن و ئاوپادان له‌ دەم و هه‌لمژین به‌ لووت. ۲- ده‌ست شۆردن له‌ په‌نجه‌كانه‌وه تا ئه‌نیشك. ۳- مه‌سحى هه‌موو سه‌ر و گوی. ۴- پى شۆردن به‌ قوله‌قاپه‌وه. ۵- ریزبه‌ندی به‌و جۆره. ۶- دوابه‌دواى یه‌ك.

واجبه‌كانى: (بسم الله) كردن، ده‌ست شۆردن پىش خستنه ناو ئاویان جار گەر له‌ خه‌و هه‌ستابىت.

سونه‌ته‌كانى ده‌ست نويژ: سیواك كردن، ده‌ست شۆردن له‌ سه‌ره‌تادا، پىشخستنى ئاوپادان له‌ دەم و هه‌لمژینی به‌ لووت پىش شۆردنی دەم و چاویان، زیاده‌پۆیى كردن له‌ ئاوپادان له‌

دهم و هه لمژین به لووت گهر به پۆژوو نه بوو، دهست له پيشی پر وهردان، دهست خسته بهینی په نجه کان و دهست پیکردنی له راسته وه، شۆردنی ئەندامه کان دووباره و سێ باره، هه لمژین به لای راست و مشکردن به لای چهپ، دهست پیداهینانی ئەندامه کان، کردنی ئەو کارانه به ریکوپیتکی، دوعا کردن دواى ته و او بوون.

ئوهی کردنی باش نییه: دهستنوێژ به ئاوی سارد یان گهرم، شۆردنی ئەندامیک له سێ جار زیاتر، لابردنی ئاوی دهستنوێژ به ئەندامه کانه وه، شۆردنی ناوچاو، وشکرده وهی ئەندامه کان جائیزه.

ئاگاداری: (مضمضه) دهبیئت ئاو له ناو دهما بجولینریت، (استنشاق) ییش دهبیئت ئاو به لووت هه لمژریت نهک ته نهئا ئاوکردنه لووته وه، به وشیهوش نه بیئت نابیت.

چۆنییهتی دهستنوێژ: نیه تهینان به دل، دواتر (بسم الله) کردن و دهست شۆرین، دواتر ئاو پادان له دهم و هه لمژینی به لووت و دواتر دهم و چاوی دهشوات (سنوره که شی: له سه ره تای شوینی قژ پوان هه تا چه ناگه به درژی له گوچکه وه بۆ گوچکه به پانی)، دواتر دهست و بالی دهشوات هه تا ئانیشکه کان و به ئانیشکه وه، دواتر مه سحی هه موو سه ری دهکات به سه ر گوچکه کانییه وه، هه ردوو په نجه ی شایه تمان و هاوشیوه که ی له دهسته چه پی دهخاته کونه گوچکانی و په نجه که له کانی دههینیت به سه ر گوچکانیدا، دواتر پییه کانی به قوله پاکانییه وه دهشوات.

ئاگاداری: پيش ئەگه ر ته نک بوو واجبه پیستی ژیری بشۆردریت، ئەگه ر پر بوو ته نهئا پووکه شه که ی.

مه سحی خوف: خوف به رگی پییه، پیسته بیئت یان شتی تر، ئەگه ر صوف و هاوشیوه ی بیئت پیی دهوتریت گۆره ویی، مه سح کردن له سه ر یان په وایه بۆ دهستنوێژ نهک بۆ له شگرانی.

مه سح کردن جائیزه به چند مرجیک: ۱- له پیکردنی خوف له کاتی هه بوونی دهست نوێژدا. ۲- دهستنوێژه که ی به ئاو بووبیت. ۳- شوینی فه رزه که - ئه وه ی شۆردنی واجبه - داپۆشیت. ۴- خوفه که چه لال بیئت. ۵- پاک بن.

عه مامه: مه سح کردنی به چند مرجیک دهبیئت: ۱- له سه ر پیاودا بیئت. ۲- شوینی عاده تی سه ر داپۆشیت. ۳- بۆ دهستنوێژ بیئت. ۴- ئاو به کار بیئت بۆ دهستنوێژ.

سه ربپۆش: دهبیئت به چند مرجیک: ۱- له سه ر ئافره ت بیئت. ۲- بسورپته وه به ژیر چه ناگه دا. ۳- بۆ دهستنوێژ بیئت. ۴- ئاو به کار بیئت بۆ دهستنوێژ. ۵- شوینی عاده تی سه ر داپۆشیت.

کاتی مه سح: بۆ موقیم شه و پۆژیک و بۆ موسافیر - مه سافه ی قصر ۸۵ کم - سێ شه و سێ پۆژ.

سه ره تای دهستپیکردن: دواى له پیی کردن له کاتی دهستنوێژ نه مانه وه تا ئەو کاته له پۆژی دواى (۲۴ سه عات) بۆ موقیم.

ئهنزاه ی مه سح: زۆریه ی لاسه رووی خوف له په نجه کانه وه تا قاچ، به په نجه ی کراوه مه سح ده کریت.

سویدیک: ئه وه ی مه سحی کرد له سه فه ردا دواى گه رپاوه ماله وه، یان له ماله وه بوو دواى سه فه ری کرد یان شکی هه بوو هه ر له سه ره تای مه سحه وه حوکمی موقیمی هه یه.

جەببىرە: وەك گرتنە گەچ و گرتنە وەى شوپنى شكاوى، مەسح كردن لەسەرى رەوايە بە سى مەرج: ۱- پىويست بىت. ۲- لە شوپنى پىويست زياتر نەبىت. ۳- لە دواى شۆردنى ئەندامەكانى پيش خۆى يەكسەر مەسح بكرىت، ئەگەر گەچەكە زىاد لە پىويستى داپۆشيبوو دەبىت لابرىت مەگەر مەترسى زەرەرى لى بكرىت ئەو كاتە مەسح بەسە.

چەند سودىك: * باشتر وايە هەردوو خوف بەيەكەو مەسح بكرىت و لای راست پيش نەخرىت. * لای ژىرەو و پارژنەكەى مەسح ناكرىت. * باش نىيە خوف بشۆردىت لە باتى مەسح، يان مەسح دووبارە بكرىتەو. * عەمامە و سەرپۆش دەبىت زۆرەى مەسح بكرىت. **ئەو شتانەى دەستنويز دەشكىتن:** ۱- ئەو وى لە پاش و پيشەو دەردەچىت، وەك ميز و پىسايى و (با) و مەنى و مەزى. ۲- لاچونى ئەقل بە خەو يان لەهۆشچوون، خەوى كەم بە دانىشتنەو يان بە پىو دەستنويز ناكىت. ۳- هاتنە دەرەو وى ميز و پىسايى لە شوپنىكى تىر جەستەو. ۴- هاتنە دەرەو وى شتىكى پىس جگە لە (ميز و پىسايى) گەر زۆر بوو وەك خوین. ۵- خواردنى گوشتى و شتر. ۶- دەست لىدانى فەرج بەبى بەرەست. ۷- دەست لىدانى زەكەر لە لايەن مېنەو وى يان بە پىچەوانەو بە شەهوتەو بەبى بەرەست. ۸- هەلگەرانەو لە دىن.

هەر كەس دلتيا بوو كە دەستنويزى هەيە، دواى كەوتە شكەو وى يان بە پىچەوانەو حساب بۆ يەقىنەكەى دەكرىت.

غوسل: واجب دەبىت بە: ۱- هاتنە دەرەو وى مەنى بە خۆشيبەو بۆ هۆشيار، بۆ نوستو بە خۆشيبەو بىت يان نا. ۲- بردنە ناو وەو وى زەكەر لە فەرجدا، ئەگەر ئاويش نەيەتەو. ۳- موسولمانبوونى كافرو هەلگەراو. ۴- بينىنى خوینى مانگانە - حەيز. ۵- هاتنە دەرەو وى خوینى منالبوون. ۶- مردنى موسولمان.

فەرزەكانى: ئاو بە هەموو لەشدا كردن بە نيەتى غوسل، بە ناو دەم و لوتەو. **بەتق شت خۆشتن - غوسل - كامىل دەكرىت:** ۱- نيەت. ۲- بسم الله كردن. ۳- شۆردنى دەست پيش خستنە ناو ئاو وەو. ۴- شۆردنى فەرج. ۵- دەستنويز هەلگرتن. ۶- سى جار ئاو بە سەرىدا بكات. ۷- ئاو بە لەشيدا بكات. ۸- دەست بە لەشيدا بەنىت. ۹- بەلای راست دەست پى بكات.

ئەو وى بى دەستنويز بىت حەرامە: ۱- دەست لە قورئان بدات. ۲- نويز بكات. ۳- تەواف بكات. ئەگەر لەشى گران بىت، ئەوانى پيشووى لەسەر حەرامە و هەروەها. ۴- قورئان خویندن. مانەو لە مزگەوت بەبى دەستنويز، هەروەها كەراھەتى هەيە خەوتن بەبى دەستنويز و سەرفكردى ئاوى زۆر بۆ غوسل.

تەيموم:

مەرجەكانى: ۱- نەبوونى ئاو. ۲- بە خۆلىكى: پاك، حەلال، تۆزى هەبىت، سوتاو نەبىت. **پوكنەكانى:** مەسحى هەموو دەم و چاو، نواتر دەستەكان هەتا مەچەك، رىزبەندى، لەدواى يەكترى. **ئەوى بەتالى دەكاتەو:** ۱- ئەو شتانەى دەستنويز بەتال دەكەنەو. ۲- هەبوونى ئاو گەر تەيموم لەبەر بى ئاوى كرابىت. ۳- نەمانى عوزرى تەيموم وەك ئەو وى لەبەر نەخۆشى تەيمومى كرىبىت.

سونەتەكانى: ۱- پىزىبەندىيى و دوابەدوای يەك. ۲- دواخستنى تا كۆتايى نوپۇز. ۳- زىكرى دواى دەستنوپۇز خويىدن دواى تەيەمومەكە .

ئەۋەي مەكروھە تىايدا: چەند بارەكردنەۋەي دەست دان بە زەۋوييدا.

چۆنەتەس: نىەت بەيئەت و بسم اللە بكات و دەست بدات بە زەۋوييدا يەك جار، دواتر دەست بەيئەت بە دەم و چاۋيشيدا، دواتر پىشتى دەستى راستى بە چەپى مەسح بكات و بە پىچەۋانەۋە. **لابردنى پىسى:** پىسى دوو جۆرە: ۱- بە شۆردن پاك نابىتەۋە، ۋەك بەراز كە ھەرچەند بشۆردرەت پاك نابىتەۋە. ۲- ھوكمى پىسىيەكى دروست بوۋە لەسەر شوپىنكى پاك ۋەك جلو بەرگ و زەۋى.

پىسىيەكان بەم شېۋەيەس خوارەۋەن:

| شته كان | ھوكمەكەيان |
|----------|--|
| نازەل | سەگ و بەراز يان ھەر شتەك كە گۆشتى ناخورىت لە بالئندە و ئازەل كە قەبارەيان لە پىشيلە گەۋرەترە، خۇيان و پاشەپۇيان پىسن ۋەك: ميز، پىسايى، تف، ئارەق، مەنى، پشانەۋە (ھەر شتەك لە دەميان دەرېچت). |
| | ۱- مرؤف: ھەموو پاشەپۇكانى پاكە ۋەك: مەنى، ئارەق، تف، شير، بەلغەم، تەپرى فەرجى مېينە، تەنھا ميز و پىسايى و مەزى ۋەدى و خويىن نەبىت كە پىسن. |
| | ۲- ئەۋەي گۆشتى دەخورىت: ھەموو پاشەپۇكانى ۋەك ميز، پىسايى، مەنى، ئارەق، لىك، پشانەۋە مەزى پاكى. |
| مردوو | ۳- ئەۋەي زەحمەتە خۆتى لى بپارىزى: گويدريژ و پشيلە و ئەۋەي بچوكتەرە لە ۋەك مەشك: لىك و ئارەقيان پاكە. |
| | ھەمووى پىسە تەنھا مرؤف نەبىت، ھەروھە ماسى و كوللە و ئەۋە شتانەي خويىن نىيە ۋەك دووپشك و مېش و مېشولە پاكى. |
| بىن كيان | زەۋى و بەرد و ھاوشىۋەيان پاكى (جگە لە ۋە شتانەي لە مەۋپېش باس كران). |

چەند سوۋدېك: * خويىن و كىم پىسن، گەر كەم بوو قەيناكە، گەر ھى ئازەللىكى پاك بوون. * خويىن پاكە لە دوو كاتدا: ۱- ھى ماسى. ۲- ئەۋەي لە دەمارى ئازەللى سەربىراۋدا دەمىننەۋە. * ئەۋەي لە ئازەللىكى گۆشت خوراۋ بە زىندويى لىبكرىتەۋە پىسە لە گەل (علقە، مضغە)دا. * لابردنى پىسى پىئوستى بە نىەت نىيە، گەر بە باران لاچوو پاكە. * پىسىيە پاك دەبىتەۋە بە چەند مەرجىك: ۱- بە ئاۋى پاك بشۆرىت. ۲- بگوشرىتە دەرەۋى ئاۋەكە گەر بگوشرىت (ۋەك كەلوپەل). ۳- بە كراندن لابرىت، گەر شۆردن بەس نەبوو. ۴- گەر پىسى لە سەگەۋەبوو، ھەوت جار بە ئاۋ، ھەشتەم جار بە خۆل يان سابوون بشۆرىت.

ناگادارى: * پىسى لە سەر زەۋى گەر شل بوو ۋەك ميز، دەبىت ئاۋى پىدا بكرىت تا رەنگ و بۇنى نامىئەت، گەر قەبارەي ھەبوو ۋەك پىسايى، دەبىت پىسايەكە و شوپنەۋارى لابرىت. * گەر پىسىيەكە تەنھا بە ئاۋ لادەچوو دەبىت بشۆرىت. * گەر شوپنى پىسايەكە ديار نەبوو شوپنەكە ھەمووى دەشۆرىت تا دلتيا دەبين لە لاچوونى. * ئەۋەي دەستنوپۇزى گرت بۆ سوونەت جائىزە فەرزى پىۋە بكات. * ئەۋەي دەخەۋىت يان (باى لى دەرىچىت واجب نىيە خۆى پاك بكاتەۋە سەرنائو بكات - تەنھا دەتوانىت دەستنوپۇز بگرىت كاتىك وىستى نوپۇز بكات.

حوکمه کانی تاييهت به نافرته تان

(حوکمی خویننه سروشتیه کانی نافرته تان) به کهم : خوینی حهیز و ئیستیحازه

| حوکمه کانی | مه سه له که |
|--|---|
| که مترین و زۆرتیرین نهمان که نافرته تیبدا بکه ویتنه حهیزه وه | لای که می (۹) ساله، نه گهر زووتر خوینی بینی نه وه ئیستیحازه یه، سنوریش بۆ لای ژوورو نییه. |
| که مترین کاتی حهیز | شهو و پۆژیک (۲۴) سهعات، له وه که متر ئیستیحازه یه. |
| پاکیی نیوان دوو حهیز | (۱۳) پۆژه، نه گهر پیش ته وای بوونی خوین هات نه وه ئیستیحازه یه. |
| زۆریه ی نافرته تان حهیزیان | شهش یان ههوت پۆژه. |
| نایا خوینی کاتی سکپرسی حهیزه ؟ | نه وه ی له نافرته دهرچیت له خوین، کیدره، زهردایی ئیستیحازه یه. |
| پاکیی لای زۆریه ی نافرته تان | بیست و سێ یان بیست و چوار پۆژه. |
| چ کاتی که نافرته دهرانیته پاک بوته وه | نافرته تان دوو جۆرن ۱- به بینی لینجایی سپی ۲- به وشک بوونه وه ی فهرج له خوین و کیدره و زهردایی، گهر له وانه بیته که لینجایی سپی تاییته. |
| خوینی ته لڤ و زهردایی که له فهرج دیت | گهر له پیش یان پاش حهیز بیته بێ نه وه ی به بینی هه بیته حهیزه، نه گهر به بینی هه بوو ئیستیحازه یه. |
| نه و ناوانه ی که له کاتی پاکیتی له فهرج نافرته دهرچیت | گهر پوون بوو یان سپی لینجی بوو پاکه، گهر کیدره و خوین و زهردی بوو پیسه، هه مووشیان ده ستنویژ ده شکینن، گهر به رده وام بوو ئیستیحازه یه. |
| گهر که سیک چهند پۆژیک هه بوو بۆ حهیز له هه موو مانگی که دا و پیش ته وای بوونی پاک بوویه وه | حوکمی پاکي هه یه، گهر پاک بوویه وه نه گهرچی پۆژه کانی که زوتر خوینی تیدا ده بینی ته وای نه کرد. |
| پاش و پیش که و تنی حهیز له کاتی خوینی | نه وه ی سیفاتی حهیزی تیدا بیته حهیزه، به مهرجیک له نیوان دوو خوین بینیندا (۱۳) پۆژ پاکیی هه بیته (لای که می پاکیتی) نه گهر نا ئیستیحازه یه. |
| نه گهر حهیز زیاد و که می کرد له پۆژه کانی ناسایی خوینی | حوکمی حهیزی هه یه به مهرجیک له لای زۆری حهیز زیاتر نه بیته (۱۵ پۆژه). |
| نه گهر بۆ ماوه ی مانگی که به ته وایی نافرته خوینی بینی یان زیاتر له وه | ۱- چهند حاله تیکی هه یه: ۱- نه وه ی کاتی حهیزی خۆی له مانگه که دا زانی، ژماره ی پۆژه کانی شی نه وه به گویره ی ژماره ی پۆژه کانی له کاتی خۆیدا حهیزه، خوینه که ی جیاواز بیته یان نا. ۲- نه وه ی کاتی حهیزی دهرانیته، به لام پۆژه کانی نازانیته، شهش یان ههوت پۆژ له کاتی حهیزی خۆیدا به حهیز داده نیته. ۳- نه وه ی ژماره ی پۆژه کانی حهیزی دهرانیته، به لام کاته که ی نازانیته نه وه له سه ره تایی مانگی که هیجریه وه به قه دهر پۆژه کانی له حهیزدا ده بیته. |

۱ حهیز: خوینتیکی ناساییه به بێ نه خویشی و مندالبوون ده بیتریت.

ئیستیحازه: بینی خوین له غهیری کاتی خۆی به هۆی نه خویشی و تیک چوونه وه.

جیاوازی نیوان حهیز و ئیستیحازه: ۱- خوینی حهیز خوینتیکی سووری تاریکه به لای په شدا ده چیت، خوینی ئیستیحازه سووری کراره یه، وه که خوینتی که له لووت دیت. ۲- خوینی حهیز خهسته و هه ندیک جار کلۆی تدا به، خوینی ئیستیحازه پوونه وه که خوینی برین وایه. ۳- خوینی حهیز بۆنی ناخۆشه، زۆر جار بۆگه نه، خوینی ئیستیحازه بۆنی وه که خوینی ناسایی وایه.

۲ خوینی ته لڤ: خوینتی که له فهرج دهرده چیت، په نگی قاوه یی تۆخه.

۳ زهردایی: خوینتی که له فهرج دهرده چیت، په نگی به لای زهر ددا دهروانیت.

۴ لینجایی سپی: ناویکی سپیه، له کاتی پاک بوونه وه له فهرج دهرده چیت، پاکه، به لام ده ستنویژ ده شکینیت.

دووهم: زهيسانى - خوئينى مندالبوون

| حوکمه کهى | مه سه له |
|---|---|
| ئەو کاتە حوکمی زهيسانى نيهه، خۆشۆردنى له سه ر نيهه، پۆژوه که شى ناشکيت | ئەگەر مندالنى بوو خوئينى نيهينى |
| خوين و ئاو و ئازارى پيش مندال بوون حوکمی زهيسانى نيهه، به لگو ئيستىحازه يه | بينينى نيشانه کانى مندال بوون |
| ئەوه خوئينى زهيسانه، ههتا ئەگەر منداله که نه هاته دهره وه بيان نيوهى هاته دهره وه. هەر نووژتيکيش که وته ئەو کاتە وه له سه رى نيهه و گيژانه وه شى نيهه. له و کاتە وه به ته وايى منداله که له سکی دايکی ديتە دهره وه بۆ سه ر زه وى. | ئەو خوئينى له کاتى مندال بووندا ديتە دهره وه |
| لاى که مى نيهه، دواى مندال بوون به کسه ر خوئينى نه ما، خۆى ده شوات نووژت ده کات و چاوه رپى ته و او کردنى (٤٠) پۆژ ناکات | کهى پۆژه کانى زهيسان دەست پين ده کات |
| لاى زۆرى (٤٠) پۆژه، له وه زياتر حسابى بۆ ناکريت و ده بيت خۆى بشوات و نووژت بکات، مه گەر بکه ويته کاتى چه يزى خۆيه وه (له پيش سکپيرى) ئەو کاتە به چه يز حسيتب دهرکريت | لاى زۆرى زهيسان |
| پۆژه کانى زهيسان له له دايک بوونى مندالى يه که مه وه دەست پين ده کات | ئەگەر دووانهى بوو خوين دواى له بارچوون |
| ئەگەر ته مه نى (٨٠) پۆژ يان که متر بوو، خوينه کهى دواى ئەوه به ئيستىحازه حسيتبه، ئەگەر دواى (٩٠) پۆژ بوو زهيسانه، ئەگەر له نيوان (٨٠) و (٩٠) دابوو، ئەوه ئەگەر شکلى ئاده مى تيدا بوو ئەوه زهيسانه، ئەگەر نا ئيستىحازه يه | ئەگەر له کاتى (٤٠) پۆژدا پاک بوويه وه، دواتر خوئينى بينى دواى ته و او بوونى (٤٠) پۆژه که |

چهند ئاگادارييه ک: * ئەوهى ئيستىحازه بوو نووژتى له سه رى واجبه، به لام بۆ هه موو نووژتيک ده ستنووژت گرتنه وهى ده ويت. * ئەگەر ئافره ت پيش خۆر ئاوابوون له چه يز و زهيسانى پاک بوويه وه: ئەوه نووژتى نيوه رۆ و عه سرى شى له سه ره، ئەگەر پيش نووژتى به يانى پاک بوويه وه، ئەوه نووژتى مه غريب و عيشاى ئەو شه وهى له سه ره. * ئەگەر کاتى نووژت هاتبوو دواتر که وته چه يز يان زهيسانى وه دواى پاک بوونه وه ئەو نووژتهى له سه ر نيهه. * له سه ر ئافره ت واجبه قزى بکاته وه بۆ غوسلى چه يز و زهيسانى، به لام بۆ چه نابه ت پيوست ناکات. * جيماع کردن له کاتى ئيستىحازه دا مه کروهه، به لام ئەگەر ميژد پيوست بوو ئەو جائيزه. * له سه ر ئافره ت واجبه بۆ هەر نووژتيک ده ستنووژت بگريت له کاتى ئيستىحازه دا، هه تا خوئينى نامينيت. * ده کريت ئافره ت دهرمان بخوات بۆ دواخستنى يان کۆتايى هينانى چه يز به مه به ستى به جيھتتانى ئه رکه کانى چه ج يان پۆژووگرتى په مه زان، به مه رجيک دهرمانه که زه ره رى نه بيت.

ئافره ت له نيسلام دا: ئافره ت وه ک پياوه له پاداشت و پريژدا و به گويره ي کردار و ئيمان: پيغه مبه ر ﷺ ده فهرمويت « إِنَّمَا النِّسَاءُ سَقَائِقُ الرِّجَالِ » (أبو داود) واته: (ئافره تان نيوه کهى ترى پياوانن) ، ده توانيت دواى مافى خۆى بکات، يان نه هيشتنى زولم و سته م له سه رى. خواى گه وره پروى فه رمانه کانى ده کاته ئافره ت و پياو به يه که وه، مه گەر له هه نديک شوئينى تايبه تدا که زۆر که من به به راورد به وانى تر. شه رعيش تايبه ته نديتى

نافرته و پیاو ره چاو ده کات له پروی جهسته و توانا کانه وه، خوی گوره ده فره رمویت ﴿الْأَيْعَلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ (الملک: ۱۴) واته: نایا نه و کهسهی خه لقی کردون شاره زانیه به حالی دروستکراوه کان، خودا له تیف و زانیه.

نافرته کاری تایبه تی خوی هیه و پیاویش هه روه ها، تیکه لکردنی کاره کان هاوسه نگی ژیان تیک ددات، هه تا نافرته به قه د پاداشتی پیاو وه ده گریت کاتیک که له ماله وه دانیشته. له فره مووده ها هاتوه که نه سمائی کچی به زید ده چیت بو لای پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و ده لیت دایک و باو کم به قوربات بیت من نوینه ری نافرته تانم، چونکه ده زانم هه ر نافرته تیک له پورژه لات بیت یان له پورژاوا هه مان پای منی هیه، خوی گوره توی به هه ق ناردوه بو پیاوان و ژنان، نیمه ش باوره پمان به تو هیئا و به و خوییهی توی ناردوه، به لام نیمه ی نافرته تان زور بورمان نییه، له ماله وهین، شه هوه تی نیوه تیر ده کهین، مندالتان بو هه لده گرین، نیوه ی پیاو خوی گوره فه زلی داون به سه ر نیمه دا به جومعه و جه ماعت و سه ردانی نه خوش، شوینکه وتنی مردوو، چه ج له دوی چه ج، له هه مان گوره تر جهاد کردن له پیناوی خودا و کاتیک به کیک له نیوه ده چیت بو چه ج و عومره و جهاد، نیمه ماله که ی بو ده پاریزین، جلی بو ده چنین، منداله کانی بو به خیتو ده کهین، نه ی پیغه مبه ری خودا نیمه چه ندیک له و پاداشتانه دا به شدارین؟ پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پروی وه رگیسرا به لای هاوه له کانیدا و فره مووی « هَلْ سَمِعْتُمْ مَقَالَ امْرَأَةٍ قَطُّ أَحْسَنَ مِنْ مَسْأَلَتِهَا فِي أَمْرِ دِينِهَا مِنْ هَذِهِ؟! » واته: (نایا نیوه گوفتاری له وه باشترتان بیستوه له پرساری نه م نافرته ته له باره ی دینه که یه وه؟ وتیان نه ی پیغه مبه ری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ گومانمان نه دهرده نافرته تیک ری بکه ویته ناوه ها پرسیاریک، دواتر پیغه مبه ری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پروی کرده نافرته ته که و فره مووی « انْصُرِي أَيْتَهَا الْمَرْأَةَ، وَأَعْلِمِي مَنْ خَلَقَ مِنَ النِّسَاءِ أَنَّ حُسْنَ تَبَعُلٍ إِحْدَاكُنَّ لِرُوجِهَا، وَطَلَبِهَا مَرْصَاتُهَا، وَإِتْبَاعَهَا مُوَافَقَتَهُ تَعْدِلُ ذَلِكَ كَلِمَةً » (رواه البيهقي في شعب الإيمان) واته: (بو بو به نافرته تانی دوی خویشت بگه یه نه که هه ر نافرته تیک له که ل میترده که یدا باش بیت، به دوی په زامه ندیی نه ودا بگه ری، به قسه ی بکات، نه و پاداشتی به نه ندازه ی نه و هه مو شتانه ی که تو وت ده بیت، دواتر نافرته ته که له خویشیدا، به دم (لا إله إلا الله) و (الله أكبر) کردنه وه گه پایه وه.

له فره مووده یه کی ترده ها توه که (هه ندیک نافرته هاتن بو لای پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وتیان: نه ی پیغه مبه ری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پیاوان پاداشتی زیاتریان هیه به جهاد کردن له پیناوی خودا، نایا هیچ کاریک هیه که نیمه بیکهین و به قه ده نه وان خیرمان بگات؟ فره مووی « مَهْنَةُ إِحْدَاكُنَّ فِي بَيْتِهَا تُدْرِكُ عَمَلَ الْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ » (البيهقي) واته: نیش و کاری ماله وه تان به قه د جهاد له پیناوی خودا خیری هیه.

به لگو چاکه کردن له که ل که س و کار که نافرته بیت به خیریکی زور گوره ی داناوه پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فره رمویت « مَنْ أَنْفَقَ عَلَى ابْنَتَيْنِ أَوْ أُخْتَيْنِ أَوْ ذَوَاتِي قَرَانَةٍ يَحْتَسِبُ التَّقَوَّةَ عَلَيْهِمَا حَتَّى يَكْفِيَهُمَا اللَّهُ أَوْ يُغْنِيَهُمَا مِنْ فَضْلِهِ كَأَنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ » (أحمد والطبراني) واته: (هه رکه س خه رجیی دوو کچ یان دوو خوشک یان دوو نافرته تی خزمی کرد له به ر خودا هه تا خوا پرزقیان ددات یان ده وله مه ند ده بن، نه و دووانه ده بنه به ره به سستی ناگر بو ی).

هه ندیک حوکمی په یوه ست به نافرته تانه وه

★ حه رامه پیاو خه لوه ت بکات له گهل نافرته تیک نه گهر مه حره می له گهلدا نه بیته^۱. پیغه مبه ر صَلَّى ده فهرموویت « لَا يَخْلُونَ رَجُلًا بِامْرَأَةٍ إِلَّا مَعَ ذِي حَرَمٍ » (متفق علیه) واته: (هیچ پیاویک به ته نها له گهل نافرته نه بیته نه گهر مه حره میان له گهل نه بیته).

★ بو نافرته هه یه نویژ له مزگه وت بکات نه گهر ترسی فه سادی نه بوو، نه گهرنا که راهه تی هه یه، عانیشه ده لیت: نه گهر پیغه مبه ر نه و شتانه ی نه مړوی نافرته تانی ده بیینی مه نع ی مزگه وتی لی ده کردن هه روه ک چو ن نافرته تانی به نی ئیسرائیل مه نع کران. (متفق علیه) ..

★ هه روه ک چو ن نویژی پیاو له مزگه وت خیری چه ند باره هه یه نویژی نافرته تیش له مالدا خیری زیاتره، له فه رمووده یه کی تر دا هاتوه، نافرته تیک دیته لای پیغه مبه ر صَلَّى و پیی ده لیت: نه ی پیغه مبه ری خودا من چه ز ده که م له مزگه وت له گهل تو نویژ بکه م، نه ویش ده فهرموویت: « قَدْ عَلِمْتُ أَنَّكَ تُحِبُّ الصَّلَاةَ مَعِيَ، وَصَلَاتِكَ فِي بَيْتِكَ خَيْرٌ مِنْ صَلَاتِكَ فِي حُجْرَتِكَ، وَصَلَاتِكَ فِي حُجْرَتِكَ خَيْرٌ مِنْ صَلَاتِكَ فِي دَارِكَ، وَصَلَاتِكَ فِي دَارِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكَ، وَصَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ صَلَاتِكَ فِي مَسْجِدِي » (أحمد). واته: نویژی نافرته له مالی خو ی خیری زیاتره له مزگه وت، له مزگه وتی نزیک خیری زیاتره له هی دور، نه گهر مزگه وتی پیغه مبه ریش بیته صَلَّى، له فه رمووده یه کی تر دا ده فهرموویت « خَيْرُ مَسَاجِدِ النِّسَاءِ بِيُونَهُنَّ » (أحمد) واته: (باشترین مزگه وتی ژنان ماله کانیانه).

★ نافرته نه گهر مه حره می نه بوو له گهلدا بجیت بو چه ج، چه ج و عومره ی له سه ر واجب نییه و سه فه ر کردنی شی به بی مه حره م جائیز نییه، پیغه مبه ر صَلَّى ده فهرموویت « لَا تُسَافِرُ امْرَأَةٌ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ إِلَّا مَعَ ذِي حَرَمٍ » (متفق علیه) واته: (نافرته سه فه ری سی پوژ زیاتر نابیته بکات نه گهر مه حره می له گهل نه بوو).

★ حه رامه نافرته زیاره تی قه برستان بکات و شوینی جه نازه بکه ویت، پیغه مبه ر صَلَّى ده فهرموویت « لَعَنَ اللَّهُ زَوَّازَاتِ الْقُبُورِ » (الترمذی) واته: (له عنه تی خودا له و نافرته تانه ی سه ردانی گوږه کان ده که ن). دایکی عه تییه ده لیت (قه ده غه مان لیکراوه که شوینی جه نازه بکه وین، به لام جه ختمان له سه ر نه کراوه ته وه) (مسلم).

★ بو نافرته هه یه قژی په نگ بکات به هه ر په نگیک ته نها که راهه تی هه یه به په ش، به مه رجیک خه له تاندنی داواکاری تیدا نه بیته.

★ واجبه میراتی نافرته بدریت و نه دانی حه رامه، له پیغه مبه ر وه صَلَّى ده گپرنه وه « مَنْ قَطَعَ مِيرَاثَ وَارِثِهِ؛ قَطَعَ اللَّهُ مِيرَاثَهُ مِنَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ » (ابن ماجه) واته: (هه ر که س میراتی له خاوه نه که ی گرت ه وه، خوی گه وره له به هشت بی به شی ده کات).

★ واجبه له سه ر میرد نه فه قه ی ژنه که ی بکات نه ویش شتانیکن که نافرته به بی نه و شتانه نایکریته وه ک، خواردن، جلوه به رگ، خانوو به گویره ی توانا.

^۱ مه حره م نه وانن که به هه تاهه تایی جائیز نییه شویان پی بکات وه ک: باوک، باپیر، به ره وژوور، کوپ، کوپه زا، به ره وخواو، برا، کوپه کانی، کوپانی خوشک، مام، خال، باوکی میرد، به ره وژوور، کوپ میرد، به ره وخواو، باوک و برا و کوپ له شپره وه، میردی کچ، میردی دایک.

خوای گوره ده‌فرمویت ﴿لَيْفِقْ ذُوسَعَوْ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ﴾ (الطلاق: ۷) واته: با نه‌وانه‌ی ده‌وله‌مندن به گویره‌ی توانایان نه‌فه‌قه بکنه و نه‌وانه‌شی هه‌ژارن به گویره‌ی توانایان نه‌گه‌ر می‌ردی نه‌بوو نه‌فه‌قه‌ی واجبه له‌سه‌ر باوکی، برای، کوپی، نه‌گه‌ر خزمی نه‌بوو خه‌لکیی نه‌فه‌قه‌ی بکیشن خیره، چونکه پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فرمویت «السَّاعِي عَلَى الْأَزْمَلَةِ وَالْمِسْكِينِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ كَالَّذِي يَقْرُمُ اللَّيْلَ وَيَبْصُرُ النَّهَارَ» (متفق علیه) واته: (نه‌وه‌ی یارمه‌تی بیوه‌ژن و هه‌ژار ده‌دات به به‌رده‌وامیی وه‌ک نه‌و که‌سه وایه له پیئاو خوای گه‌وره‌دا تیده‌کوشیت، یان وه‌ک نه‌و که‌سه وایه که به‌شه‌و شه‌و نویژ ده‌کات و به‌پوژ به‌پوژوو ده‌بیّت).

✱ ئافره‌تان زیاتر هه‌قی به‌خپوکردنی منداله‌که‌یان هه‌یه، نه‌گه‌ر شوو نه‌کاته‌وه نه‌فه‌قه‌که‌ی له‌سه‌ر باوکی منداله‌که‌یه.

✱ باش نییه سه‌لام کردن له ئافره‌ت به تاییه‌تی گه‌ر گنج بوو یان ترسی فه‌سادی لی ده‌کرا.
✱ سونه‌ته تاشینی توکی به‌ر، هه‌لکیشانی توکی بن‌بال، قرتاندنی نینوک له هه‌موو هه‌ینییه‌کدا، باش نییه له چل پوژ زیاتر وازی لی به‌یترئ.

✱ هه‌لکیشانی مووی ده‌موچاو حه‌رامه به برۆکانیشه‌وه، چونکه پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فرمویت «لَعَنَ اللَّهُ التَّامِصَةَ وَالْمَتَمِّصَةَ» (ابوداود) واته: (له‌عنه‌تی خودا له‌و که‌سه‌ی مووی ده‌موچاوی هه‌لده‌کیشیت و له‌و که‌سه‌ش که بوئی ده‌کات).

✱ تازی گرتنه‌وه: حه‌رامه ئافره‌ت تازی بار بیّت له سی پوژ زیاتر نه‌گه‌ر بو می‌رده‌که‌ی نه‌بیّت، پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فرمویت «لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُوْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُحِدَّ عَلَى مَيِّتٍ فَوْقَ ثَلَاثٍ إِلَّا عَلَى زَوْجِهَا» (مسلم) واته: (جائیز نییه بو ئافره‌تیک که برپوی به خودا و پوژی دواپی هه‌بیّت خوئی تازی بار بکات له سی پوژ زیاتر مه‌گه‌ر بو می‌رده‌که‌ی نه‌بیّت).

بو می‌رد واجبه چوار مانگ و ده پوژ تازی بار بیّت، له‌و ماوه‌شدا جلی په‌نگا و په‌نگ له‌به‌ر نه‌کات، هه‌روه‌ها به‌کاره‌ینانی خه‌نه، میکیاج، کل، پون، به‌لام بوئی هه‌یه نینوکی بکات و مووی هه‌لکیشیت و خوئی بشوات، له‌به‌رکردنی یه‌ک په‌نگ وه‌ک ره‌ش واجب نییه، نه‌و ماوه‌یه‌ش ده‌بیّت له‌و ماله‌دا بیّت که تییدا بوون کاتیک می‌رده‌که‌ی مردوو، نابیت بگوازیته‌وه، نابیت له مال دهر‌بچیت بو کاری پیویست نه‌بیّت.

✱ حه‌رامه ئافره‌ت قزی بتاشیت گه‌ر پیویست نه‌بوو، کورکردنه‌وه‌ی جائیزه به مه‌رجیک وه‌ک پیاوی لیته‌کات، پیغه‌مبه‌ر ﷺ (له‌عنه‌تی خودا له‌و ئافره‌تانه‌ی خویان وه‌ک پیاو لیده‌که‌ن) «لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْمُتَشَبِّهَاتِ بِالرِّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ» (الترمذی) یان وه‌ک ئافره‌تی بیباوه‌ر، چونکه پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فرمویت «وَمَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ» (ابوداود) واته: (نه‌وه‌ی خوئی چواند به قه‌ومیك له‌وانه).

✱ ئافره‌ت کاتیک له مال دهر‌ده‌چیت ده‌بیّت به به‌رگیک خوئی داپوشیت که نه‌م مه‌رجانه‌ی تییدا بیّت: ۱- هه‌موو به‌ده‌ن داپوشیت. ۲- نابیت جوانکاری بیّت له خویدا. ۳- نه‌ستور بیّت. ۴- فزاوان بیّت، ته‌سک نه‌بیّت. ۵- عه‌تری پیوه نه‌بیّت. ۶- له به‌رگی پیاوان نه‌چیت. ۷- له به‌رگی بیباوه‌ران نه‌چیت. ۸- زور زه‌ق نه‌بیّت به شیوه‌یه‌ک هه‌موو که‌س سه‌رنجی بدات (ثوب شه‌ره).

حرامه به رگیک له بهر بکریت که وینهی ئادهمی یان گیاندارانی تیدا بیت، هه لواسینی، داپوشینی دیوار پیی، فرۆشتنی جائیز نییه، عه وره تی ئافرهت له گه ل که سانی تر دا سێ جوړه: ۱- میرد: ده توانیت هه موو گیانی ببینیت. ۲- ئافرهت و پیاوانی مه حره می: ده توانی نه وهی به ئاسایی دهرده که ویت ببینن وهک: دهم و چاو، قز، مل، دهست، قاچ. ۳- پیاوانی تر: نابیت هیچ کوئی ببینن بۆ پئویستی نه بیت وهک: داخوایی، چاره سهر، یان ههر شتیکی تری پئویست، چونکه فیتنه ی ئافرهت له دهم و چاویدایه، فاتیمه ی کچی مونزیر ده لیت: (دهم و چاو مان داده پۆشی، نه گهر پیاوی لیبوایه) الحاکم. عائیشه خوا لیتی رازی بیت ده لیت: (کاتیک ده چوین بۆ چه ج له ریگه که پیاوانمان پی ده گه یشت ده مو چاو مان داده پۆشی و که رهت ده بوون هه لمان ده دایه وه) (ابوداود).

✱ عیده: چه ند جوړیکن: ۱- حامیله: عیده ی ته لاق و مردن دانانی منداله که یه تی. ۲- میرد مردوو: عیده که ی چوار مانگ و ده پۆزه. ۳- ته لاق دراو که هیشتا چه یزی هه یه: عیده که ی سێ چه یزه، عیده که شی به پاکبوونه وه له چه یزی سته م ته واو ده بیت. ۴- نه وهی له چه یزه وه ستاوه: عیده که ی سێ مانگه، عیده ی ته لاق دراو به ته لاقی ره جعی، ده توانیت له گه ل میرده که ی بمینیته وه هه تا عیده که ی ته واو ده بیت. په نگه خوی گه وره پیکیان بهینیته وه، له و ماوه شدا جائیزه میرد ههر شوینیکی ببینیت و له مالیکدا به ته نها بن، گه راندنه وه که ی رازیوونی ژنه که ی پئویست نییه، ره جعه که ش به وشه ی (راجعتک) یان به جیماع ده بیت و ده کریت.

✱ ئافرهت ناتوانیت خوی به شوو بدات، پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت « أَيْمًا امْرَأَةٌ تَكْحَثُ بَعْدَ إِذْنٍ وَلَيْهَا فِنَاكُحَهَا بَاطِلٌ » (ابوداود) واته: (ههر ئافره تیک به بی ئیزی وه لی شووی کرد نه وه شوو کردنه که ی به تاله)

✱ حه رامه ئافرهت قزی ده سترکرد بکاته سه ری یان خال بکویت، نه مانه ش گوناھی گه وره ن، پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت « لَعَنَ اللَّهُ الْوَأَصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ، وَالْوَأِصِمَةَ وَالْمُسْتَوْصِمَةَ » (متفق علیه) واته: (له عنه ت له و ئافره ته ی پرچ ده داته یه کیکی تر، له وه ش له سه ری ده کات، له وه ی خال ده کوتی له وه ی بۆی ده کوتن).

✱ حه رامه ئافرهت داوای ته لاق بکات به بی هۆ، پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت « أَيْمًا امْرَأَةٌ سَأَلَتْ زَوْجَهَا الطَّلَاقَ مِنْ غَيْرِ مَا بَأْسٍ فَحَرَامٌ عَلَيْهَا رَأْيُهُ الْحُجْنَةُ » (ابوداود) واته: (ههر ئافره تیک داوای ته لاقی له میرده که ی کرد به بی نه وه ی خراپ بیت، بونی به هه شتی لی حه رامه).

✱ له سه ر ئافرهت واجبه گوپرایه لی پیاو بکات به گوپره ی توانا، به تاییه تی بۆ کاری سه رجییی، پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت « إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ أَنْ تَجِيَّ، فَبَاتَ غَضْبَانَ، لَعْنَتُهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ » (متفق علیه) واته: (نه گه ر ئافره ت میرده که ی بانگی کرد بۆ سه رجییی و به قسه ی نه کرد و میرده که ی به ره هه ستاوی خوت، فریشته ی خوا له عنه ت له و ئافره ته ده که ن تا به یانی ده بیته وه).

✱ حه رامه ئافرهت عه تر له خوی بدات نه گه ر زانی له کاتی چوونه دهره وه ی پیاو دیته ریگای، چونکه پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت: « إِنَّ الْمَرْأَةَ إِذَا اسْتَعْظَرَتْ، فَامْرَأَتُ عَلَى الْقَوْمِ لِيَجِدُوا رِيحَهَا، فَهِيَ كَذَا وَكَذَا، يَعْنِي زَانِيَةً » (ابوداود) واته: (نه گه ر ئافره ت عه تری له خوی دا و به لای پیاو دا پویش بۆ نه وه ی بونی بکه ن نه وه وایه و وایه، واته زیناکه ره).



نوڀڙ و بانگ و قامت فہرزی کیفایہ یہ لہ سہر پیاوان لہ شاردا، سوننہ تہ بو تاکی پڀوار، کراہتی ہہ یہ بو ٹافرت، پڀش کاتہ کھی جائیز نیہ، جگہ لہ نوڀڙی بہ یانی کہ دوی نیوہی شہ و جائیزہ بانگی بہ کہ می بدریت.

مہرجہ کانس نوڀڙ: ۱۔ موسولمانیتی. ۲۔ عاقل. ۳۔ تہ میز. ۴۔ دہ سنوڀڙ و توانایی. ۵۔ کاتی ماتبت: کاتی نوڀڙی نیوہ پو دہ ست پڀدہ کات کاتیک خور لہ ناوہ پاستی ٹاسمان لادہ دات (زوال) ہہ تا سیبہ ری شتہ کان بہ قہد خویانی لی دیت، دوی ٹوہ کاتی نوڀڙی عہ سرہ، باشرتین کاتیشی تا سیبہ ری شتہ کان دوو ہیندہی خویانی لی دیت و ہہ تا خور ٹاوابونیش کاتی دہ بیت: دواتر کاتی نوڀڙی مہ غریبہ تا سورایی خور نامینت، دوی کاتی عیشا دیت، باشرتین کاتی تا نیوہی شہ و ہہ تا شہ بہ ق دہ دات، دوی کاتی بہ یانیہ تا خور کہ وتن.

۶۔ عہ ورت داپوشین. ۷۔ پاکی بہ دہن و جل و بہرگ، شوینہ کہ بہ گوڀرہی توانا. ۸۔ پووکردنہ قبیلہ بہ گوڀرہی توانا. ۹۔ نیہت.

پوکنہ کانس نوڀڙ: چوارہ پوکنہ: ۱۔ وہستان لہ فہرزا لہ گہل توانادا. ۲۔ تہ کبیرہی ٹیحرام. ۳۔ خویندنی فاتحہ. ۴۔ پکوع لہ ہر پکاتیکدا. ۵۔ ہہ ٹسانوہ لہ پکوع. ۶۔ پاست بوونہوہ، وہستان دوی پکوع. ۷۔ سوجدہ بردن لہ سہر حوت ٹہندام. ۸۔ دانیشتنی ٹیوان سوجدہ کان. ۹۔ تہ حیاتی دووہم. ۱۰۔ دانیشتنی تہ حیات. ۱۱۔ سہ لاوات دان لہ سہر پڀغہ مہر و سہ لہ تہ حیاتی دووہم. ۱۲۔ سہ لامدانہ وہی بہ کہ م. ۱۳۔ وہستان لہ جوگہ دوی ہہ مو پوکنیک. ۱۴۔ تہرتیبی ٹہم پوکنہ، ٹہم پوکنہ ش دہ بیت لہ نوڀڙا ہہ مو ہہ بن، ہہر دانہ یہ کی نوقسان بیت ٹو پکاتہ بہ تال دہ بیتہ وہ بہ ہلہ بیت یان ٹہ نقہ ست.

واجبہ کانس نوڀڙ: ہشتن: ۱۔ ہہ مو (اللہ اکبر) کان جگہ لہ ہی ٹیحرام. ۲۔ وتنی: (سمع اللہ لمن حمدہ) بو ٹیمام و بہ تہ نہا. ۳۔ وتنی (ربنا ولك الحمد)، لہ کاتی ہہستانوہ لہ پکوع. ۴۔ وتنی (سبحان ربی العظیم)، لہ پکوعدا جاریک. ۵۔ وتنی: (سبحان ربی اعلیٰ)، لہ سوجدہ دا جاریک. ۶۔ وتنی: (رب اغفر لی) لہ نیوان دوو سوجدہ دا. ۷۔ تہ حیاتی بہ کہ م. ۸۔ دانیشتنہ کھی (تہ حیات). ٹہم واجبانہ گہر بہ ٹہ نقہ ست تہرک بکریں نوڀڙ بہ تال دہ کاتہ وہ، ٹہ گہر بہ ہلہ بوو سوجدہی سہ مو دہ بریت.

سوننہ تہ کانس نوڀڙ: کردار و گوفتاری ہہ یہ، بہ نہ کردنی ہہر شتیک لہ وانہ نوڀڙ بہ تال نابیتہ وہ، ٹہ گہر بہ ٹہ نقہ ستیش بیت.

سوننہ گوفتاریہ کان: دوعای (استفتاح، کردنہ وہی نوڀڙ)، وتنی (أعوذ باللہ من شیطان الرجیم) (بسم اللہ) کردن، وتنی (ٹامین) پاش تہ واو کردنی خویندنی سورہ تی (الفتح)، دہنگ ہہ لہ پرن لہ نوڀڙانہی کہ قورٹانی بہ دہنگی بہر ز تیدا دہ خوینرت، خویندنی قورٹان دوی (الحمد)، دہنگ ہہ لہ پرنی ٹیمام بو (مأموم) نابیت، بہ تاکیش کہ یفی خویہ تی. وتنی: **حمدا کثراً طیباً مبارکاً فیہ ملء السموات والأرض وملء ما بینہما وملء ما شئت من شیء**

عہرت: ٹہندامی زاوی و ٹو شوینانہی شہرمی لی دہ کری، ہی حوت سالانی کور تہ نہا پڀش و پاشہ، دہ سالان نیوان ٹہرت و ناوکہ، ٹافرتی ٹازادی بالغ ہہ مو بہ دہنیہ تی دہم و چاوی تہ بیت، لہ نوڀڙا داپوشینی باش نیہ، گہر لای پیادا بوو دہ بیت دہم و چاوشی داپوشیت، ٹہ گہر نوڀڙی کرد و تہ وافی کرد شوینتیکی بہ دہرہ وہ بوو وک بالی، عبادہ تہ کھی بہ تالہ، پاش و پڀش لہ ہہ مو کاتیکدا دہ بیت داپوشراو بیت تہ نانہت لہ کاتی تہ نہایی و تاریکیدا کراہتی ہہ یہ دہ پوشراو بیت تہ نہا بو کاتی پٹیوست جائیزہ دانہ پوشراو بیت.

بعد پاش ووتنی (**ربنا ولك حمد**)، وتنی جارێك زیاتر له خویندنی زیكره كانی پكوع و سوخته دا، وه ووتنی (**رب اغفرلی**) و دوعا كردن پیش سه لامدانه وه.

سوننه ته كردارییه كان: دهست بهرز كردنه وه له كاتی: (الله أكبر) ی ئیحرام، هه ستانه وه له پكوع و چوون بۆ پكوع، هه ستانه وه له ته حیاتی یه كه م، دهستی راست خستنه سه ر دهستی چه پ له ژێر سنگدا له كاتی وه ستاندا، سه یركردنی شوینی سوخته، قاچ بلاو كردنه وه، له كاتی چوون بۆ سوخته له پیشا ئه ژئو دانان، دوایی دهسته كان، دوایی ناوچه وان و لوت، هه بوونی بهین له كاتی سوخته دا له نیوان، بال و لاکه له، سك و پان، پان و قاچ، هه ردوو ئه ژئو له یه ك جودابیت، هه روه ها هه ردوو پۆ و په نجه كانی به زه وییه وه بن، دانانی دهست له پال شاندا به كراوه یی و په نجه كان به یه كه وه: له كاتی هه ستان سه ر سنگی پیی و ئه ژئو و دهسته كان، له ته حیاتی یه كه مدا پییه کی پایخت و له سه ری دابنیشیت و پییه كه ی تری رێك له سه ر سنگی پیی پابگریت (مفترشا)، له دووه مدا پیی راستی پابگریت و چه پی بخاته بۆشایی بهینی پیی راستی و قاچییه وه (توركا)، دانانی هه ردوو دهست له سه ر پانه كانی به كراوه یی و په نجه به یه كه وه بوو له نیوان دوو سوخته كه دا، هه روه ها له كاتی ته حیاتی، به لام لای راست له كاتی ته حیاتی په نجه كانی ده نوقینی ته نها په نجه ی شایه تمان نه بیت له كاتی زیكر و دوعادا ئیشاره تی پیده كات وهك ئاماژه به ته نهایی خودا، لاكردنه وه به لای راست و چه پدا بۆ سه لام دانه وه و سه لام دانه وه ی لای راست له پیشدا.

سوخته ی سه هو: سوننه ته گه ر گوفتاریکی له جیگای خۆیدا نهوت، وهك خویندنی قورئان له سوخته دا، هه روه ها كردنی ئاساییه گه ر سوننه تێکی ته رك كرد، واجب، گه ر پكوعی زیاده ی برد، یان سوخته، یان وه ستان یان دانیشتن، یان سه لامی دایه وه پیش ته واو بوون، یان قورئانه كه ی به هه له خوینده وه به جوړێك واتا كه ی ده گوژی یان واجبیکی ته رك كرد، یان گومانی هه بوو كه كرداریکی زیاد كردوو له كاتی كردنه كه ی دا.

نوێژ به تال ده بیته وه گه ر سوخته ی سه هو ی واجب به ئه نقه ست واز لی به ئینیت، ده توانیت دوو سوخته ی سه هو له پیش یان له پاش سه لام ئه نجام بدات، گه ر بیری چوو كاتی زۆری بهین بوو پیویست ناكات.

چۆنیتنی نوێژ: له كاتی هه ستان بۆ نوێژ پوو ده كه یته قیبله و ده ئینیت (الله أكبر) ئیمام به دهنگی بهرز ده ئینیت له گه ل (الله أكبر) هكانی تر دا بۆ ئه وه ی ئه وانیه ی دوای گوئیانی لی بیت و ئه وانی تر به دهنگی نزم (الله أكبر) ده كه ن، له كاتی (الله أكبر) دا دهسته كانی تا نزیک شانی بهرز ده كاته وه و دوایی دایان ده گریت و به دهستی راست دهستی چه پ ده گریت و له ژێر سنگیدا دایان ده ئینیت، سه یری شوینی سوخته ده كات، دهست پیده كات به وه ی له سوننه تا هاتوو وهك: **سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالی جدك ولااله غیرك**، دوایی (**أعوذ بالله من الشیطان الرجیم**) ده كات، دوایی **بسم الله**، دوایی (**الحمد**) ده خوینیت، بۆ ماموم باشتر وایه له كاتی بیدهنگی ئیمامدا بیخوینیت ئه گه ر نوێژی جه هری بوو، واجبه خویندنی له نوێژی نه ئینیدا، دوایی هه ندیک قورئان ده خوینیت، له به یانیدا سوننه ته سوپه تی درێژ بخوینیت، له مه غریبدا سوپه تی كورت، له نوێژه كانی تر دا مامناوه ند، سوپه تی درێژ وهك سوپه تی (ق) هه تا (عم)، مامناوه ند (عم) هه تا (الضحی)، كورت (الضحی) هه تا (الناس).

له نوێژی به یانی و دوو پكاتی یه كه می مه غریب و عیسا ئیمام به دهنگی بهرز قورئان ده خوینیت، له وانی تر دا به شاراوهی ده یخوینیت، دوایی (**الله أكبر**) ده كات و ده چیته پكوع

و دهسته کانی دهخاته سهر نه ژتوکانی و په نجه کانی بلاو ده کاته وه و پشتی پړک پاده گړیت له گه ل سهریدا، دوايي ده لیت (سبحان ربي العظيم) سى جار دوايي سهر بهر زده کاته وه و ده لیت (سمع الله لمن حمده)، کاتیک راست بووه وه به پيوه ده لیت: **ربنا ولك الحمد، حمداً كثيراً طيباً مباركاً فيه ملء السموات وملء الأرض وملء ما شئت من شيء بعد، دوايي (الله أكبر) دهکات و دهچيته سوجه، بالي جيا ده کاته وه له لاکه لى سکی له پانه کانی، ده سستی لای شانیه وه داده نیت، پووی په نجه ی قاچی و ده سستی ده کاته قبيله، دوايي ده لیت (سبحان ربي الأعلى)، سى جار، ده توانی هندی دوعای تری سوننه ت بکات یان هر دوعایه ک خوی حه ز بکات، سهر بهر زده کاته وه و (الله أكبر) دهکات، پی پی چه پی پاده خات و له سهری داده نیشیت، پی پاستی پاده گړیت و پووی په نجه کانی ده کاته قبيله، یان هر دوو پی پی پړک پاده گړیت و په نجه کانی پوو ده کاته قبيله و به سهر پاژنه کانی داده نیشیت و ده لیت: (رب اغفر لي) دوو جار، ده توانیت نه زیاد هشی بخاته سهری: **وارحمني واجبرني وارفعني وارزقني وانصرني واهدني وعافني، دوايي سوجه ی دووهم ده بات وه که یه که م، دوايي هله ده سیتته وه و پکاتی دووهم هر به شیوه ی یه که م دهکات که ته او بوو بو ته حیاتی یه که م داده نیشیت (مفترشا) و ده سستی چه پ دهخاته سهر پانی چه پ و پاستی له سهر پاست داده نیت و ده سستی ده نوقینیت ته نها په نجه ی شایه تومانی نه بیت که نیشاره تی پیده کات، دوايي ده لیت: التحيات لله والصلوات والطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته السلام علينا وعلى عبادالله الصالحين، أشهد ان لا إله إلا الله و أشهد أن محمدا عبده ورسوله. دوايي (الله أكبر) دهکات و هله ده سیتته وه بو پکاتی سته م و نینجا چواره م، به لام دنگ بهر ز ناکاته وه تیایاندا و ته نها فاتحه (الحمد) ده خوینیت و دوايي بو ته حیاتی دووهم داده نیشیت به (تورک) دوايي ته حیات ده خوینیت وه که یه که م و نه مه ش زیاد دهکات (اللهم صل على محمد وعلى آل محمد كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد، وبارك على محمد وعلى آل محمد كما باركت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد) سونه ته دوايي نه وه بلیت (أعوذ بالله من عذاب النار و عذاب القبر و فتنة المحيا و الممات و فتنة المسيح الدجال) یان هر دوعایه کی تر له فهرمووده ها تبتیت، دوايي سه لام ده داته وه به لای راستدا و ده لیت: السلام عليكم ورحمة الله، دوايي به لای چه پدا، دواتر سوننه ته نه م دوعا و زیکرانه بخوینیت، **نویژی نه خویش**: نه گهر وه ستان نه خویشیه که ی زیاد ده کرد یان نهیده توانی، به دانیشتنه وه نویژ بکات، نه گهر نه یوانی له سهر لا به پاکشانه وه، نه گهر زه حمت بوو له سهر پشت، نه گهر نه یوانی رکوع و سجود بهریت، ته نها توژیک خوی ده جو لیتیت، نه و نویژانه شی له ده سستی چوو****

سې جار بلې استغفرالله، نه مجا (اللهم أنت السلام ومنك السلام تباركت يا ذا الجلال والإكرام، لإله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، وهو على كل شيء قدير، لاحول ولا قوة إلا بالله، لإله إلا الله ولا نعبد إلا إياه له النعمة وله الفضل وله الثناء الحسن، لإله إلا الله مخلصين له الدين ولو كره الكافرون، اللهم لا مانع لما أعطيت، ولا معطي لما منعت، ولا ينفع ذا الجد منك الجد). دواي نویژی به یانی و نیواره (مغرب) نه مه ش زیاد دهکات (لإله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد، يحيي ويميت، وهو على كل شيء قدير) ده جار، دواي نه وه (سبحان الله) سى و سى جار (الحمد لله) سى و سى جار (الله أكبر) سى و سى جار، دوايي له سه ده مه مده لیت (لإله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير)، دوايي ثایه تی (الكرسي) ده خوینیت و دوايي (قل هو الله احد) و (قل أعوذ برب الفلق) و (قل أعوذ برب الناس) سى جار ده یان خوینیت له به یانی و نیواره (مغرب) دا.

✱ سوننه ته خواردن بۆ خاوهن ته عزیه دروست بکړیت، مهکروهه له خواردنې نه وان بخوریت یان دروست کردنی خواردن بۆ نه وانه ی له ته عزی ده مینه وه.

✱ سوننه ته سهردانی گۆړی موسولمانان به بی سهره فر کردن، سهردانی گۆړی کافریش جائیزه، کافر له سهردانی گۆړی موسولمان قه دهغه ناکړیت.

✱ سوننه ته نه وهی ده چیتته گورستان بلیت: السلام علیکم دار قوم مؤمنین أو أهل الدیار من المؤمنین، یرحم الله المستقدمین منا والمستأخرین، نسأل الله لنا ولکم العافیة، اللهم لا تحرمننا أجرهم ولا تفتننا بعدهم واغفر لنا ولهم.

نویژی جه ژنه کان: فهرزی کیفایه یه و کاته که ی وهک نویژی (ضحی) وایه، نه گهر دوا ی زه وال زانرا که جه ژنه له پوژی دواتر به قهزا ده کړیت، مهرجه کانی وهک نویژی ههینی وایه جگه له دوو وتاره که، مهکروهه نویژی سوننه له پیښ و له دوا ی نویژی جه ژن له شوینی نویژه که بکړیت،

چونبیتس: دوو پکاته: دوا ی (الله اکبر) ی (إحرام) پیښ (تعون) له پکاتی یه که مدا (۷) جار (الله اکبر) دهکات و له دووه مدا پیښ (الحمد) خویندن (۵) جار (الله اکبر) دهکات، له گهل هه موو (الله اکبر) یک دهستی به رز دهکاته وه دوا ی نه وه (أعوذ بالله من الشیطان الرجیم) دهکات، دوا یی (الحمد) ده خوینیت به دهنگی به رز، دوا یی (الأعلى) له یه که م دا و (الغاشیة) له دووه مدا ده خوینیت، کاتی سه لامی دایه وه وهک جومعه دوو وتار ده دات، به لام سوننه ته (الله اکبر) ی زور تیداییت، نه گهر نویژی جه ژنی وهک نویژی ناسای کرد نه و جائیزه چونکه (الله اکبر) ه زیاده کان سوننه تن.

نویژی خور و مانگگیران: سوننه ته، کاته که شی له سهره تای گیرانی مانگ یان خوره وه یه هه تا ته واو ده بیت نه گهر له و کاته دا نه کرا ناگپردریته وه، دوو پکاته، له یه که مدا سوپه تی (الحمد) و سوپه تی کی تری دریز به دهنگی به رز ده خوینیت، دوا یی پکوع ده بات و دریز دهکاته وه، دوا یی هه لده ستیته وه و (سمع الله لمن حمد) دهکات و (ربنا ولك الحمد) ده لیت و سوجه نابات، (الحمد) ده خوینیت و سوپه تی کی دریز، دوا یی پکوع ده بات و دریز دهکاته وه، دوا یی هه لده ستیته وه، دوا یی سوجه ده بات و دریز دهکاته وه، دواتر پکاتی دووه وهک یه که م دهکات، دوا یی ته حیات ده خوینیت و سه لام ده داته وه، نه گهر هات بۆ نویژ و فریای پکوعی یه که م نه که وت نه و نه و پکاته ی له ده ست چوه.

نویژه بارانه: سوننه ته کاتیک باران که م ده بیته وه، کات و چوینیته ی و حوکه کانی وهک نویژی جه ژن وایه، به لام یهک وتاری تیدایه، سوننه ته جلوه رگ هه لگپردریته وه به لکو خوا ی گه وره بارودوخ بگوریت.

نویژی سوننه ت: کات بووه که پیغه مبه ر ﷺ جگه له فهرز دوا زده پکات نویژی کردووه! دوو پکات پیښ نویژی به یانی، چوار پیښ نیوه پو، دوان له دوا ییدا، دوان دوا ی مه غریب، دوان دوا ی عیضا. له فهرمووده دا هاتووه که جگه له وانه سوننه تی تری کردووه.

نه و کاتانه نویژی سوننه ت تیدایه نه هی لی کراوه: ۱- دوا ی نویژی به یانی هه تا خور هه لاهاتن و به رزیونه وهی به قه د پمیک. ۲- کاتی خور له ناوه راستی ناسماندایه هه تا لا ده دات. ۳- دوا ی نویژی عه سر هه تا خور ناوا بوون، به لام نه وانه ی هوکاریان هه یه جائیزه وهک: ته حیه تولمه سجید (نویژی هاتنه ناو مزگه وته وه)، دوو پکاتی ته واف، نویژی جه نازه، دوو پکاتی ده ستویژ، سوجه ی تیلوه و شوکر.

زهکات

جۆره کانی زهکات: له چوار جۆر زهکات دهکهوئیت ۱- مه پومالات که بله وه پئیت. ۲- کشتوکال. ۳- پاره. ۴- شتومه کی بازرگانی.

مه رجه کانی واجب بوون: پینچ مه رجه هیه ۱- موسولمان بیئت. ۲- نازاد بیئت. ۳- گه یشتن به نیصاب. ۴- خاوه ندرائیتی. ۵- یه ک سال به سه ریدا تیپه پ بیئت، ته نها کشتوکال نه بیئت.

زهکاتی مه ر و مالّات: سی جۆرن: حوشر، مانگا، مه پ و بز، مه رجه کانی واجب بوونی زهکات دوون: ۱- بله وه پئیت هه موو یان زۆریه ی ساله که. ۲- بۆ شیر و زاوزی بیئت نه ک ئیش، نه گه ر بۆ بازرگانی بوو وه ک شتومه کی بازرگانی زهکاتی ده که وئیت.

زهکاتی حوشر

| ژماره | ۴-۱ | ۹-۵ | ۱۴-۱۰ | ۱۹-۱۵ | ۲۴-۲۰ | ۳۵-۲۵ | ۴۵-۳۶ | ۶۰-۴۶ | ۷۵-۶۱ | ۹۰-۷۶ | ۱۲۰-۹۱ |
|-----------|-------------|---------|----------|---------|-----------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| زهکاته کی | زهکاتی نییه | مه پئیک | دوو مه پ | سی مه پ | چوار مه پ | مییه ی | مییه ی | مییه ی | مییه ی | مییه ی | مییه ی |
| ۲ | ۳ | ۲ | ۱ | ۲ | ۳ | ۴ | ۳ | ۴ | ۳ | ۲ | ۳ |
| سال | سال | سال | سال | سال | سال | سال | سال | سال | سال | سال | سال |

نه گه ر له ۱۲۰ زیادی کرد له هه ر (۵۰) دانه مییه یه کی (۳) سال و له هه ر (۴۰) دانه مییه یه کی (۲) سال.

زهکاتی مانگا

| ژماره | ۲۹-۱ | ۳۹-۳۰ | ۵۹-۴۰ |
|-----------|-------------|--------------------|---------------------------|
| زهکاته کی | زهکاتی نییه | یه ک ساله ی مییه ی | دوو ساله ی مییه یان نییره |
| ۳ | ۲ | ۱ | ۲ |
| دانه | دانه | دانه | دانه |

نه گه ر له (۶۰) زیادی کرد له هه ر (۳۰) دانه یه ک (۱) ساله یه ک و له هه ر (۴۰) دانه یه ک (۲) ساله یه ک.

که گه یشته (۴۰۰) دانه و زیاتر، له هه ر (۱۰۰) دانه یه ک، (۱) دانه (نییره ی که لدان)، کوئیر، پیر، نه وه ی به جکه به خێو دهکات، ئاوس، زۆریه نرخ بۆ زهکات وه رنا گریئت.

زهکاتی کشتوکال:

واجب ده بیئت له دانه ویله و به رو بوومدا، به چه ند مه رچیک:

۱- ده بیئت له و شتانه بیئت که ده پیوریئت و هه لده گریئت، وه ک: گه نم و جۆ و دانه ویله، تری و خورما له به رو بووم، به لام نه وه ی ناپیوریئت و هه لنا گریئت وه ک سه وزه و (بقولیات) - فستق و هاوشیوه کانی - نه وه زهکاتی نییه.

۲- گه یشتن به نیصاب: که ۶۵۳ کیلو و به ره و ژووره.

۳- ده بیئت له کاتی واجب بوونی زهکات مولکی نه و که سه بیئت، کاتی واجب بوونیش کاتی پیگه یشتنه، کاتی پیگه یشتنی میوه سوور بوون و زهرد بوونه، دانه ویله ش کاتیک پته و ده بیئت و وشک ده بیئت (۱۰٪) له سه دا ده زهکاتی ده که وئیت له وه ی به بی زهحمه ت ئاو دراوه، نه وه ی به زهحمه ت ئاو دراوه (۵٪) له سه دا پینجی وه ک ئاودانی له بیر و خه رج کردنی مال تییدا، نه گه ر هه ندیک پۆژ به زهحمه ت ئاودراو پۆژه کانی تر وانه بوو نه وا به گوئیره ی زۆرینه ی پۆژه کان به چ شیوه یه ک ئاو دراوه.

پاره: له کۆندا پاره ئالتون و زیو بووه، بۆیه پینان ده لئین (اشمان) واته (به ها)، له ئالتوندا زهکات ناکه وئیت هه تا ده گاته (۸۵) گرام، له زیو هه تا ده گاته (۵۹۵) گرام، له پاره زهکاتی ناکه وئیت هه تا ده گاته به های (۸۵) گرام ئالتون، یان (۵۹۵) گرام زیو، زهکاتی نه مانه ش چل یه که، یاخود له (۲،۵٪) نه و ئالتونه ی بۆ خۆپراژاندنه وه به کار دئیت زهکاتی نییه، نه وه ی بۆ به کری دان و هه لگرته زهکاتی هیه.

بۇ ئافرەت جائىزە بەكارھىناتى ئالتون و زىو بە گوڭرەھى عادەت، دەكرىت ئەندازەھى كەمى زىو بدرىت لە قاپ و قاچاخ، بۇ پياويش جائىزە بەكارھىناتى بە كەمى وەك ئەنگوستىلە و عەينەك و شتى لەو جۆرە.

ئالتون جائىز نىيە بدرىت لە قاپ و قاچاخ، بۇ پياويش گەر زۆر كەم بوو و بە شتىكى ترەوہ بوو وەك قۆچە يان تەلى ددان بەنكردن جائىزە بە بى خۆشوبھاندن بە ئافرەت. ئەگەر كەسىك مالى ھەبوو زىاد و كەمى دەكرد، زەحمەت بوو زەكاتى دەرکات لە كاتى خۆيدا، پۆژىك لە سالەكەدا ديارى دەرکات و ھەرچەندە مالى ھەبوو لە سەدا دوو نيو لىي دەرەكات بەوانەشەوہ كە سالى بەسەر نەچوہ.

ئەگەر كەسىك موچەھى ھەبوو يان خانوو يان زەوى ھەبوو دەيدا بە كرى زەكاتى ناكەوئەت ئەگەر لىي پاشەكەوت نەكات، ئەگەر كرى و سالى بەسەردا پۆيشت زەكاتى دەكەوئەت، ئەگەر زەحمەت بوو پۆژىك لە سالەكەدا ديارى دەرکات بۇ زەكات دان.

زەكاتى قەرز: ئەوہى قەرزى لاي دەولەمەند بوو، يان پارەھى ھەبوو دەستى دەكەوتەوہ ئەوہ زەكاتى دەكەوئەت و واجبە ئەو كاتەھى كە دەستى دەكەوئەتەوہ زەكاتى سالەكانى پيشووترى لى بدات ھەرچەند زۆر بىت، ئەگەر قەرزەكە بە تەماي نەمابوو، وەك قەرز لاي كەسىكى موفليس ئەوہ زەكاتى ناكەوئەت، چونكە ناتوانىت تەسەروفي تىدا بكات.

زەكاتى شتومەكى بازركانى: زەكاتى تىدا نىيە گەر چوار مەرجى تىدا نەبىت:

۱- مالى خۆى بىت. ۲- بۇ بازركانى بىت. ۳- بەھاكەھى بگاتە نىصابى ئالتون و زىو. ۴- سالى بەسەردا بپوات ئەگەر ئەم مەرجانەھى تىدابوو زەكاتى لە نرخەكەھى دەر دەرکات، ئەگەر پارە و زىو و ئالتونى ھەبوو دەيخاتە پالى بۇ ئەوہى نىصاب تەواو بكات، ئەگەر نىيە بەكارھىناتى شتومەكەكە بوو زەكاتى لى ناكەوئەت وەك جل و بەرگ و سەيارە و شتى تر، ئەگەر نىيەتى بازركانى لى ھىنايەوہ سەرەتايەكى نوئى دادەنئەت بۇ تەواو كرىنى سالىك.

زەكاتى سەرفىترە: واجبە لەسەر ھەموو موسولمانىك كە مالى زياترى ھەبىت لەوہى بەشى خۆى و مال و مندال دەرکات لە شەو و پۆژى جەژن، ئەندازەكەشى دوو كىلو و پويەكە لە خواردنى عادەتى خەلكى شارەكە، بۇ ھەر نەفەرىك نىر بىت يان مى: ئەوہى لەسەرى واجب بوو، واجبە بۇ ئەو كەسانەھى كە نەفەقەھى لە سەرىيەتى سەرفىترە بدات ئەگەر پارەھى ھەبوو، باشتر وايە پۆژى جەژن پيش نوئى زەكاتەكە بدات و جائىز نىيە بىخاتە دواى نوئى، ئەگەر پۆژىك دوو پۆژ پيش جەژن بىدات دەبىت، دەكرىت سەرفىترەھى چەند كەسىك بە يەك كەس و ھى يەك كەس دابەش بكرىت بە سەر چەند كەسىكدا.

دەرکردنى زەكات: دواى واجب بوونى يەكسەر دەبىت دەر بكرىت و بىدات بە ھەژاران، شىت و مندال واجبە بەرپرسەكانيان زەكاتيان بۇ دەرېكات، سوننەتە بە ئاشكرا دەرېكات و خۆى بە سەر ھەژاراندا دابەشى بكات، مەرچە خاوەن زەكات لە كاتى پىدانى زەكاتەكە نىيەتى زەكات دانى ھەبىت، جائىز نىيە نىيەتى خىرى لى بھىنئەت ئەگەر ھەموو مالەكەشى

بکات به خیر، با شتر و ایه زهکاتی شاریک به سهره ژاری ئه و شارهدا دابهش بکریت، به لام جائیزه بگوازیته وه بو شاریکی تر بو پیوستی، ههروهها جائیزه زهکاتی دوو سال بدات ئه گهر نیصابی ته و او کردبوو.

ئهو کهسانهس زهکاتیان پی دهشیت: ههشتن: ۱- فه قیر. ۲- مسکین. ۳- کاربه دهستانی زهکات. ۴- دل پاگراوه کان. ۵- نازاد کردنی بهنده. ۶- قهزاران. ۷- له پی خودا. ۸- پریوار. هه مووان به گویره پیوستی زهکاتیان پی دهریت، کاربه دهستانی زهکات نه بیت به گویره کی دهیدریتی، ئه گهر دهوله مه ندیش بیت، زهکاتی له سهر لا دهچیت که سیک بیداته کومه لیک که دهستیان به سهر شاردا گرتووه، ههروهها ئه گهر کاربه دهست به زور لیبی بستینیت، به دادپه روه رانه دابهشی بکات یان نا.

نابیت زهکات بدریت به بیباوهر، و بهنده، و دهوله مه ند، و ئه وهی نه فه قهی له سهریه تی، و به نی هاشم، ئه گهر دای به که سانیک شایه نی نه بوون به نه زانی دوایی بو دی دهرکه وت، له سهری لاناچیت، به لام ئه گهر دای به که سیک وای ئه زانی فه قیره دوایی بو دی دهرکه وت دهوله مه ند له سهری لا دهچیت.

خبر کردن: پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت « إِنَّ مِمَّا يَلْحَقُ الْمُؤْمِنَ مِنْ عَمَلِهِ وَحَسَنَاتِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ عِلْمًا عِلْمُهُ وَنَشْرُهُ، وَوَلَدًا صَالِحًا تَرْكُهُ، وَمُصْحَفًا وَرَّثَهُ، أَوْ مَسْجِدًا بَنَاهُ، أَوْ بَيْتًا لِابْنِ السَّبِيلِ بَنَاهُ، أَوْ نَهْرًا أَجْرَاهُ، أَوْ صَدَقَةً أَخْرَجَهَا مِنْ مَالِهِ فِي صِحَّتِهِ وَحَيَاتِهِ يَلْحَقُهُ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهِ » ابن ماجه. واته: ئه وهی دوای مردنی ئیماندار سو دی لی ده بینیت زانستیکی بلاو کردبیته وه، مندالکی صالحی به جی هیشیت، قورئانکی به میراتی جیهیشیت، مزگه وتیکی دروست کردبیت، خانویه کی بو پریواران دروست کردبیت، پواریکی پاکشاییت یان خیریکی کردبیت له کاتی له شساغی و پیش مردنی، دوای ده که ویت له دوای مردنی.

پۆژوو

پۆژوی پەمەزان واجبە لەسەر: موسولمانی، ئاقلی، بالغی، توانای پۆژوی ھەبێت، لە ھەیز و زەبساندا نەبێت، مندالیش فەرمانی پۆژووی بێ دەکرێت بۆ ئەوەی پابێت لەسەری، ھاتنی پەمەزان بە دوو شت دەزانرێت: ۱- بېنینی مانگ لە لایەن موسولمانێکی بالغی سەرپاست، ژن بێت یان پیاو. ۲- تەواوبوونی (۳۰) پۆژی شەعبان - مانگی پێش پەمەزان - .

سەرھەتای پۆژ لە شەبەقەوێھە تا خۆرئاوابوون. لە پۆژی فەرزدا دەبێت پێش شەبەق نییەتی ھەبێت.

ئەوھە پۆژوو بەتال دەکاتەوھ:

- ۱- جیماع کردن: واجبە بېگێرێتەوھ کە فارەتیش بدات کە: ئازاد کردنی بەندە یەكە، ئەگەر توانای ئەوھە نەبوو، دوو مانگ لەسەر یەك بە پۆژوو بێت، ئەگەر توانای نەبوو، خواردنی شەست فەقیر بدات ئەگەر نەبێت ھەبێت لەسەر نییە.
- ۲- ئاو ھاتنەوھ: بە ھۆی ماچ کردن و دەست ئۆ دان و ھینانەوھە بە دەست، بە لام (ئیحْتلام بوون) لە شکران بوون لە کاتی خەودا ھەبێت لەسەر نییە و بەتالی ناکاتەوھ.
- ۳- خواردن و خواردنەوھە بە ئەنقەست، گەر لە بیری چووبوو ئەوھ پۆژووھە کە تەواوھ.
- ۴- خوین دەرھێنان بە ھۆی کە لە شاخ یان خویندان، بە لام کە مێک بۆ فەحس یان بەبێ ویستی خۆی بە ھۆی برین و خوینی لووت بەتالی ناکاتەوھ.
- ۵- خۆ پشانەنەوھ .

ئەگەر تۆز چووھ ناو قورگییەوھ، یان لە کاتی ئاو پادان لە دەم و لووت ئاو گەیشتە قورگی، یان بە ھۆی بێر کردنەوھە ئاوی ھاتەوھ، یان (ئیحْتلام بوو) لە شکران بوو لە کاتی خەودا، یان بەبێ ویستی خۆی خوینی ئۆ ھاتە دەرەوھ یان پشایەوھ، پۆژووھە کە بەتال نابێتەوھ، ئەگەر خواردنی خوارد وایزانی شەوھە دوایی دەرکەوت پۆژ بوو، یان خواردنی خوارد بە پۆژوای زانی خۆر ئاوا بوو، بە لام ئاوا نەبووبوو دەبێت پۆژووھە کە بگرتەوھ، بە لام ئەگەر لە شەو خواردنی خوارد و دلنیا نەبوو شەبەقی داوھ. ئەوا ھەبێت لەسەر نییە.

ھۆکەمەکانی پۆژووھەوان: ھەرماھە بەبێ عوزر پۆژووی پەمەزان بېشکێنرێت، واجبە لەسەر ھەیزدار و ئەوھە لە زەبساندا یە و کە سێک پێویستی بێت بېشکێنێت بۆ پزگارکردنی ژانی کە سێک بېشکێنێت. سوننەتە گەشتیار ئەگەر لەسەری زەحمەت بوو بېشکێنێت لە سەفەریکدا نوێژی تێدا کورت بکێتەوھ، یان نەخۆشیک ترسی ھەبێت زەرەری پێبگات، ھەر ھەوھە کە سێک لە پۆژدا گەشتی کرد، یان سکپ و شیردەر ئەگەر ترسیان ھەبوو خۆیان یان مندالە کە یان زەرەر بەھێنن بۆیان ھەبێت بېشکێنن، لەسەر ھەموشیان واجبە بگرنەوھ، تەنھا سکپ و شیردەر ئەگەر لەبەر مندالەکانیان بوو بۆ ھەر پۆژیک نانی فەقیریک دەدەن. ئەوھە توانای پۆژووی نەبوو لەبەر پیری یان نەخۆشییە کە چاک بوونەوھە نییە بۆ ھەر پۆژیک نانی فەقیریک دەدەن و گرتنەوھە نییە. ئەگەر گرتنەوھە دواخست تا پەمەزانیک بەسەردا تێپەری لەبەر عوزر تەنھا دەبگرتەوھ، ئەگەر بەبێ عوزر بوو لەگەڵ گرتنەوھەیدا بۆ ھەر پۆژیک نانی فەقیریک دەدات.

ئەگەر بە ھۆی عوزرەوھ نەبگرتەوھ و مرد ھەبێت لەسەر نییە، ئەگەر بێ عوزر بوو دەبێت بۆ ھەر پۆژیک نانی فەقیریک بدرێت لە جیاتی ئەو، سوننەتە خزمە نزیکەکانی پۆژووی بۆ

بگرنه وه نه گهر خه مساردیی تیدا کردبوو، یان نه زری کردبوو، یان هر عیباده تیکی نه زر کردبوو سوننه ته له باتی نه و بوی بکن. نه وهی به هوی عوزریکه وه پوژوو ده شکینت و عوزره که له کاتی پوژوا نامینت ده بیت واز له خواردن و خواردنه وه بهینت. نه گهر له کاتی پوژووی په مه زاندا بیباوه پ موسولمان بوو، چه یزدار پاک بوویه وه، نه خوش چاک بوویه وه، موسافیر گه پایه وه، منداال بالغ بوو، شیت چاک بوویه وه و به پوژوو نه بوون، واجبه بیگرنه وه نه گهر تا ئیوارهش واز له خواردن بینن. نه وهی به هوی عوزره وه پوژووی په مه زان ناگریت، بوی نیبه پوژووی تری تیدا بگریت.

پوژووی سوننه ت: خیرترینیان به پوژوو بوونی پوژنا پوژیکه، دوی نه و دووشه ممه و پینجشه ممه، دوی سی پوژ له مانگیکدا باشتینیش پوژی (۱۵، ۱۴، ۱۳) ی مانگی هجریه. سوننه ته زوربه ی پوژه کانی مانگی موچه په م و شهعبان بگریت، ههروه ها پوژی عاشورا، پوژی عه ره فه، شه شه لان. مه کروهه په جه ب به ته نها به پوژوو بیت، ههروه ها پوژی جومعه و شه مه، نه گهر بهر پوژه کانی تر یان پوژنا پوژ نه که ویت، ههروه ها مه کروهه پوژی شک (یوم الشک) پوژی (۳۰) هه می شهعبان نه گهر ساف بوو، هه رانه پوژی جه ثنی په مه زان و جه ثنی قوربان به پوژوو بیت، بو حاجی نه بیت نه گهر پوژووی که فاره تی هه بیت جائیزه جگه له یه که م پوژی جه ثنی قوربان به پوژوو بیت.

چهند رهن کردنه وه یه ک:

* نه وهی غوسلی له سه ره وه که له شگران یان چه یز و ئافرتی له زه یسانیدا بیت پاک ببنه وه پیش نویژی به یانی، ده توانن غوسله که دوا بخهن بو دوی نویژی به یانی و پارشیو بکن و پوژوو ه که یان دروسته.

* جائیزه ئافره ت ده رمان بخوات نه گهر زه ره ری نه بوو بو دوا خستنی چه یز به مه به سستی عیباده تکردن له گه ل موسولماناندا.

* جائیزه پوژوو ه وان تف قوت بدات و به لغه میش نه گهر له ناو ده مدا نه بوو.

* پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فه رمویت « لا تَزَالُ أُمَّتِي بِحَيْرٍ مَا عَجَلُوا الْإِفْطَارَ وَأَخْرُوا السُّحُورَ » (أحمد) واته: ئوممه تی من باش ده بن هه تا پارشیو درهنگ بکن و به ربانگ زوو بکه نه وه، ههروه ها ده فه رمویت « لا يَزَالُ الدَّيْنُ ظَاهِرًا مَا عَجَلَ النَّاسُ الْفِطْرَ لِأَنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى يُؤَخَّرُونَ » (أبو داود وابن ماجه و التسانتي) واته نه م دینه هه ره به پیشه نگیی ده مینیته وه هه تا خه لکی به ربانگ زوو بکه نه وه، چونکه گا ور و جوله که درهنگیان ده خست.

* سوننه ته له کاتی به ربانگدا دوعا بگریت، چونکه پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فه رمویت « إِنْ لِلصَّائِمِ عِنْدَ فِطْرِهِ دَعْوَةٌ لَا تُرَدُّ » (ابن ماجه و البيهقي) واته: پوژوو ه وان له کاتی به ربانگدا داوایه کی هه یه په ت ناگریته وه، سوننه ته نه م دوعایه بگریت « ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتْ الْعُرُوقُ وَبَتَّ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ » (أبو داود) واته: تینویه تی پوشت وده مار و په گه کان ته پ بوونه وه وپادا شته که ش جیگیر بوو نه گهر خوی گه وره بیه ویت.

* سوننه ته پوژوو به (رطب) خورمای شل بشکینریت، نه گهر نه بوو به خورمای ئاسایی، نه گهر نه بوو به ئاو.

✱ باشره پۆژووه وان واز له کل له چاو کردن و قه تره کردنه گوئ و چاوه وه بهینن له کاتی پۆژوودا، نه گهر بۆ عیلاج بوو قه ی ناکات، نه گهر تامی شی هاته قوپرگییه وه پۆژووه که ی دروسته.

✱ سیواک کردن بۆ پۆژووه وان سوننه ته له هه موو کاتی کدا به بی که راهه ت له سه ر پای پاستر.

✱ واجبه پۆژووه وان واز له غه بیه ت و درۆ و فیتنه یی و هاوشیوه کانی بهینیت، نه گهر که سیک جنبوی پیدا با بلت: من به پۆژووم، به پاریزگاری کردنی نه ندامه کانی له گونا ه پۆژووه که ی ده پاریزیت، پیغه مبه ر ﷺ ده فهرمویت «مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ» (البخاری) واته: نه و پۆژووه وان ه ی واز له درۆ و کرده وه پی کردنی ناهینیت خوی گه وه پیوستی به وه نییه واز له خواردن و خواردنه وه بهینیت.

✱ سوننه ته نه گهر پۆژووه وان بانگ کرا بۆ خواردن دوعا بکات بۆ خاوه ن خواردنه که، نه گهر به پۆژوو نه بوو سوننه ته نان بخوات.

✱ شهوی (قه در) - شهوی قه در باشترین شهوی ساله که یه و له ده پۆژی په مه زاندا یه، نزیکترین شه ویش شهوی بیست و هه وه، خیر کردن تییدا له هه زار مانگ خیرتره، له نیشانه کانی هه له اتنی خۆری به یانییه که ی به شه و قی که مه وه، هه وا مامناوه نده، په نگه موسولمان عیباده تی تییدا بکات، به لام نه زانیت نه و شه وه یه، نه وه ی له سه ر موسولمانه هه ولدانه و عیباده ت کردنی زۆره له په مه زاندا و له ده ی کۆتاییدا به تایبه تی و هیچ شه ویک به بی شه ونویژ به ری نه کات، نه گهر ته راویحی شی کرد با ته واوی بکات له گه ل ئیامدا بۆ نه وه ی خیری شه ونویژی شه وه که ی بۆ بنوسریت.

✱ نه گهر که سیک به پۆژووی سوننه ت بوو، سوننه ته نه ی شکینیت، به لام واجب نییه، نه گهر شکان دی به نه نقه ست گونا ه نییه و قه زای له سه ر نییه.

ئیعتی کاف: واته مانه وه ی موسولمانیکی ئاقل له مزگه وتدا، ده بی ت موسولمان پاک بی ت و له شگران نه بی ت - واته غوسلی له سه ر نه بی ت - له مزگه وت نه یه ته ده ره وه بۆ کاری پیوست نه بی ت، وه ک خواردن و سه رئاو کردن و غوسل کردن بۆ نمونه، ئیعتی کاف به تال ده بی ته وه به چو نه ده ره وه به بی پیوستی، هه رو هه به جیما ع، له هه موو کاتی کدا سوننه ته، له په مه زاندا به تایبه تی و به تایبه تی تر له ده ی نه خیردا، لای که می ماوه یه که و باشره وایه له شه و پۆژیک که متر نه بی ت، ئافره ت به بی ئیزنی میردی جائیز نییه ئیعتی کاف بکات، سوننه ته نه وه ی ئیعتی کاف ده کات خۆی به عیباده ته وه خه ریک بکات و واز له زۆر شتی هه لال و موباحی بی سود - بهینیت و دوور بکه ویته وه له وه ی په یوه ندیی به وه وه نییه.

حەج و عومرە واجبە لە ژياندا يەك جار.

هەرجە كانی واجب بونیان: ۱- موسولمانییتی. ۲- عاقلی. ۳- بالغی. ۴- ئازاد بییت واتە: بەندە نەبییت. ۵- توانا، تواناش خواردن و شتیكە پێی بچیتە ئەوی. ئەوەی حەجی نەکرد هەتا مرد، بەلام توانای هەبوو، دواى مردنی لە پارەكەى بۆی دەكرییت، شیت و بیباوەر حەجیان دروست نییە، مندال و بەندە حەجیان دروستە، بەلام جینگای فەرزەكە ناگریتەوه، ئەوەی توانای نییە وەك فەقیر ئەگەر قەرز بكات و حەج بكات حەجكەى دروستە. ئەوەی حەجی نەکردبییت و حەج بۆ یەكێكى تر بكات ئەوه بۆ خۆی حسیبە.

ئیحرام: ئەوەی دەیهوییت ئیحرام بكات، سوننەتە خۆی بشوات و خۆی پاك بكاتەوه، عەتر بدات لە خۆی هەرچی جلی دوراو هەیه لای بدات و دوو پارچەى سپی (سەر و خوار) پاك لەبەر بكات و ئیحرام بكات و بە وتنى: (لبیک اللھم عمرە)، یان (حجاً و عمرە)، ئەگەر ترسی هەبوو كە نەگاتە جی دەتوانییت بلیت (فان حبسنی حابس فمحلي حيث حبسنی) واتە: ئەگەر پێگرتك هەبوو ئەوا شوینەكەم ئەویبە كە پیم تیدا لی گراوه.

ئەو كەسەى حەز دەكات بۆی هەیه بە سى شیتۆه بیكات: (تمتع) (الإفراد) (القران) باشتربیان (تمتع) ه، ئەویش: عومرەكردنە لە مانگەكانی حەجدا و تەواو كردنیەتى، دواتر حەج بكات لە هەمان سالد، (الإفراد): تەنها نیەتى حەج بهیئیت، (القران): ئیحرام بكات بە كردنی هەردووکیان، یان تەنها بە عومرە و دواتر حەج بخاتە پالی پێش دەست پى كردنی تەوافەكەى، هەركات حاجی چوو ه سەر و لاخەكەى تەلبیە دەكات و دەلیت: لبیک اللھم لبیک، لبیک لا شريك لك لبیک إن الحمد والنعمه لك والملك لا شريك لك، سوننەتە زۆر دووبارەى بكەیتەوه هەروەها بە دەنگی بەرز بووتریت بۆ ئافرەت نەبییت.

نەوانەى لە كاتى ئیحرامدا قەدەغیە: ۱- مووتاشین. ۲- نینۆك كردن. ۳- جلی دوراو بۆ پیاوان مەگەر هەر كاتیک جلی سەرەوه (ئیزان) دەست نەكەویت شەرۆال لەبەر دەكات قەیدی ناكات، یان نەعلی نەبوو خوف لە پى دەكات ئەوی لە سەرۆوی قولەقاپیەوه دەبریت بۆ ئەوەی بكەویتە خوار قولەقاپیەوه، فیدیەشى لەسەر نییە. ۴- سەر داپۆشین بۆ پیاو. ۵- بۆن لەخۆدان (جل و بەدەن). ۶- پاو كردن. ۷- ژن ماره كردن: حەراره بەلام فیدیەى نییە. ۸- دەست لی دان و بەركەوتنی بە شەهوتەوه جگە لە فەرچ، فیدیەكەشى حەیانیکە، یان سى پۆژ بە پۆژوو بوون یان نانی شەش فەقیر بەدەیت. ۹- جیماع كردن: ئەگەر پێش تەحەلولى یەكەم بوو ئەوا حەجكەى بەتالە، بەلام واجبە تەواوی بكات و لە سالی داهاتوو قەزای بكاتەوه، هەرۆها حوشتریک سەر بپریت و بە سەر فەقیری مەكەدا دابەشى بكات، ئەگەر دواى تەحەلولى یەكەم بوو حەجكە بەتال نابییتەوه (بدنة) یەكەى لەسەر واجب دەبییت، ئەگەر لە عومرەدا جیماعی كرد بەتال دەبییتەوه و حەیانیکى لەسەرە و دەبییت قەزای بكاتەوه، حەج و عومرە جگە لە جیماع بە هیچی دیکە بەتال نابنەوه، ئافرەتیش وەك پیاو وایە تەنها جلی دوراو لەبەر دەكات، پەچە و دەستكیش نابییت لە دەست بكات.

فیدیە: دوو جۆره: ۱- ویستی خۆی: وەك فیدیەى مووتاشین، بۆن لەخۆدان، نینۆك كردن، سەر داپۆشین یان جلی دوراو لەبەر كردن، دەتوانییت یەكێك لەم شتانە بكات: سى پۆژ

به پوژوو بوون، دانی شەش فەقیر، بۆ هەر فەقیرێک نیو ساع (کیلۆ و نیویک)، یان سەربڕینی حەییوانیک، فیدیەیی راویش هەرشتیکی کوشتبوو یەکیکی هاوشیۆه ی بکاتە قوربانی ئەگەر دەست نەکەوت پارەیی قیمەتەکی دەکاتە خێر.

۲- بە تەرتیب: وەک فیدیەیی (تمتع) و (قارن) حەییوانیکە، یان فیدیەیی جیماع، (بدنە) یەکە، ئەگەر نەیبوو سۆ پۆژ پۆژوو لە حەج و حەوتی لە مالهۆه، قوربانی و ناندان تەنھا بۆ فەقیری حەرەم دەبێت.

چۆنە ناو مەککە: حاجی لە کاتی چۆنە ناو مزگەوتی حەرەمەوه ئەو زیکرە دەخوینێت کە لە کاتی چۆنە ژۆرهۆه بۆ مزگەوت دەخوینێت، دواتر تەوافی عومرە دەکات ئەگەر (متمتع) بوو، یان تەوافی (قدوم) ئەگەر (مفرد) و (قارن) بوو، پۆشاکەکی - پارچەیی سەرەوه - دەخاتە ژێر بایی پاستیەوه و لاکانی دەداتەوه بەسەر شانی چەپیدا، بە بەردەپرشەکە دەست پێدەکات و دەستی لێ دەدات و ماچی دەکات یان ئیشارەتی بۆ دەکات و دەلێت: بسم الله، الله أكبر. لە هەموو سوپانەوه یەکدا ئەمە دەکات، دواتر مالی بەیت دەخاتە لای چەپیەوه و حەوت جار تەواف دەکات، لە سێی یەکەمدا بە هەنگاوی ورد بەپەلە دەپوات بە گوێرەیی توانا و لە چوارەکی تردا بە ئاسایی دەپوات، هەر کات گەیشتە پوکنی یەمانی دەستی لێ دەدات و ئەگەر توانسی، لە نیوان ئەو دوو پوکنەدا دەلێت: ﴿ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾ (البقرة: ۲۰۱) لە باقی سوپانەوه کەدا دوعا دەکات، هەر دوعایەکی خۆی پێی خۆش بوو، دوا ی تەواف ئەگەر توانی لە پشتی مەقامەوه دوو پکات نوێژی سوپانەت دەکات و هەردوو سوپەتی (**الکافرون**) و (**قل هو الله**) یان تێدا دەخوینێت، دواتر لە ئاوی زەمزەم دەخواتەوه، باشترە ژۆر بخواتەوه، دواتر دەگەپێتەوه و دەست لە بەردە پەرشەکە دەدات، دواتر لە (الملتزم) دا لە نیوان دەرگاکی و بەردە پەرشەکە دوعا دەکات، دواتر دەچێتە سەر صەفا و دەلێت: دەست پێدەکەم بەوهی خودا دەستی پێکردوو، ئەم ئایەتە دەخوینێتەوه ﴿ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ سَعَابِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴾ (البقرة: ۱۵۸) الله أكبر دەکات و لاله الا الله دەکات و پوو دەکاتە کەعبە و دەستی بەرز دەکاتەوه و دوعا دەکات، دوا ی دادەبەزێت و بەرهو ئالا سەوزەکی دەچێت و لە ئالا سەوزەکی بەپەلە دەپوات تا ئالاکی تر، دواتر بە ئاسایی دەپوات هەتا دەگاتە مەپوه و لەسەر صەفا چی کرد لەویش هەمان شت دووبارە دەکاتەوه، جگە لە خویندنی ئایەتەکی، بەلام دواتر دادەبەزێت و بەرهو صەفا دەگەپێتەوه لە نیوان دوو ئالاکی دا پەلە دەکات و بەم شیۆهیه حەوت جار ئەمسەر و ئەوسەر دەکات، لە صەفاوه بۆ مەرۆه جارێک و لە مەرۆهوه بۆ صەفاش جارێک، دواتر قرژی کورت دەکاتەوه یان دەیتاشێت کە باشترە تەنھا بۆ کاتی عومرەیی (**متمتع**) دا نەبێت کە حەجی بەدوادا دێت، بەلام (**موفرید**) و (**قارن**) سەر تاشین و هەندی شتی تریان بۆ حەلال نابییت (**تحلل**) هەتا دوا ی پەجمی پۆژی یەکەمی جەژن (**جمرة العقبة**) ئەو جەمەرەیهی لە پووی شاری مەککەوهیه، ئاڤرەتیش وەک پیاو دەکات تەنھا بە پەلە ناپوات لە تەواف و سەعی دا.

چۆنبیه تی حەج: لە پۆژی (الترویة) دا که پۆژی هه شتە مه ئیحرام دەکات ئەگەر (تحلل) ی کردبوو لە شوینی خۆی لە مەکه دا و دەچیت بۆ (مینا) بۆ ئەوێ شەوی پۆژی تۆهەم لەوێ بمینیتەوه، که پۆژ هه لھاات بەرەو عەرەفات دەکەوێتە ری، کاتی کاتی نوێژی نیوہ پۆ هات نوێژی نیوہ پۆ و عەسر بە قەصر و جەمع دەکات، عەرەفات هەمووی شوینی وەستانە تەنھا دۆلی (عرنە) نەبیت، بە زۆری زیکی (لااله الاالله وحده لاشریک له، له الملك وله الحمد وهو على کل شیء قدير) زۆر دوعا دەکات و تەوہبە دەکات، که پۆژ ئاوا بوو بەرەو (مزدلفه) دەچیت بە دەم زیکی و تەلبیەوہ - لبیک اللهم لبیک - بە لەسەر خۆ و یقارەوہ، که گەیشتە (مزدلفه) نوێژی مەغریب و عیشا دەکات بە قەصر و جەمع و لەوێ شەو دەمینیتەوہ و نوێژی بەیانی دەکات لە سەرەتای کاتە که یدا و دوعا دەکات هەتا دنیا پوناک دەبیتەوہ، بە لام پێش خۆر هه لھااتن بەرپۆ دەکەوێت که گەیشتە دۆلی (محسر) زۆر پە لە دەکات، ئەگەر توانی هەتا دەگاتە (مینا) لەوێ دەست دەکات بە رەجم کردنی (جمرة العقبه) حەوت بەرد دەهاوێژیت - لە تۆک گەرتر و لە بندوق بچوکت - لەگەڵ هەر بەردیکدا الله أكبر دەکات و دەست بەرز دەکاتەوہ لە کاتی هاویشتندا، دەبیت بەردەکه بکەوێتە حەوزەکەوہ، بە لام شەرت نییە بدات بە پایە بەرزەکە دا لە کاتی هاویشتندا تەلبیە ناکات، دواتر قوربانییە که ی دەکات و سەرتاشین و هەموو شتیکی بۆ حەلال دەبیت نافرەت نەبیت، ئەمەش تەحەللوی یە کەمە، دوا ی ئەوہ دەچیت بۆ مەکه و تەوافی (افاضه) دەکات که واجبه و حەج تەواو دەکات دوا یی سەعی بەینی صەفا و مەرۆه دەکات ئەگەر (تمتع) بوو، یان لەگەڵ تەوافی (قدوم) سەعی نەکردبوو، ئەگەر ئەوێ کرد ئەوا هەموو شتیکی بۆ حەلال دەبیت بە نافرەتیشەوہ، ئەمەش (تحلل) ی دووہ مە، دوا یی دەگەرپیتەوہ بۆ مینا، شەوێ کانی لەوێ دەمینیتەوہ و واجبه لەوێ بمینیتەوہ، دوا ی تەواو بوونی و دوا ی کاتی نیوہ پۆ رەجم کردن دەست پێدەکات، هەر دانە یە ک حەوت بەرد، بە (جمرة الأولى) جمرە ی یە کەم دەست پێدەکات و حەوت بەرد دەهاوێژیت، دوا یی دەچیتە پیتشەوہ و رادەوہ ستیت و دوعا دەکات، دوا یی دەچیتە جمرە ی ناوہ پاست و حەوت بەردی ئەویش دەهاوێژیت و دوا ی ئەوہ دوعا دەکات، دوا ی ئەوہ (جمرة العقبه) دەهاوێژیت و پاناوہ ستیت لایدا، دواتر لە پۆژی دوہمدا هەمان شت دویارە دەکاتەوہ، ئەگەر حەزی کرد پە لە بکات پێش مەغریب دەپوات. ئەگەر خۆر ئاوا بوو لە پۆژی دوانزە هەمدا و هەر لە (مینا) دا بوو، ئەوا دەبیت هەر لەوێ بمینیتەوہ و رەجم بکات، بە لام ئەگەر نیەتی دەرچونی هینابوو بە هۆی قەرەبالغیەوہ نەیتوانی بەجیی بهیلت ئەوہ دوا ی مەغریبیش دەتوانیت بەجیی بهیلت ئەوہ حەجە که ی بە (قران) کردبیت هەرۆک موفرەد وایە، بە لام قوربانییە که ی لەسەرە وە ک (تمتع)، ئەگەر ویستی بگەرپیتەوہ تەواف بکات بۆ ئەوێ دوا هەمین شت بیت که لە حەجدا دەیکات، بە لام حەیزدار و نافرەتی زەبیستان تەوافی مالتاوا بیان لەسەر نییە، ئەگەر مایەوہ و بە بازگانییەوہ خەریک بوو دویارە ی دەکاتەوہ، ئەگەر بە بی تەوافی مالتاوا یی پۆیشت: ئەگەر نزیک بوو دەگەرپیتەوہ و ئەگەر دوور بوو قوربانییە کی لەسەرە.

پوکەنە کانی حەج: چوارن ۱- ئیحرام: نیەتی دەست پێ کردنی عیبادەتە که یە. ۲- وەستان
لە عەرەفە. ۳- تەوافی (افاضه). ۴- سەعی صەفا و مەرۆا.

واجباته کانی هه شتن: ۱- ئیحرام کردن له میقاته وه. ۲- وهستان له عهرفه هه تا شهو. ۳- مانه وه له (موزده لیفه) هه تا دواى نیوهى شهو. ۴- مانه وه له (مینا) شه وه کانی دووهم و سییه م و چواره می جه ژن (ایام التشریق). ۵- په جم کردن. ۶- سه رتاشین یان کورت کردنه وهی. ۷- ته وافی مالئاوایی. ۸- قوریانی بۆ (متمتع) و (قارن).

پوکنه کانی عومره سیانن: ۱- نیه تی ئیحرام هیئان. ۲- ته واف. ۳- سه عی.

واجبه کانی ش دوانن: ۱- ئیحرام له میقاته وه. ۲- سه رتاشین یان کورتکردنه وهی.

* نه وهی پوکنیکی واز لئ هیئا چه جه که ی یان عومره که ی به تاله، نه وهی واجبیکی واز لئ هیئا به قوریانییه که پر ده کریتته وه، نه وهی سوننه تیکی واز لئ هیئا هیچی له سه ر نییه.

مه رجه کانی دروستی توافی که عبه سیانن: ۱- موسولمانیتهی. ۲- ئاقلی. ۳- نیه تی دیاریکراو. ۴- کاتی ته واف هاتبیته. ۵- عه ورت داپوشین. ۶- ده ست نوژی هه بیته، به لام بۆ مندال نا. ۷- هه وت جار بیته به یه قین. ۸- که عبه لای چه په وه بیته و نه وهی هه له ی کرد بیته تییدا ده بیته دووباره ی بکاته وه. ۹- نه گه پانه وه. ۱۰- به پی پویشتن بۆ نه وهی توانای هه یه. ۱۱- سوهره کان به دواى یه کدا بیته. ۱۲- له ناو مزگه وته که دا بیته. ۱۳- سه ره تاکه ی له به رده په شه که وه بیته.

سوننه ته کانی ته واف: ده ستلیدانی به رده په شه که و ماچکردنی و الله اکبر کردن له و کاته دا، ده ستلیدانی پوکنی یه مانى، په له پویشتن و پویشتنی ئاسایی له شوینه کانی خویندا، دوعا کردن و زیکر کردن له کاتی ته وافدا، نزیك بوونه وه له مالی به یته، دوو پرکات له پشتی مه قامه وه کردن له دواى ته واف.

مه رجه کانی سه عی نۆن: ۱- موسولمانیتهی. ۲- عاقلی. ۳- نیه ت. ۴- به دواى یه کدا. ۵- پویشتن به پی بۆ به توانا. ۶- ته واو کردنی هه وت جار. ۷- گه یشتنه ئه م سه ر و نه و سه ری شوینه که. ۸- له دواى ته وافیکی دروست بیته. ۹- سه ره تاکه ی له سه فاوه بیته.

سوننه ته کانی سه عی: ده ست نوژی، پاکی جل و به رگ و به دهن، عه ورتی داپوشرا بیته، دوعا و زیکر کردن له کاتی نه نجامدانیدا، به په له پویشتن و پویشتنی ئاسایی له شوینه دیاریکراوه کاند، سه رکه وتنه سه ر سه فا و مه روه، دوا به دواى ته واف بیته.

ناکاداری: باشتر وایه له هه مان پوژدا په جم بکات، به لام نه گه ر په جمی پوژیکی خسته به یانی یان هه مووی دواخت بۆ دوا هه مین پوژی جه ژن ده بیته.

قوریانی: سوننه تی موئه که ده یه، نه گه ر نیه تی قوریانی بیته حه رامه له ده پوژی (ذی الحجة) دا ده ستکاری مووی له شی و نینۆکی بکات هه تا قوریانی ده کات.

عه قیقه (هه وتم): بۆ کوپ دوو هه یوان و بۆ کچ هه یوانیک له پوژی هه وته م دا، له و پوژده دا سوننه ته مووی سه ری منداله که بتاشریته و به قه د کیشی نه و مووه زیو بکریته به خیر، سوننه ته له و پوژده دا ناو بنزیته و خوشتین ناو لای خودا (عبدالله، عبدالرحمن)، حه رامه ناوان به (عبدی غهیری خودا، وه ک عبدالنبي، عبدالرسول، نه گه ر عه قیقه که وته کاتی قوریانییه وه نه وه یه کیکیان جیگای هه ردووکیان ده گریتته وه.

سویدیک: نه وهی ده چیته مزگه وتی پیغه مبه ر صلواته به دوو رکاتی ته حیه تولمه سجد ده ست پی ده کات، دواى ده چیته لای گوهره که و روو ده کاته پیغه مبه ر و پشت ده کاته قیبه و به

چەند بابە تېكىسى بەسوودى جۇراو جۇر

ھەببەتەو ھەك ئەوھى بېيىنىت و دەلئىت: السلام عليك يا رسول الله، گەر زىاترى وت باشە، پاشان بەئەندازەى بائىك بۆ لای راست دەجولئىت و دەلئىت: السلام عليك يا أبا بكر الصديق، السلام عليك يا عمر الفاروق. اللهم اجزهما عن نبيهما و الاسلام خيرا، دوايى روو دەكاتە قىبلە و حوجرە دەكەوئىتە لای چەپى و دوعا دەكات.

*** گوناھو تاوان:** لاجوون و رەشبوونەوھى بە چەند شتىك ئەبئىت، لەوانە: تەوبەى راستەقىنە، داواى لىخۆش بوون، کردارى چاکە، تووش بوونى بەلا و نارەھەتى، خىر و سەدەقە، پارانەوھى خەلگى تر، ئەگەر ھىشتا مابوو خواى گەرە لىي خۆش نەبوو، ئەوا سزای ئەدرئىت لە قەبردا، يان لە روژى دوايدا، يان لە دۆزەخدا تاوھکو پاك ئەبئىتەوھ لە گوناھەکانى، پاشان ئەچئىتە بەھەشت ئەگەر بە يەكخواپەرستى يەوھ مردبئىت، بەلام ئەگەر بەبىباوھرى يان ھاوھل پەيداکردن يان دوورويى مردبئىت ئەوا بە ھەمىشەيى لە دۆزەخدا ئەمىنئىتەوھ.

گوناه و تاوان شوئىنەوارى زۆر لەسەر مروؤف جئدەھئىلئىت.

شوئىنەوارى لەسەر دل و دەروون: دەبئىتە ھۆى بى تاقەتى و تارىكى و سەرشۆپى و نەخۆشى و پەردە لە نئوان خواو بەندەدا، شوئىنەوارى لەسەر دىن برىتئىيە: لە ھىنانى گوناھى تر و بى بەش بوون لەگوئىراپەلئى و دوعاى پئىغەمبەر ﷺ و دوعاى فرىشتەکان و موسولمانان. شوئىنەوارى لەسەر رزق و روژى: نەمانى ئەو پۆزىيە و لاجوونى نىعمەتەکانە و نەمانى پىت و بەرەكەتى مالە، شوئىنەوارى لەسەر تاك: نەمانى بەرەكەتى تەمەنە و ھىنانى ژيانى تەنگ و نارەھەتە و گران بوونى كاروبارە. شوئىنەوارى گوناھ لەسەر کردەوھەکان: وەرئەگرتئىيانە لە لای پەرورەدگار، شوئىنەوارى لەسەر كۆمەلگا: ئەبئىتە ھۆى دوژمندارى و نەبارانى باران و شتى ترىش.

*** خەم و خەفەت:** دل ئاسوودەيى و بەختەوھرى و دل شادى ئاواتى ھەموو كەسىكە و بەھۆى بەختەوھرىيەوھ ژيانى ئاسودە بەرھەم دئىت، بۆ دەستكەوتنى بەختەوھرى چەند ھۆكارى دىنى و سروشتى و کردارى ھەيە، كە كۆنابنەوھ بۆ باوھردار نابئىت، لەو ھۆكارانە:

- ۱- باوھر بە خواى گەرە ۲- جئبەجئى کردنى فەرزەکان و دووركەوتنەوھ لە قەدەغەكراوھەکان. ۳- چاکەکردن لەگەل خەلگى بە قەسە و کردەوھ و جۆرەھا چاکە.
- ۴- خەرىك بوون بە كار يان زانستى بەسوود لە دىن يان دونيايدا. ۵- بىرکردنەوھ لە داھاتوو يان رابردوو بەلكو خەرىك بوون بەكارى روژانەوھ. ۶- زۆر يادى خواى گەرە كردن. ۷- لە بەرچاوبوونى بەخششە ئاشكراو شاراوھەکانى پەرورەدگار. ۸- روانىن بۆ كەسانىك كە لە نئىمە كەمترىان ھەيە و نەوھ ئەوانەى مالى دونيايان زىاترە لە نئىمە. ۹- ھەولدان بۆ لابرئى ھۆكارەکانى خەم و خەفەت و بەدەستخستنى ھۆكارەکانى بەختەوھرى. ۱۰- ھانا بردن بۆ پەرورەدگار بە دوعا و پارانەوھ بۆ لابرئى خەم و خەفەت.

سوودئىك: ئىبراھىمى خواص - رحمە اللہ - ئەلئىت: دەرمانى دلەكان پئىنج شتە: خوئىندنى قورئان بە تئىگەيشتنەوھ، خالى بوونى گەدە، شەونوئىز كردن، پارانەوھ لە بەرەبەياندا، ھاوئىيەتى پياوچاكان.

*** ئن ھىنان:** سونەتە بۆ كەسىك كە ئارەزوئى ھەبئىت و لە زىنا نەترسئىت، دروستە بۆ كەسىك كە ئارەزوئى نەبئىت، واجبە بۆ كەسىك كە بترسى تووشى زىنا بئىت، پئىش ئەخرئىت بەسەر حەجى واجبدا، حەرەمە روانىن بۆ ئافرەتى نامەحەرەم ھەرەوھە روانىن بە ئارەزوھە بۆ ئافرەتى پىر و مئىرمنالى موولئىنەھاتوو.

مه‌رجه‌کانس نیکام: ۱- دیاریکردنی بووک و زاواکه، که‌واته دروست نییه قسه‌ی سه‌رپه‌رشتیاری **ئافره‌ته‌که:** ئەوا لیم ماره‌کردی یه‌کێک له‌ کچه‌کانم، کاتی‌ک زیاتر له‌ کچی‌کی هه‌بی‌ت. ۲- رازی‌بوونی کوپه‌که ئە‌گه‌ر با‌لغ و ناقل‌ بی‌ت، وه‌ پازی‌بوونی کچی‌ ئازادی ناقل، ۳- سه‌رپه‌رشتیار: دروست نییه ئافره‌ت خۆی ماره‌ بکات له‌ که‌سی‌کی تر، ئە‌وه‌ش که‌ سه‌رپه‌رشتیاری ئافره‌ته‌که‌ نییه دروست نییه ماره‌ی بکات مه‌گه‌ر سه‌رپه‌رشتیاره‌که‌ی ری‌گر بی‌ت له‌ ماره‌کردنی له‌ هاوشانی ئافره‌ته‌که‌، شی‌او‌ترین که‌س به‌ ماره‌ب‌رینی له‌ که‌سی‌کی تر باوکی‌تی پاشان با‌پیری و به‌ره‌و ژوور، پاشان کوری خۆی و نه‌وه‌ی ئە‌و به‌ره‌و خوار، پاشان برای دایک و باوکی پاشان برای باوکی..هتد. ۴- شاهید: بوونی دوو شاهیدی پیاوی با‌لغی ناقلی دادپه‌روه‌ر پ‌ی‌ویسته. ۵- نه‌بوونی ری‌گر له‌ هه‌ردوو لایانه‌وه به‌ شیر خواردن یان نه‌سه‌ب یان خزمایه‌تی.

نه‌وانه‌ی دروست نییه ماره‌ بک‌رین: یه‌که‌م: بۆ هه‌میشه‌یی که‌ چه‌ند به‌ش‌یکن.

۱- به‌هۆی ره‌چه‌له‌که‌وه که‌ دایک و نه‌ک به‌ره‌وژوور، کچ و کچی کوپ هه‌رچه‌ند به‌ره‌و خوارین، خوشک به‌ره‌هایی، کچی خوشک و کچی کوپ و کچی کچی خوشک، کچی برا به‌ ره‌هایی و کچه‌کانیان و کچی کوره‌کانیان و کچی کچه‌کانیان هه‌رچه‌نده به‌ره‌و خوارین، خوشکی باوک و دایک هه‌رچه‌نده به‌ره‌وژوورین. ۲- به‌هۆی شیر خوارنه‌وه: حه‌رام بوونه‌که‌ی وه‌کو نه‌سه‌ب وایه، ته‌نانه‌ت له‌ ژن و ژن خوازی‌شدا. ۳- به‌هۆی خزمایه‌تیه‌وه (ژن و ژنخوازی) دایکی ژن و نه‌نکه‌کانی ژنی، هه‌روه‌ها ژنانی باوانی نه‌سه‌بی، کچی خیزانی هه‌رچه‌نده به‌ره‌و خواربی‌ت. **دووهم:** بۆ ماوه‌یه‌کی کاتس: که‌ دوو جۆرن: ۱- به‌هۆی کۆکردنه‌وه له‌ یه‌ک کاتدا، وه‌کو کۆکردنه‌وه‌ی دوو خوشک، یان کۆکردنه‌وه‌ی ئافره‌ته‌کێک له‌گه‌ل پوریدا جا خوشکی باوکی ئە‌و ئافره‌ته‌ بی‌ت یان خوشکی دایکی بی‌ت. ۲- به‌هۆی ری‌گریه‌کی تره‌وه که‌ له‌وانه‌یه‌ نه‌می‌نیت وه‌ک ئە‌وه‌ی ئە‌و ئافره‌ته‌ خیزانی که‌سی‌کی تر.

سویدی‌ک: بۆ دایک و باوک ره‌وانییه‌ که‌ ژۆر له‌ منالی خۆیان بکه‌ن بۆ ژن هینان له‌و که‌سه‌ی که‌ خۆیان ئە‌یانه‌وی‌ت، واجب نییه له‌سه‌ر پیاو که‌ به‌ گوئیان بکات و ناب‌ی‌ته که‌سی‌کی سه‌رپ‌ی‌چی کار له‌ دایک و باوک به‌م کرداره.

*** ته‌لاق دان:** حه‌رامه‌ ته‌لاق‌دانی ئافره‌ت ئە‌گه‌ر له‌ حه‌یزدا بی‌ت، یان زه‌یستانی بی‌ت، یان پاک بی‌ت و له‌گه‌لی جووت بووب‌ی‌ت، له‌ هه‌موو ئە‌و حاله‌تانه‌دا ته‌لاقی ئە‌که‌وه‌ی‌ت. ته‌لاق‌دان به‌ ب‌ی‌ پ‌ی‌ویستی ناپه‌سه‌نده، به‌لام له‌به‌ر پ‌ی‌ویستی دروسته، سونه‌ته‌ بۆ که‌سی‌ که‌ ژن هینان زه‌ره‌ری لی‌ بدات، واجب نییه به‌گو‌ی‌کردنی دایک و باوک له‌ ته‌لاق‌دانا، هه‌رکه‌س بیه‌وی‌ت له‌ خیزانه‌که‌ی جیا‌بی‌ته‌وه‌ حه‌رامه‌ له‌ یه‌ک ته‌لاق‌ زیاتری بدات، پ‌ی‌ویسته‌ خیزانه‌که‌ی له‌ خاوی‌نی دا بی‌ت و جیماعی له‌گه‌ل نه‌کرد‌بی‌ت و یه‌ک ته‌لاقی بدات، ته‌لاقی تری نه‌دات تا ماوه‌ی عیدده‌ی به‌سه‌ر ده‌چ‌ی‌ت، حه‌رامه‌ بۆ ئافره‌ته‌کێک که‌ ته‌لاقه‌که‌ی رجعی بی‌ت (واته‌ ته‌لاقی یان دوانی ماب‌ی‌ت) له‌ مالی خۆی ده‌رچ‌ی‌ته‌ ده‌روه‌ه، یان می‌رده‌که‌ی ده‌ری کات پ‌ی‌ش ته‌واوبوونی ماوه‌که‌ی، ته‌لاق‌ که‌وتن به‌ وتن ئە‌بی‌ت نه‌ک ته‌نها به‌ نییه‌ت.

*** سویند خواردن:** که‌فاره‌تی سویند به‌ چوار مه‌رج پ‌ی‌ویست ئە‌بی‌ت: ۱- مه‌به‌ستی سویند خواردن بی‌ت. سویند دانامه‌ز‌ی‌ت به‌وه‌ی ته‌نها به‌ زمان بل‌ی‌ به‌ب‌ی ئە‌وه‌ی به‌دل په‌سندی بکات، ئە‌وه‌ پ‌ی‌ ده‌وتری سویندی سه‌رزاره‌کی (یمین اللغو)، وه‌ک ئە‌وه‌ی له‌کاتی قسه‌کردندا بل‌ی (نا وه‌للأ) یان (ئه‌ری وه‌للأ).

۲- سویند خواردنه‌که‌ له‌سه‌ر شتی بی‌ت که‌ له‌ داها‌توودا بی‌ت و بک‌ر‌ی‌ت، یان به‌ راب‌ردوویه‌ک که‌ نه‌یزان‌ی‌ت، یان گومانی هه‌بی‌ت که‌ راست ده‌کات، یان بزانی‌ت و به‌ درۆ سویند بخوات که‌

پیی دهوری (یمین الغموس) و له گوناوه گوره‌کانه، یان سویند بخوات بۆ داهاتوو و ابزانی که راست ده‌کات به‌لام به پیچه‌وانه‌وه دهرچیت.

۳- به ئاره‌زوی خوئی سویند بخوات و زوری لی نه‌کریت. ۴- سویند بخوات به‌وهی ئه‌وشته بکات که سویندی خواردوو نه‌یکات یان به پیچه‌وانه‌وه، ئه‌گه‌ر سویندی خواردوو (ان شاء الله) ی کرد ئه‌وا که فاره‌تی له‌سه‌ر واجب نابی به دوو مه‌رج. ۱- سوینده‌که و مه‌رجه‌که به‌یه‌که‌وه‌بیٔ. ۲- مه‌به‌ستی راوه‌ستانی سوینده‌که‌ی بیٔ له‌سه‌ر ویستی خوای گوره، وه‌ک بلی: سویند به‌خوا (ان شاء الله).

هر که‌س سویندی خوارد له‌سه‌ر شتی‌ک و بۆی دهرکه‌وت به‌رژه‌وه‌ندی له پیچه‌وانه‌که‌یدایه ئه‌وا سونه‌ته که فاره‌تی سوینده‌که‌ی بدات و کاره‌ خیره‌که بکات.

که‌فاره‌تی سویند: بریتییه له تیزکردنی ده‌هه‌ژار بۆ هه‌موو هه‌ژاریک نیو صاع خواردن بدات (ده‌کاته کیلو و ربعی) یان جلوه‌رگیان بۆ بکات، یان به‌نده‌یه‌ک ئازاد بکات، ئه‌گه‌ر نه‌یتوانی پیویسته سی رۆژ له‌سه‌ر یه‌ک به‌رۆژو بیٔ، هه‌رکه‌س به‌رۆژوو بیٔ له‌گه‌ل ئه‌وه‌دا ئه‌یتوانی خواردنی هه‌ژاران یان به‌رگیان بۆ بکات ئه‌وا بۆی بری ناکه‌ویٔ، دروسته که فاره‌ت پیش سویند خسته‌که یان له‌ دوایی دا، هه‌ر که‌س زیاد له‌ چاریک بۆ شتی سویند بخوات یه‌ک که فاره‌ت بۆی بری ده‌که‌ویٔ، به‌لام ئه‌گه‌ر شته‌کان زۆر بوون که فاره‌ته‌کانیش زۆر ده‌بن.

*** نه‌زری کردن:** جۆره‌کانی: ۱- نه‌زری ره‌ها وه‌کو بلی (نه‌زریک له‌سه‌ر بیٔ ئه‌گه‌ر چاک بوومه‌وه) و بی دهنگ بیٔ و نه‌زریکی دیاری کراوی مه‌به‌ست نه‌بیٔ، ئه‌وا که فاره‌تی سویندی ئه‌که‌ویٔته سه‌ر ئه‌گه‌ر چاک بۆوه. ۲- نه‌زهری تووره‌یی و رقه‌کاری: بریتییه له‌ گریدانی نه‌زره‌که‌ی به‌ مه‌رجه‌که‌وه به‌ مه‌به‌ستی نه‌کردنی ئیشیک یان هاندان بۆ کردنی وه‌ک ئه‌وه‌ی بلی: (ئه‌گه‌ر قسه‌م له‌گه‌ل کردی سالیک به‌رۆژو بم) حوکمه‌که‌ی برتییه له‌وه‌ی که سه‌رپشکه به‌وه‌ی که ئه‌و کاره‌ی له‌ ئه‌ستۆی گرتوووه بیکات یان که فاره‌تی سویندیک بدات له‌کاتی قسه‌کردنیدا. ۳- نه‌زری موباح وه‌کو: بلی (نه‌زریبٔ جله‌کانم له‌به‌ر بکه‌م) حوکمه‌که‌ی: یان جله‌کانی له‌به‌ر بکات یان که فاره‌تی سویندیک بدات. ۴- نه‌زری ناپه‌سه‌ند وه‌کو: (نه‌زریبٔ که‌ خیزانه‌که‌م ته‌لاق بده‌م) حوکمه‌که‌ی: سونه‌ته که فاره‌تی سویندیک بدات و نه‌زره‌که‌ جیبه‌جی نه‌کات ئه‌گه‌ر کردی که فاره‌تی له‌سه‌ر نییه. ۵- نه‌زری گوناوو تاوان (نه‌زریبٔ له‌سه‌رم دزی بکه‌م) حوکمه‌که‌ی: حه‌رامه وه‌فای پی بکات و ئه‌بیٔ که فاره‌تی سویندیک بدات، ئه‌گه‌ر کردی ئه‌وا گوناهباره و که فاره‌تی له‌سه‌ر نییه. ۶- نه‌زری گوپراه‌لی: وه‌کو (نه‌زریبٔ له‌سه‌رم ئه‌وه‌نده نوپژ بکه‌م) به‌ مه‌به‌ستی نزیک بوونه‌وه له‌ خوای گوره، ئه‌گه‌ر مه‌رجی بۆ دانا وه‌ک چابوونه‌وه‌ی نه‌خۆشی ئه‌وه واجب ه‌جیبه‌جی بکات ئه‌گه‌ر مه‌رجه‌که هاته‌ جی، به‌لام ئه‌گه‌ر مه‌رجی دانه‌نابوو پیویسته نه‌زره‌که‌ی به‌ ره‌هایی جیبه‌جی بکات.

*** شیر پیدان:** ئه‌وه‌ی که به‌هۆی نه‌سه‌به‌وه حه‌رام ده‌بیٔ به‌هۆی شیرخواردنیشه‌وه حه‌رام ده‌بیٔ، به‌ سی مه‌رج: ۱- شیری ئافره‌ته‌که له‌ منال بوونه‌وه په‌یدابوو بیٔ نه‌ک شتی تر. ۲- شیر پیدانی مناله‌که له‌ دوو سالی یه‌که‌می ته‌مه‌نیدا بیٔ. ۳- ژماره‌ی شیر پیدانه‌کان پینج جار زیاتر بن به‌ دلنایی، مه‌به‌ست به‌ شیر پیدانیک مژینی مه‌مکی ئافره‌ته‌که‌یه تا وازی لی دینی نه‌ک تیز خواردن، به‌هۆی شیر پیدانه‌وه نه‌فه‌قه و مه‌سه‌ره‌ف و میراتی لی بردن ناچه‌سپی.

*** وه‌سیه‌ت کردن:** که‌سیک که حه‌قیکی که‌سیکی تری له‌ لابیٔ و به‌لگه‌ش نه‌بیٔ له‌سه‌ری که ئه‌و حه‌قه‌ بدریته‌وه به‌ خاوه‌نه‌که‌ی له‌ دوای مردنی، واجب ه‌سیه‌ت بکات بۆ

دانه‌وی حقه‌که، که سیکیش که مالی زوری له پاش به جیده‌مینیت، سوننه‌ته وه‌سیه‌ته بکات به‌صده‌قه‌کردنی پی‌نجیه‌کی مال‌ه‌کی بۆ هه‌ژاریکی خزم که میراتگری ئه‌و نه‌بیته نه‌گر نا وه‌سیه‌ته بکات بۆ هه‌ژاریکی تر یان بۆ زانا و پیاوچاکنک، وه‌سیه‌تکردنی که سیکی هه‌ژار که میراتگری هه‌بن نا په‌سه‌نده، به‌لام نه‌گر میراتگره‌کان ده‌وله‌م‌ند بن ئه‌وا دروسته، وه‌سیه‌تکردن به‌زیاد له سی‌یه‌کی مال بۆ که سی بیگانه‌ه‌رامه، هه‌رامه بۆ میراتگر با که‌میش بیته مه‌گر میراتگره‌کانی تر ریگه‌بدن دوا‌ی مردنی، وه‌سیه‌ته به‌تال ئه‌بیته‌وه به‌قسه‌ی میراتگره‌که که بلّی: په‌شیمان بوومه‌وه یان به‌تالم کرده‌وه یان گورپومه...هتد.

په‌سند و چاکه که له‌سه‌ره‌تای وه‌سیه‌ته نامه‌که‌یدا بنوسیت: بسم الله الرحمن الرحيم: ئه‌مه ئه‌و وه‌سیه‌ته‌یه که فلانه‌که‌س کردویه‌تی که شاهیدی ئه‌دات هیچ خوایه‌ک نییه بیجگه له زاتی (الله) تاکه‌وه‌هاوبه‌شی نییه، موحه‌مه‌د به‌نده‌وه پیغه‌مبه‌ری خوایه ﷺ، به‌هه‌شت حقه و دۆزه‌خ حقه و قیامه‌ت دیت و گومانی نییه، خوا‌ی گه‌وره‌خه‌لکانی ناو گورپه‌کان زیندوو ده‌کاته‌وه، وه‌سیه‌ته‌که‌م بۆ خزمانم که له خوا بترسن و چاکسازی بکه‌ن له نیوان خویاندا، گو‌پرایه‌لی خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی بکه‌ن نه‌گر ئیماندارن، ئامۆزگاریان ده‌که‌م به‌و ئامۆزگاریانه‌ی که ئیبراهیم و یه‌عقوب کو‌په‌کانی خویان پی‌ئامۆزگاری ده‌کرد ﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰصٰطَفٰی لَكُمْ اَلَدِيْنَ فَلَا تَمُوْنُوْا اِلَّا وَاَنْتُمْ مُّسْلِمُوْنَ﴾ (البقره: ۱۳۲) واته: رۆله‌کانم خوا ئه‌م ئایینه‌ی بۆ ئیوه‌هه‌لبێژاردوو ئیتر ئیوه‌هه‌ول‌بدن به‌موسولمانی نه‌بیته‌مه‌مرن.

* سوننه‌ته نه‌گر سه‌لاواتی دا له‌سه‌ر پیغه‌مبه‌ر ﷺ هه‌ردوو وشه‌ی - الصلاة والسلام - به‌یه‌که‌وه بلّیت و ته‌نها یه‌کیکیان نه‌لیت، بیجگه له پیغه‌مبه‌ران به‌ته‌نها صلواتیان لی نادات بۆ نمونه نالیته ابوبه‌کر رضی‌الله‌عنه‌و‌آله‌وسلم‌و‌آل‌ه‌و‌آل‌ه‌و‌س‌لم یان - علیه السلام - ئه‌م جو‌ره‌ناپه‌سه‌نده و ته‌نها باش نییه، به‌لام دروسته به‌کۆی ده‌نگی زانایان که غه‌یری پیغه‌مبه‌ران له‌گه‌ل ئه‌وان بخات و بلّیت **"اللهم صل علی محمد و علی آل محمد و اصحابه و ازواجه و ذریته"**، سوننه‌ته داوا‌ی رازی بوونی خوا‌ی گه‌روه و ره‌حمه‌ته بکات بۆ هاوه‌لان و تابعینی و ئه‌وانه‌ی دوا‌ی ئه‌وان له زانایان و خواپه‌رستان و سه‌رحه‌م چاکان به‌م شیوه‌یه بلّی: ابو حنیفه و مالک و شافعی - ره‌زای خویان لی‌بیته - یان ره‌حمه‌تی خویان لی بیته.

* **سه‌ر‌په‌رین:** پی‌ویسته سه‌ر‌په‌رینی ئاژه‌ل تاوه‌کو بخوریت، ئه‌بیته ئاژه‌له‌که ۱- خواردنی چه‌لال و دروست بیته. ۲- توانا هه‌بیته که سه‌ری به‌په‌ریت. ۳- ئاژه‌لی وشاکانی بیته.

سه‌ر‌په‌رینی ناژه‌ل چه‌ند مه‌رجی هه‌یه: ۱- ئه‌بیته قه‌سابه‌که ئاقل بیته. ۲- پی‌ویسته ئامیری سه‌ر‌په‌رینه‌که نینیۆک و ددان نه‌بیته. ۳- په‌رینی بۆری هه‌ناسه و خواردن و هه‌ردوو شاده‌ماره‌کانی یان یه‌کیکیان. ۴- وتنی بسم الله له‌کاتی جووله‌ی ده‌سه‌ر بۆ سه‌ر‌په‌رین، نه‌گر به‌ری چوو قه‌یناکه، نه‌گر به‌غه‌یری عه‌ره‌بیش بیلیته ده‌بیته، سوننه‌ته له‌گه‌ل (بسم الله) که‌دا "الله اکبر" یش بکات.

* **راووشکار:** بریتیه له نیچیر گرتن، به‌مه‌رج گه‌راوه ئه‌و ئاژه‌له‌ی که راو ده‌کریت: ۱- خواردنی چه‌لال بیته. ۲- کپۆی بیته و ده‌سه‌تمۆ نه‌بیته. ۳- ده‌سه‌لاتی به‌سه‌ریدا نه‌بیته. حوکمی راوکردن: دروسته بۆ که‌سیک مه‌به‌ستی بیته و ناپه‌سه‌نده بۆ گالته و گه‌پ، نه‌گر به‌شوینکه‌وتنی نیچیره‌که خه‌لکی نازار ئه‌دا ئه‌وا هه‌رامه.

به‌چار مه‌رج راوکردن دروسته: ۱- راوچییه‌که له‌و که‌سانه بیته که سه‌ر‌په‌راوی ده‌ستی چه‌لاله. ۲- ئه‌و ئامیره‌ی به‌کاری دینی دروست بی پی سه‌ر‌په‌ریت، به‌و شیوه‌یه‌ی تیژ بیته

وهكو پم و تير و وينه‌ی نه‌وانه، نه‌گه‌ر راوكردنه‌كه به هۆي ناژه‌لى برينداره‌كه‌وه بوو وه‌كو هه‌لۆ يان سه‌گه‌وه بوو پيويسته راهيئراو بن. ۳- مه‌به‌ستى راوكردنه‌كه بكات به‌وه‌ى ناميرى راوكردنه‌كه‌ى هه‌لبدات به مه‌به‌ستى راوكردن، به‌لام نه‌گه‌ر هه‌روا هه‌ليدا و به‌ر ناژه‌ليك كه‌وت دروست نيبه بيخوات. ۴- وتنى - بسم الله - له‌كاتى هاويشتنى ناميره‌كه‌دا و نابي "بسم الله" له بير بچيت، نه‌گه‌ر له بيرى چوو خواردنى چه‌لال نابيت.

*** خواردن و خواردنه‌وه:** هه‌موو شتيكه كه بخوريت يان بخوريتته‌وه، به‌لگه له‌سه‌رى نه‌وه‌يه كه خواردنى دروسته، خواردنى هه‌موو خوراكيك به سى مه‌رج چه‌لاله: ۱- پاك بيت. ۲- زيانى نه‌بيت بۆ مروؤف. ۳- قيزه‌ون نه‌بيت. هه‌موو خوراكيكى پيسى وه‌ك خوين و مرداره‌وه بوو خواردنى چه‌رامه، هه‌روه‌ها هه‌رشتى كه زيانى هه‌بيت وه‌ك ژه‌هر- يان قيزه‌ون بيت وه‌ك شياكه و ميز و كيچ و نه‌سپي. له ناژه‌لى وشكاني كه‌رى مالى و هه‌ر ناژه‌لى كه راويكات به كه‌لبه‌كاني وه‌كو شيڙ و پلنگ و گورگ و ويز (فهد) و سه‌گ و به‌راز و مه‌يمون و پشيله هه‌رچه‌نده ماليش بيت خواردنى چه‌رامه، هه‌روه‌ها ريوى و سمۆره بيچگه له كه‌متيار، له بالنده‌كاندا نه‌وه‌ى كه راويكات به نينۆكى وه‌كو هه‌لۆ و باز و واشه و شاهين و كۆلاره و كونده‌په‌پوو خواردنى چه‌رامه، هه‌ر بالنده‌يه‌ك كه لاهه تويبو بخوات وه‌كو هه‌لۆ و سه‌رگه‌پ و له‌قله‌ق خواردنى چه‌رامه، گۆشتى هه‌ر ناژه‌ليك كه عه‌ره‌ب به پيسى دابنى چه‌رامه وه‌كو شه‌مشه‌مه‌كوپره و مشك و شه‌نگه سووره (زه‌رده‌واله) و هه‌نگ و ميښ و په‌پوله و په‌پوسليمانه و ژوژو و مار، هه‌روه‌ها چه‌شه‌رات وه‌ك و كرم و جرج و قالونجه و مارمىلكه، هه‌ر ناژه‌لى كه شه‌رع فه‌رمانى به كوشتنى كردوه وه‌كو دووپشك يان فه‌رمانى كردوه به نه‌كوشتنى وه‌ك ميرووله نه‌وا خواردنى چه‌رامه، هه‌ر ناژه‌لى له گۆشت خوراويك و گۆشت نه‌خوراويك له‌دايك بوويت خواردنى چه‌رامه وه‌كو (سيخ) كه له كه‌متيار و گورگ له‌دايك ده‌بيت، به‌لام ناژه‌ليك له دوو ناژه‌لى چه‌لال دروست ببي چه‌رام نيبه وه‌كو ئيستى كه له كه‌ره‌كيوى و نه‌سپ په‌يدا ببيت، جگه له نه‌مانه‌ى باسماكردن خواردنى گۆشتى ناژه‌له‌كاني تر چه‌لاله، له‌وانه ره‌شه‌ولاخ و نه‌سپ و ناژه‌لى كيوى وه‌ك زه‌رافه و كه‌رويښك و وورچ و گوپه‌له‌كه‌نه و بيزنه مژه و ناسك و بالنده‌كان وه‌كو نه‌عامه و مريشك و تاوس و توتى و كۆتر و چۆله‌كه و مراوى وقاز و بالنده‌ى ناوى هه‌موانيان، ناژه‌لى ناوى بيچگه له بۆق و مار و تيمساح، هه‌ر روه‌كى كه ئاو بدرت يان په‌ين بكرت به پيسى نه‌وه دروسته به‌روبومه‌كه‌ى بخوريت به مه‌رجى تام و بۆنى پيسيه‌كه‌ى ده‌رنه‌كه‌ويت تنيدا، نه‌گه‌رنا چه‌رام ده‌بيت، خواردنى خه‌لۆز و قورپ و گل ناپه‌سه‌نده، خواردنى پياز و سير مه‌گه‌ر دواى كۆلاندنى، نه‌گه‌ر مروؤف ناچاربوو و برسى بوو دروسته نه‌وه‌نده بخوات (له‌و خواردنانه‌ى كه چه‌رامن) كه له مه‌رگ پيى رزگارى ببيت به‌س.

*** چه‌رامه پيروزيابى كردن له‌ببباوه‌پان به‌بۆنه‌ى جه‌ڤنه‌كانيانه‌وه يان ناماده‌بوون له‌گه‌لياندا، يان ده‌ستپيشخه‌رى له‌سه‌لام لى كردنيان، وه‌هه‌ركاتيكيش سه‌لاميان كرد پيويسته له‌وه‌لامياندا بووتريت (وعليكم)، وه‌ ديسان چه‌رامه هه‌ستانه‌وه له‌به‌ر كه‌سى ببباوه‌پان له‌به‌ر كه‌سى (مبتدع) نه‌وه كه‌سه‌ى هه‌ميشه سه‌رگه‌رمى بدعه و خورافاته كه له‌ئايى پيروزي ئيسلامدا دايبه‌ئيت، وه (مكروه) باشيش نيه ته‌وقه‌يان له‌گه‌لدا بكرت، به‌لام به‌نسبه‌ت ته‌عزیه ليكردن و روشتن بۆلايان قه‌ده‌غه و چه‌رامه تنها له‌به‌ر به‌رژه‌وه‌نديه‌كى بالاى شه‌رعى پيروزي ئيسلام نه‌بيت.**

به راستی به بیرکردنه وه له یاساکانی خوی گوره بۆمان دهرده که ویت که به لا و ناخۆشی به کیکه له یاساکانی بونه وهر که بیریاری داوه، خوی گوره فه رمویه تی ﴿وَلَنْبَلُوْكُمْ يَتِيءٌ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالشَّرَّاتِ وَبَشِيرِ الصَّابِرِينَ﴾ (البقره: ۱۵۵) واته: سویند به خوا تا قیتان ده که یه وه به که میک له ترس و بیم و برسیتی و که م بوونی مال و سامان و مردنی که س و کار و تیاچوونی به رو بوومی کشتو کال، جا مژده بده به و که سانه ی خوگر و ئارامگرن.

که سیک و ابزانیته که پیاوچاکان دوورن له ناره حته ی و به لا نه وه به هه له دا چوو، به لکو تووش بوونی به لا و ناره حته ی به لگه ی ئیمان، له م باره یه شه وه سه عدی کوپ نه بی وه قاص (خوی لی پازی بیت) ده گپ پته وه که پرسیری کردوه له پیغه مبه ری خودا ﷺ پیی ووتوه: «یا رسول الله أي الناس أشد بلاء قال: الأنبياء ثم الصالحون ثم الأمثل فالأمثل من الناس يبتل الرجل على حسب دينه فإن كان في دينه صلابه زيد في بلائه وإن كان في دينه رقة خفف عنه وما يزال البلاء بالعبد حتى يمشي على ظهر الأرض ليس عليه خطيئة» (ابن ماجه) واته: نه ی پیغه مبه ری خودا چ که سیک زور تووشی به لا و ناره حته ی ده بیت؟ فه رموی "پیغه مبه ران پاشان پیاوچاکان پاشان به پیی پله و پایه به رزی خه لکی لای خودا، پیاو به نه ندازه ی دینه که ی تا قیردنه وه ی به سه ردا دیت، جا نه گهر دینه که ی قایم بیت به لاکه ی زیاد ده کات، خو نه گهر دینه که ی لاواز بوو نه و بوئ ناسان نه کریت، به رداوم به لا و نه هاهمه تیه کان له گه ل به نده دا ده بیت هه تا وه کو وای لی دیت که به سه ر زه ویدا ده گه پیت به بی نه وه ی تاوانی به سه ر وه مابیت " .

به لا و ناره حته ی نیشانه ی خو شه ویستی خوی گوره یه بو به نده کانی، پیغه مبه ر ﷺ نه فه رمویت: «وَأَنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ قَوْمًا ابْتَلَاهُمْ» (احمد) واته: نه گهر خوی گوره گه لکی خو ش بویت نه و تا قیان ده کاته وه، به لا و ناخۆشی نیشانه ی ویستی چاکی خوی گوره یه به به نده که ی، پیغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی «إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدِهِ الْخَيْرَ عَجَّلَ لَهُ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا، وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدِهِ الشَّرَّ أَمَسَكَ عَنْهُ بِدُنْيِهِ حَتَّى يُوَافِيَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» (الترمذی) واته: نه گهر خوی گوره خیری بویت بو به نده که ی نه و سزای بو پیش نه خات له دونیادا، نه گهر خوی گوره ویستی چا که له گه ل به نده که ی نه کات نه و سزای نادات به گونا هه کانی له دونیادا هه تا دیته وه لای له پوژی دوایدا.

هه روه ها به لا و ناره حته ی که فاره تی گونا هه و تاوانه هه رچه ند که میش بیت، پیغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی: «مَا مِنْ مُسْلِمٍ يُصِيبُهُ أَدَى شَوْكَةٍ فَمَا فَوْقَهَا إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا سَيِّئَاتِهِ كَمَا تَحُطُّ الشَّجَرَةُ وَرَقَاتِهَا» (متفق علیه) واته: موسولمان تووشی هه ر ناره حته یه که بی دپکیک یان ژوورتر له دپکیک نه و خوی گوره نه ی کاته که فاره تی گونا هه کانی هه روه که چو ن گه لای داره کان نه وهرن (نابه و شیوه یه ش ناره حته یه کان گونا هه کان هه لده وه رینن).

له بهر نه وه موسولمان خاوه ن به لا و ناره حته ی نه گهر بو خو ی چاک بیت نه و ناره حته یه کان نه بیه که فاره تی گونا هه کانی پیشووی، یان پله و پایه ی به رز نه که نه وه، نه گهر ئیستاش سه ریچی کار بیت نه و ده بته هوی سپینه وه ی گونا هه کانی و یاد خه روه ی مه ترسی گونا هه کانی، خوی گوره فه رمویه تی ﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ (الروم: ۴۱) واته: تاوان و خراپه دهر که و تووه و سه رزه وی و دهریا کانی شی گرتو ته وه،

به هۆى ئۇ تاوان و گوناھانەوہ كه خەلكى دەستیان داوہتى، سەرئەنجام دەبیت تالاولى ھەندىك لە كەردەوہكانیان بچيژن بۆ ئەوہى بگەريئەوہ بۆ پييازى پاكى و خواناسى.

جۆرەكانى بەل و نارەھەتى: تاقىكردنەوہ بە خۆشى وەكو مال و سامانى زۆر، تاقىكردنەوہ بە ناخۆشى وەكو ترس و برسيتى و كەمى مال و سامان، خواى گەورە ئەفەرمويّت ﴿وَيَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْحَيْرِ فَتَنَةً﴾ (الآبياء: ۳۵) واتە: تاقيتان دەكەينەوہ بە ناخۆشى و بە خۆشى، ھەر لە تاقىكردنەوہى خودايى: وەك نەخۆشى و مردن، زۆربەى ھۆكارەكانى نەخۆشى و مردنیش چاوپييسى و جادووە كە لە ھەسادەتەوہ پەيدا دەبن، پيغەمبەر ﷺ ئەفەرمويّت: «أَكْثَرُ مَنْ يَمُوتُ مِنْ أُمَّتِي بَعْدَ قَضَاءِ اللَّهِ وَقَدَرِهِ بِالْعَيْنِ» (الطيلاسى) واتە: زۆربەى ئومەتەكەم لە دواى قەزاو قەدەرى خوا بە چاوپييسى دەمرن.

خۆپاراستن لە چاوپييسى و جادوو: خۆپاراستن چاكتەرە لە چارەسەرکردن، پيويستە زۆر ھەولى بۆ بدەين و لەگەنگەتەين خالەكانى خۆپاراستن: * بەھيژكردنى دل و دەروون بە يەكخوایەرىستى و بىروباوہرى دامەزراو كە بزانی خاوەن ھەلسوكەوتى تەواو لە بونەوہردا پەرەردگارە و ھەولى چاكتە كاری بدەين. * گومانى چاكتە بردن بە پەرەردگار و پشت بەستن بە ئەو، گومان و ترسى نەخۆشى و چاوپييسى نەبەين بە ھەرچيەك دیتە ريمان، چونكە گومان و لاوازی بۆخۆى نەخۆشيبە. * ئەگەر كەسيك بە چاوپييسى يان جادوگەر ناسرا خۆى لى پياريزيئت، ئەمەش لە چوارچيۆەى خۆپاراستن وگرتنەبەرى ھۆكار وئەسبابەكان نەك لە ترساندا. * ناوى خواى گەورە بردن و دوعا بۆ كردن لە ھەرشتى كە دەيبينيت و بەلاتەوہ جوان و سەرسوڤھيئەرە، پيغەمبەر ﷺ ئەفەرمويّت: «إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ نَفْسِهِ أَوْ مَالِهِ أَوْ أَحْيَةٍ مَا يَحِبُّ فَلْيَبْرِكْ فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ» (الحاكم) واتە: ئەگەر كەسيك لە ئيۆە شتتەكى بينى لە خۆى يان مالاكەى يان براكەى كە پيى خۆش بوو با دوعاى بەرەكەتى بۆ بكات يانى بلى "بارك الله لك" يانى خواى گەورە بەرەكەت بخاتە ئەو كارەتەوہ، بەراستى تووش بوون بە چاو ھەق و راستە. * بەيانى كەردنەوہ بەخواردنى ھەوت خورماى (عجوه)ى مەدينە. * ھانا بردن بۆ لاى خواى گەورە و پشت پى بەستنى و گومانى چاكتە بردن بەخا و خۆ پەنادان لە چاو و جادوو، پاريزگارى كردن لەزيكەرەكان لە بەيانيان وئيواراندا كە ئەم زيكر و دوعايانە كاريگەريان ئەبیت كەم و زياد دەكات بە پشتيوانى خواى گەورە لەبەر دوو ھۆ: ۱- بىروباوہرى بەوہى كە لەو زيكر و دوعايانەدا ھاتووە راستەو ھەقە و سوودبەخشە بە ھەرمانى خودا. ۲- زيكر و دوعاكان بلى بە زمان و گووى و دلشەى ئاگاداربيئت لى چونكە پارانەوہ لە دللى غافل و بى ئاگا قبول نابيئت ھەرەكو لە ھەرمودە صحیحەكاندا ھاتووە. كاتى زيكر و دووعاكان: زيكرى بەيانيان لە دواى نويزى بەيانى ئەوتريت و زيكرى ئيواران لە دواى نويزى ھەسرەوہ ئەوتريت، ھەركاتيك موسولمان بىرى چوو با لەوكاتەى بىرى كەوتەوہ بيانلى.

نیشانەكانى تووش بوون بە چاوو شتى تر: ھيچ دژايەتییەك نيبە لە نيوان زانستى پزىشكى و دوعا و پارانەوہ شەرعییەكاندا، قورئانى پىرۆز شىفاو رەھمەتە. بۆ نەخۆشى جەستە و دل و دەروون، جا ئەگەر ئادەمیزاد سەلامەت بوو بە نەخۆشى لەشى ئەوا جاروبار نیشانەكان بە زۆرى بە شىۆەى سەريەشە ئەبیت، زەرد ھەلگەرانى دەم و چاوو زۆر ئارەق كەردنەوہ و ميز

کردن، بى ئىشتهاى، بىزارى و تا لى هاتن و لهرز و ميروله كردنى ئەندامه كانى، دلّه كوتى، نازارى جاره جاره له ژير پشت و شانەكان بى تاقەتى و خەفەت له دل و دەرووندا، بى خەوى له شەودا، زوو هەلچون له ترس و تووپرە بوونى نا ئاساى، قرقىنەدانى زۆرو ئاھ هەلكيشان، حەز كردن بەتەنھايى، وەپسى و تەمەلى، حەز كردن بە خەوتن، هەندى گىروگرفتى تەندروستى كە ھۆكارى پزىشكى نىيە جارى وا ئەبىت ئەم نىشانانە يان هەندىكان دەرئەكەون بەپىي بەھىزى و لاوازى نەخۆشەكە، پىويستە موسولمان ئيمان دامەزراو دل قايم بىت، كە وەسوسە و ختورەى شەيتان نەچىتە ناو دللى، وا ھەست نەكات كە نەخۆشە كە ئەگەر يەككە لەو ھۆكارانەى بىنى، چونكە گومان (الوھم) چارەسەر كردنى زۆر گرانە، لەبەرئەوہ لەوانەى ھەندىك لەم نىشانانەى باسمانكردن كە لە كەسىكدا ھەبىت و نەخۆشيش نەبىت، يان ئەم نىشانانە ھەبن بەلام بەھوى نەخۆش كەوتنى جەستەوہ بن، جارى واش ئەبىت بە ھوى لاوازى ئيمانەوہ ئەبىت وەكو دلتنەنگى و خەفەت و بى تاقەتى، لەم كاتەدا پىويستە پىچوونەوہىەك بە پەيوەندى خۆى لەگەل خواى گەورەدا بكات .

ئەگەر نەخۆشى بەھوى چاوەوہ بوو ئەوا چارەسەرى بە ويستى خودا بەم دوو رىگەىە دەبىت: ۱- ئەگەر چاوپيسەكە ئەزانرا: ئەوا پىي ئەوترىت خۆى بشورىت و ئەم ئاوەى يان پاشماوەى ئاوەكەى خۆى پى بشورىت و بخورىتەوہ. ۲- ئەگەر چاوپيسەكە ئەزانرا: ئەوا چاك بوونەوہى بەھوى دوعاو پارانەوہ و كەلەشاخەوہ ئەبى.

ئەگەر نەخۆشەكە بەھوى جادوہوہ بوو ئەوا چارەسەرى بە يەككە لەم رىگايانە ئەبىت بەفەرمانى خوا: ۱- ئەگەر شوينى جادوہكەى ئەزانى: ئەگەر بىنەىەوہ ئەوا گرىكانى بكاتەوہ لەكاتى خویندىنى سورەتى (الفلق و الناس) دا و پاشان بيسوتىنى. ۲- دوعاى شەرى بە ئايەتەكانى قورئان و بەتايبەتى سورەتى (الفلق و الناس) و (البقرة) و دوعاكانى تر وەك باسيان ئەكەين. ۳- بەتالكردەوہى جادوہكە كە دوو جۆرە: **يەكەم:** بەتالكردەوہى بە جادوو رۆشتنى بۆلاى فالچىەكان بۆ بەتالكردەوہى كە ئەمەيان حەرامە. **دووەم:** جاين ودروست: كە برىتيبە لە كوتانى حەوت گەلاى (سدر) و پاشان خویندىنى سورەتەكانى (الكافرون) (الاخلاق) (الفلق) (الناس) لەسەرى (۳) جار و پاشان تىكەلكردنى لەگەل ئاودا و لى خواردەوہى و خۆ پى شۆردنى وە ئەم شىوازە دووبارە بكاتەوہ تا چاك ئەبىتەوہ ان شاء اللہ. (رواه عبدالرزاق في مصنفه) ۴- دەرکردن و فرىدانى جادو بە خالىكردەوہ و بەتالكردەوہى بەھوى دەرمانى سىچوون و پەوان كردەوہ ئەگەر لە سىكا بوو، وە بە كەلەشاخ گرتن ئەگەر لە شوينى تردا بوو.

دوعاى شەرى: مەرجهكانى: ۱- ئەبىت بە ئايەتەكانى قورئان و دوعا رىگاپىندراو و رەواكان بن. ۲- بە زمانى عەرەبى بن بەلام دوعاكان ئەكرىت بە زمانى ترىش بن. ۳- باوہرى و ابىت كە دوعاكان بۆ خويان كارناكەن بەلكو شىفا بە دەستى خواى گەورەىە. بۆ ئەوہى زياتر كارىگەرى ھەبىت پىويستە قورئانەكە بە نىەتى شىفاو ھىدايەت بخوینرىت، بۆ ئادەمىزاد و جنۆكە، چونكە قورئان ھاتۆتە خوارەوہ بە ھىدايەتدەر و شىفابەخش، قورئان بە نىەتى كوشتنى جنۆكەكە نەخوینرىت مەگەر ھاتنە دەرەوہى زەحمەت بىت بەو شىوہىەى پىشوو.

مهرجه کانی دوعا خوین: ۱- پیویسته موسولمان و چاک و له خواترس بیت، چندی زیاتر له خواترس بیت نه و هنده زیاتر کاریگری ده بیت. ۲- به راستی و دلسوژی روو له خودا بکات له کاتی خویندی دوعا کاند، چاکتروایه نه و نه خوشه بۆ خوئی دوعا بخوینیت، چونکه خه لکی تر به زوری دلایان مه شغوله، له بهر نه وهی هیچ کهس وهک خوئی ههست به نیش و نازار و پیویستیه کانی ناکات، نه و که سانهی که ناچار و خاوهن پیویستی زورن خوی گه و ره به لینی داوه که وه لامیان بداته وه.

مهرجه کانی دوعا بوکراو: ۱- چاک وایه باوه پدارو موسولمانیکی صالح و چاک بیت و به نه ندازهی به یزی باوه ره که ی کاریگری به که زیاتر ده بیت، خوی گه و رهش فه رموویه تی: ﴿ وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴾ (الإسراء: ۸۲) واته: ئیمه له قورئان نایهت و سوره تیک داده به زینین که ببیته هوی شیفا و چاره سه ر بۆ نه خوشیه دهروونی و جهسته ییه کان، ههروه ها رحمت و میهره بانیش بۆ ئیمانداران، بۆ سه مکار و خوانه ناسیش ته نها زیاد کردنی زهره ر و زیان نه بیت هیچی تر نییه و هیچ به هره و سویدیکی لی نابه ن. ۲- روو کردنه خوی گه و ره به راستی و پاک بۆ نه وهی شیفا ی بدات. ۳- په له نه کات له چاک بوونه وه دا، چونکه نه م دوعا بۆ خویندنه پاپانه وه یه نه گه ر په له بکات له وانه یه وه لامی نه دریتته وه، پیغه مبه ر ﷺ فه رموویه تی: « يَسْتَجَابُ لِحَدِيثِكُمْ مَا لَمْ يَجْعَلْ يَقُولُ: دَعْوَتْ فَلَمْ يَسْتَجِبْ لِي » (متفق علیه) واته: هه ر کهس له ئیوه وه لامی ده دریتته وه (له لایه ن خوی گه و ره وه) به و مهرجه ی په له ی نه کرد بیت و بلیت: پارامه وه و خوا دوعای لی وهر نه گرتم.

دوعا بوکردن چند شیوه یه کی هه یه: ۱- خویندی دوعا که له گه ل فودا "تفیکی که م". ۲- خویندی دوعا به بی فوو کردن. ۳- وه رگرتنی تف به په نه جکان و تیکه لکردنی له گه ل خۆل و مهسح کردنی شوینی نازاره که پیی. ۴- خویندی دوعا کان و مهسح کردنی شوینی نازاره که. **نه و نایهت و فه رمو و دانه ی که به دوعا ده خوینریت بۆ نه خوش:** نایه ته کان: سوره تی "الفاتحه" "آیه الكرسي"، دوو نایه تی کوتایی "البقرة"، سوره ته کانی "الکافرون" و "الإخلاص" و "الفلق والناس" له گه ل نه م نایه تانه ی لای خواره وه:

﴿ قَسِيحَ كُفَيْبِكَ هُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴾ (البقرة: ۱۳۷) واته: (به لام دلنیا به نه ی محمد ﷺ، نه ی ئیماندار) خوا تو ده پاریزیت له پیلان و ته له که یان چونکه نه و خوی به زور بیسه ر و زانایه. ﴿ يَقَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَءَامِنُوا بِهِ، يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴾ (الأحاف: ۳۱) واته: نه ی گه له که مان وه لامی بانگخوازه که ی خوا بده نه وه (که مه به ست پی پیغه مبه ره ﷺ) و باوه ری پی بین (خوا) له تاوانه کانتان خوش ده بی و ده یسریتته وه وه له سزای سهخت ده تان پاریزیت.

﴿ وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴾ (الإسراء: ۸۲) واته: ئیمه له قورئانه دا بۆتومان ناردوه نه ی موحه ممه د! ﷺ له لی نایهت و سووره ت داده به زینین که مایه ی شیفا و چاکبوونه وه یه له نه خوشیه دهروونی و جهسته ییه کان و ره حمه ت و به زه یی و میهره بانیشه بۆ خه لکانی برودار، له گه ل نه مه یشدا بۆ سه مکاران و خوانه ناسانیش ته نها زیاد کردنی زهره رو زیانه، چونکه هیچ سویدیکی لی نابین.

﴿ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنَّ النَّاسَ عَلَىٰ مَاءٍ أَنزَلْنَاهُم مِّن فَوْقِ السَّمَاءِ ﴿٥٤﴾ (النساء: ٥٤) واته : یان هر نه وه یه که حه سادته و به خیلی به خه لکی (ئیماندار) ده بن له سه ر نه وه ی خوا له فه زل و به خششی خوی به شی داون و (پیغه مبری له ناویاندا هه لبراردوه) .

﴿ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾ (الشعراء: ٨٠) واته : وه نه گهر هر کاتیکیش نه خوش بکه وم هر نه و شیقام ده دات و چاکم ده کاته وه .

﴿ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾ (التوبة: ١٤) واته : (خوای گوره) سینهو دلی کومه لی بروادار خوش ده کات.

﴿ قُلْ هُوَ الَّذِي ءَامَنُوا هُدًى وَشِفَاءً ﴿٤٤﴾ (فصلت: ٤٤) واته : نه ی پیغه مبر ^{صَلَّىٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} پئیان بلی : نه م قورئانه بو نه وانهی باوه رپان هیناوه هیدایهت و رینموونی و شیقایه و چاره سه ی هه موو دهر د و نه خوشیه کان ده کات .

﴿ لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْءَانَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ ٱللَّهِ ﴿٢١﴾ (الحشر: ٢١) واته : نه گهر بهاتبایه نه م قورئانه دابیه زیایه ته سه ر کتو شاخه کان، نه وه به ملکه چی ده تبیین و له ترسی خوای گوره وورد و خاش ده بوون .

﴿ فَارْجِعِ ٱلْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ ﴿٣﴾ (الملک: ٣) واته : چاو بگیړه و ببینه بزانه هیچ ناته واوی و ناریکیکه ده بینیت.

﴿ وَإِن كَادَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا لَيُرْفَلُونَا بِأَبْصَرِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا ٱلذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَنْجُونٌ ﴿٥١﴾ (القلم: ٥١) واته : نه ی پیغه مبر ^{صَلَّىٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ} به راستی نه وانهی ببیاوه ر بوون کاتیک که گوئیان له قورئانه که بوو نزیکه به چاویان هه لندیرن و ده لئین : نه م پیغه مبره شیتته .

﴿ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَن ٱلْقَىٰ عَصَاكَ ﴿١١٧﴾ (الأعراف: ١١٧ - ١١٩) واته : نیگامان کرد بو موسی (علیه السلام) که گزچانه که ت فری بده، جا ده سته جی (که فری دا) نه و فوفیلهی که کردیان هر هه مووی هه للوشی (١١٧) نه وسا نیر هه ق چه سپاو و دهر که وت و نه وه شی نه وان ده یانکرد پوچ و به تال بوویه وه (١١٨) هر له ویشدا فیرعون و داروده سته که ی ژیر که وتن و تیکشکینران ویه سه ر شو ری و تیکشکاوی گه رانه وه (١١٩).

﴿ قَالُوا يَمْوَسِي ٱمَّأَن تَلْقَىٰ وَإِمَّا أَن نَّكُونَ أَوَّلَ مَن ٱلْقَىٰ ﴿٦٥﴾ قَالَ بَلْ ٱلْقَوَىٰ فَإِذَا جَاهُهُمْ وَعَصِيَّهُمْ يُجِبِلِ ٱلْيَبِي مِن سِجْرِهِمْ أَنهٖ تَسْعَىٰ ﴿٦٦﴾ فَأَوْجِسْ فِي نَفْسِهِ خِيفَةَ مُوسَىٰ ﴿٦٧﴾ فَلَمَّا لَا تَخَفُ إِنَّكَ أَنْتَ ٱلْأَعْلَىٰ ﴿٦٨﴾ وَٱلْقَىٰ مَافِي بَيْتِكَ لَلْقَفْ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدَ سِحْرٍ وَلَا يُفْلِحُ ٱلسَّاحِرُ حَيْثُ أَقَىٰ ﴿٦٩﴾ (طه: ٦٥ - ٦٩) واته : (جادوگه ره کان) ووتیان : نه ی موسی یان تو یان تو دار گزچانه که ت فری بده، یان ئیمه ده ست پی ده که ین و فری ده دین (٦٥) موسی (علیه السلام) ووتی : به لکو ئیوه له پیشه وه فری بدن، جا که ده ستیان پیکرد به هوی جادوه که یانه وه پهت و گوریس و دارو چیوه کانیان و ده هینرانه پیش چاوی که بیگومان وه ک مار به خیرایی ده رپن (٦٦) نه وسا موسی (علیه السلام) له دل وده رونیدا ههستی به ترسیک کرد (٦٧) ئیمه ش نیگامان بو کرد و ووتمان : هیچ مه ترسه بیگومان هر تو به رز و بلندتر سه رکه و توت (٦٨) نه وه یشی که له دهستی راستدایه که (گزچانه که ته) فری بده، هه رچی نه وه ی که نه وان کردوویانه هه لی ده لوشیت و

ده یا نماشیته وه، چونکه بیگومان نه وهی کردویانه فیل و ته له که ی جادووگه ره، جادووگه ریش
بۆ هرکوی بچیته و هرچی بکات هر سه رکه وتوو نابیت (۶۹) .

﴿ ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴾ (التوبة: ۲۶) واته : پاشان خوی گه وره
نارامی و ناسوودهیی دابه زانده سهر پیغه مبه ره که ی و سهر باوه پرداران .

﴿ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُودٍ لَمْ تَرَوْهَا ﴾ (التوبة: ۴۰) واته : نه وسا نیتر خوی
گه وره ناسوودهیی و نارامی خوی دابه زانده سهر پیغه مبه ره و پشتگیری و بهیژی کرد
به سه ریزانیک که نئوه نه تانده بینین .

﴿ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى ﴾ (الفتح: ۲۶) واته :
نه وسا خوی گه وره ناسوودهیی و نارامی دابه زانده سهر پیغه مبه ره که ی و سهر باوه پرداران
ودامه زراو پابه ندی کردن له سهر ته قواو خاوپه رستی و (لا إله إلا الله)

﴿ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ
فَتْحًا قَرِيبًا ﴾ (الفتح: ۱۸) واته : (نه ی موحه مه د) بیگومان خوی گه وره پازی بوو له باوه پرداران
کاتیک له ژیر دره خته که دا (شجرة الرضوان) په ایمانیاں له گه ل ده به ستیت، جا خوی گه وره
ناگادر بوو به وده فا و راستیه ی که له دلنیا دا بوو، بۆیه په روه ردگار ناسوودهیی و دل نارامی
دابه زانده سه ریان و پاداشتی به موژده ی سه رکه و تیکی نزیک دانه وه .

﴿ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَرُدَّادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ﴾ (الفتح: ۴) واته : هر نه و خوی
خوی نارامی و ناسوودهیی دابه زانده سهر دل باوه پرداران، بۆ نه وهی باوه پریان دامه زراوتر و
بته وتر بکات، بۆ نه وهی له گه ل باوه ره که ی خویاندا باوه پریان زیاتر بکات .

فهرمووده کان:

"أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ" (۷ جار) واته : داوا له خوی گه وره، که
په روه دگاری ته ختی عهرشی بهرز و بلنده که شیفای بدات .
"أَعِيدُكَ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامِيَةٍ" (۳ جار) واته : په نا ده گرم
بۆت به ووشه ته و اوه کانی خوی گه وره له هه موو شهیتانیک و له هه موو خشوکیکی ژه هر دار
وه له هه موو چاویکی زیان به خوش .

"اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ أَذْهِبِ الْبَأْسَ إِشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُعَادِرُ سَقَمًا" (۳ جار)
واته : نه ی په روه دگاری هه موو خه لکی نه و نه خوشیه لایبه وهه لیگره و شیفای بده چونکه
هر توی شیفاده ره، وه شیفای نیه شیفای تو نه بیت، شیفایه که هیچ نه خوشیه ک ناهیلایته وه
که شیفای نه دات .

"اللَّهُمَّ أَذْهِبْ عَنْهُ حَرَّهَا وَبَرْدَهَا وَوَصَبَهَا" (۱ جار) واته : نه ی خوی گه وره هرچی تاو له رز
ونه خوشیه هه یه له سه ری لایبه بیت .

"حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ" (۷ جار) واته : پشت و په نانم
نه و خوادایه یه که هیچ په رستراویکی تری به هه ق نیه جگه له نه و، هر پشت به نه و
ده به ستم، که په روه دگاری ته ختی عهرشی گه وره یه .

"بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ يُؤْذِيكَ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ، اللَّهُ يَشْفِيكَ بِسْمِ
اللَّهِ أَرْقِيكَ" (۳ جار) واته : به ناوی خودا روقیه و نزات بۆ ده که م له گشت نه خوشیه ک

تازارت بدات، وه له خراپه‌ی هه‌موو ده‌روونیک یان خراپه‌ی هه‌موو چاویکی چه‌سوود و به‌خیل، خوای گه‌وره شیفات بدات، به‌ناوی خودا پوقیه ونزات بۆ ده‌که‌م .

ده‌ست ده‌خه‌یته سه‌ر شوینی تازاره‌که و ده‌لئی "بسم الله" واته : به‌ناوی خوا (۳جار) "أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أُجِدُّ وَأُحَازِرُ" (۷جار) واته : په‌نا ده‌گرم به‌گه‌وره‌یی وعیزه‌تی خودا و ده‌سه‌لاتی گه‌وره‌ی له‌هه‌موو خراپه‌یه‌ک که هه‌ستی پی ده‌که‌م ولئی ده‌ترسم .

تییینی:

۱- دروست نییه ئه‌و خورافاتانه‌ی که ده‌رباره‌ی چاوپیس ده‌وترین به‌راست بزانیت، وه‌کو: خواردنه‌وه‌ی میزه‌که‌ی، یاخود ده‌لین کاریگه‌ری نابیت ئه‌گه‌ر چاوپیسه‌که بزانیت .

۲- دروست نییه پیسته و بازنگ و ملوانکه بۆ چاوه‌زار هه‌لواسریت، له فه‌رمووده‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ هاتوه: « مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وَكَلَّ إِلَيْهِ » (الترمذی) واته: هه‌رکه‌س شتیك هه‌لبواسی ئه‌وه به‌و شته ده‌سپیریت، به‌لام ئه‌گه‌ر قورئان بوو ئه‌وا پای جیاوازی له‌سه‌ره‌و ونه‌کریت و وازی لیبه‌یتریت باشتره .

۳- نووسینی (ماشاء الله، تبارك الله) یان وینه‌ی شمشیر یان خه‌نجه‌ر یان چاو یان دانانی قورئان له‌ناو ئوتۆمبیلدا یان هه‌لواسینی هه‌ندی ئایه‌ت له ماله‌کاندا ئه‌مانه چاو پیسی ناگریته‌وه، به‌لکو له‌وانه‌یه له نوشته‌هه‌رامه‌کان بن.

۴- پیویسته نه‌خۆش متمانه‌ی ته‌واوی به‌گیربوونی دوعاکان هه‌بیت و په‌له‌نه‌کات له شیفادا، چونکه ئه‌گه‌ر پی بوتری که چاره‌سه‌ری نه‌خۆشیه‌ک به‌وه‌رگرتنی ده‌رمانیه‌که تاوه‌کو مردن بی تاقت نابیت، به‌لام ئه‌گه‌ر دوعاکان گیرا نه‌بوون بیزار ئه‌بیت، له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی به‌هه‌موو پیتیك چاکه‌یه‌کی ده‌ست ده‌که‌ویت و چاکه‌ش یه‌ک به‌ده‌یه، پیویسته دوعا و پارانه‌وه زیاد بکات و داوای لئ خۆشبوون بکات و زۆر خیر بکات که هۆکاری شیفا به‌خشن.

۵- خویندنی قورئان به‌کۆمه‌ل پیچه‌وانه‌ی سوننه‌ته وه‌رموده‌که لاوازه، هه‌روه‌ها به‌کاره‌ینانی ته‌سجیل به‌ته‌نها چونکه نیه‌تی له‌گه‌لدانییه که‌مه‌رجیه‌که له‌دوعاخویندا پیویسته هه‌بیت، هه‌رچه‌نده گوی لنگرتنی خه‌یره، سوننه‌ته تاوه‌کو نه‌خۆشه‌که چاک ده‌بیته‌وه دوعاکان دووباره‌بکرتنه‌وه، مه‌گه‌ر هیلاکی ده‌کرد ئه‌وکات که‌م بخوینریت تاوه‌کو بیزار نه‌بیت، به‌لام دووباره‌کردنه‌وه‌ی یه‌ک ئایه‌ت و یان دوعاکان به‌ژماره‌یه‌کی دیاریکراو دروست نییه مه‌گه‌ر به‌لگه‌ی له‌سه‌ر بیت.

۶- هه‌ندیك نیشانه هه‌یه که ئه‌کریت به‌به‌لگه هه‌مووی یان هه‌ندیکی که دوعا خوینه‌که جادوو ئه‌کات و به‌قورئان چاره‌سه‌ری ناکات، نابیت مرۆف به‌که‌می دین بخه‌لتی چونکه له‌وانه‌یه دوعاکان به‌قورئان ده‌ست پی بکات به‌لام خیرا بگۆریت، له‌وانه‌شه له‌وه‌که‌سانه بیت که هاموشۆی مزگه‌وت بکات بۆ خه‌لک له خشته‌ بردن، یان له‌وانه‌یه زۆر زیکر بکات له به‌رچاوی تۆدا، به‌مانه مه‌خه‌له‌تی و وریابه .

نیشانه‌کانی جادوو جادووه‌گه‌ره‌کان: پرسیارکردن له نه‌خۆش ده‌رباره‌ی ناوی خۆی و ناوی دایکی که زانینی ئه‌و شتانه هیچ شتی له چاره‌سه‌ره‌که ناگۆریت، داوای پارچه جلیکی نه‌خۆشه‌که بکات وه‌کو کراس یان بلوز له‌وانه‌یه جاری وا هه‌یه داوای ئازه‌لئیک بکات

به شیوه‌ی کی تاییه‌تی تاوه‌کو بۆ جنۆکه سه‌ری بپریت یان خوینه‌که‌ی له‌نه‌خۆشه‌که‌ی بدات. نووسین یان خویندنه‌وه‌ی هه‌لیتو په‌لێت که‌ لێی تیناگه‌ین و مانای نییه‌، پیدانی لاپه‌ره‌یه‌که‌ به‌ نه‌خۆشه‌که‌ که‌ چوارگۆشه‌ی تێدایه‌ و هه‌ندێ پیت له‌و چوارگۆشانه‌ دایه‌ و پیتی ئه‌وتریت "الحجاب"، داواکردن له‌ نه‌خۆش که‌ ماوه‌یه‌که‌ له‌ ژوریکێ تاریکدا بمینیته‌وه‌ که‌ پیتی ده‌وتریت "الحجبة" خه‌لوه‌ت.

داواکردن له‌ نه‌خۆش که‌ ماوه‌یه‌که‌ ئاو به‌کار نه‌هێنی، پیدانی شتی که‌ به‌ نه‌خۆشه‌که‌ تاوه‌کو له‌ ژێرزه‌ویدا بیه‌شاریته‌وه‌ یان لاپه‌ره‌یه‌که‌ بسوتینی و بۆنی بکات، هه‌وا له‌ بدات به‌ نه‌خۆشه‌که‌ به‌ هه‌ندیک تاییه‌تمه‌ندی خۆی که‌ که‌سی تر نایزانیت، یان ناوه‌که‌ی یان ولاته‌که‌ی یان نه‌خۆشیه‌که‌ی پیش ئه‌وه‌ی قسه‌بکات، دیاریکردنی حاله‌تی نه‌خۆشه‌که‌ به‌ ته‌نها به‌ چوونه‌ ژووره‌وه‌ یان به‌ ته‌له‌فۆن یان به‌ نامه‌.

۷- بیروپاروه‌ری ئه‌هلی سوننه‌ت ئه‌وه‌یه‌ که‌ جنۆکه‌ ده‌جیته‌ له‌شی مرۆڤه‌وه‌، ئه‌ویش به‌ به‌لگه‌ی ئه‌م فه‌رمووده‌ی خوای گه‌وره‌: ﴿الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَخْبِطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ﴾ (البقرة: ۲۷۰) واته‌: ئه‌وانه‌ی سوو ده‌خۆن راست نابنه‌وه‌ (له‌گۆردا) وه‌ک ئه‌وانه‌ نه‌بیت که‌ شه‌یتان ده‌ستی لێ وه‌شاندوون. توێژه‌ره‌وانی قورئان یه‌کده‌نگن که‌ مه‌به‌ست به‌ (مس) له‌ ئایه‌ته‌که‌دا شتییه‌کی شه‌یتانیه‌ که‌ مرۆڤ تووش ده‌بیت به‌هۆی وابه‌سته‌بوونی جنۆکه‌کان پێیه‌وه‌.

ته‌واوکاریه‌که‌: جادوو هه‌یه‌ و کاریه‌گری هه‌یه‌ به‌ به‌لگه‌ی قورئان و فه‌رمووده‌، ئه‌نجامدانیشی چه‌رامه‌ و گوناھی گه‌وره‌یه‌ له‌به‌ر ئه‌م فه‌رمووده‌یه‌ی پێغه‌مبه‌ر ﷺ «اجْتَبُوا السَّبْعَ الْمُؤَيَّاتِ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُنَّ؟ قَالَ: الشُّرْكُ بِاللَّهِ، وَالسَّحْرُ...» (متفق علیه) واته‌: دوورکه‌ونه‌وه‌ له‌حه‌وت گونامه‌ گه‌وره‌ و به‌هیلاک به‌ره‌کان وتیان: ئه‌وانه‌ کامه‌ن؟ فه‌رمووی: هاوبه‌ش په‌یداکردن بۆ خوای گه‌وره‌، جادوکردن له‌ خه‌لکی...، هه‌روه‌ها فه‌رمووده‌ی خوای گه‌وره‌: ﴿وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْرَرْتَهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ﴾ (البقرة: ۱۰۲) واته‌: بێگومان ده‌شزانن ئه‌وه‌ی کالای وای کرپیت و شتی وا فیر ببیت له‌و دواپۆژدا هیچ به‌شیکێ ده‌ست ناکه‌ویت.

جادوو دوو جوژه‌: ۱- چه‌ند گری و په‌ت و وته‌یه‌کن که‌ کابرا به‌ هۆیانه‌وه‌ ئه‌گاته‌ به‌کاره‌ینانی شه‌یتانه‌کان له‌و شتانه‌ که‌ ئه‌یه‌ویت زیانی پی بدات له‌ جادوولیکراوه‌که‌.

۲- جوړیک ده‌رمانه‌ که‌ کاریه‌گری هه‌یه‌ له‌ لاشه‌ی جادوولیکراوه‌که‌ و ئه‌قلی و ویست و چه‌زه‌کانی، پیتی ده‌وتریت "الصرف والعطف" و ئه‌خاته‌ خه‌یال و بیری جادوولیکراوه‌که‌وه‌ که‌ ئه‌وشته‌ پێچه‌وانه‌یه‌ یان فلان شت ئه‌جولیت یان ئه‌پوات...هتد. جوړی یه‌که‌میان هاوبه‌ش په‌یداکردنه‌ بۆ خوای گه‌وره‌، چونکه‌ شه‌یتانه‌کان خزمه‌تی جادوگه‌ره‌که‌ ناکه‌ن به‌وه‌ نه‌بیت بێ باوه‌ر بیت به‌خوای گه‌وره‌. جوړی دووه‌میشیان گوناھیکی گه‌وره‌یه‌، هه‌موو ئه‌م کاریه‌گریانه‌ به‌ وسیتی خوای گه‌وره‌ روو ئه‌ده‌ن.

دوعا و پارانہوہ

دروستکراوہ کانی خوی گہورہ ہمویان ئاتاج و ہہڑاری رہحمہتی خودان و پیویستیان بہئوہ، خوی گہورہش بی نیازہ لهوان و پیویستی پییان نیبہ، پەرورہدگار پیویستی کردووہ لہسہر بہندہکانی کہ لئی بیارپنہوہ و فہرمووہی ﴿ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ (غافر: ۶۰) واتہ: لہمن بیارپنہوہ دوعاکانتان گبرا ئہکہم، ئو کہسانہی خوئیان بہگہورہ ئہگرن لہ بہندایہ تیکردنم ئوہا بہسہر شوپریہوہ ئہچنہ دۆزہخوہ. لہ فہرمووہدا ہاتووہ: ﴿مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ يَغْضَبْ عَلَيْهِ﴾ (ابن ماجہ) واتہ: ہہرکہس لہ خودا نہپارپتہوہ ئوہا خوا لئی تورہ ئہبیئت. لہگہل ئوہوشدا خوی گہورہ داواکردنی بہندہکای پیّ خوّشہ و ئو کہسانہشی خوّش ئہویت کہ پیداکری دہکن لہ پارانہوہ و لہ خوئیان نزیک دہکاتہوہ.

بہراستی ہاوہلانی پیغہمبہر ﷺ ہہستیان بہم راستیہ کردبوو، بویہ ہہریہکئیکیان بہکہمی نہدہزانی کہ بۆ شتی کہمیش داوا لہ خودا بکات، بۆ جیبہجیبوونی خواست وداواکانیان ہانایان بۆ دروستکراوہکان نہدہبرد، لہبہر ئوہی زۆر پەبوہست بوون بہ پەرورہدگاریانہوہ و نزیک بوون لہخوی گہورہ وخوا نزیک بوو لہ ئہمانہوہ، ئہوان جیبہجیکاری ئہم نایہتہ بوون: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ﴾ (البقرہ: ۱۸۶) واتہ: ئہگہر بہندہکان پرسیاری من بکن وداوا لہ من بکن بہراستی من لییان نزیکم.

پارانہوہ پلہیہکی گہورہی ہہیہ لای پەرورہدگار و ریزی تابیہتی ہہیہ و قہزاو قہدہر دہگپرتہوہ، ہہر کہسیک لہ خودا بیارپتہوہ بہمہرجیک ہۆکارہکانی قبول بوون و ریگرہکانی رہتکردنہوہ نہبن ئوہا دوعاکہی قبول ئہبیئت، مروّقی دوعاکار یہکیک لہم سیّ شتہی چنگ دہکہویت وہکو لہم فہرمووہدیہدا ہاتووہ: ﴿مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بِدَعْوَةِ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ وَلَا قَطِيعَةٌ رَجِمَ إِلَّا أُعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثٍ: إِمَّا أَنْ تُعَجَّلَ لَهُ دَعْوَتُهُ، وَإِمَّا أَنْ يَدْخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ، وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا. قَالُوا إِذَا نُكِّرْتُ؟ قَالَ: اللَّهُ أَكْثَرُ﴾، (احمد) واتہ: ہیچ موسولمانیک نیبہ دوعا بکات بہمہرجی گوناہ و پچراندنی خزمایہتی تیدا نہبیئت، خوی گہورہ یہکیک لہم سیّ شتہی پیّ دہبہخشیت، یان دوعاکہی قبول دہکات - واتہ لہ دونیادا، یان خوی گہورہ بۆی ہلڈہگریت بۆ قیامہت، یان بہئہندازہی ئوہ دوعایہ خرابہی لیّ لادہبات، ووتیان: کہواتہ زۆر داوا دہکہین؟ فہرموو: خوی گہورہ زیاتری لایہ.

جۆرہکانی دوعا و پارانہوہ دوو جۆرہ:

۱- پارانہوہی پەرستشہکان (وہکو نویژ و روژوو). ۲- پارانہوی داواکردن لہ پەرورہدگار. پلہو پایہو کردوہوہکان: ئایا قورئان خویندن چاکترہ یان یادی خوا یان دوعا و پارانہوہ؟ قورئان خویندن چاکترہ بہرہایی، پاشان زیکو و یادی خودا، پاشان دوعا و پارانہوہ، دیارہ بہشیوہیہکی گشتی، بہلام لہوانیہ حالہتیکی وا پیدایہت کہ چاکہکہ بکات چاکتر وہکو دوعا و پارانہوہ لہ روژی عہرفہدا کہ چاکترہ لہ قورئان خویندن، یاخود خہریک بوون بہزیکردہکان کہ ہاتوون لہ دوی نویژہ فہرزہکانہوہ چاکترہ لہ قورئان خویندن.

ہۆکارہکانی گبرابوونسی دوعا: چہند ہۆکاریں ناشکرا و پەنھان ہەن:

۱- **هۆکاره ناشکراکان:** پیشخستنی کرده وه چاکه کان وه کو خیرکردن و دهستنوویژ گرتن و نویژ کردن و رووکردنه قیبله و دهست بهرزکردنه وه و سوپاس کردنی پهروهردگار به شیاوی، داواکردن به و ناوه پیروژ و سیفته بهرزانه ی که گونجاوه له گه لّ دعای که سه که ده، که نه گهر دوعا کردنه که داوای به ههشت بیّ پارانه وهش به فەزل و رحمه تی خوای گه وره ئه بیت، نه گهر دوعا کردن بیت له سته مکاریک نابیت ناوی الرحمن یان الکریم به کاربهی تی، به لکو به ناوی "الجبار والقهار" له خوا بیارپیتته وه، ههروه ها له هۆکاره کانی قبول بوونی دوعا سه لاواتدانه له سه ر پیغه مبه ر ﷺ له سه ره تاو ناوه راست و کۆتایی دوعا که یه وه، ههروه ها داننان به گونا ه و تاوانباری خۆیدا، سوپاسکردنی پهروهردگار له سه ر نیعمه ته کانی، هه لّ بژاردنی کاته چاکه کان که به لگه یان له سه ره که گومانی قبول بوونی دوعایان تیدا زیاتره، وه کو سییه کی کۆتایی شه وه که پهروهردگار دیتته ئاسمانی دونیا، له نیوان بانگ و قامه تدا و له دوا ی دهستنوویژ گرتن و له سوژده دا و پیش سه لامدانه وه ی نویژ و دوا ی نویژه فه رزه کان و له کاتی خه تمکردنی قورئان و که له شیر خویننان و له سه فه ردا و دوعای سته ملیکرا و ناچار و بیچاره و دوعای باوک بۆ کورپی خۆی، موسولمان بۆ موسولمانی برای به په نهانی و له کاتی تیکرژانی بیباوه پان و موسولمانان له غه زادا (ئه مانه هه مووی له شه و روژدان)، به لام له هه فته دا روژی هه ینی و به تاییه تی سه عاتی کۆتایی روژه که، له مانگه کاندا: مانگی ره مه زان له کاتی پارشیو و به ربانگدا و له کاتی به ره به یاندا و شه وی قه درو روژی عه ره فه.

له جیگه پیرۆزه کاندا: به گشتی له مزگه وته کاندا و له لای که عبه ی پیروژدا و به تاییه تی له (الملتزم) دا و کاتی نزیک بوونه وه له که عبه و له مه قامی ئیبراهیم - علیه سلام - و له سه فاو مهروه و له کتوی عه ره فات و موزده لیفه ومینا و له کاتی چه جکردنا، له کاتی خواردنه وه ی ئاوی زمزما و جگه ئه وانیش.

۲- **هۆکاره په نهانییه کان:** له پیش دوعا کردنه که دا، ته و به یه کی راست و پاک و گه راندنه وه ی حق بۆ سته ملیکراوان و هه ولدان بۆ خواردن و خواردنه وه و به رگ و پۆشاک و جیگه ی مانه وه ی له پاره ی حه لال، زۆری به ندایه تیکردن بۆ خوای گه وره و دوور که وتنه وه له گونا هه کان و خۆبه دوورگرتن له شتی گوماناوی ئاره زووبازی، ئاماده بوونی دل و دهروون و متمانه ی ته واو به خوای گه وره له کاتی دوعادا و ئومیدی ته واو به خوای گه وره و هانا بردن بۆ لای ئه و و پیداکری له دوعا کاندا و سپاردنی کارووبار به خوای گه وره و بیّ نیاز بوون له خه لکی تر و متمانه به قبول بوونی دوعا کانمان.

پێگه کانس قبول بوونی دوعا: له وانه یه ئاده میزاد دوعا بکات به لام خوای گه وره لئی قبول نه کات یان درهنگ لئی وه رگریت له بهر زۆر هۆکار، له وانه: * هاوارکردن و دوعا کردنی غه ییری خوا له گه لّ خوای گه وره دا، * ههروه ها ورده کاری زۆر له پارانه وه دا وه ک: په نهانگرتن به خوای گه وره له گه رمی دۆزه خ وتهنگی وتاریکی و .. هتد، که ته نها په نا بردنه بهر خوای گه وره له سزای دۆزه خ به سه، * ههروه ها له هۆکاره کان دوعا کردنه له خۆی یان له که سیکی تر به زولم و سته م، ههروه ها دوعای گونا هبارانه و پچراندنی خزمایه تی، * ههروه ها راگرتنی دوعا به ویستی خوای گه وره وه کو بلّی: خواجه نه گهر حه ز ده که ی لیم خۆش به و وینه ی ئه وانه، * ههروه ها په له کردن له قبول بوون به و

شیوه یه ی بلی: دوام کردوه لیم وهرنه گیرا، * بیزار بوون وماندوو بوون له دوعا کردندا، * پارانه وه به دلکی بی ناگاوه، * به کار نه هیئانی نه ده بی ته واو له حزوری خوادا، پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ گوئی له پیاویک بوو له نویژه کهیدا نه پاراپه وه و سه لاواتی نه نه دا له پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه میش فرمووی "عَجَلْ هَذَا"، واته: به له ی کرد، پاشان بانگی کرد و پی فرمووی یان به که سانی تری فرموو: "إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِتَحْمِيدِ اللَّهِ وَالْتِثَاءِ عَلَيْهِ، ثُمَّ لِيُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ لِيَدْعُ بَعْدَهُ بِمَا شَاءَ" (الترمذی) واته: نه گهر که سیکتان نویژی کرد با به سوپاس و ستایشی په روه ردگار ده ست پی بکات پاشان سه لاوات له سه ر پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بدات، پاشان نه وه ی مه به سستی دوعا بکات و بیارینه وه. * دوعا کردن بؤ شتیک که نایه ته دی وبراهه وه، وه که نه وه ی دوعا بکات که نه مریت وه همیشه بمینیته وه له دونیادا * مه روه ها زور له خو کردن بؤ ریخستن دوعا خوی گه وره فرمووی ته: ﴿أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِبِينَ﴾، واته: هاناو هاوار بکن له په روه ردگارتان به کول و به نهینی چونکه به راستی نه و زاته ده ستریزکارانی خوش ناویت.

هره وه ها نین عه بیاس خوا لئی رازی بیت فرمووی ته: له دوعا کردندا خوتان له سه جع (مه به ست زور له خو کردن به مه به سستی ریخستن دوعا کان له رووی وشه سازی و وه زنو قافیه وه) بیارین، له سه رده می پیغه مبه رو هاوه لاند ژیاوم نه وه یان نه ده کرد، واته خویان لی به دور ده گرت.

* **هره وه ها زور دنگ مه لبرین له دوعا پارانه وه دا، خوی گه وره فرمووی ته:** ﴿وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافُتْ بِهَا وَابْتَغْ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾، واته: (نه ی پیغه مبه ر) له نویژو دوعا کاند زور دنگ به رز مه که ره وه بابی دنگیش نه بیت و له و نیوانه دا بیت.

عائیشه - ره زای خوی لبیت - نه فرموویت نه م نایه ته ده رباره ی دوعا هاتوته خوری.

چاکوا به موسولمانان به م شیوه یه دوعا وپارانه وه کانی ریگ بخت:

یه که م: سوپاس و ستایشی خوی په روه ردگار بکات. **دووهم:** صلاوات لی بدات. **سییم:** ته و به و په شیمان بوونه وه و داننان به گونا هه کاندیا، پاشان سوپاسی خوی گه وره له سه ر نیعمه ته کانی. **پینجه م:** ده ستردن به پارانه وه و سوور بوون له سه ر دوعا گشتگیره کان و نه وانه ی له پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و پیشنیانی چاکه وه هاتون. **شه شه م:** کوتایه یانان به صلاواتدان له سه ر پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

چند دوعا وپارانه وه یه کی گرنه که پیویسته له به ربکریت و بوتریت

| | |
|------------------------------|---|
| <p>هؤس ووتنی دوعا که</p> | <p>نه و دوعا وپارانه وه ی که پیغه مبه ر <small>صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small>: فرمووی ته:</p> |
| <p>پیش نوشتن</p> | <p>"بِسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا"، خوابه گیان به ناوی توره نه ژیم و نه مریم. له کاتی له خه وه هستان: "الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ"، واته: سوپاس بؤ خوی گه وره که ژیانی پی به خشینه وه دوی مردمان و گهرانه وه هر بق لای نه وه.</p> |
| <p>که سیک که</p> | <p>"أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ عَذَابِهِ وَعِقَابِهِ، وَمِنْ شَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ، وَأَنْ يَحْضُرُونِ"، واته: په نا نه گرم به وشه ته واوه کانی په روه ردگار له توره بی و سزای خوا و شه ری به نده کانی.</p> |
| <p>له خویا بترسیت</p> | |

| | |
|---|--|
| <p>نه گهر خه و بېنې بېنې</p> | <p>پيغه مېر <small>ﷺ</small> فرمووېتې: نه گهر كه سيكيان خه وني خوځي بېني نه وه له لايه ن خواوه به با سوپاسي خوا بكات و باسي بكات، نه گهر خه وني ناوځي بېني كه پي ناره حهت بوو نه وه له لايه ن شهيتانه وه به په نا به خواي گه وړه به ري له شه پي شهيتان و لاي كه س باسي نه كات توشي زيان نابيت.</p> |
| <p>دهر چوون له مال</p> | <p>"اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ"، "بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ"، واته: خوايه په نا به تو نه گرم له وه ي گومر يا ب گومر يا ب كيريم، يان لابه دم له حه ق، يان لابه دريم، يان سته م لي ب كري، يان نه زان بم يان نه زانيم به رام به ر ب كريت، به ناوي خوا و پشتيوان به خوا هيچ هي ز و توانايه ك نيبه يارمه تي خوا نه بيت.</p> |
| <p>چوونه ناو مزگه ووت</p> | <p>نه گهر چووينه ناو مزگه ووت قاچي راست پيش ده خه ين و ده لئين: "بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ"، واته: به ناوي خواي گه وړه سه لام له سه ر پيغه مېري <small>ﷺ</small> خوا بيت، خوايه له گونا هه كانم خوځ شه به و درگاي ره حه م لي ب كره وه.</p> |
| <p>دهر چوون له مزگه ووت</p> | <p>نه گهر دهر چووين له مزگه ووت قاچي چه پ پيش نه خريت و ده لئين: "بِسْمِ اللَّهِ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ"، واته: به ناوي خواي گه وړه و سه لام له سه ر پيغه مېري <small>ﷺ</small> خوا خوايه له گونا هه كانم خوځ به و درگاي به خو ششم لي ب كره وه.</p> |
| <p>دوعا كړدن يو كه سي</p> | <p>"بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ"، واته: خواي گه وړه كار هه كات تازه زه ساو ندي كره ي ب ق پير و ز بكات و له سه ريش ت پير و ز بكات و به چا كه كو تان ب كاته وه.</p> |
| <p>بيسننې دهنگي كه له شير و كويدر يژ</p> | <p>نه گهر گويتان له زه پيني كه ر بوو نه وا په نا بگرن به خوا له شه پ و خراپه ي واته بلين: "اعوذ بالله من الشيطان الرجيم"، چونكه شه يتان نه بېني. نه گهر گويتان له خو يندي كه له شير بوو نه وا دا واي به خو ششي خوا بگن، چونكه فريشته ي بېني وه واته بلين: "اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ"، نه گهر وه پيني سه گ يان زه پيني گويدر يژ تان به شه و گو ي لي بوو په نا به خوا بگرن.</p> |
| <p>نه گهر كه سي پي وتې له بهر خوا خوځي ده وېي</p> | <p>نه نه س ره زاي خواي لېبېت نه لېت پياو ي لاي پيغه مېري <small>ﷺ</small> بوو پياو يكي تر تيپه ري. نه م پياوه كه لاي بوو وتې نه ي پيغه مېري <small>ﷺ</small> خوا من نه م پياو هم خوځ نه وېت. فرمووي: بيت وتوه؟ وتې: وتې له بهر خوا نه خير، فرمووي پي بلې، شويني كه وت و پي وت: تو م له بهر خوا خوځ ده وې. نه وېش وتې: خواي گه وړه توي خوځ بو ي كه تو منت له بهر نه و خوځ نه وې "و اته خوځ شه وېستي خوا بيت".</p> |
| <p>له كاتې پژمېندا</p> | <p>نه گهر كه سيكتان پژمي بلې: "الحمد لله" براهه ي يان هاوړي كه ي پي بلې "يرحمك الله" نه ميش له وه لاهه بلې: "يهديك الله و يصلح بالكم"، نه گهر كافر پژمي وتي "الحمد لله" پي بلې "يهديك الله" و مه لئين "يرحمك الله".</p> |
| <p>دوعاي تهنگانه</p> | <p>"لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ"، "اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي، لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا"، "يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ"، "سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ"، واته: هيچ په رستراو يكي به حه ق و راسته قينه نيبه زاتي "الله" نه بيت گه وړه به و خاوه ني حيلم و حه و صه له به و خاوه ني عه رشي گه وړه و ناسمانه كان و زه و ي و عه رشي گه وړه به، ته نها "الله" خوا مه و هيچ هاو به شي نيبه، نه ي زاتي هه ميشه زين دوو چا و د ير به ميه ره باني و ره حه م تي تو هانا ديتم، ياك و بي گه ردي ب ق خواي گه وړه و به ده سه لات</p> |
| <p>دوعا كړدن له دوژمنان</p> | <p>"اللَّهُمَّ مَنزِلَ الْكِتَابِ وَمُجْرِي السَّحَابِ سَرِيعَ الْحِسَابِ اهْزِمِ الْأَحْزَابَ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلِّهِمْ". واته: په وړه ردا گار نه ي نيزه ري قورئان و پالنه ري هه وړه كان و لپير سه ره وه ي خيرا گروپ و ده سه ته كان تي ك و پي ك بشكي نه نه ي خوايه بېان شكي نه و زه و ي به له ر زين بي نه له ژير پي ياندا.</p> |
| <p>به خه بهر ها تنه وه ي شه وان</p> | <p>نه ركه سيك خه و ي لي زبا به شه و بلې: "لا اله الا الله وحده لا شريك له، له الملك و له الحمد وهو على كل شيء قدير، الحمد لله و سبحان الله ولا اله الا الله والله اكبر ولا حول ولا قوة الا بالله"، ثم قال: "اللهم اغفر لي". واته: هيچ په رستراو يكي نيبه به حه ق بيجگه له "الله" تا كه و هاو به شي نيبه،</p> |

| | |
|--|---|
| <p>ملك و دهسه لاتی هم سوپاس و ستایش هی شه وه به سه ره هموو شتیگدا بالادهسته، سوپاس بۆ خوا و پاک و بئی گهردی بۆ خوا، هیچ په رستراویکی به هق نییه جگه له (الله) ، هر خوا گهره و بالادهسته هیچ هیژ و توانایهک نییه یارمهتی خودا نه بیته، پاشان بلی: خواجه لیم خۆش ببه. شه گهر دعای کرد گهرا ده بیته، شه گهر ده سنویژی گرت و نویژی کرد نویژه که می قبول ده بیته.</p> | |
| <p>" اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا " واته: شهی خوی گهره هیچ کاریک ناسان نابیته مه گهر تو ناسانی بکهین و شه گهر به تو بیته خهم و خهفه تیش ناسان ده که بیت. دعای قهرزدرای: " اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحُزْنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْجُبْنِ وَالْبُخْلِ، وَصَلْبِ الدَّيْنِ، وَعَلَيْتِ الرَّجَالِ "، واته: پهروه رداگاره به تو په نا شه گرم له خهفهت و دلتهنگی و له بئی دهسه لاتی و ته مه لی و له ترسنوکی و ره زلی و له که له که بوونی قهرز و توپه بوونی بیوان.</p> | <p>نه گهر کاروباریکی لین گران بوو</p> |
| <p>" اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْحَيْبِ وَالْحَبَائِبِ " واته: خواجه په نا به تو شه گرم له شهیتانی نیر و می. له کاتی هاتنه دهره وه شه وتریت " غفرانک "، واته: داوای لی خۆشبوون شه کم له تو شهی خواجه.</p> | <p>دوعای چوونه سهرناو</p> |
| <p>شهیتانیکه پئی شه وتریت " خنزب " شه گهر هه ستت پی کرد له ناو نویژدا په نا به خوی گهره بگره لی و به لای چه پدا سی جار تف بکه.</p> | <p>دوعای هه سو هسه می ناو نویژ</p> |
| <p>" اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّةَ وَجْهِهِ وَأَوَّلَهُ وَأَخْرَهُ وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ "، واته: خواجه له هه مو گونا هه کانم خۆشبه به بچوک و گهره می سهرتا و کو تایی ناشکراو نادیارمی. " سُبْحَانَكَ رَبِّي وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي "، واته: پاک و بئی گهردی بۆ تو په پهروه رداگرم، شهی خواجه لیم خۆش ببه. " اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لَا أَحْصِي قِتَاءَ عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَتَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ "، واته: خواجه په نا شه گرم به پارزیبوونی تو له توپه بوونت و به لیخۆشبوونت له سزادانت، په نا شه گرم به تو له زاتی خۆت، ناتوانم سوپاست بکه به ته واری و وه صفت بکه و هکو خۆت و هصفی خۆت کردوه.</p> | <p>دوعای کاتی سوژده بردن</p> |
| <p>" اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ أَمَنْتُ وَلَكَ أَسْلَمْتُ سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَّرَهُ تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ "، واته: شهی پهروه رداگرم بۆ تو سه جده ده به م و ئیمانم به تو هیناوه و ته سلیمی فه رمانه کانتم، روم سه جده ده بات بۆ زاتی تو که دروست کردوم و وینهت کی شام گوی و چاوت پی به خشیوم، پاک و بیگهردی و گهره می بۆ خوی گهره که جوانترین دروستکهره.</p> | <p>سه جده می تیل او</p> |
| <p>" اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ تَقْنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا تَقْنِي الْقُرْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْني بِالْمَاءِ وَالطَّلْحِ وَالْبَرَدِ "، واته: شهی پهروه رداگار نیوانی من و تاوانه کانم دورخه روه هه روه که چۆن نیوانی روژه لات و روژئاوات دورخستوته وه، خواجه له گونا هه کانم پاکم بکه روه چۆن جلی سبی له چک پاک ده بیته وه، خودایه به ناو و به فر و ته رزه پاکم بکه روه.</p> | <p>دوعای سهرتانی نویژ</p> |
| <p>" اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَبِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ "، واته: خواجه گیان سته میکی زۆرم له خۆم کردوه که سیش ناتوانی له تاوانه کانم ببوری تو نه بیته، له لایه نی خۆته وه لیم خۆشبه و به زهیت پیما بیته به راستی تو لیخۆشبوو به به زهیت.</p> | <p>کو تایی نویژ</p> |
| <p>" اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحَسَنِ عِبَادَتِكَ "، واته: خواجه گیان یارمه تیم بده بۆ یادکردنه وه و سوپاسکردن و جوان خواجه رستیکردن. " اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ "، واته: خواجه به تو په نا ده گرم له بیباوه پی و هه ژاری و سزای گۆر.</p> | <p>دوعای دوان نویژ</p> |
| <p>هر که سی چاکه می له گه ل کردی به بکه ره که می بلی: " جزاك الله خيرا "، واته: خوا پاداشتی خیرت بداته وه. شه او چاک وه لای داوه ته وه. با که سه که می تریش بلی: وجزاك يان وایاک، واته: پاداشتی توش.</p> | <p>هر که سی چاکه می له گه ل کردی</p> |
| <p>" اللَّهُمَّ صَبِّحًا نَافِعًا " دوو جار یان سی جار، واته: خواجه گیان بارانیکمی به سوود بیته، " مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ "، واته: به رهمهت و به خشی خوا بارانمان بۆ باری. هه روه ها دعای تر بکات چونکه پارانه وه گه رایه له کاتی باران باریندا، ان شاء الله.</p> | <p>کاتی باران بارین</p> |
| <p>" اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْر مَا فِيهَا وَخَيْر مَا أُرْسَلَتْ بِهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا</p> | <p>کاتی (با) واته</p> |

هه لکردنی ره شه با
 آرسلت به"، واته: ئەمی خوایه داوای خێز و چاکەیی ئەم بایەت لی ئەکەم و داوای ئەو خێرەش که تێدایه، خێزیکیش که ئەم بایهیی بۆ نێردراوه، په نا بۆ تو دینم له شه پری ئەم بایه و ئەو شه رهش که تێدایه و ئەو خراپه یهش که ئەم بایهیی بۆ نێردراوه.

نه گهر مانگی به کشهوی دیت
 "اللَّهُمَّ اهْدِنَا سَبِيلَ الْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، هَلَالِ خَيْرِ وَرَشِدِ، رَبِّي وَرَبِّكَ اللَّهُ"، واته: خوایه گیان ئەم مانگه به سه زمانایته وه به پیروز و ئیمان و سه لامهتی و موسلمانیهتی، مانگی خێز و چاکه بێت په روه ردگاری من و تو "الله" به.

خواهافیزی کردن
 "أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ وَبَيْتَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِمَ عَمَلِكَ"، واته: دین و سه لامهتی و کۆتایی کرده وه کانت به خوا ده سپیرم. کابرای گه شتیاریش بهم شیویه وه لام ده داته وه: "أَسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهُ الَّذِي لَا تَضِيغُ وَدَائِعُهُ"، واته: بهو خوایه م سپاردن که ئەمانهت ناهه و تێتی.

نه گهر شتیکی بیننی که پیتی خوش بوو بیان بیننی ناخوش بوو
 پیغه مبه ری خوا ﷺ ئەگه ر شتیکی بدایه که پیتی خوش بایه ده بفرموو: "الحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات"، واته: سوپاس بۆ ئەو خوایهی که به به خششه کانی ئەو هه موو چاکه کان ته واو ئەبن. ئەگه ر شتیکی ببینایه که پیتی ناخوش بوایه ئە بفرموو: "الحمد لله على كل حال"، واته: سوپاس بۆ خوا له هه موو حالیکدا.

دوعای سه فەر
 "اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ ﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ * وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ﴾ اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالْقَوِيَّ، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْمَئِنِّ عَنَّا بَعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْحَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَقَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْتَظَرِ وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْأَهْلِ وَالْأَهْلِ" که گه راپه وه ئەم رسته یه زیاد ده کات "أَيُّوبَ تَالِيُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ"، واته: په روه ردگارم له هه موو شتیکی گه وره تر و به رزتره (۳جار) پاک و بیگه ردی بۆ خوا که ئەم شتهی بۆ رام کردین و ره خساندی بۆمان که خۆمان نه مانده توانی رامیان به یئین و ئیمه بۆ لای په روه ردگارمان ده گه رپنه وه، خوی گه وره له م سه فه ره ماندا داوای چاکه و پارێزگاریت لی ده کهین، داوای کرده وه یه ک ده کهین که لیتی رازی، خوایه سه فه ره که مان بۆ ئاسان بکه و دوریه که مان بۆ نزیک بخره وه، خوایه خۆت هاو پیتی له سه فه ردا و جینشین و چاودیری که سوکاری، خوایه په نات پی ده گرم له ناخوشییه کانی سه فەر و دیمه نه بی ئومید به خشه کانی و خرابی روودان له مال و منالدا. که گه راپه وه له سه فه ر ئەم دوعایه ده خوینی و ئەم رسته یهش زیاد ده کات: "گه راپه وهین بۆ لای خواو تهویه کارین و به ندایه تی خوا ئەکەین و سوپاس گوزاری ئەوین.

دوعای کانی نوستن
 "اللَّهُمَّ أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَقَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَالْحُجَّاتِ ظَهْرِي إِلَيْكَ زَهْبَةً وَرَغَبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَلْجَأَ مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَفَّلَنَا وَأَرَاتَنَا فَكَم مِمَّنْ لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤَيِّدِي، اللَّهُمَّ فَيَّ عَذَابِكَ يَوْمَ تُعْطَىٰ عِبَادُكَ،" "سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبِّي بِكَ وَضَعْتُ جَنْبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ إِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِي فَاعْفِرْ لَهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِنَا حَفَظْ بِهَا عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ". واته: خوایه گیان خۆم ته سلیمی تو کرد و کاروباره کانم به تو سپارد، پشتم به تو به ست به ئومیدو ترسه وه، هیچ پشت و په نایه ک نییه لای تو نه بی، باوه ریم هه یه به و کتیبه ی نارووته ته خوراوه و ئەو پیغه مبه ره ی ره وانته کردوه، سوپاس بۆ ئەو خوایهی که نان و ئاوو جیگه ی پی به خشین، زۆرن ئەوانه ی که جیگه و سه ره رشتیاریان نییه، خوایه له سزای خۆت بمپاریزه ئەو رۆژه ی به نده کانت زیندوو ده که یته وه، پاک و بیگه ردی بۆ تۆیه خودایه، به هۆی تۆویه ئەتوانم بخه وم و هه ستمه وه، ئەگه ر گیانت کیشام لیم خوش ببه، ئەگه ریش گیانت نه کیشام وه کو به نده چاکه کانی خۆت بمپاریزه. هه ردوو سوهره تی مه عوزه تین (الفلق، الناس) ده خویندو فوی ده کرد به ده ستیداو به له شیدا ده هیتا، هیچ شه ویک نه ده خه وت تا سوهره تی سه جده و ته باره کی نه خویندایه.

"اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَمَنْ قَوَّيْتُ نُورًا، وَمَنْ تَخَيَّرْتُ نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ شِمَالِي نُورًا، وَمَنْ أَمَّيْتُ نُورًا، وَمَنْ خَلْفِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا، وَأَعْظِمْ لِي نُورًا، وَعَظِّمْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْنِي نُورًا، اللَّهُمَّ أَعْظِنِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي عَصِي نُورًا، وَفِي لَحْيِي نُورًا، وَفِي ذِي نُورًا، وَفِي شَعْرِي نُورًا، وَفِي بَشْرِي نُورًا"، واته: خودایه رووناکى بخه ناو دلّم، زوبانم، بینینم، بیستنم، روم، ژیرم، لای راستم، لای چپم، به ردهم، پشتوهم، هه روهها نه فسم، خودایه رووناکى و نوری گه وردهم پی ببه خشه و بوم گه ورده تر که و خوژم بکه به رووناکى و رووناکى بخه ناو ده مار و گوشت و خوین و موو، هه روهها پیستم.

دوعای بونوون بونوون

نه گهر که سیکتان ویستی کاریک نه انجام بدات (واته چاکه و خراپه ی زور روون نه بوو لای) نهوا با دورکات نویژ بکات بیجگه له فهرزه کان پاشان بلی: "اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ، فَإِنَّكَ تَقْدِيرٌ وَلَا أُقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ فَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ هَذَا الْأَمْرَ (ناوی کاره که ی بیات) خَيْرًا لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ - فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي - أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ - فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ رَضِّنِي بِهِ"، واته: خواجه داوای خیرت لی ده کهم به زانستی خوت، داوای توانات لی ده کهم به توانای خوت، له به خشش و فزیزلهت داوا نه کهم تو به توانای و من بی توانام، تو نه زانیت و من نازانم و تو زانای هه موو نه بینیه کانی، خواجه گیان نه گهر نه م کاره م (ناوی کاره که ی بیات) خیر و چاکه ی تیدایه بونوون دین و دنیا و پاشه رۆژم - یان بلی: نیستا و داهاتوم - بوم بریاریده و بوم ناسان بکه و به ره کهت بخه نه ناویه وه، نه گهر ده زانیت نه م کاره خراپه بونوون، بونوون دین و دنیا و پاشه رۆژم - یان بلی: نیستا و داهاتوم - من لیتی لایده و نهو له من لایده و بریاری چاکم بونوون بده له هه رکویدا هه بیت و به وکاره رازیم بکه.

دوعای نیستاره (هه بونوون دین کاریک)

"اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي زَانِحَةً، وَعَاقِبَةً، وَأَعْفُ عَنِّي، وَأَكْرِمْ نَزْلِي، وَوَسِّعْ مُدْخَلِي، وَأَغْسِلْهُ بِالنَّاءِ وَاللَّحْجِ وَالْبَرْدِ، وَتَقَّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا تَقَّيْتُ الْقَوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ اللَّتْسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِي، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِي، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِي، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِذْهُ مِنَ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ" واته: نه ی خوی گه وره له گونا می خوژشه و پرده می پی بکه و عه فوی بکه، وه جیگایه کی به ریزیشی بده ری و فراوانی بکه بوی، وه به ناو و به فر و ته رزه بیشوره، وه له تاوان و گونا مه کانی پاکى بکه ره وه هه روه که چون جلوه رگی سپیت له چک و پیسی پاکر دوته وه، وه جیگا و کس و کار و خیرانه که ی بونوون بگوره به جیگا و که سوکار و خیرانیکى باشر له وه ی خوی، وه بیخه ره وه ناو به هه شته وه، وه بیپاریزه له سزای ناو گور و سزای دوزخ .

دوعای بونوون

هه ره که سی نه م دوعایه بخوینتی تووشی خه م و خه قهت نابیت "اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَإِنِّي عَبْدُكَ وَإِنِّي أَمَتُكَ تَاصِيَتِي بِيَدِكَ مَاضٍ فِي حُكْمِكَ عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمَّيْتُ بِهِ نَفْسَكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ اسْتَأْثَرْتُ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي وَنُورَ صَدْرِي وَجِلَاءَ حُزْنِي وَذَهَابَ هَمِّي". واته: خواجه من به بنده ی تو م کورپی به بنده ی تو م و کورپی که نیزه کی تو م و فرمانه کانم به دهستی تو م و بریاری تو بونوون من تیبیه پیووه، بریاره کانی تو بونوون من دادپه روه رانه یه، به هه موو نهو ناوانهت داوات لی ده کهم که ناوی خوت پی ناوانوه، یان که سیکت فیر کردوه یان له قورئاندا ره وانهت کردوه یان له لای خوت و جیهانی غه پیدا هیشتوته وه که قورئانی پیروژ بکه یته به هاری دلّم و رووناکى سینم و لایه ی خه فتم و نه مانی خه مه کانم. خوی گه وره هه موو خه مه کانی لا ده بات و له جیاتی نه وه دلخوشی ده داتی.

لایوون خه م و خه قهت

بزرگانی قازانجکردوو

پهروهردگار فه زلی ئاده میزادی داوه به سهر هه موو دروستکاروه کاندا و تایبه تی کردوو به نیعمه تی قسه کردن، نامیری ئه م قسه کردنه ش زیانه که به خشیشیکی وایه که له چاکه و خراپه دا به کاردیت، هه رکه س زوویانی له چاکه دا به کارهینا ئه وه به خته وه ری دنیا و دواژژ ده بیت له به هه شت، هه رکه سی له خراپه دا زبانی به کارهینا ئه وا خوی تووشی تیاچوونی هه ردوو دنیا ده کات. جا چاکترین شت که ئاده میزاد کاته که ی پی سهرف بکات له دواي قورئان خویندن یادی خوی گه وره یه .

فهزل وگه وره یی یادی خوا: زور فه مووده ده رپاره ی چاکي یادی خوی گه وره هاتوون، له وه فه موودانه پیغه مبه ر ﷺ فه رموویه تی: «أَلَا أَنْتُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ وَأَرْفَعِيهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ إِنْشَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرَقِ، وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟ قَالُوا: بَلَى. قَالَ: ذَكَرَ اللَّهُ» (الترمذی) واته: هه وائتان پی بده م به چاکترین کرده وتان و پاکترینتان له لای خوی خوتان و به رزترینتان له پله و پایه دا و چاکتر بیت له به خشینی زپ و زیوو باشتر بیت له وه ی به دوژمن بگن که بیانکوژن و بتانکوژن، وتیان: به لی. فه رمووی: زیکر و یادی خوی گه وره. له فه رمووده یه کی ترده ده فه رمویت: «مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ» متفق علیه. واته: نمونه ی ئه وه ی یادی خوا ئه کات و ئه و که سه ی یادی خوا ناکات وه کو زیندوو مردوو وایه. له فه رمووده یه کی قودسیدا هاتوو: «أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأْ خَيْرٌ مِنْهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ بِشَيْءٍ تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا» (البخاری) واته: من وام لای گومانی به نده که م به رامبه رم، من له گه لیدام که یادم ئه کات، ئه گه ر له نه فسی خویدا یادی کردم منیش له نه فسی خومدا یادی ده که م، ئه گه ر لای کومه لیک یادی کردم ئه وا منیش لای کومه لیک یادی ئه که م له وان چاکترین، ئه گه ر یه ک بست لیم نزیك بیته وه ئه وا من یه ک بال لیتی نزیك ده بمه وه. فه رمووده ی پیغه مبه ر ﷺ «سَبَقَ الْمُفْرَدُونَ، قَالُوا: وَمَا الْمُفْرَدُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الذَّاكِرُونَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتُ» (مسلم) واته: تاکیوو ه کان پیشکه وتن. وتیان ئه وان کامانه ن ئه ی پیغه مبه ری خوا؟ فه رمووی: ئه و پیاوو ئافره تانه ی که زور یادی خوا ئه که ن. ئاموژگاری پیغه مبه ر ﷺ بو یه کی که له هاوه لانی "لَا يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ" (الترمذی) واته: با به رده وام زویانتان پارا و بیت به یادی خوا.

چهند قاتبوو نه وه ی پاداشت: پاداشتی کرده وه چاکه کان چهند به رامبه ر ئه بن، وه کو پاداشتی خویندنی قورئان له بهر دوو هو: ۱- به پیی ئه و ئیمانیه و دلسوزی و خوشه ویستی خوییه ی که له دل و ده روندایه. ۲- به پیی بیرکردنه وه به دل و خه ریک بوون پییه وه نه ک ته نها به زویان یادی خوا بکات، ئه گه ر یادی خوا به م شیوه چاکه کرا، ئه وا ئه بیته که فاره تی گونا هه کانی و به ته وا وه تی پاداشته که ی وه رنه گریت، به لام ئه گه ر که موکو رتی تیدا بوو ئه وا پاداشته که شی که م ده کات به پیی خوی.

- سوودەكانى يادى خوا:** شىخى ئىسلام (ابن تيمية) ئەلئيت: يادى خاى گەورە بۇ دلاڭ وەك ئاۋاىە بۇ ماسىەكان، دەى كەۋاتە ئەبئت حالى ماسى چۆن بئت كە بى ئاۋ بئت؟! *
- ئەبئتە ھۆى دروست بوونى خۆشەۋىستى پەرۋەردگار و نىزىكى لئى و رازى بوونى و چاۋدئزى كردنى و ترسان لئى و گەرآنەۋە بۇ لای و يارمەتئدەرە بۇ گوئپرايەلى پەرۋەردگار.
- لابەرى خەم و خەفەت لە دلّ و دەرۋون و ھئنەرى شادىە، ژيان و ھئزو پاكى دەداتە دلّ.
- كەلئنەكانى دلّ و دەرۋون پىر نابنەۋە بە يادى خوا نەبئت، دلرەقى نەرم ئەكات و ئەىتوئئبئتەۋە.
- شىفا بەخشى دلّە و دەرمانىەتى و ھئز و چالاكى و خۆشەۋىستى كە ھىچ خۆشەك ھاۋتاي نىيە كە بئئاگائى نەخۆشى دلّە.
- كەمى زىكر نىشانەى دوۋرۋوئىيە و زۆرى يادى خوا نىشانەى بەھئزى ئيمان و خۆشەۋىستى راستەقئنەىە بۇ خوا، چۈنكە ئەگەر كەسئك شتئكى زۆر خۆش بوئت زۆر يادى ئەكات.
- بەندەى خوا ئەگەر لە كاتى خۆشئدا يادى خوا بكات خاى گەورە لە تەنگانەدا فرىاى دەكەۋئت، بە تائىبەتى لەكاتى مردن و گيانكئشان.
- ھۆكارى پزگار بوونە لە سزائ خوا و دابەزئنى دلئارامىيە و گشتگىر بوونى رەحمەت و داۋاى لئخۆشبوونى فرئشئەكانە.
- پارئزەرى زوبانە لە قسەى پىرۋوچ و غەببەت و دوۋزوبانى و درؤ و جگە لە ئەۋانئش لە حەرام و ناپەسندەكان.
- بەندائەتئبىەكى ئاسانە و گەورەىە و چاكە و ھۆى رواندنى دارەكانى بەھەشتە.
- مرؤقى زىكرخوئئ بەسام و ھەببەت و خۆشەۋىستە و روخسارى جوانە، زىكر دەبئتە نوور و رووناكى لە دنيا و گوپ و دۋارپۆژدا.
- ھۆكارى صەلاۋاتى پەرۋەردگار و فرئشئەكانە و خاى گەورە شانازيان پئوہ دەكات بەسەر فرئشئەكانەۋە.
- چاكترئن خاۋەن كردهۋەچاكەكان ئەۋانەن كە زۆر يادى خاى تئدا دەكەن، باشتئرن رۆژۋەۋان ئەۋانەن كە يادى خوا زۆر ئەكەن لە رۆژۋەكە ياندا.
- گران ئاسان ئەكات و ناپەحەتى سوك دەكات و كارەگرانەكان ئاسان دەكات و رۆزى دەھئئت و لاشە بەھئز دەكات.
- شەىتان دەرەدەكات و سەرکوئى دەكات و رىسا و زەلئلى دەكات.

| چاکس و کوره‌یسی و شوینه‌واره‌کس | ژماره و کاتنه‌کانس | دوعای پوژانه | ۴ |
|--|--|---|----|
| نزیک نه‌که‌وتنه‌وی شه‌یتان و هوکاری چوونه به‌ه‌شت | به‌یانیان و نیواران، پیش خوتن و دوی نویژه فه‌رزه‌کان | ثایه‌ته کرسی | ۱ |
| به‌سیه‌تی بق پاریزراو بیون له هه‌موو خراپه‌یه‌ک | روژی جاریک له مالداه ده‌خوینریت له هه‌ر کاتیکدا بیت | دوو ثایه‌تی کۆتایی سورته‌ی البقرة ^۲ | ۲ |
| به‌سیه‌تی بق هه‌موو شتیکی | ۳ جار به‌یانیان و نیواران | سورته‌ی (الاخلاق) و (الفلق) و (الناس) | ۳ |
| پاریزراوه له به‌لای کتوپر و هه‌ج شتیکی زبانی لی نادات. | ۳ جار به‌یانیان و نیواران | بسم الله الذي لا يضر مع اسمه شيء في الأرض ولا في السماء وهو السميع العليم | ۴ |
| پاریزراوه بق جیگه‌کان له هه‌موو خراپه‌یه‌ک | ۳ جار به‌یانیان و نیواران یان کاتی دابه‌زین له جیگه‌یه‌ک | أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق. | ۵ |
| خوای گه‌وره بی خه‌می ده‌کات له کاروباری دنیا و دواروژ | ۷ جار به‌یانیان و نیواران | حسبي الله لا إله إلا هو عليه توكلت وهو رب العرش العظيم. | ۶ |
| خوای گه‌وره له سه‌ر خۆی پیویستکردوه که رازی بکات | ۳ جار به‌یانیان و نیواران | رضيت بالله رباً وبالاسلام ديناً، وبمحمد ﷺ نبياً. | ۷ |
| هانی موسلمانان دراوه بق خویندیان | به‌یانیان و نیواران | به‌یانیان بلی: اللهم بك أصبحنا وبك أمسينا وبك نحيا وبك نموت واليك النشور. له نیواراندا بلی: اللهم بك أصبحنا وبك نحيا وبك نموت واليك المصير. | ۸ |
| پیتغه‌مبه‌ر ﷺ هه‌م دوعایانه‌ی خویندوه | به‌یانیان | أصبحنا على فطرة الإسلام، وكلمة الإخلاص، ودين نبينا محمد ﷺ وملة أبينا إبراهيم عليه السلام حنيفاً مسلماً وما كان من المشركين. | ۹ |
| سوپاسگوزاری نه‌و شه‌و و روژه‌ی به‌جیته‌یناوه | به‌یانیان و نیواران | به‌یانیان بلی: اللهم ما أصبح بي من نعمة أو بأحد من خلقك فمنك وحدك لا شريك لك فلك الحمد ولك الشكر. نیواران بلی: ما أمسى بي أو... واته له جباتی ما صبح بلی ما امسی و پاشماوه‌ی زیکره‌که وه‌ک خۆی بلیته‌وه. | ۱۰ |
| هه‌رکس چوار جار بیلێ خوای | به‌یانیان ۴ جار | به‌یانیان بلی: اللهم إني أصبحت أشهدك وأشهد عرشك | ۱۱ |

۱ ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

۲ ﴿مَنْ أَرْسَلْنَا بِمَا أَنْزَلْنَا إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَكِيهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا يَفْرِقُونَ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِمْ وَكَأَلَّا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٥٥﴾ لَا يَكْفُرُ اللَّهُ تَفْسًا إِلَّا أُوْسِعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾

| | | |
|---|--|---|
| گه‌وره له ناگری دۆزه‌خ رزگاری نه‌کات | و ئیواران ۴ جار | وَمَلَأَيْكَتِكَ وَأَنْبِيَاءَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ يَا أَلَهَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَأَنْ مُحَمَّدًا عَبْدَكَ وَرَسُولَكَ. ئیواران بلن: إِنِّي أَسْئْتُ ... |
| پاریزراو نه‌بیت له وه‌سوه‌سه‌ی شه‌یتان | به‌یانیان و ئیواران و له‌کاتی خه‌ودا | اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكِهِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَهٖ وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا أَوْ أُجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ. |
| خه‌م و خه‌فته‌ی نامی‌ئی و قه‌رزه‌کانی ده‌داته‌وه | به‌یانیان جارێک و ئیواران جارێک | اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ الْهَمِّ وَالْحُزْنِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجَبَنِ وَالْبَخْلِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلْبَةِ الدِّينِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ. |
| و بمریت یان له‌شه‌ودا بیخوینیت و بمریت له‌نه‌هلی به‌هه‌شت ده‌بیت | به‌یانیان و ئیواران | اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِبِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِدُنْيِي فَأَغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. |
| پیغه‌مبه‌ری خوا <small>صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small> نامۆزگاری فاتیمه‌ی کچی ده‌کرد که بیخوینیت | به‌یانیان و ئیواران | يا حي يا قيوم برحمتك أستغيث أصلح لي شأني كله ولا تكلني إلى نفسي طرفه عين. |
| له پیغه‌مبه‌ری خوا <small>صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small> گێراوه‌ته‌وه | به‌یانیان ۳ جار و ئیواران ۳ جار | اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. |
| پیغه‌مبه‌ری خوا <small>صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small> نه‌م دوعایانه‌ی واز لێ نه‌ئه‌هینا له‌به‌یانیان و ئیواراندا | به‌یانیان و ئیواران | اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَورَاتِي وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْيَ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمَنْ فَوْقِي وَ أَعُوذُ بِعَظْمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي. |
| چاکتره له دانیشتن بۆ یادی خوا له نوێژی به‌یانیه‌وه تا نیوه‌رۆ | ۳ جار به‌یانیان | سبحان الله وبحمده عدد خلقه، ورضا نفسه، وزنة عرشه، ومداد كلماته |

| | |
|----|---|
| ۱۴ | دوو رکات نویژی له فەرموودەدا هاتوو: هەر کەسێک دەسنوویژیکی چاکی گرت و پاشان دوو رکات نویژی کرد و بە دواى دەستنوویژ دڵ و بە جەستە ئاگای لە نویژەکەى بوو ئەوا بەهەشتى بۆ واجب دەبیت. |
| ۱۵ | پێغەمبەر ﷺ ئەفەرمویت: هەر کەس بچیت بۆ مزگەوتێک کە جەماعەتى تێدا دەکریت بە هەموو هەنگاوێکی خراپەیهکی ئێ رەش دەکریتەو و بە هەنگاوهکەى تری چاکەیهکی بۆ دەنوسریت له مزگەوت کاتى هاتن و رۆشتنەوهیدا. |
| ۱۶ | خۆ پێغەمبەر ﷺ ئەفەرمویت: هەر کەسى خۆى بشوات و زوو بچیت بۆ مزگەوت و بە پێیان بپوات بە ئامادەکردن سولاری نەپوات و تزیك بێتەو و له ئیمام و گویى بگری و قرمه و قاله نهکات بە هەموو هەنگاوێکی خیری نویژ و زوو چوون و رۆژووی سالیکی بۆ دەنوسریت، ئەفەرمویت: هیچ پیاویکی موسولمان نییه کە خۆى بشوێ و خۆى پاک و خاویز رابگری ئەو نەدهی ئەتوانیت و خۆى چەور بکات بە رۆنەکەى (سەر و پیشی چەور بکات جومعه به کریم و هاوشیوهی ئەو شتانه) و بۆنى خۆش له خۆى بدات و پاشان له مالى خۆى دەربچیت و کەلێن نەخاته ئێوان دوو کەسەو پاشان ئەو نەدهی ئەتوانیت نویژ بکات و پاشان بێ دەنگ بیت کە ئیمام وتاری خویندەو هە ئیلا خۆای گەوره له گوناھەکانى ئێوان ئەم جومعهیه و جومعهکەى تری خۆش دەبیت. |
| ۱۷ | راگەیشتن بە "الله پێغەمبەر ﷺ ئەفەرمویت: هەر کەس چل رۆژ نویژ بکات بۆ خوا بە جەماعەت و فریای (الله) اکبر" ی نویژ دابەستن بکەویت ئەوا دوو زەمانەتى دەدریت: زەمانەتى له ئاگر و زەمانەتى له دابەستن دووڕووی. |
| ۱۸ | خیری نویژی پێغەمبەر ﷺ ئەفەرمویت: نویژی جەماعەت خیری زیاتره له نویژی تاک بە بیست و حەوت جەماعەت جار زیاتر |
| ۱۹ | نویژی عیشا و بیانی پێغەمبەر ﷺ ئەفەرمویت: هەر کەس نویژی عیشا بە جەماعەت بکات وەك ئەو وایه نیوهی به جەماعەت شو و شەونویژ بکات بۆ خوا و هەر کەس نویژی به بیانی بکات بە جەماعەت وەك ئەو وایه هەموو شو و شەونویژی کردبیت. |
| ۲۰ | نویژ کردن له ریزی پێغەمبەر ﷺ ئەفەرمویت: ئەگەر خەلکی بیانزانیايه کە چ خیرێک له بانگ و ریزی یهکەمدا هەیه پاشان به تروپشک نەبوايه جیگایان بەر نەکەوتایه ئەوا تروپشکیان بۆ دەکرد. |
| ۲۱ | پارێزگاری له سوننەتە پێغەمبەر ﷺ ئەفەرمویت: هەر موسولمانێ له شو و رۆژێکدا دوانزە رکات نویژ بکات مالتیکی له بەهەشتدا بۆ دروست دەکریت، چوار پیش نیوه رۆ، دوان دواى نیوه رۆ، دوان دواى مەغریب، رەواتیبەکان دوان دواى عیشا و دوو رکات پیش به بیانی. |
| ۲۲ | زۆر نویژی سوننەت پێغەمبەر ﷺ ئەفەرمویت: زۆر نویژ بکە و سوژدە بۆ خوا بەره، چونکە هەر سەجدهیهک کردن و شاردنەوهی خۆای گەوره پلەیهک بەرزت دەکاتەو و خراپەیهکت ئێ لادەبات، نویژی پیاو کە سوننەت بێت و کەس نەیبینى خیری زیاتره له نویژێک کە خەلکی دەیبینى به بیست و پینج جار. |
| ۲۳ | سوننەت و نویژی پێغەمبەر ﷺ ئەفەرمویت: دوو رکات سوننەتى به بیانی چاکتره له دنیا و هەرچی له دنیا دا هەیه، هەر کەس نویژی به بیانی بکات ئەوا له ئەمانى خوادایه. |
| ۲۴ | نویژی پێغەمبەر ﷺ ئەفەرمویت: بۆ هەموو جومگەیهکی مڕۆف له هەموو رۆژێکدا خیرێک بپویستە، هەموو چیشته نگاو (سبحان الله) یهک خیرێکە، هەموو (الحمد لله) یهک خیرێکە، هەموو (الله اکبر) یهک خیرێکە، هەموو (لااله الاالله) کردنیك خیرێکە، هەموو فەرمان کردن به چاکەیهک خیرێکە، هەموو رێگرتن له خراپەیهک خیرێکە و کاریک کە برى هەموو ئەمانه بکەویت دوو رکات نویژ له چیشته نگاودا. |
| ۲۵ | دانیشتن له شوینی فریشتەکانى خودا سەلاواتان ئێ دەدەن (یانى دوعای خیرتان بۆ دەکەن) بۆ هەر یهکێکتان مادام له شوین نویژکردنەکەى خۆى بێت و بێ دەستنوویژ نەبیت و دەلێن: خوايه لێى خۆش به، خوايه بەزەبیت پێیدا بێتەو. |
| ۲۶ | دانیشتن له دواى جەماعەتى پێغەمبەر ﷺ ئەفەرمویت: هەر کەس نویژی به بیانی به کۆمەل بکات و پاشان دانیشی به بیانی و یادکردنەوهی خۆای یادى خودا بکات هەتاو هەکو خۆر هەلێ و پاشان دوو رکات نویژ بکات ئەوا خیری |

| | | |
|----|---|--|
| | گوره تا خۆر هەلدی و دوو رکات نوێژ کردن | حهجیک و عومره یه کی ته‌واو ته‌واوی هه‌یه. |
| ۲۷ | هه‌ر که‌س شه‌ونوێژ بکات و خیزانی خه‌به‌ر بکاته‌وه | پێغه‌مبه‌ر ﷺ ئە‌فه‌رموێت: هه‌ر که‌س هه‌ستی له‌ شه‌ودا و خیزانیشی خه‌به‌ر بکاته‌وه و به‌یه‌که‌وه دوو رکات نوێژ بکەن، ئە‌وا لای خوا له‌ و پیاو و ئا‌فره‌تانه‌ حه‌سابن که‌ زۆر یادی خوا ده‌کەن. |
| ۲۸ | هه‌ر که‌سی نیه‌تی شه‌ونوێژ بینی و خه‌وه‌ن هه‌یلت بیکا | له‌ فه‌رمووده‌دا هاتووه: هه‌ر که‌س عاده‌تی بی‌ت شه‌ونوێژ بکات، به‌لام خه‌و زۆری بۆ بینیی و خه‌وه‌ن هه‌یلت بیکا بی‌تی و بخه‌ویت ئە‌وا خ‌وای گه‌وره‌ پاداشتی نوێژه‌که‌ی بۆ ده‌نووسی و خه‌وه‌که‌شی ده‌بیته‌ خیری خودا. |
| ۲۹ | دوعای چوونه‌ له‌ فه‌رمووده‌دا هاتووه بازار | هه‌ر که‌س چووه‌ بازار بلی‌ت (لااله‌ الاالله‌ وحده‌ لاشریک‌ له‌ له‌ الملك‌ و له‌ الحمد یحی‌ و یمیت‌ و هو‌ حی‌ لا‌ یموت‌ بیده‌ الخیر‌ وهو‌ علی‌ کل‌ شی‌ء‌ قدیر‌)، خ‌وای گه‌وره‌ هه‌زار چاکه‌ی بۆ ده‌نووسی و هه‌زار گونا‌هی ئی‌ ره‌ش ده‌کریته‌وه‌ و هه‌زار په‌لی به‌رز ده‌بی‌ت. |
| ۳۰ | (سبحان‌ الله‌) و (الحمد‌ الله‌) و الله‌ اکبر‌) له‌ د‌وای نوێژه‌کان | پێغه‌مبه‌ر ﷺ ئە‌فه‌رموێت: هه‌ر که‌س د‌وای نوێژه‌کان (۳۳) جار (سبحان‌ الله‌) و (۳۳) جار (الحمد‌ الله‌) و (۳۳) جار (الله‌ اکبر‌)، بکات که‌ ده‌کاته‌ نه‌وه‌د و تۆ و له‌ جاری سه‌ده‌مدا بلی‌ت (لااله‌ الاالله‌ وحده‌ لاشریک‌ له‌ له‌ الملك‌ وهو‌ علی‌ کل‌ شی‌ء‌ قدیر‌) خوا له‌ گونا‌هه‌کانی خۆش ده‌بی‌ت ئە‌گه‌ر به‌قه‌ده‌ر که‌فی ده‌ریاش بی‌ت. |
| ۳۱ | خویندنی (آیه‌ الکرسی) د‌وای نوێژه‌کان | پێغه‌مبه‌ر ﷺ ئە‌فه‌رموێت: هه‌ر که‌س د‌وای نوێژه‌ فه‌رزه‌کان (آیه‌ الکرسی) بخوینێ هه‌یج شتی رێگه‌ی به‌هه‌شتی ئی‌ ناگرت‌ مردن نه‌بی‌ت. |
| ۳۲ | سه‌ردانی فریشته‌ی خوا | پێغه‌مبه‌ر ﷺ ئە‌فه‌رموێت: هه‌ر موسولمانێ له‌ به‌یانیدا سه‌ردانی نه‌خۆش بکات ئە‌وا هه‌فتا هه‌زار فریشته‌ی خوا د‌وعای خیری بۆ ده‌کەن هه‌تا ئی‌واره‌، ئە‌گه‌ر له‌ ئی‌واره‌دا سه‌ردانی بکات ئە‌وا هه‌فتا هه‌زار فریشته‌ د‌وعای خیری بۆ ده‌کەن تا به‌یانی ده‌کاته‌وه‌. |
| ۳۳ | د‌وعای بینینی که‌سی به‌لادار و کردم له‌وه‌ی تووشی ت‌وی کردووه | پێغه‌مبه‌ر ﷺ ئە‌فه‌رموێت: هه‌ر که‌س که‌سیکی به‌لاداری بیني بلی‌ت: سوپاس بۆ خوا که‌ ئاسووده‌ی که‌سی به‌لادار و کردم له‌وه‌ی تووشی ت‌وی کردووه‌ و فه‌زل و گه‌وره‌یی داوم به‌سه‌ر زۆر له‌ دروستکراوه‌کانیدا، ئە‌وا ئە‌و نه‌خۆش به‌لایه‌ی تووش نابی‌ت، پ‌یویسته‌ به‌ شی‌وه‌یه‌ک د‌وعا که‌ بخوینێ که‌ کابرا گوێ ئی‌ مه‌بی‌ت. |
| ۳۴ | سه‌ره‌خۆشی له‌ فه‌رمووده‌دا ئ‌وه‌ خیری بۆ ده‌نوسرت، هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموێت: | هه‌ر که‌س سه‌ره‌خۆشی له‌ که‌سیک بکات که‌ تووشی موسیبه‌ت بووه‌ به‌قه‌د کردن ئە‌و خیری بۆ ده‌نوسرت، هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموێت: هه‌ر موسولمانیک سه‌ره‌خۆشی له‌ براکه‌ی بکات به‌ ه‌وی موسیبه‌ت که‌ یه‌وه‌ خ‌وای گه‌وره‌ خ‌شلی ر‌یزداری به‌ به‌ردا ده‌کات. |
| ۳۵ | نوێژکردن له‌سه‌ر ج‌ه‌نازه | پێغه‌مبه‌ر ﷺ ئە‌فه‌رموێت: هه‌ر که‌س ئاماده‌ی ج‌ه‌نازه‌ بی‌ت و نوێژی له‌سه‌ر بکات ق‌براتی خیری و ئە‌سه‌په‌رده‌کانی ق‌وربان ق‌براته‌کان چ‌هنده‌؟ فه‌رمووی: وه‌کو دوو ک‌ن‌وی گه‌وره‌ وان، ابن‌ عمر ده‌لی‌ت: زۆر ق‌براته‌مان له‌ ک‌یس چ‌ووه‌ و که‌مه‌تر خ‌ه‌مین ت‌یایدا. |
| ۳۶ | مزگه‌وت دروستکردن | له‌ فه‌رمووده‌دا هاتووه‌ "هه‌ر که‌س له‌به‌ر خاتری ره‌زاهه‌ندیی خوا مزگه‌وتیک دروست بکات با به‌قه‌د ه‌یلا‌نه‌ی ک‌ورک‌وره‌یه‌کیش بی‌ت، ئە‌وا خ‌وای گه‌وره‌ مالیکی له‌ به‌هه‌شتدا پ‌ی‌ ده‌به‌خشی و پ‌وی دروست ده‌کات". |
| ۳۷ | به‌خش پ‌یغه‌مبه‌ر ﷺ یه‌کنیکان ئە‌لی‌ت: | هه‌موو ر‌ۆژیک که‌ به‌نده‌کانی خوا ر‌ۆژ ده‌ک‌نه‌وه‌ دوو فریشته‌ی خوا داده‌به‌زن و خ‌وایه‌ هه‌ر که‌س ئە‌به‌خشی شوپ‌نه‌که‌ی بۆ پ‌ر بکه‌روه‌وه‌ و ئە‌وه‌ی ت‌ریان ئە‌لی‌ت: خ‌وایه‌ هه‌ر که‌س ده‌ست ئە‌گرت‌ه‌وه‌ ماله‌که‌ی ت‌یابه‌ره‌. |
| ۳۸ | سه‌ده‌ پ‌یغه‌مبه‌ر ﷺ قه‌ و فه‌رمووی: | پ‌ی‌اوێک دوو دره‌می هه‌بوو یه‌کنیکانی کرده‌ خ‌یر، پ‌ی‌اوێکی ت‌ریش مالیکی زۆری هه‌بوو سه‌د خ‌یر هه‌زاری له‌ ماله‌که‌ی کرده‌ خ‌یر، هه‌ر موسولمانێ دارێ ب‌روینێ یان ک‌شتوکال بکات و بالنده‌ یان م‌ر‌وف‌ یان |

| | | |
|----|--|--|
| | کردن | ناژله كان لئی بخون بۆی ئه بیته خیر و صه ده قه . |
| ۴۹ | قهرزدان به بی سوو | هر موسولمانی دوو جار قهرز بداته موسولمانیکی تر ئهوا وه کو ئه وه وایه که جاریک پاره کهی به خیر و صه ده قه دابیتی . |
| ۴۰ | مۆله ت دان به قهرزی نه بوو | هر کس مؤله تی قهرزاریکی نه بوو بدات ئهوا هه موو رۆژی خیریکی ده گاتی پیش وهخت هانتی قهرزه که، نه گهر وهختی قهرزه که هات و مؤله تی دایه ئهوا بۆ هه موو رۆژی دوو هینده ی قهرزه که ی خیری بۆ ده نوسریت . |
| ۴۱ | به رۆژوو بوون له بهر خوای گه وره | هر کس رۆژیک له بهر خاتری ره زامه ندیی خوا به رۆژوو بیت ئهوا خوای گه وره هفتا سال له دۆزه خی دوور ده خاته وه . |
| ۴۲ | به رۆژوو بوونی (۳) رۆژی هه موو مانگی، هه روه ها رۆژی عه رفه و عاشورا | خیری رۆژووی (۳) رۆژ له مانگیکا خیری ته وای ساله که ی هه یه، پرسیار کرا له خیری رۆژووی عه رفه، فه رمووی: که فاره تی گوناه ی سالی رابردوو وداها تووه، پرسیار کرا له رۆژی عه رفه و عاشورا ، فه رمووی: گوناه ی سالی رابردوو ده بات . |
| ۴۳ | شه شه لان | هر کس رۆژووی ره مه زان بگریت و به شوینیدا شه ش رۆژ له شه وال بگریت ئهوا خیری سالیکی ده گاتی . |
| ۴۴ | نوژی ته وایح له گه ل ئیمام تا ته وای ئه بیت | هر کس نوژی بکات له گه ل ئیمام تا ته وای ده بیت ئهوا خیری شه ونوژیکی بۆ ده نوسریت . |
| ۴۵ | عومره کردن له ره مه زاندا | عومره کردنیک له ره مه زاندا خیری چه جیکی هه یه، یان چه جیک له گه ل مندا بکات، هر کس (حه وت) جار ته وایف بکات و دوو رکات نوژی بکات خیری به نه نه ازا کردنیکی ده گاتی . |
| ۴۶ | حه جی مه برور مالی خوی وه کو منالی ساوا، | هر کس چه ج بکات و قسه ی پوپوچ نه کات و گونا ه نه کات ئهوا به بی گوناه ی ده گه رپته وه حه جی مه برورو ته وای پاداشتی ته نها به هه شته . |
| ۴۷ | چاکه کردن له ده رۆژی مانگی (ذي الحجة) دا | هیچ رۆژانیک نییه کرده وه ی خیری تئیدا چاکتر بیت له م ده رۆژانه، ده رۆژی یه که م، وتیان ئه ی ره سول الله جیه ادرنیش له پتی خوادا؟ فه رمووی: جیه ادرنیش له پتی خوادا مه گه ر پیاویک به سه ر و مالیه وه بروا و نه گه رپته وه . |
| ۴۸ | قوربانی کردن | هاوه لانی پیغه مبه ر <small>ﷺ</small> وتیان: ئه ی پیغه مبه ری خوا <small>ﷺ</small> ئه م قوربانیه جیه ؟ فه رمووی: کار و کرده وه و سونه تی باوکه ئیبراهیمه، وتیان: ئایا هیچ خیر و چاکه یه کمان لئی ده ست ده که وی؟ فه رمووی: به هه موو موویه ک چاکه یه ک، وتیان: ئه ی خوریه که ی چی ئه ی پیغه مبه ر <small>ﷺ</small> ؟ فه رمووی: به هه موو موویه که شی چاکه یه کتان بۆ ده نوسریت . |
| ۴۹ | پله و پایه ی زانا پیغه مبه ر <small>ﷺ</small> | پله و پایه ی زانا به سه ر خواناسدا وه کو پله و پایه ی من وایه به سه ر که مترین که ستاندا، هه روه ها پایه ی زانا پیغه مبه ر <small>ﷺ</small> ئه فه رموویت: خوای گه وره و فریشته کانی و خه لکی ئاسمانه کان و زه وی ته نانه ت میرووله له کونه که ی خۆیدا و ماسی له ده ریادا دوعای خیری ده که ن بۆ ئه و که سانه ی خه لکی فیری چاکه ده که ن . |
| ۵۰ | داواکردنی شه هید بوون به راستی | هر کس به راستی داوای شه هید بوون له خودا بکات، خوای گه وره ئه یگه یه نیته پله ی شه هیده کان با له سه ر جیگای خۆشی بمریت . |
| ۵۱ | گریان له ترسی خوای گه وره و سنوور نشینی و پاسه وانی له بهر خوا | دوو چاو ناگری دۆزه خ نابین، چاویک له بهر خاتری خوا بگری و چاویک پاسه وانی له بهر خاتری خوا . |
| ۵۲ | پشت به ستن به خوای گه وره و ازه یتان له داخ کردن و نوشته کردن | ئومه ته کان پیشانی پیغه مبه ر <small>ﷺ</small> دراون له خه ونی دا که ئومه ته که ی خوی بینوه که حه قتا هه زار که سیان ئه چنه به هه شته وه به بی حساب و سزا، ئه وانه که سانیکن که داخ کردن به کار ناهینن (بۆ شیفا) و نوشته ناکه ن و ره شبینی ناکه ن و پشت به خوا وده شبینی ده به ستن . |
| ۵۳ | پاداشتی مردنی منال | هر موسولمانیک سی منالی بمریت که بائح نه بووبن، خوای گه وره به گه وره یی ره حه متی خوی ده یخاته به هه شته وه . |

| | |
|----|---|
| ۵۴ | چاوله دهستان و نارامگرتن پیغمبر ﷺ فرمویه تی: خوی گوره فرمویه تی نه گره به ندم تا قیر کرده به له دهستانی دوو خوشه ویسته که ی و نه ویش نارامگر بوو له سهری نهوا له جیاتی نهواندا، به هشتی پی نه دم، مه به سستی هر دوو چاره کانیه تی. |
| ۵۵ | وازهیتان له شتی که بهر خوا به راستی هر شتی واژ تی بهینی له بهر خوا، نهوا خوی گوره چاکترت پی ده دات. |
| ۵۶ | پاریزگاری عوررت وزویان هر که س زه مانه تی نه دما سی نیوان شه ویلگه کانی و قاچه کانی بکات، نهوا زه مانه تی به هشتی بق ده کم، واته زویان و عوررت، هر که س بی دهنگی بکات رزگاری ده بیته. |
| ۵۷ | (بسم الله) ی کرد نه گره پی او چوه مالی خوی و (بسم الله) ی کرد و یادی خوی کرد، له کاتی نانخوردندا ناوی له کاتی چونه خوی برد شه بیتان ده لیت نه مانه وه و نه شیوتان هه به، نه گره چوه ماله وه و یادی خوی نه کرد مال ونان شه بیتان ده لیت نهوا مانه وه تان مسوگر کرد، نه گره ریش له کاتی نانخوردنیشدا ناوی خوی نه برد خوردندا شه بیتان ده لی: مانه وه و شیوتان دست که وت |
| ۵۸ | دوعا کردن دوی هر که س نانی خورد و وتی: "الحمد لله الذي اطعمني هذا و رزقني من غير حول مني ولا قوة"، نانخوردن خوا له گوناوه پیشینه کانی خوش ده بیته، نه گره پو شاکسی تازه ی له بهر کرد بلیت: "الحمد لله وپو شاکسی نوی الذي كساني هذا و رزقني من غير حول مني ولا قوة"، خوا له گوناوه کانی پیشوی خوش ده بیته. |
| ۵۹ | هر که س فامه - رهزای خوی تی بیت - پرسیری کرد له پیغمبر ﷺ که خزمه تکاریکی بداتی، فرموی بیه ویته له نرکی به و به علی هاوسه ری: نایا شتیکتان پی بلیم له وه باشتر بیت که داواتان کردوه؟ هر رکات کاره کانی سووک چونه سر جیگه ی نووستن (۲۴) جار "الله اکبر"، بکن و (۲۳) جار "سبحان الله"، بکن و بیت (۲۳) جار "الحمد لله"، بکن نهوا باشتره بو تان له خزمه تکار. |
| ۶۰ | دوعا کردن پیش نه گره که سیکتان ویستی بجیته لای خیزانه که ی بلی: "بسم الله، اللهم جنبنا الشيطان و جنب جوت بوون الشيطان ما رزقتنا"، نه گره خوی گوره منالی داننی نهوا هر گیز شه بیتان ناتوانی زبانی تی بدات. له گه ل خیزان |
| ۶۱ | رازی بوونی نه گره مافرهت پینج نویژه فرزه کانی کرد و مانگی ره مه زان به پوژوو بوو و داوینی پاراست له خراپه کردن میرد و گوپراهی هاوسه ره که ی کرد، نهوا پی ده وتریت بجوره به هشته وه له هر دره گایه که وه که بیت له خیزانه که ی خوشه، نه گره هر مافره تیک بمریت و میرده که ی لئی رازی بیت ده چیت به هشته وه. |
| ۶۲ | چاکه له دایک و باوک ره زامه ندی خوا له ره زامه ندی دایک و باوکه وه به: هر که س پی خوشه رزق و رزی فراوان و خزماندا بیت و ناویانگی چاکه هه بیت چاکه ی له دوی خوی برده وام بیت با له گه ل خزمانی چاک بیت. |
| ۶۳ | سهره ریشاری من وسهره ریشاری هه تیوان ناواین، ناماژه ی به هر دوو په نجه ی شایه تمان و په نجه ی هه تیوان ناوه راستی کرد. |
| ۶۴ | رهوشت جوانی به راستی موسولمان به رهوشتی جوانی ده گاته پله ی روژوو وهانی شه ونویژگر، من که فاله تی مالیکم له لای ژووری به هشتدا بق که سیک رهوشتی جوان بیت. |
| ۶۵ | به زهی هاتنه وه به به راستی خوا رحم به بنده به پرده که ان ده کات، به زه بیتان بیته وه به وانیه له زه ویدان، خه لکییدا خوی ناسمان به زهی به نیوه دا دیته وه. |
| ۶۶ | چاکه ویستی بق خه لکی باوهری نیبه که سیکتان تا نه وه ی بق خوی پی خوشه بق براکه شی پی خوش نه بیت. |
| ۶۷ | شهرم شهرم کردن و حه یا کردن نایه ت به چاکه نه بیت، شهرم و حه یا له باوه په وه به، چوار شت له پو شوینی کردن پیغمبران: شهرم و حه یا و بقنخوش کردن و سیواک و ژن هینان. |
| ۶۸ | ده سته پیش بیاویک هاته لای پیغمبر ﷺ، وتی: السلام علیکم، پیغمبر ﷺ فرموی: ده دانه، پاشان خه ری که سیکی تر هات و وتی: السلام علیکم ورحمة الله، پیغمبر ﷺ فرموی بیست دانه، پاشان که سیکی له سه لام تر هات و وتی: السلام علیکم ورحمة الله و برکاته، پیغمبر ﷺ فرموی: سی دانه، واته: له خیر و کردن چاکه دا بویان ده نوسریت. |
| ۶۹ | تهوقه کردن پیغمبر ﷺ نه فرمویت: هر دوو موسولمانی به یه ک بگن و له گه ل یه کتر تهوقه بکن |

| | | |
|----|--|--|
| | خوا له گوناوه کانیان خوش نه بیت پیش نه وهی له په کتری جیا بڼه وه . | |
| ۷۰ | به رگری کردن له ناموسی موسولمان به رگری ناگری ئی دهکات له قیامه تدا . | هر که س رازی نه بوو غه بیته تی برای موسولمانی بکریت و پاریزگاری لیکرد، خوی گوره |
| ۷۱ | خوشه ویستی پیاوچاکان ودانیشن به م فرموده به . نه لیت له هه مو شتی زیاتر دلیان خوش بوو . | مروژ له گه ل نه و که سانه دا حه شر ده کریت که خوشی ده وین، نه نه س - رضی الله عنه |
| ۷۲ | خوشه ویستان له بهر خوی گوره نه فهرمویت: نه و که سانه ی له بهر من په کترین خوش ده ویت چند دوانگه په کیان | بو هه یه له نوور و رووناکي له پیغه مبه ران و شه میده کان ناواتیان پی ده خوانن . |
| ۷۳ | دوعا کردن بو موسولمانان | دوعای موسولمان له پاشه مله گیرایه، له لای سهریه وه فریشته په که هه یه که راسپژدراوه هر کاتی دوعا بکات بو براکه ی به چاکه فریشته راسپاردراوه که نه لیت: خوی دوعا که ی گپرا بکه و بو خوشی . |
| ۷۴ | داوی لیخوش بوون بو باوه پدارانی پیاو و نافرته | هر که س داوی لیخوش بوون بکات له خوی گوره بو پیاوان و نافرته تانی موسولمان، خوی گوره بو هر موسولمانیکی پیاو و نافرته خیریکی بو ده نویت . |
| ۷۵ | لابردنی نارچه تیی له سر ریگا | پیاویکم بینی له به هشتدا هاموشوی ده کرد به هوی لابردنی دره ختیکه وه له سر ریگه ی خه لکی که نه زیه تی نه دان . |
| ۷۶ | وازهینان له دمه به دهمی ودرو کردن | من ده سته بهری مالتیکم له ناو به هشتدا بو که سی که مشتمل واز ئی بهینی، هر چه نده له سر حه قیش بیت، ده سته بهری مالتیکم له ناوه راستی به هشتدا که درو ترک بکات با به گالته شه وه بیت . |
| ۷۷ | رق خواردنه وه خوی سه ریشک بیت . | هر که س رقی خوی بخواته وه له کاتی که بتوانی توپه یی خوی جیبه جی بکات، خوی گوره له دواروژدا به بهرچاوی هه مو دروستکراوه کانه وه بانگی ئی دهکات تاوه کو کام خوری ده ویت بو |
| ۷۸ | پتیه لاگوتن به چاکه یان به خرابه | هر که س به چاکه پیاپداه لاگوتن نه و به هشتیبه، هر که سیش به خرابه پیاپدا هه لاگوتن نه و دوزه خییبه، نیوه شاهیدی خوان له زه وییدا . |
| ۷۹ | فرباکه وتنی موسولمان و ناسانکاری کردن بوی | هر که س به لای موسولمانی لابه ری له به لاکانی دنیا، خوی گوره به لایه که له به لاکانی دواپوژی ئی لاده بات، هر که س ناسانکاری کرد بو نه بوویه ک، نه و خوی گوره کارناسانی بو دهکات له دنیا و دواپوژدا، هر که س عیبی موسولمانی بپوشی، نه و خوی گوره عیبی له دنیا و دواپوژدا داده پووشی . |
| ۸۰ | پیشخستنی دواپوژ | هر که س خه می دواپوژی بیت خوی گوره دلی ده وله مه ند دهکات و کاروباری کوکراوه ده بیت و دنیا به ناچار یی دیت بوی . |
| ۸۱ | نه و که سانه ی له ژیر سایه ی رحمه تی خوادان | حوت ده سته خوی گوره ده یانخاته ژیر سیبه ی رحه متی خوی له و روژه ی که هیچ سیبه ریک نیبه سیبه ری خوا نه بی، کاربه ده ستیکی دادپه روه ر، که نجیک که له به ندایه تی خودا گوره بیت، پیاویک دلی به مالی خواوه به ستره بیت، دوو که س له بهر خوا په کیان خوش بووی و له بهر خوا پتیکه وه بن و جیا نه بنه وه، پیاویک نافرته تیکی جوان و ناودار بانگی بکات بو خرابه بلتی: من له خوا نه ترسم، پیاویک خیر بکات و په نهانی بکات به شپوه په که ده ستی چه پی نه زانی ده ستی راستی چی به خشویه، پیاویک به تنها یادی خوا بکات و فرمیتسک برپوژی . |
| ۸۲ | داوی لیخوش بوون | هر که س به رده وام داوی لیخوش بوون له خوی گوره بکات نه و په روه ردگار له هه مو تنگانه په که فره حی و له هه مو خه می زرگاری بوونی نه داتی و رزق و رزی به شپوه په که نه داتی که خوشی نازانیت . |

چەند كرده وەيە كى قەدەنە

| ز | ئەو كرده وەيە قەدەنەمى لىكراوہ | پىننە مەسەر ﷺ لەبارەيە وە قەرموويەتى |
|----|---|---|
| ۱ | كردە وە كەردن و چاكە كەردن لە بەر خەلكى | خوای گەورە ئەفرەمویت: من بى نیازترینى شەرىكە كانم لە ھاوبەش بۆ پەيدا كەردن، ھەر كەس كەردە وە يەكە كەردىت و شەرىكى بۆ دانابم لە گەلیدا وازىسى ئى دىنم بۆ خوای و شەرىكە كەى. |
| ۲ | چاكەى ئاشكرا و خراپەى دل و دەروون | سویند بە خوا خەلكانىك ئەزانم كە لە رۆژى قىامەتدا چاكەى و ايان پىننە بە قەد كۆیى (تھام) دەبیت، بەلام خوای گەورە ئەيكاتە تۆزى پەرش و بلاو، ئەوبان وتى: ئەى پىننە مەسەر ﷺ بۆمان وە صف بگە و روون بگەرەو، نەكا لەوانىش بىن و بە خویمان نەزانىن، قەرمووى: ئەوانە بۆ ئۆن و لە پشت و گۆشتى خوۆتانن و لە شەواندا خواپە رستى دەكەن وەكو ئۆنە، بەلام كەسانىكەن كە ئەگەر بە تەنھا بوون لە گوناھ و تاواندا ئەنجامى ئەدەن. |
| ۳ | خۆ بەگەورە زانین | ناچىتە بەھەشتە وە كەسەك تۆزقائىك كىبرى ھەبىت، خۆ بەگەورە زانین، رەت كەردنە وەى حەق و خەلك بە سووك سەپەركەدەن. |
| ۴ | پۆشاك زىاد درىژى | پۆشاك زىاد درىژى لە شەرپال و كراس و مېزەردايە، ھەر كەس پۆشاكە كەى بە خۆبە زلزانىن بەدوای خۆیدا راپكېشى خوای گەورە لە رۆژى قىامەتدا بە جاوى رەحمەت تەماشای ناكات. |
| ۵ | ھەسادەت ھۆشيارى ھەسادەت بىن، بەپاستى ھەسوودى بردن چاكەكانتان دەفەوتىنى چۆن ئاگر پۆش و پەلاش دەسووتىنى. | ھەسادەت ھۆشيارى ھەسادەت بىن، بەپاستى ھەسوودى بردن چاكەكانتان دەفەوتىنى چۆن ئاگر پۆش و پەلاش دەسووتىنى. |
| ۶ | خواردنى سوو | "پىننە مەسەر ﷺ لەعەنتى خوای كەردووە لە كەسى سوو بخوات و ئەو ھىشى سووكەى دەداتى"، "يەك درەمى سوو ئەگەر پىياو بىخوات و بزائىت ئەوا خراپەترە لە (۳۶) زىنا". |
| ۷ | عارەق خۆر | ناچىتە بەھەشتە وە ھەر كەس ھۆگرى عارەق بووىت يان ئىمانى بە جادوو ھەبىت يان پەيوەندى خزمایەتى بچراندى، ھەر كەس عارەق بخوات (۴۰) چل شەو و نوژى ئى وەرناگىرەت. |
| ۸ | درۆزىن سزا و ئازار بۆ ئەو كەسەى قەسە دەكات بۆ خەلكى تا پىبگەنن و درۆ دەكات، سزای سەخت بۆى سزای سەخت بۆى. | درۆزىن سزا و ئازار بۆ ئەو كەسەى قەسە دەكات بۆ خەلكى تا پىبگەنن و درۆ دەكات، سزای سەخت بۆى سزای سەخت بۆى. |
| ۹ | جاسوسى كەردن | ھەر كەس گووى ھەلخات بۆ قەسەى قەومىك كە پىيان ناخۆش بىت ئەوا لە رۆژى قىامەتدا قوروقوشمى تەواو دەكرىتە گوچكەى. |
| ۱۰ | وینە كىشان وینە كىشان لە سەختەرىن سزادانە لە رۆژى قىامەتدا، مەلاىكەى خوا ناچنە مالىكە وە كە وینەى سەگى تىدا بىت. | وینە كىشان وینە كىشان لە سەختەرىن سزادانە لە رۆژى قىامەتدا، مەلاىكەى خوا ناچنە مالىكە وە كە وینەى سەگى تىدا بىت. |
| ۱۱ | دوو زىانى كەردن | كەسى دوو زىان ناچىتە بەھەشتە وە. |
| ۱۲ | غەيبەت كەردن | ئایا دەزانن غەيبەت كامەى؟ وتیان خوا و پىننە مەسەرە كەى زانانن، قەرمووى: باس كەردنى براكەتە بە شىوہەك كە پىي ناخۆش بىت، وترا: ئایا ئەگەر ئەو ھى كە دەبىلن لە براكەماندا ھەبىت؟ قەرمووى: ئەگەر ئەو شەتى تىدا بىت ئەوا غەيبەت كەردووە، ئەگەر تىادا نەبىت ئەوا بوھتانت پى كەردووە. |
| ۱۳ | لەعەت لىكردن | لەعەت لىكردنى موسولمان وەكو كوشتنى وايە، لەعەت لە با مەكە، چۆنكە قەرمەن پىكراوہ، بەپاستى ھەر كەس لەعەت لە شتى بكات كە شایستەى نەبىت ئەوا بۆ خوای دەگەریتە وە. |
| ۱۴ | بلاو كەردنە وە لای نەپتى | بلاو كەردنە وە خراپەترىن كەس لە پەلو پایەدا لە رۆژى قىامەتدا پىاوئىكە كە دەچىتە لای خىزانەكەى و ئەو یش دىتە لای نەپتى لای و پاشان نەپتىەكانى بلاو ئەكاتە وە. |
| ۱۵ | دەمپىسى خراپەترىن خەلكى لە قىامەتدا كەسانىكەن خەلك لە بەر خراپەيان خوای ئى پاراستوون، زۆرترىن گوناھى مروۆ بە ھۆى زمانىە وەيەتى. | دەمپىسى خراپەترىن خەلكى لە قىامەتدا كەسانىكەن خەلك لە بەر خراپەيان خوای ئى پاراستوون، زۆرترىن گوناھى مروۆ بە ھۆى زمانىە وەيەتى. |

| | | |
|----|---|--|
| ۱۶ | تاوانبارکردنی موسولمان به کوفر | هر پیاوښک به براهه ی بلّی کافر، نهوا په کښکیان ده گریته وه، یان وایه که ده بلّی نه گهر نا بڼ خوی ده گه پښته وه. |
| ۱۷ | خولکندن به خه لکه وه | هر که س خوی بلکښی به غه یری باوکی خوی و بشزانتیت نهوا به هشت لیتی حرامه، پشت هه لکه کن له باوکتان چونکی پشت هه لکردن له باوک بی باوه پیه. |
| ۱۸ | ترساندنی موسولمان | حلال نییه بڼ هیچ موسولمانی که موسولمانیکی تر برسیښی، هر که س به ناسنیک روو بکاته موسولمان (تا بترسیښی) به راستی فریشته کانی خوا له عنه تی لی نه کن. |
| ۱۹ | کوشتنی په یمانداره کان له ولاتی نیسلا م | هر که س که سیکي خاوه ن په یمان بکوژیت به بی حقه نهوا بونی به هشت ناکات، هر چه نده بونی به هشت ده بیسترتیت له دوروی سه د سال ریگاوه. |
| ۲۰ | دوژمنایه تی کردنی دوستانی خوا | خوای گه وره فرمویه تی: هر که س دوژمنایه تی دوستیکم بکات نهوا شیعلانی شه یم کردوه له گه لی. |
| ۲۱ | به گه وره ته ماشا کردنی مونا فیق و گونا هبار | به دووړو مه لښ گه وره م، چونکه نه گهر گه وره بیت نهوا خوات له خوت ره نجان دووه. |
| ۲۲ | غش کردن له گه ل وجه ماوهر | هر به نده په ک خوا کاروباریکی پی بسپړی وبمړیت و فیلی له گه لکه ی کردبیت نهوا خوای گه وره به هشتی لی حرام نه کات. |
| ۲۳ | فته وادان به بی عیلم | هر که س فته وای بڼ بدریت به بی زانست نهوا گونا هه کی له ملی نهوا که سه په که فته واکه ی بڼ داوه. |
| ۲۴ | ته رک کردنی جومعه وعه سر | هر که س سی جومعه به بی گرینگیدان ته رک بکات نهوا خوای گه وره مؤر نه دات له دلی، هر که س واز له نویزی عه سر به ینی کردوه کانی پوچه ل ده بنه وه. |
| ۲۵ | گوښه دان به نویژ وته رک کردنی | نهوا په یمانه ی له نیوان نیمه و نه وانداهه په نویژکردنه، هر که س نویژ ته رک بکات بی یاوه په ده بیت، له نیوان پیاو و هاوه ل په یداکردن و بی باوه پیدیا نویژ ته رک کردنه. |
| ۲۶ | تپه یرین به به رده م نویژخویندا | نه گهر که سی تپه یربوو به به رده م نویژخویندا بی زانیا په چی گونا هیکي له سه ره، نهوا باشتر بوو بوی که چل راوه ستایه نه ک تپه یرپایه به به رده میدا |
| ۲۷ | نازاردانی نویژخوینان | هر که س پیاز و سیر و که وهری خوارد با نه یه ت بڼ مزگه وت، چونکه فریشته کانیش نا په حه ت ده بن به وه ی که مؤژ پتی نا په حه ت ده بیت. |
| ۲۸ | داگیرکردنی زهوی | هر که س بستنی زهوی به زولم و ستم له موسولمان داگیر بکات، نهوا خوا حه وت چینی زهوی ده خاته گه ردنی له روژی قیامه تدا. |
| ۲۹ | قسه کردنیک که خوای گه وره بره نجینی | به راستی وا ده بیت که به نده قسه په ک ده کات له توپه کردنی خوای گه وره دا و بڼ خوی هیچ حسابی بڼ ناکات، به لام حه فتا پایز ده یخاته ناو دوژه خوه. |
| ۳۰ | زور قسه کردن له غه یری یادی خوا | زور قسه مه کن به بی یادی خوا، چونکه زور قسه کردن به بی یادی خوا دل ره ق ده کات. |
| ۳۱ | قسه ی قه به و قه له و کردن | بیژاوترین که ستان له منه وه و دورترینان لیم له روژی داویدا نه واننه که زوریلی ده کن و پر به ده میان قسه ده کن و خو به گه وره زان. |
| ۳۲ | بی ناگا بوون له یادی خوا | هر کژر و کومه لی دانیشن و یادی خوا نه کن و صلوات له سه ر پیغه مبه ر ﷺ نه دن نهوا گونا هیکیان کردوه، نه گهر خوا بیه وی سزایان ده دات و نه گه ریش بیه وی لیان خوش ده بی. |
| ۳۳ | پتی خوښ بوون به موسولمان | به براهه ت خوښ مبه، چونکه له وانیه خوای گه وره رحم بو و توښ بکات، هر که س تانه له برایه کی بدات به گونا هیکي که کردویه تی نامریت، هه تاوه کو خوشی نهوا گونا هه نه کات. |

| | | |
|----|--|--|
| ۳۴ | دەنگ دابرىن لە نۆوان موسولمانان | حەلال نىيە بۆ ھىچ موسولمانى كە دەنگ دابرى لە براكەى لە (۳) رۆژ زياتر، ھەر كەس (۳) رۆژ دەنگ و ھەرگىز بىت و بمرىت ئەچىتە دۆزەخەو. |
| ۳۵ | بە ئاشكرا تاوان وگوناه كردن | ھەموو ئوممەتەكەم سەلامەتن تەنھا ئەو كەسانە نەبىت بە ئاشكرا گوناه ئەكەن. |
| ۳۶ | رەوشتى خراپ كەسىك | بەپراستى رەوشتى خراپ كردهو تىك دەدات وەكو چۆن سرکە ھەنگوين خراپ دەكات. |
| ۳۷ | لەبەخشىنەكەى پەشىمان بىتتەو | ھەر كەس لە بەخشىنەكەى پەشىمان بىتتەو وەكو نموونەى سەگىگ كە پەرشىتتەو و پاشان لە رشانەو كەى خۆى بخوات، حەلال نىيە بۆ پىاو كە شتىك بەبخشى يان بكاتە ديارى پاشان پەشىمان بىتتەو. |
| ۳۸ | ستەم كردن لە دراوسى بكات، | ئەگەر پىاو زىنا لەگەل دە ئافرەتدا بكات تاوانى كەمترە لەوەى كە زىنا لەگەل خىزانى دراوسىكەى لە دراوسى بكات، ئەگەر پىاو دزىى بكات لە دە مال تاوانى كەمترە لەوەى كە دزىى لە دراوسىكەى بكات. |
| ۳۹ | روانين بۆ نامەحرەم | ھەموو ئەندامەكانى مروۇ زىنايان لەسەرە وتووشى دەبن، زىناى چاو روانىنە، زىناى گوپچكە نامەحرەم گوپگرتنە، زىناى زوبان قسەكردنە، زىناى دەست دەست لىدانە، زىناى قاچ ھەنگاوانە، دلپش حەزى لىيە و ئاواتى بۆ دەخوازى، عەورەتپش بەپراستى دەگىزىت يان بەدروى دەخاتەو. |
| ۴۰ | دەست دان لە ئافرەتتەك كە نامەحرەمە | ئەگەر بە سوژنىك بەسەرتاندا بەدەن باشترە لەوەى دەست لە ئافرەتتەك بەدەن كە نامەحرەمە نامەحرەمە، من لەگەل ئافرەتان تەوقە ناكەم. |
| ۴۱ | ژن بە ژن كەسىكى تر بەو مەرجەى ئەویش كچەكەى | ئەھى كىرەووە لە ژن بە ژن، ژن بە ژن، برىتییە لەوەى پىاو كچەكەى خۆى بداتە كەسىكى تر بەو مەرجەى ئەویش كچەكەى خۆى لى ماره بكات و لە نۆواناندا مارەبى نەبىت. |
| ۴۲ | شىن و شەپۆر مردوو سزا دەدرىت | ھەر كەس شىنى لەسەر بكەن سزا دەدرىت لە رۆژى دواییدا بە ھۆى ئەو شىنكردنەو، مردوو سزا دەدرىت لە قەبردا بە ھۆى شىن گىزان لەسەرى. |
| ۴۳ | سویند خواردن بەغەبرى خوا | ھەر كەس سویند بە غەبرى خوا بخوات ئەوا كافر يان موشرىك بوو، ھەر كەس وىستى سویند بخوات با بە خۆاى گەورە سویند بخوات يان بىدەنگ بىت، ھەر كەس سویند بە ئەمانەت بخوات لە ئىمە نىيە. |
| ۴۴ | سویندى درۆ ئەگات بە خۆاى گەورە | ھەر كەس سویندىكى درۆ بخوات بۆ ئەوەى بەشى مالىكى موسولمان بخوات بە خراپە ئەوا ئەگات بە خۆاى گەورە و لى تۆرەپە. |
| ۴۵ | سویند خواردن لەمامەلەدا | ورىاى زۆر سویند خواردن بن لە مامەلەدا، چونكە كەلوپەلەكان سەرف دەكات پاشان فەر و بەرەكەت ناھىلى، سویند خواردن سەرفكەرى كالاپە بەلام لا بەرى بەرەكەتە. |
| ۴۶ | خۆ جواندن بە كافران بە غەبرى ئىمە. | ھەر كەس خۆى بە قەومىك بچوینى، ئەوا لەوانە، لە ئىمە نىيە، ھەر كەس خۆى بشوېھىنى بە غەبرى ئىمە. |
| ۴۷ | دروست كردنى بىنا لەسەر گۆر | پىغەمبەرى خوا ﷺ قەدغەى كىرەووە لەوەى كە گۆرەكان گەچكارى بىرىت و لەسەريان دابنىشن و خانویان لەسەر دروست بکړين. |
| ۴۸ | غەدر و خیانەت ھەلدەكړى و دەوترىت: | كە خۆاى گەورە ئەو لەین و كۆتاينى كۆكردووە ھەموو كەسىكى غەدر كەر ئالاپەكى بۆ ھەلدەكړى و دەوترىت: ئەمە غەدرەكەى فلانە كورې فلانە. |
| ۴۹ | دانىشتن لەسەر قەبر لەوەى لەسەر گۆر دابنىشى. | ئەگەر كەسىكتان لەسەر پشكۆپەك دانىشتى و جلەكانى بسوتى و بگاتە پىستى باشترە لەوەى لەسەر گۆر دابنىشى. |
| ۵۰ | ھەر كەس پىئى خۆش بىت لەبەرى ھەستەن | ھەر كەس پىئى خۆش بىت خەلكى دەستەونەزەر بۆى راوەستن ئەوا با شوپىنى خۆى لە دۆزەخدا مسۆگەر كا. |

| | |
|----|--|
| ۵۱ | داواکردن به بی هیج کهس دەرگای سوال کردن له خوی ناکاته وه که خوی گه وره دەرگایه کی هه ژاری ئی پیویست ده کاته وه، هر کهس داوا له خه ک بکات بۆ ئه وهی سامانی زۆر بکات ئه وا داوای پشکویه ک ئاگر ده کات با کهم داوا بکات یان زۆر. |
| ۵۲ | زهم کردن با کهسی شارنشین شت بۆ کهسی گوندنشین نه فرۆشی و هیج کهس زهم به سەر فرۆشتنی براهه یدا له شت فرۆشتندا نه کات، نرخێ مه دهن به فرۆشیار بۆ ئه وهی نه توانیت کاله کی بفرۆشیت نرخێ زیاتر له به های شته که. |
| ۵۳ | هاوار کردن بۆ شتی هر کهس ئاگاداری کهسی بوو بانگی ئه کرد بۆ شتیکی وه ک ونبوو با بلیت: خویبه ونبوو له مزگه وتدا نه یه زۆرینه وه، مزگه وت بۆ ئه م کارانه دروست نه کراوه. |
| ۵۴ | جنیو جنیو به شه یتان مه لێن و په نا به خوا بگرن له خراپه ی، یه کێک له هاوه لان ده لیت: من له پاش گوته به پیغه مبه ر ﷺ وه سواری ولاخ بوو بووم، ولاخه که سهرسمی دا، منیش وتم: شه یتان به دبه خت بیت و شه یتان تیاچیت، فه رمویی: مه لێ شه یتان تیا چیت، چونکه ئه گه ر وات وت شه یتان گه وره ئه بیت تا به قه د مالیکی ئی دیت و ئه لێ: به هیز و قوه تی خۆم، به لام بلی: بسم الله ئه گه ر وات وت بچوک ده بیته وه تا به ئه ندازه ی میشیکی ئی دیت. |
| ۵۵ | جنیودان به تا (تای نه خۆشی) جنیو مه لێن به تا ئی هاتن، چونکه گونا مه کانی مرۆڤ لا ئه بن چۆن کووره چلک و چه په لێ ئاسن لا ده بات. |
| ۵۶ | بلاوکردنه وهی حه راهه کان و بانگه شه کردن بۆ یان هر کهسی بانگه شه بکات بۆ سه رلێشوایی، ئه وا گونا مه ی به قه ده ر گونا مه ی ئه وانه هه یه که شوینی ده که ون و هیچی له گونا مه ی ئه وانیش کهم نابیته وه. |
| ۵۷ | چه ند جۆره ئاو خوارده وه یه کی قه ده غه کراو پیغه مبه ری خوا ﷺ قه ده غه ی کردووه که مرۆڤ له ده می کونه وه ئاو بخواته وه، هه روه ها قه ده غه ی کردووه له ئاو خوارده وه به پیوه، هه روه ها قه ده غه ی کردووه له فووکردن له خوارده وه دا. |
| ۵۸ | خوارده وه له قاپی ئالتون و ئاو مه خۆنه وه له قاپی ئالتون و زیودا و ئاوریشم (دییاح - نه وعیکه له حه ریر) مه پۆشن، ئه م شتانه بۆ کافرا نه له دونیادا و بۆ ئیوه یه له داوژندا. |
| ۵۹ | خوارده وه به ده ستی چه پ هه یج یه کێکتان به ده ستی چه پ نه خواته وه و خواردن نه خوا، چونکه شه یتان به ده ستی چه پ ده خوا و ده خواته وه. |
| ۶۰ | په یوه ندیی خزمایه تی بچراندن هر کهس په یوه ندیی خزمایه تی بچرینێ ناچیت به هه شت. |
| ۶۱ | وازه یان له سه لاوات دان له سه ر پیغه مبه ری خوا ﷺ کۆله واره هر کهس ناوم بیریت وسلواتم ئی نه دات، ره زیل که سیکه ناوم بیریت له لای وسلواتم ئی نه دات. |
| ۶۲ | راگرتنی سه گ هر کهس سه گ راگری سه گی راو و شکاری و شوانی نه بیت، ئه وا هه موو روژی به قه د دوو کیلۆ پاداشتی چاکه کهم ئه کات. |
| ۶۳ | سزادانی گیانداران ئافره تیک سزا درا به هژی پشیله یه که وه که سجنی کردبوو تا وه کو مرد و به هۆیه وه چوووه دۆزه خ، هه ر شتی گیانی تیدا بوو مه که نه نیشانه. |
| ۶۴ | هه لواسینی زه نگۆله به گیاندارانه وه فریشته کان هاو پێیه تی کۆمه لێ ناکه ن که سه گی تیدا بیت یان زه نگۆله ی تیدا بیت، زه نگۆله مۆسیقای شه یتانه. |
| ۶۵ | تاوانبار که ئه گه ر بینیت خوی گه وره له نازو و خۆشی دنیا ئه دات به که سی که له وهی پتی خۆشه هه رچه ند ئه و نیمه تی دنیا که سه گونا هه باریشه، ئه وا بزانه بۆ په لکێشکردنیه تی، پاشان ئه م ئایه ته ی خوینده وه: "فَلَمَّا نَسُوا مَا دُكِرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ ابْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ". |
| ۶۶ | پیشخستنی هه ر کهس هه موو خه می هه ر دنیا بیت، ئه وا خوا هه ژاری و نه داری ئه خاته پیش چاوی و کاروباری په رش و بلاو ئه بن و دونیاشی ده ست ناکه ویت مه گه ر ئه وه ند ه نه بیت که پتی بپواته وه. قیامه تدا |

گهشتی نه‌سرای

ریگای چوونه به‌هشتت یان دۆزه‌خ

القبر (گۆر) یه‌که‌م مه‌نزلگای دواړۆژ، چالی ناگر بق کافر و مونا‌فیق و با‌خ‌چی رازاوه بق موسولمان، سزا ونا‌زاری ناوگۆر چه‌سپاوه بق چه‌ند گونا‌ه و تاوانیک له‌وانه: خۆنه‌پاراستن له‌فیز و دووزمانی و خیانه‌ت کردن له‌غه‌نیمه‌ت و درۆ کردن و نووستن له‌سەر نووژ و وازه‌مینان و پشت‌ه‌ل‌کردن له‌قورئان و زینا و نیربازی و سوو‌خۆری و قهرز نه‌دانه‌وه و غه‌یری نه‌وانه‌ش، نه‌و شتانه‌ی که‌مروژ زگار ده‌که‌ن له‌سزای گۆر، کرده‌وه‌ی چاک له‌به‌ر خاتری په‌روه‌ردگار په‌نا‌گرتن به‌خوا له‌سزای گۆر، خویندنی سوره‌تی (الملك) و زۆر کرده‌وه‌ی چاکی تر، پاریزراوان له‌سزای گۆر: شه‌مید و سه‌نگه‌رنشینان و مردویی رۆژی جومه‌ه و که‌سیک به‌سکینشه‌ بمریت و غه‌یری نه‌وانیش.

فووکردن به‌که‌ره‌نادا (الصور) بریتیه‌ی له‌که‌ره‌نایه‌کی گه‌وره، ئیسرافیل پیه‌تی و چاوه‌روانه‌ فرمان‌بکریت پی‌تاوه‌کو فووی پیدا‌ه بکات. خوای گه‌وره‌ نه‌فه‌رموویت: "وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلُّ أَتَوْهُ دَاخِرِينَ"، واته: له‌و رۆژده‌ا فوو ده‌کریت به‌به‌صوردا مه‌گه‌ر خوا خو‌ی بزانی‌ت چ ده‌زگایه‌که، هر که‌س له‌ئاسمانه‌کان و زه‌وییدا مابیت نه‌مریت مه‌گه‌ر خوا ویستی مردنی نه‌بیت، نه‌و کاته هه‌موو دونیا تیک ده‌جیت، له‌دوای چل ماوه‌ فووی زیندوو بوونه‌وه ده‌کریت (نفخة‌ البعث) خوا فه‌رموویه‌تی: "ثُمَّ نُفِخُ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ"، واته: له‌وه‌ودوا فوویه‌کی تری پیدا‌ه ده‌کریته‌وه جا ده‌سته‌جی خه‌لکی هه‌ستانه‌وه و چاوه‌روان.

زیندوو‌بوونه‌وه پاشان خوای گه‌وره بارانیک ده‌نیریت و لاشه‌کان ده‌پویندیه‌وه له‌ئیسقانی کلینچه‌که، نه‌م زیندوو‌کردنه‌وه‌یه دروست کرده‌وه‌یه‌کی تازه‌یه و مردن نابیت، به‌پتی په‌تی و رووت و قووتی و فریشته‌کان وجنۆکه‌کان ده‌بینن و زیندوو‌نه‌کریته‌وه له‌سەر کرده‌وه‌کانیان.

کووکردنه‌وه‌ی ده‌شتی مه‌خ‌شهر خوای گه‌وره هه‌موو دروستکراوه‌کان کو‌نه‌کاته‌وه بق حساب له‌گه‌ل کردن، ترساون وه‌کو سه‌رخۆش له‌رۆژی گه‌وره‌دا که‌ نه‌دازه‌که‌ی (۵۰) په‌نجا هه‌زار سا‌له، دونیا‌که‌یان وه‌ک بلتی سه‌عاتیک بووه، خۆر به‌نه‌دازه‌ی میلیک لیان نزیکه و خه‌لکی نومی ئاره‌قی خویان به‌پتی کرده‌وه‌کانیان، له‌ویدا بی‌ده‌سه‌لاته‌کان و خۆبه‌گه‌وره‌زانه‌کان به‌یه‌کدا هه‌له‌شاخین و کافر له‌گه‌ل دۆسته شه‌یتانه‌که‌یدا و له‌گه‌ل هاوړیکه‌یدا و له‌گه‌ل نه‌ندامه‌کانی له‌شی خۆیدا به‌شه‌ر دیت، هه‌ندیکیان له‌عنه‌ت له‌هه‌ندیکی تریان ده‌که‌ن، زالم ده‌ستی خو‌ی ده‌گه‌زی و دۆزه‌خ راده‌کیشریته مه‌یدان له‌ (۷۰) هه‌زار ده‌ستگه‌روه که‌ هه‌ر ده‌ستگه‌ریه‌ک (۷۰) هه‌زار فریشته رایده‌کیشی، کاتی کافر دۆزه‌خ ده‌بینی ئاوه‌ته‌خوازی خۆ قوتار بوون یان بوون به‌گه‌ل ده‌خواریت، به‌لام گونا‌هباران: نه‌وانه‌ی زه‌کاتی مالیان نه‌داوه، ماله‌که‌یان نه‌بیته‌ ناگر و پتی داخ نه‌کریت، خۆبه‌زلانه‌کان وه‌کو میروو شه‌ر ده‌کرین، خیانه‌تکار و دز و دزی له‌غه‌نیمه‌تکار و سووک و ریسوا ده‌کرین، دز به‌دزیه‌که‌یه‌وه ده‌هینریت، شته نه‌پینه‌کان ئاشکرا ده‌بن، به‌لام له‌خواتر سه‌کان ناترسن و به‌لکو تینه‌په‌ریت به‌سه‌ریاندا وه‌ک نووژیکی نیوه‌رۆ.

شه‌فاعه‌ت شه‌فاعه‌تی گه‌وره تابه‌ته به‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌رۆژی کو‌بوونه‌وه‌ی خه‌لکدا بق لابردنی به‌لای نه‌و رۆژه و محاسه‌به‌کردنیان، شه‌فاعه‌تی گه‌شتی: بق پیغه‌مبه‌ر ﷺ خه‌لکی و تریشه: وه‌ک ده‌رکردنی ئیمانداران له‌دۆزه‌خ و به‌رزکردنه‌وه‌ی په‌له‌کانیان.

حساب له‌گه‌ل کردن خه‌لکی به‌ریز بق په‌روه‌ردگاریان ده‌رده‌که‌ون و کرده‌وه‌کانیان پیشان ده‌دات و لیان ده‌پرسیته‌وه، هه‌روه‌ها پرسیار ده‌کری له‌ته‌مه‌ن و گه‌نجیتی و زانست و په‌یمان و په‌خششه‌کانی خوای گه‌وره و گویچه‌که‌ چاو و دل، کافر و دوو‌روو محاسه‌به‌یان ده‌کریت له‌به‌رده‌م خه‌لکی دا بق سه‌رکۆنه‌کردنیان و به‌لگه‌ برینیان و خه‌لکی وزه‌وی وشه‌و و رۆژ و مال و مه‌لانیکه‌ و نه‌ندامه‌کانیان شایه‌تیان لی‌ده‌دات، تاجیگر ده‌بیت و دان به‌تاوانی خۆیاندا ده‌نن، موسولمان و باوه‌پدار خدا به‌ته‌نا محاسه‌به‌ی ده‌کات و دانی به‌گونا‌هه‌کانیدا پی‌دینن تا وا ده‌زانی تیا چووه، خوای گه‌وره پی‌ده‌لیت: "له‌دونیا‌دا نه‌م گونا‌هانه‌م بق پۆشیوی و نه‌مپۆش لیت خۆش ده‌م"، یه‌که‌م که‌س که‌ محاسه‌به‌ ده‌کریت ئومه‌ته‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ یه‌که‌م کرده‌وه‌ی لی‌پرساوه نووژکردنه‌ و یه‌که‌م تو‌له‌کردنه‌وه له‌خوین پشتندا ده‌بیت.

وهرگرتنی نامه‌ی کرده‌وه‌کانی له پاشاندا نامه‌ی کرده‌وه‌کانی وهرده‌گریت: " لا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا "، هه‌چ کرده‌وه‌یه‌کی بچوک و گه‌وره‌ی به‌جی نه‌هه‌یشتووه، موسولمان به‌دهستی راستی کافر و مونافیق به‌دهستی چه‌پ و له‌دواوه‌نامه‌ی کرده‌وه‌کانیان وهرده‌گرن.

ته‌رازوو پاشان کرده‌وه‌کانی ده‌کیشترین، تاوه‌کو پاداشت وهرگرن له‌سه‌ر کرده‌وه‌کانیان به‌ته‌رازوو‌یه‌کی راسته‌قینه‌که دوو تای هه‌یه، که‌ئو کرده‌وه‌انه‌ی به‌راستی بۆ خزان و ئه‌و ته‌رازووهورس و سه‌نگین ده‌کات، له‌و شتانه‌ی که ته‌رازووهر که‌هورس ده‌کات "لااله‌ الاالله" و ره‌وشت جوانی و یادی خوی گه‌وره و "سبحان‌الله و بحمده سبحان‌الله العظیم"، خه‌لکی ده‌رباره‌ی کرده‌وه‌چاکه‌کان و خراپه‌کانیان دادوه‌ریبان له‌گه‌ل ده‌گریت.

حه‌وزی که‌وسهر پاشان موسولمانان ده‌چه‌سه‌ر حه‌وزی که‌وسهر، هه‌ر که‌س لئی بخواته‌وه هه‌رگیز تینوی نابیت، هه‌موو پیغه‌مه‌به‌ریک حه‌وزی تابه‌تی هه‌یه، به‌لام حه‌وزی که‌وسهر له‌هه‌موویان گه‌وره‌تره، ئاوه‌که‌ی له‌شیر سپه‌تره، له‌هه‌نگوین شیرینه‌تره، له‌میسک بۆنخۆش‌تره، په‌رداخه‌کانی له‌زێر و زیو و به‌ژماره‌ی ئه‌ستیره‌ی ئاسمانه‌کان، درێژی ئه‌م حه‌وزه له‌نیوان (آبه‌له) له‌ئهرده‌ن تا (عدن) زیاتره، ئاوی حه‌وزه‌که له‌رووباری که‌وسهره‌وه سه‌رچاوه‌ی گرتوه.

تاقیکردنه‌وه‌ی نیمانداران له‌کۆتا رۆژی حه‌شردا کافره‌کان شوین ئه‌و په‌رستراوانه‌ئه‌که‌ون که له‌دوینادا په‌رستویان و پۆل پۆل وه‌کو رانه‌ئاژهل له‌سه‌ر پێیان و له‌سه‌ر ده‌م و چاویان ده‌یانگه‌یه‌ننه‌دۆزه‌خ، ته‌نها باوه‌ردار و دوو‌پوه‌کان ده‌مینه‌وه، په‌روه‌ردگاریان دیت بۆ لایان و پێیان ده‌فه‌رمویت: (چاوه‌پێی چی ده‌که‌ن؟) ئه‌وانیش ده‌لین: (چاوه‌پێی په‌روه‌ردگاران ده‌که‌ین) و ئه‌و کاته په‌روه‌ردگاریان به‌ساقیدا (قاچ) که‌پیشانیان ده‌دریت ده‌ناسنه‌وه و ده‌چن به‌سوجه‌دا، به‌لام دوو‌پوه‌کان ناتوانن، خوا ئه‌فه‌رمویت: "يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيَدْعُونَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ"، واته: رۆژێک دیت په‌رده له‌سه‌ر هه‌موو شتی‌ک لاده‌دریت و لاق ده‌رده‌که‌ویت، خواناسان بانگ ده‌کری‌ن بۆ سوژه‌بردن، به‌لام ناتوانن، پاشان شوینی په‌روه‌ردگار ده‌که‌ون و صراط داده‌نریت و نور وروناکییان پێ ده‌دریت و دوو‌پوه‌کانیش نور وروناکیه‌که‌یان ده‌کوژێته‌وه.

پرده‌ی سیرات: پرديک که به‌سه‌ر دۆزه‌خدا راخراوه تاوه‌کو برواداران پێیدا تیپه‌رن بۆ به‌هه‌شت، پیغه‌مه‌به‌ر ﷺ: "به‌له‌ررۆک و خزه و چه‌ند قولایی پیوه‌یه وه‌ک دپکی رووه‌کی سعدان و چه‌ند رفینه‌ری تێدايه، باریک‌تره له‌موو و تیرتره له‌شمشیر" مسلم، وه‌صفی کردوه.

موسولمانان نور و روشنیان پێ ده‌دریت به‌پێی کرده‌وه‌کانیان ژۆره‌که‌یان به‌قه‌د کۆپێک و که‌مه‌که‌یان له‌قه‌راغی په‌نجه‌ی گه‌وره‌ی قاچیدا رووناکی پێ ده‌دریت، ریگا‌که‌یان بۆ رووناک ده‌بیته‌وه و به‌پرده‌که‌دا تیپه‌ر ده‌بن به‌پێی کرده‌وه‌کانیان، باوه‌رداران وه‌ک چاوتروکانێک یان وه‌ک هه‌وره‌بروسکه‌ یان وه‌ک با یان وه‌ک بالنده یان وه‌ک ئه‌سپ و سواری تیرپه‌و تیپه‌ر ده‌بن (فناج مسلم و مخدوش مرسل و مکدوس فی جهنم) متفق علیه.

به‌لام دوو‌پوه‌کان رووناکیان نییه، ده‌گه‌رینه‌وه و له‌نیوان ئه‌وان و باوه‌رداراندا دیوارێک داده‌نریت و پاشان ده‌یان‌ه‌ویت تیپه‌ر بن، به‌لام ئه‌که‌ونه‌ناو دۆزه‌خ.

دۆزه‌خ کافره‌کان و هه‌ندێ له‌موسولمانه‌ گونا‌ه‌باره‌کان و له‌پاشاندا دوو‌پوه‌کان ده‌چه‌ن ناوی، له‌هه‌ر هزار که‌سی‌ک ده‌فه‌رمویت ئه‌سه‌د که‌سیان ده‌چه‌ن ناوی و حه‌وت ده‌رگای هه‌یه (۷۰) جار له‌ئاگری دونه‌یا گه‌رم‌تره، لاشه‌و چه‌سته‌ی کافر گه‌وره ده‌کری‌ت تا سزا زیاتر به‌جێزیت، نیوانی دوو شانه‌کانی سێ رۆژه‌ری پانه و کاکه‌له‌کانی وه‌ک کتوبی ئوحدیان لیدیت، پێستی ئه‌ستور ده‌کری‌ت تا سزای زیاتر وهرگرت، خوارده‌وه‌که‌یان ئاوی کول به‌کوله‌ریخۆله‌کانیان له‌ت ده‌کات، خواردنیان زه‌قوم و غسلین و کیم و چلکاوه، لای که‌می سزا که‌یان ئه‌وه‌نده‌یه که‌دوو پشکو له‌زێر پێیان داده‌نریت و مۆخیان ده‌کوڵینیت، برژاندن و داخ کردن و راکپشان له‌کۆت و زنجیردا، بنکه‌که‌ی ئه‌وه‌نده‌ قولکه‌ئه‌گه‌ر به‌ردیکی تی فری بدریت (۷۰) سالی ده‌ووت تا ده‌گاته‌بنی بنه‌وه‌ی، سوتمه‌نییه‌که‌ی به‌رد و ئاده‌میزاده، هه‌واکه‌ی دوکه‌ل و سیبه‌ره‌که‌ی ژۆر گه‌رمه، به‌رگه‌که‌یان ئاگره و هه‌موو شتی له‌ناو نایه‌یلتی، جۆش ئه‌دا و نه‌په‌ی دیت و پێست ده‌سووتینیت و ده‌گاته‌ئیسقان و دل.

پردہ نیوان بههشت و دۆزه پیغمبر ﷺ نه فرمویت: "موسولمان رزگار دهکرت له دۆزهخ و رادهگیریت له سهر پردیک له نیوانی دۆزهخ و بههشتدا، تۆلهیان لی دهسینریت له سهر نه و ستهمانه کی له دونیادا له یهکتریان کردوه، تاوهکو پاک دهبنهوه و پالفته دهبن ریگیان پی دهری که بچه بههشت، بهو کهسه کی گیانی موحه ممه دی به دهسته شاره زاترن به شوینی خویان له بههشتدا تا شوین و مالی خویان له دونیادا" البخاری.

بههشت شوین و مهزلگای موسلمانانه، بیناکه کی زیت و زیوه و (ملاط) هکه کی میسکه، بهرده ورده که کی گهوهر و یاقوت و گلکه کی زعفرانه و ههشت دهرگای ههیه دریزی یهکیکیان سی رۆزه پیه، بهلام قهره باله غی له بهرده میاندا دروست دهی، (۱۰۰) دهره جهی ههیه، نیوان ههردوو پله یهک نیوانی زهوی و ئاسمانه، لای ژوروه که کی (فیردهوسه) و له ویه رووباره کانی بههشت هه لده قولین و سه ریانه که کی عرش یه پوره رده گاره، رووباره کانی ههنگوین و شیر و ئاو و شهرا بن، ته پۆن به بی چال و جۆگا و موسولمان هه چۆن بیه ویت رای دهکیشی، خواردنه که کی بهرده وام و نزم و رام هینراوه، خیمه یه کی گهوهری کلۆری تیدایه که دریزی که کی (۶۰) میله، هه موو گوشه یه کی خیزانیک ی تیدایه.

گهنج و بی موو چاو به کلن، گهنجیتی و پۆشاکه که بیان هه میسه یه و میزکردن و پيسایی و قیزه و نی تیدا نییه، شانه کانیان زیت و ئاره قه کانیان میسکه، خیزانه کانیان کچانی گهنج و هاوته مهن، یه که م که س که نه چیتته ناوی پیغمبره ﷺ و پیغمبران سهلامی خویان لی بیت، لای که می که سیک که ئاوات بخواریت چهندی پی بدریت (۱۰) نه و نه دی ئاواته خواسته که کی پی دهریت، خزمه تکاره کانی منالی نه مرن و وهک گهوهری بلا و پوه وان، له گه و ره ترین نیعمه ته کانی بینینی خوی گه و ره و ره زامه ندیی نه و نه مره یه.

تیبینی:

رووداوه گه و ره کان که بیباوه پان و موسولمان و مونا فیق پییدا تیبی په دهن یه که له دوا یه کن تا مهزلگای کوتایی.

چۆنلەپ دەستنى ئۆزگەرتىش



دروست نىيە دەستنى ئۆزگەرتىش پاك كەرەھ، ئويۇش بىرىتى يە لەو ئاۋەي كە ۋەك خۆي مابىتە ۋە ونە گۇراپىت، ھەر ۋەھا دروست نىە دەست ئۆزگەرتىش پە ئاۋىك بۆن و تامى و رەنگى گۇراپىت بە ھۆي شىتىكى پاكەرە، ۋەك ئاۋىك كە گۇراپىت بە ھۆي مانە ۋەي زۆرە ۋە.

تېببىيىتى: ئاۋى كەم يىس دەبىت بە ھۆي تىكە ۋىتى يىسى، بە لام ئاۋى زۆر (زىكەي ۲۱۰ لىتر) يىس ناپىت



دەستنى ئۆزگەرتىش دەست ئۆزى بە (بىس اللە) دەبىت، سوننەتە ھەردو دەستى سى جار بشوات پىش ھەمو دەستنى ئۆزگەرتىش، شۆردنى دەستە كانى لە دواي ھەستان لە خەي شەوان زىاتر تە ئىكىدى ئى كراۋە.

تېببىيىتى: ناپەسەندە (مكروە) شۆردن لە سى جار لە ھەمو ئەندامە كانى دەستنى ئۆزگەرتىش.



پاشان جوان ئاۋ لە ئاۋ دەمى رابدات، يەك جار پىتويستە (واجب) ە و سى جار پىش سوننەتە.

تېببىيىتى: ۱- ئاۋ لە دەم رادان بە ۋەندە بەس نىە كە ئاۋەكە بخەيتە ئاۋ لوتە ۋە، بە لكو پىتويستە كە ئە ۋە ۋە، بە لكو دەبىت لە ئاۋ دەم تا ۋە ئاۋە جوان بچولنىت ۲- سوننەتە سىواك كەرن لە كاتى ئاۋ لە دەم ۋەردان.



پاشان پىتويستە (واجب) ە جار پىك ئاۋ لە لووتى رابدات، سى جار پىش سوننەتە.

تېببىيىتى: ئاۋ لە لوت رادان بە ۋەندە بەس نىە كە ئاۋەكە بخەيتە ئاۋ لوتە ۋە، بە لكو پىتويستە كە ئە ۋە ئاۋە لە پىكاي ھەناسە ھەلمىنە ۋە بگاتە ئاۋ لوت وپاشان بە ھەناسە دانىش نەك بە دەست بىكاتە ۋە ۋە، يەك جار واجبە و سى جار پىش سوننەتە.



پاشان دەم وچاۋ شۆرىن، يەك جار پىتويستە (واجب) ە، ۋە سى جار پىش سوننەتە، سنورى ئە ۋە شۆردنە واجبەش كە دەكاتە شۆردنى لە گوئى راستە ۋە بۇ چەپ بە پانى، ۋە شۆرىنى دروست بوونى مو لە سەر بە عادەتى تا چەناگە بە درىزى.



پاشان يەك جار ھەردو دەستى لە گەل قەراغى پەنجە كانى تادەگاتە ئانىشكە كانى بشوات، سى جار پىش سوننەتە.

تېببىيىتى: پىشخستى دەستى راست بە سەر دەستى چەپدا سوننەتە.



پاشان ھەمو سەرى بە ئاۋ مەسح دەكات، پاشان پەنجە كانى شايبە تمان بخاتە كونە گوئىكانى ۋە پەنجە گەرە كانى ۋە ۋە ھۆي گوئىكانى مەسح بكات، ئەمەش ھەمووى يەك جار بىت .

تېببىيىتى: ۱- ئە ۋەي كە واجبە مەسح بكرىت لە سەر ئە ۋە يە: سنورى دەم وچاۋ لە كوئى دواي دىت تا پشت مل. ۲- مەسح كەرنى مووى درىزى بۆ ۋە واجب نىيە. ۳- مەسح كەرنى مووى پىتو نە بوو پىش سەرى مەسح دەكات. ۴- پىتويستە پىستى ئىۋان گوئچكە و سەر مەسح بكات چونكە بە شىكە لە سەر.



پاشان پىتويستە (واجب) ە يەك جار قاچە كانى لە گەل قولە پىكانىدا بشوات، سى جار پىش سوننەتە.

چەند ناكادار يەك: ۱- ئەندامە كانى دەست ئۆزى چوارن ئە وانىش: (ا) ئاۋ لە دەم و لوت رادان و شۆرىنى دەم وچاۋ. (ب) شۆرىنى دەستە كان لە گەل ئانىشكە. (ج) مەسح كەرنى سەر و گوئىكان. (د) شۆرىنى پى كان لە گەل قولە قاپە كان .

واجبە شۆرىنى ئەندامە كانى دەست ئۆزى يەك لە دواي يەك بە (ترتیب) بىت، پىشخستى ھەر ئەندامىك بە سەر ئە ۋە تردا دەست ئۆزگە بە تال دەكاتە ۋە .

۲- يەك بە دواي يەكدا ھاتن (مولاة) لە شۆردنى ئەندامە كانى دەست ئۆزى (واجبە) ۋە مەرج گراۋە، ھەر ۋەھا دەست ئۆزى بە تال دەبىتە ۋە بە ۋە ھەندىك لە ئەندامە كانى دەست ئۆزى نە شۆرىت ھەتا ئە ۋە يە كە پىشتر شۆراۋە ووشك دەبىتە ۋە .

۳- لە دواي دەستنى ئۆزگەرتىش سوننەتە بلى: "أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمداً عبده ورسوله".

چونیه تی نوێژکردن



کاتیڤ راوهستا بۆ نوێژکردن به "الله اکبر" دهست پێ دهکات و ئیمام به دهنگی بهرز ده بێت تاوهکو نوێژخوینانی دواوهی گوێیان ئی بێت، ههروهها "الله اکبر" ی ناو نوێژهکان، به لام غهیری ئیمام به دهنگی نزم "الله اکبر" دهکات، دهستهکانی به شیوهیهک که په دهجیهکانی به یهکوهه بلکێتی بهرزیان بکاتهوه تا ناستی شانهکانی له کاتی "الله اکبر" ی نوێژ دابهستندا، مه موم له دواي "الله اکبر" ی ئیمام نوێژهکهی دانه بهستیت.

تێبینی: له و ئهرکان و واجبانهدا که به قسه دهگوتریت پێویسته ئهوهنده دهنگ بهرز بکاتهوه که گوێی له خۆی بێت، تهنا ته له نوێژانه شادا که به دهنگی نزم دهخوینریت (وهک نیوه پۆ و عهسر)، لای کهمی دهنگ نهوی کردن ئهوهیه گوێی له خۆی بێت.



به دهستی راستی مهچهکی دهستی چهپی دهگریت و له ژێر سنگی دایان ده نیت، چاوی ده بێتته شوینی سوچه کهی، پاشان به و ویرد و دوعایانه دهست پێ دهکات که له سوننه تدا هاتوه، پاشان (أعوذ بالله من الشيطان الرجيم) دهکات و پاشان (بسم الله) دهکات، هه موو ئه مانه ی رابوردن به ئاشکرای نائیت، پاشان سورتهی (فاتحه) دهخوینیت، پاشان ئه وهنده ی که ئه توانیت له قورئانی پیرۆز، ئیمام به دهنگی بهرز قورئان دهخوینیت له به یانیان و دوو رکاتی ئه وه لی مه غریب و عیشا و بێجگه له مانه به دهنگی نزم دهخوینیت.

تێبینی: خویندنی سورتهکان وهک له قورئاندا هاتوه له دواي یه کدا سوننه ته، به پێچه وانوه کردنه وهی ناپه سهنده (مکروه) ه، هه لگه رانه وهی پیتهکانی و ئایه تهکانی سورته تیک هه رامه.



پاشان الله اکبر دهکات و دهست بهرز دهکاتهوه و دهچیته رکوع، ههردوو دهستهکانی له سه ر ئه ژۆکانی داده نیت و دهیانگریت، په دهجیهکانی بلاو دهکاتهوه پشتی ریک دهکات و سه ریشی دهخاته ناستی پشتی، پاشان سی جار ده لیت: (سبحان ربي العظيم) ئه گه ر بگات به م روکنه دا (واته به رکوع دا) ئه وه گه شتوه به رکاتیکدا.

تێبینی: ته کبیر کردن و (سمع الله لمن حمده) له کاتی چوون بۆ روکنه کان بووتریت، نهک له پاشا و پێش ی روکنه کاندا، ههروهها له هه موو ته کبیر کردنهکانی تری ناو نوێژدا هه ر به و شیوهیه بێت، وه ئه گه ر به دهست ئه نقهست دواي خست ئه وه نوێژه کهی به تال ده بێتوه.



پاشان سه ری بهرز بکاتهوه بلی (سمع الله لمن حمده) وه ههردوو دهستهکانی له گه لیدا بهرز بکاتهوه و ریک بپێتوه و بلی (ربنا ولك الحمد، حمدا كثيرا مباركا فيه ملء السماوات و ملء ماشئت من شيء بعد).

تێبینی: کاتی ووتنی (ربنا ولك الحمد) دواي هه ستانه وه له رکوع ده بێت نهک له کاتی بهرز بو نه وهی له رکوع.



پاشان سوچه ده بات و ته کبیر دهکات ههردوو قۆلهکانی له ته نیشتی دوور دهخاتهوه، ههروهها سهکی له پانی و پانی له قاچهکانی دوور دهخاتهوه، ههردوو دهستهکانی به رامبه ر به شانهکانی دا نه بێت، په دهجیهکانی دهست و قاچی رووه و قبیله داده نیت، ئینجا سی جار بلیت: "سبحان ربي الأعلى".

تێبینی: سوچه بردن پێویسته له سه ر حهوت ئه ندام بێت، سه ری په دهجیهکانی قاچ و ئه ژۆکانی وه په دهستهکانی و نێوچاوانی و لوتی، دانانی یه کێک له و ئه ندامانه له سوچهدا به ئه نقهست نوێژ به تال دهکاتهوه، ئه گه ر عوززیکه نه بێت.



پاشان سه‌ری به‌رز بکاته‌وه و (الله اکبر) بکات و دابنیشی، بۆ دانیشتنی نیوان سه‌جده‌کان دوو شیوه‌ی دروست هه‌یه: ۱- قاچی چه‌پی رابخات و له‌سه‌ری دابنیشی و قاچی راستی هه‌لتی و په‌نجه‌کانی روویان له قیبله بیٚت. ۲- هه‌ردوو قاچه‌کانی هه‌لتی و په‌نجه‌کانی روویان له قیبله بیٚت و له‌سه‌ر پاژنه پییه‌کانی دانیشی و (۳) جار بلیٚت "رب اغفرلی"، ئەشتوانیٚت ئەم زیادانه‌ش بلیٚت: "أرحمنا وأجبرنا وأرقننا وأنصرنا وأهدنا وعافنا وعاف عني".

پاشان سه‌جده‌ی دووهم بیات وه‌ک یه‌که‌م، له پاشاندا سه‌ری به‌رز بکاته‌وه وه‌ستیته‌وه له‌سه‌ر سنگه‌پی‌کانی، رکاتی دووهم بکات وه‌ک یه‌که‌م جار.

تیببسی: نابیٚت نوٚژخوٚین (فاتحه) بخوٚینیٚت هه‌تاوه‌کو هه‌لئه‌ستیته‌وه، چونکه (فاتحه) شوٚنه‌که‌ی راوه‌ستانه، ئەگه‌ر خوٚیندی پیش ئەوه‌ی هه‌ستیته‌وه ئەوه ده‌بیٚت دووباره‌ی بکاته‌وه ئەو کاته‌ی که به پیوه راوه‌ستا، ئەگه‌ر نا نوٚژه‌که‌ی به‌تاله.



ئەگه‌ر له رکاتی دووهم ته‌واو بوو دانه‌نیشی بۆ ته‌حیات ده‌ستی راست له‌سه‌ر رانی راستی و ده‌ستی چه‌پ له‌سه‌ر رانی چه‌پی داده‌نیٚت، ده‌ستی راستی په‌نجه‌ی بچووک و ته‌نیشته‌که‌ی ئەنوقیٚتی و په‌نجه‌ی ناوه‌پاست له‌گه‌ل په‌نجه‌گه‌روه‌ی ده‌کاته‌ بازنه و په‌نجه‌ی شایه‌تمان ئاماژه ده‌کات و ته‌حیات ده‌خوٚینیٚت: "التحيات لله والصلوات والطيبات، السلام عليك أيها النبي ورحمة الله وبركاته السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين، أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله"، له نوٚژی (۳) رکاتی و چوار رکاتی هه‌لئه‌ستیته‌وه "الله اکبر" ده‌کات و ده‌ستی به‌رز ده‌کاته‌وه، باقی نوٚژه‌که‌ی وه‌ک له رابردوو باسمان کرد ته‌واو ده‌کات، به‌لام به په‌نهانی ده‌بخوٚینیٚت و ته‌نها فاتحه‌ش ده‌خوٚینیٚت.



پاشان بۆ ته‌حیاتی کۆتایی دابنیشی له‌سه‌ر سمتی وه‌ سٚ شیوه‌ی راستی هه‌یه، دانه‌نیشی له‌سه‌ر سمتی مه‌گه‌ر له کۆتاییدا نه‌بیٚت له‌و نوٚژه‌دا له دوو ته‌حیاتیان تی‌دایه.

شیوازی له‌سه‌ر سمت دابنیشیٚت: ۱- قاچی چه‌پی رابخات و له ژێر قاچی راستی ده‌ری بکات و قاچی راستی هه‌لتی و سمته‌کانی له‌سه‌ر زه‌وی بن. ۲- هه‌روه‌ک یه‌که‌م، به‌لام قاچی راستی رابخات. ۳- وه‌ک یه‌که‌م، به‌لام قاچی چه‌پی له نیوان لاقی و رانیدا دابنیشیٚت.

به‌م شیوه‌یه‌ش دانایشیٚت ته‌نها بۆ ته‌حیاتی کۆتایی نه‌بیٚت، بۆ ئەو نوٚژانه‌ی که دوو ته‌حیاتیان تی‌دایه (واته له ته‌حیاتی خوٚیندی نوٚژی به‌یانیدا به‌م شیوه‌یه‌ دانایشیٚت)

پاشان ده‌ست ده‌کات به‌خوٚیندی ته‌حیات وه‌ک ته‌حیاتی یه‌که‌م، به‌لام له‌ته‌حیاتی دوهمدا ئەمه‌ی بۆ زیاد ده‌کات: اللهم صل على محمد وعلى آله محمد كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد، اللهم بارك على محمد وعلى آل محمد كما باركت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد

سوننه‌ته له ته‌حیاتی هه‌ندیک له‌م دوعایانه بخوٚینیٚت: "اعوذ بالله من عذاب النار، وعذاب القبر، وفتنة المحيا والممات، وفتنة اليسع الدجال".



پاشان دوو سه‌لام ده‌داته‌وه، به لای راستدا ئاوپ ده‌داته‌وه و ده‌لیٚت: "السلام عليكم ورحمة الله"، هه‌روه‌ها به‌لا چه‌په‌شدا، که سه‌لامی دایه‌وه ئەو دوعایانه ئەخوٚینیٚت که له دوا‌ی نوٚژه‌کان هاتوون وه‌ر له جیٚی خوٚی ده‌میٚتی.

زانسته شهرعییه کان کارکردن نه خوازن

زانستیک کرداری له گه لدا نه بیت خواو پیغه مبهری خواو ﷺ موسلمانان نایانه ویت، خواي گه وره نه فهرمووی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَعْمَلُونَ﴾ كَرَمُ مَقَاتِلِ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَعْمَلُونَ ﴿ (الصف: ۲-۳) واته: نهی خه لکی نیماندار بۆ شتیک نه لئین و کاری پیناکن، نه وه گونا هیکي گه ورهیه وخوا عاجز نه کات که ئیوه شتیک بلین و کاری پیناکن.

نه بو هورهیره - ره زای خواي لیبیت - نه فهرمووی: (نموونهی نه و زانستهی که کاری پینا کریت وه ک پاره یه کی پاشه که و تکرار وایه که هیچی لیبا نه خشری له پیناوی خوادا).

فوزه بلیش - ره حمه تی خواي لی بیت - نه لیت: (به رده وام پیاوی زانا به نه زان دا نه نریت تا دست به کارکردن نه کات به و زانستهی که هه یه تی).

مالیکی کوری دیناریش - ره حمه تی خواي لی بیت - نه لیت: (ریده که ویت نه گه یه به کابرایه که ههچ نازانی، به لام له کارکردن زانایه که بۆ خوی).

براه خوشکی موسلمان!

✱ خواي گه وره خویندنه وهی نه م کتیبه ی بۆ ئاسان کردی، ماوه ته وه نه وهی خویندنه وه که ت به ریگریت، نه ویش بریتیه له کارکردن به م زانیا ریانه ی له ناو کتیبه که دا باسکراون.

✱ شتیک له قورئان و ته فسیری قورئان خوینده وه، هه ولیده که کار به و زانیا ریانه بکه ی که دست که و تون دهرباره ی مانای ئایه ته کان، چونکه هاوه له به ریزه کانی پیغه مبه ر ﷺ (داوا ی نه وه یان نه کرد له پیغه مبه ر ﷺ که ده ئایه تیان پی بخوینی، جا ده ستیان نه کرد به کارکردن به و زانیا ری و نه رکانه ی له و ئایه تاندا هه بوون و نه چوون بۆ ده ئایه تی تر تا له نه و ده ئایه ته نه بوونه وه، بۆیه نه یان فهرموو: ئیمه زانست و کارکردن پیکه وه فیتره بووین!

شهریعه تی ئیسلامیش مرؤه هر به و شتیه هه هانده دات، عه بدوللای کوری عه بیاس دهرباره ی ئایه تی ﴿يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ﴾ واته: به راستی قورئان نه خویندنه وه و مافی خوی نه ده تی، نه فهرموویت: به راستی به شوین قورئاندا نه روین.

فوزه بلیش - ره حمه تی خواي لیبیت - نه لیت: قورئان بۆ نه وه دابه زیوه تا کاری پیکریت، که چی خه لگ ته نیا خویندنه وه که ی به کارکردن نه زانن!

✱ له م کتیبه دا هه ندی له سوننه ته کانی پیغه مبه ریش ﷺ بینی، که واته هه سه ته و ده سته که به وه رگرتن و جیه جیکردن یان، چونکه پیاوچا که کانی نه م ئومه ته ئیسلامیه هر شتیک فیر بیونایه به په له هه لده ستان و پشپرکییان نه کرد بۆ نه وهی کامیان زووتر جیه جیی بکات و خه لکی بۆ بانگ بکات، تا به ر نه و فهرمووده ی پیغه مبه ر ﷺ بکه ون که نه فهرمووی: (نه گه ر فهرمانی شتیک پیکردن نه وه چه ندیک نه توان جیه جیی بکه ن لی و له و شتانه ش دووربکه ونه وه که به رگرم کردوون لی). هه روه ها له ترسی نه وهی که تووشی نه م سزا سه خته نه بن که خواي گه وره له ئایه تی ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (النور: ۶۳) دا باسی نه کات، که مانا که ی نه وه یه نه وانه ی که پیچه وانه ی فهرمانه کانی پیغه مبه ر ﷺ نه وه سترن، با له وه بترسن که فیتنه یه ک بیت و سه ریان تی بکات، یان سزایه کی سه خت رووبه روویان بیته وه...

بۆ نموونه سه یری نه م هه لوستانه بکه:

- **نوم حه بیبه ی دایکی موسلمانان** - ره زای خواي لیبیت - ریوایه ته کات که پیغه مبه ر ﷺ فهرموویه تی: (هه رکه سیک دوازه رکات نوێژ بکات له شه و روژیکدا له پاداشتی نه و نوێژانه دا خواي گه وره خانویه کی له به هه شتدا بۆ دروست ده کات)، جا ئوم حه بیبه فهرمووی: له و روژه وهی که نه م فهرمووده یه له پیغه مبه ر ﷺ بیستوه، وازم له و نوێژانه نه هیناوه.

- **نیبنو عومه ریش** - ره زای خواي لیبیت - نه م فهرمووده یه ریوایه ته کات که نه فهرموویت: (مافی هه موو موسلمانیک که شتیک شك نه بات بۆ دوا ی خوی نه وه یه که پیش نه وهی بمریت نه بی وه سیتی خوی

بنو سیت^۱، پاشان ئیبنو عومەر ئەفەرمووی: لەو رۆژەوہی ئەوہم لە پیغەمبەر ﷺ بیستووه، شەویک نەبووه بێت بەسەرمداو وەسیتی خۆم لە مالدا دانەنابیت.

- پیتشەوا نەحمەدیش - رەحمەتی خوای لیبیت - ئەفەرمووی: (فەرموودە یەکم نەنووسیوہ تەوہ کہ کارم پی نەکردبیت، تەنانەت کہ ئەو فەرموودە یەم بیست کہ پیغەمبەر ﷺ کہ لەشاخی گرتووه و لە هەقی کارەکەدا (دینارێک) ی داوہ بە (ئەبو تیبە)، منیش کہ لەشاخیکم گرت و دینارێکەدا بەو کہ سەہی کہ لەشاخەکە ی بۆگرتم).

- پیتشەوا بوخاریش - رەحمەتی خوای لیبیت - ئەفەرمووی: (لەو رۆژەوہ زانیوہم کہ غەیبەتکردن حەرەمە، غەیبەتیکم نەکردووه، ئومید ئەکەم ئەو رۆژە ی ئەگەمە حەزوری خوا لەسەر ئەوہی کہ غەیبەتی کہ سیکم کردبیت هیچ لیپرسینە وە یەکم لەگەلدا نەکات).

- لە فەرموودە یەکی تردا ھاتووه کہ ئەفەرمووی: (ھەرکە سیک دوا ی ھەموو نوێژیک ئایە تەلکورسی بخوینێ، مەگەر تەنیا مردن ریگە ی چوونە بەھەشتی لیبگرت).^۲

ئیبنو قەیمی جەوزی - رەحمەتی خوای لیبیت ئەلئیت: (گویم لە شەخوولئیسلا م (واتە ئیبنو تەیمیہ) بوو کہ ئەیفەرموو: ھەرگیز ئەو سوننەتەم پشتگوێ نەخستووه دوا ی ھەموو نوێژیک مەگەر یان لە بیرم چوو بێت یان شتیکی لەو جۆرە لئی روودا بم).

✱ پاش زانست و کارکردن بەو زانستانە، تۆبە ی ئەوہ دیت کہ لە سوپاسی ئەوہدا کہ خوای گەورە ئەو نیعمەتە زۆرە ی پێداوی تۆش خەلکی بانگ بەکەیت بۆ لای خواو دین، نابێ خۆت و خەلکی تریش بپەش بەکی لەو خێرە گەورە یە، پیغەمبەر ﷺ ئەفەرمووی: (ھەرکە سیک بێتە پێنمایە خیر بۆ خەلکی وەک ئەوان بەشدار ئەبیت لە پاداشتی کارەکانیاندا).^۳

ھەرەھا ئەفەرموویت: (باشترینتان ئەوانەن کہ قورئان فێربوون و خەلکیش فێری قورئان دەکەن).^۴

ھەرەھا ئەفەرموویت: (لە بری من ئەگەر یەک ئایە تیش بووه بیگە یەننە خەلکی).

چەند زۆر خیر بلاویکە پتەوہ لەناو خەلکیدا، زۆرتر پاداشت وەردەگرت و کریت زۆرتر ئەبیت لە لای خواو بەردەوامیش چاکەت بۆ دیت تا لە ژياندا بیت و تەنانەت پاش مردنیش، پیغەمبەر ﷺ ئەفەرمووی: (کہ مروؤ ئەمریت، کارو کردە وەکانی ئەپچرین لئی لە سێ ریگە وە نەبیت: لە چاکە یەکی بەردەواموہ، یان لە زانستیکە وە کہ خەلکی سوودی لێوہ رگرن، یان لە ریگە ی منالئیکی چاکە خوازوہ کہ نزای بۆ بکات).^۵

کەنگیک

ئیمە بەردەوام زیاد لە (حەقدە جار) ھەموو رۆژی سورەتی (فاتیحە) ئەخوینن و خۆمان ئەدەینە پەنای خوا لەوہی بمانپاریزی ئەو کہ سەنە ی کہ خوا لییان عاجزو تورپە و بمانپاریزی لەوانەش کہ ویل و سەرگەردان بوون، کہ چی دوا ی ئەوہ لە کارو کردە وەکانیاندا چاویان لئ ئەکە ی و واز لە خۆشارە زاکردن دەھێنن، تا کارەکانمان بە پێی نەزائین بیت و وەک نەصارا سەرگەردانەکانمان لیبیت، یان زانستی باش وەریگرن بەلام هیچ کاریکی پی نەکە ی و وەک جولەکەکانی لیبیت، کہ خوای گەورە لییان تورپە و عاجزە!

لە خوای گەورە ئەپاریینەوہ کہ ئیمەش و تۆش فێری زانستی بەسوود بکات و پشتیوانیمان بکات بۆ کاری چاکە.

خواو پیغەمبەرەکی ﷺ باشتر ئەزانن و سەلاوات و سەلامی بەردەوامیش لەسەر گەورە و خۆشەویستمان موخەمەد

۱ رواه مسلم.
۲ السنن الكبرى.
۳ رواه مسلم.
۴ رواه البخاري.
۵ رواه البخاري ومسلم.
۶ رواه مسلم.